

T.C.

E G E Ü N İ V E R S İ T E S İ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

**YÜKSEKÖĞRETİMİN YENİDEN
YAPILANDIRILMASI SÜRECİNE İLİŞKİN
GÖRÜŞLER TEMELİNDE YENİ BİR YASA İÇİN
ÖNERİLER**

Doktora Tezi

Özden ÖLMEZ CEYLAN

Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı

İZMİR

2019

T.C.
E G E Ü N İ V E R S İ T E S İ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

**YÜKSEKÖĞRETİMİN YENİDEN
YAPILANDIRILMASI SÜRECİNE İLİŞKİN
GÖRÜŞLER TEMELİNDE YENİ BİR YASA İÇİN
ÖNERİLER**

Doktora Tezi

Özden ÖLMEZ CEYLAN

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI

Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı

Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Doktora Programı

YEMİN METNİ

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne sunduğum, Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI danışmanlığında hazırladığım “YÜKSEKÖĞRETİMİN YENİDEN YAPILANDIRILMASI SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER TEMELİNDE YENİ BİR YASA İÇİN ÖNERİLER” adlı doktora tezimin bilimsel ahlak ve normlara uygun bir şekilde tarafımdan yazıldığını, tezimde yararlandığım kaynakları hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun bir biçimde gösterdiğimi onurumla doğrularım.

Özden ÖLMEZ CEYLAN

T.C.EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DOKTORA
TEZ SAVUNMA TUTANAĞI

ÖĞRENCİNİN

Adı Soyadı : Özden ÖLMEZ CEYLAN
Numarası : 92110005566
Anabilim Dalı : Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı
Tez Başlığı (Türkçe) : Yükseköğretimin Yeniden Yapılandırılması Sürecine İlişkin Görüşler
Temelinde Yeni Bir Yasa Önerisi
Tez Başlığı (İngilizce) : Proposing a New Law Based on the Opinions Related to Restructuring
Process of Higher Education

Tez Savunma Tarihi : 05.03.2019

Tez Başlığı Değişikliği Varsa Yeni Başlık:

Yükseköğretimin Yeniden Yapılandırılması Sürecine İlişkin
Görüşler Temelinde Yeni Bir Yasa İçin Öneriler
Suggestions for a New Law Based on the Opinions
Related to Restructuring Process of Higher Education

JÜRİ ÜYELERİ

Jüri Başkanı

Unvan, Adı, Soyadı :

Prof. Dr. Mehmet Üstüner

Karar :

☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme

İmza :

M. Üstüner

Jüri Üyesi (Tez İzleme Komitesi Üyesi)

Unvan, Adı, Soyadı :

Doç. Dr. Kadir Beycioğlu

Karar :

☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme

İmza :

K. Beycioğlu

Jüri Üyesi (Tez İzleme Komitesi Üyesi) (Danışman)

Unvan, Adı, Soyadı :

Prof. Dr. Erhan Toprakcı

Karar :

☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme

İmza :

E. Toprakcı

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı :

Doç. Dr. Hasan Demirbaş

Karar :

☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme

İmza :

H. Demirbaş

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı :

Doç. Dr. Yılmaz Tazbul (Tik Tazbul)

Karar :

☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme

İmza :

Y. Tazbul

TEZ HAKKINDA JÜRİNİN GENEL GÖRÜŞÜ

(Jüri Başkanı Tarafından Doldurulacaktır)

Tez savunması sonucunda öğrenci tarafından hazırlanan çalışma;

Oybirliğiyle

☒

Oy çokluğuyla

☐

Başarılıdır

Düzeltilmelidir

Başarısızdır

☒☐☐

ÖN SÖZ

Yükseköğretim sistemi ülkelerin gelişmişlik düzeyinin göstergesi olması açısından tüm dünyada oldukça önem taşımaktadır. Dünyadaki değişim ve gelişim yükseköğretim sistemlerini etkilediği gibi yükseköğretimdeki dönüşüm ve gelişim de toplumları birçok açıdan etkilemektedir. Bu bağlamda tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yükseköğretim sıkça tartışma gündeminde yer almaktadır. Tartışmalarda uygulamada olan 2547 Sayılı Kanun'un yetersizliği ve reform ihtiyacı konusunda genel bir uzlaşının olduğu görülmektedir. Bu tartışmalar sonucunda ve yükseköğretime olan beklentinin artması gibi nedenlerle de ülkemizde yasa temelinde reform çalışmaları yapılmış ancak sonuca ulaştırılamamıştır.

Yükseköğretim sisteminin yenilenme sürecinde oluşturulan yasa taslağı üzerinde tartışılan noktalara ilişkin paydaşların görüşlerini ortaya koymayı, bu bağlamda ve dünya örnekleri doğrultusunda yasa temelinde öneriler geliştirmeyi amaçlayan bu araştırmanın yükseköğretim sisteminin işlevlerine uygun olarak, evrensel ölçüde ve yerel özellikler temelinde yapılacak bir reform sürecine katkı sunması beklenmektedir.

Araştırmamın bu noktaya erişmesi sürecinde üzerimde emeği olanlara teşekkürlerimi sunmak bana mutluluk verecektir. Öncelikle doktora eğitimim boyunca ve araştırmamın her aşamasında değerli birikimini benimle paylaşan, her türlü rehberliğiyle bana yol gösteren ve yolumu her zaman aydınlatan tez danışmanım sevgili hocam Sayın Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI'ya sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Lisansüstü eğitimim boyunca her aşamada beni destekleyen, bilimsel yardımını ve rehberliğini hep yanımda hissettiğim değerli hocam Sayın Doç. Dr. Yılmaz TONBUL'a teşekkürü bir borç biliyorum. Tez süreci boyunca motive edici tutumuyla, değerli düşünceleri ve önerileriyle araştırmamı geliştirmemi sağlayan değerli hocam Sayın Doç. Dr. Kadir BEYÇİOĞLU'na teşekkür ediyorum.

Yaşamım boyunca varlıklarını hep yanımda hissettiğim, sevgi ve destekleriyle beni her daim cesaretlendiren, öğrenme sevgisi aşılayan aileme her anımda yanımda oldukları için en içten duygularımınla teşekkür ediyorum. Bu süreç boyunca hep yanımda olan, beni her zaman yüreklendiren, en büyük desteğim, özverisini ve sevgisini benden esirgemeyen çok sevgili eşim Yener CEYLAN'a sonsuz sevgilerimi sunuyorum.

Özden ÖLMEZ CEYLAN

İzmir, Şubat 2019

ÖZET

Yükseköğretim sisteminin, işlevlerine uygun bir biçimde sürdürülmesi oldukça önemlidir. Nitelikli bir yükseköğretim sistemi için nitelikli eğitim, nitelikli araştırma ve toplum için nitelikli hizmetler gerekmektedir. Yükseköğretimin eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet işlevlerini yerine getirebilmesi için bazı gereksinimleri vardır. Bu gereksinimler yükseköğretim sisteminin dayandırıldığı temel ilkelere uygulamalara, akademisyenlerden yöneticilere, denetim sisteminden mali işleyişe kadar çeşitlilik göstermektedir. Bu nedenle yükseköğretim sisteminin kapsamlı ve derinlemesine incelenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Araştırma bu bağlamda yapılan reform çalışmalarına ışık tutmak amacıyla yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemi kullanılan araştırmada 2012 yılında yayımlanan yükseköğretim yasa taslağı ele alınmıştır. Bu yasa taslağına yönelik olarak toplanan üniversite, akademisyen, STK (Sivil Toplum Kuruluşları) ile kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri doküman analizine göre incelenmiştir. Daha sonra görüşler içerik analizi ve betimsel analiz yapılarak tema ve alt temalara ayrılmıştır. Bu görüşlerin yasa taslağının 2013'te düzeltilerek yayımlanan hâline ne ölçüde yansıtıldığı belirlenmiştir. Araştırmada güncel uygulamalar (2547 Sayılı Kanun), yeni yasa tasarısıyla yapılmak istenen değişiklikler, bu tasarıya ilişkin görüşler, yurt içi ve yurt dışı alanyazın bağlamında öneriler geliştirilmiştir.

Tasarının hazırlanma sürecinde üniversite, akademisyen, sivil toplum kuruluşları ile kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerinin alınması; bu görüşlerin internet ortamında paylaşılması ve süreçle ilgili bilgi verilmesi şeffaflık açısından olumlu bir uygulamadır. Ancak araştırma bulgularına göre tasarının ilk hâline yönelik toplanan üniversite, akademisyen, STK, kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri büyük oranda tasarının son hâline yansıtılmamıştır. Bu noktada şeffaflık ilkesi doğrultusunda başlatılan yasa taslağı hazırlama sürecinin sonuçlanma aşamasının beklentileri karşılamadığı anlaşılmaktadır. Görüşler daha çok üniversitelere aittir, en az görüş dile getirenler kamu kurum ve kuruluşlarıdır. Akademisyenler daha çok özlük haklarıyla ilgili maddelerde görüş bildirmişlerdir. Tasarı metninde, kendi içinde tutarsızlıklarının olduğu görülmüştür. Kimi maddelerde başta belirtilen ilkelerle çelişkili ifadeler, hukuki bazı eksiklik ya da yanlışlıklar yer almaktadır. Kimi maddelerde genel çerçeve çizilirken kimileri yönetmelik tarzında yazılmıştır. Araştırmada tüm bu bulgular ışığında madde ve bölümlerine göre yeni bir tasarıya ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: yükseköğretim, yükseköğretim yasası, yükseköğretim yasa tasarısı, yükseköğretim yasa taslağı, yükseköğretim yönetimi.

ABSTRACT

It is seen very important for higher education system to be in accordance with its function. Qualified education, researches and services for the society are necessary for qualified higher education system. There are some necessities for higher education system to carry out its functions such as education and training, researches and community service. These necessities vary from basic principles of higher education system to its practices, from academicians to administrators and from control system to financial running. Therefore, higher education system is needed to be examined comprehensively and deeply. In this regard, this research has been done with the aim of enlightening the innovative approaches. In the research the qualitative research method is used, and the law draft of higher education, published in 2012, has been handled. The opinions of universities, academicians, NGOs and state institutions and organizations-intended for this law draft- have been examined according to document analysis. Afterwards, these opinions have been separated to themes and subthemes by making content analysis and descriptive analysis. Also, to what extent these opinions were reflected on the law draft that was published by being corrected in 2013, are determined. In the research, updated practices (the law no. 2547), requested changes with new law draft, opinions about this law and suggestions as part of national and international body of literatures have been improved.

Taking the opinions of universities, academicians, non-governmental organizations, public institutions and organizations during the preparation process of this draft; sharing these opinions on the internet and giving information about the process is a positive application in terms of transparency. However; the opinions of universities, academicians, NGOs, state institutes and organisations collected towards initial state of law have not mostly reflected to the final state of the law according to research findings. At this point, it is understood that finalisation stage of law draft started in accordance with transparency did not meet the expectations. Most of the opinions are of the universities, and the ones that express their opinions at least are state institutes and organisations. Academicians mostly present their opinions about articles of personal rights. It has been observed inconsistencies in the draft context itself. In some articles, there are some judicial mistakes or deficiencies, contradictory statements mentioned hereinabove. While some articles are in a general framework, some others have been written in the style of regulations. In this research, new suggestions have been offered about a new draft according to articles and parts in the light of all findings.

Keywords: higher education, law of higher education, law draft of higher education, higher education law draft, higher education management

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xvi
KISALTMALAR.....	xvii

I. BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Yükseköğretimin İşlevleri	2
1.1.2. İşlevsel Bir Yükseköğretim için Gereksinimler	4
1.1.3. Yükseköğretimin Tarihsel Süreci	10
1.1.4. Dünyadaki Çeşitli Ülkelerin Yükseköğretim Yönetiminin Yasal Dayanakları	13
1.1.4.1. Almanya	13
1.1.4.2. Fransa	13
1.1.4.3. İngiltere	14
1.1.4.4. Amerika Birleşik Devletleri	15
1.1.4.5. Japonya.....	15
1.1.5. Türkiye’de Yükseköğretimin Tarihsel Süreci	16
1.1.5.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem.....	17
1.1.5.2. Cumhuriyet Dönemi ve Yasal Düzenlemeler	18
1.1.5.3. Yeni Yasa Taslağı Süreci	21
1.2. Problem Cümlesi.....	26
1.3. Araştırmanın Amacı	26

1.4. Araştırmanın Önemi	26
1.5. Sayıtlar	27
1.6. Sınırlılıklar	27

II. BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	29
2.1. Yurt İçinde Yapılan Yayın ve Araştırmalar	29
2.2. Yurt Dışında Yapılan Yayın ve Araştırmalar	38

III. BÖLÜM

YÖNTEM	46
3.1. Araştırma Modeli	46
3.2. Evren ve Örneklem	46
3.3. Verilerin Toplanması	47
3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	48
3.5. Geçerlik ve Güvenirlik	50

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM	51
4.1. Yeni Yasa Taslağının Birinci Bölümüne (Amaç, Kapsam, Temel İlkeler ve Tanımlar) İlişkin Bulgular	51
4.1.1. Birinci Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum	64
4.2. Yeni Yasa Taslağının İkinci Bölümüne (<i>Türkiye Yükseköğretim Kurulu</i>) İlişkin Bulgular	67
4.2.1. İkinci Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum	103
4.3. Yeni Yasa Taslağının Üçüncü Bölümüne (Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı) İlişkin Bulgular	106
4.3.1. Üçüncü Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum	178

4.4. Yeni Yasa Taslağının Dördüncü Bölümüne (Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluş ve Görevleri) İlişkin Bulgular	185
4.4.1. Dördüncü Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum	227
4.5. Yeni Yasa Taslağının Beşinci Bölümüne (Yükseköğretime Giriş, Yükseköğretim Kurumlarının Eğitim-Öğretim, Araştırma ve Topluma Hizmet Faaliyetleri) İlişkin Bulgular	232
4.5.1. Beşinci Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum	277
4.6. Yeni Yasa Taslağının Altıncı Bölümüne (Yükseköğretim Kurumlarının Denetimi ve Yükseköğretim Kalite Güvence Sistemi) İlişkin Bulgular	283
4.6.1. Altıncı Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum	292
4.7. Yeni Yasa Taslağının Yedinci Bölümüne (Öğretim Elemanları İle Diğer Personele İlişkin Hükümler ve Mali Haklar) İlişkin Bulgular	296
4.7.1. Yedinci Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum	361
4.8. Yeni Yasa Taslağının Sekizinci Bölümüne (Malî Hükümler) İlişkin Bulgular	366
4.8.1. Sekizinci Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum	387
4.9. Yeni Yasa Taslağının Dokuzuncu Bölümüne (Adli Soruşturma ve Disiplin Hükümleri) İlişkin Bulgular	391
4.9.1. Dokuzuncu Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum	404
4.10. Yeni Yasa Taslağının Onuncu Bölümüne (Çeşitli Hükümler) İlişkin Bulgular	406
4.10.1. Onuncu Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum	415

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER	417
A-Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	418
B-Araştırmacılara Yönelik Öneriler	430
KAYNAKÇA	432
ÖZ GEÇMİŞ	455

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Yükseköğretimin temel yasal dayanaklarına ilişkin değişim süreci.....	20
Tablo 2. İç ve dış paydaşların dağılımı.....	46
Tablo 3. Yasa tasarısının bölümleri ve madde sayıları	47
Tablo 4. Yasa taslağının 32. Maddesi'ne yönelik betimsel analiz	49
Tablo 5. Yasa taslağının 32. Maddesi'ne yönelik içerik analizi	51
Tablo 6. Yasa taslağının maddelerine yönelik hazırlanan tablolara bir örnek (32. Madde).....	54
Tablo 7. Yasa taslağının bölümleri ve madde sayıları	55
Tablo 8. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 1. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	58
Tablo 9. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 1. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	61
Tablo 10. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 2. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	62
Tablo 11. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 2. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	65
Tablo 12. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 3. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	67
Tablo 13. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 3. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	69
Tablo 14. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 4. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	73
Tablo 15. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 4. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	75
Tablo 16. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 5. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	77
Tablo 17. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 5. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	88
Tablo 18. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 6. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	90
Tablo 19. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 6. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	94

Tablo 20. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 7. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	96
Tablo 21. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 7. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	99
Tablo 22. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 8. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	101
Tablo 23. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 8. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	104
Tablo 24. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 9. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	106
Tablo 25. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 9. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	108
Tablo 26. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 10. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	114
Tablo 27. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 10. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	120
Tablo 28. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 11. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	124
Tablo 29. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 11. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	129
Tablo 30. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 12. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	132
Tablo 31. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 12. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	137
Tablo 32. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 13. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	140
Tablo 33. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 13. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	141
Tablo 34. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 14. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	145
Tablo 35. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 14. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	147
Tablo 36. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 15. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	151
Tablo 37. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 15. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	153

Tablo 38. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 16. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	156
Tablo 39. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 16. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	160
Tablo 40. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 17. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	162
Tablo 41. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 17. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	164
Tablo 42. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 18. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	166
Tablo 43. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 18. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	168
Tablo 44. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 19. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	169
Tablo 45. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 19. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	171
Tablo 46. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 20. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlendiği temalar ve sayıları	172
Tablo 47. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 20. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	173
Tablo 48. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 21. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	174
Tablo 49. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 21. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	177
Tablo 50. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 22. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	178
Tablo 51. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 22. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	181
Tablo 52. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 23. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	182
Tablo 53. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 23. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	184
Tablo 54. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 24. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	192
Tablo 55. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 24. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	195

Tablo 56. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 25. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	196
Tablo 57. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 25. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	197
Tablo 58. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 26. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	199
Tablo 59. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 26. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	203
Tablo 60. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 27. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	204
Tablo 61. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 27. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	206
Tablo 62. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 28. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	208
Tablo 63. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 28. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	210
Tablo 64. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 29. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	214
Tablo 65. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 29. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	218
Tablo 66. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 30. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	220
Tablo 67. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 30. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	221
Tablo 68. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 31. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	223
Tablo 69. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 31. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	226
Tablo 70. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 32. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	227
Tablo 71. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 32. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	229
Tablo 72. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 33. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	231
Tablo 73. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 33. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	233

Tablo 74. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 34. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	239
Tablo 75. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 34. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	241
Tablo 76. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 35. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	245
Tablo 77. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 35. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	246
Tablo 78. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 36. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	249
Tablo 79. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 36. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	251
Tablo 80. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 37. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	252
Tablo 81. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 37. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	254
Tablo 82. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 38. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	256
Tablo 83. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 38. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	258
Tablo 84. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 39. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	259
Tablo 85. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 39. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	261
Tablo 86. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 40. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	262
Tablo 87. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 40. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	265
Tablo 88. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 41. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	266
Tablo 89. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 41. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	268
Tablo 90. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 42. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	270
Tablo 91. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 42. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	273

Tablo 92. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 43. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	275
Tablo 93. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 43. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	276
Tablo 94. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 44. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	278
Tablo 95. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 44. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	280
Tablo 96. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 45. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	281
Tablo 97. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 45. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	283
Tablo 98. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 46. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları	290
Tablo 99. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 46. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları.....	293
Tablo 100. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 47. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	296
Tablo 101. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 47. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	298
Tablo 102. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 48. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	303
Tablo 103. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 48. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	304
Tablo 104. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 49. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	306
Tablo 105. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 49. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	308
Tablo 106. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 50. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	310
Tablo 107. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 50. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	314
Tablo 108. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 51. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	315
Tablo 109. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 51. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	316

Tablo 110. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 52. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	318
Tablo 111. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 52. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	320
Tablo 112. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 53. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	322
Tablo 113. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 53. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	325
Tablo 114. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 54. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	327
Tablo 115. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 54. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	329
Tablo 116. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 55. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	333
Tablo 117. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 55. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	335
Tablo 118. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 56. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	336
Tablo 119. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 56. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	338
Tablo 120. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 57. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	340
Tablo 121. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 57. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	341
Tablo 122. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 58. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	343
Tablo 123. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 58. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	344
Tablo 124. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 59. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	345
Tablo 125. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 59. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	347
Tablo 126. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 60. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	348
Tablo 127. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 60. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	350

Tablo 128. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 61. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	351
Tablo 129. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 61. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	353
Tablo 130. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 62. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	355
Tablo 131. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 62. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	356
Tablo 132. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 63. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	358
Tablo 133. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 63. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	360
Tablo 134. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 64. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	362
Tablo 135. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 64. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	364
Tablo 136. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 65. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	365
Tablo 137. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 65. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	366
Tablo 138. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 66. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	373
Tablo 139. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 66. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	375
Tablo 140. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 67. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	377
Tablo 141. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 67. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	380
Tablo 142. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 68. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	382
Tablo 143. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 68. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	383
Tablo 144. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 69. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	388
Tablo 145. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 69. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	389

Tablo 146. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 70. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	391
Tablo 147. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 70. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	393
Tablo 148. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 71. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	398
Tablo 149. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 71. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	400
Tablo 150. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 72. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	404
Tablo 151. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 72. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	406
Tablo 152. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 73. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	408
Tablo 153. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 73. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	410
Tablo 154. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 74. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	412
Tablo 155. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 74. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	414
Tablo 156. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 75. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	415
Tablo 157. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 75. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	416
Tablo 158. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 76. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	417
Tablo 159. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 76. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	418
Tablo 160. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 77. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları.....	419
Tablo 161. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 77. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları	420

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.	Yükseköğretimin işlevleri ve gereksinimleri.....	9
Şekil 2.	Koordinasyon üçgeni (Clark, 1983, Akt. Aypay, 2003).....	12
Şekil 3.	Bölüm sonlarında yer alan özet değerlendirmelere ilişkin şekillere bir örnek	55
Şekil 4.	İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 1. Bölüm'üne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansıma durumları	71
Şekil 5.	İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 2. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansıma durumları	110
Şekil 6.	İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 3. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansıma durumları	185
Şekil 7.	İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 4. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansıma durumları	234
Şekil 8.	İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 5. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansıma durumları	284
Şekil 9.	İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 6. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansıma durumları	299
Şekil 10.	İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 7. Bölüm'üne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansıma durumları	367
Şekil 11.	İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 8. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansıma durumları	394
Şekil 12.	İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 9. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansıma durumları	411
Şekil 13.	İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 10. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansıma durumları	421

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
EUA	Avrupa Üniversiteler Birliği (European Universty Association)
KKK	Kamu kurum ve kuruluşları
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
MYO	Meslek Yüksek Okulu
OECD	Dünya Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
SETA	Siyaset, Ekonomi ve Toplum Vakfı
STK	Sivil toplum kuruluşları
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TÜBA	Türkiye Bilimler Akademisi
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
TÜSİAD	Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği
TYK	Türkiye Yükseköğretim Kurumu
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
YÖK	Yükseköğretim Kurumu

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın yapılma nedenini ortaya koymak üzere problem durumuna, araştırmanın problemine, amacına, önemine, sayıtlara, sınırlılıklara ve kısaltmalara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Her toplum kendi varlığını koruma ve küresel anlamda yaşanan değişime ayak uydurma çabasındadır. Bu çabanın önemli sacayaklarından biri de kuşkusuz yükseköğretimdir. Dünyada son dönemde ortaya çıkan sosyoekonomik dönüşüm ile bilim ve teknoloji alanındaki hızlı gelişim yükseköğretimin önemini artırmıştır. Son otuz yıl içerisinde üretilen bilgi, insanlık tarihinin önceki dönemlerinde üretilen bilgiden daha fazla olmuştur (Fielden, 2008). Bilgi ve teknoloji üretimindeki bu artış dünyada sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş sürecini hızlandırmıştır. Bu yeni yapıda bireylerin gücü bilgi ve öğrenim düzeyleriyle; ülkelerin gücü ise bilgi sermayeleri ile ölçülür hâle gelmiştir. Ülkelerin bilgi üretimi en önemli gelişmişlik göstergesi olarak görülmektedir (Küçükcan ve Gür, 2009; Okçabol, 2007; YÖK, 2007). Dünyada bilgi ve iletişim alanında yaşanan devrimler ülkeler için bilginin artan önemini pekiştirmiştir (Estermann ve Nokkala, 2009). Bilişim teknolojilerinin yaygınlaşması, yazılım ve ekipman fiyatlarının ucuzlaması, telekomünikasyon ve veri aktarımı olanaklarının artışı bilgi paylaşımının önündeki engelleri ortadan kaldırmaktadır. Bilginin bu denli hızlı bir şekilde yayılması ve kolay ulaşılabilir olmasını içeren süreç yükseköğretim sistemi üzerine yeniden düşünmeyi gerekli kılmaktadır.

Küreselleşme, piyasa ekonomilerine geçiş ve özellikle hizmetlerin serbest dolaşımındaki gelişmeler nedeniyle yükseköğretim ülkelerin öncelikli konularından biri hâline gelmiştir. Dünya çapında yaşanan değişimler ve yükseköğretime yönelik ilginin artması gibi nedenler ülkemizde de yükseköğretimin ele alınmasını ve çağın gereklerine uygun şekilde yeniden düzenleme çalışmalarını yasa temelinde gündeme getirmiştir. Yasa temelinde bir değişim sürecini tartışabilmek için yükseköğretimin işlevlerinin üzerinde durmak gerekebilir. Ayrıca bu işlevlerin yerine getirilebilmesi için

gereksinimlerin neler olduğu üzerine düşünmek sürecin daha iyi analiz edilmesini sağlayabilir.

1.1.1. Yükseköğretimin İşlevleri

Yükseköğretim sistemi, ana bileşeni olarak üniversite, her çağda ve her coğrafyada farklı özellikler taşısa da temel işlevleri açısından paralellik göstermektedir. Dünyada üniversitelerin; araştırma yoluyla bilgi üretmek, eğitim yoluyla yeni nesillere bilgi aktarmak ve toplumun ihtiyaçlarına uygun hizmetler sunmak olmak üzere temelde üç amaca hizmet ettiği belirtilmektedir (Altbach, 2001; Bingöl, 2012; Celep ve Tülübaş, 2015; Doğramacı, 2007, Erdem, 2013, Gürüz, 2001; Korkut, 1984; Küçükcan ve Gür, 2009; Okçabol, 2007; YÖK, 2007). Yükseköğretim sisteminin işlevleri genelde bir toplumun, özelde ise bireylerin gereksinimlerini karşılama temelinde düşünülebilir. Toplumu ileriye götürecek bilimsel araştırmalar yapılması, bu buluşlarla dünyada sözü geçen ülkeler arasında yer alınması ve nitelikli insan gücü yetiştirilmesi gibi beklentiler işlevlerin neler olması gerektiğini belirleyebilir. Ayrıca topluma yönelik sadece eğitim ve bilimle sınırlandırılmadan siyaset, sanat, kültür, sağlık ve felsefe gibi konuların da yükseköğretimin işlevleri arasında yer alması gerekmektedir. Avrupa Konseyi (2007) tarafından yükseköğretim sisteminin; sürdürülebilir istihdam için nitelikli insan gücünü hazırlayan, demokratik toplum kültürüne sahip bireyler yetiştiren, kişisel gelişimi önemseyen, bilgi toplumunu oluşturan ve geliştiren bireyler yetiştiren bir anlayışa sahip olması gerektiği ifade edilmektedir. Yükseköğretimin değişen dünyada toplumsal reformların güçlü bir bileşeni olması, kültürel ve entelektüel birikime sahip bireyler yetiştirmesi, paydaş işbirliği ile farklı yaklaşımları bir araya getirmesi gibi temellere dayandırılması işlevlerinin yerine getirilebilmesi açısından önem taşımaktadır (McGregor ve Volckmann, 2010). Yükseköğretim sisteminde, tüm bu söz edilen işlevlerin yerine getirebilmesi için bazı gereksinimleri olduğu düşünülmektedir. Bu gereksinimler temelinde çağın gereklerine uygun bir sistemin hayata geçirilmesinin ülkemiz açısından gerekli olduğu söylenebilir. Bu noktada yükseköğretimin işlevlerini hem yerel hem de evrensel bakış açısıyla ele almak gerekmektedir.

Bilgi çağında, bilgi toplumu olma yolunda ilerlemek için yükseköğretim sisteminin bilgiyi üretme ve yayma işlevini yerine getirmesi oldukça önemlidir.

Yükseköğretim kurumlarını diğerlerinden ayıran temel fark araştırma sorumluluğudur (Özer, 2012). Çünkü entelektüel birikim üniversitenin var oluşunun amacıdır. Bilgiye dayalı ekonomileri olan toplumların daha güçlü bir konumda ve kalkınma açısından iyi bir noktada oldukları bilinmektedir (Küçükcan ve Gür, 2009). Ayrıca bilgi üretiminin ve kullanımının verimli hâle getirilmesiyle ekonomik değer artışının yanı sıra toplumsal açıdan da köklü bir değişiklik yaşanabileceği; demokratik, katılımcı ve çoğulcu sistemlerin işler hâle geleceği öngörülmektedir (Erdem, 2013). Bilgi üretim yerleri olarak üniversitelerin de bu noktada bilgi okuryazarı bireylerin yetiştirilmesinde ve yaşamsal bilgiyi yaratmada önemli bir işleve sahip olduğu söylenebilir.

Üretilen bilginin yaygınlaştırılması yükseköğretim sisteminin diğer bir işlevi olarak görülen eğitim-öğretim yoluyla gerçekleştirilmektedir. Çağın gereklerine uyum sağlayabilecek bilgi ve beceriye sahip insan gücü yetiştirmek üniversitenin temel işlevlerinden biridir. Üniversiteler hem evrensel hem de yerel değerler açısından gelişim merkezleri olarak görülebilir. Ülkenin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi üniversiteler aracılığıyla yapılmaktadır. Üniversitelerde bilgi toplumunun iş dünyasının ihtiyaçlarını karşılayabilen (Erdem, 2013; Sallan Gül ve Gül, 2014), belirli bir meslek dalının yeterliliklerine sahip (Bağcı, 2016; Küçükcan ve Gür, 2009; Özer, 2011) bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Üniversiteler bir yandan toplumsal kalkınma için araştırma işlevlerini sürdürürken diğer bir yandan da eğitim öğretim işlevini yerine getirmektedirler. Felsefeden sanat dallarına, sanayiden ticarete, sağlıktan eğitime, tarımdan madencilığa, mühendislikten bilişim teknolojilerine birçok alanda eğitim vererek sosyal ve ekonomik kalkınmaya hizmet etmektedirler.

Yükseköğretim sistemi araştırma ve geliştirme, eğitim ve öğretim gibi faaliyetlerini gerçekleştirerek diğer bir işlevi olan toplumun ihtiyaçlarına uygun hizmetler sunmaktadır. Bilimsel araştırmalar, sonuçlarının toplum yararına kullanılması amacıyla gerçekleştirilmektedir. Bu sayede toplum aydınlatılarak gelişimine katkı sunulmaktadır. Sadece öğrencilere verilen hizmetlerle değil aynı zamanda toplumun farklı kesimlerine, çeşitli kurum ve kuruluşlara yönelik hizmet içi eğitim, sağlık hizmeti, seminer, kurs, konferans ve sanatsal etkinlikler bağlamında da toplumsal hizmet işlevlerini yerine getirmektedirler (Demir, 2008; Küçükcan ve Gür, 2009; Mutluer, 2008; Okçabol, 2007; Ortaş, 2004; Özalp, 2006). Ancak bu noktada toplumun

beklentilerini karşılarken öncülük rolünü de üstlenmeleri beklenmektedir. Üniversiteler kuruluşlarının temelinde yatan mantığa uygun olarak topluma; araştırma, eğitim, hizmet, kültür, spor, ekonomi, siyaset gibi alanlarda öncü olmak durumundadır (Altbach, 2001; Erdem, 2013; Ergüder, Şahin, Terzioğlu ve Vardar, 2009; Kwiek, 2002; Okçabol, 2007). Bu bağlamda söz edilen işlevlerin yerine getirilmesi ülkenin gelişimi için bir ihtiyaçtan öte zorunluluk olarak nitelendirilebilir. Bu işlevler ancak bazı temel gereksinimlerin karşılanmasıyla gerçekleştirilebilir.

1.1.2. İşlevsel Bir Yükseköğretim için Gereksinimler

Yükseköğretim sisteminin; bilgi üretme, ürettiği bilgiyi aktarma ve toplumun ihtiyaçlarına uygun hizmetler sunma işlevlerini yerine getirilebilmesi ve topluma öncü bir rol oynayabilmesi için bazı gereksinimleri vardır. Bu gereksinimler sistemin tüm parçalarına yönelik ele alınabilir. İşlevlerin yerine getirilebilmesi için yapılanma şekllinden uygulamalara, akademisyenlerden yöneticilere, denetim sisteminden bütçelemeye kadar birçok nokta üzerinde durulmalıdır.

Yükseköğretim sisteminin eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve toplumsal hizmet işlevlerinin kalkınmaya olan etkisi açısından planlama ve eşgüdüm oldukça önemlidir. Yükseköğretim sisteminde yönetimin bütüncül politikalar belirlenmesi, stratejik planlar yapılması, kaynak sağlanması, bakanlıklar arasındaki eşgüdümün sağlanması gibi genel yetkilere sahip olmasının (Acar, 2012; Ergüder, 2012; Fielden, 2008; Küçükcan ve Gür, 2009; Tuncer, 2012; Yavuz, 2012) işlevlerini yerine getirmesi açısından yararlı olacağı bilinmektedir. Merkezi yönetim ile yükseköğretim kurumları ilişkisinin politika ve strateji temelinde ele alınmasının toplumla üniversitelerin ilişkisini geliştirdiği ve üniversitelerin yönetsel, mali ve akademik özerkliğe sahip olmasının (YÖK Raporu, 2000; Aktan, 2007; Küçükcan ve Gür, 2009; Günay, 2011; Erdem, 2013; Çelik ve Gür, 2014; Baskan ve Sincer, 2014; Özcan ve Çakır, 2016) üniversiteleri daha işlevsel hâle getirdiği sıkça dile getirilmektedir. Üniversitelerin karar alma süreçlerinde özgür olmasının bürokratik hantallığın önüne geçilmesinde (Aytaç vd., 2001; Çalık ve Süzen Bumin, 2013; Ekinci, 1999; Erbaş, 2008; Günay ve Kılıç 2011; Gürüz vd., 1994; Kılıç, 2012; Küçükcan ve Gür, 2009; Marangoz, 2004; Süzen, 2011; Yaman ve Özdemir, 2016; YÖK, 2000) ve yetki devri yapılarak (Çelik ve Gür,

2014; Gür ve Çelik, 2011; TÜSİAD, 2003; World Bank, 2007; Yavuz, 2012) daha hızlı ve yerel ihtiyaçlara yönelik kararlar alarak işlevlerini yerine getirebilecekleri belirtilmektedir. Bu bağlamda yükseköğretimin temel işlevlerini nitelikli bir şekilde hayata geçirebilmesi için planlama ve eşgüdüm sorumluluğunun bir gereksinim olduğu söylenebilir. Planlama ve eşgüdüm için merkezi yönetimin her konuda karar verici olmak yerine yetki devri yaparak genel bir çerçeve çizici bir rol üstlenmesi beklenmektedir.

Merkezi yönetimin yetki devri yapması ve eşgüdüm sağlayıcı, planlayıcı bir rol üstlenmesi özerklik tartışmalarını da beraberinde getirmektedir. İşlevlerini daha nitelikli bir şekilde yerine getirebilmesi açısından yükseköğretim sisteminde akademik özgürlük ve özerkliğin hayata geçirilmesi de gereksinim olarak ele alınabilir. Ancak bu noktada özerkliğin nasıl tanımlandığı ve algılandığı üzerinde durmak gerekmektedir. Akademik özgürlük çeşitli kaynaklarda (UNESCO, 1998; Erdem, 2013; Yalçın, 2004; Yıldırım ve Duman, 2004) araştırma, yayın ve öğretim sürecinde kısıtlayıcı ve yargılayıcı bir anlayışın bulunmaması olarak ifade edilirken bu kavram özerklik ölçütleri arasında yer almaktadır. Üniversitelerin özerklik ölçütlerinin neler olması gerektiği üzerine OECD (2003) tarafından hazırlanan raporda bina ve donanımın mülkiyetine sahip olma, kredi alabilme yetkisinin olması, bütçe oluşturma ve harcama yetkisinin bulunması, akademik yapıyı ve program içeriklerini belirleyebilme, akademik personeli işe alma ve işine son verebilme yetkisinin olması, maaşların belirlenmesi, öğrenci kontenjanını ve harç miktarlarını belirleyebilme, özgür araştırma ortamının yaratılması gibi özerklik ölçütleri yayımlanmıştır. Lima Bildirgesi'nde (1998) ise üniversitelerin toplumun ekonomik, sosyal, kültürel ve politik alanlardaki gelişimden sorumlu oldukları belirtilmekte; yükseköğretimde özerkliğin bilimsel araştırma, iç işleyiş, bütçe yönetimi gibi alanlardaki özgürlükleri ifade ettiğine yer verilmektedir. Ancak bu özgürlükler sınırsızlık ve kontrolsüzlük olarak düşünülmemeli kendi sorumluluk ve zorunlulukları çerçevesinde bilimsel ölçütlere dayalı olarak hesapverebilirlik ve şeffaflık çerçevesinde ele alınmalıdır (Kurt, Gür, Çelik, 2017; Yalçın, 2004; Yıldırım ve Duman, 2004).

Yükseköğretim içerisinde toplum - iş çevresi - üniversite işbirliği de gereksinimlerden biri olarak ele alınabilir. Sanayi, ticaret, esnaf odaları ve STK'ler ile yükseköğretim sistemi arasındaki bağın ülkenin toplumsal kalkınmasına olumlu

etkilerde bulunduğu bilinmektedir. Üniversite, sanayi ve devlet işbirliğinin üçlü sarmal yapısının sağlanması durumunda bölgesel ve ulusal boyutta kalkınmayı sağlayıcı birçok ürünün ortaya çıkacağı çeşitli araştırmalarda (Erdil, Pamukçu, Akçomak ve Erden, 2013; Erkan ve Erkan, 2008; Etzkowitz ve Leydesdorff, 2000; Kılıç ve Ayvaz, 2011; Roersen, 2008; Şentürk ve Şentürk, 2016; Yalçıntaş, 2014) dile getirilmektedir. Bu noktada üniversitelerin öncülüğü ve toplumu geliştirici rolü unutulmamalıdır. Yükseköğretim kurumları bilgiyi toplum yararına dönüştürürken topluma gelişimsel liderlik yapma amacını gütmelidir. Böylece topluma hizmet işlevini nitelikli bir biçimde yerine getirebilir.

Toplumun kültür, sanat, ekonomi gibi birçok alanda gelişebilmesi için yükseköğretim sisteminin araştırma ve geliştirme, eğitim ve öğretim, topluma hizmet işlevlerinin yerine getirilme sürecinin demokratik bir anlayışla gerçekleştirilmesi de gereksinimlerden biri olarak ele alınabilir. Bu demokrasi anlayışının da sistemin en üst kurumundan en alt birimine kadar yer alması gerektiği düşünülmektedir. Demokratik anlayışın bireyler bazında ve toplumun genel işleyişinde üniversiteler önemli oranda etkilidir. Yönetici belirleme sürecinden karara katılımın sağlanmasına kadar birçok açıdan demokrasi kültürünün yükseköğretimde var olması toplumun gelişimi açısından önem taşımaktadır. (Erdem, 2013; Okçabol, 2007; Ortaş, 2004) Liyakatin öncellenmesi, yükselmenin nesnel ölçütlere göre yapılması, niteliklerin ön plana çıkması, çeşitli basamaklardaki yönetim kurullarının yetkilendirilmesi, paydaşların karara katılması gibi konularda gereksinimler karşılandığında yükseköğretim sistemi işlevlerini nitelikli bir şekilde yerine getirebilir.

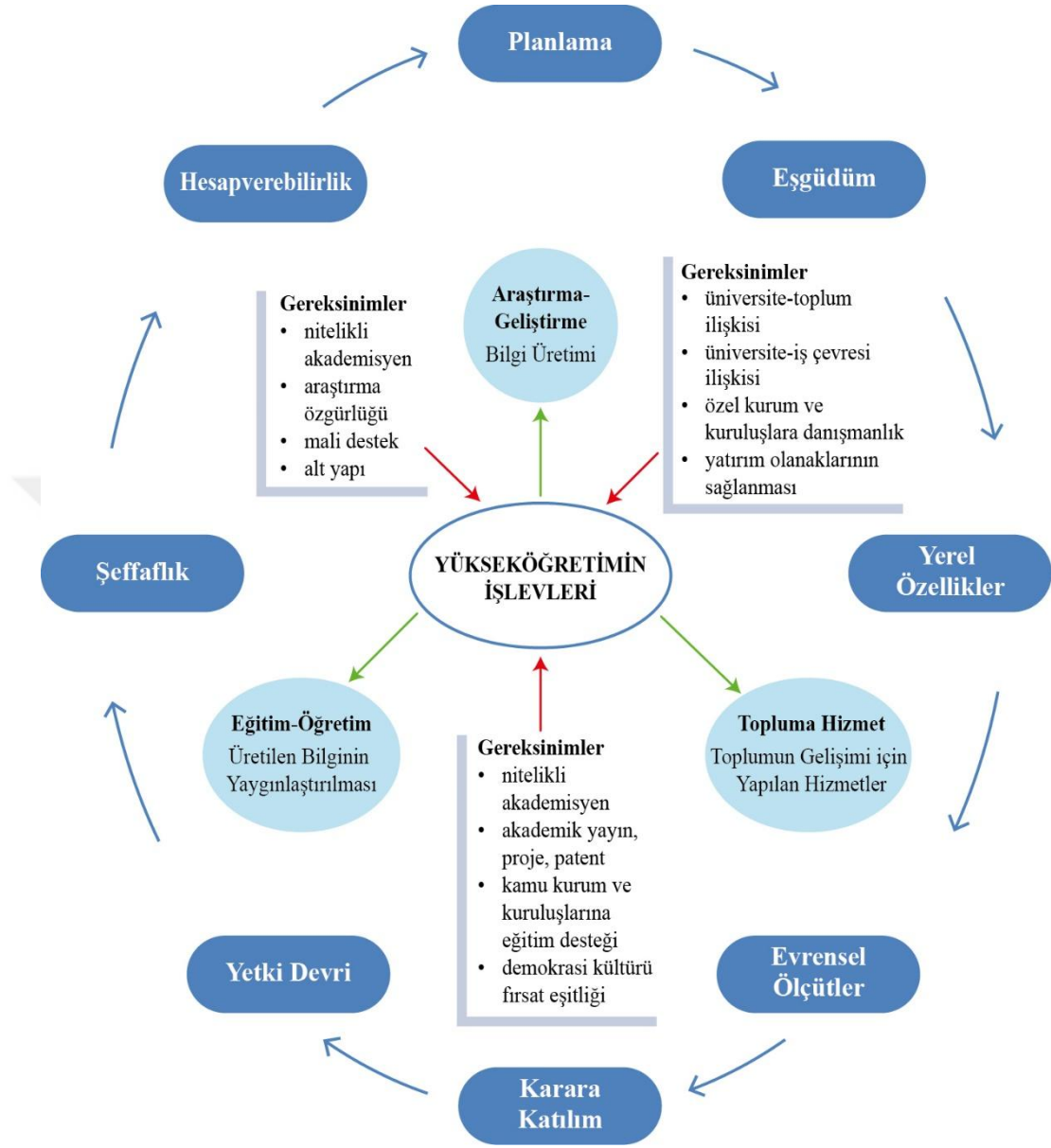
Yükseköğretim sisteminin araştırma ve geliştirme, eğitim ve öğretim, topluma hizmet işlevlerini gerçekleştirebilmesi için en temel gereksinimlerinden birinin nitelikli akademisyenler olduğu söylenebilir. Akademisyenlerin sahip olması gereken niteliklerin neler olduğu bu noktada ön plana çıkmaktadır. Yerelden evrensele ulaşabilmek için geniş bir bakış açısına sahip sürekli gelişimi benimsemiş akademisyenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bilim insanları; araştırma yapmayı seven, çalışkan, gözlem becerisi gelişmiş, üretici, yaratıcı, öğrenme merakı taşıyan, azimli ve kararlı olma (Yalçınkaya, Koşar ve Altunay, 2014; Küçük ve Karabacak, 2017; Özer, 2012) özelliklerine sahip bireyler olarak nitelendirilmektedir. Eğitim-öğretim faaliyetleri, endüstriyel veya

toplumsal danışmanlık, yayım ve uluslararasılaşma uğraşları, araştırma ve araştırmaya dayalı yayınlar, kitap, patent, yurt içi ya da yurt dışında proje yapma gibi birçok beceriye sahip akademisyenlerle yükseköğretim sisteminin temel işlevleri hayata geçirilebilir. Bilgi toplumunun bir parçası olabilmek için bu niteliklere sahip bireylerin yükseköğretim sistemi içerisinde yer alması sağlanmalıdır. Bu niteliklere sahip olunabilmesi için de gerekli şartların sağlanması, akademisyenliğin maddi ve manevi açıdan motive edici hâle getirilmesi gerekmektedir (Esen ve Esen, 2015; Karasoy, 2014; Kaya ve Kesen, 2014; Lanser ve Dalen, 2013; Demir ve Acar, 2011; Ortaş, 2003; Tonbul, 2008). Bu bağlamda özlük haklarının maddi ve manevi sorunlar yaşanmayacak durumda olması gerektiği düşünülmektedir. Ancak temel gereksinimleri karşılanan bireyler üretici konuma geçebilir ve bu nedenle kayba uğratılmadan akademisyenlerin özlük haklarının verilmesi (Afşar, 2015; Avcı, 2009, Bozan, 2015; Demir, Göloğlu, Demir, Özdemir, 2017; Demircioğlu, 2016; Topçu, Saraçlı, Dursun, Gazeloğlu, 2012) yükseköğretim sisteminin işlevlerinin nitelikli bir şekilde hayata geçirilmesi açısından oldukça önemlidir. Toplumun gelişimi ve refahı, bilimsel bilgi üretkenliğinin sağlanması ve sürdürülmesi, nitelikli insan gücünün eğitimi için nitelikli akademisyenlerin yetiştirilmesi ve öğretim elemanlığından profesörlüğe geçişe kadar geçen sürede akademik yükselme ve atama sürecinin de nesnel ölçütlere göre yapılması önem taşımaktadır.

Yükseköğretim sistemi, toplumun tüm kesimlerine ulaştığı takdirde işlevlerini tam olarak yerine getirmiş sayılabilir. Bu bağlamda engelli bireylerin de yükseköğretim sisteminin işlevlerinden yararlanmasının önemli bir gereksinim olduğu söylenebilir. Yükseköğretim sisteminde engelli bireylerin sosyal ve akademik alanlarda özel gereksinimleri vardır (Burcu, 2002; Çağlar, 2002; Sarı, 2005). Engelli bireylerin yükseköğretim sistemi içerisinde yer almalarını sağlamak için gerekli koşulların sağlanması da gereksinimler olarak görülmelidir. Ayrıca bu noktada fırsat eşitliği göz önünde tutularak toplumun her kesiminden bireylerin yükseköğretim sisteminde yer alması için sosyal adaletin sağlanması da bir gereksinim olarak ortaya çıkmaktadır. Sosyal devlet anlayışı çerçevesinde yükseköğretim sistemi bir sorumluluk olarak fırsat eşitliğini sağlamalıdır (Toprakçı, İğci, Tokat ve Yücel, 2007).

Ülke kalkınmasındaki rolü düşünüldüğünde yükseköğretim sistemine yapılacak mali desteğin, işlevlerini nitelikli bir şekilde yerine getirilebilmesini sağlayacak yeterlilikte olması beklenmektedir. Birçok başka ülkede olduğu gibi Türkiye’de de yükseköğretim sistemi kamu desteği ile merkeziyetçi bir anlayışla yürütülmektedir. Dünya çapında yükseköğretime olan ilginin artması ve yükseköğretimin yaygınlaşması, sistemin yenilenme ve kapasitesini artırma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır (Johnstone ve Marcucci, 2007). Bu durum kaynak çeşitliliği ve kaynakların artırılması gereksinimini doğurmuştur. Yükseköğretim sisteminin işlevlerini nitelikli olarak yerine getirebilmesi için kamu desteğinin artırılmasına gereksinim duyulduğu söylenebilir. Yükseköğretime ayrılan payın artırılması (Ateş, 2013; Ergen ve Çakıoğlu, 2018; Günay, 2011; Gür, Çelik, Kurt ve Yurdakul, 2017; Kavak, 2011; Kurt ve Gümüş, 2015; Ulutürk ve Dane, 2008) ve bu payın üniversitelere hesapverebilir ve şeffaflık ilkelerine bağlı olarak torba bütçe şeklinde verilmesi gerekliliği (Ateş, 2013; Taşar, 2011, Yılmaz ve Kesik, 2010, Özkan, 2014) sağlıklı bir iç ve dış değerlendirme sistemiyle yükseköğretim sisteminin işlevlerini yerine getirmesi açısından bir gereksinim olduğu alanyazında dile getirilmektedir.

Tüm işlevlerini yerine getirebilmesi için işlevsel bir denetim sistemi de önemli bir gereksinim olarak ortaya çıkmaktadır. Yükseköğretim sistemi düzenli aralıklarla değerlendirilerek işlevlerin yerine getirilip getirilmediği belirlenebilir ve böylece açık alanlar saptanarak gerekli iyileştirmeler yapılabilir. Son yıllarda yükseköğretimde yeni bir denetim anlayışı olarak kalite güvence sistemi sıkça tartışılmaktadır. Kalite güvence sistemine dayalı değerlendirmeler kurumun felsefesi ve misyonu, eğitim ve araştırma işleyişi, programlar, öğrenciler, öğretim ve yönetim kadrosu, finansmanı, alt yapısı, toplumla etkileşimi ve hesapverebilirlik düzeyi gibi noktalar üzerinden yapılmaktadır (Ayvaz, Kuşakçı ve Borat, 2016; Üçtuğ, 2012; Toprak, Us ve Şengül, 2016; Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği, 2015). Bu alanlardaki düzenli izlemenin kapasite artırma açısından önemli olduğu (Pond, 2002) ve kurumların kendilerini tanıyarak verimli bir şekilde işlevlerini yerine getirebilecekleri ifade edilmektedir (Aktan, 2007; Kuzu, 2013; Belenli, Günay, Öztemel, Demir, Sivrikaya Şerifoğlu, Elmas, Eryiğit, Aydın ve Kılıç; 2011).

Şekil 1. Yükseköğretimin işlevleri ve gereksinimleri

Özetlemek gerekirse Şekil 1’de gösterildiği ve yukarıda söz edildiği üzere üniversitenin işlevleri ve gereksinimleri birbirleriyle çok yönlü bir ilişki içerisindedir. Bu ilişki akışı içerisinde bir aksama ya da eksiklik, sistemin işleyişinde tıkanıklıklar yaratarak sarmal biçimde sorunların yaşanmasına neden olabilir. Sistemin sağlıklı bir şekilde işlemesi, toplumun refahı, ülkenin kalkınması, çağın gereklerine uygun bir gelişimin sağlanması için yükseköğretimin işlevlerini en verimli şekilde yerine getirmesi ve gereksinimlerin karşılanması önem taşımaktadır. Bu bağlamda

yükseköğretim sisteminin yenilenme sürecinde “Niçin?” ve “Nasıl?” soruları öne çıkmaktadır. Bu soruların yanıtları, yükseköğretimin iç ve dış olmak üzere tüm paydaşlarının ortak bakış açısına göre yerel ve evrensel düzeyde düşünülerek verilmelidir. Yükseköğretimin işlevlerini yerine getirebilmesi için gereksinimleri karşılanmalı ve bu süreç iyi bir planlama, eşgüdümleme anlayışıyla sürdürülmelidir. Aynı zamanda yetki devri, şeffaflık, hesapverebilirlik ve karara katılımın sağlandığı bir bakış açısıyla hayata geçirilmelidir. Bu bağlamda yenilenme sürecine önerilerde bulunabilmek için önce yükseköğretimin dünyadaki ve ülkemizdeki tarihsel sürecinin, yasal düzenlemelerinin ve uygulamaların incelemesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

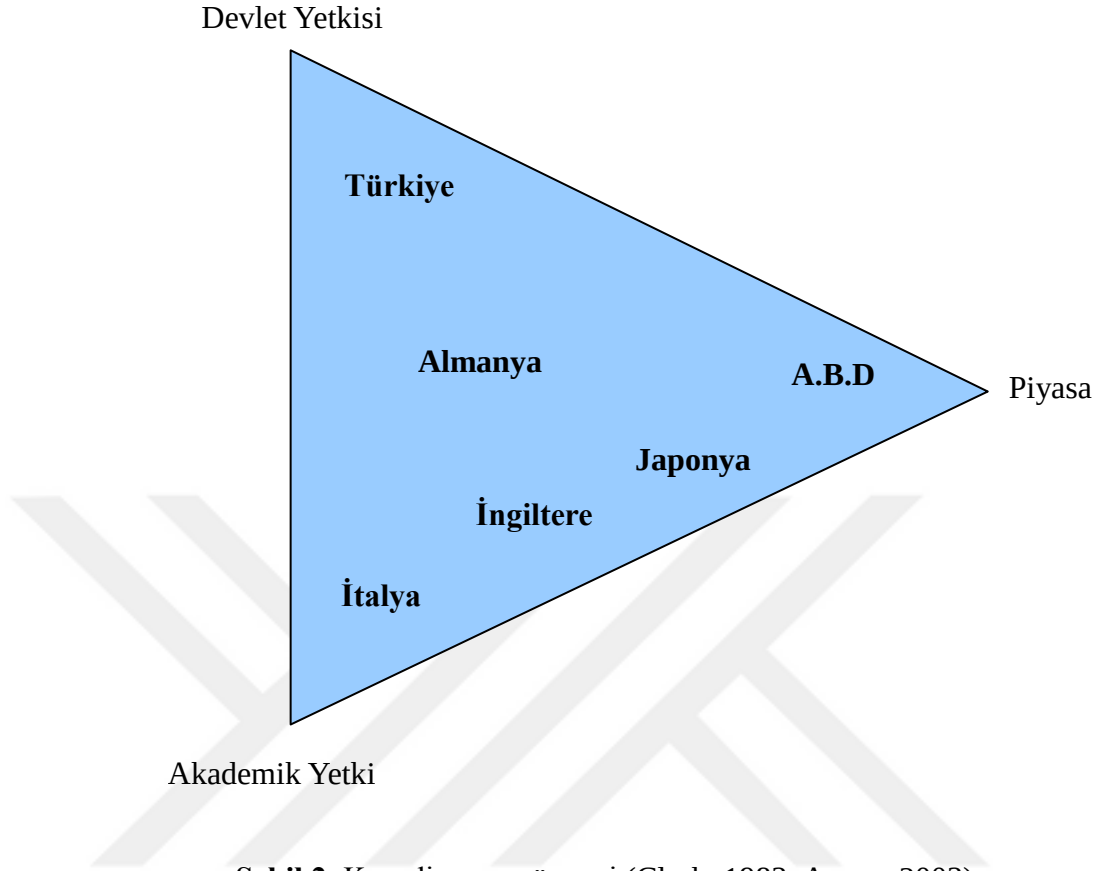
1.1.3. Yükseköğretimin Tarihsel Süreci

Günümüzdeki anlamı ile bir ülkenin yükseköğretim sisteminin en önemli unsurunu oluşturan üniversite, öğretim kurumlarından farklı bir süreç içinde ve farklı bir yapıda gelişmiştir. Üniversitenin ortaya çıktığı coğrafi bölge; Batı Avrupa, özellikle İtalya, Fransa ve İngiltere'nin kentleşmiş bölgeleridir. Bu bölgelerde 11. yüzyıl sonları ile 12. yüzyıl başlarında başlayan bir süreç içinde çeşitli siyasi, dini, sosyal ve ekonomik etmenlerin oluşturduğu ortamlarda üniversitenin kurumsal yapısı şekillenmeye başlamıştır. Bologna (1088), Paris (yaklaşık 1150) ve Oxford (yaklaşık 1167) ilk kurulan üniversitelerdendir. Üniversite kelimesinin kökeni Latince “topluluk” ya da “lonca” anlamına gelen *universitas*tır. Bununla kast edilen, öğrenci ve hocaların kurmuş oldukları özel statülü birliklerdir. Hiç şüphesiz, dünya tarihinde yükseköğretim, üniversite kurumu ile başlamamıştır; ilk çağlardan beri yükseköğretim kurumları var olagelmıştır. Antik Yunan’da akademiler, Hristiyan dünyasındaki katedral ve manastırlar ile İslam coğrafyasındaki medreseler, bilgin/âlim veya hâkim/kadı yetiştirmek gibi yükseköğretim fonksiyonlarını icra etmişlerdir. Bu nedenle üniversiteler ile önceki kurumları çok keskin bir şekilde birbirinden ayırmak zordur (Gürüz, 2001; Çetinsaya, 2014).

19. yüzyılın başından itibaren ortaya çıktığı kabul edilen modern üniversitenin ilk örneği olarak 1810 yılında Wilhelm von Humboldt tarafından kurulan Berlin

Üniversitesi gösterilmektedir. Alman idealist düşünürlerinin fikirleri temelinde kurulan modern üniversite ile Ortaçağ üniversitesini ayıran en temel unsur, eski üniversitelerin ağırlıklı olarak eğitimle, bilgi aktarmakla meşgul olmaları; modern üniversitelerin ise daha fazla araştırma odaklı olmalarıdır. Üniversitelere araştırma kurumu kimliği veren Humboldt modeli üniversite, tek bilim dallı fakülteler içinde uzmanlaşma ile akademik kürsü ve disiplinler içinde tanımlanmış bölüm fikrini belirginleştirmiştir. Ortaçağ üniversitesi hakikati müdafaa rolünü benimserken Humboldt üniversitesi doğayı keşfetmeyi görev edinmiştir. Ortaçağ üniversitelerinin dili Latince olup skolastik yöntemi kullanırken modern üniversite ulusal dilleri kullanarak modern bilim yöntemini uygulamıştır. Humboldt, kurumsal açıdan özerk, öğrenme ve öğretme özgürlüğüne sahip, saf bilimin ve bilimsel ilerlemenin peşinde bir üniversite tasarlamıştır (Okçabol, 2007). 19. yüzyıl boyunca Endüstri Devrimi süreçleri ve teknolojik gelişmeler, üniversitenin araştırma etkinliklerinin gideceği yönü de belirlemiştir (Çetinsaya, 2014; Gürüz, 2001).

Dünyada, yükseköğretimin yönetiminde iki tür üniversite yönetim sistemi vardır. Bu sistemler Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Kanada, Avustralya, İrlanda Cumhuriyeti ve İsrail’de uygulanan ‘Anglo-Sakson Modeli’ ve Almanya, Avusturya, Fransa, İspanya, İsveç, Hollanda, İsviçre, İtalya, Yunanistan, Portekiz, Danimarka, Norveç ve Japonya’da uygulanan ‘Kıta Avrupası Modeli’dir (Fielden, 2008; Henard ve Mitterle, 2010). ‘Anglo-Sakson Modeli’ büyük ölçüde âdem-i merkeziyetçi bir yapıya sahiptir. Anglo-sakson yükseköğretim modelinde devlet gözetim ve denetim aygıtı olarak ortaya çıkmaktadır (Küçükcan ve Gür, 2009). Bu modelde devlet Kıta Avrupası modeline göre edilgendir. Bu modelde akademisyenlerin üniversite yönetimindeki yetki profili Kıta Avrupası modeline göre oldukça düşüktür (Yavuz, 2012). Akademisyenler kendi bölümleri ile ilgili konularda karar alma gücüne sahiptirler. Üniversiteler üzerindeki devlet yetkisi üniversitelerin piyasa mekanizmalarına uyum sağlama yeteneklerini artırmaya yöneliktir. Bu kapsamda üniversitelerin bütçeleri belirli alanlardaki performansa bağlı olarak belirlenmektedir (Clark, 1983; Aypay, 2003).

Şekil 2. Koordinasyon üçgeni (Clark, 1983; Aypay, 2003).

Kıta Avrupası Modeli ise büyük ölçüde merkezidir (Erdem, 2013; Gürüz, 2001). Bu modelde devlet bağımsız statülerini sürdürecektir şekilde üniversiteleri kontrol altında tutmaktadır. Avrupa genelinde yaygın uygulama imkânı bulan modelde asıl amaç, üniversiteleri devlete olan aşırı bağımlılıktan kurtarıp özgür bırakmak ve yeni liberal devlet ile onun ekonomik ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde çalışır hâle getirmektir (Bursalıoğlu ve Selim, 2015). Her ne kadar bu modelde de üniversiteler özel kaynak yaratma konusunda ve serbest piyasacı anlayışın yaygınlaştırılması adına teşvik edilse de model, yükseköğretimi hâlâ bir kamu hizmeti olarak sunmaktadırlar (Küçükcan ve Gür, 2009). Bu modellerin uygulandığı bazı ülkeleri yasal dayanakları açısından ele almanın ülkemizdeki yasa tasarısı sürecinin tartışılması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.1.4. Dünyadaki Çeşitli Ülkelerin Yükseköğretim Yönetiminin Yasal Dayanakları

1.1.4.1. Almanya

Almanya'nın yükseköğretim yapılanması incelendiğinde yukarıda söz edilen Humboldt sistemine dayandırıldığı görülmektedir. Bu sistem devlet denetiminde, araştırmaya dayalı ve fakülte çeşitliliğini içeren bir modeldir. Alman Anayasasında yükseköğretimle ilgili bir düzenleme olmadığı, eğitimin sorumluluğunun eyaletlere verildiği ancak Anayasaya eklemeler yapılarak federal hükümete yükseköğretimde çerçeve yasalar çıkarabilme hakkı verildiği görülmektedir (Huisman ve Kaulisch, 2007; Stannek ve Ziegele, 2005; European Commission, 2008). Üniversitelerin sorumluluğu 7 Aralık 1993 tarihinde çıkarılan Yükseköğretim Çerçeve Kanunu (Hochschulrahmengesetz) ile federal düzeye bağlanmıştır (Henard ve Mitterle, 2010).

Almanya'da yükseköğretimin sorumluluğu eyaletlere verilmiştir. On altı eyaletin yükseköğretimden sorumlu bakanlarından oluşan bir Bakanlar Komitesi tavsiye kararlar vermektedir. Komite; eğitim ve bilimden, her bir eyaletten ve maliyeden sorumlu bakanlar veya senatörlerden oluşmaktadır (Fielden, 2008). Aynı zamanda Rektörler Konferansı ve üniversite öğretim üyelerinin mesleki derneği yükseköğretimde karar alma ve tavsiyede bulunma için diğer önemli kuruluşlardır (Henard ve Mitterle, 2010).

Almanya'daki üniversiteler kamu kurumu olarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle kadro tahsisi, bölüm kurulması ve profesörlerin atanması gibi kararları eyalet yönetimi verir. Ancak akademik konularda akademisyenler söz sahibidir (Capano, 2011). Her üniversite kendi kurulları ve senatoları aracılığıyla kendi yönetmeliklerini hazırlar (European Commission, 2018).

1.1.4.2. Fransa

Fransa'nın yükseköğretim yapılanması incelendiğinde 1984 yılında yayımlanan yükseköğretim yasası ile her bir üniversitenin; yönetim, eğitim ve finans gibi yönlerden özerk kılındığı görülmektedir (Comite National Devaluation, 2003; Henard ve Mitterle, 2010).

Yükseköğretim kurumları Sanayi, Savunma, Ziraat, Kültür ve Eğitim bakanlıklarına bağlıdır (European Commission, 2008). Fransa Anayasası'nda özerklik dışında yükseköğretim ile ilgili özel bir maddenin yer almadığı görülmektedir. Üniversite yönetsel, mali, eğitsel ve akademik özerkliğe sahiptir; her üniversite kendi birimleri aracılığıyla statü ve yapılarını belirlemektedir (Comite National Devaluation, 2003; Estermann ve Nokkala, 2009).

Üniversiteler dört yılı kapsayan planlar hazırlayarak ilgili bakanlığa sunar ve sözleşme imzalarlar. Sözleşmede yer alan performans göstergelerinin değerlendirilmesi Araştırma ve Yükseköğretim Değerlendirme Ajansı tarafından yapılır. Bu değerlendirmeler üniversitelere derece verme sürecinde kullanılır (Comite National Devaluation, 2003).

1.1.4.3. İngiltere

Birleşik Krallık bünyesinde olan İngiltere'de eğitim sorumlulukları yerel yönetimlere devredilmiştir (Henard ve Mitterle, 2010). İngiltere'nin yazılı bir anayasaya sahip olmadığı; bunun yerine ülke geleneklerine, Parlamentonun çıkardığı yasalara ve mahkeme kararlarına dayalı bir kurallar bütünü olduğu bilinmektedir (European Commission, 2018). Bu nedenle yükseköğretime ilişkin anayasal bir dayanak yoktur.

1992'de Yükseköğretim Kanunu'nun yayımlanmasından sonra Birleşik Krallık'ın ortak olan yükseköğretim politikası ayrılmış ve yükseköğretimde hükümetin kontrol ettiği konseyler söz sahibi olmuştur (Boer, Huisman, Meister-Scheytt, 2010). Bir tür mütevelli heyeti olarak adlandırılabilen konsey yani Yöneticiler Kurulu üniversite kadrolarından ve finansmanından sorumludur. Üniversite dışından, endüstri ve ticaret konularında deneyimli yirmi beş kişiden oluşan kurulda başkan üyelerce seçilmektedir (Toğrol, 2012). Üniversitede ayrıca akademik personelden oluşan Akademik Kurul (Senato) da yer almaktadır. Bu kurul öğrenci kabul ölçütleri, ölçme değerlendirme politikaları, müfredatı ve akademik standartları belirleme ve üniversitelerin derecelerinin verilmesi gibi işleyişi belirler ve rektöre tavsiyelerde bulunur (European Commission, 2018).

1.1.4.4. Amerika Birleşik Devletleri

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) eyaletlerin bir araya gelmesiyle oluşan bir siyasi yapıya sahiptir. Her eyaletin kendi halkının seçtiği valisi, meclisi, anayasası, mahkemesi ve bütçesi vardır (Henard ve Mitterle, 2010). ABD böyle bir yapıya sahip olduğu için eğitimin sorumluluğu eyaletlere devredilmiştir. ABD Anayasasında yükseköğretim ile ilgili bir madde ya da düzenleme yer almamaktadır (Fielden, 2008).

Eyaletlere göre uygulamalar farklılık gösterse de ABD üniversitelerinin yönetim organı mütevelli heyetidir. Oluşumunda doğrudan rol oynayan eyalet yönetimleri üniversite işleyişi ile ilgili sorumlulukları mütevelli heyetine bırakmıştır (Eckel ve King, 2006). Aynı zamanda üniversitenin yasal sahibi olan mütevelli heyeti üniversitenin misyonunun belirlenmesi, rektör ataması, kurum politikalarının belirlenmesi, stratejik planlama ve kurum performansının değerlendirilmesi gibi işlerden sorumludur (Fielden, 2008).

1.1.4.5. Japonya

Japonya yükseköğretim yönetim sistemi incelendiğinde 2004 yılında büyük bir reform yapıldığı görülmektedir. Bu reform çerçevesinde Japonya Anayasası'nın 23. maddesi akademik özgürlüğü teminat altına almaktadır (Newby vd., 2009).

Üniversiteler 2004 yılına kadar Eğitim Bakanlığının idaresi altında iken Amerikan sisteminin etkisiyle üniversite özerkliği ve hesap verebilirliğini sağlayan bir reform yapılmıştır (Tösten ve Ekinci, 2012). Tüm ulusal üniversiteler bağımsız bir tüzel kişi ya da şirket statüsüne sahiptir. Eğitim Bakanlığından ayrılıp kendi yönetim yapılarını kurmuşlardır (Higher Education Bureau, 2012).

Reform sonucunda tekli yönetim yapısından üçlü bir yapıya geçilmiştir. Üniversitelerde Yönetim Kurulu karar verici bir organ olarak yer almaktadır. Yürütme Kurulu (İdari Konsey) ulusal üniversite yönetiminden sorumlu iken akademisyenlerden oluşan Eğitim ve Araştırma Kurulu eğitim ve araştırma ile ilgili konulardan sorumludur (Newby vd., 2009; Higher Education Bureau, 2012).

Ayrıca üniversitelerin değerlendirilmesi ve derecelendirilmesinden sorumlu bağımsız kurumlar oluşturulmuştur. Eğitim Bakanlığının belirlediği standartlar ve

yöntemler çerçevesinde üniversiteler yedi yılda bir bu bağımsız kurumlar tarafından değerlendirilmekte ve bu değerlendirmeler bakana ve halka sunulmaktadır (Newby, Weko, Breneman, Johanneson ve Maassen, 2008).

Dünyanın çeşitli ülkelerinde uygulanan yükseköğretim sistemleri incelendiğinde Anglo-Sakson ve Kıta Avrupası modellerinin farklılıkları ortaya çıkmaktadır. Anglo-Sakson modeline göre yapılandırılan ABD ve İngiltere gibi ülkelerde devletlerin dolaylı, Kıta Avrupası modeline göre yapılandırılan Almanya ve Fransa gibi ülkelerde doğrudan bir etkisinin olduğu görülmektedir. Fransa ve Almanya’da rektör vb. yöneticiler merkezi yönetimin temsilcisi niteliği taşıırken ABD ve İngiltere gibi ülkelerde yükseköğretim yönetimi üniversite dışından üyelerden oluşan mütevelli heyeti aracılığıyla yapılmaktadır. Öte yandan Japonya ele alındığında her ne kadar Amerikan sisteminin etkisinde reformlar yapılsa da yükseköğretimin yönetiminde devletin daha etkili olduğu söylenebilir.

Ele alınan ülkelerin yükseköğretim sistemleri ile Türkiye’de uygulanan sistem karşılaştırıldığında Yükseköğretim Kurulu (YÖK)’nun yapılanma şeklinden ve yasal düzenlemelerdeki ayrıntılı yaklaşım nedeniyle merkeziyetçi anlayışın en çok Türkiye’de uygulandığı söylenebilir. Yeni yasa çalışmaları ele alındığında ülkemizde uygulanan sistemde köklü değişikliklerin hedeflendiği görülmektedir. Ancak bu noktada üniversiteler, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşları gibi toplumun ve üniversitenin paydaşlarının görüşleri önem kazanmaktadır. Çeşitli ülkelerdeki uygulamaların bu görüşler çerçevesinde tartışılması, kapsamlı ve derinlikli bir çalışma yapılması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Yükseköğretim sistemi yerele uygun özellikler ile evrensel değerlerin bir arada ele alınmasıyla yapılandırılabilir. Bu bağlamda yükseköğretimin ülkemizdeki gelişimi de önem kazanmaktadır. Sonraki bölümlerde Türkiye yükseköğretimi ve yeni yasa tasarısı ele alınacaktır.

1.1.5. Türkiye’de Yükseköğretimin Tarihsel Süreci

Yükseköğretimin ülkemizdeki tarihsel sürecine baktığımızda üniversite tarihinin Osmanlı’ya kadar uzandığı görülmektedir. Ülkenin siyasi tarihinin yükseköğretimin gelişimi ile yakından ilişkili olduğu göz önüne alındığında yapılanmadaki değişikliklerin, anayasal dayanakların ele alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu

doğrultuda yükseköğretimin tarihsel süreci Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet sonrası dönem olarak ele alınacak ve yasal dayanaklar üzerinde durulacaktır.

1.1.5.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem

Cumhuriyet öncesi dönemde yükseköğretim medreseler aracılığıyla yürütülmüştür. Medreselerde pozitif bilimlerin, 17. yüzyılda etkisini kaybetmeye başlaması ile beraber yeni yükseköğretim yaklaşımları aranmaya başlanmıştır (Okçabol, 2007). Tanzimat Fermanı'nın ilanı (1839), Batı tarzı eğitim kurumlarının açılışına önem verilmiştir. Tanzimat Dönemi'nde medreselere karşılık modernleşmeyi gerçekleştirecek insanları yetiştirecek olan yüksekokullar açılmış, ancak özünde bu okullarda eğitim ve öğretim medrese metoduna bağlı kalınarak sürdürülmüştür (Kılıç, 1999). 1846 yılına gelindiğinde yükseköğretime yönelik yeni bir kurumun açılması öngörülmüştür. Ancak o dönemin koşulları ve Avrupa'daki üniversite öğrencilerinin monarşilere karşı verdiği mücadele batı tarzı yükseköğretim kurumlarının kurulmasını geciktirmiştir (Şişman ve Turan, 2004; Biçer, 2006). Osmanlı döneminde modern anlamda ilk üniversite olan Darülfünun 1846'da hazırlanan bir yazı ile 1863'te İstanbul'da kurulmuş; çeşitli sebeplerle 1860'lı yılların sonuna kadar birkaç kez kapatılıp yeniden açılmıştır. 1900'de yeniden açılan üniversitede (Darülfünun-ı Şahane) öğretim; Abdülhamit rejiminin çekinceleri içinde maarif vekili tarafından gönderilen müfettişler eşliğinde ve denetiminde edebiyat, dünya tarihi, felsefe ve siyaset konularının dışarıda bırakıldığı yüzeysel programlarla yürütülmüştür (Gür, 2011; Yavuz, 2012). 1908'de I. Meşrutiyetin ilanı ile ismi Darülfünun-ı Osmanî olarak değişen üniversitede ders programları yeniden düzenlenerek, zenginleştirilmiştir (Özer, 2012).

İttihat ve Terakki yönetiminde geçen yeni dönemde, 1909'da üniversite kadrolarında çok sayıda kişinin işine son verilmiş ve bu duruma karşı gösterilen tepkiler siyasi baskılarla bastırılmaya çalışılmıştır (Namal ve Karakök, 2011). Darülfünun müderrislerinin hazırladığı mazbata doğrultusunda Osmanlı Hükümeti, Ekim 1919'da hazırladığı Nizamname'nin 2. maddesine "*ilmi muhtariyet*" (bilimsel özerklik) verilmiştir (Gürüz, 2001). Bunun sonucunda Darülfünun Emiri'nin (rektörün) müderrisler (profesörler) arasından seçilmesi esası getirilmiş; "Darülfünun Divanı'nın (üniversite senatosunun) kurulması kabul edilmiştir (Kurul Tural, 2004). 1921 yılında

ise 493 sayılı yasa ile Darülfünun'a tüzel kişilik ve özerklik verilmiştir. Fakat Darülfünun'un teknik donanım, mali imkânlar ve akademik kadro yetersizliği nedeniyle bu dönemde özgür üniversitenin gelişmesi yeterli zemini bulamamıştır (Okçabol, 2007). Darülfünun bilimsel gelişime yeterli katkı sağlayamadığı gibi Kurtuluş Savaşı'na karşı kayıtsız davranmış ve olumsuz bir tutum takınmıştır. Bu nedenlerle 1933 yılında İstanbul Darülfünun kapatılmış ve İstanbul Üniversitesi kurulmuştur (Yavuz, 2012).

1.1.5.2. Cumhuriyet Dönemi ve Yasal Düzenlemeler

Cumhuriyet'in ilanı ile her alanda olduğu gibi yükseköğretim alanında da hızlı gelişmeler meydana gelmiştir. Özerk olan Darülfünun'u devralan Cumhuriyet Türkiye'si tarafından 1924 yılında çıkartılan 493 Sayılı Kanun'la İstanbul Darülfünunu ve ona bağlı tıp, hukuk, ilahiyat ve fen fakülteleri kurulmuştur (Korkut, 2003). 1933 üniversite reformuna kadar eğitime devam eden İstanbul Darülfünunu aynı yıl 2252 Sayılı Kanun'la (I. Üniversite Reformu) kapatılmış, ancak yine aynı yıl İstanbul Üniversitesi adıyla açılmıştır. Özerkliği kaldırılan İstanbul Darülfünunu -yeni adıyla İstanbul Üniversitesi- Milli Eğitim Bakanlığına bağlı hâle getirilmiştir. Bu süreçte Ankara'da da yükseköğretim kurumları açılmıştır. Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü kurulmuş ve 1948 yılında Ankara üniversitesine bağlanarak Ziraat Fakültesi adını almıştır. Daha sonra 1935 yılında Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Dil Tarih Coğrafya Fakültesi kurularak yükseköğretimde önemli adımlar atılmıştır.

İzleyen süreçte 1946 yılında 4936 Sayılı Kanun'la II. Üniversite Reformu olarak adlandırılan yeni düzenlemeler yapılmıştır. Üniversitelere yeniden özerklik verilerek yeni üniversitelerin açılması sağlanmıştır. Bu yasa ile "Üniversitelerarası Kurul" adıyla bir kurul oluşturularak üniversitelerin yönetsel açıdan bütünlük oluşturması sağlanmıştır (Baltacı ve Akın, 2007). Milli Eğitim Bakanı ise üniversitelerin üst düzey yöneticisi olarak kabul edilmiş ve bakana üniversiteleri denetleme yetkisi verilmiştir (Baskan, 2001). Bu kanun sayesinde İstanbul ve Ankara'daki üniversitelerin yanı sıra Karadeniz Teknik, Atatürk, Ortadoğu Teknik, Hacettepe ve Boğaziçi üniversiteleri kurulmuştur.

Çok partili döneme geçiş, o dönemde yaşanan siyasi ve toplumsal gelişmeler yükseköğretimin de gelişimini etkilemiştir. 50'li yıllardan 1960'a kadar geçen süre içerisinde yükseköğretim ülke geneline yaygınlaştırılmıştır (Baltacı ve Akın, 2007). Bu

süreci 1960 askeri darbesi izlemiş ve darbe ile ülke dolayısıyla yükseköğretim yeni bir sürece girmiştir. 28 Ekim 1960 tarihinde yayımlanan Resmi Gazete ile yürürlüğe giren 115 Sayılı Kanun'la 4936 Sayılı Kanun üzerinde değişiklikler yapılarak üniversitelere özerklik verilmiştir.

1961 Anayasası ile de üniversitelerin yönetsel ve bilimsel yönden özerk olması anayasal güvence altına alınmıştır. Bu doğrultuda daha önceki yasa ile verilen Milli Eğitim Bakanının üniversiteler üzerindeki yönetim ve denetim yetkisi, ayrıca Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı sona erdirilmiştir. Bu süreçteki diğer bir gelişme ise hızla artan yükseköğretim talebini karşılamak amacıyla 1965 yılında çıkarılan 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'dur. Bu kanunda özel yüksekokulların açılmasının önü açılmıştır ancak 1971 yılında bu kanunun Anayasaya aykırı olması gerekçesi ile iptal edilmiştir.

Toplumsal ve sosyal yaşamdaki hareketlilik kuşkusuz yükseköğretime de yansımakta ve günün ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yükseköğretimle ilgili sık sık değişiklikler yapılmaktadır. Yükseköğretimin gerektiği gibi değerlendirilemediği gerekçesiyle de 1750 Sayılı Üniversiteler Kanunu 1973'te yürürlüğe girmiştir. Yeni yasa ile yükseköğretimin bütünlüğünün sağlanması, ortaöğretimle ilişkinin kurulması, yükseköğretimde fırsat eşitliği, kaynakların etkin kullanımı, yükseköğretimin planlamasının örgütlenmesi ve öğretim-öğrenim özgürlüklerinin güvence altına alınması amaçlanmıştır. Ayrıca bu yasa ile yükseköğretime yön vermek amacıyla Yükseköğretim Kurulu (YÖK) adıyla üniversiteler üstü bir kurul ve üniversiteleri dışarıdan denetlemeyi sağlayacak Üniversite Denetleme Kurulu kurulması amaçlanmıştır.

1750 Sayılı Kanun'un içeriğine ilişkin tartışmalar ve ülkedeki siyasî değişimlerin sonucu olarak 2547 Sayılı Kanun 6 Kasım 1981'de yürürlüğe girmiştir. Bu yasa ile Türk Yükseköğretim Sistemi Kıta Avrupası modelinden ayrılarak yönetim biçimi olarak Anglo-Sakson sisteminin temel ilkelerine dayandırılmıştır (Gürüz, 2001). Ayrıca rektör atamasının YÖK'ün önerisi ile Cumhurbaşkanınca yapılmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır. 1982 yılında yeni düzenleme ile Türkiye'de üniversite sayısı 19'dan 27'ye çıkarılmıştır. 1992'de çıkarılan 3837 sayılı Yasa ile de 21 yeni üniversite ile 2 ileri teknoloji enstitü kurularak devlet üniversitesi sayısı 51'e yükselmiştir.

YÖK'ün kuruluşundan bugüne kadar çeşitli düzenlemelerin hayata geçirilmesine devam edilmektedir.

Yükseköğretimin Cumhuriyet dönemindeki gelişimine baktığımızda belirli aralıklarla yasal değişiklikler yapıldığı görülmektedir. Yukarıda sözü edilen bu süreç Tablo 1'de özetlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 1. Yükseköğretimin temel yasal dayanaklarına ilişkin değişim süreci

Yasa Değişiklikleri		Uygulanmaya Başlanan Tarih	Yasa İçeriği
I.	Üniversite Reformu	1933	İstanbul Darülfünü'nun İstanbul Üniversitesi'ne adıyla yeniden açılması ve MEB'e bağlanması
II.	Üniversite Reformu 4936 Sayılı Kanun	1946	Üniversiteler arası kurul oluşturulması
	1961 Anayasası	1961	Üniversitelere yönetsel ve bilimsel özerklik verilmesi (120. Madde)
	1750 Sayılı Kanun	1973	YÖK'ün temelinin atılması ve Üniversite Denetleme Kurulu'nun oluşturulması
	2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu	1981	Kıta Avrupası modelinden Anglo-Sakson modeline geçiş ve YÖK'ün kurulması
	Yeni YÖK Yasa Tasarısı	2012 ilk hâli – 2013 MEB'e sunulan son hâli	Yükseköğretimin işleyişine ve yapısına yönelik değişiklikleri içeren tasarı

1.1.5.3. Yeni Yasa Taslağı Süreci

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu ile kurulan YÖK, kurulduğu yıldan bugüne alanyazında birçok açıdan eleştirilmektedir. Eleştirilerin temelinde, YÖK Kanunu'nda o dönemdeki siyasi olayların sonucu olarak yaşanan 1980 darbesinin aşırı merkeziyetçi anlayışa neden olduğu (Erdem, 2006; Erdoğan, 2013; Gür ve Çelik, 2011; Okçabol, 2007; Öztürk, 2006) belirtilmektedir. 2547 Sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinin üzerinden otuz yılı aşkın bir sürenin geçmesi nedeniyle YÖK'ün; artan üniversite sayısı, vakıf üniversitelerinin açılması, bilgi toplumu ihtiyaçlarının yükseköğretim alanında yenilenme ihtiyacı doğurması, yükseköğretime olan talebin gün geçtikçe artıyor olması, bilişim alanında ve teknolojik alandaki hızlı dönüşüm (Demir, 2008; Ergüder, Şahin, Terzioğlu ve Vardar, 2009; Gür ve Çelik, 2011; Mutluer, 2008; Okçabol, 2007; Özer, 2012; Yavuz, 2012) gibi ihtiyaçları karşılamakta yetersiz kaldığı vurgulanmaktadır. Bu ihtiyaçların yeterince karşılanmaması genel başlıklar olarak eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve topluma hizmet şeklinde sıralayabileceğimiz yükseköğretimin temel işlevlerinin nitelikli bir biçimde yerine getirilmesini engellediği ifade edilebilir.

YÖK'ün sorumluluk alanına ilişkin sorunlar sadece son yıllarda değil, kurulduğu yıllardan itibaren dile getirilmeye başlanmıştır. Dile getirilen sorunların başında YÖK'ün merkeziyetçi yapısı gelmektedir. YÖK'ün eşgüdüm ve planlama görevi üstlenmesi gerektiği alanyazında farklı kesimlerce de dile getirilmektedir (Gür ve Çelik, 2011; Küçükcan ve Gür, 2009, TÜSİAD, 2003; YÖK, 2007; Okçabol, 2007; Ortaş, 2003). Genel olarak YÖK'ün bütüncül politikalar belirlemek, stratejik planlamaları yapmak, kaynak sağlamak, bakanlıklar ve toplumun çeşitli kesimleriyle etkileşimi sağlamak gibi temel sorumluluklara sahip olması beklentisi üzerinde durulmaktadır. Bu beklentiye ilişkin görüşler iş çevresi ve STK'lerin yanı sıra YÖK'ün kendi hazırladığı Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi (2007) kitabında da yer almaktadır.

YÖK'ün merkeziyetçi anlayıştan uzaklaşarak eşgüdümden sorumlu olması beklentisi aynı zamanda özerklik tartışmalarını beraberinde getirmiştir. Özerklik tanımlamaları ve sınırlamaları üzerine uzlaşılan bir tanıma ulaşılamamakla birlikte Avrupa Üniversiteler Birliği (2007) ve OECD'nin (2003) özerkliğe ilişkin ölçütlerinin yaygın bir kabul gördüğü bilinmektedir. Bu belgelerde genel olarak özerklik; kurumsal,

akademik ve mali olmak üzere üç boyutta ele alınmaktadır. Öğretim içeriğine ve yöntemlerine karar verme, derece verme, araştırma alanına ilişkin ayrıntıları belirleme akademik özerklik olarak görülmektedir. Öğrenci harçları, bütçenin üniversite tarafından kullanımı, fon bulma gibi konularda karar verme ise mali özerklik olarak belirtilmektedir. Üniversitenin yapısı ve mevzuatı, maaşın belirlenmesi ve görevde yükseltme sürecindeki sorumluluklar, organları ve kişileri seçmedeki karar verme yetkisi de kurumsal özerklik olarak ifade edilmektedir. YÖK'ün yetki ve sorumlulukları bu ölçütlere göre Avrupa ülkeleri ile karşılaştırıldığında Türkiye'nin özerklik sıralamasında son sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Özerklikle ilgili karşılaştırmalar, YÖK'ün işleyişinde hesapverebilirlik ve şeffaflık gibi kavramları da öne çıkarmaktadır. Hesapverebilirlik ve şeffaflık üniversiteler ile toplum arasındaki güvenin artmasını sağlamak açısından önem taşıyan ve toplum-üniversite bağının güçlendirilmesini sağlayan ilkeler olarak görülmektedir (Aktan, 2007; Doğan, 2015; Kuzu, 2013). YÖK'ün uygulamadaki sorumluluklarının bir kısmını üniversitelere devretmesi, üniversitelerin birçok konuda kendi kararlarını vermesi beklentisinin karşılanabilmesinin hesapverebilirliğin ve şeffaflığın sağlanmasıyla gerçekleştirilebileceği alanyazında tartışılmaktadır (Ayvaz, Kuşakçı, Borat, 2016; Üçtuğ, 2012; Toprak, Us ve Şengül, 2016; Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği, 2015). Bu tartışmalar uygulamadaki denetim sistemine de odaklanılmasına neden olmuştur. Alanyazında YÖK'ün denetim anlayışının kalite güvence sistemi temelinde yapılandırılması gerekliliği (Aktan, 2007; Kuzu, 2013; Belenli, Günay, Öztemel, Demir, Sivrikaya Şerifoğlu, Elmas, Eryiğit, Aydın, Kılıç; 2011) dile getirilmeye başlanmıştır. Kalite güvence sistemi ve bağlantılı olarak denetim sistemindeki yenilik ihtiyacının gündeme taşınmasının altında yatan nedenlerden birisi de yükseköğretim sisteminin uluslararası alanda rekabet edebilme niteliği kazanmasına duyulan ihtiyaçtır. Uluslararasılaşmanın gerçekleştirilebilmesi için bir ihtiyaç olarak görülmekte olan kalite güvence sisteminin bir yandan da yeni bir bürokratik yük riski taşıdığı (Özer, 2012; Tezsürücü ve Bursalıoğlu, 2013) alanyazında vurgulanmaktadır. Bu bağlamda kalite güvence sisteminde, teori ile uygulamanın kendi şartlarımız çerçevesinde değerlendirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Akademisyenler; yükseköğretimin temelini oluşturan, araştırma ve eğitim-öğretim işlevlerini yerine getiren kesim olmaları nedeniyle sistem içerisinde oldukça önemli bir yere sahiptirler. Ancak kimi zaman maddi kimi zaman ise manevi açıdan sorunlar yaşandığı bilinmektedir. Özellikle akademik yükselme sürecinde sözlü sınavlarda yaşadıkları nesnel olmayan tutumlar (Avcı, 2009; Demircioğlu, 2016; Varol ve Şeker, 2008), sınavı kazanmalarına rağmen kadro bekleme sürecinden kaynaklanan özlük haklarına ilişkin yaşadıkları kayıplar (Afşar, 2015; Avcı, 2009, Bozan, 2015; Demir, Göloğlu Demir, Özdemir, 2017; Demircioğlu, 2016; Topçu, Saraçlı, Dursun, Gazeloğlu, 2012), daimi kadroya geçişe kadar yaşanan gelecek kaygısının yarattığı olumsuzluklar (Altbach, 2003; Akyol, Coşkun, Yılmaz, Aydın ve Altınpolat, 2008; Arı, 2007; Kaplan, 2010; Langenberg, 2001; Okçabol, 2007; Özen ve Koçak, 2015) YÖK'ün eleştirildiği başlıklar arasında yer almaktadır.

Yönetici belirleme ve atama süreci de YÖK'ün işleyişinde eleştirilen ve çözümünde tam bir fikir birliğine ulaşılamamış sorunlardan biridir. Seçim sisteminin sürdürülmesi ve seçmen kapsamına idari personel, araştırma görevlisi, öğretim görevlisi, öğrenciler gibi paydaşların eklenmesi (Kavili Arap, 2011; Okçabol, 2014; Ortaş, 2003; TÜSİAD, 2008; Üste, 2003) görüşlerinin yanı sıra, rektör ve vb. yöneticilerin atama sistemine (Acar, 2012; Çelik ve Gür, 2014; Günay ve Kılıç, 2011; Küçükcan ve Gür, 2009) göre belirlenmesi görüşleri de dile getirilmektedir.

Eleştiri konularından bir diğeri ise YÖK bünyesindeki kurulların oluşum şeklidir (Demir, 2008; Mutluer, 2008; Okçabol, 2007; Öz Alp, 1995). Örneğin Üniversitelerarası Kurul'un oluşumunda yer alan her üniversite için birisi rektör olmak üzere iki kişinin bu kurulda yer almasının kurulun iki yüzü aşkın üyeden oluşmasına neden olduğu ve bu durumun verimliliği düşürdüğü belirtilmektedir (Mutluer, 2008). Ayrıca sosyal bilimler, fen ve sağlık bilimleri gibi farklı alanlara yönelik sorunların tartışılması için uygun bir dağılımın olmaması eleştiri noktalarından biridir (Demir, 2008; Mutluer, 2008; Okçabol, 2007).

YÖK ile ilgili dile getirilen eleştirilerden biri de mali yapıdır. Üniversitelerin kaynak ihtiyacının artması ve devlet tarafından ayrılan bütçenin harcanmasında merkezi kontrolün katı olması eleştiriler arasında yer almaktadır. Bu noktada mali özerklik kavramı da alanyazında tartışılmaya başlanmıştır. Üniversitelerin gerek eğitim öğretim,

gerek araştırma, gerekse toplumsal hizmet noktasında işlevlerini yerine getirebilmelerinin kaynak miktarına bağlı olduğu ve yükseköğretime ayrılan payın artırılması, üniversitelerin mali açıdan esnek harcama yetkisine sahip olması (Ateş, 2013; Ergen ve Çakıoğlu, 2018; Günay, 2011; Gür, Çelik, Kurt ve Yurdakul, 2017; Kavak, 2011; Kurt ve Gümüş, 2015; Ulutürk ve Dane, 2008) gerektiği son yıllarda sıkça dile getirilmektedir.

Toplum, iş çevresi ve üniversite bağının kopukluğu YÖK'ün sorumluluklarına yönelik eleştiri noktalarından bir diğeri olarak alanyazında yer almaktadır. Özellikle işlevleri arasında nitelikli işgücü yetiştirmek olan üniversitelerin iş dünyasının beklentilerini karşılayamaması (Alkan, Suiçmez, Aydınkal, Şahin, 2014; Sönmez, 2008; Vurgun, 2009; Yüksel, Gökkaya, Demir, 2015) ve ilişkilerin zayıf olması (TOBB, 2014) dile getirilen sorunlar arasındadır.

YÖK'e yönelik eleştiriler özetlenecek olursa merkeziyetçi anlayışa sahip olması, özerklik kavramının kapsamı ile ilgili bir birlik sağlanamaması, artan öğrenci ve üniversite sayısı nedeniyle yaşanan kaynak sıkıntısı genel yapı ile ilgili sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Akademisyenlerin istihdamında, yükselme süreçlerinde ve yöneticilerin belirlenmesinde yaşanan sorunlar iç paydaşların yaşadığı sorunlardır. Toplum-iş çevresi ve üniversite ilişkisinin koordinasyonunda yetersiz kalınması, iş dünyasının ve çağın gereklerine uygun nitelikli iş gücünün yetiştirilmesi noktasında yetersiz kalınması diğer sorunlar olarak başlıklandırılabilir. Bu bağlamda YÖK'ün eşgüdümünden ve planlamadan sorumlu olması, mali ve yönetsel özerkliğin artırılması (DPT, 2000; Çelik ve Gür, 2011; Ergüder, 2008, Küçükcan ve Gür, 2009, Mutluer, 2008; TÜBA, 2003; TÜSİAD, 2003, YÖK, 2007) gibi konularda toplumun değişik kesimleri büyük oranda hemfikirdir. Ancak nasıl ve neler yapılması gerektiği noktasında genel bir uzlaşa ortaya konulmadığı için köklü bir değişime gidilememiştir.

Tüm bu süregelen eleştiriler doğrultusunda yükseköğretimin yeniden yapılandırılması amacıyla bugüne kadar yapılan en kapsamlı değişim girişimi olarak nitelendirebileceğimiz yasa tasarısı çalışmalarına 2010 yılında başlanmıştır. Öncelikle YÖK Genel Kurul'unun kararı ile rektörler, akademisyenler ve STK'lar gibi çeşitli paydaş gruplarıyla çalıştaylar düzenlenmiş ve yükseköğretimin yeniden yapılanması tartışmaya açılmıştır. Kamuoyuna açık bir şekilde düzenlenen çalıştaylar çerçevesinde

genel prensipler belirlenmiştir. Bu prensipler çerçevesinde Eylül 2012’de hazırlanan yasa taslağı üniversiteler ile paylaşılmıştır. Kasım 2012’de ise akademisyenler, sivil toplum kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşlarıyla paylaşılmış; tüm bu iç ve dış paydaşların görüşleri alınmıştır. Bu süreçte yasa taslağına yapılan katkı, eleştiri ve öneriler eş zamanlı olarak yasa taslağı için özel hazırlanan internet adresinde (www.yeniayasa.yok.gov.tr) yayımlanmıştır. Araştırmada iç paydaş olarak tanımlanan 103 üniversite ve 102 akademisyen ile dış paydaş olarak tanımlanan 38 STK, 26 kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda gerekli değişikliklerin yapıldığı belirtilerek 2013’ün Ocak ayında genel gerekçesiyle birlikte yeni yasa taslağı Milli Eğitim Bakanlığına sunulmuştur. Yasa taslağının ayrıntılarına diğer bölümlerde yer verilecektir.

Yükseköğretim sistemi, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de güncel tartışmalara konu olmayı sürdürmektedir. Güncelliğini korumasının nedenleri arasında bilişim ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı değişimin bilgi üretimine olan etkisinin yükseköğretimde de hızlı bir değişime neden olması ve uyum sağlama beklentisi yaratması sayılabilir. Değişiklik beklentilerinin temelini nereye dayandırılmak istendiği, sonuçlarının başarıya ulaşıp ulaşılamayacağı konusunda bir ipucu olması açısından yükseköğretim odaklı örneklerin incelenmesi (Mutlu, 2008), yerel ihtiyaçların araştırmalarla belirlenmesi ve bu alandaki çalışmaların artırılması önem taşımaktadır. Yükseköğretimin planlanması, kaynakların dengeli dağılımının sağlanması, bu alanda gerçekleştirilmek istenen reformların düzenlenmesi, yükseköğretim hizmetinin daha iyi sunulması ve tüm çağ nüfusuna yaygınlaştırılması için gerekli çalışmalar yapılmalı (Karakütük, 2002); yapılmak istenen değişiklikler toplumun farklı kesimleri arasında tartışmaya açılmalıdır. Yükseköğretim sisteminin tüm boyutlarıyla ele alınması, günümüz koşullarına göre dünya örneklerinden ve yerel gereksinimlerden yola çıkılarak öneriler geliştirilmesi bu anlamda bir ihtiyaç olarak düşünülebilir. Alanyazında yükseköğretim sisteminin bazı uygulamaları incelenmiş, öneriler geliştirilmiştir ancak yasal düzeyde ve tüm boyutları ele alınarak yapılan bir araştırmaya rastlanmamış olması nedeniyle bu araştırmanın alandaki önemli bir eksikliği gidermeye katkı sunması beklenmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Yükseköğretim yeni yasa tasarısına ilişkin üniversitelerin, akademisyenlerin, STK'lerin, kamu kurum ve kuruluşlarının a) tasarının ilk hâline ilişkin görüşleri nelerdir ve b) görüşleri en son yayımlanan tasarıda ne ölçüde yer bulmaktadır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; yükseköğretim sisteminin güncel durumunun ortaya konulması, yapılmak istenen yasa değişikliğinin kapsamı, oluşturulan yeni yasa taslağına ilişkin üniversite, akademisyen, STK, kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerinin belirlenmesi ve bu görüşlerin yasa taslağının son hâline ne ölçüde yansıtıldığı, görüşler ile dünya ölçeğindeki yükseköğretim kurumları çerçevesinde yükseköğretim sisteminin güncellenmesi için nelerin yapılabileceği ve bu bağlamda önerilerde bulunulmasıdır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Türkiye’de yükseköğretim sistemi yıllardır tartışılmaktadır. Ancak bugüne kadar yapılan reform girişimleri sonuçsuz kalmıştır. Yükseköğretim sisteminin dünyanın, toplumun ve ekonominin gereksinimlerine yanıt vermede yetersiz kaldığı görülmektedir. Yükseköğretimin yeniden yapılandırılması gerekliliği toplumun farklı kesimleri tarafından, çeşitli platformlarda değişim yapılması noktasında uzlaşıldığı dile getirilmektedir. Ancak değişimin bir gereksinim olduğu dile getirilirken “nelerin, nasıl yapılması” gerektiği üzerine bir uzlaşıya rastlanmamıştır. Yurt içi alanyazında da yükseköğretim sistemine yönelik çalışmalar oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu noktada araştırmanın alanyazının ihtiyacı olan yükseköğretim sisteminin kapsamlı ve derinlikli bir araştırma yapılması ihtiyacına katkı sunmak, tartışılan noktalara ilişkin görüşleri ortaya koymak ve bu bağlamda öneriler geliştirmek açısından önem taşıdığı düşünülmektedir. Araştırmada ele alınan yükseköğretim yasa tasarısı ve tasarıya yönelik üniversite, akademisyen gibi iç paydaşların yanı sıra dış paydaşlar olarak nitelendirilen

STK ile kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerinin ve dünya örnekleri doğrultusunda geliştirilen önerilerin yapılmak istenen değişime katkı sağlaması beklenmektedir. Bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin başta YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşların yükseköğretimin yenilenme sürecinde tartışılan bazı sorunlara ışık tutacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın özellikle eğitim yönetimi, denetimi, planlaması ve ekonomisi bilim dalı olmak üzere yükseköğretim sistemi ile ilgili yapılmak istenen araştırmalara kaynak olarak yarar sağlayacağı beklenmektedir.

1.5. Sayıtlar

1. Toplanan görüşlerin tamamı YÖK tarafından resmi internet sitesine yüklenmiştir.
2. Verilerin toplandığı ve YÖK'ün kendi hazırladığı internet sitesindeki (www.yeniayasa.yok.gov.tr) bilgiler gerçek durumu yansıtmaktadır.
3. Toplanan belgelerdeki görüşler gerçek durumu yansıtmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma; Yüksek Öğretim Yeni Yasa Taslağına (2012/2013) ilişkin

1. Üniversitelerin,
2. Akademisyenlerin,
3. Sivil toplum kuruluşlarının,
4. Kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri ile sınırlıdır.

II. BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde yer alan yurt içi alanyazında 2012/2013 yıllarında yayımlanan yükseköğretim yasa taslağına yönelik ve yükseköğretim sistemini genel olarak ele alan çalışmalara yer verilmiştir. Yasa taslağı çalışması yerele özgü olması nedeniyle yurt dışı alanyazın kısmında yükseköğretimle ilgili dünya örneklerinin ele alındığı çalışmalara yer verilmiştir.

2.1. Yurt İçinde Yapılan Yayın ve Araştırmalar

Küçükcan ve Gür (2009) tarafından Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) için hazırlanan “Türkiye’de Yükseköğretim Karşılaştırmalı Bir Analiz” başlıklı raporda yükseköğretim sistemimizin yaşadığı sorunlar analiz edilmektedir. Raporda bu analize konu olan temel sorun alanları üniversitelerin toplumun ve ekonominin ihtiyaçlarını yeterince karşılayamaması, fırsat eşitliğinin sağlanamaması, merkeziyetçi yönetim anlayışı, idari ve mali özerkliğin kısıtlı olması ve akademik özgürlüğün sağlanamaması olarak tarif edilmektedir. Raporda Türkiye’de yükseköğretimin temelleri tarihsel olarak incelenmekte ve yükseköğretime yönelik başlıca dönüşüm noktaları hukuki açıdan ele alınmaktadır. Raporda yükseköğretim sistemimizin yeniden yapılandırılması konusunda önerilerde bulunulmakta, özellikle mevcut yükseköğretim sisteminin hukuksal zeminini oluşturan Anayasa’nın ilgili maddeleri ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’na yönelik eleştirilere ve yeniden yapılandırma konusundaki genel uzlaşıya rağmen yeni bir yapılanma için genel çerçeve oluşturulamadığı vurgulanmaktadır. Dünya yükseköğretiminde başat bir model olarak ön plana çıkan Amerikan yükseköğretim sisteminin yanında raporda Almanya, Fransa, İngiltere, İsveç, Polonya, İsrail, Japonya ve Çin Halk Cumhuriyeti yükseköğretim sistemleri karşılaştırmalı olarak analiz edilmektedir.

Günay (2011) “Türk Yükseköğretiminin Yeniden Yapılandırılması Bağlamında Sorunlar, Eğilimler, İlkeler ve Öneriler – I” başlıklı çalışmada Türk yükseköğretiminin yeniden yapılandırılması amacına yönelik olarak, sorunları, yükseköğretim alanında dünya genelindeki eğilimler, yapılandırma için genel ilkeler ve

bazı öneriler üzerinde durulmaktadır. Çalışmada yükseköğretimin yeniden yapılandırılmasına yönelik mevzuat, üniversite, toplum ve iş dünyası ilişkileri, yükseköğretimin vizyonu, öğretim elemanı yetiştirilmesi, rekabet ve işbirliği, üniversitelerde sosyal sermaye, akademik özgürlük ve üniversite özerkliği gibi yükseköğretimi ilgilendiren farklı boyutlar incelenmektedir. Bu inceleme sonucunda “1981 Üniversite Reformu” başlığı altında hazırlanan 2547 sayılı yasanın çok sayıda değişiklik yapılmasına rağmen hâlâ dönemin ruhunu taşıdığı, bilgi tabanlı ekonomi ve bilgi tabanlı toplum sürecini yaşayan gelişmiş ülkeler ile rekabet açısından sorun teşkil ettiği ve zamanın ruhu, sistemin mevcut sorunları ve yükseköğretimdeki eğilimler ve fütürist bir yaklaşım ile geleceğin üniversitesi göz önüne alınarak sistemin yeniden yapılandırılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Yavuz (2012) “Neden Yükseköğretim Reformu?” başlıklı çalışmasında bilgi toplumuna geçiş süreci ile beraber toplumların sahip olduğu beşeri sermayenin öneminin arttığı, ülkelerin rekabet gücünün bilgi düzeyi ile ölçülür hâle geldiğini vurgulamaktadır. Çalışmada bu durumun sonucu olarak dünyada ve Türkiye’de yükseköğretim alanında genişleme yaşandığı fakat bu genişlemenin Türkiye özelinde beklentileri tam olarak karşılamadığı belirtilmektedir. Ayrıca çalışmada Türkiye yükseköğretiminde yaşanan bu verimlilik sorununun tüm yükseköğretim paydaşlarının üzerinde fikir birliğine varmasına rağmen reformların hayata geçirilememesinden kaynaklı olduğu üzerinde durulmaktadır. Çalışmada yükseköğretimin yönetimi konusunda yaşanan sorunlara ilişkin Kalkınma Planları, Yıllık Programlar, çeşitli sivil toplum kuruluşları tarafından hazırlanan raporlara atıfta bulunulmakta ve yükseköğretimin yönetimine ilişkin temel sorunun yönetimin sahip olduğu merkeziyetçi ve bürokratik yapı olduğu ifade edilmektedir. Çalışmada yükseköğretim yönetiminin sahip olduğu bu merkeziyetçi ve hantal yapının reforme edilmesine yönelik önerilerde bulunmaktadır. Bu öneriler çerçevesinde yükseköğretim reformunun; üniversiteyi idari, mali ve akademik açılardan daha özerk kılan, üniversiteler arası farklılaşmalara imkan veren, üniversitelerin ihtisaslaşmasını teşvik eden, kamu kaynağının rasyonel ve rekabetçi bir zeminde tahsis edilmesini sağlayan, bir yapıya sahip olması gerektiği belirtilmektedir.

Ergüder (2012) “Yeni Bir Yükseköğretim Yasasına Doğru Başlıklı Belge Hakkında Ön İzlenimler” adlı çalışmasında Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan yeni yasa tasarısının yükseköğretim sistemimizin günümüz şartlarına uyarlanması açısından önemli bir girişim olduğunu ifade etmektedir. Ancak yeni yapılanmayı öngören tasarının bu yapılanmadan en çok etkilenecek kurum tarafından hazırlanmasının sorunlu bir durum olduğu vurgulanmaktadır. Çalışmada 12 Eylül ürünü olan 2547 sayılı yasanın Yükseköğretim Kurulu altında oldukça merkeziyetçi bir yapı oluşturduğu ve kurulmuş bu sistemin bilgi toplumunun ihtiyaçlarını karşılamadığı ifade edilmektedir. Bu yapının günümüzün ihtiyaçlarını dikkate alarak reforme edilmesinin zorunlu olduğu fakat Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan yeni yasa tasarısının bu beklentileri karşılamadığı tespitinde bulunmaktadır. Çalışmada yasa tasarısını beş ana başlık altında özetlenen genel ilkeleri ve bu ilkelerin hayata geçirilmesine yönelik diğer maddeler incelenmektedir.

Ergüder (2012) bu çalışmasında gelişmiş ülkelerde uygulanan yükseköğretim sistemlerinin yapılanmasında yasa tasarısında belirtilen genel ilkelerin ön planda olduğu özellikle çeşitlilik ilkesinin üniversitelerin kendi stratejik planları çerçevesinde değişik olabilme, eğitim programlarını, araştırma programlarını tespit edebilme (akademik ve idari özerklik) ve rekabet ortamı yaratma açısından önemli bir hedef olduğu ifade edilmektedir. Çalışmada çeşitlilik ilkesini takip eden diğer ilkelerin de üniversitelerin bürokratik girdi kontrollerinden arınmış, kalite güvencesi, performans değerlendirilmesi ve hesapverebilirliğe sahip yapılara dönüşmesi açısından önemli olduğu vurgulanmaktadır. Çalışmada tasarıda iyi özetlenen genel ilkelerin hayata geçirilmesine yönelik diğer maddeler ile uyumlu olmadığı ademi-merkeziyetçilik, rekabet, özerklik ve çıktı kontrollerini ön plana çıkaran genel ilkelerin yasa maddelerinde karşılığı olmadığı belirtilmektedir. Yasa tasarısında merkeziyetçiliği, girdi kontrolleri ve bürokratik hantallığın sürdürüldüğü, iyi özetlenmiş genel ilkelere göre uygulama önerilerinin uygun olmadığı belirtilmektedir. Çalışmada yeni yasa tasarısının kısmen de olsa doğru şeyler söylediği fakat yanlış uygulamalar önerildiği vurgulanmakta ve daha özerk bir sistemin kurgulanması açısından uygulama stratejilerinin hedefler ile uyumlu ve tutarlı olması gerekliliği üzerinde durulmaktadır.

Akan (2012) “Yükseköğretimde Reform mu, Onarım mı?” başlıklı çalışmasında Türkiye’deki üniversite sayısının artmasının, üniversite tercihlerindeki yığılmanın azalmasına fakat öğrencilerin talep etmediği programlarının artmasına neden olduğu üzerinde durulmaktadır. Bu değişimlere bağlı olarak üniversitelerin pozisyon kaybettiği ve eğitim kalitesi açısından değer yitirmeye başladıkları vurgulanmaktadır. Çalışmada yaşanan bu olumsuz görüntünün temel sebepleri; ikinci öğretim, rekabetsizlik, özlük haklarının yetersizliği, unvan ve kadro garantisi olarak sayılmaktadır. Bu kapsamda çalışmada, yükseköğretimdeki sorunları çözme iddiası ile hazırlanan yeni yükseköğretim yasa tasarısında öğretim üyelerini motive edecek, nitelikli eğitim ve bilimsel araştırmalara yöneltecek düzenlemelerin yer alması önerilmektedir.

Açıkgöz (2012) “Yükseköğretim Üzerine Bir Değerlendirme: Yeniden Yapılanma Sürecinde Bir Sistem Önerisine Giriş” başlıklı çalışmasında Türkiye’nin ekonomik ve sosyal gelişiminin sağlanması, küresel rekabet gücünün artması ve dünyanın refahına, geleceğine katkı sağlaması için yükseköğretim sisteminin yeniden yapılandırılması gerekliliğini vurgulamaktadır. Yükseköğretim sistemine yönelik yaklaşımın, metodolojinin ve bilimselliğin yeniden tanımlanması ve bu tanımlamaya göre uluslararası sistemler ile bütünleşmesinin sağlanması gerektiği belirtilmektedir. Çalışmada yeni sistemi şekillendiren temel ilkelerin özgürlük, farklılık, çeşitlilik, esneklik, şeffaflık, demokratiklik ve talebe duyarlık ile çıktı kontrolünün olması gerektiği ifade edilmektedir. Ayrıca çalışmada, gerçekleştirilecek bu reformların mevcut sistemin yönetsel sorunlarına odaklanmadan gerçekleştirilmesi gerektiği “rektörlük seçimi” vb. reformu tehdit edici unsurların ön planda olmaması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Çalışmada reformun, üniversitenin amacı, misyonu ve vizyonu dâhil, örgütsel ve bilimsel tasarımı, içeriği, kalitesi, uluslararasılaşması, üretim kabiliyeti, rekabet gücü, şeffaflığı, hesap verebilirlik ve demokratikleşme gibi alanları kapsaması gerektiği vurgulanmakta olup reformun günümüz sorunlarından daha çok yükseköğretim alanında dünyadaki gelişmeler ile toplumunun ve ekonominin beklentileri dikkate alınarak gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Güçlü (2012) “Yeni YÖK Yasa Taslağı’nın Düşündürdükleri” başlıklı çalışmasında kurumların sahip oldukları yetkileri devretme konusunda istekli olmadığı ve Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan yeni yasa tasarısının Kurul’un sahip

olduğu yönetsel yetkilerin devri konusunda da ilerici bir yaklaşıma sahip olmadığı vurgulanmaktadır. Bu kapsamda yeni yasa tasarısı ile ulaşılmaya çalışılan daha özerk, rekabete açık, daha esnek ve daha güçlü bir yapıya sahip üniversite sisteminin Yükseköğretim Kurulu ile olmadığı ve olamayacağı ifade edilmektedir. Yeni yükseköğretim yasa tasarısı ile üniversitelerin çeşitliliğinin artırılması, evrensel kalite standartları içerisinde hareket edebilmesi, kurumsal özerklik ve hesap verebilirliğe sahip olması, rekabet imkânlarının geliştirilmesi ve finansal esneklik içerisinde faaliyet gösterebilmesi hedefleri ortaya konarken tasarı ile ilgili tartışmaların rektörlük seçimleri ile sınırlı kaldığı üzerinde durulmaktadır.

Çalışmada yönetsel yetkilerin devri üzerinde gerçekleştirilen tartışmaların yeni yasa tasarısının iktidar ve üniversiteler nezdinde fazla itibar görmemesine neden olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca çalışmada yeni yasa tasarısının hazırlanması sürecinde izlenen yolun doğru olmadığı Yükseköğretim Kurulunun tüm üniversitelerden görüş istemesinin, her üniversitenin görüşünün kendi adıyla kamuoyu ile paylaşılmasının ardından kendi görüşünü bildirmesinin ve tüm bu çalışmaları siyasi partilere ve TBMM'ye bir öneri paketi olarak sunmasının daha doğru bir yaklaşım olacağı ifade edilmektedir.

Acar (2012) “Yükseköğretimin Yeniden Yapılandırılmasında Temel Bir Karar: Çeşitlilik” başlıklı çalışmasında yeni yasa tasarısının içeriğine yönelik bir değerlendirmede bulunmadan tasarının barındırması gereken temel ilkeler üzerinde durmaktadır. Çalışmada yükseköğretimin başarısını belirleyen çok sayıda unsurun var olduğu bu unsurların; nitelikli insan gücü, yeterli mali kaynaklar ve iyi yöneti(şi)m başlıkları altında ele alınabileceği vurgulanmaktadır. Çalışmada mevcut yasa tasarısının üniversite sisteminin yönetim boyutu üzerinde yoğunlaştığı fakat yeniden yapılanmanın yasal düzenlemesi için sadece 2547 sayılı yasanın değiştirilmesi değil, üniversitelerin işleyişini etkileyen birçok diğer mevzuatında (mali, idari, personel, vb.) değiştirilmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır. Ayrıca yeni yasa tasarısının hayata geçirilmesi sürecinde yasayı destekleyici ulusal/bölgesel strateji ve politikalara ihtiyaç olduğu vurgulanmaktadır.

Çalışmada, çeşitlilik ilkesinin yeni yasa tasarısında ele alınışının üniversite özerkliğinin çerçevesinin belirlenmesi açısından oldukça önemli olduğu kurumsal

çeşitliliğin dar anlamda tanımlanmasının ve üniversitelerin kararına bırakılan konuların da Yükseköğretim Kurulunun belirleyeceği standartlar ile belirlenmesinin çeşitlilik ilkesi yerine yakınsama eğilimlerine neden olacağı ifade edilmektedir. Ayrıca yeni yasa tasarısı ile üniversite özerkliğine açılan alanın incelenmesinin ve akademik özerklik başlığı altında kurum stratejisi, akademik profil, öğrenci kontenjanı ve kabul yöntemi konularının ne oranda üniversite yönetimine bırakıldığının önemli olduğu vurgulanmaktadır. Teşkilatlanma ve yönetsel özerklik başlığı altında ise akademik ve idari birimlerin yapısı, karar verici/yetkili kurulların kompozisyonu ve seçimi, rektör-dekan-daire başkanı gibi üst düzey yöneticilerin seçimi ve görev tanımları gibi başlıkların önem taşıdığı bu başlıklara ek olarak bütçeleme türü (klasik bütçe-torba bütçe), kamu fonlarını dağıtan kuruluşlar ve dağıtım şekli, mali sorumluluk ve hesap verme mekanizmaları, hizmetlerin fiyatlandırılması, satın alma mevzuatı gibi konulardaki esnekliklerin artırılması gerektiği ifade edilmektedir. Çalışmada akademik ve idari personelin seçimi, atama ve yükseltme süreçleri, çalışanların statüsü, ücret skalası ve bütçe içinde personel giderlerinin oranı konularında üniversiteler tarafından kullanılacak özerkliklerin personel profilinin çeşitlenebilmesi ve üniversitelerin başarısını artırması bakımından önemli olduğu üzerinde durulmaktadır. Çalışmada yükseköğretim sisteminde yapılması planlanan yasal düzenlemelerinin tüm üniversitelerin katılımını sağlayarak, geniş bir kesimin görüş ve önerilerini alarak, aceleyle getirilmeden yapılması gerektiği ve yasa tasarısı ile ilgili diğer düzenlemeler için de aynı yolun takip edilmesinin yasanın başarı şansını artıracığı vurgulanmaktadır.

Elmas (2012) "YÖK Yasa Tasarısı Üzerine" başlıklı çalışmada Yükseköğretim Kurulu tarafından kamuoyu ile paylaşılan yeni yasa taslağının giriş bölümünde yer alan “çeşitlilik, kurumsal özerklik ve hesap verebilirlik, performans değerlendirmesi ve rekabet, mali esneklik ve çok kaynaklı gelir yapısı, kalite güvencesi” kavramlarının yükseköğretimin yeniden yapılandırılması açısından oldukça önemli kavramlar olduğu vurgulanmaktadır. Bu kavramların içeriğini oluşturan stratejik planlama, iç ve dış kalite, kurumsal değerlendirme, akreditasyon, bireysel performans, uzaktan eğitim, disiplinler arası çalışma, şeffaflık gibi konularda üniversitelerin aşama kaydettiği ve yeni yasanın bu kavramlar üzerinden hazırlanması durumunda üniversitelerin önünü açacağı ifade edilmektedir. Bu kavramların işlevselliğinin

artırılması için yükseköğretim üst kurullarının yönetme ve görev alma biçimlerinin de bu ilkelere uygun olması gerektiği belirtilmektedir. Çalışmada üzerinde durulan bir diğer önemli konu ise mevcut kadro ve özlük hakları sisteminin eğitim ve bilimsel araştırma performansı merkeze alınarak yeniden düzenlenmesidir. Çalışmada tüm bu işlemlerin eşgüdümünün sağlanması ve değerlendirilmesi için bir üst kurumun olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Erdoğan (2013) “Türk Yükseköğretiminin Yeniden Yapılanma Çalışmaları: Küresel Eğilimler ve Uluslararasılaşma Çerçevesinde Değerlendirmeler” başlıklı çalışmasında 2013’te Milli Eğitim Bakanlığı’na sunulan “YÖK Yasa Tasarısı Önerisi”ne yönelik uluslararası yaklaşımlar ve örnekler eşliğinde bir değerlendirme yapılmaktadır. Çalışma, uzun süredir yürürlükte olan ve değiştirilmesine dair yaygın bir görüş birliğinin olduğu Yükseköğretim Kanunu ile yeni yasa tasarısına dönük katkı sağlamayı hedeflemektedir. Çalışmada yükseköğretimin yönetimi ve finansmanı konularından çok yükseköğretimin dünyadaki değişen rolü, işlevleri, süreçleri ve hedefleri incelenmekte olup temel yaklaşımlar için yükseköğretim alanında küresel anlamda söz sahibi olan UNESCO, OECD, Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu referans alınmaktadır.

Çalışmada yeni yasa tasarısı ile Yükseköğretim Kurulunun isim değiştirerek de olsa bir üst yapı olarak varlığını sürdürdüğü ve sahip olduğu görev ve yetkilerin arttığı vurgulanmaktadır. Bu durumun YÖK’ün merkeziyetçi yapısından rahatsız olan tüm yükseköğretim paydaşları açısından rahatsızlık yarattığı ifade edilmektedir. Çalışmada yasa tasarısı ile kurulması öngörülen Türkiye Yükseköğretim Kurulu’nun üye yapısı üzerinde durulmakta ve akademik kurulların TYK’ye doğrudan üye gönderememesinin sorun teşkil ettiği belirtilmektedir. Çalışmada idari ve mali anlamda aşırı yetkiler ile donatılmış rektörlerin seçimle değil, farklı kriterlerle belirlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu anlamda çalışmada yükseköğretim kurumlarının özerkliklerinin artırılması gerektiği, bunun yanında mali ve idari faaliyetler konusunda hesapverebilirliğin de artırılmasının izleme ve denetim açısından zorunlu olduğu vurgulanmaktadır.

Yazgünoğlu ve Özdemir (2013) tarafından gerçekleştirilen “2013 Yükseköğretim Yasa Taslağına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri: Ahi Evran Üniversitesi Örneği” başlıklı araştırmada Yasa Taslağına ilişkin Ahi Evran Üniversite’sinde görev

yapmakta olan 61 ğretim elemanın görüşleri analiz edilmektedir. Araştırmada tarama modeli kullanılmış olup veri toplama aracı olarak “ YK Yasa Tasarısına İlişkin Görüşler Anketi” kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda yasa taslağında akademik performans ltleri ve ğretim elemanlarını özlük haklarına ilişkin daha detaylı tanımlamalar yapılması, niversite konseylerine seçilecek üyelerin niversite iradesine bırakılması ve özerkliği artırıcı düzenlemelere daha fazla verilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Baskan ve Sincer (2014) “Yeni YK Yasa Tasarısı alışmaları Bağlamında Türkiye’deki Yükseköğretim Sisteminin Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmada Türkiye’deki yükseköğretim sistemi Yükseköğretim Yasa Tasarısı Taslağı çerçevesinde incelenmektedir. Çalışmada yüzyılın başlarından günümüze kadar yükseköğretim sisteminde ortaya çıkan yasal değişiklikler ve bu değişikliklerin temel nedenleri üzerinde durulmaktadır. Çalışmada 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Yeni YK Yasa Tasarısı karşılaştırılmakta; Yasa tasarısı genel gerekçesinde belirtilen beş temel ilke çerçevesinde analiz edilmektedir. Çalışmada yasa taslağının mevcut hâliyle amaçlanan hedeflere ulaşmakta yetersiz kalacağı, yükseköğretim sorununun yasal değişiklikler ile değil anlayış değişikliği ile sağlanabileceği vurgulanmaktadır.

Altundemir ve Cibo (2015) tarafından yapılan “Yükseköğretimin Finansmanı Konusunda niversitelerin Görüşleri: YK Yasa Tasarısı çerçevesinde” başlıklı çalışmada yükseköğretim yasa taslağına ilişkin üniversitelerin yükseköğretimin finansmanına yönelik görüşleri incelenmiştir. Çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmış olup yasa taslağına ilişkin görüş bildiren üniversitelerin görüşleri analiz edilmiştir. Çalışmada, yeni yasa ile yükseköğretim için yeni bir finansman modeli geliştirilmesi, finansal kaynakların çeşitlendirilmesi ve kurumların mali esneklik için de hareket etmeleri gibi alanlarda yenilik getirme iddiasında olmasına rağmen 2547 sayılı yasa ile değerlendirildiğinde büyük bir değişiklik getirmediği belirtilmektedir. Diğer taraftan çalışmada üniversitelere torba bütçe hazırlama olanağı getirilmesi, teknoloji transfer ofislerinin kurulmasının ngrlmesi, Konseye niversiteye mali destek sağlayan veya üniversitelerin mezunlarından birer üyenin seçilmesi olanağının getirilmesinin üniversitelerin gelir çeşitliliğini sağlamak için getirdiği yenilikler olduğu vurgulanmaktadır. Çalışmada görüş bildiren üniversitelerin idari ve mali yönetim

altyapısının geliştirilmesi ve devletin denetiminin sağlanması şartıyla üniversitelerin mali özerkliğe sahip olması gerektiği belirtilmektedir. Çalışmada üzerinde durulan diğer bir konu ise görüş bildiren üniversite sayısının azlığı yükseköğretimin finansmanı konusunun önemli bir sorun olmasına rağmen üniversiteler açısından önemli bir sorun olarak görülmediğidir.

Gümüş (2018) “ABD’de Eyalet Düzeyindeki Yükseköğretim Kurullarının İncelenmesi ve Türkiye için Reform Önerileri: Yönetim, Kalite Güvencesi ve Finansman” başlıklı çalışmada son yıllarda yaşanan değişim ve yükseköğretimin yaygınlaşmasının, Türkiye’de yükseköğretim reformu yapılmasını ve Yükseköğretim Kurulu’nun yeniden yapılandırılmasını zorunlu kıldığı üzerinde durulmaktadır. Çalışmada yükseköğretimin yeniden yapılandırılması ve alternatif yönetim modellerinin ortaya konulması açısından ülkemizde yeterince araştırma ve tartışmanın olmadığı vurgulanmaktadır. Bu kapsamda çalışmada dünyadaki farklı yönetim modelleri analiz edilmekte ve Türkiye’nin yapısal ve kültürel farklılıkları çerçevesinde öneriler geliştirilmektedir. Çalışmada bu önerilere temel olarak kurum sayısı, yönetim modeli ve akademik programlar açısından gösterdiği çeşitlilik nedeniyle ABD yükseköğretim sistemi örnek alınmaktadır.

Çalışma, ABD’de bulunan eyalet yükseköğretim kurullarının yapı ve işlevlerini incelemeyi ve bu yapıları Yükseköğretim Kurulu ile karşılaştırarak Türkiye’de yükseköğretim sisteminin yönetimi için reform önerileri geliştirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında Georgia ve Güney Karolina eyaletlerindeki kurullar model olarak alınmış ve detaylı olarak incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda Georgia ve Güney Karolina eyaletlerinde bulunan yükseköğretim kurullarının üyelerinin iş dünyasının farklı sektörlerinden, kar amacı gütmeyen kuruluşlardan ve tıp veya hukuk gibi alanlardan gelen akademik olmayan kişilerden oluştuğu belirtilmektedir. Eyaletlerdeki yükseköğretim kurullarında önemli bir vatandaş temsili olduğuna dikkat çekilmektedir. Türkiye’de ise Yükseköğretim Kurulu’nun hemen hemen tüm üyelerinin büyük şehirlerdeki köklü üniversitelerden olması Kurul’un temsil gücünü zayıflattığı vurgulanmaktadır. Çalışmada Türkiye’nin büyüklüğü ve yükseköğretim kurumlarının sayısı dikkate alınarak tek bir merkezi kurul yerine her üniversite için mütevelli heyetinin veya bölgesel üniversite sistemlerinin oluşturulması, Yükseköğretim

Kurulu'nun detaylı idari süreçlerle uğraşmak yerine üniversitelerin hedef ve misyonlarına odaklanan bir koordinasyon kurulu olarak yeniden yapılandırılması gerekliliği üzerinde durulmaktadır.

2.2. Yurt Dışında Yapılan Yayın ve Araştırmalar

UNESCO (1998) tarafından gerçekleştirilen yükseköğretim üzerine dünya konferansının sonucunda yayınlanan “Yirmi Birinci Yüzyılda Yükseköğretim, Vizyon ve Eylem” başlıklı sonuç raporunda yükseköğretimin sisteminin; eğitim vermek, insan yetiştirmek, araştırmalar yürütmek ve toplumun gelişmesi ile kalkınmasına destek vermek, işlevlerinin korunması, güçlendirilmesi ve tüm toplum için yaygınlaştırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca yükseköğretimin ülkeler açısından kültürel, sosyal, ekonomik ve siyasal gelişmenin sağlanması için hayati bir role sahip olduğu ifade edilmektedir. Yükseköğretim sistemlerinin kritik ve geleceğe yönelik bu hayati işlevlerini yerine getirmesi açısından kurumların, akademik yapının şeffaf ve hesapverebilir olması yanında tam anlamıyla akademik özerkliğe ve özgürlüğe sahip olmaları gerektiği vurgulanmaktadır.

Raporun yönetim ve finans başlıklı bölümünde yükseköğretim sisteminin işleyişinin sorumluluğunun, yönetim ve danışmanlık işlevlerine sahip akademisyenler, araştırmacılar, öğrenciler, idari personel ve ilgili tüm paydaşlara ait olduğu ifade edilmekte olup sorumluluğu ve yetkiyi paylaştıran böyle bir yapının kolektif sorumluluk algısını ve hesap verebilirliği artırdığı vurgulanmaktadır. Ayrıca özerklik, akademik özgürlük ve yetki devrinin etkin ve yeterli düzeyde sağlanmadığı yükseköğretim sistemlerinin ulusal ve uluslararası alanda ortaya çıkan değişim eğilimlerini karşılayamayacağı belirtilmektedir.

Pond (2002) “21.Yüzyılda Dağınık Eğitim: Kalite Güvence Uygulamaları” başlıklı çalışmasında Batı Avrupa’da uygulanan kalite güvence sistemlerinin geçmişten günümüze geçirdiği değişim üzerinde durmaktadır. Çalışmada üniversite eğitiminin geçmişte çok küçük ve elit bir grup için ayrılan özel bir fırsat olduğu vurgulanmakta; eğitimin kalitesinin akademisyenlerin alanlarındaki uzmanlıkları ve öğrencilerin sınav başarıları ile denetlendiği ifade edilmektedir. Çalışmada üniversite eğitimi alanların sayısının artmasının ve eğitim faaliyetlerinin yaygınlaşmasının insanların üniversitelerin

eğitim kalitesine yönelik beklentilerini değiştirdiği, yeni kalite ve akreditasyon sistemlerinin uygulanmasını zorunlu kıldığı ifade edilmektedir.

Stannek ve Ziegele (2005) tarafından yapılan “Avrupa’da Özel Yükseköğretim Kurumları: Ulusal Rapor (Almanya)” başlıklı çalışmada küreselleşmenin ve ülkeler arası rekabetin yükseköğretim kurumlarının sorumluluklarını artırdığı ve bilginin geleceği şekillendirmede temel unsur olarak ortaya çıktığı vurgulanmaktadır. Tüm bu gelişmelerin Alman yükseköğretim sistemine olan etkisi karşılaştırmalı olarak analiz edilmektedir. Çalışma küreselleşme ve rekabetin getirdiği zorlukların Avrupa yükseköğretimini olduğu gibi Alman yükseköğretim sistemini de etkilediği ifade edilmektedir. Bu kapsamda yükseköğretim kurumlarının devlet müdahalesine daha az maruz kalan ve daha fazla akademik ve mali özerkliğe sahip kurumlar olarak geliştiği vurgulanmaktadır. Çalışmada geleneksel olarak Alman yükseköğretiminde özel üniversitelerin önemli bir role sahip olmadıkları fakat son yirmi yıl içerisinde birçok özel üniversitenin açıldığı belirtilmektedir. Çalışmada son yıllarda artış gösteren özel üniversitelerin akademik, kurumsal ve mali yapıları analiz edilmektedir.

Weiler (2000) “Devletler, Piyasalar ve Üniversite Fonlanması: Avrupa Yükseköğretim Reformu İçin Yeni Paradigmalar” başlıklı çalışmada son yıllarda Avrupa yükseköğretiminde yaşanan reform süreçlerinin itici gücünün piyasa olduğuna dikkat çekmektedir. Çalışmada reform süreçlerini tetikleyen bu kavramın üniversitelerin daha özerk, daha şeffaf ve hesapverebilir, girdi kontrol mekanizmalarının terk edildiği ve verimliliği esas alan çıktı kontrol mekanizmalarının kullanıldığı bir yükseköğretim sistemi mi yoksa yükseköğretimin kuralsızlaştırıldığı ve piyasanın güdümüne terk edildiği bir süreç mi yaratacağı tartışılmaktadır. Bu kapsamda çalışmada üniversite kaynaklarının tahsisinde performansa dayalı yeni sistemlerin oluşturulması, üniversitelerin fonlama kaynağı olarak yeni arayışlar içine girmesi, harçlara ve ücretlere yönelik yeni düzenlemeler ve yükseköğretimin özelleştirilmesi konuları üzerinde durulmaktadır.

Johnstone ve Marcucci (2007) tarafından Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) için hazırlanan “Yükseköğretim Finansmanında Dünya Trendleri: Maliyet Paylaşımı, Öğrenci Harçları ve Akademik Araştırma Desteği” başlıklı çalışmada yükseköğretimin finansmanının son yıllarda entelektüel, ideolojik ve

politik anlamda değişime uğradığı vurgulanmakta, bu değişimin temel nedeni olarak yükseköğretim maliyetinin artması ve gelir kaynaklarının azalması olduğu belirtilmektedir. Çalışmada yükseköğretim finansmanında yaşanan bu değişim; öğrenci birim maliyetlerinin artması, üniversite çağındaki nüfusun artması ve yükseköğretime olan devlet katkısının azalması üzerinden incelenmektedir. Çalışmada yükseköğretimin finansmanına yönelik ülke örnekleri incelenerek genel bir değerlendirme yapılmakta, finansman kaynaklarını çeşitlendirmeye yönelik önerilerde bulunmaktadır.

Fielden (2008) tarafından Dünya Bankası için hazırlanan “Üniversite Yönetişiminde Küresel Uygulamalar” başlıklı çalışmada küreselleşmenin etkisi ile ülkelerin ekonomik gelişiminin sağlanması açısından üniversitelerin rolünün gün geçtikçe arttığı ifade edilmektedir. Bu sürecin yükseköğretim sistemlerinin etkin yönetilmesini zorunlu hâle getirdiğı belirtilmektedir. Diğer taraftan yükseköğretimde kamu ve özel sektör kurumlarının sayılarının artmasının sistemin işleyişini özellikle yönetim ve denetim mekanizmalarının daha karmaşık hâle gelmesine neden olduğu ve sonuç olarak yükseköğretim üzerindeki tüm kontrolün merkeziyetçi anlayış ile sürdürülmesinin uzun dönemde sorunlara yol açacağı vurgulanmaktadır. Çalışmada merkezi kontrol modelinin, yerini merkezi denetim modeline bırakacağı öngörülmektedir. Oldukça karmaşık bir yapıya sahip yükseköğretim kurumlarının yönetiminin hükümetlerce görevlendirilen memurlar eliyle değil, ilgili kurumlarca gerçekleştirilmesi gerektiğı ve yükseköğretim kurumlarına yönetim alanında özerklik verilmesi fikrinin tüm dünyada yaygınlaşmaya başladığı belirtilmektedir.

Estermann ve Nokkala (2009) ve Estermann, Nokkala ve Steinal (2011) “Avrupa’da Üniversite Özerkliği I: Keşif Çalışması” ve “Avrupa’da Üniversite Özerkliği II: Keşif Çalışması” başlıklı çalışmalarında Avrupa Birliği üye ülkeleri ve Türkiye’nin de dâhil olduğu aday ülkelerin yükseköğretim sistemlerini özerklik açısından ele alarak incelemektedir. Çalışmada üniversite yönetişimi ve devlet ile yükseköğretim kurumları arasındaki ilişki yapısının son yıllarda en çok tartışılan konu olduğu vurgulanmaktadır. Çalışmada, yükseköğretim alanında birçok ülkede gerçekleştirilen reformların üniversitelerin özerkliğine katkıda bulunduğunu fakat hâlâ örgütsel özerklik ve mali özerklik alanlarında kısıtlamaların sürdüğü ifade edilmektedir. Bu kapsamda ülkelerin yükseköğretim alanında sahip oldukları farklı sistemler; örgütsel

özerklik, mali özerklik, kadro özerkliği ve akademik özerklik açılarından incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda Türkiye yükseköğretim sistemi, örgütsel özerklikte 28 ülke arasından 27., mali özerklikte 23., kadro özerkliğinde 21., akademik özerklikte 25. sırada yer almıştır.

Karkoszka (2009) “Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvencesi” başlıklı çalışmada Avrupa çalışma piyasasındaki ihtiyaçların değişimi, Avrupa yükseköğretim sisteminde rekabetçiliğin artmasının Avrupa yükseköğretim yapısında değişimlere neden olduğunu belirtmektedir. Avrupa Yükseköğretim Alanı’nın kurulmasının bu değişimi tetiklediği vurgulanmaktadır. Çalışmada yükseköğretim alanının kurulmasının; üniversitelerin kurumsal yeterliliklerinin tanımlanması ve standart hâle getirilmesini; iç ve dış etkenlerin değerlendirilmesini ve akreditasyon sistemlerinin uygulanmasını zorunlu hâle getirdiği ifade edilmektedir. Çalışmada Avrupa yükseköğretim sistemlerinin değerlendirilmesi için ortaya konan temel standartların eğitimsel mekanizmaların ve sonuçlarının değerlendirilmesi ve karşılaştırılması açısından önemli faydalar sağladığı üzerinde durulmaktadır. Ayrıca çalışmada Avrupa yükseköğretime yönelik kalite standartlarının ve uyumlu eğitim sistemlerinin geliştirilmesinin ülkeler arasındaki akademik hareketliliği artıracığı ve Avrupa yükseköğretimin bilgi, yetenek ve nitelik açısından rekabet edebilirliğinin gelişeceği vurgulanmaktadır.

Boer, Huisman ve Scheytt (2010) “Modern Üniversite Yönetişiminde Denetim: Kurullar” tarafından gerçekleştirilen çalışmada Avrupa’daki üniversitelerin son 20 yılda yaşadığı yönetsel ve kurumsal değişim incelenmektedir. Çalışmada yükseköğretim sistemlerinde yaşanan bu değişim, üniversitelerin farklı politika oluşturma düzeylerindeki işlevlerinin yeniden tanımlandığı ve yetkilerin ilgili aktörler arasında yeniden dağıtıldığı yeni bir yönetim yapısı olarak tanımlanmaktadır. Bu yeni yönetim yapısının, kurumsallaşan kurallar sistemine göre şekillenen izleme ve eşgüdüm görevlerini üstlenen birbiri ile ilişki içerisindeki aktörler eliyle yürütüldüğü vurgulanmaktadır. Çalışmada; devlet, toplum ve kurumlar arasındaki değişen ilişkiler, yükseköğretim kurumlarından beklentilerin ve bilgi toplumu kavramının öneminin artmasının üniversite yönetim standartlarının geliştirilmesini zorunlu kıldığı vurgulanmaktadır. Çalışmada Hollanda, Avusturya ve İngiltere’deki üniversiteler yeniden tanımlanan yönetim kavramı çerçevesinde incelenmektedir. Bu kapsamda üç

ülkede yer alan üniversitelerin sahip oldukları kurumsal yapılar, bu yapıların işlevleri, rolleri incelenerek yükseköğretim sistemleri arasındaki farklılıklar ve benzerlikler belirtilmektedir.

Henard ve Mitterle (2010) tarafından Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) için hazırlanan “Yükseköğretimde Yönetişim ve Kalite İlkeleri” başlıklı çalışmada OECD ülkelerinin çoğunun yer aldığı Avrupa ve Anglosakson bölgeleri üzerine odaklanılarak yönetim kavramının gelişimi, ana kavramlar ve temel yaklaşımlar incelenmektedir. Çalışmada; yönetim ve kalite kavramlarının yükseköğretim açısından neden önemli olduğu, incelenen ülkelerde yönetim kavramının gelişimi, teorik çerçevesi ve temel aktörleri üzerinde durulmaktadır. Yönetişim kavramının genel çerçevesi çizildikten sonra Avustralya, ABD, Danimarka, İsrail, Hollanda, Rusya, İrlanda, Birleşik Krallık, Kanada gibi OECD üyesi ülkelerdeki yönetim uygulamaları analiz edilmektedir.

Boulton (2010) “Yetenek Hasatı: Avrupa’da Araştırma Kariyerlerinin Güçlendirilmesi” başlıklı çalışmada Avrupa yükseköğretimin rekabetçi yapısının korunması ve araştırma faaliyetlerinin daha dinamik hâle getirilmesi için güçlü bir araştırmacı kuşağının yaratılması gerektiği üzerinde durmaktadır. Bu nedenle dünya üzerindeki en iyi ve yetenekli araştırmacıların Avrupa üniversitelerine gelmesini sağlayacak akademik kariyer fırsatlarının oluşturulması gerekliliği vurgulanmaktadır. Çalışmada Avrupa yükseköğretiminde ülkelere göre farklılıklar gösteren birçok akademik kariyer yolunun olduğu belirtilmektedir. Ayrıca çalışmada Avrupa üniversitelerindeki akademik ilerlemenin örneklerini gösteren kariyer haritaları ile Avrupa’daki üniversitelerin kariyer sistemleri arasında karşılaştırmaya olanak veren dört aşamalı kariyer modeli üzerinde durulmaktadır. Çalışmada ülkelerin sahip olduğu akademik ilerleme modellerinin tarihsel ve kültürel farklılıklar içerdiği ve tüm Avrupa’yı kapsayacak ve tüm üniversitelerin akademik ilerleme modelleri ile uyumlu bir yapının kurulması için farklılıkların bilinmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Papadimitriou (2011) “Yunan Yükseköğretiminde Reformlar, Liderlik ve Kalite Yönetimi” başlıklı makalesinde Avrupa’daki birçok ülkenin küreselleşme ile ortaya çıkan yüksek rekabet ortamını kendi lehlerine çevirmek amacıyla yükseköğretimlerinde reform yaptıkları ve bu reform sürecinin Yunan yükseköğretimi açısından da zorunlu

olduğunu belirtmektedir. Çalışmada, yükseköğretim sistemini etkileyen iç ve dış çevrenin karmaşıklaşması, güçlü kurumsal yönetim ve liderlik ihtiyacının ortaya çıkması, merkezi yönetimin kontrolü dışında kalite güvence sisteminin kurulmasının zorunlu hâle gelmesi vurgulanmaktadır. Tüm bu değişkenlerin karşılanması için yükseköğretim sisteminde kurumsal özerklik ve hesapverebilirlik ihtiyacının artırılması gerektiği belirtilmektedir. Çalışmada Yunanistan Anayasasının üniversitelere özerklik, akademik özgürlük ve diğer konularda ayrıcalıklar tanıdığını fakat üniversiteler üzerindeki devlet kontrolünün özellikle mali konularda sürdüğünü ifade etmektedir. Bu kapsamda üniversitelerin mevcut yönetim yapılarının reforme edilmesi ve Anayasal hak olarak belirlenen kurumsal hakların üniversitelere devredilmesi gerekliliği vurgulanmaktadır.

Shamos (2012) “Akademik Unvanlar El Kitabı” başlıklı çalışmada Amerika’da uygulanan akademik sınıflandırma sistemi ve bu sistem içerisinde yer alan kadro unvanları üniversite örnekleri ile açıklamaktadır. Çalışmada Amerika’da 3300 akredite kolej ve üniversite bulunduğu ve tüm bu kurumların ortak akademik unvanlar yanında kendilerine özgü araştırma ve öğretim elemanlarına sahip olduğu vurgulanmaktadır.

Nagy, Kovats ve Nemeth (2014) “Yönetişim ve Yükseköğretimin Finansmanı- Uluslararası Trendler ve En İyi Uygulamalar.” başlıklı çalışmalarında son yıllarda yükseköğretimin finansmanı konusunun oldukça gündemde olduğu ve öğrenci ihtiyaçlarının heterojenliğinin giderek artan sayıda ve daha çeşitli eğitim programlarının ortaya çıkmasına neden olduğunu vurgulamaktadırlar. Çalışmaya göre bu karmaşık yapının yönetilmesinde türdeş kurumların (devlet kurumları, ilgili kurullar) kontrolünün azaldığı ve sürece farklı kurumların dâhil olduğu ifade edilmektedir. Çalışmada yükseköğretimin finansmanında da doğrudan hükümet eliyle gerçekleştirilen düzenlemeler yerine dolaylı teşvik mekanizmaları, farklı izleme ve raporlama uygulamalarının öneminin arttığı belirtilmektedir.

Aagaard, Bloch ve Schneider (2015) tarafından gerçekleştirilen “Performansa Dayalı Araştırma Fonlama Sisteminin Etkileri: Norveç Yayın Gösterge Örneği” başlıklı çalışmada ülkelerin bir politika aracı olarak performansa dayalı araştırma fonlama sistemini yaygın olarak kullanmaya başladıkları belirtilmektedir. Avrupa’da 14 ülkenin en üretken kurumun fonlanması, toplumsal ve ekonomik ihtiyaçların daha verimli

karşılanması ve hesapverebilirliğin artması için performansa dayalı araştırma fonlama sistemini uyguladıkları vurgulanmaktadır. Fonlama sistemlerinin, araştırma faaliyetlerinin izlenmesi açısından en önemli araç olduğu belirtilmektedir. Çalışmada sistemin uygulandığı ülkelerde kaynak aktarımının verimi, yayın göstergeleri üzerinde yapılan araştırmalar ile ortaya konmaktadır. Çalışmaya göre sistemin etkinliği ülkelere göre farklılıklar gösterse de bu konuda yapılan çalışmaların hâlâ kısıtlı olduğu belirtilmektedir. Çalışmada, Norveç'te uygulanan performansa dayalı araştırma fonlama sisteminin etkinliğini araştırmak amacıyla 2004 yılında uygulanmaya başlayan ve Norveç akademik yayın faaliyetlerinin değerlendirildiği Norveç Yayın Göstergesi kullanıldığı belirtilmektedir.

Moya, Prior ve Rodriguez (2015) tarafından yapılan “Performansa Dayalı Teşvikler ve Akademisyen Davranışları: Değişime Yanıtlar” başlıklı çalışmada son yıllarda akademik verimliliğin hesaplanması ile ilgili konuların akademik kariyer adayları için önemli bir sorun olarak ortaya çıktığı ifade edilmektedir. Üniversitelerde kariyer ilerleme imkânının tanınmış dergilerde önceden belirlenmiş yayın gereksinimlerine göre yayın yapan akademisyenlere verildiği belirtilmektedir. Avrupa’da bu tür kriterlerin oluşturulmasına 1988 yılında Araştırma Değerlendirme Uygulaması’nı kullanan İngiliz üniversitelerinin öncülük ettiği vurgulanmaktadır. İngiltere’yi; Fransa, Almanya, İtalya, İspanya ve Hollanda’nın kendilerine özgü değerlendirme modelleri kullanarak takip ettiği ifade edilmektedir.

Levy (2016) “Avrupa’da Özel Üniversitelerin Göreceli Önemi” başlıklı çalışmada son yıllarda yükseköğretimdeki payını artıran özel sektöre ilişkin gelişmeler Avrupa yükseköğretimi açısından incelenmektedir. Çalışmada güçlü kamu geleneği ve tarihsel köklere sahip Avrupa yükseköğretimi açısından yükseköğretimde özel sektörün payının artmasının istenilen bir durum olmadığı vurgulanmaktadır. Çalışmada Avrupa Birliği’ne üye ülkelerin sistemleri, Batı Avrupa, merkez ve Orta Avrupa farkı gözetilerek incelenmektedir. Çalışma Avrupa’daki özel yükseköğretim kurumlarının değerlendirmesini; sektörel büyüklük ve sektörler arası farklılıklar olarak iki temel açıdan ele almaktadır. Çalışma yükseköğretim sistemlerine yönelik değerlendirmeyi iki analitik düzeyde, ulusal ve bölgesel örnekler üzerinden gerçekleştirmektedir. Çalışma Avrupa yükseköğretiminde de yaygınlaşmaya başlayan özel yükseköğretim kurumlarına ilişkin temel yaklaşımları tanımlamakta, bu yaklaşımları ve tanımlamaları tüm Avrupa ülkelerini kapsar şekilde analiz etmektedir.

Gornitzka, Maassen ve Boer (2017) “Kıta Avrupa’ında Üniversite Yönetişim Yapılarının Değişimi” başlıklı çalışmalarında Avrupa’daki ülkelerin birçoğunun kamu üniversitelerinin yönetim yapılarını güçlendirmek amacıyla yükseköğretim sistemlerinde reform yaptıklarını belirtmektedir. Reform gündemlerinin her ülkeye göre değişiklikler gösterdiği fakat özellikle kurumsal özerkliğin artırılması, kurumsal liderlik ve yönetim mekanizmalarının profesyonelleşmesi ve rekabetçi, performansa dayalı fonlama modellerinin oluşturulmasının bu reformlardaki ortak konular olduğu vurgulanmaktadır. Çalışma Avrupa’da yaşanan bu reform sürecinin Avrupa’daki öncü üniversitelerden birisi olan Amsterdam Üniversitesi ve Hollanda yükseköğretim sistemindeki yansımalarını incelemektedir. Üniversitelerin çağın ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına yaşadıkları değişim ve dönüşüm, Hollanda üniversiteleri özelinde ifade edilmektedir.

Eaton (2018) “Akreditasyon ve Bölge Üniversiteleri Mütevelli Heyetleri” başlıklı çalışmasında Amerika’daki akreditasyon sisteminin yükseköğretim kalitesinin artırılması ve güvence altına alınması amacıyla gerçekleştirildiğini ifade etmektedir. Çalışmada yüz yıldan uzun süredir uygulanan Amerikan akreditasyon sistemi, kamu çıkarlarının korunmasına hizmet eden ve kamu sağlığının, güvenliğinin ve kaliteli yükseköğretim sisteminin güvence altına alındığı bir yapı olarak tanımlanmaktadır. Amerikan üniversitelerindeki akreditasyon sisteminin, üniversite denetiminin hükümetler eliyle yürütüldüğü ve adına “kalite güvence sistemi” denilen bir yapının uygulandığı birçok ülkeye göre farklılıklar gösterdiği vurgulanmaktadır. Çalışmada Amerikan akreditasyon sisteminin sahip olduğu dört temel işlev üzerinde durulmaktadır. Bu işlevler; kamuya, öğrencilere, yasa yapıcılara ve yükseköğretim paydaşlarına, üniversitenin gerekli kalite beklentilerini karşıladığını ifade eden akademik yeterlilik; üniversitenin kamu ve özel fonlarından yararlanmasını sağlayan, öğrenci harçları, bursları, bölüm ve araştırma giderlerinin denetlendiği mali uygunluk; üniversiteler arası öğrenci hareketliliğinin sürdürülmesi ve güçlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen, öğrenci hareketliliği öncelikleri ve öğrencilerin ve ilgili paydaşların üniversiteye olan güvenini artırmak ve bu güvenin sürdürülebilir kılınması için kamu güveninin sağlanması olarak tanımlanmaktadır.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, verilerin elde edilme ve çözümlenme sürecine yönelik açıklamalara yer verilmektedir.

3.1. Araştırma Modeli

Yükseköğretim yeni yasa tasarısı ve bu tasarıya ilişkin görüşler bağlamında değerlendirmeler yapılarak öneriler getirilmesi hedeflenen bu araştırmada nitel araştırmadan yararlanılmıştır. Nitel araştırmalarda belirlenen desene göre doküman analizi gibi veri toplama yöntemleri kullanılarak algı ya da olayların bütüncül ve gerçekçi bir şekilde ortaya konulduğu nitel bir süreç izlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Cresswell (2003), nitel araştırmayı bütünsel bir resim koyma amacıyla kelimeleri analiz ederek detayları raporlaştırma süreci olarak ifade etmektedir. Nitel araştırma, veriler okunduktan sonra kod ile temalara dayalı olarak araştırma sonuçlarının sunulmasını sağlar (Merriam, 1998). Tüm bu süreç sistematik, sınırları ve aşamaları belirlenmiş şekilde yapılmalıdır. Bu noktada araştırma deseninin belirlenmesi araştırmanın tutarlı ve amaca uygun bir şekilde yapılandırılması için önem taşımaktadır. Alanyazında yer alan nitel araştırma desenleri incelendiğinde durum çalışmasının araştırmanın doğasına uygun olduğu görülmektedir. Durum çalışması bir durumun ya da olayın derinlemesine incelendiği, verilerin sistematik bir şekilde toplandığı bir desendir. Merriam (2013) durum çalışmasını, sınırları belirli bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesi olarak tanımlamaktadır. Hancock ve Algozzine (2006) ise durum çalışmasını kendi doğal koşullarında meydana gelen olayların doküman analizi gibi çeşitli veri toplama yöntemleriyle derin ve zengin bir betimlemeyle açıklanması olarak ifade etmektedir. Araştırmacının olaylar üzerinde çok az ya da hiç kontrolünün olmadığı, olayın ya da olgunun kendi doğal çerçevesinde çalışıldığında nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasının kullanılabilir (Yin, 1984). Bu bağlamda bütüncül bir bakış açısıyla derinlemesine ve kapsamlı bir şekilde yükseköğretim yeni yasa tasarısı ve bu tasarıya ilişkin görüşlerin incelenmesini amaçlayan araştırma, bütüncül tekli durum desenine göre ve doküman analiziyle gerçekleştirilmiştir.

3.2. Çalışma Materyali

Araştırmanın çalışma materyalini YÖK yasa tasarısının 2012 ve 2013 belgeleri ile tasarının 2012 yılında yayımlanan haline ilişkin akademisyen, üniversite, STK ile kamu kurum ve kuruluşlarının yazılı görüşleri oluşturmaktadır. Bu görüşlerin yer aldığı dokümanlara YÖK'ün yasa çalışmaları için özel olarak oluşturduğu www.yeniyasa.yok.gov.tr adresinden 09.07.2015 tarihinde ulaşılmıştır. Tasarı belgeleri toplamda 125; üniversite, akademisyen, STK, kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri toplam 2.202 sayfadan oluşmaktadır. Analiz edilen doküman toplam 2.327 sayfadır. Dokümanlarda görüşleri yer alan üniversite, akademisyen, STK, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bilgiler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. İç ve dış paydaşların dağılımı

İç Paydaşların			Dış Paydaşların	
	Dağılımı	n	Dağılımı	n
Üniversiteler	Devlet üniversitesi	81	Bakanlık	7
	Özel üniversite	22	Diğer kamu kurumları	19
	Toplam	103	Toplam	26
Akademisyenler	Araştırma görevlisi	8	Dernek, vakıf, cemiyet, birlik	19
	Öğretim görevlisi	4	İş dünyası	8
	Yardımcı doçent	19	Sendika	11
	Doçent	9		
	Profesör	52		
	Diğer	10		
	Toplam	102	Toplam	38

Araştırmada temel alınan yasa taslağı (2012) 10 bölüm ve 79 maddeden oluşmaktadır. Aşağıda yasa taslağının bölümleri ve bölümlerde yer alan madde sayıları verilmiştir.

Tablo 3. Yasa tasarısının bölümleri ve madde sayıları

YÜKSEKÖĞRETİM KANUNU TASLAĞI (2012)	
Birinci Bölüm (3 madde)	Amaç, Kapsam, Temel İlkeler ve Tanımlar
İkinci Bölüm (6 madde)	Türkiye Yükseköğretim Kurulu
Üçüncü Bölüm (14 madde)	Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı
Dördüncü Bölüm (10 madde)	Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluş ve Görevleri
Beşinci Bölüm (12 madde)	Yükseköğretime Giriş, Yükseköğretim Kurumlarının Eğitim-
Altıncı Bölüm (2 madde)	Yükseköğretim Kurumlarının Denetimi ve Yükseköğretim Kalite
Yedinci Bölüm (18 madde)	Öğretim Elemanları ile Diğer Personele İlişkin Hükümler ve Mali
Sekizinci Bölüm (5 madde)	Mali Hükümler
Dokuzuncu Bölüm (3 madde)	Adli Soruşturma ve Disiplin Hükümleri
Onuncu Bölüm (6 madde)	Çeşitli Hükümler
79 madde	10 Bölüm

3.3. Verilerin Toplanması

Nitel araştırma yönteminde veriler; görüşme, gözlem, doküman incelemesi gibi çeşitli yollarla toplanmaktadır. Doküman incelemesi belirli zaman dilimlerinde üretilen dokümanların araştırma problemi doğrultusunda analizini olanaklı kılmaktadır. Doküman incelemesinde veri kaynağı olarak kitaplar, müfredatlar, yönergeler, yönetmelikler, resmi belgeler, yıllık kurum raporları, basın açıklamaları, stratejik belgeler, kişisel belgeler gibi çeşitli kaynaklar kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu doğrultuda araştırmanın verileri; 2012 ve 2013 yıllarında yayımlanan yasa tasarıları ve üniversite, akademisyen, STK, kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerinden elde edilmiştir.

Yükseköğretim yeni yasa tasarısı ve bu tasarıya ait görüşleri içeren belgelerin kapsamlı ve derinlemesine incelenmesi için araştırmada doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizinin araştırmanın niteliğini artırıcı çeşitli güçlü yönleri vardır. Örneğin araştırmacının kolay ulaşamayacağı öznelerle ait geniş bilgi toplamayı olanaklı kılması güçlü yönleri arasında sayılmaktadır. Aynı zamanda geniş bir zaman dilimine ait dokümanların incelenmesi, araştırmacı ve araştırmaya katılan bireyler arasında doğrudan davranışsal ve duygusal etkileşimin olmamasının tepkiselliği ortadan kaldırması; örneklemin büyüklüğüne olanak tanınması, araştırmacının bireyselliğinin verilere etkisinin olamaması, görüşme ve gözleme göre görece düşük maliyetle olması, organize edilmiş belgelerden oluşması araştırmanın niteliksel açıdan da güçlü olarak görülmesini sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Doküman analizi yapılırken izlenmesi gereken ve araştırmanın amacına bağlı olarak yeniden yorumlanabilecek belirli aşamalar yer almaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bunlardan ilki *dokümanlara ulaşma* aşamasıdır. Araştırma problemi ya da problemleri ne tür dokümanlara ihtiyaç duyulduğu konusunda bir çerçeve oluşturmaktadır. Bu dokümanların düzenli olarak tasnif edilmiş olması ve etik sorunlara yol açılmadan temin edilmesi önem taşımaktadır. Yükseköğretim reform çalışmalarını temel alan araştırmada yükseköğretim yeni yasa tasarısının 2012 ve 2013 versiyonu ile 2012 hâline ilişkin görüşlerine YÖK tarafından yasa çalışmaları için özel olarak oluşturulan www.yeniyasa.yok.gov.tr adresinden ulaşılmıştır. Sitede tasarının her iki hâli onaylı ve görüşlerin kime ait olduğu açık bir şekilde yazı olarak yer almaktadır.

İkinci aşamada ulaşılan *dokümanın orijinalliğinin kontrol edilmesi* gerekmektedir. Bunun için elde edilen dokümanın asıllığı, kim tarafından ne zaman yazıldığı gibi noktaların kontrol edilmesi gerekir. Bu aşamada araştırmada yer verilen üniversitelerin, akademisyenlerin, sivil toplum kuruluşlarının, kamu kurum ve kuruluşların görüşlerinin kim tarafından, ne zaman yazıldığı www.yeniyasa.yok.gov.tr adresinde açık bir şekilde paylaşılmıştır.

Üçüncü aşama *dokümanların anlaşılması* olarak belirtilmiştir. Bu aşamada araştırmacının dokümanı inceleyerek belirli bir sistem içerisinde ve karşılaştırmalı olarak çözümlemeye geçmesi gerekmektedir. Bu noktada araştırma dokümanları incelenmiş ve belgelerin analizine geçilmeden önce bir sistematik hale getirilmesi sağlanmıştır. Bunun için yasa tasarısının 2012 ve 2013 versiyonları karşılaştırılmış ve bölümler ile maddeler arasındaki tutarlılıklar ve farklılıklar belirlenmiştir. Ardından üniversitelerin, akademisyenlerin, sivil toplum kuruluşlarının, kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri ayrı ayrı gruplanmıştır. Görüşler iç ve dış paydaşlar olarak klasörlenmiş ve listeler hazırlanmıştır. Ardından *verilerin analizi* aşamasına geçilmiştir.

3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Nitel araştırma yönteminde veriler betimsel analiz ve içerik analizi teknikleri ile çözümlenebilmektedir. Betimsel analiz, elde edilen verilerin önceden belirlenen temalara göre özetlendiği ve elde edilenlerin neden-sonuç ilişkileri çerçevesinde yorumlandığı analiz tekniğidir (Creswell, 2003; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu analizde

amaç, verilerin sistematik ve açık bir biçimde betimlenmesidir. Bu bağlamda öncelikle araştırmanın kapsamına göre temalar belirlenir ve veriler bu temalara göre analiz edilir. Araştırmada elde edilen dokümanlardaki üniversite, akademisyen, STK, kamu kurum ve kuruluşlarına ait görüşler 2012 yılında yayımlanan yasa tasarısında yer alan 10 bölüm ve 79 maddeye göre betimlenmiştir. Görüşlerde dile getirilenler ilgili maddeye göre her bir paydaş grubu için ayrı ayrı gruplanmıştır. Ayrıca ilgili maddeye ilişkin her bir paydaş görüşü sayısı tabloda verilmiştir. Daha sonra her bir madde için elde edilen veriler okunarak düzenlenmiş ve doğrudan alıntılar yapılarak bulgular tanımlanmıştır. Tablo 3'te yasa tasarısının maddelerine yönelik paydaş görüşleri üzerinden yapılan betimsel analize bir örnek verilmiştir.

Tablo 4. Yasa taslağının 32. Maddesi'ne yönelik betimsel analiz

YÜKSEKÖĞRETİM KANUNU TASLAĞI (2012)

4. Bölüm	Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluş ve Görevleri
	Üniversite Görüşleri (n 8)
32. Mad de – İleri Araş tırm a Biri mler i ve Bu Biri mler in Belir lenm esine İlişki n Esas lar	Ü29. Görüş alınacak bakanlıklar arasında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı da yer almalıdır. Nihayetinde bu bakanlık, ülkemizde en güçlü araştırma altyapısına sahip kurumlardan birisidir ve Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü üzerinden üniversite projelerine yüksek miktarda mali destek vermektedir. Ü52. İleri araştırma birimi olarak belirlenecek birimlerin sayısı Türkiye'de mevcut ilgili birim sayısının % 10'unu geçememektedir. Bu nedenle 32. maddenin 2. bendi daha anlaşılır ve anlamlı hâle getirilmeli ve %10 sınırı kaldırılmalıdır. Ü84. Bu maddede oldukça önemli bir durum söz konusudur. İleri araştırma birimleri başlangıçta belirlenecek ve kriterleri sağlayamayanların statülerine son verileceği belirtilmektedir. Buraya “Rekabeti sağlayacak ve daha başarılı olanlara hak tanımak için her beş yılda, 1. Maddede belirtilen kriterlere göre sıralanan üniversite birimleri 2. Maddede belirtilen sınırları aşmayacak şekilde ileri araştırma birimi olarak yeniden belirlenir.” denilmelidir. Mevcut taslakta kriterleri sağladığı sürece sürekli olarak bazı birimlerin ileri araştırma birimi olarak kalması ama daha başarılı olanların olamaması gibi bir durum söz konusudur. Ü99. İleri araştırma birimi olarak belirlenecek birimlerin sayısı Türkiye'de mevcut ilgili birim sayısının yüzde onunu geçemez.” İleri araştırma birimi olarak diğer şartları sağlayan birimler mevcut birim sayısına bakılmaksızın ileri araştırma birimi unvanını almaları daha uygundur.

Ü73. Araştırma birimi adayı kurumun başvurusunun ve performansının hangi kurum tarafından değerlendirileceği de açık değildir. Eğitim birimi olan, ancak belli bir süre sonra araştırma birimi olma kriterlerini sağlayan bir bölüm/üniversiteye araştırma birimi olma hakkı tanınacak mı, bu durumda mevcut öğrencilerin durumunun ne olacağı açık değildir.

Ü28. Tasarıda, bir devlet üniversitesinin başvurusu üzerine kimi kriterler gözetilerek, ilgili birim Araştırma birimi olarak belirlenebilir denilmektedir. Bu birimin eğitim/öğretim yükünün bu değerlendirmedeki rolü konusunda belirsizlik vardır. Ayrıca bu puanda eğitimin katkısı olduğu görülmediğinden, eğitim ve araştırmayı birlikte sürdüren köklü ve kurumsal üniversitelerdeki öğretim üyeleri arasında haksız sonuçlara yol açabilecektir.

Ü6. İleri araştırma birimlerinin durumu ve performansı her beş yılda bir yeniden değerlendirmeye tabi tutulur. Belirlenen ölçütleri sağlayamadığı tespit edilenlerin bu statüsüne son verilir. İleri araştırma birimlerinin belirlenmesinde kullanılacak ölçütler ve değerlendirme usulleri ile araştırma birimlerine sağlanacak idarî kolaylıklar ve Devlet yükseköğretim kurumları araştırma birimlerine yapılacak malî destekler Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı ile Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.

Ü4. Yükseköğretim Yasa Taslağı'nın İleri araştırma birimleri ve bu birimlerin belirlenmesine ilişkin esaslar başlıklı 32'nci maddesinin 4'üncü fıkrasında yer alan "beş" kelimesi "üç" olarak değiştirilmelidir.

Akademisyen Görüşleri (n 2)

A12. İlgili fıkarda belirtilen değerlendirme süresinin 5 yılda değil 3 yılda bir yapılmasının daha etkili olacağı kanaatindeyim.

A40. Kurul kararı ile hangi Yükseköğretim birimlerinin ileri araştırma birimi olarak belirleneceğini düzenlemektedir. İleri araştırma birimi olarak belirlenecek birimlerin sayısı Türkiye'de mevcut ilgili birim sayısının yüzde onunu geçemez fıkrasındaki oran gözden geçirilmelidir.

Sivil Toplum Kuruluşları Görüşleri (n 0)

Sivil toplum kuruluşlarının bu maddeye ilişkin görüşüne rastlanmamıştır.

Kamu Kurum ve Kuruluşları Görüşleri (n 1)

KKK18. Sağlık alanında artan ileri araştırma ihtiyacı dikkate alındığında ileri araştırma birimlerinin oluşturulması ve işleyişlerinde mali destek de sağlanabilmesi için Sağlık Bakanlığının görüş ve katkılarının da alınması gerektiği değerlendirilmiştir. Bu sebeple Taslağın 32. Maddesinin 5. Fıkrasında "Sağlık Bakanlığının" görüşünün de alınması yönünde düzenleme yapılması gerekmektedir.

Betimsel analizle özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analiziyle derinlemesine bir işleme tabi tutulur. İçerik analizi elde edilen verilerin daha yakından incelenmesini ve bu verileri açıklayan kavram ve temalara ulaşılmasını gerektirir. Elde edilen veriler okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlenerek yorumlanır (Creswell, 2003; Yıldırım ve Şimşek, 2013). İçerik analizinde birbiriyle ilişkili kavramlar bir araya getirilerek okuyucunun anlayabileceği bir düzende verilir. Bu doğrultuda 2012 yasa tasarısının bölüm ve maddelerine göre betimlenen iç ve dış paydaş görüşleri tümevarımcı analize göre incelenerek her maddede ortak kavramlar çıkarılmıştır. Bu kavramları genel düzeyde açıklayan tema ve alt temalar oluşturulmuştur. Tablo 4'te yasa tasarısının maddelerine yönelik görüşler üzerinden yapılan içerik analizine bir örnek verilmiştir.

Tablo 5. Yasa taslağının 32. Maddesi'ne yönelik içerik analizi

YÜKSEKÖĞRETİM KANUNU TASLAĞI (2012)		
4. Bölüm	Anahtar Sözcükler	Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluş ve Görevleri
32. Maddesi – İleri Araştırma Birimleri ve Bu Birimlerin Belirlenmesinde İlişkin Esaslar	- mali destek (1) - birimlerin sayısı (2) - değerlendirme süresi (5)	Üniversite Görüşleri (n 8) Ü29. Görüş alınacak bakanlıklar arasında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı da yer almalıdır. Nihayetinde bu bakanlık, ülkemizde en güçlü araştırma altyapısına sahip kurumlardan birisidir ve Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü üzerinden üniversite projelerine yüksek miktarda mali destek vermektedir. Ü52. İleri araştırma birimi olarak belirlenecek birimlerin sayısı Türkiye'de mevcut ilgili birim sayısının % 10'unu geçmemektedir. Bu nedenle 32. maddenin 2. bendi daha anlaşılır ve anlamlı hâle getirilmeli ve %10 sınırı kaldırılmalıdır.

Ü84. Bu maddede oldukça önemli bir durum söz konusudur. İleri araştırma birimleri başlangıçta belirlenecek ve kriterleri sağlayamayanların statülerine son verileceği belirtilmektedir. Buraya “Rekabeti sağlayacak ve daha başarılı olanlara hak tanımak için her beş yılda, 1. Maddede belirtilen kriterlere göre sıralanan üniversite birimleri 2. Maddede belirtilen sınırları aşmayacak şekilde ileri araştırma birimi olarak yeniden belirlenir.” denilmelidir. Mevcut taslakta kriterleri sağladığı sürece sürekli olarak bazı birimlerin ileri araştırma birimi olarak kalması ama daha başarılı olanların olamaması gibi bir durum söz konusudur.

Ü99. İleri araştırma birimi olarak belirlenecek birimlerin sayısı Türkiye’de mevcut ilgili birim sayısının yüzde onunu geçemez.” İleri araştırma birimi olarak diğer şartları sağlayan birimler mevcut birim sayısına bakılmaksızın ileri araştırma birimi unvanını almaları daha uygundur.

Ü73. Araştırma birimi adayı kurumun başvurusunun ve performansının hangi kurum tarafından değerlendirileceği de açık değildir. Eğitim birimi olan, ancak belli bir süre sonra araştırma birimi olma kriterlerini sağlayan bir bölüm/üniversiteye araştırma birimi olma hakkı tanınacak mı, bu durumda mevcut öğrencilerin durumunun ne olacağı açık değildir.

Ü28. Tasarıda, bir devlet üniversitesinin başvurusu üzerine kimi kriterler gözetilerek, ilgili birim Araştırma birimi olarak belirlenebilir denilmektedir. Bu birimin eğitim/öğretim yükünün bu değerlendirmedeki rolü konusunda belirsizlik vardır. Ayrıca bu puanda eğitimin katkısı olduğu görülmediğinden, eğitim ve araştırmayı birlikte sürdüren köklü ve kurumsal üniversitelerdeki öğretim üyeleri arasında haksız sonuçlara yol açabilecektir.

Ü6. İleri araştırma birimlerinin durumu ve performansı her beş yılda bir yeniden değerlendirmeye tabi tutulur. Belirlenen ölçütleri sağlayamadığı tespit edilenlerin bu statüsüne son verilir. İleri araştırma birimlerinin belirlenmesinde kullanılacak ölçütler ve değerlendirme usulleri ile araştırma birimlerine sağlanacak idarî kolaylıklar ve Devlet yükseköğretim kurumları araştırma birimlerine yapılacak malî destekler Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı ile Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.

Ü4. Yükseköğretim Yasa Taslağı'nın İleri araştırma birimleri ve bu birimlerin belirlenmesine ilişkin esaslar başlıklı 32'nci maddesinin 4'üncü fıkrasında yer alan “beş” kelimesi “üç” olarak değiştirilmelidir.

Akademisyen Görüşleri (n 2)

A12. İlgili fıkra da belirtilen değerlendirme süresinin 5 yılda değil 3 yılda bir yapılmasının daha etkili olacağı kanaatindeyim.

A40. Kurul kararı ile hangi Yükseköğretim birimlerinin ileri araştırma birimi olarak belirleneceğini düzenlemektedir. İleri araştırma birimi olarak belirlenecek birimlerin sayısı Türkiye’de mevcut ilgili birim sayısının yüzde onunu geçemez fıkrasındaki oran gözden geçirilmelidir.

Sivil Toplum Kuruluşları Görüşleri (n 0)

Sivil toplum kuruluşlarının bu maddeye ilişkin görüşüne rastlanmamıştır.

Kamu Kurum ve Kuruluşları Görüşleri (n 1)

KKK18. Sağlık alanında artan ileri araştırma ihtiyacı dikkate alındığında ileri araştırma birimlerinin oluşturulması ve işleyişlerinde mali destek de sağlanabilmesi için Sağlık Bakanlığının görüş ve katkılarının da alınması gerektiği değerlendirilmiştir. Bu sebeple Taslağın 32. Maddesinin 5. Fıkrasında “Sağlık Bakanlığının” görüşünün de alınması yönünde düzenleme yapılması gerekmektedir.

- değerlendirme süresi (1)

- birimlerin sayısı (1)

- mali destek (1)

İçerik analizi genellikle metin içeriklerinin ortak yönlerini ortaya çıkarmak amacıyla önemli olan anlamların yapılandırılmasına yönelik nitelden nicele doğru genişlemeyi sağlayan bir yorum biçimidir (Gökçe, 2006). Dokümanlardan elde edilen verilerin mutlaka sayısallaştırılması veya nicelleştirilmesi gerekmeyebilir ancak araştırmacı verileri “var” veya “yok”, *yüzde dağılımı*, *sayısallaştırma* gibi yollarla sunabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu doğrultuda araştırmanın bulgularında sayısallaştırmadan yararlanılmıştır. Tema ve alt temaları oluşturan üniversite, akademisyen, STK, kamu kurum ve kuruluşlarına ait görüşlerin sayıları tablolarda verilmiştir. Üniversite “Ü”, akademisyen “A”, sivil toplum kuruluşları “STK”, kamu

kurum ve kuruluşları “KKK” şeklinde gösterilmiştir. Bu görüşlere yönelik örnekler ise Ü5, A27, STK37, KKK21. şeklinde kodlanarak verilmiştir. Kodlamalar, her paydaş grubu için önceden oluşturulan ayrı bir listedeki numaralandırılmaya göre yapılmıştır. Aşağıda yasa tasarısının her bir maddesi için düzenlenen tablolardan bir örnek yer almaktadır.

Tablo 6. Yasa taslağının maddelerine yönelik hazırlanan tablolara bir örnek (32. Madde)

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
32.1.İleri Araştırma Birimleri ve Esaslarına Yönelik Görüşler	32.1.1. İleri araştırma birimlerinin sayısı	2	1	0	0	3
	32.1.2. İleri araştırma birimlerinin değerlendirilmesi	5	1	0	0	6
	32.1.3. Mali destek için eklenmesi istenen kuruluşlar	1	0	0	1	2
	3 Alt tema	8	2	0	1	11
	Toplam	8	2	0	1	11
1 Tema	3 Alt tema	8	2	0	1	11
	Genel Toplam	8	2	0	1	11

İçerik analizi ve betimsel analizden sonra tasarının son hâli incelenmiş, tasarının ilk versiyonu ve görüşler bağlamında değişikliklerin yer alıp almadığına bakılmıştır. Bu doğrultuda paydaş görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları ortaya konulmuştur. Bu durumun daha kolay anlaşılmasını sağlamak amacıyla tablolarda tasarının son hâline yansıtılan görüşler yeşil, kısmen yansıtılan görüşler sarı ve yansıtılmayan görüşler kırmızı renkteki şekillerle gösterilmiştir. Maddelere ilişkin analizlerde tasarının son hâlinde paydaşların görüşleri doğrultusunda ya da bağımsız olarak yapılan değişiklikler açıklanmıştır.

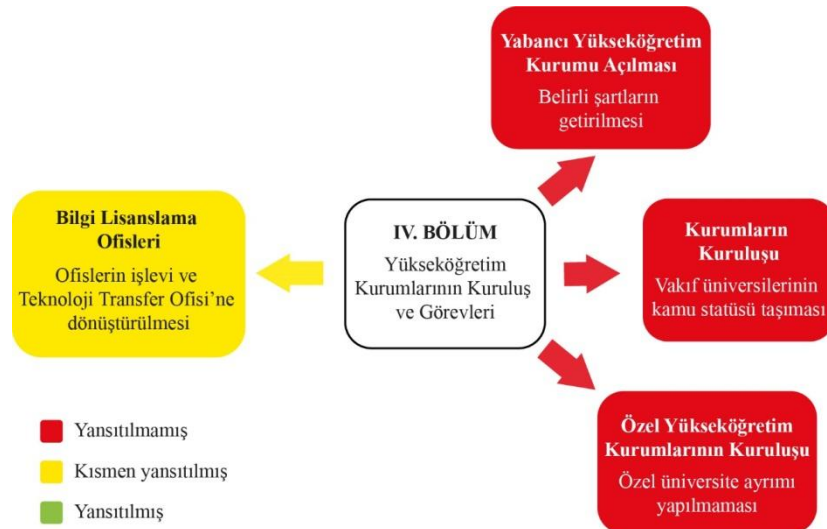
Tablo 7. Yasa taslağına ilişkin görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumlarına ilişkin hazırlanan tablolara bir örnek

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
32. Madde	32.1. İleri Araştırma Birimleri ve Esaslarına Yönelik Görüşler	32.1.1. İleri araştırma birimlerinin sayısı	3	■
		32.1.2. İleri araştırma birimlerinin değerlendirilmesi	6	■
		32.1.3. Mali destek için eklenmesi istenen kuruluşlar	2	■
	Genel Toplam		11	

■ yansıtılmamış ■ kısmen yansıtılmış ■ yansıtılmış

Ayrıca tasarının her bölümünün sonunda genel değerlendirmelere, yurt içi ve yurt dışı alanyazına, ilgili yerlerde güncel uygulamalara (2547 Sayılı Kanun’a göre) yer verilmiştir. Bölümlerde yer alan maddelere ilişkin görüşlerde en çok üzerinde durulan tema ve alt temalar ile görüşlerin tasarının son haline yansıma durumları şekillerle gösterilmiştir. Şekillerde tasarının son hâline yansıtılan görüşler yeşil, kısmen yansıtılan görüşler sarı ve yansıtılmayan görüşler kırmızı renkle gösterilmiştir.

Şekil 3. Bölüm sonlarında yer alan özet değerlendirmelere ilişkin şekillere bir örnek

3.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda güvenirlik (tutarlık) ve geçerliği (inandırıcılık) sağlamak için araştırma sürecine yönelik ayrıntıların açıklanması gibi bazı önlemlerin alınması gerekmektedir (Merriam, 1998). Güvenirlik (tutarlık), araştırma ile ilgili ayrıntılı bilgilendirmeyi, verilerin kodlanma sürecindeki tutarlılığı ve başka araştırma sonuçlarıyla elde edilen sonuçların desteklenmesini ifade etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın güvenirliliğini sağlamak amacıyla araştırma ile ilgili ayrıntılara yer verilmiş, elde edilen veriler tasarımın her maddesi için tutarlı bir biçimde kodlanmış, sunulmuş ve yorumlanmıştır. Ayrıca doğrudan alıntılara yer verilerek veriler zenginleştirilmeye çalışılmış ve bulgular alan yazında yer alan başka araştırma sonuçlarıyla desteklenmiştir.

İnandırıcılık (geçerlik) için ise çeşitli stratejiler önerilmektedir. Bunlardan biri de uzman incelemesidir. Uzman incelemesi; araştırma verilerine ulaşma sürecinden başlayarak verilerin analizine ve sonuçların yazımına kadar olan sürece eleştirel gözle bakan ve araştırmacıya geribildirimde bulunan uzman görüşünü ifade etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırma süreci boyunca tez danışmanının görüşüne başvurularak araştırmanın güvenirliliği (tutarlılığı) ve geçerliği (inandırıcılığı) için gerekli önlemler alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, yükseköğretim yasa taslağının maddelerine ilişkin iç ve dış paydaşların görüşleri incelenmiş ve bulgular tasarıda yer alan maddelerin sırasına göre gruplandırılarak sunulmuştur. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda oluşturulan tema ve alt temalar ve bu temalara ilişkin bulgular tablolar ve ilgili görüşler olarak verilmiştir. Görüşlere doğrudan yer verildiği durumlarda görüş sahibinin kimliği yerine kodu belirtilmiştir. Her paydaş grubu kendi arasında belirli bir listeye göre numaralandırılmış; üniversite “Ü”, akademisyen “A”, sivil toplum kuruluşları “STK”, kamu kurum ve kuruluşları “KKK” şeklinde kodlanmış ve buna göre Ü5, A27, STK37, KKK21. vb. şekillerde örnek görüşlere yer verilmiştir. Paydaşların görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumlarının gösterildiği tabloda yansıtılmayan görüşler kırmızı, kısmen yansıtılan görüşler sarı, yansıtılan görüşler ise yeşil renkteki kutu ile gösterilmiştir. Her bölüm sonunda benzer bir renklendirme sistemi ile şekiller oluşturularak bölüm içerisinde öne çıkan konular özetlenmiş ve tartışılmıştır.

Problem cümlesi “Yükseköğretim yeni yasa tasarısına ilişkin üniversitelerin, akademisyenlerin, STK’lerin, kamu kurum ve kuruluşlarının a) tasarının ilk hâline ilişkin görüşleri nelerdir ve b) görüşleri en son yayımlanan tasarıda ne ölçüde yer bulmaktadır?” şeklinde ifade edilmiştir. Aşağıda bulgular, tema ve alt temalar ile bu temalara ilişkin görüşler şeklinde yer almaktadır.

4.1. Yeni Yasa Taslağının Birinci Bölümüne (Amaç, Kapsam, Temel İlkeler ve Tanımlar) İlişkin Bulgular

1. Madde - Amaç ve Kapsam

1.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 1. Madde’sine ilişkin görüşleri

Yükseköğretim kanunu taslağının birinci maddesi kanunun amaç ve kapsamını içermektedir. Maddede kanunun amacının yükseköğretim ile ilgili ilkeleri belirlemek, TYK’nin ve yükseköğretim kurumlarının kuruluş, görev, eğitim-öğretim, araştırma, çalışma usul ve esasları ile akademik, idari personel ve öğrencilere ilişkin düzenlemeler yapmak olduğu ifade edilmektedir.

Maddeye ilişkin görüşler iki tema altında toplanmıştır. Bu temalardan ilki *Maddenin İfade Ediliş Biçimine Yönelik Görüşler* ve ikincisi *İlgili Maddeye Eklenmesi İstenen İfadelere Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu temalar ve alt temalar ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 8. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 1. Madde’sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
1.1. Maddenin İfade Ediliş Biçimine Yönelik Görüşler	1.1.1. Kurum adının değiştirilmesi	0	2	1	0	3
	1.1.2. TYK’nin eşgüdüm kurulu olması	4	2	0	0	6
	2 Alt tema	4	4	1	0	9
1.2. İlgili Maddeye Eklenmesi İstenen İfadelere Yönelik Görüşler	1.2.1. Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Teşkilatı’na bağlı yükseköğretim kurumları ile ilgili ifadelerin eklenmesi	2	3	0	0	5
	1.2.2. Mesleki ve Teknik eğitimle ilgili ifadelerin eklenmesi	1	0	0	0	1
	2 Alt tema	3	3	0	0	6
2 Tema	4 Alt tema	7	7	1	0	15

Birinci madde ile ilgili olarak görüşler incelendiğinde üniversite, akademisyen ve STK’lerden toplam 15 görüşün ifade edildiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 7, akademisyenler 7, STK’ler 1 görüş dile getirmişlerdir. KKK’lerin bu temalara ilişkin görüşlerine rastlanmamıştır.

1.1.Maddenin İfade Ediliş Biçimine Yönelik Görüşler teması altında yer alan *1.1.1 Kurum adının değiştirilmesi* alt temasına yönelik olarak akademisyen ve STK’lerin görüş bildirdiği görülmektedir. İfade edilenlere göre TYK’nin adında geçmekte olan “Türkiye” ifadesinin çıkarılması gerektiği belirtilmiştir. Çıkarılma nedenine gerekçe olarak kurumların zaten hangi ülke içindeyse o ülkenin toplumsal kurumları olduğu bu yüzden ülke adının gereksiz kullanıldığı ve politik çekişmelere neden olduğu ifadelerine rastlanmıştır.

A39. “Türkiye Yükseköğretim Kurulu” Yükseköğretim Kurulu (YÖK)’ün adı değişecekse yukarıdaki adın sakıncalı olabileceğini ve politik çekişmelere zemin oluşturabileceğini düşünmekteyim. Diğer ülkelerde benzer kurumlar var, fakat kurum adında genelde ülke adı yer almamaktadır. Onun yerine Yükseköğretim Koordinasyon Kurulu, Yükseköğretim ve Bilim (araştırma) Kurulu (The Higher Education and Research Council- Macaristan-) gibi adlar verilmektedir. Kaldı ki Yükseköğretim Üst Kurulu, Yükseköğretim Genel Kurulu, Yükseköğretim Gözetim Kurulu v.s. gibi adlardan birisi de tercih edilebilir.

STK 22. Yükseköğretim Kurulu (YÖK)’ün adının değişmesine gerek olmadığı kanaatindeyiz. Devlet sosyal bir varlıktır. Bu varlığı hayata geçiren, kurumlarını kuran, işleten ve geliştiren millettir. Kurumlar, bir toplumda sosyal hayatımızı birbirimize benzer şekilde gerçekleştirdiğimizi ifade eden ve sağlayan kültürel süreçlerdir Kurum denilince, 'toplumsal kurum' anlaşılır. Her toplumda temel kurumlar olup bunlardan en önemlisi eğitim ve öğretim kurumu üniversitelerdir. Kurum adında ülke adı yer almamalıdır. Bu sebeple "Türkiye" adı madde metninden çıkarılmasını teklif ediyoruz.

İkinci alt tema olan 1.1.2. *TYK’nin eşgüdüm kurulu olmasına yönelik olarak üniversite ve akademisyenlerin görüş bildirdiği görülmektedir.* Belirtilen görüşlere göre amaçlar ifade edilirken kurulun eşgüdüm kurulu olması gerekliliğine dikkat çekilmiştir. Bu noktada amaçların işbirliğini sağlayan ve koordine edici şekilde ifade edilmesi gerekliliği vurgulanmaktadır.

Ü67. YÖK Sayın Cumhurbaşkanımızın da ifade ettiği gibi “Üniversiteleri kontrol altına almaya adanmış bir kurum olmaktan çıkmalı ve üniversiteler arasında koordinasyonu sağlayan ve kamu kaynaklarının etkin kullanımını sağlamaya dönük tedbirler alan bir kurum olmalıdır.” Diğer bir ifade ile YÖK üniversiteler arası koordinasyonu sağlayan ve işbirliği imkânlarını geliştiren bir kurum olmalıdır. Üniversitelerin bütün faaliyetlerine müdahâle eden bir yapı hem YÖK’ün hem de üniversitelerin performansını zayıflatmaktadır.

A37. Bu Kanunun amacı, yükseköğretimle ilgili ilkeleri belirlemek, Türkiye Üniversite ve yüksekokullar eşgüdüm Kurulu (TÜYEK) ve yükseköğretim kurumlarının kuruluş, görev, eğitim-öğretim, araştırma, çalışma usul ve esaslarına ve bu Kurulda ve yükseköğretim kurumlarında çalışan akademik ve idarî personel ile yükseköğretim kurumları öğrencilerine ilişkin hususları düzenlemektir. TÜYEK üniversitelerin akademik üyeleri, öğrenciler, sağlık çalışanları, işçiler ve memurların örgütlü yapılarının yer aldığı ve üniversitelerin doğrudan temsil edildiği, görevi eğitim politikalarını saptamak ve yükseköğretim kurumları arasında eşgüdüm sağlamak olan bir kuruldur.

İkinci tema olan 1.2. *İlgili Maddeye Eklenmesi İstenen İfadelere Yönelik Görüşler* incelendiğinde bu görüşlerin iki alt temaya ayrıldığı görülmektedir. Alt temalardan ilki olan 1.2.1. *Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Teşkilatı’na bağlı yükseköğretim kurumları ile ilgili ifadelerin eklenmesi* başlığı altında üniversite ve akademisyenlerin görüş bildirdiği görülmektedir. STK ile kamu kurum ve kuruluşlarının

görüşlerine rastlanmamıştır. Bu görüşler çerçevesinde yasal boşluğa düşülmemesi amacıyla Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumlarıyla ilgili ifadelerin de ilgili maddede yer alması gerektiği belirtilmiştir.

Ü32. ...Türk Silahlı Kuvvetleri ve emniyet teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumları da bu yasaya tabidir. cümlesinin eklenmesi...

A8. Hâlen yürürlükte bulunan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 2 nci maddesinde, Türk silahlı kuvvetleri ile emniyet teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumlarının 2547 sayılı Yasa kapsamında olmadığı bu kurumlarla ilgili hususların ayrı kanunlarla düzenleneceği açıkça hükme bağlanmış olmasına karşın, tasarının “*Amaç ve kapsam*” başlığı altındaki 1 inci maddesinde, Türk silahlı kuvvetleri ile polis teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumlarının bu Kanun kapsamında olup olmadıklarına ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Bu Kanun yürürlüğe girdiğinde 2547 sayılı Kanun tümüyle yürürlükten kalkacağından, diğer Devlet yükseköğretim kurumları gibi birer yükseköğretim kurumu olan harp akademileri ve polis akademilerinin bu kanun kapsamında bulunup bulunmadıklarının 1 inci maddede açıkça belirtilmesinde büyük yarar bulunduğu değerlendirilmektedir.

İkinci temanın ikinci alt teması 1.2.2. *Mesleki ve Teknik eğitimle ilgili ifadelerin eklenmesi* olarak belirlenmiştir. Bu alt tema altında meslek yüksekokullarına yönelik ifadelerin yer alması gerektiği sadece bir meslek yüksekokulu tarafından dile getirilmiştir.

Ü58. Kanunun “amaç ve kapsamına” mesleki ve teknik eğitime ilişkin hüküm eklenmelidir. Önerimiz aşağıda belirtilmiştir:

Bu Kanunun amacı:

Yükseköğretimle ilgili ilkeleri belirlemek, Türkiye Yüksek Öğretim Kurulu ve yükseköğretim kurumlarının, kuruluş, görev, eğitim - öğretim, araştırma, çalışma usul ve esaslarına ve bu Kurulda ve yükseköğretim kurumlarında çalışan akademik ve idarî personel ile yüksek öğretim kurumlarının öğrencilerine ilişkin hususları; Mesleki ve teknik yüksek eğitimin, iş gücünün istihdam edilebilirliğinin artırılması için, ulusal yeterlilikler çerçevesi dâhilinde, planlanması, koordinasyonu ve yürütülmesine ilişkin esasları düzenlemektir.

1.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 1. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Birinci maddede Türkiye Yükseköğretim Kurulunun kuruluş amacı ve kapsamı üzerine açıklamalar yapılmıştır. Bu amaç ve kapsama ilişkin iç ve dış paydaşlar toplam 15 görüş bildirmişlerdir. Bu görüşler *kurum adının değişmesi, TYK’nin eşgüdüm kurulu olması, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Teşkilatı’na bağlı yükseköğretim kurumları ile ilgili ifadelerin eklenmesi ve mesleki ve teknik eğitimle ilgili ifadelerin eklenmesi*

şeklinde alt temalar altında toplanmaktadır. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 9. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 1. Madde’sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam Görüş	Görüşlerin Yansıma Durumları
1.Madde	1.1. Maddenin İfade Ediliş Biçimine Yönelik Görüşler	1.1.1. Kurum adının değiştirilmesi	3	
		1.1.2. TYK’nin eşgüdüm kurulu olması	6	
	1.2. İlgili Maddeye Eklenecek İstenen İfadelere Yönelik Görüşler	1.2.1. Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Teşkilatı’na bağlı yükseköğretim kurumları ile ilgili ifadelerin eklenmesi	5	
		1.2.2. Mesleki ve Teknik eğitimle ilgili ifadelerin eklenmesi	1	
	Genel Toplam		15	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Tablo 5’te görüldüğü üzere dile getirilen görüşler tasarının son hâline yansımamış veya bu doğrultuda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Maddenin içeriğinde yer alan “eğitim-öğretim, araştırma, çalışma usul ve esasları” ifadesi çıkarılarak “yetki ve sorumluluklarını belirlemek” ifadesi yazılmıştır. İç ve dış paydaşların bu maddeye ilişkin görüşleri sayısal olarak çoğunluğu yansıtmasa da yasanın tamamına yönelik görüşlerde paydaşların genel olarak Kurul’un eşgüdümü sağlayan bir konumda olması beklentisi içinde oldukları görülmektedir.

2. Madde - Temel İlkeler

2.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 2. Madde'sine ilişkin görüşleri

Yasa taslağının 2. Madde'sinde akademik ve bilimsel özgürlük, kurumsal özerklik, çeşitlilik, şeffaflık, hesap verebilirlik, katılımcılık, rekabet ve kalite ilkelerinin temel ilkeler olarak ele alındığı ve bu ilkeler esas alınarak planlama, programlama ve düzenleme yapılacağı ifade edilmektedir.

Görüşler iki tema altında toplanmaktadır. Bu temalar *Belirtilen İlkeler Yönelik Görüşler* ve *İlgili Maddeye Eklenmesi İstenen İfadelere Yönelik Görüşler* olarak başlıklandırılmıştır. Bu temalar ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 10. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 2. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
2.1. Belirtilen İlkeler Yönelik Görüşler	2.1.1. "Özerklik" ilkesinin kapsamının yetersiz olması	8	3	3	0	14
	2.1.2. "Rekabet" ilkesinin içerdiği olumsuzluk anlamı	3	3	2	1	9
	2 Alt tema	11	6	5	1	23
2.2. İlgili Maddeye Eklenmesi İstenen İfadelere Yönelik Görüşler	2.2.1. "Etik değerlere bağlılık" ve "İş birliği" ilkesinin eklenmesi	4	0	1	0	5
	1 Alt tema	4	0	1	0	5
2 Tema	3 Alt tema	15	6	6	1	28

Tablo 6 incelendiğinde yasa tasarısının 2. Madde'sine yönelik olarak toplam 28 görüş bildirildiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 15, akademisyenler 6, STK'lar 6, kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir.

İlk tema olarak 2.1. *Belirtilen İlkeler Yönelik Görüşler* çerçevesinde ifade edilenler iki ilke üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu ilkelere yönelik görüşler 2.1.1. "Özerklik" ilkesinin kapsamının yetersiz olması, 2.1.2. "Rekabet" ilkesinin içerdiği

olumsuzluk anlamı alt temaları altında ele alınmış ve en çok üzerinde durulan ilkenin özerklik olduğu belirlenmiştir. Kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere diğer paydaşların özerklik ilkesine yönelik görüş bildirdiği görülmektedir. Özerkliğe ilişkin en sık görüş bildirenler ise üniversitelerdir. Dile getirilen görüşlerde özellikle bu ilkenin içeriğinin açıkça ifade edilmesi gerekliliği üzerinde durulmuş ve özerklik kavramının idari, mali ve akademik özerklik olarak belirtilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Ü6. Bu ilkeler kamu yararına dönük sonuçlar üretmeyecek, zaten çok yüksek düzeyde yaşanan “fırsat eşitsizliğini tırmandıracaktır. Belge’de öngörülen, mevcut vakıf üniversitelerine ilaveten oluşturulmak istenen özel üniversiteler ve yabancı üniversiteler ile devletin “kendi finansman kaynaklarını” yaratmaya terk ettiği devlet üniversitelerinin, kısa sürede özelleşmesi (başka alanlarda -sanat, sağlık, yükseköğretim öncesi eğitim- yapılmaya çalışıldığı gibi) ve yükseköğretimde büyük bir çöküntü ile karşı karşıya kalınması kaçınılmaz olacaktır. Mali özerklik bu olmasa gerek. Mali özerklik, bir kurumun kendi finansman kaynaklarını bulması, yaratması değil, ayrıca kendisine tahsis edilen kamu kaynakları üzerinde ihtiyaçları doğrultusunda serbestçe tasarruf etmesidir. Araştırma ve kaynak kullanım özgürlüğü, akademik yetkinliğe bağlı istihdam ve erişilebilir eğitim kavramlarından hareketle genel kabul görmüş evrensel akademik değerlerin temel ilkeler olarak benimsenmesi kamu yararının sağlanmasının ön koşuludur. Bu nedenle, akademik özgürlük, mali ve idari özerklik, akademik süreçlere katılımın güçlendirilmesi gibi temel ilkelere vazgeçilemez.

A63. Madde 2’de ifade edilen yükseköğretim kurumlarının özerkliği noktasında, akademik özerkliğin yanında “idari özerklik” ve olabileceksen de “mali özerklik” ifadeleri eklenmelidir. Çünkü günümüzde OECD ölçütlerine göre bir üniversitenin özerkliği için geliştirilen kıstasların ağırlıklı olanları akademik olanlardan ziyade, idari ve mali olanları üzerinde dögümlenmiş bulunmaktadır.

STK9. Temel ilkeler sayılmış olmakla birlikte bu ilkelerin tanımlarına yer verilmemiş olması önemli bir eksikliktir. Akademik ve bilimsel özgürlükten ve kurumsal özerklikten ne anlaşılması ve bu ilkenin uygulamaya nasıl yansımaları gerektiği hususunda açık bir ibare yoktur. Yine “mali özerklik” hususuna hiç değinilmemiştir. Yükseköğretim kurumlarına mali açıdan özerklik niteliğinde hareket imkanı sağlanmayacağı buna ilişkin Taslakta hiçbir hükmün yer alması da anlaşılmaktadır.

2.1.Belirtilen İlkeler Yönelik Görüşler arasında *2.1.2.“Rekabet” ilkesinin içerdiği olumsuzluk anlamına yönelik görüşler* ikinci alt tema olarak belirlenmiştir. Bu tema altında tüm iç ve dış paydaşlardan görüş bildirenlerin olduğu ve bu görüşlerin birbirleriyle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde “rekabet” kavramının piyasa terimi olarak kullanılması nedeniyle üniversite yapılanmasında temel ilke olarak ele alınmasının olumsuzluğu üzerinde durulmakta ve rekabetin hangi anlamda kullanıldığının açıklanmasının daha doğru olacağı belirtilmektedir.

Ü59. Yeni yasada belirlenen temel ilkelere “piyasa” vurgusu öne çıkmaktadır. Üniversite piyasaya hitap etmek zorunda mıdır? Üniversite sanayi işbirliği tabii ki

olmalı. Ancak üniversitelerin asıl görevi piyasayı memnun etmek değildir. Üniversitenin asli görevi bilim üretmektir. Üniversiteler piyasa ekonomisi gibi rekabete açık müesseseler de değildir. Rekabet neye göre olacak? Bilim üretenler arası bir rekabet mi? Patent rekabeti mi? Bilim adam olarak asli görevimiz bilim üretmek, üretilen bilimi toplumla paylaşmak, toplumu daha ileriye taşımaktır. Eğer piyasaya göre bu rekabet şekillenirse birçok bölümün ruhuna el-Fatiha okumak gerekir. Özellikle sosyal bilimlerde durum hiç de iç açıcı olmaz. Örneğin Felsefe, Bilim Tarihi gibi disiplinler. Ya da Hititoloji, Sümer Dili ve Edebiyat, Macar Dili ve Edebiyat gibi özel önem verilmesi gereken araştırma disiplinleri. Bu gibi bölümler, iş olanağı olmadığı için öğrenci tercihleriyle hareket edilirse kapanır.

A93. Taslak metinde yükseköğretim yeniden yapılanması “çeşitlilik”, “kurumsal özerklik ve hesapverebilirlik”, “performans değerlendirmesi ve rekabet”, “mali esneklik ve çok kaynaklı gelir yapısı” ile “kalite güvencesi” kavramlarına bağlı kalınarak belirlenmiştir. Belirtilen bu kavramların dili “üniversite” kavramının diliyle örtüşmemektedir, başka bir ifadeyle piyasanın kullandığı kavramların bire bir uygulandığı mekanlar “üniversite” olarak tanımlanamaz.

STK4. Temel ilkeler başlıklı 2. maddesindeki “...rekabet ve kalite ilkeleri...” ifadesindeki rekabet kelimesinin önüne “eğitimde” kelimesinin eklenmesi ticari ya da diğer rekabetler algılamasını önleyecektir.

KKK28. Temel ilkeler arasında yer alan rekabet ilkesi verimlilik açısından son derece önemlidir. Kanun taslağında rekabeti sağlayıcı birçok düzenleme gerçekleştirmesi öngörülmektedir. Ancak üniversiteler, yalnızca kendi kurumları için değil tüm toplumun sorumluluğunu üstlenici faaliyetlerde bulunmalıdırlar. Bu sebeple üniversiteler verimlilikte, üretkenlikte birbirleriyle yarıştıkları kadar topluma en iyi hizmeti verebilmeleri noktasında da sorumluluk duymalıdırlar. Netice itibarıyla “rekabet” kavramı yerine “üretkenlikte rekabet” kavramı kullanılmalıdır.

2.2.İlgili Maddeye Eklenmesi İstenen İfadelere Yönelik Görüşler teması altında

2.2.1.“Etik değerlere bağlılık” ve “işbirliği” ilkesinin eklenmesi alt teması oluşturulmuştur. Bu alt temaya yönelik olarak akademisyenler ile kamu kurum ve kuruluşlarının görüş bildirmediği görülmektedir. Üniversiteler ve STK’ler tarafından dile getirilen görüşlerde akademik yaşamda temel ilkeler arasında etik değerlere bağlılığın ve işbirliğinin gerekliliği üzerinde durulmakta, bu iki kavramın da temel ilkeler arasında yer alması gerektiği belirtilmektedir.

Ü50. Temel ilkeler arasına, adem-i merkezîyetçilik, fırsat eşitliği, etik değerlere bağlılık eklenmesi önerilir.

Ü69. Yükseköğretimde dikkate alınacak temel ilkelere akademik ve etik değerlere bağlılık, tarafsızlık, toplumsal sorumluluk, katılımcılık, güvenilirlik ve eleştirel düşünme gibi ilkeler de eklenmelidir.

STK9. "Rekabet" ilkesine yer verilmesine rağmen "işbirliği" ilkesine yer verilmemiş olması eksikliklerdir. Oysaki yükseköğretim kurumları arasında işbirliğinin esas alınması gereklidir. Temel ilkeler sayılmış olmakla birlikte bu ilkelerin tanımlarının verilmemiş olması önemli bir eksikliklerdir.

2.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 2. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

İkinci maddede temel ilkeler ele alınmıştır. Madde içeriğinde yükseköğretimin akademik ve bilimsel özgürlük, kurumsal özerklik, çeşitlilik, şeffaflık, hesap verebilirlik, katılımcılık, rekabet ve kalite ilkeleri esas alınarak planlanacağı ifade edilmektedir. Bu maddeye ilişkin olarak iç ve dış paydaşlardan toplam 28 görüş bildirilmiştir. Bu görüşler “özerklik” ilkesinin kapsamının yetersiz olması, “rekabet” ilkesinin içerdiği olumsuzluk anlamı, “etik değerlere bağlılık” ve “işbirliği” ilkesinin eklenmesi şeklinde alt temalar altında toplanmıştır. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 11. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 2. Madde’sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam Görüş	Görüşlerin Yansımaya Durumları
2. Madde	2.1. Belirtilen ilkelere Yönelik Görüşler	2.1.1. “Özerklik” ilkesinin kapsamının yetersiz olması	14	■
		2.1.2. “Rekabet” ilkesinin içerdiği olumsuzluk anlamı	9	■
	2.2. İlgili Maddeye Eklenmesi İstenen İfadelere Yönelik Görüşler	2.2.1. “Etik değerlere bağlılık” ve “işbirliği” ilkesinin eklenmesi	5	■
	Genel Toplam		28	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Bu maddede en çok özerklik ilkesinin kapsamının yetersiz olması üzerinde durulmakta ve kamu kurumları hariç olmak üzere diğer paydaşlar tarafından özerklik kavramının idari, mali ve akademik özerklik olarak belirtilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Tasarının son hâlinde 3. Madde olarak yer alan temel ilkeler maddesinin içeriğine bazı eklemeler yapılmıştır. Bu eklemeler “eşitlik, ayrımcılık

yasağı, katılımcılık, işbirliği, bilimsel rekabet” kavramlarının eklenmesi şeklinde olmuştur. Bu kavramlardan “rekabet” kavramının piyasa terimi olarak kullanılması nedeniyle üniversite yapılanmasında temel ilke olarak ele alınmasının olumsuzluğu üzerinde duran paydaşların görüşleri göz önünde tutularak bu ilke “bilimsel rekabet” olarak değiştirilmiştir. Ayrıca dile getirilen “işbirliği” kavramının eklenmesi görüşü de dikkate alınarak tasarının son hâline eklenmiştir. Ancak görüşlerde en çok üzerinde durulan “özerklik” kavramına ve eklenmesi istenen diğer bir kavram olan “etik değerlere bağlılık” kavramına ilişkin herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Görüşlerde rastlanmamasına rağmen maddeye “eşitlik, ayrımcılık yasağı, katılımcılık” kavramları da eklenmiştir. Tüm bu değişiklikler ve dikkate alınmayan görüşler ile tasarının genelindeki vurgulamalar değerlendirildiğinde temel ilke olarak ele alınan özerklik, şeffaflık, hesapverebilirlik, katılımcılık ve işbirliği gibi ilkelerin yeni tasarıda yeterince karşılık bulmadığı söylenebilir.

3. Madde - Tanımlar

3.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 3. Madde’sine ilişkin görüşleri

Yasa tasarısının 3. Madde’sinde tasarıda yer alan kavramların tanımları yer almaktadır. Maddede açıköğretim, akademik faaliyet puanı, araştırmacı, araştırma enstitüsü, araştırma görevlisi, araştırma ve uygulama merkezi, başkan, birinci öğretim, bölüm, dikey geçiş, doktora, düzey, enstitü, fakülte, genel kurul, ikinci öğretim, konservatuar, kurul, lisans, lisansüstü, meslek yüksekokulu, okutman, öğrenci çalışma yükü, öğretim elemanı, öğretim görevlisi, öğretim üyesi, ön lisans, sanatta yeterlilik, tam burslu öğrenci, tıpta veya diş hekimliğinde uzmanlık, ulusal yeterlilikler çerçevesi, uzaktan öğretim, uzman, üniversite, yatay geçiş, yaz öğretimi, yeterlilik, yüksek lisans, yükseköğretim, yükseköğretim birimi ve yükseköğretim kurumu kavramları tanımlanmıştır. Bu maddeye ilişkin tema ve alt temalar ile görüşlerin ifade sıklığı yan sayfadaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 12. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 3. Madde’sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
3.1. Tanımların İçeriğine Yönelik Görüşler	3.1.1.Tanımlarda değişiklik yapılması	6	12	4	4	26
	1 Alt tema Toplam	6	12	4	4	26
3.2.İlgili Maddeye Eklenecek İfadelerin Yönelik Görüşler	3.2.1.Tanımına ihtiyaç duyulan bazı kavramların eklenmesi	3	5	2	1	11
	1 Alt tema Toplam	3	5	2	1	11
2 Tema	2 Alt tema Genel Toplam	9	17	6	5	37

Tablo 8 incelendiğinde yasa tasarısının 3. Madde’sine yönelik olarak toplam 37 görüş bildirildiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 9, akademisyenler 17, STK’ler 6, kamu kurum ve kuruluşları 5 görüş dile getirmişlerdir.

3.1. *Tanımların İçeriğine Yönelik Görüşler* teması altında yer alan 3.1.1.*Tanımlarda değişiklik yapılması* alt temasında madde içeriğinde yapılan tanımlar ele alınmış ve bu tanımlarda yapılması istenen değişikliklere ve eksikliklere değinilmiştir. Örneğin anlam karışıklığına neden olabilecek tanımların ayrıştırılarak verilmesi, maddelerdeki bazı ifadelerin çıkarılması ya da maddelere bazı ifadelerin eklenmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur. “Okutman, araştırma görevlisi, enstitü, yeterlilik” vb. kavramların tanımlarının yeniden gözden geçirilmesi, ekleme ya da sadeleştirilmeler yapılması önerilmiştir. Özellikle akademisyenler ve STK’ler tanımlarda “okutman, öğretim elemanı” ve “araştırma görevlisi”ne ilişkin belirleyici ifadelerin bulunması gerekliliği üzerine vurgu yapmışlardır. Akademisyenlerin yaptığı bir diğer vurgu ise “doktora” tanımına yöneliktir. Tanımda yer alan “Lisans veya tezli yüksek lisans” ifadesinin çelişki yarattığı belirtilmiştir. Tanımdan “lisans” ifadesinin çıkarılmasının daha doğru olduğunu düşünenlerin yanı sıra “tezsiz yüksek lisans” ifadesinin de eklenmesini isteyenlerin olduğu görülmektedir.

Ü35. “Doktora: Lisans veya tezli yüksek lisansa dayalı olarak ...” şeklinde tanımlanmış ise de, bu durumda tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin doktora yapma imkanı ellerinden alındığından, düzenlemenin tezsiz yüksek lisans öğrencilerini de kapsayacak şekilde “...veya yüksek lisansa dayalı olarak ...” şeklinde değiştirilmesi,

A38. ı fıkrasında doktora için tezli yüksek lisans önkoşul olmalı. Eğer Lisans derecesi yeterli olursa, tezli ve tezsiz Y.lisans ayırımı yapmanın anlamı kalmaz.

A8. (s) fıkrasında, *okutman*: “Çeşitli öğretim programlarında belirlenen dersleri öğreten veya uygulayan öğretim elemanı” şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanım içerisinde okutmanların hangi dersleri okutacakları belirtilmediği gibi, okutmanların okutacağı dersleri belirleyecek olan kurum veya kurula da söz konusu tanım içerisinde yer verilmemiştir. Oysa hâlen yürürlükte bulunan 2547 sayılı Kanunda okutmanların; Atatürk İlkeleri, yabancı dil, Türk dili, beden eğitimi ve güzel sanat dersleri gibi ortak zorunlu dersleri okutan öğretim elemanları olduğu açıkça belirtilmiştir. Eğer okutmanların belirlenen bazı dersleri okutmaları öngörülüyorsa, o zaman ayrı bir “okutman” kadrosunun ihdasına gerek bulunmamaktadır. Çünkü öğretim programlarında yer alan dersleri okutmak üzere zaten “öğretim görevlisi” kadroları istihdam edilmiştir. Bu nedenle eğer okutmanların öğretim görevlilerinden farklı olarak belirlenen bazı dersleri vermeleri öngörülüyorsa, o zaman; okutmanlar ile öğretim üyeleri ve de öğretim görevlileri arasında herhangi bir görev çakışması yaşanmaması için sözü edilen tanım içerisinde okutmanların okutacağı derslerin açıkça belirtilmesinde ya da bunların okutacağı derslerin Kurul’ca belirleneceğine ilişkin bir düzenlemenin yapılmasında yarar bulunmaktadır.

STK26. 3’üncü Maddenin 1’inci Fıkrasının s bendi şu şekilde düzenlenmelidir. Okutman: Yüksek öğretim programlarında belirlenen dersleri öğreten veya uygulayan öğretim elemanını,

KKK17. 3.md. j fıkrasındaki “Enstitü” tanımı, “taslakta sayılanlar dışında enstitü olamayacağı” şeklinde yorumlanmaya açıktır, bu fıkra, Türk YÖ’nin amaç ve gerçekleri ile kurumsallaşma ihtiyacı gözetilerek, anılan yoruma yol açmayacak şekilde olmasını teminen “gözden geçirilmelidir.”

3.2.1.Tanımına ihtiyaç duyulan bazı kavramların eklenmesi alt temasını ise bu maddeye eklenmesi istenenler tanımlara ilişkin görüşler oluşturmaktadır. Dile getirilen görüşlerde yapılan tanımlara ek olarak “meslek yüksekokulları, alan yeterlilikleri, proje yürütücüsü, meslek” vb. kavramların tanımlarının da bu maddeye eklenmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır. Bu maddede kamu kurum ve kuruluşları hariç diğer iç ve dış paydaşlar lisans düzeyinde eğitim veren yüksekokullara yönelik tanımın eklenmesi gerekliliği üzerine hemfikir olmuşlardır.

Ü33. Yüksekokul: Belirli bir mesleğe yönelik 8 yarıyıl süreye dayalı eğitim öğretime ağırlık veren bir yükseköğretim kurumudur. Yükseköğretim kurumlarında hâlen yer alan yüksekokulların statüleri değiştirilmeyecek ise yasal boşluğa düşülmemesi açısından madde 3/.. bendi eklenmesi gerekir.

A53. Yükseköğretim kurumu kavramı: “Üniversite ile bir üniversiteye bağlı olmaksızın kurulan meslek yüksekokulu”nu ifade etmek üzere kullanılan “yükseköğretim kurumu” kavramı (3. Maddenin 1. fıkrasının son alt bendinde yer alan tanım), “üniversite” kavramını silikleştirdiği gibi yasa taslağının ana kurgusunu etkilediği ve Metnin düzenlenişinde yeterince titiz davranılmadığı için birçok ifadede iç tutarsızlıklara neden olmaktadır.

STK4. Tanımlar başlıklı 3.maddenin 1. fıkranın (ii) bendinde; üniversite ile herhangi bir fakülteye bağlı olmayan meslek yüksek okulunun ikisi birden yükseköğretim kurumu olarak tanımlanmış ancak taslak içerisinde zaruri olarak bir üniversiteye bağlı olmayan meslek yüksek okulu ibaresi kullanılmaya devam edilmiş (örnek:48/4) Anlam karışıklığına meydan vermemesi açısından üniversite ve herhangi bir fakülteye bağlı olmayan meslek yüksek okuluna ait tanımların ayrıştırılması gerekmektedir.

KKK14. “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi: Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yüksek öğretim dahil, meslekî, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yolları ile kazanılan tüm yeterlilik esaslarını” şeklinde tanımlanmalıdır.

“Yeterlilik: Bireyin sahip olduğu, yetkili otorite tarafından tanınmış bilgi, beceri ve yetkinliği” şeklinde tanımlanmalıdır.

3.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 3. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Yasa tasarısının 3. Madde’sinde tasarıda yer alan kavramların tanımlarına yer verilmektedir. İç ve dış paydaşlar tarafından toplam 37 görüş dile getirilmiş ve bu görüşler bağlamında *tanımlarda değişiklik yapılması ve tanımına ihtiyaç duyulan bazı kavramların eklenmesi* alt temaları oluşturulmuştur. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 13. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 3. Madde’sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam Görüş	Görüşlerin Yansıma Durumları
3. Madde	3.1.Tanımların İçeriğine Yönelik Görüşler	3.1.1.Tanımlarda değişiklik yapılması	26	
	3.2.İlgili Maddeye Eklenmesi İstenen İfadelere Yönelik Görüşler	3.2.1.Tanımına ihtiyaç duyulan bazı kavramların eklenmesi	11	
	Genel Toplam		37	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

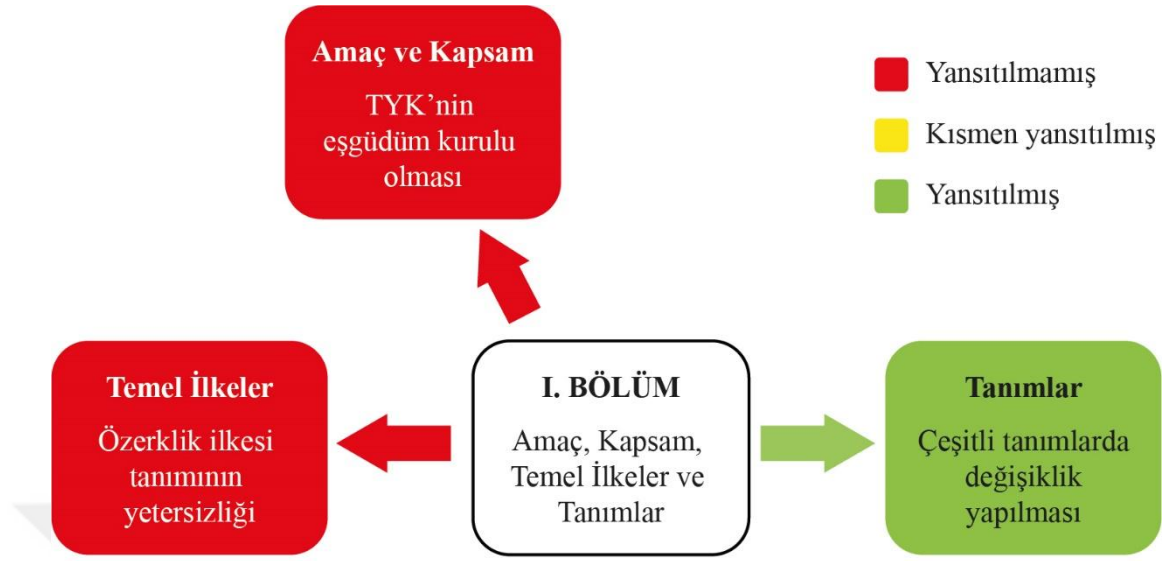
yansıtılmış

İlk alt temada “okutman, araştırma görevlisi, enstitü, yeterlilik, doktora” vb. kavramların tanımlarının yeniden gözden geçirilmesi, “lisans veya tezli yüksek lisans” ifadesinin çelişki yarattığı, “tezsiz yüksek lisans” ifadesinin de eklenmesi gibi konular üzerinde durulmuştur. İkinci alt temada tanımlara ek olarak “meslek yüksekokulları, alan yeterlilikleri, proje yürütücüsü, meslek” vb. kavramların tanımlarının da eklenmesi görüşü dile getirilmiştir.

Madde içeriğinin her iki hâli de karşılaştırıldığında görüşlerde dile getirilenlerin dikkate alındığı ve bu yönde değişiklikler yapıldığı görülmektedir. “Okutman” kavramı tasarıdan çıkarılmış, “araştırma görevlisi, enstitü, yeterlilik, doktora” vb. kavramların tanımları yeniden ele alınmış, “başkanlık, yüksek disiplin kurulu, yükseköğretim yeterlilikler çerçevesi” kavramları eklenmiştir. Bu maddeye ilişkin olmayan ancak tasarının diğer maddelerinde üzerinde durulan bazı noktalarda da değişiklik yapılarak “akademik faaliyet puanı, araştırmacı” kavramları ve enstitü kavramı içerisindeki sınırlandırma ifadeleri çıkarılmıştır. Yapılan bu değişikliklerin görüşler doğrultusunda gerçekleştirildiği söylenebilir.

4.1.1. Birinci Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum

Tasarının 1. Bölümü değerlendirildiğinde iç ve dış paydaşların bu bölüme ilişkin görüşlerinin 9 alt temadan oluştuğu görülmektedir. Bu alt temalardan 2’sinde dile getirilenler dikkate alınmış, 1’inde kısmen değişiklik yapılmış ve 6’sı dikkate alınmamıştır. Maddelere ilişkin görüşler genel olarak ele alındığında dile getirilenlerin Türkiye Yükseköğretim Kurulu’nun ortaya çıkış amacı ve işlevine yönelik olduğu görülmektedir. Özellikle Kurul’un işleyişine, kapsamına ve amaçlarına yönelik görüşlerin dile getirildiği ancak bu görüşlerin yeteri kadar dikkate alınmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Yasanın temel felsefesini oluşturan ilkelere özerklik kavramının yeterince açıklanmaması, paydaşların dile getirmesine rağmen bu anlamda yeterince değişiklik yapılmaması; yasa hazırlayıcıların değişimin niçin gerekli olduğuna dair ifade ettikleriyle uygulamalarının paralel olmadığını göstermekte ve bu nedenle başlangıç noktasından itibaren beklentilerin tam olarak karşılanmadığı düşünülmektedir. TYK’nin YÖK’ün durduğu noktaya alternatif bir şekilde oluşturulacağı ifade edilirken aslında temel ilkelere başlanarak hedeflenenlerle uygulamaların örtüşmediği söylenebilir.

Şekil 4. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 1. Bölüm'üne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansımaları

Şekil 3'te ve yukarıda yer alan tablolarda görüldüğü üzere iç ve dış paydaşlar yasa taslağının I. Bölüm'ünde yer alan maddelere ilişkin dile getirdikleri görüşlerde en çok TYK'nin eşgüdüm kurulu olması, çeşitli tanımlarda değişiklik yapılması ve özerklik ilkesi tanımının yetersizliği üzerinde durmaktadırlar. Alanyazın incelendiğinde bulgulara paralel beklentilerin çeşitli araştırmalarla dile getirildiği; özellikle YÖK'ün merkeziyetçi anlayışla oluşturulan temel felsefesinin amaç, kapsam ve temel ilkeler noktasında eleştirildiği görülmektedir. Bu doğrultuda alanyazında yükseköğretimi kendi çatısı altına alacak kurumun eşgüdümünden sorumlu bir kurul olması düşüncesi dile getirilmekte (Küçükcan ve Gür, 2009) ve yürürlükte olan 2547 Sayılı Kanun bu yönüyle eleştirilmektedir (DPT, 2000; Gür ve Çelik, 2011; Gürüz, 2008; TÜSİAD, 2003; YÖK, 2007). Yavuz (2012), çalışmasında YÖK'ün koordinasyon işlevi üstlenen bir yapıya dönüşmesi gerektiğini belirtmektedir. SETA (2012), yükseköğretim yönetimine yönelik bildiride yeni yapılanma sürecinde esnek planlama, politika önerileri sunma gibi koordinasyon sağlayıcı bir kurum ya da kuruluşun YÖK yerine getirilebileceğini ifade etmektedir. Temel ilkelerinde belirtildiği üzere TYK'nin tüm bu beklentileri karşılayacak gerekçelerle hazırlandığı tasarıda belirtilirken iç ve dış

paydaşların görüşlerinde ve alanyazındaki bazı araştırmalarda TYK'nin eşgüdümleyici bir işlevinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Tasarı üzerine yapılan araştırmalarda da benzer şekilde Kurul'un koordinasyon görevi üstlenmediği (Acar, 2012; Ergüder, 2012), strateji ve politika oluşturan, yol gösteren (Tuncer, 2012), uzmanlık temelinde koordinasyon işlevi taşıyan (Yavuz, 2012) bir noktada olması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda yeni yapılanmada YÖK'ün isim değiştirerek Türkiye Yükseköğretim Kurumu şekline dönüştürüldüğü ve bazı noktalarda daha merkezi bir anlayışa sahip bir kurul hâline getirildiği, taslağın genel gerekçesinde ifade edilen ilkelerin gerçekleştirilmesi için anlayışın ve uygulamaların değiştirilmesi gerektiği ifade edilmektedir (Baskan ve Sincer, 2014). Taslağın, bugünkü durumun güncellenmesi amacıyla hazırlandığı gerekçelerinin uygulamalarda hayata geçirilmediği görülmektedir. Ancak görüşlerde ve alanyazında dile getirilen ihtiyaçlar doğrultusunda yapılacak bir dönüşümün temelindeki TYK ya da benzeri bir kurumun çağın gerekleri doğrultusunda eşgüdüm görevi üstlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kurulun eşgüdümleyici bir rol üstlenmemiş olması temel ilkelerde sözü edilen özerklik ilkesine de uyulmadığının bir göstergesi olabilir. Bu noktada iç ve dış paydaşlar tarafından özerklik ilkesinin içeriğinin açıkça ifade edilmesinin gerekliliği üzerinde durulmuş ve özerklik kavramının idari, mali ve akademik özerklik olarak belirtilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu kavramın temel ilkeler arasında sayılmasına rağmen tasarıdaki anlayışın özerkliği desteklemediği ifade edilmiştir. Oysa dünyadaki uygulamalarda –küçük farklılıklarla birlikte- idari, mali ve akademik özerkliğin üniversitelerde (UNESCO, 1998; Öztürk, 2006; Fielden, 2008; Estermann, Nokkala, Steinal, 2011; Sever, 2013; Seggie, Gökbek, 2015; OECD, 2015) hayata geçirildiği görülmektedir. Alanyazında üniversitelerin yönetsel, mali ve akademik özerkliğine ilişkin birçok araştırma (YÖK Raporu, 2000; Aktan, 2007; Küçükcan ve Gür, 2009; Günay, 2011; Erdem, 2013; Çelik ve Gür, 2014; Baskan ve Sincer, 2014; Özcan ve Çakır, 2016) yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmalarda da üniversitelerin yönetsel, mali ve akademik özerkliğe sahip olması gerektiği vurgulanmaktadır. Özellikle YÖK tarafından gerçekleştirilen çalıştaylarda (YÖK/a, 2012) ve strateji raporunda (YÖK/b, 2012) 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun eleştirilen yönleri arasında sözü edilen ilkelerin eksikliğinin yer alması ve bu anlamda yeni kanunun temel ilkeleri arasında özerkliğin bu boyutlarının üzerinde durulması gerektiği ifade edilmektedir. Bu bağlamda

tasarının ilkeler bölümünde ve alanyazında yer alan, görüşlerde açıklanması istenen özerkliği; hangi boyutlarının ele alınacağını yerel ve evrensel örneklerden yola çıkılarak kendi işleyişimize uygun bir biçimde açıklanması gerektiği düşünülmektedir.

4.2. Yeni Yasa Taslağının İkinci Bölümüne (*Türkiye Yükseköğretim Kurulu*) İlişkin Bulgular

4. Madde – *Türkiye Yükseköğretim Kurulunun Kuruluşu ve Organları*

4.a. İç ve dış paydaşların *TYK Yasa Taslağı'nın 4. Madde'sine ilişkin görüşleri*

Yasa tasarısının 4. Madde'sinde Türkiye Yükseköğretim Kurulunun kuruluşu ve içerdiği organlar yer almaktadır. Türkiye Yükseköğretim Kurulunun idarî ve malî bakımdan özerk olmak üzere yükseköğretim sistemini koordine etmek, planlamak, düzenlemek, değerlendirmek ve denetlemek amacıyla kurulduğu ifade edilmiştir. Bu Kurulun Genel Kurul, Yürütme Kurulu ve Başkanlık'tan oluştuğu belirtilmiştir.

Maddeye ilişkin görüşler iki tema altında toplanmıştır. Bu temalar *TYK'nin Yapılanma Şekline Yönelik Görüşler* ve *TYK'nin Organlarına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu temalar ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 14. İç ve dış paydaşların *TYK Yasa Taslağı'nın 4. Madde'sine ilişkin görüşlerinin* biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
4.1.TYK'nin Yapılanma Şekline Yönelik Görüşler	4.1.1.Yapılanma şeklinin merkeziyetçi anlayışı sürdürmesi	1	3	0	0	4
	1 Alt tema Toplam	1	3	0	0	4
4.2.TYK'nin Organlarına Yönelik Görüşler	4.2.1.TYK bünyesine yeni kurulların eklenmesi	0	0	2	0	2
	1 Alt tema Toplam	0	0	2	0	2
2 Tema	2 Alt tema Genel Toplam	1	3	2	0	6

Tablo 10 incelendiğinde yasa tasarısının 4. Madde'sine yönelik olarak toplam 6 görüş bildirildiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 1, akademisyenler 3, STK'ler 2 görüş dile getirmişlerdir. KKK'lerin bu temalara ilişkin görüşlerine rastlanmamıştır.

İç ve dış paydaşların yasa taslağının 4. Madde'sine ilişkin görüşleri doğrultusunda ilk tema olarak belirlenen 4.1.TYK'nin Yapılanma Şekline Yönelik Görüşler başlığı altında bir alt tema oluşturulmuştur. Bu alt tema 4.1.1.Yapılanma şeklinin merkeziyetçi anlayışı sürdürmesi şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu alt tema altında TYK'nin yapılanma şeklinin 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'ndan farklı olmadığı ve bazı açılardan kanunun çıkış amacının tersine daha merkeziyetçi anlayışa doğru bir yönelim olması eleştirilmiştir.

Ü85. Yükseköğretimin şekillenmesinde en üst organ olarak görev yapacak olan YÖK temel olarak 3 kısımdan meydana gelmektedir; 1)Yükseköğretim genel kurulu 2) Yürütme kurulu 3) Başkan. Bu şekil şu andaki 2547 ile tamamen aynıdır. Kurulun en üst organı Yükseköğretim genel kuruludur. Yükseköğretim kurulunun en üst organı olan bu kurulun oluşumu 2547'den de daha fazla siyasi erk'e bağlıdır. Bunun kabul edilebilir bir tarafı yoktur. Bu durumda giriş sayfasından en önemli ilke olan üniversitenin özerkliği ilkesinden bahsetmek imkansız hâle gelmektedir.

A70. Yeni yapıda Türkiye Yükseköğretim Kurulunun "bir kurum gibi" yapılandırılmasından kast edileni doğru anlıyorsam merkezileşme riski mevcut. Bu da kurumsal özerklik ilkesiyle bağdaşmayacaktır. Kurum gibi yapılanan örgütler, kurum kimliği oluşturup paydaşlarıyla bu kimliği koruma mücadelesine, yani çatışmaya giriyor. Aslolan kurumsal yapının Yükseköğretim Kurulunda değil, Kurulun liderliğinde yükseköğretim kurumlarında olmasıdır. Kurul standart belirleyici, yönlendirici, denetleyici (steward) olmalıdır. Uzman ve uzman yardımcısı şeklindeki örgütlenme bir idari hiyerarşi oluşturmayacak şekilde olursa bu amaca hizmet edebilir. Aksi takdirde bu personel idari hiyerarşi içinde örgütlenir ve kurumsal bir yapıya dönüşürse amaç gerçekleşmeyecektir.

İkinci tema olan 4.2.TYK'nin Organlarına Yönelik Görüşler incelendiğinde bu görüşlerin tek tema altında toplandığı görülmektedir. 4.2.1.TYK bünyesine yeni kurulların eklenmesi başlığı altında sadece STK'lerin görüş bildirildiği görülmektedir. Üniversiteler, akademisyenler ile kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerine rastlanmamıştır. STK'lerin de bu maddeye yönelik görüşleri incelendiğinde TYK'nin organları arasında denetleme, disiplin, rektörler kurulu gibi kurulların da yer alması gerektiğinin belirtildiği görülmektedir.

STK26. Teklifi: 4'üncü Maddenin 1'inci Fıkrası şu şekilde düzenlenmelidir.

1. Türkiye Yüksek Öğretim Genel Kurulu (TYÖK), 2. Yüksek Öğretim Kurulu,
3. Yüksek Öğretim Yürütme Kurulu, 4. Denetleme Kurulu, 5. Disiplin Kurulu

STK35. 4.md./2.f.: Organlar arasında başkaca maddelerle düzenlenen “Rektörler Kurulu” da yer almalıdır.

4.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 4. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Dördüncü maddede TYK'nin kuruluşu ve organları ile ilgili bilgi verilmektedir. Yükseköğretim sistemini koordine etmek, planlamak, düzenlemek, değerlendirmek ve denetlemek üzere idari ve mali yönden özerk olan bir kurul olduğu, Genel Kurul, Yürütme Kurulu ve Başkanlıktan oluştuğu ifade edilmektedir. Bu maddeye ilişkin olarak iç ve dış paydaşlar toplam 6 görüş dile getirmişlerdir. Bu görüşler *yapılanma şeklinin merkeziyetçi anlayışı sürdürmesi, TYK bünyesine yeni kurulların eklenmesi* alt temaları altında toplanmıştır. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 15. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 4. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam Görüş	Görüşlerin Yansıma Durumları
4.Madde	4.1.TYK'nin Yapılanma Şekline Yönelik Görüşler	4.1.1.Yapılanma şeklinin merkeziyetçi anlayışı sürdürmesi	4	
	4.2.TYK'nin Organlarına Yönelik Görüşler	4.2.1.TYK bünyesine yeni kurulların eklenmesi	2	
	Genel Toplam 6			

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Tablo 11’de de görüldüğü üzere dile getirilen görüşler doğrultusunda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Bu maddeye yönelik görüşlerin genel olarak tasarının temel anlayışını etkileyecek nitelikte olduğu ve merkeziyetçi anlayışın TYK’nin kuruluşu ve organları ile temellendirildiği düşünülmektedir.

5. Madde – Türkiye Yükseköğretim Kurulunun Görev ve Yetkileri

5.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 5. Madde’sine ilişkin görüşleri

Yasa tasarısının 5. Madde’sinde TYK’nin görev ve yetkileri ele alınmaktadır. Türkiye Yükseköğretim Kurulu’nun görev ve yetkileri yükseköğretim stratejisini uluslararası standartlara ve ulusal eğitim politikalarına uygun biçimde belirlemek; yükseköğretim kurumlarının kurulması, birleştirilmesi veya kapatılması konularında Bakanlar Kurulu’na teklifte bulunmak; kalite güvence sistemlerini oluşturmak; yükseköğretim programlarının yeterliliklerini belirlemek; yurt içi ve yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarındaki öğrencilere yönelik düzenlemeler yapmak; öğrenci kontenjanlarını belirlemek; diploma, akademik derece, unvanların denklik işlemlerini yapmak; öğretim elemanlarının yurt içi ve yurt dışında yetiştirilmesi için gerekli düzenlemeleri yapmak; yükseköğretim kurumlarının faaliyetlerini değerlendirmek, denetlemek ve gerektiğinde tedbirler almak; diploma programlarının açılmasına karar vermek; devlet üniversitelerinin öğretim elemanı kadrolarının kullanım izinlerini vermek; yükseköğretimde fırsat eşitliğini sağlayıcı tedbirler almak; yükseköğretim şurası yapmak; akademik performans ölçütlerini belirlemek; ihtiyaç duyulan alanlarda komisyonlar oluşturmak; doçentlik sınavı ile ilgili esasları belirlemek, doçentlik sınavlarını düzenlemek, jürileri belirlemek ve doçent adaylarının yayın ve araştırmalarının değerlendirilmesi işlemlerini yapmak; kanunla verilen diğer görevleri yapmak şeklinde belirlenmiştir.

Görüşler üç tema altında toplanmıştır. Bu temalardan ilki TYK’nin Yapısına Yönelik Görüşlerden, ikincisi TKY’nin Yetki ve Görevlerine Yönelik Görüşler, üçüncüsü İlgili Maddeye Eklenmesi İstenen İfadelere Yönelik Görüşler şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Bu maddeye ilişkin iç ve dış paydaşların görüşleri incelendiğinde toplam 115 görüşün dile getirildiği görülmektedir. Bu maddenin temalarına ilişkin olarak üniversitelerin 60, akademisyenlerin 29, STK'lerin 22, KKK'lerin 4 görüş bildirdiği görülmektedir.

Tablo 16. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 5. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar		Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
5.1.TYK'nin Yapısına Yönelik Görüşler	5.1.1.TYK ile Merkeziyetçi anlayışın sürdürülmesi		11	5	5	0	21
	5.1.2.TYK'nin siyasi etki altında kalması		3	3	1	0	7
	5.1.3.Özerklik		8	4	1	0	13
	3 Alt tema	Toplam	22	12	7	0	41
5.2.TKY'nin Yetki ve Görevlerine Yönelik Görüşler	5.2.1.Öğrenci kontenjanlarının Kurul tarafından belirlenmesi		13	8	5	2	28
	5.2.2.Öğretim üyesi kadrolarının Kurul tarafından belirlenmesi		8	4	1	1	14
	5.2.3.Kurulun, koordinasyon sağlayıcı, denetleyici ve onaylayıcı olması gerektiği		10	3	3	0	16
	5.2.4.Doçentlik süreci		2	1	4	0	7
	5.2.5.Akademik performans ölçütlerinin belirlenmesi		4	1	1	0	6
	5 Alt tema	Toplam	37	17	14	3	71
5.3.İlgili Maddeye Eklenmesi İstenen İfadelere Yönelik Görüşler	5.3.1.Görevlere yönelik eklemeler yapılması		1	0	1	1	3
	1 Alt tema	Toplam	1	0	1	1	3
3 Tema	9 Alt tema	Genel Toplam	60	29	22	4	115

5.1. TYK'nin Yapısına Yönelik Görüşler teması altında yer alan 5.1.1. TYK ile merkeziyetçi anlayışın sürdürülmesi alt teması altında en fazla görüşün üniversitelere ait olduğu görülmektedir. Yapılan eleştirilerde taslağın bu maddesinde ifade edilen yetki ve görevlerin şu an uygulamada olan yasadan farklı olmadığı, bazı yetkilerin (öğrenci

kontenjanlarının ve öğretim üyesi kadrolarının belirlenmesi vb.) merkeziyetçi anlayışı daha da derinleştirdiği, bu nedenle de sorunların devam edeceği vurgulanmıştır. Akademisyen görüşlerinin de üniversite görüşleriyle paralel olduğu görülmektedir. TYK'nin yetkilerinin merkeziyetçi anlayışın sürdürüleceğini gösterdiği ifade edilmektedir. Bu nedenle TYK'nin yetki devri yapması gerektiği belirtilmektedir. STK'lerin görüşlerinin de üniversite ve akademisyen görüşlerine benzerlik gösterdiği görülmektedir. TYK'nin bu taslağa göre sistemi daha da merkezileştireceği vurgulanmış ve Kurulun koordinasyon, planlama, düzenleme, değerlendirme ve denetleme gibi yetkilere sahip olmasının yeterli olacağı düşüncesi ön plana çıkmıştır.

Ü29. Genel olarak YÖK, yeni adıyla Türkiye Yükseköğretim Kurulu (TYK), bu maddeye göre yetkilerini azaltıp bir koordinasyon birimi olmak yerine, ÜAK'ın yetkilerini de alıp kendisini daha güçlü, üniversiteleri ise daha zayıflatıcı bir konuma sokmaktadır. Örneğin, (d bendi) Yükseköğretim kurumlarının öğrenci kontenjanlarını belirlemek. (h bendi) Ülke ihtiyaçları ve kapasitelerini dikkate alarak Devlet üniversitelerinin öğretim elemanı kadrolarını dengeli bir şekilde tespit etmek ve bunların kullanım izinlerini vermek. (m bendi) Doçentlik sınavı ile ilgili esasları tespit etmek, doçentlik sınavlarını düzenlemek, jürileri belirlemek ve doçent adaylarının yayın ve araştırmalarının değerlendirilmesi işlemlerini yapmak. TYK, bu gibi konularda üniversitelere daha fazla yetki vermeli ve kendisi sadece belirli kıstaslar koymalı ve üniversiteleri her şeyi merkeze sorma zorunluluğundan kurtarmalıdır. Mevcut hâli ile TYK çok sayıda birim ile çok önemli yetkileri üzerine almakta, üniversitelerin yapması gereken işleri kendisi düzenleyip, ihtiyaç duyulan şehirlerde ve ülkelerde çalışma ofisleri kurmaktadır. Dünya adem-i merkeziyetçiliğe giderken, bizim daha fazla merkeziyetçi bir yapıyı sürdürme gayretimizin sebebi anlaşılamamaktadır.

A39. Yeni yetki ve görevler eklendiğinden, taslaktaki yetkiler YÖK'ün yetkilerini aşmış durumdadır. Hâlbuki amaçlardan birisi “merkeziyetçi” yapıyı törpülemek diye bilinmektedir.

STK54. “Koordinasyon, planlama, düzenleme, değerlendirme ve denetleme” görevi yeni iş yükü ve Üniversitelere müdahâle içermektedir. YÖK'ün bu yetkileri sistemi daha da merkezileştirmeyi içermektedir. Bu ise üniversiteleri daha da bağımlı hâle getirecektir. Oysa üniversitelere “güven” duymayı hedefleyen bir anlayış benimsenmelidir.

Birinci temanın ikinci alt teması olarak belirlenen 5.1.2.*TYK'nin siyasi etki altında kalması* başlığı altında üniversitelerin görüşleri incelendiğinde TYK'nin yapısının siyasi etki altında oluşturulduğuna ve bu şekilde oluşturulan bir yapının üniversitelerin bağımsızlığını olumsuz etkileyeceğine vurgu yapıldığı görülmektedir. Siyasi etkiye yönelik olarak akademisyen görüşleri ele alındığında az sayıda akademisyenin bu alt temaya ilişkin görüş bildirdiği görülmektedir. İfade edilen görüş çerçevesinde yasama organınca üye seçilmesi olumlu karşılanırken önerilen şekilde

değiştirilmesi hâlinde daha adaletli bir dağılımın olabileceği belirtilmektedir. TYK'nin siyasi etki altında kalmasına yönelik STK görüşleri incelendiğinde sadece bir kuruluşun görüş bildirdiği görülmektedir. Bu kuruluş, siyasetin TYK'nin karar organlarına yerleştirilmesinin maddenin olumsuz yanı olduğunu belirtmiştir.

Ü9. TYK'nin yönetsel yapısı siyasi karar alma organlarından bağımsız kılınmalıdır.

A75. Yasama organında egemen konumdaki parti/partiler ile Hükûmet kompozisyonunun aynı siyasî kadroya mensup olduğu düşünülürse, Yasama organından siyasî parti gruplarının ağırlıkları oranında temsil edilecekleri bir kompozisyon içinde bu temsil, yürütme organının lehine tecelli edecek ve aynı siyasî kadronun Kurul içindeki ağırlığını arttıracaktır. Kezâ cumhurbaşkanının da benzer eğilimlerde olması durumunda, bu ağırlığın yaratacağı siyasî etki Kurul'un bağımsız karar alma kabiliyetini zedeleyecektir. Bu durumda Cumhurbaşkanı kontenjanı ile Bakanlar Kurulu kontenjanı, her ikisinin de yürütmenin bir parçası olmadığı hasebiyle birleştirilmeli ve yürütme temsiline kurula içindeki ağırlığı % 50'den yüzde % 30'lar civarına düşürülmelidir. Bu durumda ideal terkip 5 yasama temsilcisinin yanında 6 yürütme temsilcisi (3'ü Cumhurbaşkanı tarafından, 3'ü Bakanlar Kurulu tarafından seçilmiş) ve 5 doğrudan üniversite temsilcisi olmalıdır. Bu durumda hem Kurul'un üye sayısı daha operasyonel hâle gelecek (21 yerine 16 üye) hem de temsil daha adaletli olacaktır. Şu hâlde Genel Kurul'un 2/3 çoğunlukla toplanma koşulu korunduğu takdirde bu sayı 14 yerine 11 olacaktır.

STK24. Yükseköğretim sisteminde öngörülen en önemli değişikliklerden biri, siyasetin merkezi yapısı daha da güçlendirilen Türkiye Yükseköğretim Kurulu'nun karar organlarına iyice yerleşmesidir. Yapılmak istenen, fiilen zaten yaşanmakta olan bu sürecin daha da güçlendirilmesi ve buna ek olarak akademik örgütlenmenin daha da karmaşık hâle getirilerek, üniversiteler arasındaki eşitsizliğin yapılaşdırılmasıdır.

Birinci tema altında belirlenen alt temalardan üçüncüsü 5.1.3.Özerklik'tir. TYK'nin yetki ve görevlerine yönelik görüşlerin temel vurgusunun bu kavrama yönelik olduğu görülmektedir. Özellikle yönetsel özerklik ile mali, bilimsel özerklik gibi kavramların görev ve yetkilerin temeline dayandırılarak ifade edildiği görülmektedir. Üniversitelerin görüşleri ele alındığında TYK'nin görev ve yetkileri arasında belirtilen kadro ve kontenjan belirleme gibi yetkilerin üniversitelere devredilmesi gerekliliğinin vurgulandığı görülmektedir. Bu yetkilerin 2. Madde'de sözü edilen "akademik ve bilimsel özgürlük, kurumsal özerklik" temel ilkeleriyle çeliştiği belirtilen diğer bir noktadır. Akademisyen görüşleri incelendiğinde üniversite görüşleri ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Öğrenci kontenjanlarının belirlenmesi, öğretim elemanlarının kadrolarına ilişkin düzenlemelerin yapılması, bölümlerin açılması gibi konularda Kurul'un karar verici olmasının idari ve dolayısıyla akademik özerkliğe olumsuz etkide bulunacağı vurgulanmakta, üniversitelerin hem yönetsel hem de bilimsel özerkliğe sahip bir yapıya kavuşturulması gerektiği ifade edilmektedir. *Özerklik* alt temasına ilişkin

olarak STK'ler, özerkliği bilimsellik ve denetim kavramları üzerinden ele almaktadır. Üniversitelerin iç denetim birimi ve etik kurulları oluşturulması ile daha özerk bir yapıya sahip olabileceği belirtilmektedir.

Ü71. Taslakta öngörülen üniversite yapısı idari özerklikten uzaktır. Üniversitelerin her tür politik baskıdan bağımsız ve demokratik olarak kendilerini yöneten yapılar olarak tasarlanması, üniversitelerin asıl işlevi olan bilim üretimini yerine getirebilmeleri için şarttır.

A75. Üniversitelerin kanunla kendilerine verilmiş kadroları ne zaman ve ne şekilde kullanacaklarına kendilerinin karar vermesi idarî ve akademik özerkliğin bir gereğidir. Eğer bu yetki Kurul tarafından kullanılacak olursa, Kurul kendi kanun taslağının 3. maddesinin dd) fıkrasında “*bilimsel özerkliğe sahip bir tüzel kişilik*” olarak tanımladığı üniversite kavramı ile çelişir hâle gelecektir. Zira “bilimsel özerklik”, akademik ve idarî özerkliği birbirinin mütemmim cüzü olarak kapsar; idarî özerklik olmadan bilimsel özerklik tarifi yapılamaz.

STK54. Bilimsel ve kapasite açısından denetim Üniversite içi mekanizmalara bırakılmalıdır: Her üniversiteye daha özerk iç denetim birimi ve etik kurullar oluşturma hedefi konulabilir. Bu kurulların yapısı daha özerk olabilir.

5.2. *TYK'nin Yetki ve Görevlerine Yönelik Görüşler* teması altında öğrenci kontenjanlarının kurul tarafından belirlenmesi, öğretim üyesi kadrolarının kurul tarafından belirlenmesi, kurulun koordinasyon sağlayıcı, denetleyici ve onaylayıcı olması gerektiği, doçentlik süreci, akademik performans ölçütlerinin belirlenmesi olmak üzere beş alt tema oluşturulmuştur.

5.2.1. *Öğrenci kontenjanlarının Kurul tarafından belirlenmesi* alt teması altında üniversitelerin görüşleri incelendiğinde öğrenci kontenjanlarının belirlenirken yükseköğretim kurumlarının önerilerinin alınması gerektiği ya da üniversitelerin öğrenci kontenjanlarını belirledikten sonra TYK'nin onay vermesi şeklinde bir uygulamanın uygun olacağı görüşleri ileri sürülmüştür. Öğrenci kontenjanlarının belirlenmesine yönelik olarak akademisyenlerin görüşleri incelendiğinde her üniversitenin kendi alt yapısına ve öğretim üyesi sayısına göre kontenjanlarını belirlemesi gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca istihdam ilkelerinin de göz önünde tutularak öğrenci kontenjanlarının belirlenmesi gerektiği belirtilen diğer bir noktadır. Akademisyenlerin de üniversite görüşlerinde olduğu gibi kontenjan belirleme yetkisinin üniversitelerde olmasını, TYK'nin onaylayıcı bir rol üstlenmesi gerektiğini vurguladıkları görülmektedir. STK'lerin öğrenci kontenjanlarının belirlenmesine ilişkin görüşleri incelendiğinde diğer görüşler doğrultusunda üniversitelerin kendi

bünyelerinde bu sayıları belirlemeleri ve TYK'nin onaylaması şeklinde bir sürecin daha uygun olacağının belirtildiği görülmektedir. Özellikle vakıf ve özel üniversitelerin temsilcilerinin yer aldığı STK'lerin öğrenci kontenjanının belirlenmesinin mütevelli heyetine bırakılmasının daha yerinde bir karar olacağı görüşüne sahip oldukları belirlenmiştir. Kamu kurum ve kuruluşlarının öğrenci kontenjanlarının belirlenmesi ile ilgili görüşleri ele alındığında diğer paydaşlara benzer olarak TYK'nin onaylayıcı olması gerektiğini vurguladıkları görülmektedir. Bu görüşlere ek olarak Yükseköğretim çıktılarının istihdam edildiği birimler olmaları açısından kamu kurum ve kuruluşlarının insan gücü planlaması yoluyla bu kontenjanları belirlemede rol oynaması gerektiği de ifade edilmektedir. Paydaşların bu görüşleri taslağın 1. Madde'sine yönelik görüşlerde belirtilen TYK'nin eşgüdümü sağlayıcı ve çerçeve çizici bir rol üstlenmesi gerektiği görüşü ile paralellik göstermektedir.

Ü29. Örneğin, (Her yıl yapılan kontenjan artışları nedeniyle ortaya çıkan aşırı öğrenci sayısı, eğitim-öğretim verimliliğinde ciddi düşüşler meydana getirmekte ve öğrencilere kazandırılması gereken bilgi, beceri ve yetkinlikler yeterince kazandırılmamaktadır. Üniversite yerleştirme sınavı ile bölümlerin alacağı öğrenci sayılarını TYK'nin merkezden belirlemesi yerine bizzat ilgili bölüm/üniversite tarafından yapılması daha uygun olacaktır.

A38. Öğrenci kontenjanı kurul tarafından değil de ilgili birimler tarafından belirlenmeli, kurul denetlemelidir. Mevcut uygulama sorun yaratan bir husus olduğu gibi kalmış. Birimler kendi alt yapı olanaklarına göre uygun öğrenci sayısını belirleyip kurula bildirmeli, kurul onaylamalıdır. Bugün hangi Üniversiteye gidip sorsanız, kontenjanlar hakkında sorundan bahsederler.

STK46. Yükseköğretim kurumlarının öğrenci kontenjanlarının belirlenmesi TYK'un görevleri arasında gösterilmektedir. Önerimiz, TYK tarafından tespit edilecek kriterler doğrultusunda kontenjanların devlet yükseköğretim kurumlarında Üniversite Senatolarına vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında ise Mütevelli Heyetine bırakılmasıdır.

KKK33. Maddenin birinci fıkrasının (d) bendindeki "yükseköğretim kurumlarını öğrenci kontenjanlarını belirlemek" şeklindeki ifadenin "yükseköğretim kurumlarının öğrenci kontenjanlarının uygun bulunması hâlinde onaylamak" olarak değiştirilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

5.2 .TYK'nin Görev ve Yetkileri teması altında belirlenen 5.2.2. *Öğretim üyesi kadrolarının Kurul tarafından belirlenmesi* başlıklı ikinci alt temasına yönelik olarak üniversite görüşleri ele alındığında kadroların belirlenmesi yetkisinin üniversitelere devredilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. TYK'nin öğrenci kontenjanlarının ve öğretim üyesi kadrolarının belirlenmesi gibi konularda belirleyici değil onaylayıcı ya da denetleyici bir rol oynamasının üniversitelerin özerk yapısına daha uygun olacağı

görüşü hâkimdir. Bu alt temaya yönelik akademisyen görüşleri incelendiğinde üniversite görüşleriyle paralel vurguların yapıldığı görülmektedir. Özellikle kadroların belirlenme sürecinin üniversitelere bırakılmasının üniversite özerkliğinin bir gereği olması bu görüşlerden biridir. Görüş bildiren akademisyenler, kadroların TYK tarafından belirlenmesinin merkeziyetçi anlayışın devam ettirilmesi açısından söz edilen özerklik ilkesiyle çeliştiğini belirtilirken TYK'nın denetleyici bir rol oynamasını önermişlerdir. STK görüşleri incelendiğinde ise kadroların belirlenmesi sürecinde usul ve esasların net bir şekilde ifade edilmesi ve kadroların kullanım izinlerinin üniversitelere devredilmesi gerektiğinin vurgulandığı görülmektedir. Öğretim üyesi kadrolarının belirlenmesine yönelik olarak kamu kurum ve kuruluşlarından bir tanesinin görüş bildirdiği saptanmıştır. Bu görüş ile ilgili maddenin gözden geçirilmesini önerilmektedir.

Ü50. Madde 5/h ile, Kurul'a, üniversite kadrolarının belirlenmesi ve kullanımına izin verilmesi, öğrenci kontenjanlarının belirlenmesi gibi yine Kurul'un misyonu ile bağdaşmayan ve idari özerklik içinde kalması gereken yetkiler verilmiştir Türkiye Yükseköğretim Kurulu'nun görev ve yetkilerine bakıldığında mevcut YÖK'ten daha ileri yetkilere sahip bir Kurul tasarlandığı görülmektedir.

A67. "Türkiye Yükseköğretim Kurulu, bu Kanunun 2 inci maddesindeki temel ilkeleri esas alarak aşağıdaki görevlerin yerine getirilmesinde organizasyon, yönlendirme ve destekleyici faaliyetler içerisinde bulunur." şeklinde bu fıkranın ifadesi beklentilere ve Yükseköğretim Kurumlarının daha çok inisiyatif içerisinde, kendi gerçek şartlarına göre faaliyetlerini sürdürebilmelerinin önü açılmış olur. Özellikle kontenjan sayılarının belirlenmesi, bütçenin kalemler arasındaki dağılımı, Akademik ve idari kadroların ihdası ve kullanılması vs. konularında mevcut YÖK'ün şikâyet edilen merkeziyetçi tutumundan uzaklaşılması gerçekleşmiş olur.

STK2. Bu maddede ve profesör, doçent ve yardımcı doçent ataması ile ilgili kısımlarda üniversitenin öğretim üyesi kadro ilanının kimin tarafından belirleneceği konusu net olarak ifade edilmemiştir. Sadece yukarıdaki maddede "öğretim elemanı kadrolarını dengeli bir şekilde tespit etmek ve bunların kullanım izinlerini vermek" YÖK'ün görevleri arasında sayılmıştır. Bundan böyle kadro ihtiyaçlarını YÖK belirleyecek ise bunu hangi usülle yapacağı mutlaka ve net bir şekilde ifade edilmelidir. Norm kadroya geçilecek ise kanuna mutlaka "bunun objektif kriterleri yönetmelikle belirlenecektir" şeklinde bir hüküm konulmalıdır.

KKK17. Yasanın 5. Madde'sinin h fıkrasındaki "kadro kullanım izni"nin gerekliliği gözden geçirilmeli.

5.2.TKY'nin Yetki ve Görevlerine Yönelik Görüşler teması altında 5.2.3.Kurulun, koordinasyon sağlayıcı, denetleyici ve onaylayıcı olması gerektiği üçüncü alt tema olarak belirlenmiştir. Bu tema altında üniversitelerin görüşleri incelendiğinde tasarıda TYK'nın YÖK'ten daha fazla yetkilerle donatılmış bir yapıya sahip olduğu vurgusunun

yapıldığı görülmektedir. TYK'nin eğitim, araştırma ve toplumsal hizmet faaliyetleri ile yönetsel süreçlerde doğrudan karar verici bir konumda olmaması gerektiği belirtilmektedir. TYK'nin koordinasyonu sağlayan, ülkenin ihtiyaçları doğrultusunda misyon ve vizyon belirleyici, kaynak tahsisi, koordinasyon sağlama gibi konularda yetkili ve denetleyici bir kurum olarak yapılandırılması gerektiği ifade edilmektedir. Akademisyenler bu alt temaya yönelik olarak TYK'nin mali ve yönetsel görevlerini üniversitelere devrederek koordinasyonu sağlayıcı ve denetleyici bir yapıya kavuşturulması gerektiğini belirtmişlerdir. STK'lerin *Kurulun, koordinasyon sağlayıcı, denetleyici ve onaylayıcı olması gerektiği* alt temasına yönelik görüşleri incelendiğinde diğer paydaşlarla benzer vurgular yapıldığı görülmektedir. TYK'nin politika belirleme gibi konularda çerçeve çizici; kaynak tahsisi ve koordinasyon sağlama gibi konularda yetkili ve denetleyici bir rol oynaması gerektiği belirtilmektedir.

Ü6. Türkiye Yükseköğretim Eşgüdüm Kurulu, bu Kanunun 2 inci maddesindeki temel ilkeleri esas alarak aşağıdaki görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır. Kurul, doğrudan karar verici bir işlevden çok yükseköğrenime yönelik makro ölçekte politikalar ve vizyon oluşturur, üniversiteler arasındaki eşgüdümü sağlar, yenilik ve atılımların önünü açar ve kurumların güçlenmesini destekler.

A40. TYK mali ve idari açıdan tüm yetkileri Üniversitelere devretmeli ve kamuoyunda tartışıldığı ve beklendiği gibi sadece denetleyici bir koordinasyon kuruluna dönüştürülmelidir.

STK5. YÖK'ün sadece yükseköğretimle ilgili genel politika belirleme, kaynak tahsisi, veri tabanları yönetimi, denetim ve koordinasyon gibi sorumlulukları olmalı, bunun dışındaki tüm alan üniversitelere bırakılmalıdır.

5.2.TKY'nin Yetki ve Görevlerine Yönelik Görüşler teması altında

5.2.4.Doçentlik süreci diğer bir alt tema olarak belirlenmiştir. Kamu kurum ve kuruluşlarının bu alt temaya yönelik olarak herhangi bir görüşüne rastlanmamıştır. Üniversiteler doçentlik sınavlarının merkezi değil rektörlükler tarafından yapılması gerektiği görüşünü ifade etmektedirler. Akademisyenler ise doçentlik süreciyle ilgili maddenin tartışmaya açık olduğu ve yasa bu şekilde çıktığı takdirde nesnelliğin ve niteliğin bir yapı tarafından denetlenmesi gerektiği belirtmektedirler. Tüm paydaşlar arasında ise en çok görüşün STK'lere ait olduğu görülmektedir. Ancak STK'lerin bu süreçle ilgili diğer paydaşlardan farklı önerileri bulunmaktadır. Örneğin bazı STK'ler doçentlik jürilerinin belirli ölçütlere göre bilgisayar kurası ile YÖKSİS'ten

belirlenmesini ifade ederken bazı STK'ler komisyonlar kurulmasını, bir diğeri ise üniversitelerin kendi bünyesinde bu süreci tamamlanmasını önermektedir.

Ü29. Doçentlik Sınavları, TYK yerine rektörler komitesine devredilmeli ve Rektörler Komitesinin gerekli usul ve esasları belirlemesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

A42. (Doçentlik konusu hâla tartışmaya açıktır. Nitelik düzeyi yüksek üniversitelerde bu hakkın onlarda olması uygundur ancak ülkemizdeki su anki duruma baktığımızda bunun ne kadar sağlıklı işleyeceği tartışma konusudur) üniversitelerce benimsenmesinin daha uygun olacağı kanısındayım. Eğer yasa bu şekilde çıkar ise ek olarak, nesnellik ve niteliğin denetleneceği bir yapının oluşturulması gerekir.

STK19. Doçentlik sınavı ile ilgili esasları tespit etmek, doçentlik sınavlarını düzenlemek, jürileri belirlemek ve doçent adaylarının yayın ve araştırmalarının değerlendirilmesi işlemlerini yapmak. TYK, bu gibi konularda üniversitelere daha fazla yetki vermeli ve kendisi sadece belirli kıstaslar koymalı ve üniversiteleri her şeyi merkeze sorma zorunluluğundan kurtarmalıdır.

(m) bendinde Doçentlik jürilerini belirlemek, YÖK'ün görevleri arasında sayılmıştır. YÖK bu yetkisini komisyonlar marifetiyle kullanmalı ve jüriler belli kriterlere göre YÖKSİS'ten belirlenmelidir.

5.2. *TKY'nin Yetki ve Görevlerine Yönelik Görüşler* teması altında belirlenen alt temaların sonuncusu 5.2.5. *Akademik performans ölçütlerinin belirlenmesi* alt temasıdır. Bu alt temaya yönelik olarak en çok görüş bildiren paydaş olan üniversiteler, yükseköğretim kurumlarının akademik ve fiziksel alt yapı olarak farklılıklara sahip olduğu ve sosyal ya da fen bilimleri gibi bilim dallarının eşit görülmesinin haksızlığa neden olacağını vurgulamaktadır. Hem bu farklılıkların göz önünde tutulması hem de TYK'nin bu ölçütler için çerçeve çizici bir rol oynaması gerektiği belirtilmektedir. TYK'nin, üniversiteler arasındaki farklılıkları göz önünde tutarak kurumlar arası dengeyi sağlayıcı bir şekilde ölçütleri genel hatlarıyla belirlemesi gerektiği genel kanıdır. Akademisyen görüşleri ele alındığında bu madde ile ilgili olarak sınırlı sayıda akademisyenin görüş bildirdiği görülmektedir. TYK'nin bu görevinin nesnellikten uzaklaşılarak kişileri kayırma gibi sorunlara yol açabileceği ifade edilmektedir. STK'lerin görüşleri incelendiğinde ifade edilen görüşün diğer paydaşlarla paralel bir şekilde dile getirildiği görülmektedir. Bu görüş ile bilim dalları arasındaki farklılıkların göz önünde tutularak belirlenecek ölçütlerin nesnel temellere dayandırılarak kayırmacılığı engelleyici bir şekilde belirlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü54. j) Akademik performans ölçütlerini belirlemek. Tek tip gerçekçi değil Sağlık Sosyal Fen gibi sınıflandırılarak düzenlenmeli. Tavsiye niteliğinde hazırlanmalı Üniversiteler kendi kriterlerini oluşturmali.

A54. j) Akademik performans ölçütlerini belirlemek. Ölçüleri ve kritereler belirlenmedikçe sorun oluşturacağı ve sübjektiflik ve nepotist yaklaşımlara açık kalacaktır.

STK19. (j bendi) Akademik performans ölçütlerini belirlemek. İlgili Yükseköğretim Kurumunun sahip olduğu şartlara ve farklı bilim dallarına göre bu ölçütlerin belirlenmesi daha doğru olacaktır. Genel olarak üniversitelerin akademik ve fiziksel altyapıları eşit değildir (örneğin, Ankara ile Hakkari Üniversitesi). Yine Sosyal ve Beşeri Bilimlere bağlı birimler ile Fen Bilimleri'ne bağlı birimlerin bilimsel yayın vb. konularda eşit görülmesi söz konusu olamaz. Sonuç olarak, belirlenen performans değerlendirmesine göre çalışan ve çalışmayan ayrımını yapacak bir teşvik sistemi getirilmeli ve yeni bir ücret politikası oluşturulmalıdır. Bu ölçüt ve kriterler, sübjektif ve nepotist yaklaşımlara izin vermemelidir. YÖK yeni yasanın çıkartılmasını beklemeden; öğretim elemanlarının, ücretleri konusunda acilen bir iyileştirmeyi gündemine almalı ve belirli bir iyileştirmeden sonra akademik performansı hayata geçirmelidir.

5.3. İlgili Maddeye Eklenmesi İstenen İfadelere Yönelik Görüşler teması altında

5.3.1. Görevlere yönelik eklemeler yapılması alt teması yer almaktadır. Bu alt temada en çok üniversitelerin görüşlerinin yer aldığı, STK'ler arasından bir tanesinin önerisinde bulunduğu, akademisyenler ile kamu kurum ve kuruluşlarının bu maddeye ilişkin bir önerisinin olmadığı görülmektedir. Üniversiteler, yükseköğretim kurumları arasındaki rekabeti teşvik etmek amacıyla uluslararası ölçütlere göre akademik başarı sıralaması yapılmasını ve bu sıralamanın uluslararası bir kuruluş aracılığıyla gerçekleştirilerek her yıl açıklanmasını önermektedir. Böylece başarı yarışının sağlanacağını ve dezavantajların avantaja dönüştürülebileceği ifade edilmektedir. Üniversiteler ayrıca TYK'nin görevleri arasında performans değerlendirmeye ilişkin bir görevin dile getirilmediğine dikkat çekmektedir. Diğer bir görüş ile de meslek yüksekokullarına dikkat çekilerek bu statüdeki yükseköğretim kurumlarına ilişkin uygulamaya yönelik önerilerde bulunulmakta ve ülke kaynaklarının rasyonel bir biçimde kullanılabilmesi için TYK tarafından komisyonların kurulması önerilmektedir.

Ü29. Ek madde, (örneğin, m veya o bendi olabilir) Türkiye Yükseköğretim Kurulu'nun en önemli görevlerinden birisi de rekabeti teşvik etmek amacıyla belli bazı uluslararası kriterleri kullanarak üniversite ve bölüm düzeyinde bir akademik başarı sıralaması yapmalı ve bunu her yıl ilan etmelidir. Böylece öğrenci ve öğretim elemanının üniversite tercihi açısından bölgesel dezavantajlar avantaja dönüşebilir ve üniversiteler ve hatta bölümler, başarı yarışına girerler. Bu sorumluluk, TYK'e veya uluslararası bir kuruluşa verilmeli ve

bu konu yeni kanununda mutlaka yer almalıdır. Yine TYK yerine, uluslararası bir kurumun yapacağı bir sıralama, aynı zamanda beynelmilel bir akreditasyon yerine de geçecek, üniversite ve birim yöneticilerinin kurumu nereden alıp nereye getirdiği hususu izlenebilir hâle gelecektir.

Ü72. İkinci bölümde yer alan Yüksek Öğretim Kurulunun görevleri içinde yükseköğretim kurumlarının performanslarını değerlendirme konusu yer almamaktadır, kurula böyle bir görev verilmemektedir ya da tanımlanmamaktadır.

Ü58. Yükseköğretim Kurulunun görev tanımları içerisinde mesleki ve teknik yükseköğretime ilişkin sorumlulukların açık ve kapsamlı olarak tanımlanmasında, algıda standardizasyonu sağlamak için fayda vardır. Maddeye aşağıdaki alt bentler ilave edilmelidir:

- a) Mesleki ve teknik yükseköğretimin planlanmasını ve koordinasyonunu sağlamak.
- b) Mesleki eğitim standartlarını ulusal yeterlilikler çerçevesi paralelinde, yapılandırmak suretiyle, mesleki ve teknik eğitim öğrencilerinin istihdam edilebilirliğini arttırmak,
- c) Yüksekokullarda hayat boyu öğrenmeyi destekleyecek yapılanmalar tesis etmek suretiyle işgücünün istihdam edilebilirliğine katkıda bulunmak.

Taslakta Yükseköğretim Kurulunun, yükseköğretimin idaresinde, eğitim maliyetini dikkate alarak planlama yapması gerektiğine dair maddenin eksik olduğu görülmektedir. Yüksek Öğretim Kurulunun, politikalar oluşturulurken, “eğitim maliyetini” de, kalite, bilimsel ilerleme, sosyal sorumluluk vb. kavramlar gibi dikkate alması; ülkemizin sınırlı kaynaklarını ekonomik rasyonele uygun olarak harcaması gerektiğine dair madde önerimiz aşağıdadır:

- d) Yükseköğretime ayrılan kaynakların ekonomik rasyonele uygun harcanmasını sağlayacak, ürün bazında maliyet analizi yapabilecek yetkinlikte birimler oluşturmak.

5.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 5. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

Tasarının beşinci maddesinde Türkiye Yükseköğretim Kurulu’nun görev ve yetkilerine yönelik açıklamalara yer almaktadır. Bu maddeye ilişkin iç ve dış paydaşlar tarafından 115 görüş dile getirilmiştir. Dile getirilen görüşlerle *TYK ile merkeziyetçi anlayışın sürdürülmesi; TYK’nin siyasi etki altında kalması; özerklik; öğrenci kontenjanlarının Kurul tarafından belirlenmesi; öğretim üyesi kadrolarının Kurul tarafından belirlenmesi; Kurulun, koordinasyon sağlayıcı, denetleyici ve onaylayıcı olması gerektiği; doçentlik süreci; akademik performans ölçütlerinin belirlenmesi; görevlere yönelik eklemeler yapılması* alt temaları oluşturulmuştur. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansımaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 17. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 5. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

5. Madde	Temalar	Alt Temalar	Toplam Görüş	Görüşlerin Yansımaları
	5.1.TYK'nin Yapısına Yönelik Görüşler	5.1.1.TYK ile Merkeziyetçi anlayışın sürdürülmesi	21	
		5.1.2.TYK'nin siyasi etki altında kalması	7	
		5.1.3.Özerklik	13	
	5.2.TKY'nin Yetki ve Görevlerine Yönelik Görüşler	5.2.1.Öğrenci kontenjanlarının Kurul tarafından belirlenmesi	28	
		5.2.2.Öğretim üyesi kadrolarının Kurul tarafından belirlenmesi	14	
		5.2.3.Kurulun, koordinasyon sağlayıcı, denetleyici ve onaylayıcı olması gerektiği	16	
		5.2.4.Doçentlik süreci	7	
		5.2.5.Akademik performans ölçütlerinin belirlenmesi	6	
	5.3.İlgili Maddeye Eklennesi İstenen İfadelere Yönelik Görüşler	5.3.1.Görevlere yönelik eklemeler yapılması	3	
	Genel Toplam		115	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Maddenin son hâli incelendiğinde Tablo 13'te görüldüğü üzere 9 alt temadan 2 tanesinin dikkate alındığı, 3 tanesinin kısmen ele alındığı ve 4 tanesinin maddenin son hâline yansıtılmadığı görülmektedir. Beşinci maddeye yönelik eleştiriler *TYK ile merkeziyetçi anlayışın sürdürülmesi; TYK'nin siyasi etki altında kalması* ve *özerklik* alt temaları temelinde ele alındığında aslında tasarının genel anlayışına yönelik oldukları söylenebilir. TYK'nin merkeziyetçiliği ortadan kaldırma amacıyla oluşturulduğu ve

temel ilkelerde özerklik temelinde yapılanmanın olacağı belirtilirken bu madde ve diğer maddelerin genelindeki uygulamaların bu anlayışa ters düştüğü görülmektedir. Bu alt temalarda dile getirilen eleştiriler dikkate alınmamıştır. TYK görev ve yetkileri bakımından merkeziyetçi anlayışı sürdürmektedir. Siyasi etki anlamında da genel bir değişiklik yapılmamış; kurumların açılması, kapatılması veya birleştirilmesine ilişkin karar Bakanlar Kurulu yerine MEB'e sunulmasına karar verilmiştir. Özerklik temelinde bu madde için ele alınabilecek olan kurumların kendi öğrenci kontenjanlarını ve öğretim üyesi kadrolarını belirlemek gibi yetkilere yönelik köklü değişiklikler yapılmamış, kısmi düzenlemelerle yetinilmiştir.

Görüşler doğrultusunda *öğretim üyesi kadrolarının Kurul tarafından belirlenmesi ve doçentlik süreci* alt temalarında dile getirilen Kurul'un genel çerçeveyi çizmesine ilişkin beklenti maddede Kurul'un devlet üniversitesi öğretim üyesi kadrolarının dağılımı ve kullanımı ile doçentlik sınavının usul ve esaslarını belirlemek şekline dönüştürülerek büyük bir ölçüde karşılanmıştır.

Görüşlerde dile getirilen *öğrenci kontenjanlarının Kurul tarafından belirlenmesinin olumsuzluğuna* yapılan vurgu, konseyli üniversitelerin kendi kontenjanlarını belirleme konusunda yetki verilmesiyle kısmen dikkate alınmıştır. Ancak iç ve dış paydaşların beklentisi bu yetkinin tüm yükseköğretim kurumlarını kapsamına yöneliktir.

Diğer alt temalar olan *akademik performans ölçütlerinin belirlenmesine* yönelik herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. *Görevlere yönelik eklemeler yapılması* alt temasında dile getirilen yükseköğretim kurumları arasındaki rekabeti teşvik etmek amacıyla uluslararası ölçütlere göre akademik başarı sıralaması yapılması ve bu sıralamanın uluslararası bir kuruluş aracılığıyla gerçekleştirilerek her yıl açıklanması, performans değerlendirmeye ilişkin bir görevin dile getirilmediği, ülke kaynaklarının rasyonel bir biçimde kullanılabilmesi için TYK tarafından komisyonların kurulması görüşlerinden komisyon kurulmasına yönelik görüş dikkate alınmış ve maddeler arasına ihtiyaç duyulan alanlarda sürekli ya da geçici komisyonlar kurma görevi eklenmiştir.

Ayrıca maddeden “şûrada alınan tavsiye kararları değerlendirmek ve kamuoyu ile paylaşmak” ifadesi çıkarılmış, Türkçenin bilim dili olarak gelişmesini teşvik etmeye yönelik bir madde eklenmiştir.

TYK’nin görev ve yetkilerine yönelik görüşler incelendiğinde bu maddeye yönelik eleştirilerin tasarının genel felsefesini de kapsadığı düşünülmektedir. Özellikle merkeziyetçi anlayışın sürdürülmesi, siyasi etki altında kalınması, önemli yetkilerin devredilmemesi, özerkliğin engellemesi gibi yükseköğretimde öteden beri sorun olarak dile getirilen konulara çözüm getirmeyen ve kimi zaman daha da derinleşmesine neden olan bir anlayış öne çıkmaktadır.

6. Madde – Genel Kurul

6.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 6. Madde’sine ilişkin görüşleri

Yasa tasarısının 6. Madde’sinde en üst karar organı olan Yükseköğretim Genel Kurulunun yapısına ilişkin bilgiler yer almaktadır. Genel Kurulun başkan dâhil yirmi bir üyeden oluştuğu ifade edilmektedir. Genel Kurul’daki beş üyenin, siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında belirlenecek sayının ikişer katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her siyasi parti başına düşen üye sayısı esas alınarak TBMM tarafından seçileceği ifade edilmektedir. Diğer beş üyeyi Cumhurbaşkanı seçecektir. Geriye kalan üyelerden beşinin üst düzey kamu görevlileri ya da profesörler arasından Bakanlar Kurulu tarafından ve altısının kendi üyesi olmayan profesörler arasından Rektörler Kurulu tarafından seçileceği belirtilmektedir. Genel Kurulun ayda bir kez, en az on dört üye ile toplanacağı, kararların salt çoğunluk ile alınacağı, oylar eşit ise Başkanın oyu yönünde karar verileceği ifade edilmektedir. Ayrıca Kurul üyelerinin dört yıl süre ile görev yapacağı, kamu kurum ve kuruluşlarında görevli olanlardan üyeliğe seçilenlerin kurumlarıyla ilişkilerinin devam edeceği, süreleri sona eren üyelerin Kurula yeniden seçilebileceği, Genel Kurul üyelerinin emeklilik yaşının öğretim üyelerininki ile aynı olduğu, Genel Kurulun 5. Madde’sinin birinci fıkrasının (a), (c), (d), (g), (ğ), (i), (j), (k) (l) ve (m) bentleri dışında kalan görev ve yetkilerden uygun gördüklerini Yürütme Kuruluna devredebileceği vurgulanmaktadır.

Bu madde ile ilgili görüşler iki tema altında toplanmıştır. Temalardan ilki *Genel Kuruldaki Temsilci Çeşitliliğine Yönelik Görüşlerden*, ikincisi *Siyasetin Genel Kurula Etkisine Yönelik Görüşlerden* oluşmaktadır. Bu temalar ve alt temalar ile temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 18. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 6. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
6.1.Genel Kuruldaki Temsilci Çeşitliliğine Yönelik Görüşler	6.1.1.Genel Kurulda vakıf, özel ve yabancı üniversitelerin temsilcilerinin bulunması	6	1	3	0	10
	6.1.2.Farklı paydaşların temsilcilerinin bulunması	5	3	2	3	13
	6.1.3.Farklı bilim dallarının temsilcilerinin bulunması	4	4	1	0	9
	6.1.4.Temsilci dağılımının dengesinin kurulması	6	3	1	0	10
	4 Alt tema	21	11	7	3	42
6.2.Siyasetin Genel Kurula Etkisine Yönelik Görüşler	6.2.1.Siyasi iradenin kurulun özerkliğine ilişkin olumsuz etkisinin olması	12	7	4	2	25
	1 Alt tema	12	7	4	2	25
2Tema	5 Alt tema	33	18	11	5	67

Tablo 14 incelendiğinde yasa tasarısının 6. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 67 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 33, akademisyenler 18, STK'lar 11 ve KKK'lar 5 görüş dile getirmişlerdir.

Tabloda görüldüğü üzere ilk tema olarak belirlenen 6.1. *Genel Kuruldaki Temsilci Çeşitliliğine Yönelik Görüşler* başlığı altında 6.1.1. *Genel Kurulda vakıf, özel ve yabancı üniversitelerin temsilcilerinin bulunması* alt teması yer almaktadır. Görüşler incelendiğinde adalet ve katılımcılık ilkesinin gereği olarak kurulda vakıf ve özel üniversiteleri temsil edecek üyelerin olması gerektiği ifade edilmektedir. Kurulun

varoluş amacı ile görev ve yetkileri (5. Madde) nedeniyle farklı yapıdaki üniversitelerin de kendi sorunlarını, istek ve düşüncelerini dile getirecek temsilcilerin bulunmasını istedikleri görülmektedir.

Ü100.Yükseköğretim Genel Kurulu bünyesinde devlet yükseköğretim kurumu temsilcilerinin yanında vakıf, özel ve yabancı yükseköğretim kurumu temsili de sağlanmalı; Genel Kurul, Devlet, Vakıf, Özel ve Yabancı Üniversiteleri temsil eden kurulların temsilcilerinden oluşmalıdır.

STK20.Yükseköğretim Genel Kurulunun yapısı düzenlenmiştir. Sayıları 70’i aşan Vakıf yükseköğretim kurumları ile yeni kurulacak özel yükseköğretim kurumlarının da Genel Kurul’da temsil edilmeleri, temsilde adalet ilkesinin ve katılımcı demokrasinin bir gereğidir. Bu nedenle, Yükseköğretim Genel Kurulunun üye sayısı 25’e çıkarılmalı ve kanunun 6/1. maddesine, son cümle olarak “Vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarını temsilen dört üye bu yükseköğretim kurumları tarafından belirlenir (seçilir).” cümlesi eklenmelidir.

6.1.2.Farklı paydaşların temsilcilerinin bulunması alt teması altındaki görüşlere göre Genel Kurulda işbirliğini gerçekleştirebilmek, gerekli alt yapının oluşturulmasını sağlamak, araştırma geliştirme faaliyetlerini gerçekleştirmek, bilim ve teknoloji politikalarını oluşturmak, koordinasyonu sağlamak vb. nedenlerle farklı paydaşların temsilcilerinin bulunması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu paydaşların TÜBİTAK, TDK, TTK gibi kurumların yanı sıra insan gücü planlaması açısından önem taşıyan bakanlıkların temsilcilerinin ve TOBB, TESK, öğrenci konseyleri, işçi ve memur sendikaları gibi farklı kesimlerden seçilebileceği ifade edilmektedir.

Ü94.YÖK Genel Kurulunun kompozisyonu mutlaka değişmelidir. Genel Kurul rektörler tarafından seçilen 10 üye, bakanlar kurulu tarafından seçilen 3 üye, cumhurbaşkanı tarafından seçilen 3 üye, TÜBİTAK başkanı, TOBB başkanı, en yüksek gelir vergisi veren Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ve meslek odaları tarafından seçilen 2 üye olmak üzere 21 kişiden oluşmalıdır.

A48. YÖK Genel Kurulunun kompozisyonu mutlaka değişmeli ve YÖK Genel Kurulu Profesör unvanlı kişilerden oluşmalı; Kurula Rektörler Kurulu tarafından seçilen 10 üye, TBMM tarafından seçilen 3 üye, Cumhurbaşkanı tarafından seçilen 3 üye, ve birer üyede TÜBİTAK, TUBA, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, ÖSYM, Milli Savunma Bakanlığı gibi kurumlar bünyesinde görev yapan veya temsilcisi profesör unvanlı kişiler de atanabilmelidir.

STK30.Daha demokratik ve katılımcı bir yasanın gerçekleşmesi için Genel Kurulda oy hakkına sahip en az bir öğrenci temsilcinin bulunması gerekli bulunmuştur.

KKK29. 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2.nci maddesinde; "Yükseköğretim Kurulu kararlarına veya ilgili mevzuat hükümlerine istinaden başta yükseköğretim kurumlarında ön lisans,

lisans veya lisansüstü öğrenim görecek adayların puan sıralamasına göre tespiti veya yerleştirilmesi ile yükseköğretim kurumlarında atama veya yükselmelerde esas alınan sınavlar olmak üzere, ulusal ve uluslar arası her türlü bilim, yetenek veya yabancı dil sınavları ile gerektiğinde yerleştirme işlemlerini yapmak.” Başkanlığımızın görevleri arasında sayılmıştır. Taslağın Genel Kurulu oluşturacak üyelerinin belirlendiği 6. Maddesinde kurul üyesi olarak Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanının da yer almasının bu görevlerin daha etkin ve verimli olarak yerine getirilmesi ve Başkanlığınızla doğrudan etkileşim sağlanması açısından gerekli olduğu düşünülmektedir.

6.1.3.Farklı bilim dallarının temsilcilerinin bulunması alt teması altındaki görüşlerde Genel Kuruldaki akademisyenlerin farklı alanlardan seçilmesi gerektiği belirtilmektedir. Çalışma alanlarının da göz önünde tutularak fen, sosyal vb. bilim dallarını temsil edecek şekilde akademisyen seçimi yapılması gerektiği öneriler arasında yer almaktadır.

Ü29. Kurulda üniversite temsilcilerinin ağırlıkta olması daha uygundur. Bu nedenle, TYK’nın kompozisyonu konusu yeniden değerlendirilmeli ve Kurul’un oluşumunda akademik tercihler ön planda olmalıdır. Yine rektörler kurulunun seçeceği üyelerin, akademik başarıları yanında çalışma alanlarının da önemli olduğu ve bu üyelerin (Fen, Sosyal ve Sağlık Bilimleri vb) farklı bilim dalları dikkate alınarak seçilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

A38. Kurula seçilecek üyelerde belli özellikler olmalıdır. Özellikle farklı konularda uzmanlaşmış kişilerin bu kurulda olması daha yararlıdır. Çoğunluğun tek tip (Sağlıkçı, Mühendis, Hukukçu, vs) olması kurulun konuları farklı açılardan ele almasını engeller.

STK29. Ayrıca rektörler kurulunun seçeceği üyelerin, akademik başarıları yanında farklı bilim dalları (Fen, Sosyal ve Sağlık Bilimleri) dikkate alınarak seçilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

6.1.4.Temsilci dağılımının dengesinin kurulması alt teması altındaki görüşlere göre Genel Kurulda yer alan temsilcilerin belirli bir denge gözetilerek yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. İç ve dış paydaşların üye sayısının kendi içindeki dağılımının dengesine yönelik farklı öneriler yer almaktadır. Ancak genel kanı önerilen dağılım dengesinin siyasi etkiyi azaltarak dengeleyici bir anlayışla değiştirilmesine yöneliktir.

Ü35. Ayrıca, YÖK genel kurul üyelerinin 14/21’ini ya da 15/20’sinin üniversite dışı birimler (Cumhurbaşkanı, Bakanlar kurulu, TBMM) tarafından seçilmesi ve atanması, dışarıdan müdahâle anlamında sistemin kendi işleyişi içerisinde kendini toparlayıp yönetmesine izin vermeyecektir. Bu durum, üniversiteleri demokratik ve dünya çapında rekabet edebilen kurumlar hâline getirme amacı ile çalışmaktadır.

A61. Yükseköğretim Genel Kurulu’nun kompozisyonunun nasıl oluşturulacağı ile ilgili iki alternatif gündeme gelmektedir. Birinci alternatifte göre 5 üye Cumhurbaşkanı, 5 üye Bakanlar Kurulu, 5 üye Rektörler Kurulu ve 5 üye TBMM tarafından seçilir. İkinci alternatifte göre ise 7 üye Cumhurbaşkanı, 7 üye Bakanlar Kurulu ve 7 üye Rektörler Kurulu tarafından seçilir denmektedir. Bu oranların 5 Cumhurbaşkanı, 5 TBMM 14/15 üye ise Rektörler kurulu tarafından seçilir şeklinde olması özerklik ilkesini koruyacaktır.

STK2. Yükseköğretim Genel Kurulunun yapısı ile ilgili yer alan tekliflerden ilki (5 üye Cumhurbaşkanı, 5 üye bakanlar kurulu, 5 üye rektörler kurulu ve 5 üyeye TBMM tarafından) temsilde çeşitliliğin sağlanması açısından yerinde olacaktır.

6.2. *Siyasetin Genel Kurula Etkisine Yönelik Görüşler* teması altında 6.2.1. *Siyasi iradenin kurulun özerkliğine ilişkin olumsuz etkisinin olması* başlıklı alt teması yer verilmiştir. Bu tema altındaki iç ve dış paydaşlara ait görüşler incelendiğinde genel yaklaşımın Genel Kurul üyelerinin siyasi irade tarafından seçilmesinin TYK'nin siyasi iktidarın bir eklentisi olmasına neden olacağı ve merkezîyetçi anlayışı derinleştireceği vurgulanmaktadır. Ayrıca bu uygulamaların temel ilkelerde söz edilen özerklik anlayışından uzaklaşılarak siyasetin baskın olmasının yönetsel ve mali açıdan üniversitelerin özerkliğini olumsuz etkileyeceği belirtilmektedir. Özellikle üyelerin çoğunluğunun TBMM, Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanınca seçilmesinin üniversite yapılanmasının kimliğiyle örtüşmeyeceği vurgulanan bir noktadır. Bu açıdan yapılanma şeklinin yeniden düzenlenmesi yönünde görüşler bildirilmektedir.

Ü39. Bu düzenleme, Türkiye'de yükseköğretimi şekillendiren en üst karar organı olan TYK'da siyasi partilerin dolayısıyla seçmenlerin de temsil edilebilmeleri açısından değerlendirildiğinde olumludur. Ancak TBMM tarafından seçilecek beş üyelik, her siyasi parti grubuna düşen üye sayısı esas alınarak belirleneceğinden ve beş üyenin de Bakanlar Kurulu tarafından seçileceği düşünüldüğünde Mecliste en fazla üye sayısına sahip siyasi parti grubu (hükümet) TYK'da çoğunlukla temsil edilmiş olacaktır. Yükseköğretim Kurulu kararlarının siyasi etkiye açık olması Kurulun özerk yapısıyla bağdaşır bir nitelik arz etmemektedir.

A76. MADDE 6(1) gereğince Yükseköğretim Genel Kurulu Üyelerinden 5'i TBMM tarafından, 5'i Cumhurbaşkanınca, 5'i Bakanlar Kurulunca, 6'sı Rektörler Kurulu tarafından seçilir. Kurulun yapısında o dönemki siyasi unsurun etkin olacağı aşikârdır. Bu durum Yükseköğretim ve Üniversitelerin universal kimliğiyle pek örtüşmüyor.

STK30. Genel Kurulu oluşturan 21 üyeden 15'inin tamamen siyasi atama yoluyla 6'sının ise üniversite rektörleri tarafından seçileceği belirtiliyor. Siyasi iradenin yüksek öğrenime bu ölçüde hâkim olma gayreti çok hatalı sonuçlar doğurur, ve Türkiye'yi ilim ve teknolojide ileri değil geriye götürür.

Örneğin, ABD'deki en büyük üniversite sistemlerini yöneten mütevelli heyetleri veya benzer kurulların kuruluş amaçları ve üye atama yöntemleri incelendiğinde üniversitelerin ilmi ve idari özerkliklerinin korunması ve topluma faydalı olabilmeleri için bu üst kurulların siyasi tasarruflardan tamamen arındırılmalarının gerekliliği açık bir lisan ile belirtilmiştir.

KKK17.“Genel Kurul'da “siyasi parti gruplarınca gösterilecek adaylar” konusunun uygunluğu tekrar gözden geçirilmelidir.

6.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 6. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Altıncı maddede Yükseköğretim Genel Kurulunun yapısına ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Bu maddeye ilişkin iç ve dış paydaşlardan toplam 67 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler Genel Kurul'da vakıf, özel ve yabancı üniversitelerin temsilcilerinin bulunması, farklı paydaşların temsilcilerinin bulunması, farklı bilim dallarının temsilcilerinin bulunması, temsilci dağılımının dengesinin kurulması, Siyasi iradenin kurulun özerkliğine ilişkin olumsuz etkisinin olması alt temalarını oluşturmaktadır. Bu temalar temelinde dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 19. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 6. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam Görüş	Görüşlerin Yansımaya durumları
6. Madde	6.1.Genel Kurul'daki Temsilci Çeşitliliğine Yönelik Görüşler	6.1.1.Genel Kurulda vakıf, özel ve yabancı üniversitelerin temsilcilerinin bulunması	10	■
		6.1.2.Farklı paydaşların temsilcilerinin bulunması	13	■
		6.1.3.Farklı bilim dallarının temsilcilerinin bulunması	9	■
		6.1.4.Temsilci dağılımının dengesinin kurulması	10	■
	6.2.Siyasetin Genel Kurula Etkisine Yönelik Görüşler	6.2.1.Siyasi iradenin kurulun özerkliğine ilişkin olumsuz etkisinin olması	25	■
	Genel Toplam		67	

■ yansıtılmamış ■ kısmen yansıtılmış ■ yansıtılmış

Tablo 15 incelendiğinde beş alt temayı oluşturan görüşlerden hiçbirinin yeni tasarıda dikkate alınmadığı görülmektedir. *Siyasi iradenin kurulun özerkliğine ilişkin olumsuz etkisinin olması* alt temasına ilişkin görüşlerin işaret ettiği Genel Kurul üyelerinin kapsamına yönelik bir değişikliğe gidilmemiştir. Tasarının son hâlinde bu maddeye ilişkin iki alternatifte yer verilmiştir. Görüşlerde eleştirilen versiyon birinci alternatif olarak kalmıştır. Genel Kurul üyelerinin seçimiyle ilgili ikinci alternatif olarak da “Üyelerden yedisi Cumhurbaşkanı; yedisi üst düzey kamu görevlileri veya profesör unvanına sahip öğretim üyeleri arasından Bakanlar Kurulu; yedisi kendi üyesi olmayan profesörler arasından Rektörler Kurulu tarafından seçilir.” ifadesi yer almaktadır. Ayrıca Kurul üyeleri için zorunlu görevi bırakma yaşı aranmıyorken 67 olarak değiştirilmiştir.

7. Madde – Yürütme Kurulu

7.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 7. Madde’sine ilişkin görüşleri

Yasanın 7. Madde’sinde Yürütme Kurulunun Yapısı ele alınmaktadır. Yürütme Kurulunun başkan ve başkan vekilleri dâhil olmak üzere dokuz üyeden oluştuğu ve üyelerin Genel Kurul tarafından seçildiği belirtilmektedir. Bu kurul üyelerinin belirlenmesi için TBMM, Cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulu ve Rektörler Kurulu kontenjanlarından en az bir olmak üzere altı üye seçileceği ve bu üyelerin sürekli görev yapacakları ifade edilmektedir. Yürütme Kurulunun üye tam sayısının en az üçte ikisi ile toplanacağı ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar alacağı yasada belirtilmektedir.

Görüşler iki tema altında toplanmıştır. Bu temalardan ilki *Yürütme Kurulunun Yapısına Yönelik Görüşlerden*, ikincisi *Siyasetin Yürütme Kuruluna Etkisine Yönelik Görüşlerden* oluşmaktadır. Bu temalar ve alt temalar ile bu temaları şekillendiren sayılar arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 20. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 7. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
7.1.Yürütme Kurulunun Yapısına Yönelik Görüşler	7.1.1.Yürütme Kurulunun oluşumu ve işleyişi	14	5	1	3	23
	1Alt tema Toplam	14	5	1	3	23
7.2.Siyasetin Yürütme Kuruluna Etkisine Yönelik Görüşler	7.2.1.Siyasi iradenin kurulun özerkliğine ilişkin olumsuz etkisinin olması	0	2	2	0	4
	1 Alt tema Toplam	0	2	2	0	4
2 Tema	2 Alt tema Genel Toplam	14	7	3	3	27

Bu maddeye ilişkin olarak iç ve dış paydaşların görüşleri incelendiğinde toplam 27 görüşün dile getirildiği belirlenmiştir. Bu maddeye ilişkin olarak üniversiteler 14, akademisyenler 7, STK'ler 3, KKK'ler tarafından 3 görüşün bildirildiği görülmektedir. Tabloda görüldüğü üzere ilk tema olarak belirlenen 7.1. *Yürütme Kurulunun Yapısına Yönelik Görüşler* başlığı altına 7.1.1. *Yürütme Kurulunun oluşumu ve işleyişi* alt teması yer almaktadır. En çok görüşün üniversiteler tarafından ifade edildiği belirlenmiştir. Bu durumun kurul üyelerinin üniversite yapılanmasının içerisinde seçilmesine bağlı olduğu düşünülmektedir. Bu görüşlerde daha çok üyelerin seçimi, görev süreleri, üyelerin temsil kapsamı ve çalışma zamanlarına vurgu yapılmaktadır. Üyelerin seçilme yöntemine ilişkin daha çok üniversitelerin vurgu yaptığı görülürken kamu kurum ve kuruluşlarının temsil kapsamı noktasında vurgu yaptıkları ve kendi kurum temsilcilerinin de kurulda yer alması gerektiği üzerinde durdukları anlaşılmaktadır.

Ü73. Farklı kişi ve kurumların belirlediği üyeler arasından ve yine onların belirlediği kontenjanlarla seçilen Yürütme Kurulunun sağlıklı bir şekilde görev yapamayacağı aşikârdır. Yine 200'e yakın devlet, vakıf ve özel üniversitelerin işlerinin çok yoğun olacağı için Yürütme Kurulu Üyelerinin başka kurum ve kuruluşlarda görev almaları kuruldaki işleyişi aksatacaktır. Yürütme Kurulu üyesi dokuz kişi 21 kişilik Genel

Kurul Üyeleri arasından seçilmelidir. Buraya seçilen üyeler sadece Yürütme Kurulunda görev almalıdır.

A71. Yükseköğretim Genel Kurulu profesör unvanlı akademisyenlerden oluşmalı, üyelerinin yarısı rektörler kurulunca, yarısı da Cumhurbaşkanı tarafından seçilip atanmalıdır.

STK34. Madde 7/1. Yürütme Kurulu'nun yapısını düzenleyen "Yürütme Kurulu başkan ve başkan vekilleri dâhil dokuz üyeden oluşur. Yürütme Kuruluna Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulu ve Rektörler Kurulu kontenjanlarının her birinden en az bir olmak üzere Genel Kurul tarafından altı üye seçilir. Yürütme Kurulu üyeleri sürekli görev yaparlar; ancak, Bakanlar Kurulu ya da Genel Kurul tarafından, sürekli görev yapmalarına engellemek ve tam zamanlı olmamak kaydıyla geçici olarak kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilebilirler." fıkrası "Yürütme Kurulu başkan ve başkan vekilleri dâhil dokuz üyeden oluşur. Yürütme Kuruluna Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulu, Vakıf Yükseköğretim Kurumları ve Rektörler Kurulu kontenjanlarının her birinden en az bir olmak üzere Genel Kurul tarafından altı üye seçilir. Yürütme Kurulu üyeleri sürekli görev yaparlar; ancak, Bakanlar Kurulu ya da Genel Kurul tarafından, sürekli görev yapmalarına engellemek ve tam zamanlı olmamak kaydıyla geçici olarak kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilebilirler." şeklinde değiştirilmelidir.

KKK28. Yürütme Kurulu başkan ve başkan vekilleri dahil dokuz üyeden oluşur. Yürütme Kuruluna TBMM, Cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulu ve Rektörler Kurulu kontenjanlarının her birinden en az bir olmak üzere Genel Kurul tarafından altı üye seçilir."

Milli Eğitim Bakanlığı yalnızca orta öğretim seviyesine kadar olan bireylerin değil, yaşam boyu öğrenme çerçevesinde tüm bireylerin eğitim ihtiyaçları, çağın ve iş gücü piyasasının beklentileri çerçevesinde politikalar üretmektedir.

Yükseköğretimin temel girdisi olan ortaöğretim çağındaki bireylerin 5-6 yaşlarından itibaren Milli Eğitim sistemi tarafından şekillendiriliyor olması da bu işbirliği sürecini hayati bir konuma getirmektedir. Son yıllara kadar ortaöğretim sürecinde edinilen kazanımlar ve sınama biçimleri ile yükseköğretim sistemine geçiş aşamasında öğrencilerden beklentilerin birbiri ile uyumlu olmaması "dershanelerin yaygınlaşması" sorununun doğmasına kaynaklık etmiştir. Bu durum da kronik bir fırsat eşitsizliğinin kaynağı olmuştur. Tüm bunlardan da anlaşılacağı üzere eğitim sisteminin adil ve bilimsel bir şekilde revize edilebilmesi için eğitim sistemini "bir bütünün birbiri ile uyumlu parçaları olarak görmek" gerekmektedir.

Bu sebepler ile Milli Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretimin birbirini tamamladığı göz önünde bulundurularak etkin bir koordinasyon için Milli Eğitim Bakanlığının kontenjanından seçilen üyenin de yürütme kurulunda yer alması gerekmektedir. Bu düzenlemenin gereğinin yükseköğretimin bağımsızlığına gölge düşürmek ya da daha fazla siyasallaştırılması olmadığı iyi idrak edilmelidir.

Bu nedenle ilgili madde;

“Yürütme Kurulu başkan ve başkan vekilleri dahil dokuz üyeden oluşur. Yürütme Kuruluna Bakanlar Kurulu, TBMM, Cumhurbaşkanı, Rektörler Kurulu kontenjanlarının her birinden en az bir üye olmak üzere Genel Kurul tarafından biri Milli Eğitim Bakanlığından olmak üzere altı üye seçilir.” biçiminde düzenlenmelidir.

7.2.Siyasetin Yürütme Kuruluna Etkisine Yönelik Görüşler teması altında

7.2.1.Siyasi iradenin kurulun özerkliğine ilişkin olumsuz etkisinin olması alt teması yer almaktadır. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler ile kamu kurum ve kuruluşlarının görüşüne rastlanmamıştır. Ancak akademisyenler ve STK’ler tarafından dile getirilen görüşlere göre siyasi atamaların, kurulun merkezîyetçi anlayışa hizmet etmesine ve tarafsızlığına olumsuz etkide bulunacağına neden olacağı ifade edilmektedir.

A54. Yürütme Kurulu başkan ve başkan vekilleri dâhil dokuz üyeden oluşur. Yürütme Kuruluna Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulu ve Rektörler Kurulu kontenjanlarının her birinden en az bir olmak üzere Genel Kurul tarafından altı üye seçilir. Benzer şekilde yönetim kurulu siyasi erkin kontrolünde bir yapı oluşturmuştur.

STK30. Siyasi atamalar “Yürütme Kurulu”nun bağımsız ve tarafsızlığına gölge düşürecek, bu da üniversitelerin bilimsel özerkliğine olumsuz etki yapacaktır. Çözüm olarak, siyasi atamaların sayısının rektörlerce atanacak üye sayısına göre önemli ölçüde azaltılmasını öneriyoruz.

7.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 7. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Yedinci maddede Yürütme Kurulunun yapısı hakkında bilgi verilmektedir. Üye sayısı ve üyelerin kimlerden oluştuğu açıklanmaktadır. Bu maddeye ilişkin olarak iç ve dış paydaşlardan toplam 27 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler *Yürütme Kurulunun oluşumu ve işleyişi, siyasi iradenin kurulun özerkliğine ilişkin olumsuz etkisinin olması* alt temaları şeklinde gruplanmıştır. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 21. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 7. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam Görüş	Görüşlerin Yansımaya Durumları
7. Madde	7.1.Yürütme Kurulunun Yapısına Yönelik Görüşler	7.1.1.Yürütme Kurulunun oluşumu ve işleyişi	23	■
	7.2.Siyasetin Yürütme Kuruluna Etkisine Yönelik Görüşler	7.2.1.Siyasi iradenin kurulun özerkliğine ilişkin olumsuz etkisinin olması	4	■
	Genel Toplam		27	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Maddenin son hâli ve Tablo 17 incelendiğinde dile getirilen görüşlere ilişkin bir düzenlemenin yapılmadığı görülmektedir. Tasarının son hâlinde bu maddeye ilişkin iki alternatif sunulmuştur. Bu alternatiflerin ilkinde TBMM temsilcisi üyeler arasından çıkarılmış ve diğer kurumlardan birer temsilcinin seçilmesi önerilmiş, ikinci alternatifte ise herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. İlk alternatifte TBMM temsilcisinin çıkarılmasının görüşlerde dile getirilen siyasi iradenin kurulun özerkliğine ilişkin olumsuz etkisine yönelik bir değişiklik olduğu; ancak ikinci alternatifte maddenin ilk hâlinin aynen korunmasının, kararın MEB'e bırakılmasının görüşlere tam olarak katılmadıklarının göstergesi olduğu söylenebilir.

8. Madde - Başkanlık ve Başkanlık Teşkilatı

8.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 8. Madde'sine ilişkin görüşleri

Yasanın 8. Madde'sinde Başkan ve Başkanlık Teşkilatının yapısı ve görevleri yer almaktadır. Başkanın, Cumhurbaşkanı tarafından Genel Kurul üyeleri arasından atanacağı; iki başkan vekilinin ise Genel Kurul tarafından seçileceği belirtilmektedir. Başkanlık teşkilatının en üst amiri olan Başkan'ın TYK'nin mevzuatına ve stratejik plan

ve performans programına uygun olarak etkin ve verimli şekilde yönetilmesinden sorumlu olduğu ifade edilmektedir.

Teşkilatın Genel Sekreterlik; Eğitim-öğretim ve Planlama Daire Başkanlığı; Düzenleme Daire Başkanlığı; Değerlendirme ve Denetleme Daire Başkanlığı; Denklik ve Sınav Daire Başkanlığı; Bilişim, İstatistik, Araştırma ve Yayın Daire Başkanlığı; Kalite Yönetim Sistemi Daire Başkanlığı; Uluslararası İlişkiler Daire Başkanlığı; Akademik Proje ve Programlar Daire Başkanlığı; Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı; Hukuk Müşavirliği; Yönetim Hizmetleri Daire Başkanlığı; Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği ve Özel Kalem Müdürlüğünden oluştuğu belirtilerek maddenin içeriğinde bu birimlerin görevlerine yer verilmiştir.

Hizmet birimlerinden Hukuk Müşavirliği, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği ve Özel Kalem Müdürlüğünün doğrudan başkana bağlı olduğu belirtilmiş; maddede sayılan görevlerin yanı sıra Başkan tarafından verilecek diğer görevleri de yerine getirme sorumluluğu taşıdıkları vurgulanmıştır.

Kurulda genel sekreter veya daire başkanı olarak atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda öngörülen şartların yanı sıra hizmetin gereğinin dikkate alınarak Kurul kararı ile belirlenen alanlarda yükseköğretim görme ve belirli niteliklere sahip olma şartlarının aranabileceği vurgulanmıştır.

Ayrıca başkana yardımcı olmak üzere başkan tarafından en çok beş başkanlık müşaviri atanabileceği ifade edilmiştir. İfade edilenlere ek olarak ihtiyaç duyulan illerde Genel Kurul kararı ile Kurulun işlerinin yürütüldüğü çalışma ofislerinin oluşturulabileceği; yurt dışında yürütülecek program, proje ve faaliyetlerin gerektirdiği koordinasyonun sağlanması amacıyla çalışma ofisleri kurulabileceği belirtilmektedir. Çalışma ofislerinin kurulacağı yerler ve süresi ile ofislerin çalışma usul ve esasları; bu ofislerde Başkanlık veya yükseköğretim kurumları personelinden görevlendirilenler ile bunlara yardımcı olmak üzere mahâllinden temin edilen ve bu ofis hizmetlerinde çalışan personelin niteliği, sayısı, görev süresi ve ödenecek ücretlerin belirlenmesi, personele yapılacak ödemeler dışında kalan diğer harcamaların neler olacağı ve harcamaya ilişkin usul ve esasların Bakanlar Kurulunca belirleneceği vurgulanmaktadır.

Bu maddeye ilişkin görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Başkanlık Teşkilatının Hizmet Birimlerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temalar ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 22. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 8. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar		Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
8.1.Başkanlık Teşkilatının Hizmet Birimlerine Yönelik Görüşler	8.1.1.Bazı birimlerin görevlerinin değişmesi ve görevlerine eklemeler yapılması		4	2	2	4	12
	8.1.2.Yeni birimlerin eklenmesi		5	2	2	0	9
	8.1.3.Denetim anlayışının değişmesi		3	2	4	0	9
1 Tema	3 Alt tema	Toplam	12	6	8	4	30

Tablo 18 incelendiğinde yasa tasarısının 8. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 30 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 12, akademisyenler 6, STK'ler 8 ve KKK'ler 4 görüş dile getirmişlerdir.

Tabloda görüldüğü üzere ilk tema olarak belirlenen 8.1. *Başkanlık Teşkilatının Hizmet Birimlerine Yönelik Görüşler* başlığı altında 8.1.1. *Bazı birimlerin görevlerinin değişmesi ve görevlerine eklemeler yapılması* alt teması yer almaktadır. Bu alt temayı oluşturan görüşler incelendiğinde üniversitelerin bazı daire başkanlıklarının görevlerine birimlerin kendi alanlarına ilişkin eklemeler yapılmasını önerdikleri görülmektedir. Örneğin bir paydaş Bilişim İstatistik Araştırma ve Yayın Daire Başkanlığının görevleri arasına üniversitelerdeki süreçlerin daha hızlı gerçekleşmesi için ortak bir otomasyona dönüştürülmesi ile ilgili gerekli zemini hazırlama ve bu sistemin geliştirilmesini sağlama görevlerinin eklenmesi isterken bir diğer paydaş Akademik Proje ve Programlar Daire Başkanlığının sadece öğretim üyesi yetiştirmenin mevzuat ve planlamasını yapmasını ve kontenjanları belirlemesini bunun dışındaki görevlerinin çıkarılmasını önermiştir. Ancak bu alt temada her bir paydaşın farklı birimlerin farklı görevlerine vurgu yaptığı görülmektedir.

Ü84. Bilişim İstatistik Araştırma ve Yayın Daire Başkanlığının görevleri arasında üniversitelerdeki süreçlerin daha hızlı ve etkin bir şekilde ortak bir otomasyona dönüştürülmesi ile ilgili gerekli zemini hazırlamak ve bu sistemin geliştirilmesini sağlamak yer almalıdır. Bu sayede üniversitelerdeki bürokratik kaynak israfı ve işlemlerdeki süre problemi aşılmış olacaktır.

A54. Kalite Yönetim Sistemi Daire Başkanlığı: Yükseköğretim kurumlarının eğitim, öğretim, araştırma ve topluma hizmet faaliyetlerinin kalite düzeylerinin ulusal ve uluslararası standartlara uygunluğunun değerlendirilmesi ile ilgili işlemleri yapar. Kalite düzenleme dairesi bağımsız olmalı ve YÖK'ün dışında üniversitelerdeki gelişmeleri incelemelidir.

STK26. 8'inci Maddenin 3'üncü Fıkrasının J bendi şu şekilde düzenlenmelidir. Yönetim Hizmetleri Daire Başkanlığı: Kurul personelinin atanma, maaş, emeklilik ve benzeri özlük işlemlerini yürütür, Kurul personelinin hizmet içi eğitim planını hazırlayıp uygular, Kurulun ihtiyacı olan her türlü yapım, bakım, onarım, satın alma, kiralama, taşınır ve taşınmaz mal kayıtlarının tutulması, arşivleme, sağlık hizmetleri, sosyal tesisler gibi idari ve mali hizmetlerin yürütülmesini sağlar.

KKK14. Kalite Yönetim Sistemi Daire Başkanlığının görevi açıklıkla ifade edilmemiş olup, söz konusu durum yükseköğretim kurumlarının kalite güvencesinin sağlanması ile ilgili çelişki yaratıyor. Görev tanımı 47. maddede belirtilen kalite güvence düzenlemeleri ile çelişmeyecek şekilde düzenlenmelidir.

İkinci alt tema olarak belirlenen 8.1.2. *Yeni birimlerin eklenmesi* başlığı altında toplanan görüşler incelendiğinde özellikle meslek yüksekokulları ve sağlık alanına özel daire başkanlıklarının eklenmesi öne çıkan öneriler arasındadır. Sağlık alanı ve meslek yüksekokullarına yönelik görüşlerde üniversiteler ile STK'lerin görüş birliği içinde oldukları görülmektedir. Bu noktada üniversiteler bünyesinde farklı bir yapılanmaya sahip meslek yüksekokulları ile tıp fakülteleri ve bunlara bağlı hastanelerin, sağlıkla ilgili eczacılık, diş hekimliği gibi fakültelerin, meslek yüksekokulları ve diğer yüksekokulların farklı sorunlar yaşadıkları; bu nedenle farklı daire başkanlıkları eklenmesinin birçok açıdan rahatlatıcı olacağı vurgulanan görüşler arasında yer almaktadır.

Ü29. Bu maddede TYK'nın teşkilat yapısı belirlenmiştir. Bugün sayıları 80'e ulaşan Tıp Fakültesi ve bunlara bağlı hastaneler, Diş Hekimliği, Eczacılık, Veterinerlik, Sağlık Bilimleri Fakülteleri ve yine çok sayıda sağlıkla ilgili Yüksekokul ve Meslek Yüksek Okulu bulunmaktadır. Bunların sorunları diğer fakültelerle farklılık gösterdiği gibi, bu fakülteler aynı zamanda rutin sağlık hizmeti de sunabilmektedir. Bu nedenle sadece Yükseköğretim Mevzuatı'na değil daha birçok mevzuata da bağlı çalışmakta ve birçok kurumla ilişki kurmak mecburiyetinde kalmaktadır. Ayrıca üniversite döner sermayeleri, tüm kamu döner sermayelerinin %80'ini oluşturmaktadır. Bu sebeplerden dolayı hem sağlıkla ilgili bir dairenin hem de döner sermayelerle ilgili bir birimin kurulması zaruretinin dikkate alınması gerekmektedir.

A25. Tasarının *Başkan ve Başkanlık Teşkilatı* başlıklı 8 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında başkanlık teşkilatını oluşturan hizmet birimlerinin günümüz koşullarına uygun olarak yeniden düzenlendiği, bazı daire başkanlıklarının görevleri birleştirilerek tek çatı altında toplanmaya görülmektedir. Bilindiği üzere bazı görevler hizmetin gereği bilgi ve deneyimin yanı sıra teknik bilgi ve tecrübeyi de gerektirmektedir. Ayrıca 5018 sayılı Kanuna göre görev yapan “İç Denetim Birim Başkanlığı” na yer verilmemiştir. Bu nedenle, (3) üncü fıkra içerisinde “İç Denetim Birim Başkanlığı” na yer verilmelidir.

STK19. (3). Bendinde Türkiye Yükseköğretim Kurulu’nun teşkilat yapısı belirlenmiştir. Bugün sayıları 80’e ulaşan Tıp Fakülteleri ve bunlara bağlı hastaneler, Dış Hekimlikleri, Eczacılık, Veterinerlik, Sağlık Bilimleri Fakülteleri ve çok sayıda sağlıkla ilgili Yüksekokul ve Meslek Yüksek Okulu bulunmaktadır. Bunların sorunları diğer fakültelerle farklılık gösterdiği gibi, bu fakülteler aynı zamanda rutin sağlık hizmeti de sunabilmektedir. Bu nedenle sadece Yüksek Öğrenim Mevzuatı’na değil daha birçok mevzuata da bağlı çalışmakta ve birçok kurumla ilişki kurabilmektedir. Ayrıca üniversite döner sermayeleri tüm kamu döner sermayelerinin %80’ini oluşturmaktadır. Bu sebeplerden dolayı hem sağlıkla ilgili bir daire başkanlığı kurulması yerinde olacaktır.

Üçüncü alt tema olarak belirlenen 8.1.3. *Denetim anlayışının değişmesi* başlığı altında toplanan görüşler değerlendirildiğinde kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere diğer paydaşların bu konuya ilişkin görüş bildirdiği görülmektedir. Görüş bildiren üç paydaşın da denetim anlayışının değiştirilmesi konusunda hemfikir oldukları görülmektedir. Paydaşlardan üniversiteler ve STK’ler bağımsız denetim mekanizmasının getirilmesi yönünde görüş bildirirken akademisyenler iç denetim sisteminin geliştirilmesi yoluyla yasada değişiklik yapılmasını önermişlerdir.

Ü22. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığını ve Yükseköğretim Kurumlarını denetleme görevi yükseköğretim kurumu dışında bağımsız olan Devlet Denetleme Kurulu bünyesinde Kanunla kurulacak Üniversiteler Denetleme Daire Başkanlığı tarafından yerine getirilmelidir. Çünkü geçmiş dönemlerde ne yazık ki denetlenmesi gereken üniversite veya personeli denetlenmemiş veya denetlenmesi güdümlü olarak yapılmıştır.

A25. Ayrıca 5018 sayılı Kanuna göre görev yapan “İç Denetim Birim Başkanlığı” na yer verilmemiştir. Bu nedenle, (3) üncü fıkra içerisinde “İç Denetim Birim Başkanlığı”na yer verilmelidir.

1) *İç Denetim Birimi Başkanlığı*: Kurulun çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirir, risk analizlerine dayalı iç denetim plan ve programlarını hazırlar, geliştirir, risk yönetimi, iç kontrol ve yönetim süreçlerinin etkinlik ve yeterliliğini değerlendirir, rehberlik yapar, iç denetim faaliyetlerinin, standartlara ve meslek ahlak kurallarına uygunluğunun değerlendirilmesi ve iç denetim faaliyetlerinin geliştirilmesi için kalite güvence ve geliştirme programı oluşturur, uygular ve geliştirir, yıllık iç denetim faaliyet raporlarını hazırlar ve üst yöneticiye sunar.

STK25. Taslağın 8/3-c maddesinde denetleme kurulu daire başkanlığı düzeyine indirilmektedir. Yükseköğretim kurumlarının denetimi idari-akademik ve mali denetim olarak ayrılmalı, idari- akademik denetim kalite güvence sistemi ve akreditasyonla gerçekleştirilmeli; vakıf ve özel yüksek öğretim kurumlarının mali denetimi ise bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılmalıdır.

8.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 8. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Sekizinci maddede başkan ve başkanlık teşkilatlanmasına ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Üniversite bünyesindeki müdürlükler ve daire başkanlıkları ile görevlerinin neler olduğu açıklanmaktadır. Bu maddeye ilişkin olarak iç ve dış paydaşlardan toplam 30 görüş dile getirilmiştir. Görüşler *bazı birimlerin görevlerinin değişmesi ve görevlerine eklemeler yapılması, yeni birimlerin eklenmesi, denetim anlayışının değişmesi* olmak üzere üç alt tema altında toplanmıştır. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 23. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 8. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam Görüş	Görüşlerin Yansımaya Durumları
8. Madde	8.1.Başkanlık Teşkilatının Hizmet Birimlerine Yönelik Görüşler	8.1.1.Bazı birimlerin görevlerinin değişmesi ve görevlerine eklemeler yapılması	12	
		8.1.2.Yeni birimlerin eklenmesi	9	
		8.1.3.Denetim anlayışının değişmesi	9	
	Genel Toplam		30	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Maddenin son hâli ve Tablo 19 incelendiğinde 3 alt temadan 2 tanesinde dile getirilenlerin görüşlerin kısmen, 1 tanesinde dile getirilenlerin hiç yansıtılmadığı görülmektedir. Maddedeki değişiklikler incelendiğinde ilk alt temada dile getirilen bazı birimlerin görev alanlarında çakışmalar olması nedeniyle değişiklikler yapılması ve yeni görevler tanımlanmasına ilişkin beklentilere yönelik kısmi düzenlemelerin yapıldığı görülmektedir. Bu doğrultuda kalite yönetim sistemine ilişkin daha önce ulusal ve uluslararası kalite değerlendirme sorumluluğu taşıyan daire başkanlığının görevlerinde değişikliğe gidilmiş ve süreçle ilgili destek vermek, kalite hizmetlerini yürütmek gibi sorumluluklar verilerek beklentiler kısmi olarak karşılanmıştır. Bu alt temada dile getirilmeyen bazı içerik değişiklikleri de yapılmıştır.

İkinci alt temada ise özellikle sağlık alanı ve meslek yüksekokullarına yönelik daire başkanlıklarının oluşturulması üzerinde durulmuştur. Değişiklikler incelendiğinde sağlık alanına ilişkin bir değişiklik yapılmadığı ancak meslek yüksekokullarına yönelik olarak Mesleki Eğitim Daire Başkanlığı kurulduğu görülmektedir. Benzer bir şekilde bu alt temaya özel olarak değil ama tasarıya yönelik genel eleştirilerde dile getirilen vakıf ve özel üniversitelerinin işleyişine ilişkin eksikliklerin olduğunu vurgulayan görüşler doğrultusunda Vakıf ve Özel Yükseköğretim Kurumları Daire Başkanlığı'nın bu maddeye eklendiği düşünülmektedir.

Üçüncü alt temada dile getirilen denetim anlayışının değiştirilmesi vurgusuna yönelik değişiklikler incelendiğinde Değerlendirme ve Denetleme Daire Başkanlığının görevlerine yönelik değişikliğe gidildiği ancak görüşlerde dile getirilen bağımsız denetim sistemine yönelik değişiklik yapılmadığı görülmektedir.

9. Madde - Rektörler Kurulu

9.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 9. Madde'sine ilişkin görüşleri

Yasanın 9. Madde'sinde Rektörler Kurulunun yapısı ve görevleri yer almaktadır. Rektörler Kurulunun yükseköğretim kurumlarının rektörlerinden oluştuğu, bu kurulun başkan ve başkan yardımcısını iki yıl süreyle görev yapmaları için seçeceği, rektörlük görevi herhangi bir nedenle sona eren başkan ya da başkan yardımcısının kuruldaki görevinin sona ereceği belirtilmiştir.

TYK üyelerinin Rektörler Kurulu toplantılarına katılabileceği ve katıldığı toplantıya başkanlık edeceği maddenin ikinci bendinde yer almaktadır. Rektörler Kurulunun yılda en az bir kere toplanması gerektiği, gerekli görülen hâllerde Rektörler Kurulu Başkanı ya da TYK Başkanının çağrısı üzerine de toplantı yapılabileceği ve bu toplantılara hastalık, yurt dışı görevi haricinde rektörlerin toplantıya bizzat katılması gerektiği ifade edilmiştir.

Rektörler Kurulunun görevleri yükseköğretim kurumlarında yürütülen eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet konularını görüşmek; iyi uygulama örneklerini paylaşmak; yükseköğretim kurumlarının sorunları ve çözüm önerileri konusunda yılda en az bir defa Türkiye Yükseköğretim Kuruluna görüş bildirmek; TYK Genel Kuruluna üye seçmek; TYK'nin ihtiyaç duyduğu konularda bilimsel görüş oluşturmak üzere

komisyonlar kurmak olarak belirlenmiştir. Ayrıca Rektörler Kurulunun sekreteryası görevinin TYK Genel Sekreterliği tarafından yerine getirileceği, kurulun çalışma usul ve esaslarının Türkiye Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılan bir yönetmelikle düzenleneceği maddede yer almaktadır.

Bu maddeye ilişkin görüşler iki tema altında toplanmıştır. Bu temalar *Rektörler Kurulunun Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler* ve *Rektörler Kurulunun Yapısına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temalar ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 24. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 9. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
9.1.Rektörler Kurulunun Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler	9.1.1.Rektörler Kurulunun karar alıcı olması	7	3	0	0	10
	9.1.2.Doçentlik işlemlerinin Rektörler Kurulu tarafından yapılması	2	1	1	0	4
	2 Alt tema	9	4	1	0	14
9.2.Rektörler Kurulunun Yapısına Yönelik Görüşler	9.2.1.Rektörler Kurulu üye sayısının fazla olması	2	6	1	0	9
	1 Alt tema	2	6	1	0	9
2 Tema	3 Alt tema	11	10	2	0	23

Tablo 20 incelendiğinde yasa tasarısının 9. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 23 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 11, akademisyenler 10, STK'lar 2 görüş dile getirmişlerdir. KKK'lerin oluşan temalara ilişkin görüşlerine rastlanmamıştır.

Tabloda görüldüğü üzere ilk tema olarak belirlenen 9.1. *Rektörler Kurulunun Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler* başlığı altında yer alan 9.1.1. *Rektörler Kurulunun karar alıcı olması* alt teması altındaki görüşler incelendiğinde bu alt temaya

ilişkin üniversite ve akademisyenlerin görüş bildirdiği görülürken STK ve KKK'lerin görüşlerine rastlanmamıştır. Üniversite ve akademisyenler tüm yetki ve görevlerin merkez tarafından alınmasının ve Rektörler Kurulunun karar verici bir rol yerine danışma kurulu olarak tanımlanmasının merkeziyetçi anlayışın sürdürüldüğünün göstergesi olduğunu ifade edilmektedirler. Bu görüşlerde yasanın ortaya çıkış amacında ve temel ilkelerinde belirtilen özerklik anlayışının tersine bir uygulamanın ortaya çıktığı vurgulanmaktadır.

Ü79. Bu kurulun sadece istişari bir hüviyetle kısıtlanması yerine akademik konularda karar alıcı bir organ olarak yapılandırılması gerekmektedir.

A40. Mevcut uygulamadaki Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) yerine oluşturulan Rektörler Kurulu'nun görevleri gözden geçirilmelidir. Sadece danışma kurulu gibi çalışacağı anlaşılan kurulun görevleri artırılarak daha yetkili hâle dönüştürülmelidir.

9.1.2. Doçentlik işlemlerinin Rektörler Kurulu tarafından yapılması alt temasına ilişkin olarak ifade edilen görüşler incelendiğinde üniversite, akademisyen ve STK'lerin ortak bakış açısına sahip oldukları görülmektedir. Belirtilen görüşlere göre özellikle doçentlik işlemleri başta olmak üzere bu gibi görevlerin Rektörler Kurulunun inisiyatifinde olması gerektiği belirtilmiştir. Bu ve benzeri görevlerin TYK'ye aktarılmasının temel ilkelerde sözü edilen akademik ve bilimsel özgürlük ile kurumsal özerklik ilkeleriyle ters düştüğü görüşler arasında yer almaktadır.

Ü42. Rektörler Kurulunun Görevleri: ... d) Doçentlik sınavlarını organize etmek ve yapmak.

A40. Mevcut uygulamadaki Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) yerine oluşturulan Rektörler Kurulu'nun görevleri gözden geçirilmelidir. Sadece danışma kurulu gibi çalışacağı anlaşılan kurulun görevleri artırılarak daha yetkili hâle dönüştürülmelidir.

STK27. Rektörler Kurulu sembolik hâle gelmiş vaziyette ve tamamen YÖK'e/merkeze tabi kılınmış durumdadır, inisiyatif verilmelidir.

9.2. Rektörler Kurulunun Yapısına Yönelik Görüşler teması altında oluşturulan *9.2.1. Rektörler Kurulu üye sayısının fazla olması* alt temasında KKK'ler hariç diğer paydaşlardan görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilenler arasında ön plana çıkan düşünce, tüm Türkiye düşünüldüğünde üniversite rektör sayısının oldukça fazla olması ve bu durumun karar almada zorluklar yaşanmasına neden olacağıdır.

Ü61. Üniversiteler arası Kurul yerine getirildiği anlaşılan Rektörler Kurulu kalabalık olması nedeniyle yetkili olduğu konularda kolay karar alamayacaktır. Bu nedenle Kurulun üye sayısı sınırlandırılmalı ya da Rektörler Kurulu içerisinde üye sayısı yirmiyi geçmeyecek bir komite oluşturulmalı ve kararların bu komite tarafından alınması sağlanmalıdır.

A7. Bu kadar geniş katılımcıdan oluşan ve katılacakların yurdun dört bir yanından gelen kişilerin toplanması ile oluşan kurulların toplanmasının çok güç olduğu düşünüldüğünde bu kurulların sağlıklı çalışamayacaklarını söylemek yanlış olmasa gerek. Uluslararası üniversiteler konseyi Yasa tasarısında belirtilen üniversite rektörlerinden oluşturulacak rektörler kurulunun sayısının çokluğu nedeniyle verimli olamayacağı bu rektörler arasından seçilecek 7 kişilik bir temsilciler kurulu ile yapılacak toplantıların daha verimli olacağı kanısındayız.

9.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 9. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Dokuzuncu maddede Rektörler Kurulunun yapısı ve görevleri açıklanmıştır. Bu maddeye ilişkin iç ve dış paydaşlardan toplam 23 görüş dile getirilmiştir. Görüşler *Rektörler Kurulunun karar alıcı olması, doçentlik işlemlerinin Rektörler Kurulu tarafından yapılması, Rektörler Kurulu üye sayısının fazla olması* alt temalarını oluşturmaktadır. Bu alt temalarda tüm yetki ve görevlerin merkez tarafından alınması ve Rektörler Kurulunun yeterli yetkiye sahip olmamasının aşırı merkeziyetçi bir anlayışa sebep olduğu, doçentlik işlemlerinin yürütülmesi gibi yetkilerin Rektörler Kurulu'na devredilmesi ve Rektörler Kurulu üye sayısının fazlalığı üzerinde durulmuştur. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 25. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 9. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam Görüş	Görüşlerin Yansıma Durumları
9. Madde	9.1.Rektörler Kurulunun Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler	9.1.1.Rektörler Kurulunun karar alıcı olması	10	■
		9.1.2.Doçentlik işlemlerinin Rektörler Kurulu tarafından yapılması	4	■
	9.2.Rektörler Kurulunun Yapısına Yönelik Görüşler	9.2.1.Rektörler Kurulu üye sayısının fazla olması	9	■
	Genel Toplam		23	

■ yansıtılmamış ■ kısmen yansıtılmış ■ yansıtılmış

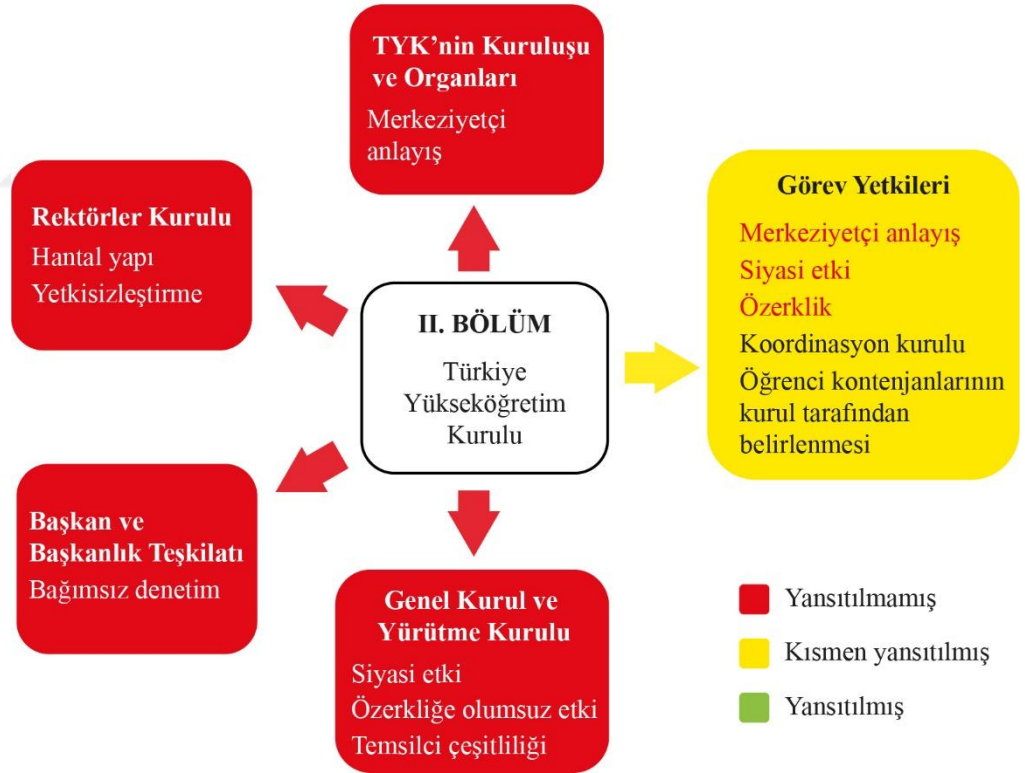
Tablo 21’de görüldüğü üzere madde içeriğinde eleştirilen konulara yönelik bir değişiklik yapılmamıştır ancak sözcük gruplarının yerinin değiştirilmesi ya da aynı anlama gelecek başka ifadelerle değiştirilme gibi bazı biçimsel düzeltmeler, bazı ekleme ve çıkarmalar gerçekleştirilmiştir. Örneğin yükseköğretimle ilgili konularda komisyon kurma görevine kurulan komisyonlara ve yükseköğretim kalite kuruluna üye seçme görevi eklenmiştir, ayrıca Rektörler Kurulu’nun çalışma usul ve esaslarının TYK tarafından yapılması öngörülmüşken bu görev Rektörler Kurulu’na verilmiştir. Rektörlerin karar alıcı olması beklentisi bu gibi görevler verilerek karşılanmaya çalışılsa da beklentileri karşılamak için yeterli olmadığı düşünülmektedir.

4.2.1. İkinci Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum

Tasarının 2. Bölümüne yönelik görüşler değerlendirildiğinde iç ve dış paydaşların bu bölüme yönelik görüşlerinin 22 alt temadan oluştuğu görülmektedir. Bu alt temalardan 2’sinde dile getirilenler dikkate alınmış, 5’inde kısmen değişiklik yapılmış ve 15’i dikkate alınmamıştır. Maddelere yönelik görüşler genel olarak ele alındığında dile getirilenlerin yükseköğretimin temel felsefesine yönelik beklentilerden oluştuğu görülmektedir. Özellikle temel ilkelerde söz edilen çeşitlilik, kurumsal özerklik, hesapverebilirlik, katılımcılık ve kalite güvencesi gibi kavramlar çerçevesinde değerlendirilebilecek görüşlerin dile getirildiği ancak bu görüşlerin yeteri kadar dikkate alınmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu görüşlerin dikkate alınamaması Türkiye Yükseköğretim Kurulu’nun kuruluşu ve organları açısından YÖK’ün devamı niteliği taşıdığı, merkeziyetçi anlayışın sürdürüldüğü, görüşler ve uygulamalar çerçevesinde eskisine nazaran daha da derinleşen merkezileşmeyi ve siyasetin etkisini ortaya çıkardığı düşünülmektedir.

Şekil 4’te ve bölümde yer alan tablolarda görüldüğü üzere iç ve dış paydaşlar yasa taslağının II. Bölüm’ündeki maddelere ilişkin dile getirdikleri görüşlerde en çok TYK’nin görev ve yetkilerinin siyasi etki altında kalması, merkeziyetçi anlayışın sürdürülmesi, özerkliğin temel ilkelerde yer almasına karşın görev ve yetki dağılımında göz önünde tutulmaması, yetki devrinin olmaması; Genel Kurul’un temsilcileri arasında siyasi temsilcilerin yer alması, temsilci çeşitliliğinin yeterince sağlanmaması; Başkanlık

Teşkilatlanmasında yer alan Değerlendirme ve Denetleme Daire Başkanlığı'nın kaldırılması ve bağımsız denetim sistemine geçilmesi; Rektörler Kurulu'nun yetkilerinin yetersiz olması konuları öne çıkmaktadır. Bu bölüme ilişkin görüşler genel olarak incelendiğinde özerklik, siyasi etki ve merkezileşme konularının daha çok vurgulandığı görülmektedir. Maddelere yönelik görüşlerin temel ilkelerde söz edilen çeşitlilik, kurumsal özerklik, hesapverebilirlik, katılımcılık ve kalite güvencesi gibi kavramlar çerçevesinde yoğunlaştığı görülmektedir. Yasa taslağının sonraki hâli gözönüne alındığında görüşlerin yeteri kadar dikkate alınmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu noktada yenilenme amacıyla çıkarılan yasa taslağının TYK'nin yapılanması ile görev ve yetkileri açısından yürürlükte olan 2547 Sayılı Yasa ile YÖK'ün merkeziyetçi anlayışını sürdürdüğü düşünülmektedir.

Şekil 5. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 2. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansımaları

Alanyazında, benzer sonuçlara ulaşılmış araştırmalar yer almaktadır. Araştırmalarda, 2547 Sayılı Kanunda belirtilenler doğrultusunda YÖK'ün merkeziyetçi anlayışa sahip olduğu ve bürokratik hantallık oluşturduğu (Aytaç vd., 2001; Çalık ve Süzen Bumin, 2013; Ekinci, 1999; Erbaş, 2008; Günay ve Kılıç 2011; Gürüz vd., 1994; Kılıç, 2012; Küçükcan ve Gür, 2009; Marangoz, 2004; Süzen Bumin, 2011; Yaman ve Özdemir, 2016; YÖK, 2000), akademisyenlerden oluşmasına rağmen siyasi irade tarafından atama yapılması nedeniyle YÖK'ün siyasi bir kimlik taşıdığı (Okçabol, 2008), yükseköğretim kurumlarının özerklik derecesinin artırılması, YÖK'ün eşgüdüm görevi üstlenmesi (Çelik ve Gür, 2014; Batırel, Durman, Ergüder, Eriş, Eşme, Öztürk, Soysal, Şenatalar ve Uğur, 2014; World Bank, 2007; Gür ve Çelik, 2011; TÜSİAD, 2003; YÖK, 2007; Kavak, 2011) ve yetki devri yapılmasının (Çelik ve Gür, 2014; Gür ve Çelik, 2011; TÜSİAD, 2003; World Bank, 2007; Yavuz, 2012) nitelik sorunlarının çözümü açısından önem taşıdığı vurgulanmaktadır. Bu anlayışın sürdürülmesiyle yükseköğretimin evrenseli yakalayamadığı vurgulanmaktadır (Açıkgöz, 2012). Benzer vurgular YÖK (2007) tarafından hazırlanan strateji metninde, Ortak Akıl Platformu Toplantı Raporu'nda (2011) ve ayrıca Yedinci (1996-2000), Sekizinci (2001-2005), Dokuzuncu (2007-2013) kalkınma planlarında yapılmış; YÖK'ün merkeziyetçi ve bürokratik yapısının yükseköğretimin temel sorunu olduğu belirtilmiştir.

YÖK ile ilgili bu tartışmalar sonucunda hazırlanan yeni yasa taslağı incelendiğinde YÖK'ün eleştirilen uygulamalarının sürdürüldüğü ve bazı noktalarda daha da derinleşen merkeziyetçi anlayışa ve siyasi etkilere açık hâle getirildiği görülmektedir. Benzer şekilde Başkan ve Sincer (2014), yasa tasarısıyla ilgili çalışmada TYK'nin yapılanması ile görev ve yetkileri açısından YÖK'ten daha merkeziyetçi olduğunu vurgulamıştır. Bir başka araştırmada ise akademisyen görüşlerine göre yasa taslağının uygulamaya koyulmasıyla üniversite özerkliğinin sağlanamayacağı belirtilmiştir (Yazgünoğlu ve Özdemir, 2013).

İç ve dış paydaşların görüşlerinin dikkate alınamaması Türkiye Yükseköğretim Kurulu'nun kuruluşu ve organları açısından YÖK'ün devamı niteliği taşıdığı, merkeziyetçi anlayışın sürdürüldüğü, görüşler ve uygulamalar çerçevesinde eskisine nazaran daha da derinleşen merkezileşmeyi ve siyasetin etkisini ortaya çıkardığı düşünülmektedir.

4.3. Yeni Yasa Taslağının Üçüncü Bölümüne (Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı) İlişkin Bulgular

10. Madde – Üniversite Konseyi

10.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 10. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 10. Madde'si üniversite konseyinin oluşturulma esasları, konseyin kimlerden oluşacağı ve görevlerini içermektedir. Devlet yükseköğretim kurumlarında belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde üniversite konseyinin oluşturulabileceği ifade edilmektedir.

Üniversite konseyinin oluşturulabilmesi için üniversitenin en az on yıldan beri eğitim öğretimini sürdürüyor olması, son beş yıl içinde bütçesinin Kurul tarafından belirlenen miktarını kendi öz gelirlerinden elde ediyor olması, görev yapan öğretim elemanlarının son üç yıllık akademik faaliyet puan ortalamasının en az on yıldır faaliyetini sürdüren devlet üniversitelerinin öğretim elemanlarının akademik faaliyet puan ortalamasının üzerinde olması, görev yapan öğretim elemanlarının en az üçte ikisinin katıldığı oylamada katılanların salt çoğunluğunun oyu ile yükseköğretim kurumu bünyesinde üniversite konseyi oluşturulmasının kabul edilmiş olması şartları maddede ifade edilmektedir. Konsey kurulabilmesi için bu şartları sağlayan devlet üniversitesinin Kurul'a başvuru yapması ve Kurul'un değerlendirmesini Bakanlar Kurulu'na sunması adımlarının izlenmesi gerektiği, nihai kararı Bakanlar Kurulu'nun vereceği belirtilmektedir.

Üniversite konseyinin üniversite öğretim üyeleri tarafından her biri farklı fakültelerde görev yapan öğretim üyeleri arasından seçilen beş; Bakanlar Kurulu tarafından seçilen iki; Kurul tarafından ilgili üniversitenin profesör unvanlı öğretim üyeleri arasından seçilen iki; bu dokuz üyenin ilgili üniversitenin mezunları arasından seçtiği bir ve son üç yıl içinde üniversitenin bulunduğu ildeki vergi mükellefleri içerisinde en çok gelir vergisi ödeyen gerçek kişiler ya da kurumlar vergisi ödeyen tüzel kişi temsilcileri arasından veya ilgili üniversiteye en çok bağışta bulunanlar arasından seçtiği bir kişi olmak üzere on bir üyeden oluşacağı maddede açıklanmaktadır.

İdarî görevi bulunan öğretim üyeleri üniversite konseyi üyeliğine aday olabilmek için bu görevlerinden çekilmek zorunda oldukları, üniversite konseyi üyelerinin görev süresinin dört yıl olduğu, konsey üyeliğinde boşalma olması hâlinde dört yıl görev yapmak üzere boşalan kontenjandan üye seçileceği, aynı yükseköğretim kurumunda en fazla iki dönem üniversite konseyi üyeliği yapılabileceği, üyeler kendi aralarından birisini başkan olarak seçeceği madde içerisindeki açıklamalarda yer almaktadır.

Üniversite konseyinin görevleri; rektör ve dekanları seçmek ve atamak, üniversite stratejik planını onaylamak, üniversitenin yatırım programını ve bütçe tasarısını hazırlamak, bütçe tertipleri arasında aktarma ve ödenek ekleme yapılmasını karara bağlamak, üniversite adına kamulaştırmaya, gayrimenkul satın alınmasına, üniversitenin mülkiyetindeki gayrimenkuller üzerinde üçüncü kişiler lehine aynî hak tesisine karar vermek, öğrenci kontenjanlarını Kurul tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde belirlemek, sözleşmeli öğretim elemanlarına ödenecek ücretleri belirlemek ve Senatonun fakülte, enstitü, araştırma enstitüsü, konservatuar, meslek yüksekokulu, araştırma ve uygulama merkezi, anabilim ve anasanat dalı ve sanat dalı kurulması kararları ile üniversitenin her yıl düzenli olarak hazırladığı öz değerlendirme raporunu onaylamak şeklinde açıklanmaktadır.

Bu maddede üniversite konseyi ile ilgili olarak ayrıca; kurulan devlet yükseköğretim kurumlarında yeni alınacak öğretim elemanları kadrolu veya sözleşmeli olarak istihdam edilebilmesi, mevcut öğretim elemanlarının kendi istekleri ve üniversite konseyinin uygun görmesi hâlinde sözleşmeli statüye geçebilmesi ve sözleşmelerde uygulanacak ücretlerin üniversite konseyi tarafından belirlen ilkelere göre her öğretim elemanına taban ve tavan ücreti arasında bir ücret takdir edilerek sözleşme imzalanması, öğretim elemanından beklenen faaliyetler ve buna karşılık yapılacak ücret ödemesi ve diğer ödemelerin neler olacağına ilişkin hükümler yer almaktadır. Sözleşmelerin iki yılda bir yeniden değerlendirileceği, sözleşmesi sona erenlerle tekrar sözleşme yapıp yapılmayacağına, oluşturulan kriterler çerçevesinde gerekçesi belirtilerek üniversite konseyinin karar verileceği maddede yer alan diğer bir husustur.

Üniversite konseyinin çalışmasına ilişkin usul ve esasların Kurul tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenleneceği; mali yönetim ve kontrol sisteminin zaafa uğradığı, belirgin yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı veya

eğitim-öğretimin sürdürülemez hâle geldiği durumlarda Genel Kurul'un üniversite konseyinin seçiminin yenilenmesine karar verebileceği maddede yer almaktadır. Ek olarak öngörülen şartlardan birini üst üste üç yıl yerine getiremediği tespit edilen üniversite konseyinin görevine Kurul kararı ile son verileceği ve üniversite konseyinin yetkilerini üniversite konseyi bulunmayan devlet yükseköğretim kurumu hâline dönüştürülünceye kadar Kurul'un kullanacağı ifade edilmiştir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler iki tema altında toplanmıştır. Bu temalar *Üniversite Konseyinin Oluşumu ve İşlevine Yönelik Görüşler* ile *Konseyin Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu temalar ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 26. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 10. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar		Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
10.1.Üniversite Konseyinin Oluşumuna ve İşlevine Yönelik Görüşler	10.1.1.Üniversite özerkliğine aykırı bir konsey olması		26	7	6	1	40
	10.1.2.Konseyin oluşum aşamasında siyasi etkinin olumsuzluğu		22	7	8	0	37
	10.1.3.Kurumsallaşmış ve kurumsallaşmakta olan üniversite kavramına neden olması		8	5	5	0	18
	10.1.4.Konseyde en çok vergi veren temsilcinin yer almasının olumsuzluğu		13	7	8	1	29
	4 Alt tema	Toplam	69	26	27	2	124
10.2.Üniversite Konseyinin Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler	10.2.1.Usul ve esasların belirsiz olması		3	5	3	2	13
	10.2.2.Görev ve yetkileri açısından danışma kuruluna dönüştürülmesi gerektiği		8	10	5	0	23
	2 Alt tema	Toplam	11	15	8	2	36
2 Tema	6 Alt tema	Genel Toplam	80	41	35	4	160

Tablo 22 incelendiğinde yasa tasarısının 10. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 160 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 80, akademisyenler 41, STK'ler 35 ve KKK'ler 4 görüş dile getirmişlerdir. Görüşler incelendiğinde *10.1.Üniversite Konseyinin Oluşumuna ve İşlevine Yönelik Görüşler* teması içerisinde yer alan *10.1.1. Üniversite özerkliğine aykırı bir konsey olması* alt teması altındaki görüşler incelendiğinde ilgili maddeye yönelik olarak en çok vurgunun bu alt tema altında toplandığı ve her üç paydaşın da hemfikir olarak konseyin üniversite özerkliğine aykırı olduğunu belirttiği görülmektedir. Böyle bir oluşumun temel ilkelerde belirtilen özerklik anlayışı ile çeliştiği ve üniversitelerin daha merkezi bir anlayışla yönetilmesine zemin oluşturduğu üzerinde durulmuş; konseyin işleyişinin ve oluşum şeklinin hiyerarşiyi artırdığı, senato ve yönetim kurulunun yetki ve görevlerinin önemli bir kısmının elinden alınarak bu konseye devredildiği, konseyin oluşumu için gerekli şartlardan başlanarak üyelerinin niteliğinin de üniversitelere yönelik akademik olmayan müdahâlelere açık hâle getirdiği gibi nedenlerle üniversite konseyi uygulamasının yürürlüğe konmaması gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü75. Taslakta yer aldığı şekliyle "konsey" modelinin tercih edilmesi mümkün değildir. mevcut YÖK'ün bir kısım yetkilerini devralması gereken "üniversite konseyi", taslakta önerilen yapılanmasıyla üniversitenin zaten çok sınırlı olan özerklik alanını kontrole yönelik bir dış müdahâle aracı olarak kurgulanmaktadır. Oysa ki, gerçek anlamda üniversite konseyi, değişik bileşenlerin görüş ve önerilerinin de üniversiteye yansıtılacağı, üniversite özerkliğini güvence altına alan bir yapı olmalıdır.

A37. Bu maddede bütçenin Kurul tarafından belirlenen miktarını kendi öz gelirlerinden elde ediyor olmasının anlamı nedir? Üniversiteler gelir elde eden kurumlar olarak tanımlanamaz. Burada üniversiteler şirket gibi ele alınmaktadır. Oysa üniversiteler özgürce bilimsel, akademik ve düşünsel faaliyetlerin, kâr amacı gütmeyen yapıldığı evrensel kurumlar olmalıdır.

STK14. Üniversiteler işlevlerini özerk olduklarında ve tam olarak özgür bir ortama kavuştuklarında yerine getirebilirler. Bu açıdan bakıldığında başta Yüksek Öğretim Genel Kurulunun oluşumu olmak üzere, Yürütme Kurulu ve Üniversite Konseyi gibi organların oluşumunda siyaset kurumunun gözle görülür ağırlığı yasa taslağının en sorunlu yanıdır. Siyaset kurumunun bu kadar etkili olduğu bir üniversitenin yönetsel ve mali özerkliğinden söz edilemez. Bu yaklaşım zaten katı merkezîyetçi olan üniversite yönetimlerini demokratikleştirmeyecek ve üniversiteleri siyaset kurumunun denetimine sokarak daha da merkezileştirecektir.

KKK29. Üniversite konseyi fikri ve oluşumu itibarı ile özerk üniversite kavramıyla çelişmesi nedeniyle doğru bulunmamaktadır.

10.1.2. Konseyin oluşum aşamasında siyasi etkinin olumsuzluğu alt teması altındaki görüşler incelendiğinde üniversite, akademisyen ve STK'ler tarafından benzer görüşlerin dile getirildiği, bu maddeye ilişkin KKK'ler tarafından görüş dile getirilmediği görülmektedir. Üniversite, akademisyen ve STK'lerin iki farklı siyasi etki üzerinde durduğu görülmektedir. Birinci siyasi etki gerekli şartları sağlayan üniversitelerin kendi bünyelerinde konsey oluşturabilmeleri için Bakanlar Kurulu onayına ihtiyaç duyuyor olmasıdır. Diğer siyasi etki olarak söz edilen etmen ise konseyde görev yapacak iki üyenin Bakanlar Kurulu tarafından seçiliyor olmasıdır. Bu doğrultuda dönemin siyasi iradesinin açık etkisinde kalacağı düşüncesiyle üniversite konseyinin varlığı eleştirilmektedir. Ayrıca Bakanlar Kurulu'nun seçeceği iki üyenin hangi ölçütlere göre seçileceğinin ifade edilmemiş olması olumsuz olarak görülen diğer bir noktadır.

Ü32. Konsey üyelerinin 2'sinin Bakanlar Kurulu tarafından seçileceği belirtilmektedir. Bu durumda, yıllardır siyasilerin üniversiteleri doğrudan yönetme isteklerinin önü açılmaktadır. Ayrıca, Bakanlar Kurulunun seçeceği üyelerin üst unvana sahip (profesör) akademik personel olmaması, herhangi bir bakanlık bürokratu veya mahallî siyasinin atanabilmesi de söz konusu olacaktır. Akademik ve bilimsel liyakate sahip olmayan üyelerin, akademik ve bilimsel konularda seçme, atama ve karar alma yetkilerinin olması, üniversitelerde kaosa neden olabilecektir.

A54. Bu hâli ile üniversite konseyi rektörlüğü ve senatonun üstünde yetkilerde ve üniversite çalışamaz konuma gelir. Konsey çoğunluğu her türlü dönemin iktidardaki siyasi irade tarafından her türlü kontrol edileceği açık ki siyasetin dolaylı olarak üniversiteye etki etmesi berberinde ciddi sorunlar yaşatacaktır.

KKK1. Bakanlar Kurulu üniversite Konseyinin oluşturulmasında belirleyici olmamalıdır. Atanan iki üyenin konsey içerisinde siyasi otorite kaynaklı olduğu için baskın konumda olması söz konusu olacaktır.

10.1.3. Kurumsallaşmış ve kurumsallaşmakta olan üniversite kavramına neden olması alt teması altında KKK'ler hariç diğer üç paydaşın da görüş bildirdiği belirlenmiştir. Dile getirilen görüşler üniversite konseyinin bazı üniversitelerde oluşturulup bazılarında oluşturulamamasının sistemsel kargaşaya neden olacağı, bazı üniversitelerin belirtilen şartları yerine getirebilmesinin imkânsız olduğu, bürokratik hantallığı artıracığı, konseyin kurulduğu üniversitelerde senato ve yönetim kurulu gibi kurulların önemsizleşeceği, üniversiteler arası eşitsizliğe neden olacağı gibi sorunlar üzerine yoğunlaşmaktadır. Genel olarak görüşler doğrultusunda özellikle kurumsallaşmış ve kurumsallaşmakta olan üniversite kavramı üzerinde uygulama farklılıklarının neden olacağı sorunlar üzerinde durulduğu görülmektedir.

Ü43. Üniversitelerin kurumsallaşmış ve kurumsallaşmamış üniversite olarak belirtilmesi üniversiteler arasında niteliksel farklılığın ortaya çıkmasına neden olabilecektir. Bunun için üniversitelerin tümünün niteliksel ve yapısal olarak güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması, tüm yükseköğretim kurumlarının görevlerini yerine getirebilecek düzeye ulaşması önem taşımaktadır.

A40. Devlet Üniversitelerinin kurumsallaşmış/kurumsallaşmamış şeklinde sınıflandırılması doğru bulunmamıştır. Mevcut Üniversiteler arasındaki farklılıklar, daha objektif veya rasyonel/ölçülebilir parametreler ortaya konulup giderilme yolu seçilmelidir.

KKK2. Bazı üniversitelerde konsey olması bazılarında olmaması, bazılarında rektörün doğrudan müracaat ile YÖK tarafından atanması, bazılarında ise Rektör aday belirleme komisyonu olması gibi farklılıklar sistemi oldukça karmaşık hâle getirecek ve tartışmaya açık durumlar oluşturacaktır.

10.1.4. Konseyde en çok vergi veren temsilcinin yer almasının olumsuzluğu alt teması altında toplanan görüşler incelendiğinde bütün paydaşların benzer düşüncelere sahip olduğu görülmektedir. Üniversite konseyinin üyelerinden birinin son üç yıl içinde üniversitenin bulunduğu ildeki vergi mükellefleri içerisinde en çok gelir vergisi ödeyen gerçek kişiler ya da kurumlar vergisi ödeyen tüzel kişi temsilcileri arasından veya ilgili üniversiteye en çok bağışta bulunanlar arasından seçilmesinin eğitime katkısının olmayacağı, bilimsel alt yapısı olmayan ve sermayeyi elinde tutan güç odaklarının akademi üzerinde yetki sahibi olmasının sorunlara yol açacağı, ihâle takibi, personel alımı gibi konularda riskler taşıyacağı ifade edilmiştir. Ayrıca büyük illerde birden fazla üniversitenin olması nedeniyle bu temsilcilerin hangi üniversitelerde görev alacağı ya da görev almak istemedikleri takdirde onların yerine kimlerin hangi şartlara göre görevlendirileceği dile getirilen bir başka sorundur.

Ü37. Bu konseyde vergi mükellefleri veya bağış yapan hayırseverlerin yer alması üniversitenin özerkliği açısından büyük bir tehlikedir, bağımlılığa sebep olur. Üniversite yönetiminde “Parayı veren düdüğü çalar” zihniyeti hâkim olmamalıdır.

A75. Ayrıca “...vergi mükellefleri içinde en çok gelir vergisi ödeyen gerçek kişiler veya en yüksek kurumlar vergisini ödemiş kurumların temsilcileri arasından” bir üyenin seçilecek olması, Üniversitelerin teknokentler/teknoparklar aracılığıyla ticarî şirketlerin de içinde iş yaptığı yerler olmasına ve döner sermayeleri veya ihâle süreçleri üzerinden mal ve hizmet alımı yapan kurumlar olmasına bağlı olarak, bu şekilde Konsey üyeliğine gelecek sanayici veya ticaret erbabının ticarî çıkarları çerçevesinde taraf olma olasılığı nedeniyle çıkar çatışmaları yaratabilecektir. Bunu önlemek için bu kontenjanın ilin ticaret ve sanayi odası tarafından seçilecek bir temsilciye ayrılması yeterli olacaktır.

STK2. Sanayici veya vergi rekortmenlerinin üniversite yönetimlerine alınmasının Türkiye gerçeklerinde eğitime bir katkısı olmaktan öte ihâle takibi ve geçici personel alımlarını yönlendirme gibi riskleri de barındırdıkları açıktır.

KKK29. Üniversite Konseyi fikri ve oluşumu itibari ile özerk üniversite kavramıyla çelişmesi nedeniyle doğru bulunmamaktadır. Bu konseyde yer alması öngörülen ve ne çok gelir vergisi ödeyen gerçek kişiler ya da kurumlar vergisi ödeyen tüzel kişi temsilcileri arasından veya ilgili üniversiteye en çok bağışta bulunanlar arasından seçilen bir kişinin üniversite yönetiminde söz sahibi olması durumunda gerek tarafsızlığın ve haksız rekabetin nasıl engelleneceği gerekse çok sayıda devlet ve vakıf üniversitelerinin yer aldığı büyük illerde bu kişilerin belirlenmesi ve yönetime katkısı hususlarının çeşitli sıkıntılara yol açabileceği düşünülmektedir.

Ayrıca; Ankara, İstanbul , İzmir gibi birden fazla devlet üniversitesi bulunan büyük illerde bu üniversitelerin her birinde konsey oluşturulması hâlinde; üniversitenin bulunduğu ilde en çok vergi verenler arasından ve/veya üniversiteye en çok bağışta bulunanlar arasından seçilecek bir üyenin birden fazla üniversitenin konseyinde görev alıp alamayacağı veya görev almak istemediği durumda bu üyenin yerine kimin atanacağı hususu açıklanmamıştır. Diğer yandan, bahsi geçen bu üyenin öğrenim durumunun da en az lisans seviyesinde olması akademik hayat adına görev yürütecek bir konseyde üye olunması nedeniyle büyük önem arz etmektedir. Bu hususun da ayrıca belirtilmesi gerekmektedir.

10.2. Üniversite Konseyinin Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler teması altında *yer alan 10.2.1. Usul ve esasların belirsiz olması* alt temasına yönelik olarak tüm paydaşların görüş bildirdiği görülmüştür. Bu görüşler maddede konseyin iş ve işleyişine yönelik usul ve esasların yeterince açık olarak ifade edilmemesi, öğretim elemanlarının sözleşmelerinin hangi ölçütlere göre sürdürüleceği ya da sona erdirileceği gibi konularda muğlak ifadelerin yer alması, net tanımlamaların yapılmaması üzerine yoğunlaşmaktadır.

Ü93. Ancak, mütevelli heyeti üyelerinin seçiminde, görev ve yetkilerinin belirlenmesinde usul ve esas alınacak ilkeler tanımlanmalıdır.

A67. Üniversite konseyinin çalışmasına ilişkin usul ve esasları belirleyecek Yönetmeliğin taslağının da kamuoyuna sunulması gerçekleştirilseydi, bu konudaki tereddütlerin ve farklı görüşlerin daha kolay aydınlanması mümkün olabilirdi.

STK33. Bu durum, mezunlar ile üniversite arasındaki bağların devam ettirilmesi ve mezunların üniversiteye desteğinin sürdürülmesi bakımından olumlu sonuçlar doğurabilecektir. Ancak bu üyenin de hangi usulle seçileceği ve seçilen üyenin ne kadar süreyle görevde kalacağı hususu da taslakta açık bir şekilde belirtilmemiştir.

KKK17. “Üniversite Konseyi”nin isminin gözden geçirilmesi, “konsey üyelerinin çalışma usul ve esasları ile (bireysel) hak, yetki ve sorumluluklarına ilişkin temel kurallar yasada mutlaka belirtilmeli. (Aksi hâlde, yetkili ama sorumsuz, mali hakları belirsiz bir konsey ortaya çıkabilir.)

10.2.2. *Görev ve yetkileri açısından danışma kuruluna dönüştürülmesi gerektiği* alt teması altında üniversiteler, akademisyenler ve STK'ler tarafından konseyin yetki ve görevlerinde değişikliğe gidilerek danışma kurulu görevi üstlenmesinin işleyiş açısından daha olumlu olacağı belirtilmiştir. Üniversite konseyinin sanayi, iş dünyası ve kent ilişkilerini koordine etme görevi üstlenmesi ve kentin sorunlarına çözüm getiren ve geliştirici rol oynayan projeler üreten bir yapıya büründürülmesi gerektiği vurgulanan görüşlerdir.

Ü43. Konseye verilmesi düşünülen görevleri, üniversite senatosu ve yönetim kurulu yerine getirebilir. Üniversitelerde böyle bir konsey olacaksa bu, danışma kurulu niteliğinde olmalı, yetki ve sorumluluğu ölçülü olarak planlanmalıdır. Periyodik toplantılarla Üniversite-kent işbirliği çerçevesinde üniversitenin bulunduğu bölgenin temel sorunlarının çözümüne yönelik temel çerçeveyi belirlemeli, proje ve hedefler önermelidir.

A48. Mevcut taslakta üniversite senatosu ve yönetim kurulunun yetkisinde olan tüm stratejik kararlar konseye devredilmiş ve senato ve yönetim kurulları danışma kurullarına dönüştürülmüştür. Bunun tersi olmalı ve konsey danışma kurulu olarak görev yapacak şekilde yapısı ve işlevleri değiştirilmelidir.

10.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 10. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 10. Madde'sinde üniversite konseyinin oluşturulma esasları, konseyin kimlerden oluşacağı ve görevleri ele alınmaktadır. İç ve dış paydaşlar tarafından dile getirilen toplam 160 görüş temelinde üniversite *özerkliğine aykırı bir konsey olması, Konseyin oluşum aşamasında siyasi etkinin olumsuzluğu, kurumsallaşmış ve kurumsallaşmakta olan üniversite kavramına neden olması, Konseyde en çok vergi veren temsilcinin yer almasının olumsuzluğu, usul ve esasların belirsiz olması, görev ve yetkileri açısından danışma kuruluna dönüştürülmesi gerektiği* alt temaları oluşturulmuştur. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 27. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 10. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

10. Madde	Temalar	Alt Temalar	Toplam Görüş	Görüşlerin Yansımaları
	10.1. Üniversite Konseyinin Oluşumuna ve İşlevine Yönelik Görüşler	10.1.1. Üniversite özerkliğine aykırı bir konsey olması	40	■
		10.1.2. Konseyin oluşum aşamasında siyasi etkinin olumsuzluğu	37	■
		10.1.3. Kurumsallaşmış ve kurumsallaşmakta olan üniversite kavramına neden olması	18	■
		10.1.4. Konseyde en çok vergi veren temsilcinin yer almasının olumsuzluğu	29	■
	10.2. Üniversite Konseyinin Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler	10.2.1. Usul ve esasların belirsiz olması	13	■
		10.2.2. Görev ve yetkileri açısından danışma kuruluna dönüştürülmesi gerektiği	23	■
Genel Toplam 160				

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Üniversite özerkliğine aykırı bir konsey olması alt teması altındaki iç ve dış paydaşlar tarafından dile getirilen görüşlerde konseyin temel ilkelerde belirtilen özerklik anlayışı ile ters düştüğünün ifade edildiği görülmektedir. Yükseköğretimde merkezi yönetim anlayışının devam etmesine neden olacağı üzerinde durulmuş; konseyin işleyişinin ve oluşum şeklinin hiyerarşiyi derinleştirdiği, senato ve yönetim kurulunun yetki ve görevlerinin büyük bir kısmının elinden alınarak bu konseye devredildiği, konseyin oluşumu için gerekli şartlardan başlanarak üyelerinin de üniversiteleri akademik olmayan müdahâlelere açık hâle getirdiği gibi nedenlerle üniversite konseyi uygulamasının bu hâliyle yürürlüğe konmaması noktalarına vurgu yapıldığı görülmektedir.

Konseyin oluşum aşamasında siyasi etkinin olumsuzluğu alt temasında iki siyasi etkinin üzerinde durulmuştur. İlk etki gerekli şartları sağlayan üniversitelerin kendi bünyelerinde konsey oluşturabilmeleri için Bakanlar Kurulu onayından geçmesi; diğeri

ise konseydeki iki üyenin Bakanlar Kurulu tarafından seçilmesidir. Bu bağlamda üniversitelerin dönemin siyasi iradesinin etkisinde kalacağı düşüncesiyle konseyin varlığı eleştirilmektedir. Ayrıca Bakanlar Kurulu'nun seçeceği iki üyenin hangi ölçütlere göre seçileceğinin ifade edilmemiş olması olumsuz olarak görülen diğer bir noktadır.

Üniversite konseyinin *kurumsallaşmış ve kurumsallaşmakta olan üniversite kavramına neden olması* alt temasında özellikle kurumsallaşmış ve kurumsallaşmakta olan üniversite kavramının uygulama farklılıklarından dolayı neden olacağı sorunlara vurgu yapılmaktadır. Bu uygulamanın sistemsiz kargaşaya neden olacağı, bazı üniversitelerin belirtilen şartları yerine getirebilmesinin neredeyse imkânsız olduğu, bürokratik hantallığı artıracığı, konseyin kurulduğu üniversitelerde senato ve yönetim kurulu gibi kurulların önemsizleşeceği, üniversiteler arası eşitsizliğe neden olacağı gibi sorunlara yol açacağı belirtilmektedir.

Konseyde en çok vergi veren temsilcinin yer almasının olumsuzluğu alt temasında üyelerinden birinin son üç yıl içinde üniversitenin bulunduğu ildeki vergi mükellefleri içerisinde en çok gelir vergisi ödeyen gerçek kişiler ya da kurumlar vergisi ödeyen tüzel kişi temsilcileri arasından veya ilgili üniversiteye en çok bağışta bulunanlar arasından seçilmesinin yaratacağı olumsuzluklar üzerinde durulmuştur. Bilimsel alt yapısı olmayan ve sermayeyi elinde tutan güç odaklarının akademi üzerinde yetki sahibi olmasının eğitimsel bir katkı sağlamayacağı; ihâle takibi, personel alımı gibi konularda riskler taşıyacağı vurgulanmıştır. Ayrıca büyük illerde birden fazla üniversitenin olması nedeniyle bu temsilcilerin hangi üniversitelerde görev alacağı ya da görev almak istemedikleri takdirde onların yerine kimlerin hangi şartlara göre görevlendirileceği dile getirilen bir başka sorundur.

Usul ve esasların belirsiz olması alt temasında konseyin iş ve işleyişine yönelik usul ve esasların yeterince açık olarak ifade edilmemesi eleştirilmiştir. *Görev ve yetkileri açısından danışma kuruluna dönüştürülmesi gerektiği* alt teması altında ise konseyin yetki ve görevlerinde değişikliğe gidilerek danışma kurulu görevi üstlenmesinin daha işlevsel olacağı belirtilmiştir.

Madde içeriğinin her iki hâli de karşılaştırıldığında genel anlamıyla görüşler doğrultusunda bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Görüşlerde vurgu yapılan özerklik, siyasetin etkisi, usul ve esaslara yönelik ayrıntılar ve benzeri konularda

belirgin bir değişiklik görülmemiştir. Eleştirilen konulardan biri olan vergi mükellefinin konseyde yer alması noktasında ifade “mali destek sağlayanlar” olarak değiştirilmiş ancak eleştirinin temelinde yatan düşünceyi karşılayan anlamda bir değişiklik yapılmadığı düşünülmektedir. Tasarının tamamı ele alındığında en çok görüşün dile getirildiği maddelerden biri olan  niversite konseyi maddesi ile ilgili olarak i  ve dış paydaşların görüşlerinin sonraki tasarıyı hazırlayanlar tarafından dikkate alınmaması demokrasi açısından sıkıntılı gözükmektedir.

11. Madde – Rektör

11.a. İ  ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 11. Madde’sine ilişkin görüşleri

Tasarının 11. Madde’sinde rektörlere ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Rektörün sorumluluk alanları, rektörlük süresi, kimlerin rektör olabileceği, rektör yardımcılarının sayısı ve belirlenmesi,  niversite konseyi olan ve olmayan devlet üniversitelerinde rektör seçimi ve ataması ile vakıf ve özel üniversitelerde rektörün atanmasına ilişkin açıklamalar 11. Maddenin içeriğini oluşturmaktadır.

Maddede rektörlerin profesör unvanına sahip olduğu,  niversitenin en üst amiri olduğu,  niversiteyi Kurulun,  niversite konseyinin,  niversite senatosunun ve  niversite yönetim kurulunun kararlarına ve stratejik plan ile performans programına uygun olarak yöneteceği, senato ve  niversite yönetim kuruluna başkanlık edeceği,  niversite birimleri arasında düzenli ve uyumlu çalışmayı sağlayarak  niversite tüzel kişiliğini temsil edeceği belirtilmektedir.

Rektörlerin beş yıllığına atanacağı ve aynı devlet  niversitesinde iki defa rektörlük yapamayacağı maddeler arasında yer almaktadır. Ayrıca devlet üniversitelerinde sosyal ve beşeri bilimler, sağlık bilimleri, fen ve mühendislik bilimleri alanları esas olmak üzere aynı bilim alanından üst üste iki defa rektör seçilemeyeceği vurgulanmaktadır.

Rektörün, kendi görev süresi ile sınırlı olmak üzere profesörler arasından    rektör yardımcısı görevlendirebileceği, kayıtlı  ğrenci sayısı elli binin üzerinde olan üniversitelerde yönetim kurulu kararı ile rektör yardımcısı sayısını beşe çıkarabileceği ifade edilmektedir. Devlet  niversitelerinde rektörün görevi sona erdiğinde veya göreve

vekâleti altı aydan fazla sürdüğü takdirde yerine yenisi atanıncaya kadar üniversite konseyi bulunan üniversitelerde üniversite konseyi tarafından, üniversite konseyi bulunmayan üniversitelerde ise Kurul tarafından o yükseköğretim kurumunda tam zamanlı görev yapan bir profesörün rektör vekili olarak atanabileceği belirtilmektedir.

Üniversite konseyi bulunan üniversitelerde rektör adaylarını belirlemek için Genel Kurul tarafından belirlenen bir Kurul üyesinin başkanlığında, Genel Kurulun, ilgili üniversitenin öğretim üyeleri arasından seçeceği iki; ilgili üniversite senatosunca farklı fakülte öğretim üyeleri arasından seçilen üç; bu altı kişinin üniversitenin bulunduğu ildeki vergi mükellefleri içerisinde en çok gelir vergisi ödeyen gerçek kişiler ya da kurumlar vergisi ödeyen tüzel kişi temsilcileri arasından veya ilgili üniversiteye en çok bağışta bulunanlar arasından seçeceği bir kişi olmak üzere toplam yedi kişiden oluşan bir komisyon oluşturulacağı belirtilmiştir. Rektörlüğe başvuru şartlarının Kurul tarafından ilan edileceği ve bir yükseköğretim kurumunda profesör olarak atanmış ve bu ilana başvuran adaylar veya aday gösterilenler arasından, rektör adaylarını belirleme komisyonu tarafından üç aday belirleneceği bu adaylar arasından birinin Kurul/Cumhurbaşkanı tarafından rektör olarak atanacağı ifade edilmektedir. Bu fıkraya alternatif olarak Üniversite konseyi bulunmayan devlet üniversitelerinde rektörün, kadrolu öğretim üyelerinin katılacağı seçimle belirleneceği ve seçimde en çok oyu alan aday Kurul/Cumhurbaşkanı tarafından rektör olarak atanacağı belirtilmektedir.

Üniversite konseyi oluşturulan devlet üniversitelerinde rektör seçimi ve atamasında ise Üniversite konseyi tarafından rektör adaylarını belirleme komisyonu oluşturularak üniversite konseyinin belirlediği başvuru şartlarının ilan edileceği, herhangi bir üniversiteye profesör olarak atanmış ve bu ilana başvuran adaylar arasından üç aday belirleneceği ifade edilmektedir. Adaylardan birinin, üniversite konseyi tarafından gizli oyla seçilerek üniversite konseyi başkanı tarafından rektör olarak atanacağı ve üniversite konseyinin, önerilen adayları uygun bulmadığı takdirde yeni adaylar önerilmesini talep edebileceği belirtilmektedir. Bu tip üniversitelerde seçim ve atama işlemleri ile ilgili bilgi ve belgelerin Kurul'un bilgisine sunulacağı ve rektör adaylarını belirleme komisyonlarına üye olarak seçilecek kişilerin nitelikleri ile komisyonların çalışma usullerinin Kurul tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirleneceği ifade edilenler arasındadır.

Yeni kurulan veya kuruluş tarihinden itibaren on beş yıl geçmemiş devlet üniversitelerinde ise rektörün, yapılan ilan üzerine başvuran adaylar arasından Kurul/Cumhurbaşkanı tarafından seçilip atanacağı, vakıf ve özel üniversitelerde rektörün, üniversite mütevelli heyeti tarafından yapılan teklif üzerine Kurul tarafından atanacağı belirtilenler arasındadır.

Üniversite konseyi bulunan devlet üniversiteleri ile vakıf üniversiteleri ve özel üniversitelerinde henüz görev süresi dolmamış olan rektörün görevden alınabilmesinin ancak gerekçeleri açıkça belirtilmek şartıyla Üniversite Konseyi veya mütevelli heyetinin teklifi üzerine ve Kurulun/Cumhurbaşkanı onayı ile mümkün olabileceği vurgulanmaktadır. Maddenin sonunda ise rektörlerin seçilmesi ve atanmasına ilişkin usul ve esasların Kurul tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenleneceği ifade edilmektedir.

Tablo 28. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 11. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
11.1.Rektör Seçimine Yönelik Görüşler	11.1.1.Rektörlük seçim sisteminin değişmesi	51	38	17	1	107
	11.1.2.Rektör seçim ölçütlerinin belirlenmesi	28	7	6	1	42
	2 Alt tema	79	45	23	2	149
11.2.Rektör Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler	11.2.1.Rektörlük görev süresi	14	7	6	1	28
	11.2.2.Rektör yardımcısı sayısının belirlenmesi	26	8	1	1	36
	2 Alt tema	40	15	7	2	64
2 Tema	4 Alt tema	119	60	30	4	213

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler iki tema altında toplanmıştır. Bu temalar *Rektör Seçimine Yönelik Görüşler* ile *Rektörün Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu temalar ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24 incelendiğinde yasa tasarısının 11. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 213 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 119, akademisyenler 60, STK'ler 30 ve KKK'ler 4 görüş dile getirmişlerdir.

11.1. *Rektörlük Seçimine Yönelik Görüşler* teması altında yer alan 11.1.1. *Rektörlük seçim sisteminin değişmesi* alt temasını oluşturan görüşler incelendiğinde ilk göze çarpan tüm paydaşların bu temaya ilişkin görüş belirtmiş olmasıdır. Tasarıda rektörlük seçim sistemine ilişkin oldukça çok sayı ve çeşitte alternatiflere yer verilmesi paydaşların ifadelerini temalandırmayı güçleştirmektedir. Temelde “kurumsallaşmış” ve “kurumsallaşmakta olan” ifadelerine karşı çıkılması nedeniyle üniversitelerdeki farklı uygulamalar eleştirilerin hedefi olmaktadır. Paydaşların çoğunluğu üniversite konseyi oluşturulan devlet üniversitelerinde rektör belirleme komisyonunun gerek üyeleri gerekse görevleri açısından tartışmalara neden olacağını vurgulamaktadır. Rektör adaylarının komisyon yerine bilimsel ve objektif ölçütler belirlenerek başvuranlar arasından liyakate göre belirlenmesi ve üniversite bünyesindeki tüm paydaşların oylarıyla seçim yapılması ve sonrasında Cumhurbaşkanı tarafından onaylanması gerektiği görüşü öne çıkmaktadır.

Ü39. Taslak rektörlük seçimleri ve atamalarına ilişkin konsey oluşturulan ve oluşturulmayan üniversitelerde farklı sistemler öngörmüştür. Rektörlük seçimleri ve atamalarına ilişkin tüm bu sistemlerin ortak özelliği, Rektör olmak isteyen adayların komisyonlar tarafından elemeyi geçirmesidir. Yeni sistemin öngördüğü bu eleme usulü seçimlere katılımda demokratik bir uygulama olmadığı noktasında eleştirilebilir. Ayrıca üniversitenin bulunduğu ilde en fazla vergi veren veya en çok bağışta bulunanın, üniversiteyi yönetme yetkisine sahip konseyde yer almasına rağmen üniversitenin iç paydaşlarından öğretim üyelerinin, üniversite yönetiminde söz sahibi olmak için seçme ve seçilme haklarını kullanmalarının kısıtlanması da eleştirilebilir bir yaklaşımdır. Bir taraftan rektör adaylarını belirleme komisyonlarının hangi kriterlere dayanarak rektör aday adaylarını tespit edecekleri Tasarıda detaylandırılmamıştır. Öte yandan komisyonlarca belirlenen adaylar arasında seçim yapılması hem oylamaya katılacak öğretim üyelerinin seçme hakkının kısıtlanması hem de aday olmak.

Taslak hakkında yapılan açıklamada yükseköğretimin her kademesinde seçim öngörüldüğü ifade edilmesine rağmen, üniversite yönetimlerinin seçimle oluşturulması sistemi Taslakla terk edilmektedir. Üniversitelerde idari özerkliğin tam olarak sağlanabilmesi ve üniversitelerin demokratik esaslara uygun olarak faaliyet gösterebilmeleri için öncelikle üniversite yönetimlerinin kendi iç paydaşlarının kararıyla oluşturulması gerekir. Taslakla tartışılması gereken rektörlerin konsey kararıyla atanmaları veya rektör adaylarından bazılarının komisyon kararlarıyla adaylıklarının engellenmesi ve komisyonların belirlediği adayların seçime girebilmeleri olmayıp; rektörlük seçimlerinin üniversitelerde daha geniş bir tabana yayılarak yapılmasının gerekli olup olmadığıdır.

A37. Üniversite konseyi bulunmayan Devlet üniversitelerinde rektör, rektör adaylarını belirleme komisyonuna başvuranlar arasından belirlenen 3 aday arasından Kurul/Cumhurbaşkanı tarafından atanır. Fıkrası yerine;
(5)inci fıkraya alternatif: Üniversite konseyi bulunmayan devlet üniversitelerinde rektör, kadrolu öğretim üyelerinin katılacağı seçimle belirlenir. Seçimde en çok oyu alan aday Kurul/Cumhurbaşkanı tarafından atanır. Fıkrasına katılıyorum.

(7)inci bu fıkradaki “...kuruluş tarihinden itibaren on beş yıl geçmemiş Devlet üniversitelerinde rektör, yapılan ilan üzerine başvuran adaylar arasından Kurul/Cumhurbaşkanı tarafından seçilir ve atanır.” görüşüne katılmıyorum. Bu fıkra çıkarılmalı.

STK33. Taslak, Rektör atama sürecine ilişkin üniversite konseyi bulunmayan devlet üniversiteleri arasında ikili bir ayrıma gitmektedir. Bunlardan birinci grubu yeni kurulan veya kuruluşunun üzerinden on beş yıl geçmemiş devlet üniversiteleri, ikinci grubu ise bu birinci gruba girmeyen konsey kurulamamış (fakat kurumsallaşmış) üniversiteler oluşturmaktadır. Öncelikle belirtmek gerekir ki, böyle bir ayırım yerinde bir ayırım değildir. Zira taslakta kuruluşundan belli bir süre geçme ve buna paralel olarak belli statüleri elde etme konusunda sürekli on yıl şartı aranırken burada neden on beş yıl şartı aranmaktadır, bunu anlamak mümkün değildir. Ayrıca kurumsallaşma açısından on yıl yeterli bir süredir. Bunun yerine Rektör seçme konusunda yeterliliğin ölçütü olarak on beş yıl gibi gereksiz yere uzun bir sürenin kabul edilmemesi gerekir.

Kurumsallaşmış fakat konsey kurulmamış üniversitelerdeki (Taslaktaki ifadeyle yeni kurulmamış veya kuruluş tarihinden itibaren on beş yıl geçmiş) rektör ataması sürecine ilişkin olarak iki alternatif yön tem önerilmektedir. Bu yöntemlerden ilki olan “Rektör adaylarını belirleme komisyonunun belirlediği üç aday arasından birinin Kurul/Cumhurbaşkanı tarafından rektör atanması”na ilişkin alternatif, aday belirleme sürecinde rektör atanacak olan üniversitenin öğretim üyelerinin iradesine hemen hemen hiç yer vermediği için alternatif olmaktan tamamen çıkarılmalıdır.

Üniversitenin kadrolu öğretim üyelerinin katılacağı seçimlerde en çok oyu alan adayın Kurul/Cumhurbaşkanınca rektör atanacağını öngören ikinci alternatifteki rektör belirleme yöntemi, daha demokratik ve katılımcı olması bakımından uygun bir modeldir.

Ancak seçim yönteminin iki turlu olarak yapılandırılması, Rektör seçilecek adayın üniversitedeki tabanını güçlendirilmesi ve buna paralel olarak da yönetimde etkinlik ve verimliliğin artırılması bakımından önemli katkılar sağlayacaktır. Mesela, iki turlu seçim şu şekilde öngörülebilir: İlk turda oyların yarısından fazlasını, diğer ifadeyle salt çoğunluğu, alan adayın atanması veya ilk turda adaylardan herhangi birinin salt çoğunluğu sağlayamaması hâlinde en çok oyu alan iki aday arasında yapılacak ikinci tur seçimle rektörün belirlenmesi ve Kurul/Cumhurbaşkanı tarafından atanması şeklinde düşünülebilir.

KKK15. (5)inci fıkraya alternatif: Üniversite konseyi bulunmayan devlet üniversitelerinde rektör, kadrolu öğretim üyelerinin katılacağı seçimle belirlenir. Seçimde en çok oyu alan aday Kurul/Cumhurbaşkanı tarafından atanır. İlgili maddeye alternatif olarak konulan yukarıdaki metin, Üniversite Konseyi bulunmayan üniversitelerde rektör seçilmesi için daha demokratik ve uygun olanıdır.

11.1.2. Rektör seçim ölçütlerinin belirlenmesi alt teması altındaki görüşler ele alındığında paydaşların rektör adayı olmak isteyen kişilerin objektif ve bilimsel ölçütlere göre başvuru yapabilmesinin yolunun açılması ve başvuru yapanlar arasından belirlenen ölçütlere göre bir sıralama yapılarak seçim yoluyla rektörün belirlenmesi öne çıkan görüştür. Ayrıca bu madde içerisinde bir öğretim üyesinin üst üste iki defa seçilememesi ve rektörün aynı bilim dalından iki defa seçilmemesine yönelik uygulamalar üzerinde yoğun olarak durulmuştur. Bu iki uygulamayı olumlu bulanların yanı sıra olumsuz olarak gören paydaşlar da yer almaktadır. Genellikle bir dönem için seçilen rektörlerin yapmak istediklerini gerçekleştiremeden sürenin dolacağı ve bir daha

seçilmeyeceği için de icraatlarının yarım kalacağı dile getirilenler arasındadır. Aynı bilim dalında daha yetenekli bir rektör adayının olabileceği ve tasarıya göre bu kişinin aday olamayacağı ve bu durumun haksızlığa neden olabileceği ifade edilmiştir. Bu doğrultuda rektörlerin aynı bilim dalından ve birden fazla kez rektör olabilmelerinin yolunun açılması beklentisi öne çıkmaktadır.

Ü30. Üniversitede bir öğretim üyesinin üst üste iki defa rektörlük yapamaması veya üniversite rektörünün üst üste aynı bilim alanından seçilememesi, yönetimde tekelleşmenin ve hegemonyanın önlenmesi bakımından olumlu olmakla birlikte, yönetimde istikrarın sağlanması yönünden olumsuz sonuçlar doğurabilir. Yöneticilerin yönetim becerisi ve tecrübelerinden yararlanılmasına engel olabilir. Rektörler üst üste iki defa seçilebilmeli.

A44. Taslakta rektör seçimi ile ilgili olarak yer alan “Devlet üniversitelerinde sosyal ve beşeri bilimler, sağlık bilimleri, fen ve mühendislik bilimleri alanları esas olmak üzere aynı bilim alanından üst üste iki defa rektör seçilemez.” kuralının başarılı olabilecek insan kaynaklarını belirli dönemler için kullanılamaması gibi bir durum ortaya çıkartacaktır. Ayrıca bu madde temel hak ve özgürlüklerden olan seçme seçilme hakkını engellemektedir. Bu yaklaşımı genel olarak öğretim üyesi sayısı fazla olan fakültelerin rektör seçimi ve atanmasındaki etkinliğini azaltma düşüncesinden kaynaklandığını düşündürmektedir. Eğer böyle bir sorun düşünülüyor ise en uygunu üniversitelerin tematik hâle getirilmesi, sağlık, teknik ve sosyal bilimler ayrı üniversiteler olarak yapılandırılması yararlı olacaktır.

STK33. Devlet üniversitelerinde bir öğretim üyesinin üst üste iki defa rektörlük yapamaması ve rektörün üst üste aynı bilim dalından iki defa seçilememesi ilkeleri, ilk bakışta yönetimde kişiselleşme, bilimsel tekelleşme, liderlik veya branş hegemonyasının önlenmesi açısından olumlu izlenim vermekle birlikte beraberinde bazı sakıncaları da getirmektedir. Zira yönetime ilişkin tecrübeler kolayca elde edilebilen şeyler değildir. Taslakta öngörülen kurguda, rektörlüğe ilk defa başlayan bir kişi genellikle (daha önce aynı üniversitede rektör yardımcılığı gibi bir görevde bulunmadı ise), ancak bir yıl içerisinde atandığı üniversiteyi ve kadrolarını tanıyabilmekte, bu suretle tanıdığı üniversiteye yönelik olarak strateji ve politikalar üretebilmekte ve bu politikaları icra aşamasına belli bir süre sonra gelebilmekte, politikalarının sonuçlarını henüz tam olarak göremeden görev süresi dolmaktadır. Yönetim konularında tecrübe sahibi olmuş olan böyle bir kişinin yeniden seçilememesi yönetime ilişkin bu gibi tecrübelerden faydalanılamaması gibi bir olumsuzluğa yol açacaktır. İstisnaları olmakla birlikte her defasında kısa bir süreliğine göreve gelen rektörlerin tam yönetime ilişkin tecrübe edinmiş ve ileriye yönelik politikalar üretme aşamasına gelmişken görevden ayrılmaları, yeniden tecrübe sahibi olmayan kişinin göreve gelmesi, tam tecrübe edinmişken onun da görevden ayrılarak yeni bir kişinin gelmesi üniversitelerin gerek idari gerekse bilimsel açıdan ilerleme potansiyellerini zayıflatabilecek bir durumdur.

KKK29. Bu düzenlemeler ile, dekanlara üst üste 2 dönem görev yapabilme imkanı tanınırken rektörlerin görev süresinin bir dönemle sınırlı kalması hem çelişki oluşturacak hem de başarılı rektörlerin iki dönem görev yapabilmelerinin önü kapanmış olacaktır.

11.2. Rektörün Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler teması altında ele alınan ilk tema *11.2.1. Rektörlük görev süresi* alt temasıdır. Bu alt temadaki görüşler beş yıl olarak belirlenen görev süresinin yeterli olmadığı yönünde yoğunlaşmaktadır. İç ve dış

paydaşların görev süresinin uzunluğuna ilişkin farklı öneriler yer almaktadır. Genel eğilimin rektörlerin üst üste rektör seçilerek görev sürelerinin de bu uygulamaya göre belirlenmesinin daha doğru olacağı yönünde olduğu görülmektedir.

Ü68. Üniversite konseyi tarafından rektör seçilip atanacak ise, rektörün görev süresi en az 6 yıl olmalı. Çünkü rektörlük görevine öğretim üyeleri arasından seçilmiştir ve tecrübe kazanması ve ustalaşması için en az 2 yıl gerekli olup, devamında kalan 3 yıl ise yatırımlar yapması ve sonlandırması için yetersizdir.

A39. Seçim değil de atama sistemi getirilecekse rektörler her dönem için 4 yıl süreyle işe gelmelidir. Bu durumda üst üste iki kez seçilme imkânı verilebilir. Gelişmiş ülkelerin hiç birinde olmayan bir kural getirmek doğru değildir. Yani aynı bilim alanlarından üst üste iki defa rektörlük yapamama kuralı, mantıklı gibi görünse de doğru değildir. Çağdaş üniversite anlayışında öyle bir uygulamanın yerini bulmak zordur.

STK30. Rektörün en fazla 5 yıl süre ile görevde kalabilmesi gibi sınırlandırmalar, seçilen rektörlerin uzun vadeli yatırımlar yerine kısa vadeli atılımlar yapmasına neden olabilir. Beş yıllık süre rektörün yeni girişimlerinin sonuçlarının alınması açısından yeterince uzun görülmemektedir.

Bu nedenle rektörlerin daha uzun süreli olarak görevde kalabilmeleri olanaklı kılınmalı, eğer sınırlama getirilmek düşünülüyorsa görev süresinin iki dönem olmak kaydı ile 8-10 yıl ile sınırlandırılması daha uygun olacaktır.

11.2.2. Rektör yardımcısı sayısının belirlenmesi alt temasındaki görüşler incelendiğinde tasarıda yer alan üç rektör yardımcısı sayısının öğrenci sayısı elli binin üzerinde olan üniversitelerde yönetim kurulu kararı ile beşe çıkarılması önerisinin paydaşlar arasında genel olarak olumlu karşılandığı ancak tam olarak kabul görmediği ortaya çıkmaktadır. Rektör yardımcısı sayısının artırılması olumlu görülürken bu sayının belirlenmesinde tek ölçütün öğrenci sayısı olmasının farklı sorunlara yola açabileceği dile getirilenler arasındadır. Rektör yardımcılarının sayısının üniversitelerdeki işleyiş, fakülte çeşitliliği, fazla iş yükü gibi unsurlar göz önünde tutularak belirlenmesinin daha yerinde olacağı vurgulanmaktadır.

Ü29. Günümüz ihtiyaçları doğrultusunda, belirlenecek bazı kriterlere göre rektör yardımcılıklarının ve hatta dekan ve müdür yardımcılıkları sayılarının artırılması gerekir. Rektör yardımcısı sayısının sadece öğrenci sayısı ile ilişkilendirilmesi doğru değildir. Elli bin rakamı çok yüksektir. İlla öğrenci sayısı esas alınacaksa örneğin, 20.000'e kadar 3, 40.000'e kadar 4 ve 40.000'den yukarısı için 5 olarak alınabilir, yani kademeli bir artış yapılabilir. Üniversitedeki eğitim birimlerinin çeşitliliği ve öğretim elemanı sayısı da dikkate alınmalıdır. Ayrıca üniversitede verilen rutin hizmetler bir kriter olabilir. Örneğin rektör yardımcısı sayısı, temelde 2 olarak belirlenir. Ancak sosyal ve beşeri bilimler, sağlık bilimleri, fen ve mühendislik bilimlerinden her bir alanda eğitim veren fakülte varsa birer tane eklenir gibi hüküm konulabilir. Örneğin, sadece sosyal ve beşeri bilimler veya sağlık bilimleri ya da fen ve mühendislik bilimlerinden oluşuyorsa 3, iki tanesinden oluşursa 4, tüm alanlarda eğitim-öğretim varsa 5 olarak belirlenebilir.

A17. Madde 11. Mevcut öneriye göre öğrenci sayısı 50.000'e kadar olan üniversitelerde 3, daha fazla olanlarda 5 rektör yardımcısı atanabiliyor. Rektör yardımcısı sayısının belirlenmesinde öğrenci sayısı açısından 10.000 ve katları esas alınır, daha uygun ve dengeli bir uygulama sağlanmış olacaktır.

STK1. Rektör yardımcılarının sayısı beş (5) olmalıdır. Amirler ve yardımcılar günlük bürokratik iş yükünden dolayı üniversite/fakülte/yüksekokul için yeni strateji belirlemek veya yeni ufuklar aramak için zaman bulamamaktadırlar. Hatta verdikleri talimatların takibini bile yapamamaktadırlar. Ayrıca rektör yardımcılar dışında kalan yardımcılar haftalık ders yükü beş (5) saat olarak belirlenmiştir. İşlerin yoğunluğundan dolayı Rektör veya yardımcısı hangi üniversitede ve kaç yıl süreyle derslerini zamanında yapma fırsatı bulabilmiştir. Bazı fakültelerde/yüksekokullarda öğrenci sayısı birkaç bini bulmakta ve çok yoğun işler olmaktadır. Öğretim elemanları ve öğrenciler açısından öğretim faaliyetlerinin kalite kontrolü yapılamamaktadır. Bu nedenle yardımcı sayısı üç ile beş arasında olmalıdır.

KKK17. Üçten fazla rektör yardımcısı için öngörülen 50 bin öğrenci şartı aşağıya çekilmeli ve tek ölçüt olmaktan çıkarılmalı.(iş yükünü, dolayısıyla yardımcı sayısını belirleyen tek etmen, öğrenci sayısı değildir.)

11.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 11. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

On birinci maddede rektörün sorumluluk alanlarından başlanarak seçim süreci ve diğer ayrıntılara yer verilmektedir. İç ve dış paydaşlar bu maddeye ilişkin toplam 213 görüş dile getirmişlerdir. Bu görüşler *rektörlük seçim sisteminin değişmesi, rektör seçim ölçütlerinin belirlenmesi, rektörlük görev süresi, rektör yardımcısı sayısının belirlenmesi* alt temalarını oluşturmaktadır. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 29. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 11. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
11. Madde	11.1.Rekt Seçimine Yönelik Görüşler	11.1.1.Rektörlük seçim sisteminin değişmesi	107	■
		11.1.2.Rektör seçim ölçütlerinin belirlenmesi	42	■
	11.2.Rektörün Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler	11.2.1.Rektörlük görev süresi	28	■
		11.2.2.Rektör yardımcısı sayısının belirlenmesi	36	■
	Genel Toplam		213	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

İlk alt tema olan *rektörlük seçim sisteminin değişmesine* yönelik yapılan incelemelerde tüm üniversitelerde rektörün komisyon yerine bilimsel ve objektif ölçütler belirlenerek bu ölçütleri karşılayanların başvurusu sonrasında üniversite bünyesindeki tüm paydaşların oylarıyla seçim yapılması ve seçilen kişinin Cumhurbaşkanı tarafından onaylanması gerektiği görüşü vurgulanmaktadır.

Rektör seçim ölçütlerinin belirlenmesi alt temasında rektör adayı olmak isteyen kişilerin objektif ve bilimsel ölçütlere göre başvuru yapabilmesi ve bu ölçütlere göre bir sıralama yapılarak seçim yoluyla rektörün belirlenmesi görüşü öne çıkmaktadır.

Rektörlük görev süresi konusunda beş yıllık sürenin yetersiz bulunması ve üst üste rektör seçilebilmenin önü açılarak görev sürelerinin de bu uygulamaya göre belirlenmesi düşüncesi hâkimdir. *Rektör yardımcısı sayısının belirlenmesi* konusunda sayının artırılması olumlu karşılanırken bu sayının belirlenmesinde tek ölçütün öğrenci sayısı olmasının farklı sorunlara yola açabileceği vurgulanmaktadır. Rektör yardımcılarının sayısının üniversitelerdeki işleyiş, fakülte çeşitliliği, fazla iş yükü gibi unsurlar göz önünde tutularak belirlenmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Maddenin son hâlinin içeriği incelendiğinde rektör seçim ölçütlerinin belirlenmesi, rektörlük görev süresi, rektör yardımcısı sayısının belirlenmesi konularında görüşler doğrultusunda herhangi bir değişikliğe rastlanmamıştır. Rektörlük seçim sistemi ile ilgili olarak maddenin son hâlinde farklı alternatifler sunulmuştur. İlk alternatif kısmen görüşler doğrultusunda senatoya başvuru, öğretim üyelerinin seçimi, öğretim üyelerinin yarısından bir fazla oy alan adayın Kurul tarafından Cumhurbaşkanıya sunulması ve Cumhurbaşkanı tarafından atanması; bu oy oranına ulaşan aday bulunmaması durumunda seçimde en çok oy alan üç adayın sunulması ve Cumhurbaşkanının bu adaylardan birini seçip rektör olarak ataması şeklindedir. İkincisi ise rektör adayı belirlemek için her fakülteden seçilen birer profesör; sağlık, fen ve sosyal bilimlerin her birinden üçer profesör, ikişer doçent, birer yardımcı doçent, birer öğretim görevlisi, birer lisansüstü ve lisans öğrencisi ile genel sekreterlikten bir, fakülte sekreterliklerinden bir ve enstitü sekreterlerinden bir temsilciden oluşan üniversite meclisi kurulması; bu meclisin çift turlu seçim sistemiyle üç rektör adayını belirlemesi ve Cumhurbaşkanının bu adaylardan birisini seçip ataması şeklindedir. Üniversite konseyi oluşturulan Devlet üniversitelerinde rektör seçiminin ise üniversite konseyi

tarafından rektör adaylarını belirleme komisyonu oluşturulması, üniversite konseyinin belirlediği başvuru şartlarının ilan edilmesi, Rektör adaylarını belirleme komisyonu, bir yükseköğretim kurumunda profesör olarak atanmış ve bu ilana başvuran adaylar arasından üç aday belirlemesi ve adaylardan birinin, üniversite konseyi tarafından gizli oyla seçilip üniversite konseyi başkanı/Cumhurbaşkanı tarafından rektör olarak atanacağı ifade edilmiştir. Ayrıca kuruluş tarihinden itibaren on yıl geçmemiş veya on yıl geçmiş olmasına rağmen iki yüz öğretim üyesine sahip olmayan devlet üniversitelerinde rektörün, yapılan ilan üzerine başvuran adaylar arasından Kurul/Cumhurbaşkanı tarafından seçilerek atanacağı belirtilmektedir. Bu ifadelere ek olarak vakıf üniversiteleri ile özel üniversitelerde rektör, üniversite mütevelli heyeti tarafından yapılan teklif üzerine Kurul tarafından atanır şeklinde açıklamalar yapılmıştır.

12. Madde – Senato

12.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 12. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 12. Madde'sinde senato yapısı, görev ve yetkileri üzerine açıklamalar yer almaktadır. Maddede senatonun üniversitenin akademik konulardaki en üst karar organı olduğu belirtilmiştir. Senatonun rektörün başkanlığında, rektör yardımcıları, dekanlar, enstitü ve konservatuar müdürleri, her fakülteden fakülte öğretim üyeleri tarafından üç yıl için seçilecek birer öğretim üyesi ile meslek yüksekokulları müdürlerinin kendi aralarından seçeceği en fazla üç müdürden oluştuğu; genel sekreterin toplantılara raportörlük yapmak üzere katılacağı ancak oy hakkı olmadığı; aynı zamanda üniversitenin öğrenci temsilcisinin akademik yükselme ve atama konuları haricindeki toplantılara oy hakkı olmaksızın katılabileceği ifade edilmektedir.

Senatonun üniversite konseyi bulunmayan üniversitelerde üniversitenin stratejik planını karara bağlamak; Kanun hükümlerine göre üniversitenin yönetmeliklerini çıkarmak; üniversite bünyesinde fakülte, enstitü, araştırma enstitüsü ve konservatuar kurulması teklif edilmesine karar vermek; üniversite bünyesinde meslek yüksekokulu, araştırma ve uygulama merkezi, bölüm, anabilim ve anasanat dalı ile bilim dalı ve sanat dalı kurulmasını karara bağlamak, üniversite bünyesindeki yükseköğretim birimlerinin

öğretim programlarını karara bağlamak, üniversitenin akademik takvimini karara bağlamak, Üniversitenin akademik yükseltmelerinde esas alınacak kıstasları belirlemek, fahri doktora unvanı verilmesini karara bağlamak, fakülte kurulunun aldığı kararlara yapılan itirazları karara bağlamak, Kanunla ve diğer kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak gibi görev ve yetkilere sahip olduğu belirtilmektedir. Ayrıca maddenin içeriğinde rektörün çağrısı üzerine senatonun her eğitim-öğretim döneminde en az iki defa toplanacağı yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler iki tema altında toplanmıştır. Bu temalar *Senato Üyelerinin Çeşitliliğine Yönelik Görüşler* ile *Senatonun Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu temalar ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 30. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 12. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
12.1.Senato Üyelerinin Çeşitliliğine Yönelik Görüşler	12.1.1.Araştırma görevlileri temsilcisinin katılması	5	2	0	0	7
	12.1.2.İdari personel temsilcisinin katılması	2	2	1	1	6
	12.1.3.MYO öğretim elemanlarının temsilcisinin katılması	3	0	0	0	3
	12.1.4.MYO müdürlerinin tümünün katılması	4	2	0	0	6
	12.1.5.Yüksekokul temsilcisinin katılması	2	2	1	0	5
	12.1.6.Öğrenci temsilcisinin katılması	15	6	1	0	22
	6 Alt tema	31	14	3	1	49
12.2.Senatonun Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler	12.2.1.Yetkilerinin artırılması	11	7	1	0	19
	2 Alt tema	11	7	1	0	19
2 Tema	8 Alt tema	42	21	4	1	68

Tablo 26 incelendiğinde yasa tasarısının 12. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 68 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 42, akademisyenler 21, STK'ler 4 ve KKK'ler 1 görüş dile getirmişlerdir.

12.1. Senato Üyelerinin Çeşitliliğine Yönelik Görüşler teması altında *Araştırma Görevlileri temsilcisinin katılması, İdari personel temsilcisinin katılması, MYO öğretim elemanlarının temsilcisinin katılması, MYO müdürlerinin tümünün katılması, Yüksekokul temsilcisinin katılması, Öğrenci temsilcisinin katılması* olmak üzere altı tema yer almaktadır.

12.1.1. Araştırma Görevlileri temsilcisinin katılması alt temasında senato üyeleri arasında araştırma görevlilerinin de bulunması gerektiği üzerine paydaşlar içerisinde üniversite ve akademisyenlerin görüş bildirdiği görülmektedir. Bu paydaşlar tarafından üniversitenin akademik en üst karar organı içerisinde üniversitenin akademik yapılanmasının bir parçası olarak araştırma görevlilerinin yer almasının uygun olacağı görüşü dile getirilmektedir.

Ü4. Yükseköğretim Yasa Taslağı'nın Senato başlıklı 12'nci maddesinin 2'nci fıkrasında, araştırma görevlilerinin kendi aralarından seçecekleri bir temsilcinin Senatoya katılımı sağlanacak şekilde değişikliğe gidilmesinin...

A79. Kuruluş ve işleyişi: Senato, her bir fakülteden, öğretim üyeleri tarafından seçilen birer öğretim üyesi ile tüm üniversitenin öğretim görevlileri, okutmanları, araştırma görevlileri ve idari personelinin kendi aralarında gizli oy, açık tasnif yöntemiyle seçtikleri birer temsilci ile öğrenci temsilciler kurulu başkanı tarafından oluşur.

12.1.2. İdari personel temsilcisinin katılması alt temasına ilişkin kamu kurum ve kuruluşları haricindeki paydaşların görüşlerini dile getirdikleri görülmektedir. Temsilci çeşitliliğinin artırılması amacıyla idari personelin de senatoda yer almasının sağlanması belirtilmektedir.

Ü8. Üniversite öğrenci temsilcisi ve üniversite idari personel temsilcisi oy hakkı olmaksızın akademik yükselme ve atama konuları dışındaki toplantılara katılabilir.

A79. Kuruluş ve işleyişi: Senato, her bir fakülteden, öğretim üyeleri tarafından seçilen birer öğretim üyesi, ile tüm üniversitenin öğretim görevlileri, okutmanları, araştırma görevlileri ve idari personelinin kendi aralarında gizli oy, açık tasnif yöntemiyle seçtikleri birer temsilci ile öğrenci temsilciler kurulu başkanı tarafından oluşur

STK9. Rektörlüğün ise icra makamı olduğu göze çarpmaktadır. Söz konusu karar organlarında o üniversitede yetkili sendikanın göstereceği temsilciler ile üniversitenin tüm öğretim elemanlarının ve idari personelin temsilcilerine yer verilmemiş olması da eksikliklerdir.

12.1.3. *MYO öğretim elemanlarının temsilcisinin katılması* alt temasına yönelik görüşler incelendiğinde MYO'ların sadece müdürler boyutunda ele alındığı ancak bu kurumlarda da öğretim elemanlarının yer aldığı ve senatoda görüş bildirme hakları olduğu üzerinde durulmaktadır.

Ü30. Üniversite senatosuna kendi aralarından seçim yaparak katılacak meslek yüksekokulu müdürlerinin sayısı üç yerine iki ile sınırlandırılmalıdır. Ayrıca meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının aralarından seçilecek bir öğretim elemanın da meslek yüksekokulları temsilcisi olarak senatoda yer alması düşünülebilir.

12.1.4. *MYO müdürlerinin tümünün katılmasını* oluşturan görüşler ele alındığında kamu kurumlarının ve STK'lerin bu konuya ilişkin görüş bildirmediği görülmektedir. Diğer paydaşlar tarafından MYO müdürlerinin kendi aralarından seçecekleri üç müdürün yetersiz olduğu ve tüm müdürlerin senatoda yer alması gerektiği belirtilmektedir. Ancak bazı akademisyenler MYO müdürlerinin niceliksel olarak fazla olmasının senato toplantılarında gündemin MYO üzerine yoğunlaşmasına neden olduğu ve bu nedenle üç kişi ile sınırlandırmanın yerinde bir karar olduğu görüşünü dile getirmektedir.

Ü29. MYO müdürlerinden sadece seçilen üç tanesi değil, tamamı senatoda temsil edilmelidir. Ayrıca senatoda başhekimin de olması gerekebilir.

A31. Senatoda yer almayan meslek yüksekokulları müdürleri kendi birimleri ile ilgili de olsa karar alma sürecine dahil olamayacağından ötürü kurumsal anlamda dışlanmışlık duygusu yaşanacağından çalışma verimliliği ve kurumsal aidiyet duygusu zayıflayacaktır. Bu nedenle tüm MYO müdürleri de Senatoda yer almalıdırlar.

12.1.5. *Yüksekokul temsilcisinin katılması* alt temasını oluşturan görüşler incelendiğinde oldukça az sayıda paydaşın görüş bildirdiği görülmektedir. Görüşlerini dile getiren paydaşlar yüksekokulların tasarıda yer almamasının olumsuz bir durum olduğunu belirtmiş, yüksekokulların da konservatuarların da MYO gibi temsil edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Ü59. Senatoda görev yapacak olan dekanlar, enstitü müdürleri, yüksekokul ve meslek yüksekokul müdürleri, fakülteleri temsil edecek olan öğretim üyeleri, rektörün görev süresinin sona ermesinden 3 ay öncesinde ilgili fakültelerde, yüksekokullarda, meslek yüksekokullarında, enstitülerde ve öğretim elemanlarının katılımı ile gerçekleştirilecek ve üniversite konseyinin yönetiminde yapılacak olan seçimlerle belirlenir.

A7. Yeni düzenlemelerde Yüksekokul Müdürleri ile Konservatuar Müdürlerinin Senato Üyesi olmaya devam edip etmeyecekleri belirsiz bir durum içermektedir. Yüksekokul ve Konservatuar Müdürleri de Enstitü ve Meslek Yüksekokulu Müdürleri ile birlikte 3

Müdür Yardımcısını seçecekler ya da Senato'ya hiç katılmayacaklar mı? Bu belirsiz. Yüksekokul ve Konservatuar Müdürlerinin Senato'ya katılmaması diye bir şey söz konusu olmayacağına göre ve düzenlemede seçilmediklerine göre Yüksekokul ve Konservatuar Müdürlerinin unutuldukları değerlendirilmektedir.

STK26. 2'inci fıkra şu şekilde düzenlenmelidir. Bu madde şu şekilde düzenlenmelidir. Senato; rektörün başkanlığında, rektör yardımcıları, dekanlar, enstitü müdürleri, yüksekokul müdürleri, meslek yüksekokulu müdürlerinden, her fakülteden fakülte kurullarınca seçilecek birer öğretim üyesinden ve kurumda yetkili eğitim sendikasını temsilen bir öğretim üyesinden oluşur.

12.1.6. Öğrenci temsilcisinin katılması alt teması bu temada en çok üzerinde durulan noktadır. Tüm paydaşlar öğrenci temsilcisinin senatoda yer almasına ilişkin görüşlerini dile getirmektedirler. Ancak az sayıda da olsa bazı paydaşlar öğrenci temsilcisinin senatoda yer almasının gereksiz olduğuna vurgu yapmaktadır. Öğrenci temsilcisinin katılımına ilişkin görüşler içerisinde bazı paydaşların bu temsilcilerin de oy hakkı olması gerektiğini vurgularken çoğunluğu oluşturan görüşlere göre oy hakkı olmaksızın akademik yükselme ve atama konuları dışındaki toplantılara öğrenci temsilcisinin katılabileceği ifade edilmektedir.

Ü22. Üniversite öğrenci temsilcisi Senato toplantılarına oy hakkı olmaksızın ve sadece öğrencileri ilgilendiren konuların görüşüldüğü gündem maddeleri sırasında katılabilmeli.

A30. İlgili maddenin (2). fıkrasına göre: “Üniversite öğrenci temsilcisi oy hakkı olmaksızın eğitim, öğretim, bilim, spor, kültür, sanat ve kampus hayatı içerisindeki sosyal konularla ilgili toplantılara rektörün davetiyle katılabilir.” Şeklinde değiştirilebilir.

STK22. Senatoda üye sayısı, üniversite büyüklüğüne bağlı olarak, öğrenci temsilcisi dâhil 15–25 kadar olmalı ve akademik elemanlarca seçilmelidir.

12.2. Senatonun Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler teması altındaki görüşler incelendiğinde *12.2.1. Yetkilerin artırılması* noktasında görüşlerin yoğunlaştığı görülmektedir. Kamu kurum ve kuruluşları haricinde diğer paydaşların görüş bildirdiği bu temada farklı görev ve yetkilere vurgu yapılmaktadır. Ancak ortak bakış açısı senatonun görev ve yetkilerinin artırılmasıdır. Senatonun özellikle karar alıcı konumda olması üzerinde durulmuş; rektör seçimi, öğrenci kontenjanlarını belirlemek, üniversite ile ilgili kanun ve yönetmelikleri hazırlayarak karar almak vb. görev ve yetkilerin senato'ya devredilmesi gerekliliği dile getirilmiştir.

Ü42. b) Görevleri: Senato, üniversitenin akademik organı olup aşağıdaki görevleri yapar:

- (1) Üniversitenin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak;
- (3) Rektörün onayından sonra Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girecek olan üniversite veya üniversitenin birimleri ile ilgili yönetmelikleri hazırlamak;
- (5) Bir sınava bağlı olmayan fahri akademik unvanlar vermek ve fakülte, enstitü ve yüksekokul kurullarının bu konudaki önerilerini karara bağlamak;
- (6) Fakülte kurulları ile rektörlüğe bağlı enstitü ve yüksekokul kurullarının kararlarına yapılacak itiraz inceleyerek karara bağlamak;
- (7) Üniversite Yönetim Kuruluna üye seçmek;
- (8) Gerektiğinde senatoya bağlı alt komisyonlar oluşturmak;
- (9) Belli bir konuda oluşturulan görüş ve değerlendirmeyi Üniversitenin görüşü olarak kamuoyu ile paylaşmak;
- (10) Rektör dâhil akademik ve idari birim yönetici adayları için kriterleri belirlemek;
- (11) Üniversitedeki akademik atama kriterlerini belirlemek;
- (12) Üniversitede üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler ile üstün başarılı akademisyenlere ilişkin düzenlemeler yapmak;

A79. (2) Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girecek olan üniversite veya üniversitenin birimleri ile ilgili yönetmelikleri hazırlamak ve karara bağlamak,

(3) Üniversite yönetimi ile ilgili, Rektörün getireceği konularda karar almak,

(4) Üniversitenin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak ...

STK26. 12'inci Maddeye sıra ile aşağıdaki fıkralar eklenmelidir.

- (5) Bütçe tertipleri arasında aktarma ve ödenek ekleme yapılmasını karara bağlamak,
- (6) Üniversite adına kamulaştırmaya, gayrimenkul satın alınmasına, üniversitenin mülkiyetindeki gayrimenkuller üzerinde üçüncü kişiler lehine aynî hak tesisine karar vermek,
- (7) Öğrenci kontenjanlarını Yüksek Öğretim Kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde belirlemek,
- (8) Misafir öğretim elemanları ve çok özel hâllerde ders karşılığı istihdam edilecek öğretim elemanlarına ödenecek ücretleri belirler.

12.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 12. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 12. Madde'sinde senatonun yapısı, görev ve yetkileri ele alınmaktadır. İç ve dış paydaşlar bu maddeye ilişkin toplam 68 görüş dile getirmişlerdir. Bu görüşler bağlamında *araştırma görevlileri temsilcisinin katılması, idari personel temsilcisinin katılması, MYO öğretim elemanlarının temsilcisinin katılması, MYO müdürlerinin tümünün katılması, yüksekokul temsilcisinin katılması, öğrenci temsilcisinin katılması ve yetkilerinin artırılması* alt temaları yer almaktadır. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Araştırma Görevlileri temsilcisinin katılması alt temasında üniversitenin akademik yapılanmasının bir parçası olarak araştırma görevlilerinin de senatoda yer alması gerektiği ifade edilmektedir. *İdari personel temsilcisinin katılması* alt temasında çeşitliliğinin artırılması amacıyla idari personelin de senatoda yer alması dile getirilmiştir. *MYO öğretim elemanlarının temsilcisinin katılması* alt temasında MYO'ların sadece müdürlerden oluşmadığı, bu kurumlarda da öğretim elemanlarının yer aldığı ve senatoda görüş bildirme hakları olduğu vurgulanmaktadır. *MYO müdürlerinin tümünün katılması* gerektiğini belirtirken bazı paydaşlar MYO müdürlerinin niceliksel olarak fazla olmasının gündemi etkilediğini vurgulamaktadır. *Yüksekokul temsilcisinin katılması* alt temasında yüksekokulların da konservatuarların da MYO gibi temsil edilmesi gerektiği belirtilmektedir. *Öğrenci temsilcisinin katılması* alt temasında oy hakkı olmaksızın akademik yükselme ve atama konuları dışındaki toplantılara öğrenci temsilcisinin katılabileceği ifade edilmiştir.

Tablo 31. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 12. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam Görüş	Görüşlerin Yansımaları
12. Madde	12.1.Senato Üyelerinin Çeşitliliğine Yönelik Görüşler	12.1.1.Araştırma görevlileri temsilcisinin katılması	7	■
		12.1.2.İdari personel temsilcisinin katılması	6	■
		12.1.3.MYO öğretim elemanlarının temsilcisinin katılması	3	■
		12.1.4.MYO müdürlerinin tümünün katılması	6	■
		12.1.5.Yüksekokul temsilcisinin katılması	5	■
		12.1.6.Öğrenci temsilcisinin katılması	22	■
	12.2.Senatonun Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler	12.2.1.Yetkilerinin artırılması	19	■
		Genel Toplam	68	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Yetkilerin artırılması noktasında Senatonun özellikle karar alıcı olması gerektiği vurgulanmış; rektör seçimi, öğrenci kontenjanlarını belirleme, üniversite ile ilgili kanun ve yönetmelikleri hazırlayarak karar alma vb. görev ve yetkilerin senatoya devredilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Madde içeriğinin ilk ve sonraki hâli karşılaştırıldığında araştırma görevlileri temsilcisi, idari personel temsilcisi, MYO öğretim elemanlarının temsilcisi, yüksekokul temsilcisi, MYO müdürlerinin tümünün katılması konularında değişiklik yapılmadığı görülmektedir. *Öğrenci temsilcisinin katılması* noktasında görüşler dikkate alınmış ve öğrenci temsilcisinin oy hakkı olmaksızın akademik yükselme ve atama konuları dışındaki toplantılara katılabileceği belirtilmiştir. Yetkilerinin artırılması konusunda eğitim-öğretimin aksamaması sonucunu doğurabilecek olaylar nedeniyle öğrenime ara verilmesine veya tekrar başlanmasına, Kurul tarafından belirlenen kriterler çerçevesinde diploma programlarının açılmasına karar vermeye yönelik yetkiler verilerek görüşler doğrultusunda kısmi değişiklikler yapılmıştır. Yapılan bu değişikliklerin özellikle temel ilkelere sözü edilen katılımcılık ile kurumsal özerklik anlayışını ve beklentileri karşılamadığı söylenebilir. İç ve dış paydaşların senatoların karar verici bir noktada olmasını bekledikleri ancak maddenin son hâline eklenen eğitim ve öğretime ara verilmesi ile Kurul'un belirlediği çerçeveye göre diploma programının açılmasına karar vermenin senatoyu tam olarak karar verici bir noktaya taşımadığı, yüzeysel bir değişiklik olduğu düşünülmektedir.

13. Madde – Üniversite Yönetim Kurulu

13.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 13. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 13. Madde'sinde üniversite yönetim kurulu yapısı, görev ve yetkileri üzerine açıklamalar yer almaktadır. Maddede üniversite yönetim kurulunun, rektörün başkanlığında, dekanlar, enstitü ve konservatuar müdürleri ile meslek yüksekokulları müdürlerinin kendi aralarından seçeceği bir müdürden oluştuğu ifade edilmektedir. Ayrıca rektör yardımcıları ve genel sekreterlerin oy hakkı olmaksızın toplantılara katılacağı ve genel sekreterin raportörlük yapacağı belirtilmektedir. Üniversite öğrenci

temsilcisinin de oy hakkı olmaksızın akademik yükselme, atama ve disiplin konuları dışındaki toplantılara katılabileceği yer almaktadır.

Üniversite yönetim kurulunun üniversitenin stratejik planını hazırlamak, üniversitenin performans programını karara bağlamak; üniversitenin her yıl düzenli olarak eğitim-öğretim, araştırma, topluma hizmet faaliyetlerini belirlenen performans ilkelerine göre değerlendiren öz değerlendirme raporunu hazırlamak ve kamuoyuna açıklamak; üniversitenin yatırım programını ve bütçe tasarısını hazırlamak; bütçe fasılları arasında aktarma yapılmasını karara bağlamak; üniversite adına kamulaştırmaya, gayrimenkul satın alınmasına, üniversitenin mülkiyetindeki gayrimenkuller üzerinde üçüncü kişiler lehine aynî hak tesisine karar vermek; akademik personelin atanmasını karara bağlamak; rektörün üniversite yönetimi ile ilgili gündeme aldığı konularda karar almak; fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu yönetim kurullarının aldığı kararlara yapılan itirazları karara bağlamak gibi görev ve yetkilere sahip olduğu belirtilmektedir. Ayrıca maddenin içeriğinde üçüncü fıkranın (b), (ç), (d), (e) ve (g) bentlerindeki üniversitenin performans programını karara bağlamak, üniversitenin yatırım programını ve bütçe tasarısını hazırlamak, üniversite adına kamulaştırmaya, gayrimenkul satın alınmasına, üniversitenin mülkiyetindeki gayrimenkuller üzerinde üçüncü kişiler lehine aynî hak tesisine karar vermek, rektörün üniversite yönetimi ile ilgili gündeme aldığı konularda karar almak gibi görevlerin üniversite konseyi oluşturulan üniversitelerde üniversite konseyi tarafından yerine getirileceği belirtilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Üniversite Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 32. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 13. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
13.1. ÜYK'nin Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler	13.1.1. Açıklamalarda üniversite çeşitliliğinin göz önünde tutulmaması	8	4	4	0	16
	1 Alt tema	8	4	4	0	16
1 Tema	1 Alt tema	8	4	4	0	16

Tablo 28 incelendiğinde yasa tasarısının 13. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 16 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 8, akademisyenler 4, STK'ler 4 görüş dile getirmişlerdir. Kamu kurum ve kuruluşlarının maddeye yönelik bu temalara ilişkin görüşlerine rastlanmamıştır.

13.1. Üniversite Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler teması altında yer alan ilk alt tema *13.1.1. Açıklamalarda üniversite çeşitliliğinin göz önünde tutulmaması*dır. Bu alt temaya yönelik olarak kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerine rastlanmamıştır. Diğer paydaşlar ise özel üniversiteler ve vakıf üniversiteleri ile mütevelli heyeti olan ve olmayan üniversitelerin yönetim şekillerindeki farklılıkların göz önünde tutulmadan madde içerisinde ya da farklı bir madde olarak bu çeşitliliğe uygun açıklamaların yer almamasının olumsuzluğuna vurgu yapmaktadır. Açıklamaların yetersizliğinin senato, mütevelli heyetler gibi diğer kurulların görev ve yetkilerinin üniversite yönetim kurulunkine ile çakışmalar yaratacağı ve bu durumun çeşitli çatışmalara neden olacağı vurgulanan görüşler arasındadır.

Ü102. Konseyli ve konseysiz üniversitelerde üniversite yönetim kuruluna biçilen görev farklılık gösterdiğinden dolayı üniversite çeşitliliğine uygun olarak üniversite yönetim kurulu yetki ve sorumlulukları ayrıştırılarak farklı maddeler hâlinde yazılmalıdır.

A70. Gerek Senato gerekse Yönetim Kurulu görevleri tanımlanırken vakıf üniversiteleri ile özel üniversiteler göz ardı edilmiştir. Bu gibi görevler yatırım ve kaynak gerektirdiği için Mütevelli heyet veya özel üniversitede “şirket patronu” esas karar verici olacaktır. O zaman Yönetim Kurulu ve Senato anlamsızlaşacaktır. Bu hususa açıklık getirilmelidir.

STK20. Üniversite Yönetim Kuruluna ilişkindir. Maddenin 3. fıkrasında yer alan görevlerin bir kısmı Vakıf Üniversitelerinde mütevelli heyet başkanlığının yetkisindedir. Bu görevlerin yine mütevelli heyetin yetkisinde kalması gerekir. Esasen maddenin 4. fıkrasında vakıf üniversitelerinde mütevelli heyetin yetkisinde olan konular, konseyli üniversitelerde konseye bırakılmıştır. Bu nedenle maddenin 4. fıkrasının, “Üçüncü fıkranın b, ç, d, e ve g bentlerindeki görevler, üniversite konseyi oluşturulan üniversitelerde üniversite konseyi, vakıf ve özel üniversitelerde ise mütevelli heyet tarafından yerine getirilir” şeklinde düzeltilmesi gerekir.

13.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 13. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 13. Madde’sinde üniversite yönetim kurulunun yapısı, görev ve yetkileri üzerinde durulmuştur. İç ve dış paydaşların toplam 16 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu doğrultuda *açıklamalarda üniversite çeşitliliğinin göz önünde tutulmaması* alt teması oluşturulmuştur. Temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 33. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 13. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
13. Madde	13.1. ÜYK’nin Görev ve Yetkilerine Yönelik Görüşler	13.1.1. Açıklamalarda üniversite çeşitliliğinin göz önünde tutulmaması	16	
	Genel Toplam		16	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Alt temada üniversite çeşitliliğine uygun açıklamaların yer almamasının olumsuzluğu vurgulanmaktadır. Senato, mütevelli heyetler gibi kurulların görev ve yetkilerinin üniversite yönetim kurulunu görevleri ile çakışacağı ve bu durumun çeşitli sorunlara yol açacağı vurgulanmaktadır.

Görüşlerde dile getirilen üniversite çeşitliliğine dayalı açıklamaların yetersiz olmasına yönelik ifade edilenler doğrultusunda maddenin son hâlinde özel üniversiteler, vakıf üniversiteleri, müteveli heyeti olan ve olmayan üniversitelere yönelik ayrıntılı açıklama getirilmemiş ancak “(5) Yeni kurulan ve Kurul tarafından belirlenen öğretim üyesi sayısına ulaşmamış üniversitelerde idari ve akademik kurulların teşkili ve çalışmasına ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından düzenlenir.” ifadesi ile bu eleştiriye yönelik kısmi bir vurgu yapılmıştır. Diğer bir değişiklik bütçeye yöneliktir. Üniversite yönetim kurulunun bütçe fasılları arasında aktarma yapılmasını karara bağlama görevi eleştiriye rastlanmamasına rağmen “Bütçe tertipleri arasında aktarma ve ödenek eklenmesine karar vermek.” şeklinde değiştirilmiştir. İşlevi dikkate alındığında en üst karar organı olarak idari konularda üniversite yönetim kurullarının yeterince yetkiyle donatılmadığı görülmektedir. Bu durumun merkeziyetçi anlayışın bir göstergesi olduğu söylenebilir.

14. Madde – Üniversite İdari Teşkilatı

14.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 14. Madde’sine ilişkin görüşleri

Tasarının 14. Madde’sinde üniversitelerin idari teşkilat yapısı açıklanmaktadır. Üniversitenin idari teşkilatının Rektörlük, Genel Sekreterlik, Dekanlık, Konservatuar Müdürlüğü, Enstitü Müdürlüğü, Hastane Müdürlüğü, Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü, Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü’nden oluştuğu ifade edilmektedir.

Bir genel sekreter ile en çok iki genel sekreter yardımcısından ve bağlı birimlerinden oluşan genel sekreterliğin sorumluluk alanında bulunan birimlerin verimli, düzenli ve uyumlu şekilde çalışmasını sağlamak, senato ve üniversite yönetim kurulunda alınan kararların yazılmasını ve korunmasını sağlamak, senato ve üniversite yönetim kurulunun kararlarını üniversitenin birimlerine iletmek, rektör tarafından verilen diğer görevleri yapmak gibi görevleri olduğu belirtilmektedir.

Genel sekreterliğe bağlı birimlerden biri olan Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının öğrencilerin kayıt, kabul ve ders durumları ile ilgili işleri yapma ve mezuniyet, kimlik, burs ile mezunların izlenmesi işlemlerini yürütme görevlerini yerine getireceği yer almaktadır.

Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığının görevi öğrencilerin genel sağlık sigortası dışında kalan ve ilgili mevzuatı uyarınca yükseköğretim kurumları tarafından karşılanması gereken sağlık ve tedavi hizmetleri ile barınma ve yemek, spor, kültürel ve sosyal ihtiyaçları ile ilgili hizmetleri yürütme olarak ifade edilmektedir.

Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığının görevleri üniversite kütüphanelerinin her türlü ihtiyacını karşılamak, baskı, film, videobant, mikrofilm gibi kayıt kataloglarını hizmete sunma işlemleri ile bibliyografik tarama işlemlerini yapmak olarak sıralanmıştır.

Dış İlişkiler ve Tanıtım Daire Başkanlığının görevleri üniversitenin diğer kurum ve kuruluşlar ile yurtiçi ve yurtdışı diğer yükseköğretim kurumlarıyla olan ilişkilerini, öğrenci ve öğretim üyesi değişim programlarının koordinasyonunu, üniversitenin yurt içi ve yurt dışında tanıtılması faaliyetlerini yapmak olarak tanımlanmaktadır.

Kalite ve Akreditasyon Daire Başkanlığının görevleri yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet faaliyetlerinin kalite düzeylerinin geliştirilmesi ve akreditasyonunun gerçekleştirilmesi için gerekli çalışmaları yapmak olarak belirtilmektedir.

Araştırma Geliştirme ve Yenilik Daire Başkanlığının görevleri üniversitenin sanayi ve iş dünyası ile olan ilişkilerini düzenlemek, geliştirmek, üniversitenin araştırma geliştirme faaliyetlerini koordine etmek şeklinde ifade edilmektedir.

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının görevleri 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve mali hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak, yükseköğretim kurumunun hizmet birimleri için performans ölçütlerinin oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapmak olarak belirtilmektedir.

Hukuk Müşavirliğinin görevleri 659 sayılı Genel ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre hukuk birimlerine verilen görevleri yapmak şeklinde sıralanmaktadır.

Bilgi Yönetimi Daire Başkanlığının görevleri üniversitenin ihtiyaç duyduğu her türlü bilgi işlem sistemini kurmak ve işletmek; istatistik bilgilerini tutmak, eğitim-öğretim ve araştırmalara destek vermek olarak tanımlanmaktadır.

İnsan Kaynakları Daire Başkanlığının görevleri üniversite personelinin atama, özlük ve emeklilik işleriyle ilgili işlemleri yapmak, idarî personelin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamaktır.

Destek Hizmetleri Daire Başkanlığının görevleri arasında üniversitenin ihtiyacı olan taşınmazlar dışındaki satın alma, kiralama, arşiv, güvenlik, sağlık ve benzeri her türlü idarî ve malî hizmetlerin yürütmek; üniversitenin taşınır ve taşınmaz kayıtlarını tutmak; hizmet binalarının temizlik, aydınlatma ve ısıtma hizmetlerini yürütmek; konut tahsisi, sosyal tesislerin kurulması ve yönetilmesi ile ilgili hizmetleri yürütme görevleri yer almaktadır.

Gayrimenkul Yönetim ve Geliştirme Daire Başkanlığının görevleri üniversitenin taşınmazlara ilişkin yapma, yaptırma, bakım, onarım ve tadilat işlerini yürütmek; yükseköğretim kurumunun ihtiyaç duyduğu hizmet binalarını kiralamak, satın almak, yapmak, yaptırmak veya kurumun mülkiyetinde bulunan arazi, arsa ve binaların devri karşılığında veya kurum bütçesinin ilgili tertiplerine bu amaçla konulan ödeneklerden, düzenlenen protokol çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarına doğrudan yaptırmak; yükseköğretim kurumunun taşınmaz ve demirbaşlarını kiraya vermek, işletmek, kamu kurumları arasında taşınmaz ve aynî hak devri ile kuruma yapılacak taşınmaz bağış işlemlerinin yürütülmesinde mevzuata yönelik değerlendirmeleri, teknik-ekonomik etütleri ve verimlilik hesaplarını yapmak, izlemek, her aşamada takip etmek ve yürütmek; taşınmaz ve demirbaşların bakım ve onarım işlerini yürütmek şeklinde sıralanmaktadır.

Basın ve Hâlkla İlişkiler Müşavirliğinin görevleri Rektörlüğün basın ve hâlkla ilişkilerle ilgili faaliyetlerini planlamak ve yürütmek, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında yapılacak işleri yürütmektir.

Özel Kalem Müdürlüğünün görevleri Rektörün çalışma programını hazırlamak, resmi ve özel yazışmalarını, protokol ve tören işlerini düzenlemek olarak ifade edilmektedir. Bu açıklamalara ek olarak hukuk müşavirliği, basın ve hâlkla ilişkiler müşavirliği ve özel kalem müdürlüğünün doğrudan rektöre bağlı olduğu; rektör tarafından üniversitenin değişen akademik ve idarî ihtiyaçlarını karşılamak üzere, üniversite yönetim kurulu kararı ile doğrudan rektöre bağlı, rektör yardımcısı sayısının en fazla iki katı kadar koordinatör görevlendirebileceği; yükseköğretim kurumları

bünyesinde yer alan meslek yüksekokullarının koordinasyonunu sağlamak üzere bir meslek yüksekokulları koordinatörlüğü oluşturulacağı yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Üniversite İdari Teşkilatının Birimlerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 34. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 14. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar		Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
14. 1. Üniversite İdari Teşkilatının Birimlerine Yönelik Görüşler	14.1.1.Genel sekreterlik birimi		7	2	1	0	10
	14.1.2.Daire başkanlıkları birimi		15	8	4	1	28
	2 Alt tema	Toplam	22	10	5	1	38
1 Tema	2 Alt tema	Genel Toplam	22	10	5	1	38

Tablo 30 incelendiğinde yasa tasarısının 14. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 38 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 22, akademisyenler 10, STK'ler 5 ve KKK'ler 1 görüş dile getirmişlerdir.

14.1. Üniversite İdari Teşkilatının Birimlerine Yönelik Görüşler teması altında iç ve dış paydaşlardan sadece üniversite ve akademisyenlerin dile getirdiği görüşlerden oluşan *14.1.1. Genel sekreterlik birimi* alt temasında genel sekreterin görevlerinin önemli olduğu ve idari sorumluluğu üstlenmesi açısından bu göreve getirilecek kişilerin niteliğinin önem taşıdığı belirtilmektedir. Bu nedenle akademik yeterliğin bu göreve getirilmek için yeterli olmadığı, bu görevin gerektirdiği donanımına sahip kişilerin görevlendirmede göz önünde tutulması gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca genel sekreterin rektör ile bire bir çalışması nedeniyle görev süresinin rektörün görev süresi ile sınırlı olması gerektiği de dile getirilen görüşler arasındadır. Genel sekreterliğin görevlerine ilişkin diğer bir görüş ise özel ve vakıf üniversitelere ilişkin ek açıklamalar yapılması gerektiğidir.

Ü42. Genel sekreter yükseköğretime ilişkin konular ile farklı grupları ve konuları koordine edebilecek, yöneticilik deneyimi olan ve bu alanda nitelikli kişilerden Rektör tarafından atanır ve görev süresi rektörün görev süresi ile sona erer.

Ü35. “Üniversite konseyi bulunan üniversitelerde konseyin sekreterlik hizmetleri genel sekreterlikçe yürütülür.” şeklinde hüküm tesis edilmiş ise de, vakıf ve özel üniversiteler düşünülerek, madde metninin “Üniversite konseyi bulunan üniversitelerde konseyin ve de vakıf ve özel üniversitelerde mütevelli heyetin sekreterlik hizmetleri genel sekreterlikçe yürütülür.” şeklinde değiştirilmesi,

A67. Genel Sekreterlik, akademik görevi olmayan ve idari konularda devlette en az 15 yıllık deneyimi olan bir genel sekreter ile genel sekreterle aynı atanma kriterlerini taşıyan en çok iki genel sekreter yardımcısından ve bağlı birimlerinden oluşur.

STK26. 14’üncü Maddenin 4’üncü Fıkrası şu şekilde düzenlenmelidir . Genel sekreterliğe bağlı tüm daire başkanlıkları, müşavirlikler kurumda görev yapan idari personel arasından liyakat esasına bağlı olarak Rektör tarafından atanır.

14.1.2. Daire başkanlıkları birimi alt teması altında üniversite idari teşkilatı birimlerinden olan daire başkanlıklarına ilişkin görüşler yer almaktadır. İç ve dış paydaşların genel olarak olumlu görüşler bildirdiği bu alt temada üzerinde durulan konulardan biri daire başkanlığı çeşitliliğinin olumlu olması ancak bazı görevlerde çakışmalar olmasının sorun yaratabileceğidir. Ayrıca kamu kurum ve kuruluşları hariç diğer paydaşların iç denetim, döner sermaye, kariyer geliştirme gibi yeni daire başkanlıklarının eklenmesi önerisinde bulundukları; görüş bildiren bazı üniversitelerin ise daire başkanlığı çeşitliliğine üniversitelerin kendilerinin karar vermesi gerektiği görüşünde olduğu görülmektedir.

Ü53. Tasarının 14. Maddesinde “Üniversite idari teşkilatı” belirlenmiştir. Ancak, 14. Maddede sıralanan idari teşkilat yapısı arasında, “İç Denetim Birimi Başkanlıkları” veya “İç Denetim Birimleri” yer almamaktadır. Bilindiği üzere, ülkemizde 5018 sayılı Yasa ile birlikte Üniversitelerde iç denetim ihdas edilerek, iç denetim faaliyetlerini yürütmek üzere doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetçiler atanmıştır. İç denetçilerin atanması ile birlikte, üniversitelerde iç denetim birim başkanlıkları veya iç denetim birimleri kurularak, iç denetim faaliyetleri başlamıştır. Taslağın 14. Maddesine, (1). Bentten sonra gelmek üzere, denetim ve danışmanlık birimi olarak, doğrudan rektörlük makamına bağlı olarak “İç Denetim Birimi Başkanlığı” ibaresi, başkanlık kurulmayan yerler için ise “İç Denetim Birimi” ibaresi eklenmelidir. İç denetim birim başkanlıklarının, iç denetçiler ve yeter sayıda idari personelden oluşacağı belirtilerek, görevinin, 5018 sayılı Yasa ile belirlenen faaliyetleri yapmak olduğu belirtilmelidir.

A12. Genel sekreterliğe bağlı birimler ve bunların görevlerinin belirtildiği söz konusu madde kapsamında yer alan daire başkanlıklarının bazıları diğer başkanlıklara bağlı birimler altında yürütülebilecek durumdadır. 12 farklı daire başkanı ve ilgili şube müdürlerinin sayısı dikkate alındığında 100’ü aşkın devlet üniversitesinde bu geniş idari yapılanma modeli aşırı personel gereksinimini ve mali yük ortaya çıkaracaktır. Bu nedenle fıkra da yer alan başkanlıkların sayısının konsey oluşturulan ve oluşturulmayan üniversitelerde farklı olması gerekmektedir. Özellikle ilgili fıkranın ç, d, e, g, ı ve i bentlerinde belirtilen birimlerin ileri araştırma birimleri olarak kabul edilen üniversitelerde yapılandırılması daha uygun görülmektedir.

STK4. Üniversite İdari Teşkilatı başlıklı 14. maddesindeki, birçok konunun kanunla düzenlenmesine ihtiyaç bulunmamakla birlikte daire başkanlıklarının görev tanımlarının bazı noktalarda örtüştüğü/çakıştığı dikkati çekmektedir. Örnek: 4. fıkra (i) ve (i) bentleri

14.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 14. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 14. Madde’sinde üniversitelerin idari teşkilatlanmasına ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Üniversite bünyesindeki müdürlükler ve daire başkanlıkları ile görevlerinin neler olduğu açıklanmaktadır. Bu maddeye ilişkin olarak iç ve dış paydaşlardan toplam 38 görüş dile getirilmiştir. Görüşler *genel sekreterlik birimi* ve *daire başkanlıkları birimi* olmak üzere iki alt tema altında toplanmıştır. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 35. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 14. Madde’sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
14. Madde	14.1.Üniversite İdari Teşkilatının Birimlerine Yönelik Görüşler	14.1.1.Genel sekreterlik birimi	10	
		14.1.2.Daire başkanlıkları birimi	28	
	Genel Toplam			38

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Başta üniversiteler olmak üzere paydaşların genel sekreterlik görevi için sadece akademik yeterliğin göz önünde tutulmasının yeterli olmadığı bu göreve getirilecek kişilerin niteliğine bakılması gerektiği vurgulanan konular arasındadır. Ayrıca görev süresinin rektörün süresi ile aynı olması gerektiği, özel ve vakıf üniversiteleri için ek açıklamalar yapılması gerektiği üzerinde durulmuştur. İkinci alt temada ise daire başkanlıkları üzerinde durulmuş; iç denetim, döner sermaye, kariyer geliştirme gibi yeni daire başkanlıklarının eklenmesi görüşünün yanı sıra üniversitelerin daire başkanlıklarına kendilerinin karar vermesi gerektiği önerisinde bulunulmuştur.

Tasarının son hâlinde maddede içeriksel değişikliklere gidilmiştir ancak görüşlerde dile getirilenlere yönelik bir düzenleme yapılmamıştır. Rektörlük, dekanlık, müdürlüklerle ilgili açıklamalar madde içeriğinden çıkarılmış ve bu birimlerle ilgili genel açıklamaları içeren bir bent eklenmiştir. Bu bentte devlet yükseköğretim kurumlarında fakültelerde dekana, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokullarında müdüre bağlı ve bu kurumların idari teşkilatının başı olan bir sekreter ile sekreterlik bürosunda ihtiyaca göre kurulacak öğrenci işleri, personel, kütüphane, idari ve mali işler, yayın ve destek hizmetleri birimi bulunduğu ifade edilmiştir. Bu birimlerin üniversite yönetim kurulu kararı ile kurulacağı belirtilmiştir. Kurulan birimlerin üniversitenin merkez birimlerinin koordinasyonu ve kuralları doğrultusunda çalışacağı ifade edilmiştir.

Ayrıca maddenin son hâline “Öğrenci işleri Daire Başkanlığı, Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, Dış ilişkiler Tanıtım ve Topluma Hizmet Daire Başkanlığı, Kalite ve Akreditasyon Daire Başkanlığı, Araştırma Geliştirme ve Yenilik Daire Başkanlığı, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, Bilgi Yönetimi Daire Başkanlığı, İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı, Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı, Gayrimenkul Yönetim ve Geliştirme Daire Başkanlığı, Basın ve Halkla ilişkiler Müşavirliği, Akademik Proje ve Programlar Daire Başkanlığı, Özel Kalem Müdürlüğü” birimleri açıklamalarıyla eklenmiştir.

15. Madde – Dekan ve Fakülte Yönetimi

15.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 15. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 15. Madde'sinde fakülte organları açıklanmaktadır. Fakültenin dekan, fakülte yönetim kurulu ve fakülte kurulundan oluştuğu ifade edilmektedir. Fakültenin en üst yöneticisi olan dekanın üniversitenin stratejik planına ve performans programına, senatonun, üniversite ve fakülte yönetim kurullarının kararlarına uygun olarak yönetmekle, bölümler ve anabilim dalları arasında düzenli ve uyumlu çalışmayı sağlamakla, fakülte bünyesindeki eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet faaliyetlerinin koordinasyonunu sağlamakla ve fakülteyi temsil etmekle görevli ve yetkili olduğu belirtilmektedir.

Dekanlık seçim sistemi ile ilgili olarak devlet yükseköğretim kurumlarında fakültede kadrolu öğretim üyelerince yapılan seçimde en fazla oy alan profesör unvanına sahip öğretim üyesinin üç yıl süreyle üniversite yönetim kurulunca, üniversite konseyi olan üniversitelerde ise konsey başkanı tarafından dekan olarak atanacağı ifade edilmektedir. Kadrolu profesör sayısı üç veya daha az olan ya da en fazla on öğretim üyesi bulunan fakültelerde ise dekanın doğrudan üniversite yönetim kurulu, üniversite konseyi bulunan üniversitelerde ise konsey başkanı tarafından atanacağı; özel ve vakıf yükseköğretim kurumlarında ise dekanın doğrudan rektör tarafından atanacağı belirtilmektedir. Dekanın devlet yükseköğretim kurumlarında üst üste en fazla iki dönem dekan olarak görev yapabileceği açıklamalar arasında yer almaktadır. Dekanın görev süresi dolmadan görevden alınabilmesi için belirtilen atama merciinin yetkili olduğu belirtilmektedir. Dekanın, fakültenin kadrolu öğretim üyeleri arasından iki, öğrenci sayısı üç binin üzerinde olan fakültelerde kendi görev süresiyle sınırlı olmak üzere üç dekan yardımcısı görevlendirebileceği belirtilen diğer bir husustur.

Fakültenin akademik ve idarî konularda en üst karar organının fakülte yönetim kurulu olduğu belirtilmektedir. Fakülte yönetim kurulunun dekanın başkanlığında dekanın belirleyeceği en fazla beş bölüm başkanı; fakültede kadrolu profesör, doçent, yardımcı doçent ve araştırma görevlilerinin kendi aralarından seçeceği üç profesör; iki doçent; bir yardımcı doçent ve bir araştırma görevlisi ile fakülte öğrenci temsilcisinden

oluştugu ve fakültede temsil edilemeyen akademik unvanlar için seçim yapılmayacağı; üyelerin görev süresinin dekanın görev süresi ile sınırlı olduğu ifade edilenler arasındadır. Dekan yardımcıları ile fakülte sekreterinin oy hakkı olmadan yönetim kurulu toplantılarına katılacağı, fakülte sekreterinin raportörlük yapacağı ve ayrıca fakülte öğrenci temsilcisinin de oy hakkı olmaksızın akademik yükselme, atama ve disiplin konuları dışındaki toplantılara katılabileceği belirtilmektedir.

Fakülte yönetim kurulunun görev ve yetkileri fakülte kurulunun, bölümlerin ve anabilim dallarının teklifi üzerine fakültenin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetleri ile bu faaliyetlerle ilgili esasların, plan ve programların uygulanmasını sağlamak; eğitim ve öğretim takviminin uygulanmasını sağlamak; öğrencilerin kabulü, ders intibakları ve çıkarılmaları ile eğitim-öğretim ve sınavlara ait işlemler hakkında karar vermek; dekanın fakülte yönetimi ile ilgili gündeme aldığı konularda karar almak ve bu Kanunla verilen diğer görevleri yapmak şeklinde açıklanmaktadır.

Fakülte kurulunun dekanın başkanlığında fakülteye bağlı bölüm başkanları, bölüm olmayan fakültelerde anabilim dalı başkanları ile profesörlerin kendi aralarından seçecekleri üç, doçentlerin kendi aralarından seçecekleri iki, yardımcı doçentlerin kendi aralarından seçecekleri bir öğretim üyesinden oluştuğu ve yılda en az iki defa dekanın çağrısı üzerine toplanacağı maddenin açıklamaları arasında yer almaktadır. Fakülte kurulunun görevlerinin ise eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetleri ile bu faaliyetlerle ilgili esasları plan ve programlara ilişkin fakülte yönetim kuruluna öneride bulunmak olduğu belirtilmektedir.

Maddenin son bendinde ise konservatuarın organlarının müdür, yönetim kurulu ve konservatuar kurulu olduğu ve bu organların görev ve yetkilerinin fakülte organlarının görev ve yetkileri ile aynı olduğu ifade edilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler iki tema altında toplanmıştır. Bu temalar *Dekana Yönelik Görüşler* ve *Fakülte Yönetimine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 36. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 15. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
15.1. Dekana Yönelik Görüşler	15.1.1. Dekanlık seçim sistemi	37	7	1	2	47
	1 Alt tema Toplam	37	7	1	2	47
15.2. Fakülte Yönetimine Yönelik Görüşler	15.2.1. Fakültedeki kurulların birleştirilmesi ve üye sayıları	22	16	4	0	42
	1 Alt tema Toplam	22	16	4	0	42
2 Tema	2 Alt tema Genel Toplam	59	23	5	2	89

Tablo 32 incelendiğinde yasa tasarısının 15. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 89 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 59, akademisyenler 23, STK'ler 5 ve KKK'ler 2 görüş dile getirmişlerdir.

15.1. Dekana Yönelik Görüşler teması altında 15.1.1. Dekanlık seçim sistemi alt teması yer almaktadır. Bu alt temada yoğunluklu olarak üniversiteler olmak üzere iç ve dış paydaşların görüş bildirdiği görülmektedir. Üniversitelerin dekanlık seçimine ilişkin görüşleri çeşitlilik göstermektedir. Belirli ölçütlere göre başvuru yapılması sonrasında dekanın üç aday arasından öğretim üyeleri tarafından seçilmesi ve rektörün ataması, başvuru yapanlar arasından konseyli üniversitelerde konseydeki oy çokluğuna göre dekanın seçilmesi ve konsey tarafından atanması, rektörün belirlediği üç adaydan Yükseköğretim Kurulunun uygun adayı ataması, özel ve vakıf üniversiteleri için tasarıda belirtildiği gibi devlet üniversitelerinde de dekanı rektörün direkt ataması gibi öneriler yer almaktadır. Ayrıca bazı paydaşlar seçim sistemini olumsuz gördüklerini belirtmiş ve rektörün kendi çalışmak istediği dekanı seçmesinin yerinde bir uygulama olacağı yönünde görüş bildirmişlerdir. Tüm bu görüşler arasında en çok vurgulanan ise öğretim üyeleri tarafından seçim yapılması ve atamayı rektörün yapmasıdır.

Ü43. Yasa taslağında önerildiği gibi Dekan, fakülte öğretim üyeleri arasından seçilmeli ve en yüksek oy alan üç kişiden birisi Rektörce Dekan olarak atanmalıdır.

A21. Dekan özel ve vakıf üniversitelerindeki gibi rektör tarafından atanmalıdır. Rektör beraber çalışacağı dekanı kendisi seçmelidir.

STK26. Dekan Fakülte Dekanları; İlgili Fakültenin kadrosunda Profesör unvanına sahip kişiler arasından, tüm akademik ve idari personelin katılacağı seçimle belirlenir. Bu seçimde ilk turda en az üçte iki oy alan aday Rektör tarafından Dekan olarak atanır. İlk turda en az üçte iki oy alan aday olmazsa, ilk turda en çok oy alan ilk iki aday arasında aynı şekilde seçim yapılarak en çok oy alan aday Rektör tarafından Dekan olarak atanır.

KKK16. Maddenin üçüncü fıkrasında devlet yükseköğretim kurumları ile özel ve vakıf yükseköğretim kurumlarında dekanın atanma usulü belirlenmiş olup; dekanın devlet yükseköğretim kurumlarında fıkra da belirtilen usul doğrultusunda seçilerek atanmasının hiçbir pratik faydasının olmadığı düşünülmektedir. Bu sebeple devlet yükseköğretim kurumları için de, özel ve vakıf yükseköğretim kurumları için belirlenen doğrudan rektör tarafından atanma usulünün getirilmesinin uygun olacağı mütalaa edilmektedir.

15.2. Fakülte Yönetimine Yönelik Görüşler teması altında *15.2.1. Fakültedeki kurulların birleştirilmesi ve üye sayıları* alt teması yer almaktadır. Bu alt temayı oluşturan görüşler incelendiğinde kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere diğer iç ve dış paydaşların görüşlerini dile getirdiği görülmektedir. Daha çok üniversiteler yoğunluklu olmak üzere fakülte yönetim kurulunda yer alan üyelerin sayılarında değişikliğe gidilmesi önerisi dile getirilmektedir. Bu üyelerin seçimle belirlenmesi, eşit sayıda üye olması, bölüm başkanlarının tümünün bu kurulda yer alması gibi farklı öneriler görüşler arasında yer almaktadır. Ayrıca fakülte yönetim kurulu ile fakülte kurulunun birleştirilerek tek bir kurul hâline getirilmesinin işleyişi kolaylaştıracağı diğer bir görüş olarak dile getirilmektedir.

Ü67. Fakülte yönetim kurullarının oluşması sürecinde fakülte kurulunun belirleyeceği 3 veya 5 bölüm başkanı temsil açısından doğru olamayacaktır. Fakülte yönetim kurulu üyeliği mutlaka seçimle gerçekleştirilmelidir. Profesör, doçent ve yardımcı doçentlerden ikişer üye ve diğer öğretim elemanlarını temsilen birer temsilci yer almalıdır.

A30. Taslakta yer almayan bir diğer noktaya yönelik önerim ise, “Fakülte Kurulu/ Fakülte Yönetim Kurulu” şeklindeki iki kurulun görev ve yetkilerinin tek bir kurula örneğin “Fakülte Yönetim Kuruluna” aktarılabilir. Böyle bir dönüşümün akademik bürokrasiyi azaltacağı ve daha etkin olabileceği düşünülmektedir. İstisnai olmakla birlikte bazı fakültelerde öğretim görevlisi olmayabilir. Bazı fakültelerde ise öğretim üyesinden çok öğretim görevlisi olabilir. Aynen öğrenci, araştırma görevlisi temsilcilerine yer verildiği gibi. Bu cümlede; “.... bir öğretim görevlisi temsilcisi” ifadesine de yer verilmelidir. Zaten öğretim görevlisi yoksa bu ifade zaten anlamsız kalacaktır. Bunun için “Fakültede temsil edilemeyen akademik unvanlar için seçim yapılmaz”. Cümlesinin eklenmesi gereksizdir.

Aynı şekilde, akademik temsilcilere yönelik aynı maddenin (8). fıkrasına istinaden “.....yardımcı doçentlerin kendi aralarından seçecekleri bir öğretim üyesinden oluşur” Cümlesine ek olarak “.....öğretim görevlilerinin kendi aralarından seçecekleri bir öğretim görevlisinden oluşur” ifadesinin yer almasının üniversitelerde katılımcılık ve temsilde adaletin tesisi bakımından önem arz etmektedir.

STK25. Fakülte Yönetim Kurullarının oluşumu düzenlenmiştir. Devlet üniversitelerinin pek çoğu dahil olmak üzere Fakülte yönetim kurullarını bu maddeye göre oluşturmak mümkün olamayacaktır. Zira, yönetim kurulundan 3 Prof. 2 Doç. 1 Yrd.doç. dışında dekanın belirleyeceği en fazla 5 bölüm başkanının kurulda yer alabilmesi için o Fakültede, dekan ve 3 Prof üye dışında, (bölüm başkanları da o bölümde Prof. varsa profesörler arasından seçilmesi gerektiğine göre,) 5 profesör daha bulunması gerekmektedir. Belli merkezlerdeki üniversiteler dışında bu kadroya sahip üniversite yok denecek kadar azdır.

15.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 15. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

On beşinci maddede dekanlık atama süreci, fakülte yönetim kurulu ve fakülte kurulu ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Bu maddeye ilişkin olarak iç ve dış paydaşlardan toplam 89 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler *dekanlık seçim sisteminin değişmesi, fakülte kurullarının birleştirilmesi ve üye sayıları* olmak üzere iki alt temayı oluşturmaktadır. Alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 37. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 15. Madde’sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam Görüş	Görüşlerin Yansıma Durumları
15. Madde	15.1. Dekana Yönelik Görüşler	15.1.1. Dekanlık seçim sistemi	47	
	15.2. Fakülte Yönetimine Yönelik Görüşler	15.2.1. Fakültedeki kurulların birleştirilmesi ve üye sayıları	42	
	Genel Toplam		89	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Dekanlık seçim sistemine yönelik dile getirilen görüşler çeşitlilik göstermektedir ancak genel eğilim öğretim üyelerinin seçmesi, rektörün ataması yönündedir. Bu görüş doğrultusunda madde içeriğinde atamaya ilişkin tamamen olamasa da bazı değişikliklere gidilmiştir.

Devlet yükseköğretim kurumlarında seçim sonrasında en yüksek oyu alan profesör unvanına sahip öğretim üyesinin üniversite yönetim kurulu yerine rektör, konseyli üniversitelerde konsey başkanı yerine konsey tarafından atanacağı belirtilmiştir. En fazla on öğretim üyesi olan fakültelerde doğrudan üniversite yönetim kurulu yerine doğrudan üniversite yönetim kurulunun teklifi üzerine rektör tarafından atamanın yapılacağı ifade edilmiştir. Özel ve vakıf üniversitelerinde ise rektör yerine mütevelli heyetinin atama yapacağı belirtilmektedir. Doğrudan atamaların demokratik yönetim anlayışına uygun olmadığı ve mütevelli heyetini oluşturan üyelerin niteliği göz önünde tutulduğunda özel ve vakıf üniversitelerinde sermayenin akademi üzerinde güç kullanmasına neden olacağı düşünülmektedir.

Fakülte yönetimine yönelik görüşlerde bu kuruldaki üye sayısının unvanlara göre değişmemesi gerektiği ve fakülte kurullarının birleştirilerek tek bir kurul hâline getirilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bu görüşler doğrultusunda bir değişiklik yapılmamıştır. Ancak fakülte kuruluna seçilecek olan profesör sayısı dörde, doçent sayısı üçe, yardımcı doçent sayısı ikiye çıkarılmıştır.

Maddenin içeriğinde iç ve dış paydaşlar tarafından dile getirilmeyen ancak değişiklik yapılan bazı noktalar da yer almaktadır. Örneğin görev süresi dolmamış dekanların görevden alınmasıyla ilgili bent ile dekan yardımcısı sayısının belirlenmesi için öğrenci sayısına dayalı sayısal sınırlama getiren ifade çıkarılmış ve akademik kurulun tavsiye niteliğinde karar alarak fakülte kurulu ile fakülte yönetim kuruluna sunmasına ilişkin bent eklenmiştir.

16. Madde – Enstitü, Araştırma Enstitüsü, Araştırma ve Uygulama Merkezleri

16.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 16. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 16. Madde'sinde enstitülerin yapısı, enstitü müdürlerinin görev ve yetkileri üzerine açıklamalar yer almaktadır. Maddede enstitülerin enstitü müdürü ve enstitü yönetim kurulu organlarından oluştuğu ifade edilmektedir. En üst yönetici olan

enstitü müdürlerinin enstitüyü, üniversitenin stratejik planına ve performans programına, senatonun, üniversite ve enstitü yönetim kurullarının kararlarına uygun olarak yönetmekle; enstitü bünyesindeki eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet faaliyetlerinin koordinasyonunu sağlamakla ve enstitüyü temsil etmekle görevli, yetkili ve sorumlu olduğu belirtilmektedir.

Üniversite konseyi bulunan devlet yükseköğretim kurumlarında enstitü müdürünün üç yıllığına üniversite konseyi tarafından; diğer üniversitelerde ise üniversite yönetim kurulu tarafından öğretim üyeleri arasından üç yıl için atanacağı bilgisi yer almaktadır. Aynı enstitüde üst üste en fazla iki defa müdürlük yapılabileceği ve müdürün, kendi görev süresi ile sınırlı olmak üzere öğretim üyeleri arasından en çok iki yardımcı atayabileceği belirtilmektedir. Görev süresi dolmamış olan enstitü müdürünün, gerekçesi gösterilerek üniversite yönetim kurulu tarafından görevinden alınabileceği bentler arasında yer almaktadır.

Enstitünün akademik ve idari konularda en üst karar organının enstitü yönetim kurulu olduğu; kurulun müdürün başkanlığında müdür yardımcıları ile üniversite yönetim kurulu tarafından kendi üyeleri dışından, varsa farklı fakültelerden seçilecek yedi öğretim üyesinden oluştuğu; üyelerin görev süresinin müdürün görev süresi ile sınırlı olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca enstitü sekreterinin oy hakkı olmaksızın yönetim kurulu toplantılarına katılıp raporörlük yapacağı belirtilmektedir.

Enstitülere lisansüstü program tekliflerini bölüm başkanları, bölüm olmayan birimlerde anabilim ya da ana sanat dalı başkanın yapacağı; bir veya birden çok bölümün ortak olarak teklif ettiği disiplinler arası lisansüstü programlar için enstitü yönetim kurulunun ilgili bölümlerden bir öğretim üyesini koordinatör olarak görevlendireceği belirtilen açıklamalar arasında yer almaktadır.

Üniversite bünyesinde lisansüstü eğitim vermek üzere, sosyal ve beşeri bilimler, sağlık bilimleri ile fen ve mühendislik bilimleri enstitüleri olmak üzere en fazla üç enstitü açılabilceği vurgulanmaktadır.

Araştırma enstitülerine ise rektör tarafından yönetici olarak bir müdür ve işleri yürütecek sayıda akademik ve idarî personel görevlendirileceği; araştırma ve uygulama merkezlerine de rektör tarafından idarî personel görevlendirileceği belirtilenler arasındadır.

Araştırma enstitüleri ile araştırma ve uygulama merkezlerinin bu maddede açıklanmayan çalışma esaslarının Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği ifade edilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler iki tema altında toplanmıştır. Bu temalar *Enstitü Yönetimine Yönelik Görüşler* ile *Enstitülerin Yapılanmasına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu temalar ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 38. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 16. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
16.1. Enstitü Yönetimine Yönelik Görüşler	16.1.1. Enstitü müdürlerinin atama sisteminin değişmesi	14	5	0	0	19
	16.1.2. Enstitü kuruluna yer verilmesi gerekliliği	8	3	2	0	13
	1 Alt tema	22	8	2	0	32
16.2. Enstitü Yapılanmasına Yönelik Görüşler	16.2.1. Enstitü sayısının sınırlanmasının olumsuzluğu	16	9	3	1	29
	16.2.2. Araştırma enstitüleri ve merkezlerinin geliştirilmesi	6	4	5	1	16
	1 Alt tema	22	13	8	2	45
2 Tema	2 Alt tema	44	21	10	2	77

Tablo 34 incelendiğinde yasa tasarısının 16. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 77 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 44, akademisyenler 21, STK'ler 10 ve kamu kurum ve kuruluşları 2 görüş dile getirmişlerdir.

16.1. *Enstitü Yönetimine Yönelik Görüşler* teması altında 16.1.1. *Enstitü müdürlerinin atama sisteminin değişmesi* ve 16.1.2. *Enstitü kuruluna yer verilmesi gerekliliği* alt temaları yer almaktadır. Enstitü müdürlerini atanmasına yönelik olarak oluşturulan 16.1.1. *Enstitü müdürlerinin atama sisteminin değişmesi* alt temasında

sadece üniversite ve akademisyenlerin görüşlerini dile getirdikleri görülmektedir. Bu görüşler incelendiğinde vurgulanan noktanın enstitü müdürlerini konsey ya da üniversite yönetim kurulu yerine rektör tarafından atanması olduğu görülmektedir. Özellikle rektörün birlikte çalışmak istediği yöneticileri belirlemesinin işleyişi daha verimli hâle getireceği düşüncesi öne çıkmaktadır. Dile getirilenler arasında görevden almaya ilişkin olarak atamayı yapan makamın görevden almaya da yetkili olması gerektiği görüşü de yer almaktadır.

Ü54. 16.Madde gerekçe ve öneri: Rektöre birlikte çalışacağı yönetim kadrosunu belirleme ve atama yetkisi tanınmalıdır. Görevden alınma sebepleri açıkça tanımlanmalı ve soruşturma usulüne tabi olmalı, yetkide paralellik ilkesi gereğince, görevden alma yetkisi atamaya yetkili amire ait olmalıdır.

A40. Enstitü Müdürü Üniversite Yönetim Kurulu yerine doğrudan rektör tarafından atanmalıdır.

16.1.2. Enstitü kuruluna yer verilmesi gerekliliği alt temasını oluşturan görüşler incelendiğinde kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere diğer paydaşların enstitü kurulunun gerekli olduğuna dair görüşler dile getirdikleri görülmektedir. Paydaşlar tarafından enstitü kurulunun yer alamamasının akademik ve idari işleyişte zorluklara neden olacağı vurgulanmaktadır.

Ü30. Taslakta enstitü kuruluna yer verilmemiş olması önemli bir eksiklikler. Enstitünün eğitim-öğretim araştırma ve yayım faaliyetlerinde bölümlerin başkanları marifetiyle temsil edilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla yürürlükteki mevzuatta olduğu gibi, enstitü yönetim kurulu ve enstitü kurulu yapılanması muhafaza edilmelidir. Yönetim kurulu izin, kayıt dondurma, tez onayı, vb. bürokratik işlemleri onayladığından, sık sık toplanması gerekmektedir. Bu bakımdan mevcut kanundaki hâliyle daha az sayıda öğretim üyesinden oluşmalıdır. Yönetim kurulu üyelerinin belirlenmesi veya seçiminde farklı birimlerin temsili sağlanmalı, yönetim kurulu üyelerinin görev süresi müdürün görev süresi ile sınırlı olmamalıdır.

A14. 16. maddede “Enstitü, Araştırma Enstitüsü, Araştırma ve Uygulama Merkezleri” başlığı altında enstitülerin akademik ve idari birimi olarak Enstitü Yönetim Kurullarının kuruluş ve işleyişine ilişkin çerçeveyi belirlemiştir. Daha önceden var olan Enstitü Kurullarına burada yer verilmemiştir. Fakülte Kurulları gibi Enstitülerde de Enstitü Kurulu bulunmalıdır.

STK33. Taslakta enstitü organları enstitü müdürü ve enstitü yönetim kurulu şeklinde sayılmış yürürlükteki mevzuatta bulunan enstitü kuruluna yer verilmemiştir. Bu durum akademik ve idari iş bölümü açısından önemli bir eksikliklerdir. Enstitü kurulunun oluşturularak eğitim-öğretim, araştırma ve yayım faaliyetlerinde bölümlerin başkanları tarafından temsil edilmesi ve akademik konularda kararlar alabilmesi yerinde olacaktır. Mevcut uygulamada enstitü yönetim kurulları izin, kayıt dondurma, tez onayı, vb. idari işlerle uğraştığı için sık sık toplanmak zorunda kalmaktadır.

16.2. Enstitülerin Yapılanmasına Yönelik Görüşler teması altında iki alt tema yer almaktadır. İlk alt tema *16.2.1. Enstitü sayısının sınırlandırılmasının olumsuzluğu* olarak belirlenmiştir. İlgili maddede en çok görüşün dile getirildiği bu alt temada tüm paydaşlar gruplarından görüşler yer almaktadır. Tasarıda üniversitelerin sosyal ve beşeri bilimler, sağlık bilimleri ile fen ve mühendislik bilimleri enstitüleri olmak üzere en fazla üç enstitü açabileceği belirtilmektedir. Paydaşlar bu sınırlamanın doğru olmadığı yönünde görüş bildirmektedirler. Özellikle sanat dallarına ve eğitim bilimlerine yönelik enstitülerin gerekliliği üzerinde durulmaktadır. Her üniversitenin kendi bünyesinde enstitü çeşitliliğine karar vermesinin daha doğru olacağı vurgulanmaktadır. Bazı üniversiteler ve akademisyenler enstitü yapılanmasına yönelik “çatı kurum” önerisinde bulunmaktadır. “Mezuniyet Sonrası Eğitim Fakültesi, Mezuniyet Sonrası Eğitim Okulu” gibi adlar önerilen çatı kurum altında üniversitenin belirleyeceği koordinatörlüklerin açılarak lisansüstü eğitimin sürdürülebileceği öneriler arasında yer almaktadır.

Ü63. YÖK taslağında ifade edildiği şekliyle enstitüler sınırlandırılmıştır. Enstitülerin kurulacak bir lisansüstü programlar okulu (Graduate School) altında toplanması hem yönetim, hem de insan kaynaklarının yönetimi açısından çok daha uygun olacaktır.

A84. Mevcut yapı içerisinde İstanbul Üniversitesi bünyesinde 17, Ankara Üniversitesi bünyesinde 12, Marmara Üniversitesi bünyesinde 11, Gazi Üniversitesi bünyesinde 7 tane lisansüstü eğitim veren enstitü bulunmaktadır. Yakın gelecekte lisansüstü faaliyetlerin daha spesifik alanlara da yönelmesi; bazı alanlarda daha spesifik konularda lisans üstü eğitim yoğunlaşması olabilir. Bu vesileyle en fazla üç lisansüstü enstitü kurulabilmesi yönündeki önerinin isabetli olmadığı kanaatindeyim. Belki burada sözü edilen üç tür enstitü yapılanması “çatı enstitü” olarak düzenlenip, diğer enstitüler ilgi alanlarına göre bu çatı enstitülerden birisinin alt birimleri olarak düzenlenebilir.

STK5. Fakülte yüksek okul, meslek yüksek okulu ve enstitülerle ilgili en karmaşık yapı enstitülerde bulunmaktadır. Enstitüler ya fakültelerin bünyesine alınmalı (belirli sayıların altında) veya dekanlıklar gibi müstakil yapılar oluşturulmalıdır (Belirli sayıların üzerinde). Ayrıca müstakil yapılar oluşturulduğu takdirde enstitü çeşitliliği de tek çatı altında toplanabilir.

KKK17. md.16/8. Deki enstitü sınırlaması, “çeşitlilik, esneklik vb. ilkeler açısından, isabetsiz. hâlen bu düzenlemeye uymayan, özellikle tezsiz yüksek lisans alanında başarılı faaliyetler gösteren, tarihsel geçmişi ve “marka değeri” olan, bir bölümü alanında öncü “fakültelere bağlı” enstitüler var. tezli-tezsiz, mevcut-kurulacak, yüksek lisans-doktora ayrımı yapmaksızın böyle bir sınırlama yapmak yanlış olacaktır.

16.2.2. Araştırma enstitüleri ve merkezlerinin geliştirilmesi alt teması altında araştırma enstitüleri ile araştırma ve uygulama merkezlerine yönelik görüşler yer almaktadır. Tüm paydaşların görüş bildirdiği bu alt temada araştırma enstitüsü ayrımının olumsuzluğuna vurgu yapılmaktadır. Bu ayrım yerine araştırma merkezlerinin güçlendirilmesinin daha işlevsel olacağı belirtilmektedir. Araştırma merkezlerine de akademik kadro ve ödenek verilmesi, özlük haklarını iyileştirici düzenlemeler yapılması gibi çalışmalarla daha yenilikçi ve çözüme yönelik araştırmaların yapılabileceği belirtilen görüşler arasındadır.

Ü43. Enstitüler, Araştırma ve Lisansüstü Eğitim Enstitüleri olarak ikiye ayrılmamalı, bilimsel çalışmaların yapılabileceği Üniversitelerde şu an mevcut/kurulacak olan Araştırma ve Uygulama Merkezlerinin durumları idari ve mali açıdan güçlendirilmelidir. Üniversite ve bulunduğu bölgenin sorunlarına çözüm önerileri getirmeye yönelik projeler bu merkezler tarafından yürütülmeli, bu projelerin desteklenmesi öncelikli olmalıdır. Ancak projeler kesinlikle periyodik olarak ilgili birim tarafından denetlenmelidir.

A63. Üniversitelere bağlı “araştırma ve uygulama merkezlerine, kalıcı kadro ve bütçe kaynakları ihdası yasada vazedilmediği müddetçe, korkulan odur ki, bu birimler, şimdiye kadar olduğu gibi, bugünden sonra da sadece “tabela birimler” olma özelliğinden arî olamayacaklardır.

STK33. Araştırma enstitüleri ile araştırma ve uygulama merkezlerine ilişkin olarak yürürlükteki mevzuat hükümleri doğrultusunda özlük haklarına yönelik önemli sorunların yaşandığı bilinmektedir. Bu nedenle akademik araştırmalar açısından önemli birer kurum ve ağır iş yüküne sahip olan bu birimlere atanacak akademisyen idarecilere diğer müdürler veya bölüm başkanları kadar özlük hakları tanınmalıdır.

16.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 16. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

Tasarının on altıncı maddesinde enstitülerin yapısı, enstitü müdürlerinin görev ve yetkileri açıklanmaktadır. Bu maddeye ilişkin iç ve dış paydaşlardan toplam 77 görüş bildirilmiştir. Bu görüşler *enstitü müdürlerinin atama sisteminin değişmesi, enstitü*

kuruluna yer verilmesi gerekliliği, enstitü sayısının sınırlanmasının olumsuzluğu, araştırma enstitüleri ve merkezlerinin geliştirilmesi alt temalarını oluşturmaktadır. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Alt temaların ilkinde enstitü müdürlerinin rektör tarafından atanması önerilmiş, rektörün kendi ekibini kurma yetkisinin olması gerektiği böylece daha verimli çalışabileceği dile getirilmiştir. Ancak maddenin son hâlinde bu görüşe yönelik bir değişiklik yapılmamıştır.

Enstitü kuruluna yer verilmesi görüşü diğer bir alt temayı oluşturmaktadır. Bu kurulun olmamasının akademik ve idari işleyişte zorluklara neden olacağı belirtilmektedir. Maddenin son hâlinde bu kurula ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Dile getirilenler arasında atamayı yapan makamın görevden almaya yetkili olması gerektiği görüşü belirtilmektedir ancak görevden almaya ilişkin bent maddenin son hâlinde çıkarılmıştır.

Tablo 39. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 16. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
16. Madde	16.1. Enstitü Yönetimine Yönelik Görüşler	16.1.1. Enstitü müdürlerinin atama sisteminin değişmesi	19	■
		16.1.2. Enstitü kuruluna yer verilmesi gerekliliği	13	■
	16.2. Enstitü Yapılanmasına Yönelik Görüşler	16.2.1. Enstitü sayısının sınırlanmasının olumsuzluğu	29	■
		16.2.2. Araştırma enstitüleri ve merkezlerinin geliştirilmesi	16	■
	Genel Toplam		77	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Enstitü sayısının sınırlanmasına yönelik eleştiri göz önünde tutulmuş ve her üniversitenin kendi bünyesinde enstitü çeşitliliğine karar vermesinin daha doğru olacağı görüşüne yakın bir değişiklik getirilerek üniversitelerin bir enstitü kurup kendi bünyelerinde sosyal ve beşeri bilimler, sağlık bilimleri, fen ve mühendislik alanları ile diğer alanlardaki lisansüstü eğitim-öğretim faaliyetlerini bu enstitü bünyesinde yürüteceği belirtilmiştir.

Araştırma enstitüsü ayrımının olumsuzluğu görüşü çerçevesinde böyle bir ayrım yerine araştırma merkezlerinin güçlendirilmesinin daha işlevsel olacağı belirtilmektedir. Ancak bu görüşe yönelik herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Enstitülerin, lisansüstü eğitim sürecinden sorumlu olması nedeniyle üniversitenin özellikle araştırma geliştirme işlevinin yerine getirilmesi açısından önem taşıdığı ve bu nedenle işleyişine ilişkin ayrıntıların yeniden ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

17. Madde – Meslek Yüksekokulu Müdürü ve Meslek Yüksekokulu Yönetimi

17.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 17. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 17. Madde'sinde meslek yüksekokulu müdürü ve meslek yüksekokulu yönetimine ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddede meslek yüksekokulunun organlarının meslek yüksekokulu müdürü ve meslek yüksekokulu yönetim kurulu olduğu belirtilmektedir. Meslek yüksekokulunun en üst yöneticisi olan meslek yüksekokulu müdürünün meslek yüksekokulunu, üniversitenin stratejik planına ve performans programına, senatonun, üniversite ve meslek yüksekokulu yönetim kurullarının kararlarına uygun olarak yönetmekle, meslek yüksekokulunun bünyesindeki eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet faaliyetlerinin koordinasyonunu sağlamakla ve meslek yüksekokulunu temsil etmekle görevli, yetkili ve sorumlu olduğu vurgulanmaktadır.

Üniversiteye bağlı meslek yüksekokullarında müdürün üniversite konseyi bulunan devlet yükseköğretim kurumlarında üç yıllığına üniversite konseyi tarafından; üniversite konseyi bulunmayanlarda ise rektör tarafından; vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında rektör tarafından atanacağı ifade edilmektedir. Devlet yükseköğretim kurumu statüsündeki meslek yüksekokullarındaki müdürlerin Kurul tarafından, vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında ise Kurula bildirilmek kaydıyla mütevelli heyet

tarafından atanacağı belirtilmektedir. Süresi biten müdürün tekrar atanabileceği; müdürün görev süresi ile sınırlı olmak üzere yüksekokul öğretim elemanları arasından kendisine iki yardımcı atayabileceği; her bir önlisans diploma programı için meslek yüksekokulu müdürünün bir program koordinatörü görevlendirebileceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Meslek yüksekokulunun akademik ve idari konularda karar organı olan meslek yüksekokulu yönetim kurulu müdürün başkanlığında, müdür yardımcıları ve program koordinatörlerinden oluştuğu; üyelerin görev süresinin müdürün görev süresi ile sınırlı olduğu ve meslek yüksekokulu sekreterinin oy hakkı olmaksızın yönetim kurulu toplantılarına katılacağı ve raportörlük yapacağı belirtilmektedir.

Meslek yüksekokulunda her bir diploma programı için paydaşların içinde yer aldığı bir program danışma kurulu oluşturulacağı ve bu kurulun önerilerinin program değerlendirme ve geliştirmede dikkate alınacağı; meslek yüksekokullarının çalışmasına ilişkin hususların Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği açıklanmaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler iki tema altında toplanmıştır. Bu temalar *MYO Yönetimine Yönelik Görüşler* ile *MYO Yapılanmasına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu temalar ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 40. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 17. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
17.1. MYO Yönetimine Yönelik Görüşler	17.1.1. MYO müdürlerinin atama sisteminin değişmesi	10	5	1	0	16
	1 Alt tema Toplam	10	5	1	0	16
17.2. MYO Yapılanmasına Yönelik Görüşler	17.2.1. MYO'ların yeniden yapılandırılması gerekliliği	10	6	1	0	17
	1 Alt tema Toplam	10	6	1	0	17
2 Tema	2 Alt tema Genel Toplam	20	11	2	0	33

Tablo 36 incelendiğinde yasa tasarısının 17. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 33 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 20, akademisyenler 11, STK'ler 2 görüş dile getirmişlerdir. Kamu kurum ve kuruluşlarının bu temalara ilişkin görüşlerine rastlanmamıştır.

17.1.MYO Yönetimine Yönelik Görüşler teması altında yer alan *17.1.1. MYO müdürlerinin atama sisteminin değişmesi* alt temasına yönelik olarak kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere diğer paydaşlardan görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde MYO müdürlerinin atama sisteminin değiştirilmesi gerektiği ve müdürün rektör tarafından atanması gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü29. MYO müdürlerinin ataması da Dekan seçiminde olduğu gibi üniversite yönetiminde uyumun sağlanması açısından rektör tarafından yapılmalıdır.

A28. Yüksekokul veya Meslek Yüksekokulu müdürü rektör tarafından, fakültelerde görevli kadrolu profesör, doçent veya yardımcı doçentler arasından atanır.

STK26. 17'inci Maddenin 3'üncü Fıkrası şu şekilde düzenlenmelidir. Meslek yüksekokullarında müdür, üç yıllığına ilgili Meslek yüksekokulunun kadrolu öğretim üyeleri arasından; kadrolu öğretim üyesinin bulunmadığı yerlerde, üniversite öğretim üyelerinden biri rektör tarafından atanır.

17.2.1. MYO'ların yeniden yapılandırılması gerekliliği alt temasına yönelik olarak kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere diğer paydaşlardan görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde mesleki eğitim anlayışının değiştirilmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır. İki yıllık fakülte formatından çıkarılarak ya MEB'e bağlı bir yapıya dönüştürülmesi ya da meslek üniversitelerine dönüştürülmesi gerektiği, bu hâliyle ihtiyaca yönelik olmadığı, ihtiyaç duyulan nitelikli iş gücünün yetiştirilmesini sağlayacak bir zemine oturturulması gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü29. Yeni kanunda Meslek Yüksek Okulları ile ilgili daha radikal kararların verilmesi beklenmektedir. Mevcut sistemde MYO'ları ile ilgili en büyük sıkıntı, buralarda mesleki eğitim yerine akademik bir eğitimin verilmeye çalışılmasıdır. Bu okullarda daha çok laboratuvarlar, işyerleri, atölyeler vb. alanlar olmalı buna karşılık, sınıf veya dersler istisna olmalıdır. Dolayısıyla Meslek Yüksek Okulları, ülkenin ara eleman ihtiyacı göz önüne alınarak yeniden yapılandırılmalı ve gerekirse üniversite bünyesinden çıkarılıp alanına göre ilgili organize sanayi bölgeleri veya bakanlıklara bağlı eğitim kurumlarına dönüştürülmelidir. Ya da bu okullar, mümkünse bağımsız bir şemsiye altında toplanacak şekilde yeni bir statüye kavuşturulmalıdır. Mevcut hâliyle Meslek Yüksek Okulları, üniversitelerin kurumsal yapı ve akademik hedefleri ile örtüşmemektedir, üstelik yeni tasarı bu konuda hemen

hemen hiçbir yenilik getirmemektedir. Şayet bu birimlerin üniversite dışına çıkarılması uygun görülüyorsa, %70 uygulama-atölye-laboratuvar ve %30 teorik bilgi olacak şekilde tanzim etmek uygun olabilir. Hele ki laboratuvar-atölye uygulamalarının, iş güvenliği açısından ortaya çıkaracağı riskleri nedeniyle üstünkörü yapılması ayrı bir vakıadır. Bu öğrencilerin SGK primlerinin devletçe ödenmesi MYO'lara ilgiyi artıracak, uygulamaların çok daha verimli bir şekilde yapılmasını sağlayacaktır.

A39. Bazı üniversitelerin meslek üniversitelerine veya mesleki eğitimin ağır bastığı üniversitelere dönüştürülmeleri gerekir. Müdür atamasında ilgili üniversitenin rektörü yetkili olmalıdır. Bu okullar ilgili fakültelere bağlanabilir.

STK5. Meslek yüksekokullarının sanayi ve hizmet sektöründe ihtiyaç duyulan “kalifiye iş gücü”nü karşılayacak şekilde ayrı bir yapılandırmaya gidilmesi ve “2 yıllık fakülte” formatından çıkarılması gerekir.

17.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 17. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

On yedinci maddede meslek yüksekokulu müdürü ve meslek yüksekokulu yönetimine yönelik açıklamalar yapılmıştır. İç ve dış paydaşlar tarafından toplam 33 görüş bildirilmiştir. Bu görüşler *MYO müdürlerinin atama sisteminin değişmesi, MYO'ların yeniden yapılandırılması gerekliliği* konuları üzerine yoğunlaşmıştır. Alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 41. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 17. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
17. Madde	17.1. MYO Yönetimine Yönelik Görüşler	17.1.1. MYO müdürlerinin atama sisteminin değişmesi	16	
	17.2. MYO Yapılanmasma Yönelik Görüşler	17.2.1. MYO'ların yeniden yapılandırılması gerekliliği	17	
	Genel Toplam		33	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Tasarının ilk ve son hâlinde karşılaştırıldığında madde içeriğinde MYO müdürlerinin atama sistemine ilişkin rektörün yetkili olması görüşünün dikkate alınmadığı görülmüştür. Devlet yükseköğretim kurumu statüsündeki meslek yüksekokullarının müdür atama şekline yönelik madde çıkarılmıştır. Üniversite konseyi bulunan devlet yükseköğretim kurumlarının müdür atama sistemi değiştirilmemiştir. Konsey bulunmayan üniversitelerde ise MYO müdürlerinin ilk taslakta direkt rektör tarafından atamasının yapılacağı açıklanırken yapılan değişiklikle taslağın son hâlinde müdürlerin üniversite yönetim kurulunun kararı üzerine rektör tarafından atamasının yapılacağı belirtilmiştir. Vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında ise rektör ifadesi çıkarılarak MYO müdürlerinin atama yetkisi mütevelli heyete verilmiştir.

Tablo 37 incelendiğinde görülebileceği üzere MYO'ların yeniden yapılanması doğrultusunda dile getirilen görüşler yeni taslağa yansımamıştır. Ülkemizdeki nitelikli ara eleman ihtiyacı düşünüldüğünde MYO'ların yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç olduğu, şu anki uygulamanın yeterli olmadığı söylenebilir. Yükseköğretimin bir parçası olarak MYO müdürlerinin de dekan seçimine benzer bir usulle belirlenmesinin demokratik işleyişe daha uygun olacağı düşünülmektedir.

18. Madde – Bölüm ve Bölüm Kurulu

18.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 18. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 18. Madde'sinde bölüm ve bölüm kurulu ile ilgili açıklamalar yer almaktadır. Bölüm başkanının bölümün kadrolu profesörleri, bulunmadığı takdirde doçentleri, doçent de bulunmadığı takdirde yardımcı doçentleri arasından bölümün kadrolu öğretim üyelerince seçileceği ve dekan tarafından üç yıl için atanacağı; bölümün öğretim üyesi sayısının üçten az olması durumunda bölüm başkanını doğrudan dekan tarafından atanacağı ve bölüm başkanlarının üst üste en çok iki kere seçilebileceği ve atanabileceği belirtilmektedir. Bölüm başkanının en fazla iki yardımcı atayabileceği ve yardımcılarının görev sürelerinin bölüm başkanın görev süresi ile sınırlı olduğu ifade edilmektedir. Yeni kurulan fakültelerde ve meslek yüksekokullarında ise

bölüm başkanının üç yıl için dekan ya da meslek yüksekokulu müdürü tarafından atanabileceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Bölüm kuruluna bölüm başkanının başkanlık edeceği; kurulun aldığı kararların uygulanmasından, bölüme ait her türlü faaliyetin düzenli ve verimli bir şekilde yürütülmesinden başkanın sorumlu olduğu belirtilmektedir.

Bölüm kurulunun bölümde görev yapan kadrolu öğretim üyeleri ile öğretim görevlileri ve araştırma görevlilerinin kendi aralarından seçecekleri birer temsilci ve katılımı öğrencileri ilgilendiren konularla sınırlı olmak kaydıyla oy hakkı olmaksızın bir öğrenci temsilcisinden oluştuğu; bölüm kurulunun bölümdeki her düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve diğer faaliyetlerin planlanmasından sorumlu olduğu; bölümün görev ve çalışma esaslarının Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği ifade edilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Bölüm Yönetimine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt tema ile bu temayı şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 42. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 18. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
18. 1. Bölüm Yönetimine Yönelik Görüşler	18.1.1. Bölüm başkanlığı sisteminin değişmesi	11	14	2	0	27
	1 Alt tema	11	14	2	0	27
1 Tema	1 Alt tema	11	14	2	0	27

Tablo 38 incelendiğinde yasa tasarısının 18. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 27 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 11, akademisyenler 14, STK'ler 2 görüş dile getirmişlerdir. Kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerine rastlanmamıştır.

18.1. *Bölüm Yönetimine Yönelik Görüşler* teması altında 18.1.1. *Bölüm başkanlığı sisteminin değişmesi* alt teması yer almaktadır. Üniversitelerin çoğunluğunun bölüm başkanının seçimle belirlenmesini olumlu buldukları anlaşılmaktadır. Diğer yandan bazı akademisyenler seçim sisteminin bölüm içerisinde huzursuzluklara yol açabileceğini ifade etmektedirler. Bu nedenle bölüm başkanlarının dekan tarafından atamasının daha uygun olduğu belirtilmektedir. Bununla birlikte bölüm başkanının seçim yoluyla belirlenmesi görüşü paydaşlar arasında çoğunluğu oluşturmaktadır. Akademisyenlerden bazıları bölüm başkanlığının unvan hiyerarşisine göre değil gönüllülük esasına ve liyakate dayalı olmasını dile getirmektedirler. Görüşlerini dile getiren paydaşların genel çoğunluğunun bölüm başkanı seçiminde üst üste iki defa seçilme sınırının kaldırılmasını önerdikleri görülmektedir.

Ü30. Bölüm başkanlarının üst üste en çok iki kere seçilip atanabileceklerine ilişkin düzenleme yerinde değildir. Bölüm başkanlığı akademik bir statüdür. Örneğin tek profesörün olduğu bölümlerde aynı profesörün ikiden çok atanması zorunluluğu doğabilir. Dolayısıyla anabilim dalı başkanlıklarının atanmasında olduğu gibi bir süre sınırlaması getirilmemelidir.

A98. Bölüm başkanlığı için önce profesörler sonra doçentler ve yoksa yrd. doç. arasında seçilir diyor. Bu tamamıyla yanlış ve şekilci bir uygulama ve özellikle kurulum aşamasındaki üniversiteler için çok yanlış. Eğer profesörlük bilimselliğin bir kriteri olarak alınıyor ise o zaman yayın sayısı ve atıf sayısı göze alınmalı. Kurulum aşamasındaki bir üniversitede yardımcı doçent veya doçent kadrosunda olup bölümünü geliştirmek için heyecan sahibi olan birçok akademisyen mevcut iken bazı durumlarda hiçbir heyecan taşımayan, akademisyenliğe bakışı ek ders parası ile sınırlı bir profesörü bölüm başkanı yapmak bölüme de ülkeye de yapılan büyük bir kötülük. Bu madde *bölüm başkanı bölümün kadrolu öğretim üyeleri arasından seçilir şeklinde* (Profesörlere öncelik tanımaksızın) değiştirilmelidir.

STK2. Kanunda yer alan başlık: Bölüm başkanlığı seçimi konusu hakkında görüşümüz: Bölüm başkanlarını eskiden olduğu gibi Anabilim Dalı başkanları seçebilir. Öğretim üyelerini sürekli seçim atmosferinde tutarak bilim üretimine harcanması gereken enerjinin heba olmasına sebep olabilir. Dekan seçimi, ardından bölüm başkanı seçimi vs.

18.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 18. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

On sekizinci maddede bölüm ve bölüm kuruluna ilişkin açıklamalar yapılmıştır. İç ve dış paydaşlar tarafından bu maddeye yönelik toplam 27 görüş bildirilmiştir. Bu görüşler çerçevesinde *bölüm başkanlığı sisteminin değişmesi* alt teması oluşturulmuştur.

Dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 43. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 18. Madde’sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

18. Madde	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
	18. 1. Bölüm Yönetimine Yönelik Görüşler	18.1.1. Bölüm başkanlığı sisteminin değişmesi	27	
	Genel Toplam			27

 yansıtılmamış kısmen yansıtılmış yansıtılmış

Maddenin içeriği tasarının ilk ve son hâllerine göre karşılaştırıldığında *bölüm başkanlığı sisteminin değişmesine* yönelik dile getirilen bu görüşler doğrultusunda herhangi bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Ancak madde içeriğinde alt temalara yönelik olmasa da bazı değişikliklerin yapılmıştır. Bölüm düzeyinde “diploma programı bulunmayan fakültelerde bölüm kurulmayabileceği” ifadesi eklenmiştir. Meslek yüksekokulları ifadeleri çıkarılmıştır. Ayrıca öğrenci temsilcisinin bölüm kuruluna katılım durumuna ilişkin belirsiz olan sınırlılık açıklanarak öğretim elemanlarının atanma ve yükseltilmesi konuları dışındaki toplantılarla sınırlı hâle getirilmiştir.

19. Madde – Üniversite Yönetim Kurulu

19.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 19. Madde’sine ilişkin görüşleri

Tasarının 19. Madde’sinde anabilim, anasanat, bilim ve sanat dalı üzerine açıklamalar yer almaktadır. Maddede anabilim veya anasanat dalı, bölümü oluşturan ve en az bir bilim veya sanat dalını kapsayan eğitim-öğretim ve uygulama faaliyetlerinin yürütüldüğü akademik bir birim olduğu belirtilmektedir. Anabilim veya anasanat dallarının kurulmasına, birleştirilmesine veya kaldırılmasına yükseköğretim kurumları senatolarınca karar verileceği ifade edilmektedir.

Bilim veya sanat dalının, anabilim veya anasanat dalı içinde eğitim-öğretim, araştırma ve uygulama yapan bir birim olduğu belirtilmektedir. Anabilim veya anasanat dallarına bağlı olarak bilim veya sanat dalı kurulmasına ilgili anabilim veya anasanat dalı başkanı, bölüm başkanı ve dekanın ortak önerileri üzerine yükseköğretim kurumları senatolarınca karar verileceği ifade edilmektedir.

Anabilim ve anasanat dalı başkanı ile bilim ve sanat dalı başkanlarının o anabilim ve anasanat ya da bilim ve sanat dalının profesörleri, bulunmadığı takdirde doçentleri, bulunmadığı takdirde yardımcı doçentleri, yardımcı doçent de bulunmadığı takdirde öğretim görevlileri arasından, o anabilim ve anasanat ya da bilim ve sanat dalında görevli öğretim üyeleri ve öğretim görevlilerince seçileceği ve dekan ya da müdür tarafından atanacağı vurgulanmaktadır.

Anabilim ve anasanat dalları ile bilim ve sanat dallarının kuruluş ve işleyişine ilişkin diğer usul ve esasların Kurul tarafından çıkarılan bir yönetmelikle belirleneceği maddenin son bendinde yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema 19.1. *Akademik Birimlere Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 44. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 19. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
19.1. Akademik Birimlere Yönelik Görüşler	19.1.1. Anabilim ve anasanat dallarının kaldırılması	2	2	0	0	4
	19.1.2. Senatonun karar verici olmasının olumlu bulunması	5	0	2	0	7
	2 Alt tema	7	2	2	0	11
1 Tema	2 Alt tema	7	2	2	0	11

Tablo 40 incelendiğinde yasa tasarısının 19. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 11 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 7, akademisyenler 2, STK'lar 2 görüş dile getirmişlerdir. Kamu kurum ve kuruluşlarının maddeye yönelik görüşlerine rastlanmamıştır.

19.1. *Akademik Birimlere Yönelik Görüşler* teması altında 19.1.1. *Anabilim ve anasanat dallarının kaldırılması* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin olarak üniversite ve akademisyenlerin görüşlerini dile getirdikleri görülmektedir. İfade edilen görüşlere göre anabilim ve anasanat dalları bürokratik hantallık yaratmaktadır. Verimli görev yapamamaları nedeniyle kaldırılması önerilmektedir.

Ü85. Anabilim dalları birçok üniversitede kaldırılmıştır. Tıp fakülteleri dışında anabilim dalları tamamen kaldırılmalıdır.

A83. Anabilim Dalı ve Bilim Dalı birimleri kaldırılmalı, Fakülte ve Yüksekokullar bünyesindeki bütün birimler öğretimci sayısı ne olursa olsun bölüm olmalıdır. Bu çok kademeli ve karmaşık yapı daha çok bürokrasi ve daha çok kaynak israfına neden olmaktadır.

19.1.2. *Senatonun karar verici olmasının olumlu bulunması* alt temasına yönelik olarak üniversite ve STK'lerin görüş bildirdikleri görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde senatonun karar verici olmasının olumlu etkisi üzerine vurgular yapılmaktadır.

Ü34. Anabilim veya anasanat dallarının kurulmasına, birleştirilmesine veya kaldırılmasına karar verme yetkisinin yükseköğretim kurumları senatolarına aktarılmış olması gereksiz bürokratik işlemleri ortadan kaldıracak olumlu bir yaklaşımdır.

STK11. Kurulacak yeni Anabilim dalları veya bölüm ve programların kurulun çerçeve yönetmeliğine bağlı kalınarak üniversitelerin senatosunca açılacak olması bürokrasiyi azaltacaktır

19.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 19. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

On dokuzuncu maddede anabilim, anasanat, bilim ve sanat dalı ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Bu maddedeki alt temaları oluşturan iç ve dış paydaşlara ait toplam 11 görüş yer almaktadır. Bu alt temalar *anabilim ve anasanat dallarının kaldırılması*, *senatonun karar verici olmasının olumlu bulunması* olarak başlıklandırılmıştır. Dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 45. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 19. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam Görüş	Görüşlerin Yansımaları Durumları
19. Madde	19.1. Akademik Birimlere Yönelik Görüşler	19.1.1. Anabilim ve anasanat dallarının kaldırılması	4	
		19.1.2. Senatonun karar verici olmasının olumlu bulunması	7	
	Genel Toplam 11			

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında alt temalara yönelik bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Tasarının son hâline sadece anabilim ve anasanat dalı başkanının görev süresinin üç yıl olduğu eklenmiştir.

20. Madde – Fakülte, Enstitü, Konservatuar ve Meslek Yüksekokullarının Diğer İdarî ve Malî İşleri

20.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 20. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 20. Madde'sinde fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokullarının idarî ve malî işleri üzerine açıklamalar yer almaktadır. Maddede her fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulunun idarî teşkilatının başında dekana, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulunda ise müdüre bağlı bir sekreter ile sekreterlik bürosunda ihtiyaca göre kurulacak öğrenci işleri, personel, kütüphane, idarî ve malî işler, yayın ve destek hizmetleri biriminin bulunacağı ve bu birimlerin üniversite yönetim kurulu kararı ile kurulacağı açıklanmaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *İdari ve Mali Birimlere Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 46. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 20. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlendiği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
20.1. İdari ve Mali Birimlere Yönelik Görüşler	20.1.1. Yüksekokulların maddenin içeriğine eklenmesi	4	0	0	0	4
	20.1.2. Birimlerin kurulması	2	2	0	0	4
	2 Alt tema	6	2	0	0	8
1 Tema	2 Alt tema	6	2	0	0	8

Tablo 42 incelendiğinde yasa tasarısının 20. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 8 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 6, akademisyenler 2 görüş dile getirmişlerdir. STK'ler ile kamu kurum ve kuruluşlarının bu temalara ilişkin görüşlerine rastlanmamıştır.

20.1. İdari ve Mali Birimlere Yönelik Görüşler teması altında yer alan *20.1.1. Yüksekokulların maddenin içeriğine eklenmesi* alt temasına ilişkin sadece üniversitelerin görüşlerine rastlanmaktadır. Dile getirilen görüşlerde bu yapılanmada yüksekokulların yer alması eleştirilmiştir ve maddeye eklenmesi önerilmektedir.

Ü30. Taslakta lisans düzeyinde eğitim veren yüksekokullar ile ilgili herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği görülmüştür. Akademik yapılanmanın önemli birimlerinden olan yüksekokullara Taslakta yer verilmeli veya bu kurumlara fakülte vasfı tanındığı yasada açıkça düzenlenmelidir.

20.1.2. Birimlerin kurulması alt temasında üniversite ve akademisyenler tarafından dile getirilen görüşler bu birimlerin üniversitelerin ihtiyaçlarına yönelik kurulması yönündedir. Ayrıca bir üniversite maddede adı geçen birimlerin kanun hükmünde kararname ile düzenlendiğini, bu nedenle kanunda yer almasına gerek olmadığını vurgulamaktadır.

Ü50. Maddede fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokullarındaki idari birimlere yer verilmiştir. Bu idari birimler Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede zaten düzenlenmiştir, bu kanunda yer verilmesine gerek yoktur veya bu KHK'nın yürürlükten kaldırılması gerekmektedir.

A25. (1) inci fıkranın son cümlesinin, “İhtiyaca göre üniversite yönetim kurulu kararı ile yeni birimler kurulabilir” şeklinde değiştirilmesi, fıkrayı daha işlevsel kılacaktır.

20.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 20. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının yirminci maddesinde fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokullarının idarî ve malî işleri üzerinde durulmuştur. İç ve dış paydaşlardan tarafından toplam 8 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler çerçevesinde *yüksekokulların maddenin içeriğine eklenmesi* ve *birimlerin kurulması* alt teması oluşturulmuştur. Dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 47. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 20. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
20. Madde	20.1. İdari ve Mali Birimlere Yönelik Görüşler	20.1.1. Yüksekokulların maddenin içeriğine eklenmesi	4	
		20.1.2. Birimlerin kurulması	4	
	Genel Toplam 8			

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Taslağın ilk ve son hâli karşılaştırıldığında yüksekokulların maddeye eklenmesi önerisinin dikkate alınmadığı görülmüştür. Fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokullarındaki idari birimlerin kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi nedeniyle kanundan çıkarılması görüşü dikkate alınarak bu maddeye tasarının son hâlinde yer verilmemiştir.

21. Madde – Öğrenci Konseyi

21.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 21. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 21. Madde'sinde öğrenci konseyiyle ilgili açıklamalar yer almaktadır. Öğrenci konseyinin yükseköğretim kurumlarının her düzeyinde sunulan hizmetler ile eğitim-öğretimin ortam ve şartlarının iyileştirilmesi, üniversitelerde öğrencilere yönelik

olarak yaşam kalitesinin artırılması, öğrencilerin mezuniyet sonrası döneme hazırlanması ve yükseköğretim kurumlarının karar süreçlerine öğrencilerin katkılarının sağlanması amacıyla rektörlüğe önerilerde bulunmak üzere her yükseköğretim kurumunda oluşturulacağı ifade edilmektedir.

Yükseköğretim kurumlarında yönetim kurulu kararıyla öğrenci konseylerine yürütecekleri faaliyet programı çerçevesinde rektörlükçe her yıl bütçeden belirli bir tutar ayrılacağı; öğrenci konseyinin bütçe ve harcamaları yükseköğretim kurumunun iç denetim ve kontrol sistemi çerçevesinde denetleneceği; yükseköğretim kurumları tarafından faaliyetlerini gereği gibi yürütebilmeleri için öğrenci konseyine uygun bir mekân tahsis edileceği belirtilmektedir.

Türkiye Yükseköğretim Öğrenci Konseyinin, yükseköğretim kurumları öğrenci konsey başkanlarının kendi aralarından seçtikleri bir başkan ve on üyeden oluştuğu; konseyin yürüteceği yıllık faaliyet programları çerçevesinde Kurul tarafından her yıl bütçeden belirli bir meblağ ayrılacağı ve buna ilişkin harcamaların Kurulca denetleneceği maddedeki açıklamalar arasında yer almaktadır. Ayrıca yükseköğretim kurumları öğrenci konseyleri ile onların oluşturduğu Türkiye Yükseköğretim Öğrenci Konseyinin oluşumunun, katılacakları kurulların, çalışma usul ve esaslarının Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği son açıklama olarak verilmektedir. Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Öğrenci Konseyinin İşleyişine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt tema ile bu temayı şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 48. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 21. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
21.1. Öğrenci Konseyinin İşleyişine Yönelik Görüşler	21.1.1. Konseyin olumlu bulunması ve karara katılımın sağlanması	11	3	3	1	18
	21.1.2. Bütçelendirme belirsizliğinin giderilmesi	1	4	2	0	7
	2 Alt tema	12	7	5	1	25
1 Tema	2 Alt tema	12	7	5	1	25

Tablo 44 incelendiğinde yasa tasarısının 21. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 25 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 12, akademisyenler 7, STK'ler 5, kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir.

21.1. Öğrenci Konseyinin İşleyişine Yönelik Görüşler teması altında *21.1.1. Konseyin olumlu bulunması ve karara katılımın sağlanması* alt teması yer almaktadır. Bu temaya yönelik olarak tüm paydaş gruplarından görüşlerini dile getirenler olmuştur. Genel olarak öğrenci konseyinin oluşumu ve işleyişi olumlu bulunmaktadır. Özellikle demokratik bir katılım anlayışını taşıması açısından olumlu olduğu dile getirilmektedir. Üniversitelerden bazıları konseyin lisans ve lisansüstü olmak üzere ayrılmasının daha işlevsel olacağını dile getirirken bazı üniversiteler de karara katılım konusu üzerinde durmaktadırlar. Senatolar başta olmak üzere yükseköğretim kurumlarındaki diğer kurullarda da öğrenci konseyinin temsil edilmesi ve ilgili konularda karara katılımının sağlanması konusunda gerekli düzenlemelerin yapılmasını vurgulamaktadırlar.

Ü69. Üniversite düzeyinde kurulacak öğrenci konseyleri yanında bunların seçimle belirledikleri temsilcilerden oluşan bir Türkiye Öğrenci Konseyi oluşturulması son derece olumlu olacaktır. Ayrıca bu konseye yer ve bütçe ayrılması kararı da yerindedir. Ancak öğrenci konseylerinin üniversitelerdeki ve Türkiye Yükseköğretim Kurulu'ndaki karar süreçlerine katılabileceği taslakta yer almalıdır.

A7. Sunulan hizmetlerle ilgili eğitim ve öğretim ortam ve şartlarının iyileştirilmesi Üniversite kalite yaşamının artırılması öğrencilerin Üniversite sonrası döneme hazırlanması amacıyla Üniversite karar süreçlerine öğrencilerin katılmasının sağlanması amacıyla Rektörlüğe önerilerde bulunmak gibi amaçlarla her Üniversitede hem Üniversite Öğrenci Konseyi oluşturulacağı önerilmekte. Öğrenci Konseyleri bulunmaktadır. Olumludur, zaten yapıla gelmektedir.

STK33. Ülke çapında Türkiye Yükseköğretim Öğrenci Konseyinin ve her yükseköğretim kurumunda bir öğrenci konseyi oluşturulması düşüncesi öğrencilerin üniversite yönetimine demokratik katılımının sağlanması açısından yerinde bir uygulamadır.

KKK21. “Yükseköğretim kurumlarının her düzeyinde sunulan hizmetler ile eğitim-öğretimin ortam ve şartlarının iyileştirilmesi, üniversitelerde öğrencilere yönelik olarak yaşam kalitesinin artırılması, öğrencilerin mezuniyet sonrası döneme hazırlanması ve yükseköğretim kurumlarının karar süreçlerine öğrencilerin katkılarının sağlanması amacıyla rektörlüğe önerilerde bulunmak üzere her yükseköğretim kurumunda bir öğrenci konseyi oluşturulur.”İfadesi olumludur.

Aynı tema altında yer alan *21.1.2. Bütçelendirme belirsizliğinin giderilmesi* alt temasında daha çok akademisyenler ve STK'ler görüşlerini dile getirmişlerdir, üniversiteler ise konseyin işleyişi ve işlevine yönelik vurgular yapmış ancak bir üniversitenin bütçeye ilişkin görüşüne rastlanmıştır. Dile getirilenlere göre öğrenci konseyine bütçe ayrılması ilk defa uygulamaya konulmaktadır, yeni düzenlemeleri ile idari bir yapılanmayı gerektirmektedir. Bu doğrultuda gerekli düzeltmelerin yapılması önerilmektedir.

Ü69. Ayrıca bu konseye yer ve bütçe ayrılması kararı da yerindedir.

A73. Öğrenci konseyine bütçe ayrılması doğrudur. Fakat bütçe ve tahakkuk işlemleri için idari yapılanma gerekir. Bütçe harcamalarının denetlenmesinin kime karşı yapılacağı sorun olabilir. Mevcut sistemde, öğrenciye her zaman bütçe ayrılabilirdi. Fakat harcamalar bütçe kanununa göre yapıldığı için sorun oluşturmuyordu. Örneğin öğrenci konseyi başkanı veya spor takımındaki bir öğrenciye harcırah ödenirken acı tablolar ortaya çıkıyordu. 27 TL harcırah alan öğrenci 3 öğün yemek yiyecek ve otel parasını nasıl ödeyecek? Üniversite dernekleri veya vakıfları bu konuda çözüm üretebilirler ya da sponsor peşinde dolaşılması gerekir.

STK21. Tasarının 21. Maddesinde öğrenci konseyi için vaat edilen ödenek belirlenmemiştir. Bu tutar örneğin cari harcamanın %1'i gibi belirlenir ve muğlaklık ortadan kalkar.

21.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 21. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarımın son hâline yansıma durumları

Yirmi birinci maddede, öğrenci konseyinin oluşturulma amacı ve işleyişine yönelik açıklamalar yer almaktadır. İç ve dış paydaşlar bu maddeye ilişkin toplam 25 görüş bildirmişlerdir. Bu görüşler doğrultusunda *konseyin olumlu bulunması ve karara katılımın sağlanması ile bütçelendirme belirsizliğinin giderilmesi* alt temaları oluşturulmuştur. Dile getirilen görüşlerin tasarımın son hâline yansıma durumları yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 49. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 21. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaları
21. Madde	21.1. Öğrenci Konseyinin İşleyişine Yönelik Görüşler	21.1.1. Konseyin olumlu bulunması ve karara katılımın sağlanması	18	■
		21.1.2. Bütçelendirme belirsizliğinin giderilmesi	7	■
	Genel Toplam			25

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

21. Madde, tasarının ilk ve son hâllerine göre karşılaştırıldığında içeriksel bir değişikliğin gerçekleştirilmediği görülmektedir. Madde açıklamasında cümle yapılarında ve sözcüklerin yerlerinde değişiklik yapıldığı görülmektedir.

22. Madde – Üniversite Hastanesinin Kurulması ve Yönetimi

22.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 22. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 22. Madde'sinde üniversite hastanesinin kurulma şartları ve yönetimi ile ilgili açıklamalar yer almaktadır. Bünyesinde tıp veya diş hekimliği fakültesi bulunan üniversitelerde, Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Kurul kararı ile üniversite hastanesi kurulabileceği belirtilmektedir.

Üniversite hastanesinin rektörün görevlendireceği bir yardımcısının başkanlığında, sağlıkla ilgili fakültelerin dekanları, başhekim, hastane müdürü ve varsa döner sermaye işletmesinin müdüründen oluşan yönetim kurulu tarafından yönetileceği ve yönetim kurulunun hastanelerdeki eğitim, araştırma, teşhis, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin yürütülmesi ile gelir ve gider idaresine, insan kaynakları ve malzeme tedarikine yönelik kararları alabileceği ifade edilmektedir.

İki ya da daha fazla üniversite hastanesinin aralarında işbirliği yaparak tıbbi malzemelerle sair sarf malzemelerinin teminine ilişkin işlemlerin bir merkezden

yapılmasını sağlayabileceği belirtilmektedir. Devlet üniversitelerindeki hastanelerde, yönetim kurulu kararı ile yardımcı sağlık hizmetlerinde ve idarî görevlerde, kadro şartı aranmaksızın ve ücretleri tamamen döner sermaye işletmesi gelirlerinden ödenmek üzere 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre personel istihdam edilebileceği açıklamalara arasında yer almaktadır.

Üniversite hastanelerinin kalite ve standart denetiminin Türkiye Yükseköğretim Kurulunun Sağlık Bakanlığı ile birlikte belirleyeceği mevzuat hükümlerine göre yapılacağı ve hastanelerinin yönetimine dair diğer usul ve esasların Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği ifade edilmektedir.

Tablo 50. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 22. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
22.1. Üniversite Hastanesinin Kurulmasına Yönelik Görüşler	22.1.1. Sağlık Bakanlığının görüşünün alınması	12	4	4	1	21
	1 Alt tema Toplam	12	4	4	1	21
22.2. Üniversite Hastanesinin Yönetilmesine Yönelik Görüşler	22.2.1. Yönetmeliklerin Kurul tarafından hazırlanması	9	1	4	0	14
	1 Alt tema Toplam	9	1	4	0	14
2 Tema	2 Alt tema Genel Toplam	21	5	8	1	35

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler iki tema altında toplanmıştır. Bu temalar *Üniversite Hastanesinin Kurulmasına Yönelik Görüşler* ve *Üniversite Hastanesinin Yönetilmesine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 46 incelendiğinde yasa tasarısının 22. Madde'sini oluşturan temalara yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 35 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu

maddeye yönelik olarak üniversiteler 21, akademisyenler 5, STK'ler 8 ve KKK'ler 1 görüş dile getirmişlerdir.

22.1. Üniversite Hastanesinin Kurulmasına Yönelik Görüşler teması altında *22.1.1. Sağlık Bakanlığının görüşünün alınması* alt teması yer almaktadır. Bu temaya ilişkin tüm iç ve dış paydaş gruplarından görüş dile getirilmiştir. Bu alt temaya ilişkin özellikle üniversitelerin daha çok görüş bildirdikleri görülmektedir. Üniversiteler, kendi bünyelerinde kurulacak hastanelere ilişkin Sağlık Bakanlığının görüşünün alınmasını gereksiz bulmuş ve bu durumun üniversitelerin özerkliğine aykırı bir durum olduğunu belirtmiştir. Bu düzenlemeyle üniversitelerin değersizleştirildiği vurgusu yapılmıştır. Bu düşünceyi STK'ler ve akademisyenler desteklerken kamu kurum ve kuruluşlarının karşıt görüş bildirdiği görülmektedir. Maddede ifade edilen noktalarda görüş alınmasının yerinde olduğu ve üniversite hastanelerinin de kendi standartları dahilinde yönetilmesi gerektiği ifadesi kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerinde yer almaktadır.

Ü72. Yüksek öğretim kurumlarının özerkliği ön plana alınırken üniversite hastanesinin kurulması ile ilgili sağlık bakanlığının görüşü alınarak karar veriliyor olması üniversite özerkliği ile bağdaşmamaktadır. Bu maddede yer alan sağlık bakanlığının görüşü yerine yüksek öğretim kurulu karar verir diye düzeltilmesi çift başlılığın önüne geçebilir bir ifade olabilir.

A64. “Bünyesinde tıp, veya dış hekimliği fakültesi bulunan üniversitelerde, Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Kurul kararı ile üniversite hastanesi kurulabilir.” fıkrası “Bünyesinde Tıp, Sağlık Bilimleri veya Dış Hekimliği, Eczacılık Fakültesi bulunan Üniversiteler Kendi Yetkili Kurullarının Kararı ile Üniversite Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezleri kurabilir ya da özel ve devlet sağlık kuruluşları ile afiliye olabilir.” şeklinde değiştirilmelidir.

STK25. 22. maddenin 1. fıkrasında “*Bünyesinde Tıp veya Dış Hekimliği Fakültesi bulunan Üniversitelerde, Sağlık Bakanlığı'nın görüşü alınarak Kurul Kararı ile Üniversite Hastanesi kurulabilir.*” ifadesi yer almaktadır. Bu fıkranın “Bünyesinde Tıp veya Dış Hekimliği, Eczacılık Fakültesi bulunan Üniversiteler Kendi Yetkili Kurullarının Kararı ile Üniversite Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezleri (Hastane) kurulabilir ya da özel ve devlet sağlık kuruluşları ile afiliye olabilir.” şeklinde değiştirilmesi gerekir.

KKK18. Kaynak tasarrufu, etkili ve verimli kullanımı için sağlık hizmetlerinin planlanması ile ilgili Sağlık Bakanlığının yetki ve yetkinliği dikkate alınmalı bu çerçevede üniversite hastanelerinin planlanması ve açılması ile ilgili olarak Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınmalıdır.... Taslağın 22. Maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesi gerekmektedir. “Üniversite hastanelerinde Sağlık Bakanlığının belirlediği kural ve standartlar doğrultusunda sağlık hizmetleri sunulur.”

22.2. *Üniversite Hastanesinin Yönetilmesine Yönelik Görüşler* teması altında 22.2.1. *Yönetmeliklerin Kurul tarafından hazırlanması* alt teması yer almaktadır. Bu alt temayı oluşturan görüşler incelendiğinde kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere diğer paydaşların görüşlerini dile getirdikleri görülmektedir. Diğer paydaşlar arasında da akademisyenlerin sınırlı sayıda görüş bildirdiği görülmektedir. Dile getirilenler incelendiğinde hastane yönetimine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi ile denetim sürecinde Sağlık Bakanlığının görüşünün alınmasına gerek duyulmadan yönetmeliklerin Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanmasının üniversite yapılanması açısından daha yerinde olacağı görüşünün hakim olduğu görülmektedir.

Ü69. Benzer şekilde üniversite hastanelerinin yönetimi, kalite ve standart denetiminde sağlık bakanlığı söz sahibi olmamalıdır. Hastane tıp fakültesi dekanı, başhekim, hastane müdürü ve döner sermaye işletmesi müdüründen oluşan yönetim kurulu tarafından yönetilmelidir. Üniversite hastanelerinin yönetimine dair usul ve esaslar belirlenirken de sağlık bakanlığının görüşünün alınmasına gerek olmadığı düşünülmektedir.

A62. Üniversite hastanesinin kurulması ve yönetimi kısmı yasanın dışında kurulun hazırladığı bir yönetmelikle belirlenebilir. Yasa içerisinde yer alması pek uygun gözüküyor.

STK34. “Yönetim kurulunun çalışma usul ve esasları ilgili yükseköğretim kurumunun iç düzenlemesi ile belirlenir” şeklinde değiştirilmelidir.

22.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 22. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 22. Madde’sinde üniversite hastanesinin kurulma şartları ve yönetimi ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir. İç ve dış paydaşların toplam 35 görüş dile getirdikleri görülmektedir. Bu görüşler temelinde *Sağlık Bakanlığının görüşünün alınması* ve *yönetmeliklerin Kurul tarafından hazırlanması* alt temaları oluşturulmuştur. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 51. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 22. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

22. Madde	Temalar	Alt Temalar	Toplam Görüş	Görüşlerin Yansımaya Durumları
	22.1. Üniversite Hastanesinin Kurulmasına Yönelik Görüşler	22.1.1. Sağlık Bakanlığının görüşünün alınması	21	
	22.2. Üniversite Hastanesinin Yönetilmesine Yönelik Görüşler	22.2.1. Yönetmeliklerin Kurul tarafından hazırlanması	14	
	Genel Toplam			35

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

İlk alt temada, madde içeriğinde yer alan üniversite hastanelerinin kurulabilmesi için Sağlık Bakanlığından görüş alınması uygulaması üzerinde durulmuştur. Görüşlerde bu durumun üniversitelerin özerkliğine aykırı bir durum olduğu vurgulanmış ve bazı sorunlara yol açabileceği belirtilmiştir. Ancak kamu kuruluşları Sağlık Bakanlığından görüş alınması gerektiğini belirtmiştir.

İkinci alt temada yine kamu kurumları hariç olmak üzere hastane yönetimine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi ile denetim sürecinde Sağlık Bakanlığının görüşünün alınmasına gerek duyulmadan yönetmeliklerin Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanması düşüncesi öne çıkmaktadır.

Madde içeriği tasarının her iki hâliyle karşılaştırıldığında maddenin içeriğinin tamamen değiştirildiği görülmektedir. Madde başlığı “Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi” olarak değiştirilmiştir. İçerikte de sağlık araştırma ve uygulama merkezlerinin kurulma şartları, yapısı ve işleyişi ele alınmıştır. Görüşler doğrultusunda sağlık araştırma ve uygulama merkezlerinin yönetimine dair usul ve esaslar Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği ve üniversitelerin bu yönetmeliğe uygun olarak kendi yönetmeliklerini çıkarabilecekleri belirtilmiştir. Ancak kalite ve standart

denetiminin Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Türkiye Yükseköğretim Kurulunun belirleyeceği usul, esas ve standartlara göre yapılacağı açıklamalar arasında yer almaktadır. Önceki hâlinde eleştirilen Sağlık Bakanlığının direkt etkisi maddenin son hâlinde de yer almaktadır.

23. Madde – Yükseköğretim Kurumları ile Hastaneler Arasında İşbirliği

23.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 23. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 23. Madde'sinde yükseköğretim kurumları ile hastaneler arasındaki işbirliği üzerine açıklamalar yer almaktadır. Maddede Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarına ait kurum ve kuruluşlar ile Devlet yükseköğretim kurumlarının ilgili birimleri arasındaki işbirliğinin 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu hükümlerine tabi olduğu ifade edilmektedir.

Vakıf ve özel yükseköğretim kurumları ile özel sağlık kuruluşları arasında tıp, diş hekimliği ve diğer sağlık bilimleri alanlarında eğitim-öğretim, araştırma, uygulama ve sağlık hizmeti sunumu amacıyla işbirliği yapılabileceği; Türkiye Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen kriterler çerçevesinde yükseköğretim kurumları ile işbirliği yapan özel sağlık kuruluşlarının üniversite hastanesi olarak kabul edilebileceği ve bu işbirliğinin şartlarının, usul ve esaslarının Kurul tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *İşbirliğinin Kapsamına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 52. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 23. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
23.1. İşbirliğinin Kapsamına Yönelik Görüşler	23.1.1. İşbirliğinin devlet üniversitelerini de kapsaması	3	0	3	1	7
	1 Alt tema Toplam	3	0	3	1	7
1 Tema	1 Alt tema Genel Toplam	3	0	3	1	7

Tablo 48 incelendiğinde yasa tasarısının 23. Madde'sine yönelik olarak toplam 7 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 3, STK'ler 3, kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir. Akademisyenlerin maddeye yönelik bu temaya ilişkin görüşlerine rastlanmamıştır.

23.1. İşbirliğinin Kapsamına Yönelik Görüşler teması altında *23.1.1. İşbirliğinin devlet üniversitelerini de kapsamı* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin olarak akademisyenler hariç olmak üzere diğer paydaşların görüşlerini dile getirdiği görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde vakıf ve özel yükseköğretim kurumları ile özel sağlık kuruluşları arasında tıp, diş hekimliği vb. gibi alanlarda eğitim-öğretim, araştırma, uygulama ve sağlık hizmeti sunumu amacıyla düşünülmüş olan işbirliğinin devlet yükseköğretim kurumlarını da kapsamı gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü50. Taslakta önerilen model; özel ve vakıf üniversitelerinin, özel hastanelerle işbirliği yapmasına izin verilmesidir. Esasen bu model; vakıf kurucularının, üniversitenin mülkiyetine geçecek hastane kurmak istememelerinden kaynaklanmaktadır. Önerilen modelde; hastanelerin mülkiyeti özel kişilerde kalacağından, gelirlerinden de bu kişiler yararlanacaktır.

Bu maddenin, sadece özel ve vakıf üniversitelerini değil, devlet üniversitelerini de kapsayacak şekilde, mevcut hukuki sorunları gidermek, olası istismarları önlemek ve işbirliği esaslarını ve sorumlulukları daha ayrıntılı şekilde belirlemek üzere yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Yeni öneri: “Devlet yükseköğretim kurumları ile Vakıf ve özel yükseköğretim kurumları, özel sağlık kuruluşları arasında, tıp, diş hekimliği ve diğer sağlık bilimleri alanlarında, eğitim-öğretim, araştırma, uygulama ve sağlık hizmeti sunumu amacıyla işbirliği yapılabilir. Bu işbirliğinin şartları, usul ve esasları Kurul tarafından çıkarılan çerçeve yönetmelikle düzenlenir. İşbirliği isteyen kurumlar kendi aralarında bu çerçeve yönetmeliğe uygun olarak protokol imzalarlar.”

STK20. Maddede vakıf ve özel üniversiteler ile mevcut devlet üniversiteleri ve Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastaneler arasında olması beklenen işbirliğinden söz edilmemektedir. Doğum, psikiyatri, adli tıp gibi bazı özel uygulamalar için bugün dahi gerek Vakıf, gerekse birçok devlet üniversitesinden öğrenciler, Sağlık Bakanlığı'na bağlı kamu kurum ve kuruluşlarında staj yapabilmektedirler. Devlet Üniversiteleri ile vakıf ve özel üniversiteler arasında sağlık eğitimi konusunda işbirliği yapılması da, Yükseköğretimin temel mantığına ve ülke menfaatlerine uygunluk teşkil eder.

KKK17. Yükseköğretim kurumları ile hastaneler arası “işbirliği”nde öngörülen “devlet-özel ayrımı” kaldırılmalı.

23.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 23. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının yirmi ikinci maddesinde yükseköğretim kurumları ve hastane arasındaki işbirliği üzerinde durulmuştur. İç ve dış paydaşlardan toplam 7 görüş bildirilmiştir. Bu görüşler çerçevesinde *işbirliğinin devlet üniversitelerini de kapsamı* alt teması oluşturulmuştur. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 53. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 23. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
23. Madde	23.1. İşbirliğinin Kapsamına Yönelik Görüşler	23.1.1. İşbirliğinin devlet üniversitelerini de kapsamı	7	
Genel Toplam			7	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

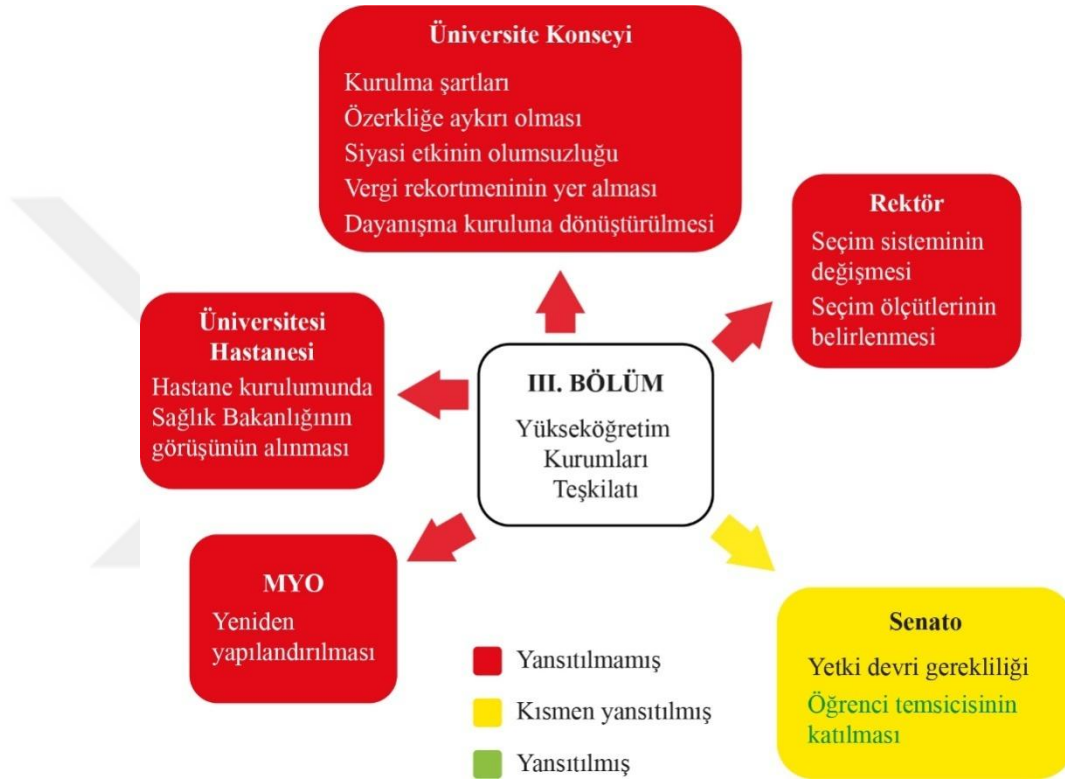
yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında iç ve dış paydaşların görüşlerinin kısmen dikkate alındığı söylenebilir. Maddenin son hâline devlet üniversitelerinin Araştırma ve Uygulama Merkezleri aracılığıyla vakıf üniversitesi hastanelerinin veya özel sağlık kuruluşları arasında bir protokol çerçevesinde sağlık hizmeti konusunda işbirliği yapabileceği belirtilmektedir. Bu işbirliği kapsamında sağlık hizmetinde öğretim üyesi dışındaki personelin görevlendirilemeyeceği vurgulanmaktadır.

4.3.1. Üçüncü Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum

Tasarının 3. Bölümü genel olarak değerlendirildiğinde iç ve dış paydaşların görüşlerinin 38 alt temadan oluştuğu görülmektedir. Bu alt temalardan 1'inde dile getirilenler dikkate alınmış, 2'sinde kısmen değişiklik yapılmış ve 35'i dikkate alınmamıştır. Maddelere ilişkin görüşler genel olarak ele alındığında dile getirilenlerin yükseköğretim kurumları teşkilatına yönelik olduğu görülmektedir. Özellikle yükseköğretim yönetim

birimlerine yetki devri yapılmasına ve yönetim süreçlerine katılımcı çeşitliliğinin sağlanmasına yönelik görüşlerin dile getirildiği ancak bu görüşlerin yeteri kadar dikkate alınmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Yasanın ortaya çıkış amacının tersine merkeziyetçi anlayışın derinleştirildiği, üniversiteler arası teşkilatlanma farkının çeşitlilik anlayışı yerine eşitsizlik anlayışını getirdiği düşünülmektedir.

Şekil 6. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 3. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansımaları

Şekil 5'te ve bu bölümde yer alan tablolarda görüldüğü üzere iç ve dış paydaşlar yasa taslağının 3. Bölüm'ünde yer alan maddelere ilişkin dile getirdikleri görüşlerde en çok Üniversite Konseyi'nin özerkliğe aykırı olması, konseyin oluşturulması ve üyelerinin belirlenmesinde Bakanlar Kurulunun etkili olması ve bu durumun akademiye siyasi etkiye açık hâle getirmesi, vergi rekortmeninin konseyde yer almasının sermayeyi elinde tutan gücün akademi üzerinde bir konumda yer almasına neden olması, yetki ve sorumlulukları açısından merkezileşmeyi artırması ve bunun yerine danışma kurulu işlevi üstlenmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır.

Üniversite Konseyi uygulamasının yükseköğretim kurumları arasında eşitsizliğe yol açacağı; son beş yıl içerisinde gelirlerinin Kurul tarafından belirlenen miktarını kendilerinin elde ediyor ve kurumsal akademik faaliyet puanını sağlamış olması gibi koşulların birçok üniversite tarafından sağlanamamasının üniversiteler arasında sorunlara yol açacağı görüşleri alanyazında (Baskan ve Sincer, 2014) da dile getirilmiştir. Görüşlerde dile getirilenlere benzer şekilde konsey yapılanmasında, üyelerin seçiminde siyasi etkinin olmasının yükseköğretim kurumlarını açık etki altında bırakacağı ve özerkliğe aykırı bir durum yaratması da akademisyenlerin görüşlerine dayalı başka bir araştırmada (Yazgünoğlu ve Özdemir, 2013) vurgulanmaktadır. Bu bağlamda tasarının 3. Bölüm'ünde yer alan teşkilatlanma şeklinin dayandırıldığı anlayış üzerine düşünüldüğünde diğer ülkelerdeki uygulama örneklerini inceleme ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Dünyadaki üniversite konseyi uygulamaları incelendiğinde önerilen yapının daha çok Amerikan üniversitelerinde uygulanan bir yapılanma şekli olduğu görülmektedir. Amerikan sistemindeki yükseköğretim kurumlarının teşkilat yapısında yer alan mütevelli heyetlerinin tasarıda söz edilen konsey yapılanmasıyla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Amerikan üniversitelerindeki mütevelli heyetlerin oluşumları ve yetkileri incelendiğinde teşkilat yapısında TYK benzeri bir yapının yer almadığı ve üniversite dışından gelen üyelerden oluşan mütevelli heyetin başta rektör atama olmak üzere çeşitli yetkilerle donatıldığı görülmektedir. Benzer uygulamalar Almanya, Avusturya, İngiltere ve Yunanistan gibi Avrupa ülkelerinin bir kısmında da yer almaktadır. Bu ülkelerde de konseyler rektör ataması dâhil olmak üzere geniş yetkilerle donatılmıştır (Papadimitriou, 2011; European Commission, 2018). Bu doğrultuda tasarıda üniversite konseyinin yer almasının altındaki nedenin de dünyada uygulanan bu tür kurulların kendi sistemimize transfer edilme çabasının bir sonucu olduğu söylenebilir. Ancak gerekli koşullar sağlanmadan üniversiteler arasında eşitsizliğe yol açacağı düşünülmektedir. Böyle bir konseyin tüm üniversitelerde; danışma kurulu niteliğinde; üye dağılımında yerel yönetimler, bölgenin ve üniversitenin bulunduğu ilin özelliklerine göre katılmasının toplum-sanayi-üniversite işbirliğinin STK, sanayi, ticaret, esnaf odaları vb. temsilcilerinin yer alacağı bir şekilde oluşturulması düşünülebilir.

Tasarının bu bölümünde rektör seçimi üzerinde durulan diğer bir konudur. Rektörün belirlenmesine yönelik görüşlerde tasarıdaki uygulamanın yerine seçim sisteminde iyileştirilmelere gidilmesi vurgulanmaktadır. Alanyazında rektör belirlenmesine yönelik seçmen kapsamı içerisine idari personel, araştırma görevlisi, öğretim görevlisi, öğrenciler gibi paydaşların eklenmesi, üniversitenin seçtiği adayın onaylanması ve TYK gibi bir üst kurumun seçime etkisinin olmaması bulgularına paralel görüşlerin (Kavili Arap, 2011; Okçabol, 2014; Ortaş, 2003; TÜSİAD, 2008; Üste, 2003) yanı sıra seçim sistemi yerine atama sistemine geçilmesini ileri süren çalışmalar da (Acar, 2012; Çelik ve Gür, 2014; Günay ve Kılıç, 2011; Küçükcan ve Gür, 2009) da yer almaktadır. Bu çalışmalarda seçim sisteminin siyasi kutuplaşmalara ve akademisyenler arasında çekişmelere yol açtığı, daha az oy alanların atanması durumunda yaşanan sıkıntılar vurgulanarak atama sistemine geçilmesi önerilmektedir. Atama sisteminin mütevelli heyet vb. yönetim birimleri marifetiyle gerçekleştirilmesini öneren araştırmalar vakıf üniversitelerindeki uygulamaları örnek vermekte ve bu işleyişin olumlu yanlarından söz etmektedir. Ancak alanyazında YÖK (2006) tarafından yayımlanan vakıf üniversitelerine yönelik raporda ve yine YÖK tarafından hazırlanan strateji taslak raporunda rektör ataması başta olmak üzere yönetime karışması gibi noktalarda mütevelli heyetlerinin yetkileri eleştirilmektedir. Ayrıca alanyazında mütevelli heyetlerinin rektör atama sürecine ve akademik konulara karışmasının, şirket mantığıyla üniversiteleri yönetmelerinin vb. durumların sorunlara yol açtığı vurgulanmaktadır (Ergüder, 2010; Erguvan, 2013; Yaşar, 2001).

Rektörün atama yöntemine yönelik çeşitli ülkelerin sistemleri incelendiğinde farklı işleyişlere rastlanmaktadır. İngiltere, Avusturya ve Hollanda'da özel sektör temsilcileri gibi kurum dışı paydaşların yer aldığı kurumsal bir heyet rektör ataması yapmaktadır (Gornitzka, Maassen, Boer, 2017; Boer, Huisman, Scheytt, 2010; Henard, Mitterle, 2010). Fransa'da profesör olma şartı aranmayan akademisyenler; öğretim üyeleri, öğrenciler ve idari personel temsilcilerinin yer aldığı Bilim Konseyi, Yönetim Konseyi ve Üniversite İşleri Konseyi tarafından seçildikten sonra rektör olarak belirlenen kişi Milli Eğitim Bakanı tarafından atanmaktadır (European Commission, 2018). Danimarka'da rektör, kurum dışı veya kurum içerisinden belirlenen adayların üniversite kurulu tarafınca belirlenen prosedüre uygun olarak seçilmektedir. İspanya'da

rektör tüm üniversite çalışanları ve öğrencilerin oylarıyla seçilir (Gornitzka, Maassen, Boer, 2017). ABD’de eyaletlere göre değişiklik gösteren bir yapı vardır. Örneğin Kaliforniya Üniversitesi’nde iki elemeli bir sistem vardır. İlk elemelerde niteliklere göre yapılan sıralama sonucunda sıralamaya girebilen adaylar mülakata alınmaktadır. Üniversite üst kurulu tarafından bu adaylar arasından rektör seçilerek atanır (UCDAVIS, 2018). Harvard Üniversitesi’nde ise rektör kurum dışı ve kurum içi üyelerden oluşan yürütme kurulu tarafınca atanır. Rektör adaylarının nitelikleri yürütme kurulunca oluşturulan izleme komitesince incelenir ve final listesi oluşturularak yürütme kuruluna sunulur. Yürütme kurulu final listesindeki adaylar ile mülakat gerçekleştirerek rektörü atar (University of Harvard, 2018; Teker, Teker, Sayan, 2013).

Tüm bu uygulamalar incelendiğinde her ülkenin kendi yönetsel sistemi doğrultusunda rektör belirme sürecini yürüttüğü anlaşılmakta ancak benzer noktalarının rektör adayı olabilmek için bazı niteliklere sahip olunması gerektiği görülmektedir. Bu bağlamda ülkemizde son değişikliklerle devlet üniversitelerinde YÖK tarafından önerilen en az üç yıl profesörlük yapmış üç aday arasından Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen adayın rektör olarak atanması ve vakıf üniversitelerinde mütevelli heyetin YÖK’e teklifi ve olumlu görüş üzerine Cumhurbaşkanınca atanması (676 Nolu KHK, Madde 85) usulü yerine, görüşler ve çeşitli uygulamalar doğrultusunda üniversite bileşenlerinin tümünü içeren bir seçim yapılması ve seçim sonucunda birinci olan ismin alternatif düşünülmeden rektör olarak atanmasının yerinde bir uygulama olacağı düşünülmektedir. Bu noktada rektör olabilmek için TYK tarafından yönetim alanında deneyim sahibi olma ve eğitim yönetimi, yükseköğretim yönetimi gibi alanlarda lisansüstü eğitim ya da belgeye dayalı bir eğitim alma; alanındaki yetkinliğini gösterme gibi ölçütlerin yer aldığı başvuru puanlama formu hazırlanması ve rektörün yetkilerinin üniversitenin akademik kurullarla paylaşmasının önünün açılması gerektiği düşünülmektedir. Bu uygulamanın vakıf üniversitelerini de kapsamasının üniversiteler arası dengenin sağlanması açısından önemli olduğu söylenebilir.

Yükseköğretim kurumlarının teşkilatlanmasında rektör belirleme süreci ve akademik kurullar arasındaki ilişki de üzerinde düşünülmesi gereken diğer bir konudur. Rektör seçiminin bu denli önem taşımasının altında yetki paylaşımının olmaması ve kurulların yeterince yetkiye sahip olmamasının yattığı düşünüldüğünde görüşlerde de

dile getirildiği üzere senatoya yetki devri yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Senatoya ilişkin görüşlerde de yetki devrine ihtiyaç duyulması üzerinde durulmaktadır. Yürürlükte olan 2547 Sayılı Kanun'da senatonun üniversitenin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak, üniversitenin bütününe ilgilendiren kanun ve yönetmelik taslaklarını hazırlamak veya görüş bildirmek, rektörün onayından sonra Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girecek olan üniversite veya üniversitenin birimleri ile ilgili yönetmelikleri hazırlamak, üniversitenin yıllık eğitim - öğretim programını ve takvimini inceleyerek karara bağlamak, bir sınava bağlı olmayan fahri akademik unvanlar vermek ve fakülte kurullarının bu konudaki önerilerini karara bağlamak, fakülte kurulları ile rektörlüğe bağlı enstitü ve yüksekokul kurullarının kararlarına yapılacak itirazları inceleyerek karara bağlamak gibi yetkilerinin olduğu belirtilmektedir. Tasarının son hâlinde ise senatoya stratejik planı karara bağlamak; üniversite bünyesinde meslek yüksekokulu, araştırma ve uygulama merkezi, bölüm, anabilim ve ana sanat dalı ile bilim dalı ve sanat dalı kurulmasını karara bağlamak gibi yetkiler eklenmiştir. Ancak görüşlerde; merkez teşkilatın ve rektörün karar yetkileri arasında olan rektör dâhil akademik ve idari birim yönetici adayları için kriterler ile öğrenci kontenjanlarını belirlemek, akademik kadrolara atamaları onaylamak gibi yetkilerden söz edilmektedir. Bu noktada temel ilkelerde de yer alan kurumsal özerklik kavramının hayata geçirilebilmesi için söz edilen yetki devrinin yapılması gerektiği düşünülmektedir. OECD'nin ve Avrupa Üniversiteler Birliği'nin yayımladıkları raporlarda (OECD, 2003; Estermann, Nokkala, 2009) da yükseköğretim kurumlarının özerklik dereceleri belirlenirken ele alınan yetkiler arasında yukarıda söz edilenler yer almaktadır. Bugünkü uygulama ile 46 ülke arasından özerklik sıralamasında 42. olan ülkemizin tasarıda yapılan değişikliklerde birçok konuda daha da gerileyeceği ve bu bağlamda TYK'nin eşgüdüm kurulu olarak yer alması ve yetkilerini rektör, senato gibi kurullara dengeli bir şekilde devretmesi gerektiği düşünülmektedir.

Yükseköğretim teşkilatlanması bölümünde üzerinde durulan başka bir konu da meslek yüksekokullarının yeniden yapılanmasının gerekliliğidir. Görüşlerde tasarıda yer alan MYO sisteminin ihtiyaç duyulan işgücünü yetiştirmede yetersiz kaldığı ve bu nedenle yeni bir yapılanmaya gidilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Tasarının bu bölümünde görüşler alındıktan sonra da MYO'lara yönelik bir değişikliğin yapılmadığı

görülmektedir. MYO'ların nitelikli ara eleman yetiştirme işlevi göz önüne alındığında ihtiyaç duyulan işgücünün sanayi ile işbirliği içerisinde çağın gereklerine uygun olarak yetiştirilmesi için sistemsal güncellemelere ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Benzer şekilde alanyazında da MYO'ların yeniden yapılandırılması gerekliliği, günümüz ihtiyaçlarına uygun iş gücünün yetiştirilmesinde yetersiz kaldığı, bu doğrultuda yeni modeller üzerinde düşünülmesi gerektiği (Alkan, Suiçmez, Aydınkal, Şahin, 2014; Sönmez, 2008; Vurgun, 2009; Yüksel, Gökaya, Demir, 2015) vurgulanmaktadır.

2008 yılında YÖK tarafından yaşanan sorunların önüne geçilebilmesi için Mesleki ve Teknik Eğitim Koordinasyon Merkezi (METEKOM) kurulmasına karar verilmesine rağmen kurulmamıştır (Günay, 2011). Ancak MYO'ların yeniden yapılandırılmasına duyulan ihtiyaç belirli aralıklarla gündeme yeniden taşınmaktadır. Meslek Yüksekokullarında Kalite Konferansı'nda (2014) MYO'ların yeniden yapılandırılmasının daha nitelikli bireyler yetiştirilmesi açısından ihtiyaç olduğu yetkililer tarafından dile getirilmiştir. Bu bağlamda mesleki eğitimin yüksekokul yerine meslek üniversitesi statüsüne sokularak üniversite çeşitliliğinin bu noktada sağlanması ve program güncellemelerinin çağın gereklerine uygun olarak yenilenmesi, MEB ile işbirliği içerisinde olunarak üniversite öncesinde gerekli donanımının sağlanması ve ülkenin kalkınması noktasında tüm kurumların görevini yerine getirmesi gerektiği düşünülmektedir.

Üzerinde durulan diğer bir konu üniversite hastanelerinin açılma süreciyle ilgilidir. Tasarıda üniversite hastanelerinin açılması için Sağlık Bakanlığı'ndan görüş alınmasına ilişkin bir açıklama yer almaktadır. Paydaşlar ise bu görüşün alınmasına gerek olmadığını ve bu uygulamanın üniversitenin işleyişine müdahale olacağını vurgulamaktadır. Bu bağlamda Bakanlığın görüşünün alınmasının yönetsel özerkliğe müdahale olarak görüldüğü düşünülmektedir. Ancak alanyazında bu görüşün aksine madde içeriğindeki Sağlık Bakanlığı'ndan görüş alınmasına ilişkin açıklamanın kamu sağlık politikaları ile paralellik gösterdiğini ifade eden bir çalışmaya (Aydın, 2012) rastlanmıştır. Bu noktada ülkenin ihtiyaçları ve insan gücünün istihdamı düşünüldüğünde üniversitelerin hastane açmasının topluma fayda sağlayacağı ve bir başka kurum tarafından kısıtlama kaygısının önüne geçilmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.

Öne çıkan bu görüşlerde teşkilatlanma bölümünde; kurumsal özerklik, çeşitlilik, akademik ve bilimsel özgürlük, katılımcılık gibi tasarının ortaya çıkışının temel ilkeleriyle çelişen uygulamaların varlığına yönelik vurguların olduğu görülmektedir. Dile getirilenlerin yükseköğretim kurumlarının teşkilat yapısına, özellikle yükseköğretim yönetim birimlerine yetki devri yapılmasına ve yönetim süreçlerinde katılımcı çeşitliliğinin sağlanmasına yönelik vurgular yapıldığı ancak bu görüşlerin yeteri kadar dikkate alınmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Yasanın ortaya çıkış amacının tersine merkeziyetçi anlayışın derinleştirildiği, üniversiteler arası teşkilatlanma farkının çeşitlilik anlayışı yerine eşitsizlik anlayışını getirdiği düşünülmektedir.

4.4. Yeni Yasa Taslağının Dördüncü Bölümüne (Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluş ve Görevleri) İlişkin Bulgular

24. Madde – Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşu

24.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 24. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 24. Madde'sinde yükseköğretim kurumlarının kuruluşuna ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Yükseköğretim kurumlarının devlet, vakıf ya da özel yükseköğretim kurumu olmak üzere farklı statülerde kurulabileceği; devlet yükseköğretim kurumlarının kanunla, özel ve vakıf yükseköğretim kurumlarının ise Kurulun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile kurulabileceği; devlet yükseköğretim kurumlarının kamu tüzel kişiliği, diğer yükseköğretim kurumları ise özel hukuk tüzel kişiliği niteliği taşıdığı ifade edilmektedir.

Yükseköğretim kurumu bünyesinde fakülte, enstitü, konservatuar ve araştırma enstitüsünün ilgili yükseköğretim kurumu senatosunun karar ile; yükseköğretim kurumu statüsündeki meslek yüksekokulu bünyesinde enstitü ya da araştırma merkezi kurulmasının yönetim kurulunun talebi ve Kurulun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile; meslek yüksekokulu, araştırma ve uygulama merkezi, bölüm, anabilim dalı, anasanat dalı, bilim dalı ve sanat dalı Kurulun belirlediği kriterler çerçevesinde senato kararı ile kurulabileceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşuna Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 54. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 24. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
24.1. Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşuna Yönelik Görüşler	24.1.1. Tüm üniversitelerin kanunla kurulması	5	2	0	0	7
	24.1.2. Vakıf üniversitelerinin kamu statüsü taşıması	15	4	4	2	25
	24.1.3. Özel üniversite ayrımı yapılmaması	11	9	4	0	24
	3 Alt tema	31	15	8	2	56
1 Tema	3 Alt tema	31	15	8	2	56

Tablo 50 incelendiğinde yasa tasarısının 24. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 56 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 31, akademisyenler 15, STK'ler 8 ve KKK'ler 2 görüş dile getirmişlerdir.

24.1. *Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşuna Yönelik Görüşler* teması altında 24.1.1. *Tüm üniversitelerin kanunla kurulması*, 24.1.2. *Vakıf üniversitelerinin kamu statüsü taşıması* ve 24.1.3. *Özel üniversite ayrımı yapılmaması* alt temaları yer almaktadır.

24.1.1. *Tüm üniversitelerin kanunla kurulması* alt temasını oluşturan görüşler üniversite ve akademisyenlere aittir. Dile getirilen görüşlerde yükseköğretim kurumlarının kurulma sürecinde bakanlar kurulu gibi siyasi irade yerine tüm üniversitelerin kanunla kurulmasının yaşanacak sorunların önlenmesi açısından önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Ü90. Devlet üniversitelerinin kanunla kurulacağı fakat vakıf ve özel üniversitelerin bakanlar kurulu kararı ile kurulacağı belirtilmiştir. Bu ayrımcılığa gerek yoktur. Bütün üniversiteler kanunla kurulmalıdır. Aksi hâlde önce yaşandığı gibi bir özel üniversiteler sorunu yaşanabilir.

A40. Devlet Yükseköğretim kurumları gibi Vakıf Yükseköğretim kurumlarının da kanunla kurulması sağlanmalıdır. Özel Yükseköğretim kurumlarına müsaade edilmemeli.

24.1.2. *Vakıf üniversitelerinin kamu statüsü taşıması* alt teması bu maddeye ilişkin en çok görüşün dile getirildiği alt temadır. Görüşler incelendiğinde vakıf üniversitelerinin özel üniversitelerle benzer statüde ele alınmasının eleştirildiği ve kâr amacı gütmemeleri nedeniyle vakıf üniversitelerinin devlet üniversitelerinin statüsüne yaklaştırılması gerektiği vurgusunun yapıldığı görülmektedir.

Ü96. Vakıf yükseköğretim kurumları kamu tüzel kişiliğini muhafaza etmelidir. Sonuçta verilen hizmet tamamen bir kamu hizmetidir. Devlete hiçbir yük getirmediği gibi, esasen devletin vermesi gereken yüksek öğretim hizmetini üstlenen bu kurumların kamu tüzel kişiliğini korumaları aynı zamanda imaj için de önemlidir. Zira henüz yeni sayılan vakıf yükseköğretim kurumlarına toplum nezdinde güvenilirliğin sağlanması bakımından bu uygulama yarar sağlamaktadır.

A64. Vakıf Üniversitelerinin taslakta vakıf üniversitelerinin kamu tüzel kişiliğini haiz ve kanunla kurulan kurumlar olmaktan çıkârlıp, özel hukuk tüzel kişiliğini haiz ve YÖK'ün teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla kurulan yükseköğretim kurumlarına dönüştürülmesinin hayati derecede vakıf üniversitelerini engelleyecek hatta asırlardan devraldığımız “Vakıf Yüksek Öğrenimi” müessesesini bitirecek niteliktedir. Vakıflıktan çıkılması anlamına gelecek bu yaklaşım siyasi kırılmalık oluşturacak ve ilerde yeni mazlumlar ortaya çıkmasına sebebiyet verecek niteliktedir.

STK16. 2. Taslakta yer alan 24. maddede, mevcut sistemde kamu tüzel kişiliği statüsünde bulunan vakıf üniversitelerinin, özel üniversiteler gibi “özel hukuk tüzel kişiliği”ni haiz olacağı düzenlenmektedir. Kanaatimizce yükseköğretim sisteminde önemli bir işleve sahip vakıf üniversitelerini olumsuz bir şekilde etkileyecek bu düzenlemenin, değiştirilmesi ve söz konusu yükseköğretim kurumlarının “kamu hukuku tüzel kişilikleri”nin muhafaza edilmesi daha doğru ve yerinde olacaktır.

KKK17. Kamu tüzel kişiliğinin devlet üniversitelerine münhasır tutulması, gözden geçirilmelidir. Diğerlerinin verdiği hizmetin de “kamusal nitelik” taşıdığı gözetilerek uygun hukuki statü yeniden belirlenmeli.

24.1.3. *Özel üniversite ayrımı yapılmaması* alt temasına yönelik olarak paydaşlar arasından üniversitelerin, akademisyenlerin ve STK'lerin görüş bildirdiği görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde özel üniversitelerin şirket mantığıyla yönetilmesinin ve kâr amacı gütmemesinin süreçte fırsat eşitsizliğine neden olacağı ve sosyal devlet anlayışına ters uygulamaları beraberinde getireceği böylece üniversite mantığının içinin boşaltılacağı vurgulanmaktadır. Tüm bu nedenlerden dolayı özel üniversite statüsünün taslakta yer almaması gerektiği önerilmektedir.

Ü29. Şu anda var olan kâr amacı gütmeyen Devlet ve Vakıf Üniversitelerinin yanına kâr amaçlı Özel Üniversite tipinin Türkiye Yükseköğretimine eklenmesinin yükseköğretimde çeşitliliği arttırma, sermayeyi bu alana çekme vb. faydalarının yanı sıra birtakım sakıncalarının da olacağı açıktır. Belli bir süre sonunda Özel Üniversiteler, doğaları gereği kâr amacı gütmelerinden dolayı akılcı kurumlar olarak ön plana çıkacaklar, öğrenci ve akademisyenlere sunacakları imkânlar ile de diğer iki üniversite tipinin her yönden kan kaybetmesine neden olabileceklerdir. Bu sebeple, bu yasa tasarısının 1. kısmında geçen Türkiye Yükseköğretiminin temel amaç ve ilkelerinin birinci ilkesi olan çeşitlilik, Özel Üniversite başlığı altındaki dar anlamdaki çeşitlilik hâline gelecektir. Gelecekte Devlet ve Vakıf yükseköğretim kurumlarını bekleyen bu “ortadan kaybolma” durumu, bu tasarıda üzerinde durulmayan çok önemli bir konudur.

A10. Yükseköğretim kurumları Devlet ya da vakıf olmak üzere farklı statülerde kurulabilir. Özel Üniversiteler olmamalıdır.

STK24. “Yükseköğretim kurumlarının kuruluşu başlığı” 24. maddede vakıf ve özel üniversitelerin Bakanlar Kurulu kârarı ile kurulabilmesine yönelik getirilen düzenleme uygun değildir ve ayrıca Anayasanın 130. maddesi ile çelişmektedir.

24.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 24. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının yirmi dördüncü maddesinde yükseköğretim kurumlarının kuruluşu ile ilgili açıklamalar yer almaktadır. İç ve dış paydaşlar bu maddenin alt temalarını oluşturan toplam 56 görüş bildirmişlerdir. Bu görüşler *tüm üniversitelerin kanunla kurulması, vakıf üniversitelerinin kamu statüsü taşıması, özel üniversite ayrımı yapılmaması* şeklinde başlıklandırılan alt temaları oluşturmaktadır. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları Tablo 51’de verilmiştir.

İlk alt temada, çıkabilecek sorunların önlenmesi açısından yükseköğretim kurumlarının kurulma sürecinde bakanlar kurulu gibi siyasi irade yerine tüm üniversitelerin kanunla kurulması önerisi öne çıkmaktadır. İkinci alt tema; vakıf üniversitesinin kamu statüsü taşıması görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş, kâr amacı gütmemeleri nedeniyle devlet üniversiteleriyle aynı statüde değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Üçüncü alt tema, özel üniversite ayrımı yapılmaması görüşünü içermektedir. Şirket mantığıyla kurulan ve kâr amacı güden özel üniversitelerin fırsat eşitsizliğine neden olacağı bu nedenle taslaktan çıkarılması gerektiği vurgulanmıştır.

Tablo 55. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 24. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaları
24. Madde	24.1. Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşuna Yönelik Görüşler	24.1.1. Tüm üniversitelerin kanunla kurulması	7	■
		24.1.2. Vakıf üniversitelerinin kamu statüsü taşıması	25	■
		24.1.3. Özel üniversite ayrımı yapılmaması	24	■
	Genel Toplam		56	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği karşılaştırıldığında görüşlerde dile getirilenlere yönelik herhangi bir düzenlemenin yapılmadığı; maddenin son hâlinde fakülte, enstitü, konservatuar gibi birimlerin kurulmasında karar alıcı olan kurulların değiştirildiği görülmektedir. Bu madde temelinde iç ve dış paydaşların belirli bir kısmının taslağın temelinde yatan felsefeyi benimsenmediği ancak taslak düzenleyicilerin bu noktada kararlı oldukları söylenebilir.

25. Madde – Yükseköğretim Kurumlarının Görevleri

25.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 25. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 25. Madde'sinde yükseköğretim kurumlarının görevleri açıklanmaktadır. Yükseköğretim kurumlarının görevleri bireylerin fırsat eşitliği ve hayat boyu öğrenme ilkesi gereğince bireysel ve toplumsal projelerin daha başarılı bir düzeyde hayata geçirilmesini sağlayacak bilgi, beceri ve yetkinlik ile donatılması ve onların girişimde bulunmaktan ve sorumluluk yüklenmekten kaçınmayan, eleştirel düşünme becerilerine sahip, insan hakları, demokrasi ve kültürel değerler konusunda duyarlı ve aktif bireyler olmasına yönelik evrensel standartlarda eğitim-öğretim hizmeti vermek; bilimsel bilgi, teknoloji ve sanatsal üretime yönelik araştırmalar ve yayınlar yapmak, yaptırmak ve nitelikli bilim insanı yetiştirmek; toplumsal ihtiyaçların

giderilmesi bakımından gerek duyulan alanlarda kamu hizmeti üretmek, ülkenin bilimsel, kültürel, sanatsal, sosyal ve ekonomik yönlerden ilerlemesini ve gelişmesini ilgilendiren sorunlarını öğretim ve araştırma konusu yapmak, sonuçlarını toplumun yararına sunmak, ihtiyaçlara uygun meslek elemanlarının yetişmesine ve bilgilerinin gelişmesine katkıda bulunmak; yükseköğretim kurumlarında özgürce araştırma ve bilimsel çalışma yapılması ve topluma sunulması için uygun ortam hazırlamak olarak ifade edilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Maddeye Eklenmesi İstenilenlere Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo incelendiğinde yasa tasarısının 25. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 18 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 8, akademisyenler 4, STK'ler 3 ve KKK'ler 3 görüş dile getirmişlerdir.

Tablo 56. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 25. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
25.1.Maddeye Eklenmesi İstenilenlere Yönelik Görüşler	25.1.1. Çeşitli kavramların eklenmesi	8	4	3	3	18
	1 Alt tema	8	4	3	3	18
	1 Alt tema	8	4	3	3	18
1 Tema	1 Alt tema	8	4	3	3	18

25.1. Maddeye Eklenmesi İstenilenlere Yönelik Görüşler teması altında 25.1.1. Çeşitli kavramların eklenmesi alt teması yer almaktadır. Bu alt temada tüm paydaş gruplarından görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Ancak dile getirilenler kendi içerisinde çeşitlilik göstermektedir. Üniversiteler ve STK'ler “evrensel, hukuk üstünlüğü, çevreyi koruma” gibi daha genel ifadelerin eklenmesini isterken akademisyenler maddenin taslaktaki yeri üzerinde durmuş, kamu kurum ve kuruluşları ise kendi kurumlarının özelliklerini vurgulayacak “girişimcilik, sınai mülkiyet” gibi kavramların madde içerisinde yer almasına vurgu yapmaktadır.

Ü4. Yükseköğretim Yasa Taslağının *Yükseköğretim kurumlarının kuruluşu* başlıklı 25 inci maddesinin 1 inci fıkrasının a bendinde yer alan “insan hakları” ibaresinden önce gelmek üzere “evrensel” kelimesinin eklenmesi.

A63. Madde 25’deki “yükseköğretim kurumlarının görevleri” şekil ve içerik bütünlüğü açısından bir bütün hâlinde düşünüldüğünde, kanun taslağının ön kısımlarına alınmalıdır.

STK22. Yükseköğretim Kurulu görevleri arasında “hukukun üstünlüğü” ifadesi eklenmelidir.

KKK30. Yükseköğretim kurumlarının görevleri arasında “girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılmasına ve girişimciliğin desteklenmesine katkıda bulunmak amacıyla öğrencilerin kariyer seçimlerinde girişimciliği bir alternatif olarak düşünmelerini sağlayacak eğitim-öğretim hizmetini sunmak” ifadesinin de yer almasının uygun olacağı düşünülmektedir.

25.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 25. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Yirmi beşinci maddede yükseköğretim kurumlarının görevleri ele alınmaktadır. Bu maddeye ilişkin iç ve dış paydaşların toplam 18 görüş bildirdiği görülmektedir. Görüşler çerçevesinde *çeşitli kavramların eklenmesi* alt teması oluşturulmuştur. Alt temalar, bu alt temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 57. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 25. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
25. Madde	25.1.Maddeye Eklenmesi İstenenlere Yönelik Görüşler	25.1.1. Çeşitli kavramların eklenmesi	18	
	Genel Toplam		18	

 yansıtılmamış

 kısmen yansıtılmış

 yansıtılmış

Bu alt temada paydaşların görüşlerinin farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Üniversite ve STK'ler hukuk üstünlüğü, çevreyi koruma gibi evrensel değerlere vurgu yaparken akademisyenler biçimsel bir düzeltme üzerinde durmuş ve maddenin doğru bölümde yer almadığı üzerine görüş bildirmişlerdir. Kamu kurum ve kuruluşları ise kendi kurumları temelinde görüş bildirerek “girişimcilik, sınai mülkiyet” gibi kavramların eklenmesini önermişlerdir.

Maddenin son hâli incelendiğinde görüşlere yönelik bir düzenlemenin yapılmadığı görülmektedir. Yapılan düzenlemenin “duyarlı” yerine “saygılı” sözcüğünün getirilmesi, “ilerlemesi ve gelişmesi” ifadesindeki sözcüklerin yakın anlamlılıklarından dolayı “ilerlemesi” sözcüğünün çıkarılması gibi ifadelerle sınırlı bir değişiklik yapıldığı görülmektedir.

26. Madde – Türkiye’de Yabancı Yükseköğretim Kurumu Açılması

26.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 26. Madde’sine ilişkin görüşleri

Tasarının 26. Madde’sinde Türkiye’de yabancı yükseköğretim kurumlarının açılmasına yönelik açıklamalar yer almaktadır. Maddede yabancı yükseköğretim kurumlarının Türkiye’de fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu açabilmesine, Kurulun teklifi üzerine mütekabiliyet şartı aranarak Bakanlar Kurulu kararı ile izin verilebileceği; yabancı yükseköğretim kurumlarının Türkiye’de kurdukları fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulları, bünyesinde yürütülen yükseköğretim faaliyeti bakımından kendi eğitim programlarını uygulamak üzere Yükseköğretim Kurulunun bu tür yükseköğretim kurumları için belirlediği şartlara uymak kaydıyla faaliyet göstermek üzere eğitim birimi açabilecekleri belirtilmektedir. Yabancı yükseköğretim kurumlarının öğrenci kontenjanlarının Kurul tarafından belirleneceği; Türkiye’de faaliyette bulunan yabancı yükseköğretim kurumlarına kabul edilecek Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı öğrencilerin sayısının, belirlenen kontenjanın yüzde yirmi beşinden fazla olamayacağı açıklamalara arasında yer almaktadır.

Maddede ayrıca Türkiye’de faaliyette bulunan yabancı yükseköğretim kurumlarından alınan akademik derece ve unvanların, yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından alınan akademik derece ve unvanlar gibi denklik işlemlerine tabi

tutulacağı ifade edilmektedir. Son olarak maddede belirtilen hususlara ilişkin düzenlemelerin Kurul tarafından çıkarılan yönetmelikle belirleneceği belirtilmektedir. Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Türkiye’de Yabancı Üniversite Açılmasına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 58. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 26. Madde’sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar		Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
26.1. Türkiye’de Yabancı Üniversite Açılmasına Yönelik Görüşler	26.1.1. Yabancı üniversitelerin açılmasının olumsuzluğu		4	1	2	0	7
	26.1.2. Yabancı üniversitelerin belirli şartlara bağlı olarak açılması		14	5	4	2	25
	26.1.3. T.C. vatandaşı öğrenci kontenjanının belirlenmesi		5	3	1	0	9
	3 Alt tema	Toplam	23	9	7	2	41
1 Tema	3 Alt tema	Genel Toplam	23	9	7	2	41

Tablo 54 incelendiğinde yasa tasarısının 26. Madde’sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 41 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 23, akademisyenler 9, STK’ler 7 ve kamu kurum ve kuruluşları 2 görüş dile getirmişlerdir.

26.1. *Türkiye’de Yabancı Üniversite Açılmasına Yönelik Görüşler* teması içerisinde 26.1.1. *Yabancı üniversitelerin açılmasının olumsuzluğu* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya yönelik olarak Kamu kurum ve kuruluşlarının görüşüne rastlanmamıştır. Akademisyenlerin de sınırlı sayıda görüş bildirdikleri görülmektedir. Daha çok üniversiteler daha sonra STK’ler Türkiye’de yabancı üniversite açılmasının olumsuz sonuçlar doğuracağına yönelik görüş bildirmektedirler. Dile getirilen görüşlere göre Türkiye şartlarında açılacak yabancı üniversiteler; yeterli rekabet ortamı olmaması nedeniyle devlet üniversitelerinin ve ardından özel ile vakıf üniversitelerinin yok olması, beyin göçü ve benzeri sorunlara neden olacaktır.

Ü52. Türk üniversitelerinin yeterince rekabet gücü olmadığından yok olmasına neden olur. Yabancı dil eğitim Türkiye’de önemli bir pazardır. Her alanda yabancı dile endeksli bir çalışma hayatı ülkede hakim kılınmaya çalışılmaktadır. Bundan dolayı Türkiye’de faaliyet gösterecek yabancı üniversiteler bilimin ve teknolojinin gelişmesine katkı sağlamaktan çok yabancı dil kurlarına veya ticari işletmelere dönecektir.

A6. Anayasa’nın 174. Maddesinde İnkılap kanunları arasında sayılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu’nun 1. Maddesi uyarınca; “Türkiye dahilindeki bütün müessesatı ilmiye ve tedrisiye Maarif Vekaletine merbuttur.” Yabancı yükseköğretim kurumlarının Tevhid-i Tedrisat Kanunu’na aykırılığı değerlendirilmeli ve tartışılmalıdır.

STK12. Taslakla, Türk üniversitelerinin yurt dışında ve yabancı üniversitelerin de yurt içinde şube açmalarına olanak sağlanmaktadır. Bu, her ne kadar, mütekabiliyet şartına bağlanmışsa da daha ziyade tek yönlü çalışan bir sonuç ortaya koyacaktır. Dünyanın en büyük ve güçlü üniversiteleri ülkemizde şubeler açacak ve bir yandan milli servetin bir yandan da gelişmiş beyinlerin yurt dışına akmasına yol açacaktır. Dünyanın en iyi ilk 500 üniversitesi arasına yalnızca bir iki üniversite sokabilen ülkemizin bu madde ile en azından şimdilik kazanacağı hiç bir durum söz konusu olamaz. Yabancı üniversite şubeleri aynı zamanda küresel ekonomik güçlerin de ülkemize çok daha kolay girmesinin bir aracı hâline gelecektir. Bundan başka üniversitelerin kategorizasyonu maddesinde açıkladığımız üzere ülkemizdeki farklı türden üniversitelere bir yenisi eklenmiş olacaktır.

26.1.2. Yabancı üniversitelerin belirli şartlara bağlı olarak açılması alt temasına yönelik görüşler incelendiğinde iç ve dış paydaşların Türkiye’de yabancı üniversitelerin açılmasının bazı şartlara bağlanması gerektiğine vurgu yaptıkları görülmektedir. Maddede ifade edilen “mütekabiliyet” terimi karşılıklı olma durumu (TDK, 2017) olarak kullanılmaktadır ve paydaşların yabancı üniversite açılmasının bu şarta bağlanmasını olumlu buldukları, bu durumun yanı sıra Türkiye’deki üniversitelerle işbirliği şartının da getirilmesinin devlet, vakıf ve diğer özel üniversiteler için de yararlı olacağı, böylece rekabet ortamının Türkiye’deki üniversitelerin de niteliklerinin artırılmasını sağlayacağı belirtilmektedir. Ancak bazı paydaşların bu rekabet ortamının olumlu sonuçlanabilmesi için üniversitelerin koşullarının iyileştirilmesinin gerektiği vurgusunu yaptığı görülmektedir. Ayrıca denetim mekanizmasının iyi işlemesi gerekliliği de vurgulanmaktadır. Bu denetim çerçevesinde yabancı üniversiteler tarafından yapılacak tarihi, biyolojik öz kaynaklarımıza yönelik araştırmaların da yer alması gerektiği vurgulanmaktadır. Kaynaklarımızın korunmasına yönelik etik kurul izni belgesi gibi çeşitli belgelerin istenebileceği ya da kaynaklarımızı korumak için

farklı yöntemlerin hayata geçirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Vurgulanan diğer bir nokta ise açılacak yabancı üniversitelerin en az vakıf ve özel üniversitelerinin taşıdığı sorumlulukları taşıması gerekliliğidir.

Ü30. Yabancı yükseköğretim kurumlarının Türkiye’de birim (meslek yüksekokulu, fakülte, enstitü) açabilmeleri, üniversitelerimizin diğer ülkelerdeki yükseköğretim kurumlarıyla kolay bir şekilde etkileşimini sağlaması bakımından olumlu sonuçlar verebilir. Aynı şekilde Türkiye’deki üniversitelerin de yurt dışında birim açmaları bu bakımdan faydalıdır. Bu noktada yabancı yükseköğretim kurumlarının Türkiye’de birim açabilmelerinin mütekabiliyet (karşılıklılık) şartına bağlanması yerindedir.

A12. Yeni düzenlenmekte olan Yükseköğretim Kurulu Yasası dâhilinde öngörülen Yabancı Yükseköğretim Kurumları hakkında belirtilen “yabancı yükseköğretim kurumlarının Türkiye’de fakülte, enstitü ve meslek yüksekokulu açabilmesine Kurulun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile izin verilebilir” önerisi, Ülkemizde eğitimin küreselleştirilebilmesi ve yeni çalışma ortaklıklarının kurulabilmesi gibi birçok açıdan fayda sağlar nitelikte bulunmuştur. Ancak biyolojik, kültürel (endemik türler, gen kaynakları) ve tarihsel (arkeolojik buluntular, çeşitli belgeler vb.) öz kaynaklarımızın korunması konusunda oluşturulmuş ve hâli hazırda kullanımda olan “ülke dışına çıkış yasağı” ve “araştırma ve etik kurul izin belgeleri” gibi önleyici etmenlerin çok fazla caydırıcı olmadığı bugün kamuoyunda bilinen bir gerçektir. Bu nedenle yabancı üniversite mensubu olan araştırmacılara, özellikle stratejik öneme sahip ileri araştırmalar (gen ve doku bankacılığı, genetik profillemeye ve gen havuzlarının oluşturulması gibi) için sınırlamaların ya da kontrollerin getirilmesi gerektiği düşünülmektedir

STK34. Madde 26/1. “Yabancı yükseköğretim kurumlarının Türkiye’de fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu açabilmesine, Kurulun teklifi üzerine mütekabiliyet şartı aranarak Bakanlar Kurulu kararı ile izin verilebilir. Yabancı yükseköğretim kurumlarının Türkiye’de kurdukları fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulları, bünyesinde yürütülen yükseköğretim faaliyeti bakımından kendi eğitim programlarını uygulamak üzere Yükseköğretim Kurulunun bu tür yükseköğretim kurumları için belirlediği şartlara uymak kaydıyla faaliyet göstermek üzere eğitim birimi açabilirler.” fıkrası “Yabancı yükseköğretim kurumlarının Türkiye’de fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu açabilmesine, Kurulun teklifi üzerine mütekabiliyet şartı aranarak ve kanunla izin verilebilir. Yabancı yükseköğretim kurumlarının Türkiye’de faaliyet gösterebilmesi için en az Vakıf ve Özel Yükseköğretim Kurumlarının kuruluşu için öngörülen mali mükellefiyetleri yerine getirmeleri gerekir. Yabancı yükseköğretim kurumlarının Türkiye’de kurdukları fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulları, bünyesinde yürütülen yükseköğretim faaliyeti bakımından kendi eğitim programlarını uygulamak üzere Yükseköğretim Kurulunun bu tür yükseköğretim kurumları için belirlediği şartlara uymak kaydıyla faaliyet göstermek üzere eğitim birimi açabilirler.” şeklinde değiştirilmelidir.

KKK7. Türkiye'de yabancı üniversite açılmasına olanak sağlayan düzenlemenin mutlaka mütakabiliyet esasına göre yapılması gerektiği aksi bir düzenlemenin yüklü miktarda döviz çıkışına neden olabileceği düşünülmektedir.

26.1.3. T.C. vatandaşı öğrenci kontenjanının belirlenmesi alt temasına ilişkin kamu kurum ve kuruluşları hariç diğer paydaşların görüş bildirdikleri görülmektedir. Dile getirilen görüşler incelendiğinde ise farklı yaklaşımlar olduğu görülmektedir. Bazı paydaşlar T.C. vatandaşı öğrenci sayısının Kurul tarafından belirlenen kontenjanın yüzde yirmi beşinden fazla olması gerektiğini savunurken bazıları sınırlama olmaması gerektiğini bazıları ise yüzde yirmi beşin fazla olduğunu kontenjanın aşağı çekilmesi gerektiğini ifade etmektedirler. Ancak genel eğilim kontenjan yüzdesinin artırılmasına yöneliktir.

Ü50. Türkiye'de açılacak yabancı yükseköğretim kurumlarının öğrenci kontenjanı içindeki TC vatandaşı öğrenci oranına ilişkin kısıtlama kaldırılmalıdır. Türkiye'de açılmış yabancı liselerde bulunmayan kısıtlamanın yabancı üniversitelerde neden bulunacağı anlaşılamamaktadır.

A67. Bu yükseköğretim kurumlarının öğrenci kontenjanları Kurul tarafından belirlenir. Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı yükseköğretim kurumlarına kabul edilecek Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı öğrencilerin sayısı, belirlenen kontenjanın yüzde onundan fazla olamaz ve Türkiye'den öğrenci kontenjan sayısının artışı talep edilemez.

STK30. Kurulacak özel üniversitelerde yer alacak Türk öğrenci kontenjanının yüzde 25 ile sınırlandırılması bir problem olarak belirlenmiştir. Bu yüzdenin %50 civarına çekilebilmesinin yıldan yıla yaşanabilecek değişimlerden etkilenmeyeceğini sağlayacağı kanaatindeyiz.

26.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 26. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Yirmi altıncı maddede Türkiye'de yabancı yükseköğretim kurumlarının açılması ile ilgili uygulamalara yönelik açıklamalar yer almaktadır. İç ve dış paydaşlar bu maddeye ilişkin temalara yönelik toplam 41 görüş dile getirmişlerdir. Bu görüşler doğrultusunda *yabancı üniversitelerin açılmasının olumsuzluğu, yabancı üniversitelerin belirli şartlara bağlı olarak açılması, T.C. vatandaşı öğrenci kontenjanının belirlenmesi* alt temaları oluşturulmuştur. Alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 59. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 26. Madde’sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaları Durumları
26. Madde	26.1. Türkiye’de Yabancı Üniversite Açılmasına Yönelik Görüşler	26.1.1. Yabancı üniversitelerin açılmasının olumsuzluğu	7	■
		26.1.2. Yabancı üniversitelerin belirli şartlara bağlı olarak açılması	25	■
		26.1.3. T.C. vatandaşı öğrenci kontenjanının belirlenmesi	9	■
	Genel Toplam		41	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Maddenin içeriği tasarının ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında görüşlerde sözü edilen ve olumlu bulunan “mütekabiliyet” kavramı maddenin son hâlinde çıkarılmıştır. Yine bu temada olumlu görülen belirli şartlara uyulması kaydıyla eğitim birimlerinin açılması ibaresi maddenin son hâlinde çıkarılarak “Yabancı yükseköğretim kurumlarının kendi ülkelerinin mevzuatına tabidir.” ifadesi eklenerek görüşlere tezat bir değişiklik yapılmıştır.

T.C. vatandaşı öğrenci kontenjanının belirlenmesi alt temasında görüşler göreceli olsa da tasarıda ifade edilen T.C. vatandaşı öğrenci kontenjanının artırılması görüşü hakimdir. Ancak maddenin son hâlinde “belirlenen kontenjanın yüzde yirmi beşi ifadesi”, “kayıtlı öğrencilerin yüzde yirmi beşi” ifadesine dönüştürülmüş ve yine görüşlerin aksi yönünde bir değişikliğe gidilmiştir. Ayrıca maddenin son hâlinde bu yükseköğretim kurumlarının öğrenci kontenjanlarının Kurul tarafından belirlenmesine yönelik bent kaldırılarak belirsizlik yaratılmıştır. Maddenin sonunda yer alan bentte bu maddede belirtilen hususlara yönelik düzenlemelerin Kurul tarafından çıkarılan bir yönetmelikle belirleneceği ifade edilse de genel değişiklikler ve ilk temada dile getirilenler temele alındığında Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarının zor duruma gireceği öngörülebilir.

27. Madde – Yurt dışında Yükseköğretim Kurumu Açılması

27.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 27. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 27. Madde'sinde yurt dışında yükseköğretim kurumu açılmasına yönelik açıklamalar yer almaktadır. Maddede Türkiye'deki Devlet yükseköğretim kurumlarının yurt dışında yükseköğretim birimi açabilmesine Kurulun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile izin verilebileceği; Türkiye'deki vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarının ise Kurula bilgi vermek şartıyla yurt dışında birim kurabileceği belirtilmektedir. Bu yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim faaliyetlerinin Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına tabi olduğu ve bu kurumlardan alınan diplomaların yurt içindeki yükseköğretim kurumlarının diplomaları gibi işlem göreceği ifade edilmektedir. Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Yurt Dışında Yükseköğretim Kurumu Açılmasına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 60. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 27. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
27.1. Yurt Dışında Yükseköğretim Kurumu Açılmasına Yönelik Görüşler	27.1.1. Yurt dışında birim açma kriterlerinin değişmesi	1	3	1	1	6
	1 Alt tema	1	3	1	1	6
	Toplam	1	3	1	1	6
1 Tema	1 Alt tema	1	3	1	1	6

Tablo 56 incelendiğinde yasa tasarısının 27. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 6 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 1, akademisyenler 3, STK'ler 1, kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir.

27.1. *Yurt Dışında Yükseköğretim Kurumu Açılmasına Yönelik Görüşler* teması altında 27.1.1. *Yurt dışında birim açma kriterlerinin değişmesi* alt teması yer almaktadır.

Bu alt temaya yönelik dile getirilen görüşlerde devlet üniversiteleri ile vakıf ve özel üniversitelerin yurt dışında açılma kriterlerinin farklılığına vurgu yapılmaktadır. Vakıf ve özel üniversitelerin sadece Kurula bilgi vermesi yeterli görülürken devlet üniversitelerinin Kurulun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile kurulmasındaki ayrımın kaldırılması görüşü ön plandadır. Bu doğrultuda tüm üniversitelerin Bakanlar Kurulu izni ile kurulması gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü50. Yurt dışında yükseköğretim kurumu açılması konusunda vakıf üniversitelerine ve özel üniversitelere sağlanan serbestinin, ülke prestijini korumak adına, daha denetimli olması ve TYK'ya bilgi vermek dışında önceden belirlenmiş sağlam kriterlere bağlanmış olması gerekmektedir.

A.40. Madde-27'de Türkiye'deki Devlet Yükseköğretim kurumlarının yurtdışında Yükseköğretim birimi açabilmesine kurulun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile izin verilebilir şeklinde bir düzenleme mevcuttur. Türkiye'deki Vakıf ve Özel Yükseköğretim kurumları ise Kurula bilgi vermek suretiyle yurtdışında birim kurabilmektedirler. Bu durum Devlet Yükseköğretim kurumlarına göre ayrıcalık doğurmaktadır. Bu çelişkili durumun düzeltilmesi zorunludur.

STK26. 27'inci Maddenin 1'inci Fıkrası şu şekilde düzenlenmelidir. TYÖK'ün belirleyeceği ana ilkelerle çelişmeyen kıstaslar çerçevesinde Mükabiliyet esasına bağlı olarak, Türkiye'nin Türk kültürü ile özdeş karşılıklı etkileşim temelinde Türk dünyası ile kurduğu ilişkileri yaşatacak olan üniversiteler kurmasını esas almak üzere TYÖK'ün teklifi ve Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulur.

KKK17. “Vakıf ve özellerin yurt dışında birim kurabilmesinin sadece kurula bilgi verme şartına bağlanması, yetersizdir. En azından kurul izni olsa. Aksi hâlde “denklik” vb. ile ilgili ciddi sorunlar çıkabilir.

27.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 27. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının yirmi yedinci maddesinde yurt dışında yükseköğretim kurumu açılması ile ilgili bilgiler yer almaktadır. İç ve dış paydaşlardan toplam 6 görüş bildirildiği görülmektedir. Bu görüşler *yurt dışında birim açma kriterlerinin değişmesi* alt temasını oluşturmaktadır. Alt tema, bu temayı şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 61. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 27. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
27. Madde	27.1. Yurt Dışında Yükseköğretim Kurumu Açılmasına Yönelik Görüşler	27.1.1. Yurt dışında birim açma kriterlerinin değişmesi	6	
	Genel Toplam			6

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Alt temada devlet üniversiteleri ile vakıf ve özel üniversitelerin yurt dışında açılma kriterlerinin farklılığı üzerinde durulmuştur. Tüm üniversitelerin Bakanlar Kurulu izni ile kurulması gerektiği vurgulanmaktadır. Madde içeriği tasarının her iki hâliyle karşılaştırıldığında yurt dışındaki devlet yükseköğretim kurumlarında akademik ve diğer personelin görevlendirilme şartları, özlük hakları gibi eklemelerin yapıldığı görülmektedir. Ancak maddenin son hâlinde görüşlere yönelik herhangi bir değişikliğe rastlanmamıştır.

28. Madde – Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluş Şartları ve Tabi Olduğu Esaslar

28.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 28. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 28. Madde'sinde vakıf yükseköğretim kurumlarının kuruluş şartları ve tabi oldukları esaslarla ilgili açıklamalar yer almaktadır. Vakıf yükseköğretim kurumlarının kazanç amacına yönelik olmamak şartıyla belirli şartlarda açılabileceği belirtilmektedir. Bu şartlar vakıf senedinde amaçlar arasında yükseköğretim kurumu kurmaya yer verilmiş olması, vakfın mülkiyetindeki taşınmazlar ile en az yüzde 40'ı nakit olmak kaydıyla malvarlığının Kurul tarafından belirlenen miktardan az olmaması, talep edilen yükseköğretim kurumu bünyesinde yürütülecek olan yükseköğretim faaliyeti için asgarî miktarı Kurul tarafından belirlenen büyüklükte taşınmaz veya taşınmazlar üzerinde kurulacak olan yükseköğretim kurumu lehine en geç

yükseköğretim kurumunun kuruluş tarihinden itibaren altı ay içinde aynî hak tesis edilmesine yönelik malikler tarafından noter tasdikli taahhütte bulunulmuş olması, bu taşınmazın yürürlükteki imar planlarına göre eğitim amaçlı yapılaşmaya müsait olması, vakfın Kurul tarafından kabul edilebilecek mücbir (zorlayıcı) sebepler dışında yükseköğretim kurumunu, tüzel kişilik kazandığı tarihten itibaren üç yıl geçtiği hâlde açmaması veya açamaması veya açılan birimlerde Kurulca belirlenen yetersizliği bir yıl içinde gidermemesi ve Kanun hükümlerine ve tespit edilen esaslara aykırı hareket edilmesi hâllerinde, yükseköğretim kurumuna tahsis edilen taşınır ve taşınmazların ve hakların Kurulca belirlenen bir Devlet yükseköğretim kurumuna devrini kabul ettiğine dair taahhüt belgesinin Kurula sunulmuş olması, Vakıflar Genel Müdürlüğünün uygunluk görüşünün alınmış olması şeklinde sıralanmaktadır.

Kurulan yükseköğretim kurumuna tahsis edilen taşınır ve taşınmazların mülkiyeti ile aynî haklar tüzel kişiliğin kazanılması ile yükseköğretim kurumuna intikal edeceği ve tahsis edilen mal ve haklarla ilgili tescil ve teslim işlemleri kuruluştan itibaren altı ay içinde gerçekleştirilmesi gerektiği; vakıf yükseköğretim kurumuna tahsis edilen taşınmazlar üzerinde yükseköğretim amacı dışında başka bir faaliyette ve tasarrufta bulunulamayacağı; vakıf yükseköğretim kurumuna tahsis edilen taşınmazlar üzerinde bu Kanun hükümlerine aykırı olarak aynî ve şahsî hak tesisine ilişkin işlemlerin hükümsüz olduğu; Kurulan yükseköğretim kurumu bünyesinde yükseköğretim faaliyetine başlanabilmesi, ancak yükseköğretim biriminin faaliyeti bakımından gerekli ve yeterli altyapı tesislerinin en geç üç eğitim-öğretim yılı sonuna kadar eğitim-öğretime hazır hâle getirilmiş olması; eğitim-öğretime başlayacak birimlerin bir yıllık cari giderlerinin yüzde yirmisini karşılayacak tutardaki paranın yükseköğretim kurumu hesabına aktarılmış olması ve Kurul tarafından belirlenen asgari sayıdaki öğretim elemanının sağlanması şartıyla Kurul tarafından verilecek izinle mümkün olduğu maddeler arasında yer almaktadır. Ayrıca kurucu vakfın, ilgili yükseköğretim kurumu mezun verinceye kadar her eğitim-öğretim yılı başında bir yıllık cari giderlerinin yüzde yirmisini karşılayacak tutardaki parayı yükseköğretim kurumunun hesabına aktarması gerektiği belirtilmektedir.

Vakıf yükseköğretim kurumlarının ilan edilen öğrenci kontenjanının en az yüzde onunun tam burslu olmak üzere toplamda en az yüzde otuzunun burslu olarak öğrenim

görmesinin sağlanması ve Kurul'un bu oranları yüzde elliye kadar artırmaya yetkili olduğu ifade edilmektedir.

Vakıf yükseköğretim kurumlarında istihdam edilen akademik personelin Devlet memurluğuna girişe engel bir mahkûmiyetinin bulunmaması gerektiği; vakıf yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim faaliyetine ilişkin işlemleri ile öğretim elemanlarının atanma, yükselme ve disiplin işlemleri bu Kanun hükümlerine tabi olduğu ve bu işlemlerden doğan ihtilaflara ilişkin davalar idari yargı mercilerinde görüleceği açıklamalara arasında yer almaktadır.

Vakıf yükseköğretim kurumları mal varlıklarının yüzde ellisini aşacak düzeyde borçlanamayacakları; gelir gider ve kredi işlemleri ile borçlanma durumlarını yıllık olarak Kurula bildirmek zorunda oldukları vurgulanmaktadır. Son olarak vakıf yükseköğretim kurumlarının kuruluşuna ilişkin esas ve usullerin Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği açıklanmaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşuna Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temayı şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 62. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 28. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
28. 1. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşuna Yönelik Görüşler	28.1.1. Burslu öğrenci kontenjanının belirlenmesi	8	0	2	2	12
	1 Alt tema	8	0	2	2	12
	Toplam	8	0	2	2	12
1 Tema	1 Alt tema	8	0	2	2	12

Tablo 58 incelendiğinde yasa tasarısının 28. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 12 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 8, STK'ler 2 ve kamu kurum ve kuruluşları 2 görüş dile getirmişlerdir. Akademisyenlerin bu temaya yönelik görüşlerine rastlanmamıştır.

28.1. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşlarına Yönelik Görüşler teması altında 28.1.1. Burslu öğrenci kontenjanının belirlenmesi alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin akademisyenlerin dışında diğer paydaşların sınırlı sayıda görüş dile getirdiği görülmektedir. Maddede vakıf üniversitelerindeki burslu öğrenci kontenjanının ilan edilen öğrenci kontenjanının en az yüzde onu tam burslu olmak üzere toplamda en az yüzde otuzunun burslu olarak öğrenim görmesi ve Kurul'un bu oranı yüzde elliye kadar artırma yetkisinin olduğu ifade edilmektedir. Görüşler burslu öğrenci oranlarında farklılık göstermektedir. Vakıf üniversitelerini temsil eden paydaşlar bu oranların aşağıya çekilmesini ve kendi bünyelerinde belirlenmesini önerirken diğer paydaşların bu oranların artırılması yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Ü6. Vakıf yükseköğretim kurumlarının ilan edilen öğrenci kontenjanının en az yüzde ~~onu~~ yirmi beşi tam burslu olmak üzere toplamda en az yüzde otuzu ellisi burslu olarak öğrenim görür. ~~Kurul bu oranları yüzde elliye kadar artırmaya yetkilidir.~~

Ü96. Vakıf yükseköğretim kurumlarının burslu kontenjan oranını eldeki mali, idari ve insan kaynakları göz önünde tutularak, kendileri belirlemelidir. Tanınması zorunlu olan burslu kontenjanlarının birim bazında dağıtılış oranlarına her yükseköğretim kurumunun kendisi karar vermelidir.

STK20. Taslağın 28/6. maddesinde, “toplamda en az % 30 burslu” ibaresinde belirtilen oranın % 25, % 50 ve % 75 burs oranlarının % 100’e iblağ edilmiş hâlini mi ifade ettiği anlaşılamamaktadır. Diğer yandan Kurul’a burs oranlarını % 50’ye kadar artırma yetkisi tanınması, vakıf yükseköğretim kurumlarını mali açıdan ciddi ölçüde zorlayacak, teknoloji ve alt yapı yatırımlarına sekte vuracak bir düzenlemedir.

Bu nedenle madde: “Vakıf yükseköğretim kurumlarında ilan edilen toplam kontenjanının en az % 10’u tam burslu öğrenim görür. Bunun dışında verilecek burs oranlarını belirleme yetkisi mütevelli heyete aittir.” şeklinde düzenlenmelidir.

STK34. 28/6. “Vakıf yükseköğretim kurumlarının ilan edilen öğrenci kontenjanının en az yüzde onu tam burslu olmak üzere toplamda en az yüzde otuzu burslu olarak öğrenim görür. Kurul bu oranları yüzde elliye kadar artırmaya yetkilidir.” Fıkrası “Vakıf yükseköğretim kurumlarında ilan edilen toplam kontenjanının en az % 10’u tam burslu öğrenim görür. Bunun dışında verilecek burs oranlarını belirleme yetkisi mütevelli heyete aittir.” Şeklinde değiştirilmelidir.

28.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 28. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 28. Madde'sinde vakıf yükseköğretim kurumlarının kuruluş şartları ve tabi oldukları esaslar açıklanmaktadır. İç ve dış paydaşlardan 12 görüş dile getirilmiş ve bu görüşler bağlamında *burslu öğrenci kontenjanının belirlenmesi* alt teması oluşturulmuştur. Alt tema, bu temayı şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 63. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 28. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

28. Madde	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
	28. 1. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşuna Yönelik Görüşler	28.1.1. Burslu öğrenci kontenjanının belirlenmesi	12	
Genel Toplam			12	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Bu alt temada daha çok vakıf yükseköğretim kurumlarında okutulacak burslu öğrencilerin oranı üzerinde durulmuştur. Görüş bildiren paydaşlar arasından vakıf yükseköğretim kurumlarını direkt ya da dolaylı olarak temsil eden paydaşlar her programda en az yüzde onu tam burslu olmak üzere toplamda en az yüzde otuzu burslu olarak belirlenen, Kurul'un yetkisiyle yüzde elliye kadar artırılabilen olan oranı yüksek bulurken ve bu oranı vakıf yükseköğretim kurumlarının kendilerinin belirlemesi gerektiğini vurgularken diğer paydaşlar burslu öğrenci oranının artırılması yönünde görüş bildirmiştir.

Madde içeriği karşılaştırıldığında ise ilan edilen öğrenci kontenjanının her programında mevcut öğrencilerin en az yüzde onunun tam burslu olarak belirlendiği görülmektedir. Bu doğrultuda vakıf temsilcilerinin görüşlerinin kısmen dikkate alınarak burslu öğrenci oranının düşürüldüğü görülmektedir. Bu değişikliğin taslağın genelinde eleştirilen işletmeci anlayışı desteklediği ve ekonomik yeterliği olmayan ancak nitelikli insan gücü olabilecek bireylerin yetişmesi için yeterli fırsat tanınmadığı söylenebilir.

Madde içeriğinde ayrıca vakıf yükseköğretim kurumlarının Kurucu vakfın bulunduğu ilde veya bitişik illerden birinde bulunan devlet üniversitelerinden birisi ile hami üniversite sıfatıyla gerektiğinde eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürme ve destekleme hususunda sorumluluk üstlenmek konusunda protokol yapmış olma; cari eğitim giderlerinin yüzde yirmisini hangi kaynaklardan nasıl karşılayacağını Türkiye Yükseköğretim Kurumuna sunacağı yeminli mali müşavir tarafından düzenlenecek rapor ile taahhüt etme gibi işleyişe yönelik bentler eklenmiştir.

29. Madde – Özel Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluş Şartları ve Tabi Olduğu Esaslar

29.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 29. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 29. Madde'sinde özel yükseköğretim kurumlarının kuruluş şartları ve tabi oldukları esaslar üzerine açıklamalar yer almaktadır. Özel yükseköğretim kurumlarının kuruluşuna izin verilebilmesi için aranan şartlar iştigal konusu ve faaliyet alanı münhasıran yükseköğretime yönelik olan bir anonim şirket kurulmuş olması; anonim şirketin hisse senetlerinin tamamının nama yazılı olması; anonim şirket ortağı gerçek kişilerin devlet memurluğuna girişine engel bir mahkûmiyetinin bulunmaması, müflis veya konkordato ilan etmiş olmaması, tüzel kişi olması hâlinde bu tüzel kişinin yönetim ve denetiminde görevli kişilerin, kurucularda aranan diğer şartları taşıması; temsile yetkili kılınanların kurucularda aranan şartlar dışında en az lisans düzeyinde öğretim görmüş olması; en az yüzde 40'ı nakit olmak kaydıyla anonim şirketin ödenmiş sermayesinin Kurul tarafından belirlenen miktardan az olmaması ve bunun Kurulun izni olmaksızın tasarruf edilemeyecek şekilde bir devlet bankası hesabında tutulması, talep edilen yükseköğretim kurumu bünyesinde yürütülecek olan yükseköğretim faaliyeti için asgarî miktarı Kurul tarafından belirlenen büyüklükte taşınmaz veya taşınmazlar üzerinde kurulacak olan yükseköğretim kurumu lehine en geç yükseköğretim kurumunun kuruluş tarihinden itibaren altı ay içinde aynî hak tesis edilmesine yönelik malikler tarafından noter tasdikli taahhütte bulunulmuş olması; bu gayrimenkulün yürürlükteki imar planlarına göre eğitim amaçlı yapılaşmaya müsait olması; şirketin Kurul tarafından kabul edilebilecek mücbir sebepler dışında yükseköğretim kurumunu,

tüzel kişilik kazandığı tarihten itibaren üç yıl geçtiği hâlde açmaması veya açamaması veya açılan birimlerde Kurulca belirlenen yetersizliği bir yıl içinde gidermemesi, Kanun hükümlerine ve tespit edilen esaslara aykırı hareket edilmesi hâllerinde, yükseköğretim kurumuna tahsis edilen taşınır ve taşınmazların ve hakların Kurulca belirlenen bir Devlet yükseköğretim kurumuna devrini kabul ettiğine dair taahhüt belgesinin Kurula sunulmuş olması şeklinde sıralanmaktadır.

Maddede; kurulan yükseköğretim kurumuna tahsis edilen malların mülkiyeti ile aynî haklar tüzel kişiliğinin kazanılması ile yükseköğretim kurumuna intikal edeceği; bu durumda tahsis edilen mal ve haklarla ilgili tescil ve teslim işlemleri kuruluştan itibaren altı ay içinde gerçekleştirileceği; izin talebinde bulunan anonim şirkete bir başka şirketin, vakfın veya derneğin ortak olması hâlinde, birinci fıkranın (c) bendinde ifade edilen şartın bu şirket ortakları, vakıf veya dernek kurucuları ve yönetim kurulu üyeleri bakımından da aranacağı ifade edilmektedir.

Yükseköğretim kurumu kurabilmesine izin verilen anonim şirketin ortaklarının hisselerinin devrinin; anonim şirketin ortağı olan şirketin ortaklarında ve yönetim kurulunda değişiklik yapılmasının, anonim şirketin ortağı olan vakfın veya derneğin yönetim kurulunda değişiklik yapılmasının Kurul'un iznine tabi olduğu belirtilmektedir. Özel yükseköğretim kurumu kurabilmesine izin verilen anonim şirket bünyesinde iznin kapsamı dışında herhangi bir ticari faaliyette bulunulamayacağı; özel yükseköğretim kurumuna tahsis edilen taşınmazlar üzerinde yükseköğretim amacı dışında başka bir faaliyette ve tasarrufla bulunulamayacağı; özel yükseköğretim kurumuna tahsis edilen taşınmazlar üzerinde bu Kanun hükümlerine aykırı olarak aynî ve şahsî hak tesisine ilişkin işlemlerin hükümsüz olduğu madde yer verilen açıklamalar arasındadır.

Kurulan yükseköğretim kurumu bünyesinde yükseköğretim faaliyetine başlanabilmesi, ancak yükseköğretim biriminin faaliyeti bakımından gerekli ve yeterli altyapı tesislerinin en geç üç eğitim-öğretim yılı sonuna kadar eğitim-öğretime hazır hâle getirilmiş olması; eğitim-öğretime başlayacak birimlerin bir yıllık cari giderlerinin yüzde yirmisini karşılayacak tutardaki paranın yükseköğretim kurumu hesabına aktarılmış olması ve Kurul tarafından belirlenen asgarî sayıdaki öğretim elemanının sağlanması şartıyla Kurul tarafından verilecek izinle mümkün olacağı belirtilmektedir.

Kurucu şirketin, ilgili yükseköğretim kurumu mezun verinceye kadar her eğitim-öğretim yılı başında bir yıllık cari giderlerinin yüzde yirmisini karşılayacak tutardaki parayı yükseköğretim kurumu hesabına aktaracağı; özel yükseköğretim kurumlarının ilan edilen öğrenci kontenjanının en az yüzde onu kadar öğrencinin tam burslu öğrenim görmesini sağlayacağı; Kurul'un bu oranı yüzde yirmiye kadar artırmaya yetkili olduğu; özel yükseköğretim kurumlarında istihdam edilen akademik personelin Devlet memurluğuna girişe engel bir mahkûmiyetinin bulunmaması gerektiği; özel yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim faaliyetine ilişkin işlemleri ile öğretim elemanlarının atanma, yükselme ve disiplin işlemlerinin bu Kanun hükümlerine tabi olduğu ve bu işlemlerden doğan ihtilaflara ilişkin davaların idari yargı mercilerinde görüleceği; özel yükseköğretim kurumlarının mal varlıklarının yüzde ellisini aşacak düzeyde borçlanamayacağı; gelir gider ve kredi işlemleri ile borçlanma durumlarını yıllık olarak Kurula bildirmeleri gerektiği; özel yükseköğretim kurumlarının kuruluşuna ilişkin esas ve usuller Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği maddedeki diğer açıklamalardır.

Şirket mal varlığının denetiminin tabi olduğu şartlar ise Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre denetime tabi olmasa bile şirketin bağımsız denetçiler tarafından denetleneceği; bağımsız denetçi raporlarının denetlemenin bitiminden itibaren iki hafta içinde Kurula sunulacağı; yönetim kurulu üyelerine ya da anonim şirket ortaklarına şirketin borçları varken herhangi bir kâr payı ve ikramiye ödenemeyeceği; bu gibi durumlarda yönetim kurulu üyelerine sadece şirket esas sözleşmesi ya da genel kurul kararı ile belirlenen huzur hakkı ya da ücret ödenebileceği; şirketin, yöneticiler ya da şirketin ortakları ile yaptıkları ticari işlemlerin ayrıca Kurula bildirilmesi ve Kuruldan onay alınması gerektiği; yükseköğretim kurumu kurabilmesine izin verilen şirketin hisselerinin haciz ya da cebrinin icra yoluyla satılmasının ancak Kurulun izniyle mümkün olduğu şeklinde sıralanmaktadır.

Ayrıca şirketin iştiğal alanı dışında bir işle iştiğal ettiğinin tespit edilmesi, şirket kurucularının ve yönetim kurulu üyelerinin iznin verilisinde belirlenen vasıfları kaybetmeleri ve bu eksikliklerin giderilmesi için Kurul tarafından verilen süre içinde eksikliklerin giderilmemesi, şirketin bağımsız denetçi raporlarından ya da Kurulun incelemelerinden malî durumunun eğitim-öğretim faaliyetini sürdüremeyecek ölçüde

zayıf olduğunun tespit edilmesi, bankada bulundurması gereken nakdi tamamlanamaması, gerekli altyapı, insan kaynakları ve tesisin kaybedilmesi ve verilen süre içinde tamamlanamaması, üniversiteye kayıt, sınav ve diploma usulsüzlüklerinin yapıldığının tespit edilmiş olması şartlarının karşılanmadığı durumlarda özel yükseköğretim kurumunun izninin iptal edileceği maddede yer alan açıklamalar arasındadır.

Tüm bu açıklamaların yanı sıra yükseköğretim kurumuna kayıtlı öğrencilerin bir Devlet üniversitesine nakledilebileceği; şirketin nakledilen her bir öğrenci için Kurul tarafından belirlenen eğitim-öğretim maliyetini öğrencilerin nakledildiği üniversiteye ödemekle yükümlü olduğu da belirtilmektedir. Maddede son olarak yöneticilerin yönetimi kötüye kullanması veya mevzuatın kendilerine yüklediği yükümlülükleri yerine getirmemesi hâlinde Kurul'un durumun düzeltilmesi için süre vereceği; bu sürede Kurul'un istediği hususlar düzeltilmez ise Kurul tarafından bir yönetim kurulu atanacağı; bu yönetim kurulunun şirket genel kurulunu ivedilikle toplantıya çağıracağı ve yeni bir yönetim kurulu seçilmesini sağlayacağı ve Kurul tarafından görevden alınan yöneticilerin bir daha yöneticilik yapamayacağı açıklanmaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Özel Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşuna Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 64. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 29. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
29.1. Özel Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşuna Yönelik Görüşler	29.1.1. Maddenin anayasaya aykırı olması ve tasaridan çıkarılması	5	7	3	1	16
	29.1.2. Açıklamaların yetersiz olması	5	1	2	0	8
	2 Alt tema	10	8	5	1	24
1 Tema	2 Alt tema	10	8	5	1	24

Tablo 60 incelendiğinde yasa tasarısının 29. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 24 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 10, akademisyenler 8, STK'ler 5, kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir.

29.1. Özel Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşuna Yönelik Görüşler teması altında *29.1.1. Maddenin anayasaya aykırı olması ve tasarıdan çıkarılması* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin olarak daha çok akademisyenlerin görüşlerini dile getirdikleri görülmektedir. İfade edilen görüşlerde özel yükseköğretim kurumlarının kurulmasının anayasaya aykırı olduğu ve şirket mantığının yükseköğretimin kalitesini düşürmesi bakımından kabul edilemeyeceği ve bu nedenlerle maddenin tasarıdan çıkarılmasının vurgulandığı görülmektedir.

Ü29. Bazı Vakıf Üniversiteleri'nde dahi birçok problem ve yanlış uygulamalar mevcut iken suiistimale açık bir şekilde özel üniversite kurulmasının ülkemiz gerçeklerine uymadığı kanaatindeyiz.

A25. Tasarının 29 uncu maddesinde, yükseköğretim sistemi içerisinde ilk kez yer alacak olan "özel yükseköğretim kurumları" na yer verilmiş olup, sözü edilen maddede bu kurumların; kuruluş şartları ile tabi olduğu esaslar ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Bilindiği gibi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 130 uncu maddesinde, üniversitelerin yalnızca Devlet ve vakıflar tarafından kurulabileceği hüküm altına alınmıştır. Bu itibarla, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda değişiklik yapılmadığı sürece özel yükseköğretim kurumlarının Türk Yükseköğretim Sistemi içerisinde faaliyet gösteremeyeceği değerlendirilmektedir.

STK12. Ortaöğretime kadar olan süreçte hayata geçirilen özel eğitim ve eğitimin özelleştirilmesi hedefi, yükseköğretimde de gerçekleştirilmiş olacaktır.

Bu anlayışa göre, eğitim bir ticari maldır ve pazarlanabilir. Yükseköğrenimin özelleştirilmesi, üniversitelerin ticarethaneye, bilimin ticari mala, öğrencinin müşteriye, öğretim üyesinin satış elemanına dönüştürülmesi sonucunu doğurur. Böyle bir yapılanma içinde bilimin gerektirdiği bağımsızlıktan eser kalmaz. Bilim sermayenin, bugünün küreselleşme evresinde uluslar arası tekeli sermayenin emrine girer.

STK26. 29'uncu Madde alt bendleri ile beraber tamamen kaldırılmalıdır.

STK34. Madde 29. Özel Üniversitelerin kurulması Anayasa değişikliği gerektirdiğinden şimdilik bu hususlar hakkında yorum yapılmamıştır

Bu maddeye ilişkin belirlenen tema altında ikinci olarak 29.1.2. *Açıklamaların yetersiz olması* alt teması yer almaktadır. Bu alt temayı oluşturan görüşler incelendiğinde mali yükümlülöklere ve kuruluş esaslarına yönelik bazı çelişkilerin olduğu ve bazı açıklamaların yetersiz olduğuna ilişkin görüşler dile getirilmektedir. Örneğin bazı şirketlerin hâlka açık ve SPK denetimine tabi olmaları nedeniyle borsada işlem gördükleri, ortaklıkların her gün değıştiği bu nedenle Yükseköğretim kurulunun iznine tabi olmasının hukuken mümkün olmadığı; yine vakıflar ve derneklerin özel kanunla yönetildiği, vakıfların Vakıflar Genel Müdürlüğüne derneklerin ise İçişleri Bakanlığının denetimine tabi olmasının işleyişte tezatlıklara neden olacağı ve hukuki sıkıntılara neden olacağı ifade edilmektedir.

Ü101. Anonim şirketi kuran (ortağı olan) bir holding veya hâlka açık SPK denetimine tabi bir şirket olabilir. Hâlka açık ve SPK denetimine tabi şirketlerin hisseleri borsada işlem gördüğü için, ortaklık hisselerinin devri Yükseköğretim Kurulu iznine tabi olması hukuken mümkün değildir.

Anonim şirketi kuran (ortağı olan) bir holding veya hâlka açık SPK denetimine tabi bir şirket olabilir. Hâlka açık ve SPK denetimine tabi şirketlerin hisseleri borsada işlem gördüğü için, ortaklıklarında her gün değışiklik olmakta olup, Yükseköğretim Kurulu iznine tabi olması hukuken mümkün değildir.

Vakıflar ve Dernekler özel kanun ile yönetilen kurumlar olup, Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğü; Dernekler ise İçişleri Bakanlığı denetimine tabidirler ve bunların yönetim kurullarının ne şekilde oluşturulacağı özel kanunlar ve (Vakıflar için) özel senet ile belirlenmektedir. Bir Vakfın veya Derneğin Yönetim Kurulu'nun değıştirilmesi için "Türkiye Yükseköğretim Kurulu'ndan " izin alınması, Vakıflar ve Dernekler kanunu ile ve bu Vakıfların ve Derneklerin tabi olduğu tüzük ve yönetmeliklerle ve buralarda yazılı Yönetim kurulu seçim usulleri ile tezat teşkil edebilecek ve son derece büyük hukuki sıkıntılara neden açabilecek niteliktedir.

A67. (5) Özel yükseköğretim kurumu kurabilmesine izin verilen anonim şirket bünyesinde iznin kapsamı dışında herhangi bir ticari, ideolojik ve siyasi faaliyette bulunulamaz.

(12) Özel yükseköğretim kurumları mal varlıklarının yüzde ellisini aşacak düzeyde borçlanamazlar. Gelir gider ve kredi işlemleri ile borçlanma durumlarını 6 aylık sürelerde Kurula bildirir.

(15) Aşağıdaki hâllerde özel yükseköğretim kurumunun izni iptal edilir.

a) "Şirketin iştigal alanı dışında bir işle iştigal ettiğinin tespit edilmesine yönelik ilgili mahkemenin ilk ara kararı vermesini müteakiben".

STK20. Taslağın 29. maddesinin 4. fıkrasının taslaktan çıkarılması önerilmektedir. Anonim şirketi kuran (ortağı olan) bir holding veya hâlka açık SPK denetimine tabi bir şirket olabilir. Hâlka açık ve SPK denetimine tabi şirketlerin hisseleri borsada işlem gördüğü için, ortaklık hisselerinin devrinin Yükseköğretim Kurulu iznine tabi olması hukuken mümkün değildir.

Vakıflar ve Dernekler özel kanun ile yönetilen kurumlar olup, Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğü; Dernekler ise İçişleri Bakanlığı denetimine tabidirler. Dernek ve vakıfların yönetim kurullarının ne şekilde oluşturulacağı Dernekler ve Vakıflar kanunu ile ilgili derneğin dernek tüzüğünde veya vakfın vakıf senedinde gösterilmiştir. Bir Vakfın veya Derneğin, özel yükseköğretim kurumuna ortak olduğu için Yönetim Kurulu üyelerinin değiştirilmesini “Türkiye Yükseköğretim Kurulu’ndan” iznine bağlamak, ilgili mevzuatla ve dernek tüzüğü/vakıf senediyle belirlenen seçim usul ve şartları ile tezat teşkil edecektir.

25- Taslağın Özel yükseköğretim kurumlarına ilişkin 29/5. maddesinde yer alan “anonim şirket bünyesinde iznin kapsamı dışında herhangi bir ticari faaliyette bulunamaz” hükmü yeniden gözden geçirilmelidir. Kurucu şirket üniversiteye gelir getirici faaliyetlerde bulunma amacıyla başka şirketler kurabilmeli veya bir şirkete ortak olabilmelidir. Burada önemli olan, kurucu şirketin kurduğu iktisadi işletmelerin veya şirketlerin kurulmasının yasaklanması değil, gelirinin nasıl kullanılacağıdır.

29.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 29. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 29. Madde’sinde özel yükseköğretim kurumlarının kuruluş şartları ve tabi oldukları esaslar açıklanmaktadır. Bu maddenin alt temalarına yönelik iç ve dış paydaşlardan toplam 24 görüş bildirildiği görülmektedir. Bu görüşler maddenin anayasaya aykırı olması ve tasarıdan çıkarılması, açıklamaların yetersiz olması şeklinde iki alt tema olarak başlıklandırılmıştır. Bu temalar, alt temaları, bu temaları şekillendiren sayılar ve dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

İlk alt temada özel yükseköğretim kurumlarının kurulmasının anayasaya aykırı olduğu ve şirket mantığının yükseköğretimde nitelik yerine kâr amacına yönelmeye neden olacağı ve bu gibi nedenlerle maddenin tasarıdan çıkarılması vurgulanmaktadır.

Tablo 65. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 29. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
29. Madde	29.1. Özel Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşuna Yönelik Görüşler	29.1.1. Maddenin anayasaya aykırı olması ve tasarıdan çıkarılması	16	
		29.1.2. Açıklamaların yetersiz olması	8	
	Genel Toplam			24

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği taslağın ilk ve son hâlinde karşılaştırıldığında görüşler doğrultusunda değişiklik yapılmadığı görülmektedir. İçerikte daha çok tapuya şerh verilmesi ve “eğitim öğretim” kavramlarının ilgili yerlere eklenmesi gibi değişiklikler yapıldığı görülmektedir. Bu maddede görüşlerde rastlanmamasına rağmen vakıf üniversitelerinde olduğu gibi burslu öğrenci oranında özel üniversiteler lehine bir değişiklik yapılarak kurulun burslu öğrenci oranını yüzde yirmiye kadar artırma yetkisi içerikten çıkarılmıştır. Bu maddede burslu öğrencilere yönelik görüşlerin dile getirilmemesinin nedeninin paydaşların özel üniversite mantığına karşı çıkmasına bağlı olduğu söylenebilir.

30. Madde – Vakıf ve Özel Yükseköğretim Kurumlarında Mütevelli Heyet

30.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 30. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 30. Madde'sinde vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarının mütevelli heyetine ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddenin birinci bendinde vakıf ve özel yükseköğretim kurumu mütevelli heyet üyelerinin kurucu vakıf veya şirket yönetim organı tarafından seçileceği ve Kurul tarafından atanacağı; mütevelli heyet üyelerinin sayısının yediden az on beşten fazla olamayacağı ve görev sürelerinin dört yıl olduğu; süresi sona eren mütevelli heyet üyelerinin yeniden seçilebileceği; aynı kişinin birden

fazla yükseköğretim kurumunda mütevelli heyet üyesi olamayacağı; mütevelli heyet üyelerinin en az beşte üçünün lisans düzeyinde yükseköğrenim görmüş olması gerektiği; kamu görevinden çıkarılmış olan kişilerin mütevelli heyet üyesi olamayacağı; vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında rektör veya müdürün mütevelli heyetin tabii üyesi olduğu ve en az/en çok üye sayısı ile ilgili sınırlamanın dışında olduğu; vakıf yükseköğretim kurumlarında kurucu vakıf yönetim kurulu başkan ve üyelerinin ve onların birinci derece kan ve sıhrî hısımları ile eşlerinden mütevelli heyette görev alacakların sayısının ikiyi geçemeyeceği; rektör ve müdür dışındaki yükseköğretim kurumu mensupları mütevelli heyette görev alamayacağı ifade edilmektedir.

Mütevelli heyet üyelerinin en az lisans düzeyinde yükseköğrenim görmüş üyeleri arasından dört yıl için bir başkan ve bir başkan vekili seçileceği; rektör veya müdürün mütevelli heyet başkanı veya başkan vekili seçilemeyeceği ve kendisi ile ilgili konularda toplantılara katılamayacağı; mütevelli heyetinin üye tam sayısının beşte üçü ile toplanacağı ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar alacağı açıklamalara arasında yer almaktadır.

Ayrıca maddenin içeriğinde mütevelli heyetin yükseköğretim kurumunun tüzel kişiliğini temsil ettiği; mütevelli heyetin yükseköğretim kurumunun bütçesini onaylayacağı ve uygulamaları izlemesi gerektiği; mütevelli heyetin akademik organların yetkilerini kullanamayacağı veya bu organların yerine geçerek işlem yapamayacağı; vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında öğrencilerden alınacak ücretlerin ve öğrencilere sağlanacak bursun ve benzeri imkânların mütevelli heyet tarafından tespit edileceği belirtilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Mütevelli Heyet Üyelerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 66. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 30. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
30.1. Mütevelli Heyet Üyelerine Yönelik Görüşler	30.1.1. Mütevelli heyet üyelerinin atanması	5	1	3	0	9
	1 Alt tema	5	1	3	0	9
1 Tema	1 Alt tema	5	1	3	0	9

Tablo 62 incelendiğinde yasa tasarısının 30. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 9 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 5, akademisyenler 1, STK'ler 3 görüş dile getirmişlerdir. Kamu kurum ve kuruluşlarının bu temaya ilişkin görüşlerine rastlanmamıştır.

30.1. Mütevelli Heyet Üyelerine Yönelik Görüşler teması altında yer alan *30.1.1. Mütevelli heyet üyelerinin atanması* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan paydaşların görüş sundukları anlaşılmıştır. Dile getirilen görüşlerin genelinde mütevelli heyeti üyelerinin Kurul tarafından atanması eleştirilmektedir. Atanma konusunda sınırlı sayıdaki akademisyen görüşüne göre ise diğer paydaşların aksine üye seçim sürecinde serbestlik hakkı tanındığı üzerinde durulmaktadır. Diğer yandan görüşlerini dile getiren üniversite ve STK'lerin devlet üniversitelerindeki konsey üyelerinin dahi Kurul tarafından atanmadığı bu nedenle vakıf ve özel üniversitelerde mütevelli heyet üyelerinin seçiminin kendi yönetim organlarınca yapılması ve Kurul'a bilgi verilmesi şeklinde gerçekleştirilmesi önerisinde bulundukları görülmektedir.

Ü101. Öneri 1: “....ve Kurul tarafından atanır.” ifadesinin çıkarılması.

Gerekçe: Üniversite konseyi üyelerinin bile atanması Yükseköğretim Kurulu tarafından yapılmaz iken ve doğrudan seçim ile tayin edilirken, Vakıf üniversiteleri ile Özel Üniversitelerin Mütevelli Heyetleri için aynı yetkinin kurucularda olmasının uygun olacağı kanaatindeyiz.

A54. (1) Vakıf ve özel yükseköğretim kurumu mütevelli heyet üyeleri kurucu vakıf veya şirket yönetim organı tarafından seçilir ve Kurul tarafından atanır. Vakıf ve Özel üniversitelerin işleyişinde geniş bir serbestlik şansı ve hakkı tanınmıştır.

STK25. 30/1. maddesinde vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında mütevelli heyet üyelerinin atanması Kurul'a bırakılmıştır. Atamanın kurucu vakıf/şirketin yetkili organı tarafından yapılp Kurula bilgi verilmesi önerilmektedir.

30.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 30. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 30. Madde'sinde vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarının mütevelli heyetine yönelik açıklamalar yer almaktadır. İç ve dış paydaşlardan toplam 9 görüş dile getirildiği görülmektedir. Bu görüşler çerçevesinde oluşturulan alt tema *mütevelli heyet üyelerinin atanması* şeklinde başlıklandırılmıştır. Tema, alt tema ve bu temaları şekillendiren sayılar ile dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 67. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 30. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

30. Madde	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
	30.1. Mütevelli Heyet Üyelerine Yönelik Görüşler	30.1.1. Mütevelli heyet üyelerinin atanması	9	
	Genel Toplam		9	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Paydaşların üye seçiminin vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarınca yapılması ve Kurul'un onayına sunulması önerisi göz önünde tutularak madde içeriğinde değişiklik yapılmıştır. Ayrıca maddeye mütevelli heyet üyelerinin yetkilerini kötüye kullandığı ve mali yönetim ve kontrol sisteminin zaafa uğradığı, yolsuzluk veya üniversitenin zararının tespit edildiği veya eğitim-öğretimin sürdürülemez hâle geldiği durumlarda Genel Kurul'un, mütevelli heyet üyelerinin seçiminin yenilenmesine karar verebileceğine ilişkin bir bent eklenmiştir.

31. Madde – Vakıf ve Özel Yükseköğretim Kurumlarında Akademik, İdarî ve Malî Konular

31.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 31. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 31. Madde'sinde vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında akademik, idarî ve malî konularına ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddede vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında akademik organların devlet yükseköğretim kurumlarındaki gibi düzenleneceği ve aynı görevleri yerine getireceği; öğretim elemanlarının nitelikleri ve tabi olacakları disiplin hükümlerinin devlet yükseköğretim kurumlarındaki ile aynı olduğu; devlet yükseköğretim kurumlarında çalışmaları yasaklanmış veya disiplin yoluyla bu kurumlardan çıkarılmış kişilerin vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında görev alamayacağı; vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanlarının ders yüklerinin devlet yükseköğretim kurumlarındaki ile aynı olduğu; bunların aylık ve diğer özlük hakları konusunda 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında Devlet yükseköğretim kurumlarındaki akademik ve idarî yapının esas alınacağı; ancak bu kurumların özelliğine göre hangi hususlarda farklılıklar olabileceğinin Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirleneceği; vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim esasları, öğretim süreleri, öğrenci hakları ve disiplin ile ilgili hususlarının Devlet yükseköğretim kurumlarındaki ile aynı olduğu açıklamalar arasında yer almaktadır.

Mali konulara yönelik açıklamalarda vakıf yükseköğretim kurumunun mütevelli heyet tarafından onaylanan ayrıntılı bütçesinin bir örneği ile bütçenin uygulanmasına ilişkin esaslar ve harcamaya ilişkin yetkileri gösterir mütevelli heyet kararlarının Kurula gönderileceği; Hesap dönemi sonunda gerçek harcamaların yeminli malî müşavirce usulüne uygun olarak incelenip tasdik edilerek Kurulun belirleyeceği tarihe kadar gönderilmesi gerektiği; vakıf yükseköğretim kurumuna ait taşınmazların yükseköğretim kurumu tüzel kişiliği adına tapuya tescil edilmesi gerektiği; her türlü araç, gereç ve demirbaşların noter tasdikli ayniyat defterine kaydedilerek kayıtların usulüne uygun olarak muhafaza edilmesi gerektiği; vakıf yükseköğretim kurumunun gelirlerinin, geçici olarak dahi hiçbir şekilde kurucu vakfın malvarlığına veya hesaplarına

aktarılamayacağı; vakıf yükseköğretim kurumlarının Devlet yükseköğretim kurumlarına tanınan malî kolaylıklardan, muafiyetlerden ve istisnalardan yararlanabileceği ve emlak vergisinden muaf tutulacakları ifade edilmektedir.

Mütevelli heyet tarafından kabul edilen bütçe sınırları içinde kalmak kaydıyla, yatırım ve transfer harcamaları ile cari harcamalarda mütevelli heyet başkanının harcama yetkilisi olduğu; bu yetkiler gerektiğinde ve uygun görüldüğü ölçüde mütevelli heyet başkan vekiline, rektör veya müdür yardımcılara ve dekanlara devredilebileceği; vakıf yükseköğretim kurumlarının inşaat ve her çeşit alım, satım, kiralama işlerinde bu Kanun hükümleri çerçevesinde mütevelli heyet tarafından kabul edilen yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Vakıf Üniversitelerinin Akademik, İdari ve Mali Konularına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu temalar ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 68. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 31. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
31.1. Vakıf Üniversitelerinin Akademik, İdari ve Mali Konularına Yönelik Görüşler	31.1.1. Vakıf üniversitelerinin idari ve mali yönlerden özerk olması	5	1	3	0	9
	31.1.2. Vakıf üniversitelerinin devlet üniversitesi özellikleri taşıması	4	2	3	0	9
	31.1.3. Mütevelli heyet başkanının yetki devri	3	0	4	0	7
	3 Alt tema	12	3	10	0	25
1 Tema	3 Alt tema	12	3	10	0	25

Tablo 64 incelendiğinde yasa tasarısının 31. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 25 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 12, akademisyenler 3, STK'ler 10 görüş dile getirmişlerdir. Dile getirilenler arasında bu temaya ilişkin kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerine rastlanmamıştır.

31.1. Vakıf Üniversitelerinin Akademik, İdari ve Mali Konularına Yönelik Görüşler teması altında yer alan *31.1.1. Vakıf üniversitelerinin idari ve mali yönlerden özerk olması* alt temasına yönelik görüşler incelendiğinde kamu kurumlarının bu alt temaya ilişkin görüş bildirmedikleri ve akademisyenlerin sınırlı sayıda görüş dile getirdikleri görülmektedir. Üniversiteler ve STK’ler de vakıf üniversitelerinin idari ve mali yönden özerk olmasını vurgulamaktadırlar.

Ü101. Belgede ağırlık devlet üniversitelerine verilmiştir. Vakıf üniversitelerinde mali, idari ve akademik özerklik tümüyle sağlanmalıdır.

A64. Bu maddeye “Vakıf Üniversiteleri idari ve mali yönden özerktir. Ancak gelirlerini amacı dışında kullanamaz. Vakıflar kanunu kapsamında Kurucu Vakıf Başkanınca denetlenir.” şeklinde yeni bir fıkra eklenmelidir

STK34. Madde 31. “Vakıf Üniversiteleri idari ve mali yönden özerktir.” şeklinde yeni bir fıkra eklenmelidir.

31.1.2. Vakıf üniversitelerinin devlet üniversitesi özellikleri taşıması alt temasını oluşturan görüşlerde üniversite, akademisyen ve STK’lerin çeşitli açılardan vakıf üniversitelerinin devlet üniversitesi özelliği taşıması gerektiğini vurguladıkları görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde paydaşlar özellikle öğretim elemanlarının özlük hakları ve vakıf üniversitelerinin kamu gücünden yararlanmaları konularında devlet üniversiteleriyle aynı haklara sahip olması üzerinde durmaktadırlar.

Ü84. Vakıf ve özel üniversitelerdeki öğretim elemanlarının özlük hakları en az devlet üniversitelerindeki özlük haklarına eşit olmalıdır.

A38. Çok fazla detaylandırılmış ve çelişkili yoruma açık hususlar bulunmaktadır. Sadece kuruluşu ile ilgili hususlar olmalı, işleyişleri devlet üniversiteleri ile aynı olmalıdır.

STK26. 31’inci maddenin 4’üncü Fıkrası şu şekilde düzenlenmelidir. Vakıf yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim esasları, öğretim süreleri, öğrenci hakları ve disiplin ile ilgili hususlar Devlet yükseköğretim kurumlarındaki ile aynıdır.

Bu temanın üçüncü ve son alt teması olan *31.1.3. Mütevelli heyet başkanının yetki devri* başlıklı alt temasında ise üniversiteler ve akademisyenler görüşlerini dile getirmektedirler. Dile getirilen görüşlerde mütevelli heyeti başkanının çeşitli harcamalara ilişkin yetkilerini devredebileceği makamlara yüksekokul müdürü ve genel sekreter gibi yöneticilerin de eklenmesi gerektiği görüşü yer almaktadır.

Ü58. İlgili maddenin sekizinci alt bendinde, meslek yüksekokulu müdürünün müteveli heyet başkanına vekâlet edebileceği hususu sehven atlanmıştır. Madde aşağıdaki şekilde düzenlenmelidir:

“Müteveli heyet tarafından kabul edilen bütçe sınırları içinde kalmak kaydıyla, yatırım ve transfer harcamaları ile cari harcamalar konusunda müteveli heyet başkan harcamaya yetkilisidir. Bu yetkiler gerektiğinde ve uygun görüldüğü ölçüde müteveli heyet başkan vekiline, rektör, yüksekokul müdürü veya müdür yardımcılara ve dekanlara devredilebilir.”

STK21. Tasarının 31. maddesinin 8. fıkrasının son satırı; “Bu yetkiler gerektiğinde ve uygun görüldüğünde Müteveli Heyet Başkan vekiline, Rektör, Dekan, Meslek Yüksekokulu Müdürüne ve Genel sekretere devredilebilir.” şeklinde düzenlenmelidir.

31.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 31. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 31. Madde’sinde vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında akademik, idarî ve malî konulara ilişkin açıklamalar yapılmıştır. İç ve dış paydaşlardan toplam 25 görüşün bildirildiği görülmektedir. Bu görüşler bağlamında *vakıf üniversitelerinin idari ve mali yönlerden özerk olması, vakıf üniversitelerinin devlet üniversitesi özellikleri taşıması, müteveli heyet başkanının yetki devri* olmak üzere üç alt tema oluşturulmuştur. Tema, alt temalar ve bu temaları şekillendiren sayılar ile dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansıma durumları arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

İlk alt temada vakıf üniversitelerinin idari ve mali yönden özerk olması vurgulanmaktadır. İkinci alt temada vakıf üniversitelerindeki öğretim elemanlarının özlük hakları ve vakıf üniversitelerinin kamu gücünden yararlanmaları konularında devlet üniversiteleriyle aynı haklara sahip olması gerektiği belirtilmektedir. Üçüncü alt temada müteveli heyeti başkanının çeşitli harcamalara ilişkin yetkilerini yüksekokul müdürü ve genel sekreter gibi yöneticilere de devredebilmesinin önünün açılması ifade edilmektedir.

Tablo 69. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 31. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
31. Madde	31.1. Vakıf Üniversitelerinin Akademik, İdari ve Mali Konularına Yönelik Görüşler	31.1.1. Vakıf üniversitelerinin idari ve mali yönlerden özerk olması	9	
		31.1.2. Vakıf üniversitelerinin devlet üniversitesi özellikleri taşıması	9	
		31.1.3. Mütevelli heyet başkanının yetki devri	7	
	Genel Toplam		25	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında vakıf üniversitelerinin idari ve mali yönlerden özerk olmasına ve devlet üniversitesi özellikleri taşımasına yönelik değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Ancak üçüncü alt temada dile getirilen harcamalara ilişkin yetki devri yapılması noktasında görüşlerin dikkate alınarak yükseköğretim kurumu statüsündeki meslek yüksekokulu müdürüne yetkinin devredilmesi ifadesinin eklendiği görülmektedir. Bu değişikliğe ek olarak Kurucu vakfın tüzel kişiliğinin herhangi bir nedenle sona ermesi durumunda faaliyetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak amacıyla Vakıflar Genel Müdürlüğünün görüşü alınarak gerekli tedbirlerin alınmasında Kurul'un karar verici olduğu; mali durumun düzeltilememesi hâlinde Kurul'un gerekli tedbirleri alacağı; vakıf yükseköğretim kurumlarına üçüncü kişiler tarafından yapılan bağışların herhangi bir vergiye tabi tutulmayacağına ilişkin bentler eklenmiştir.

32. Madde – İleri Araştırma Birimleri ve Bu Birimlerin Belirlenmesine İlişkin Esaslar

32.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 32. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 32. Madde'sinde ileri araştırma birimleri ve bu birimlerin belirlenmesine ilişkin esaslar açıklanmaktadır. Maddede yükseköğretim birimlerinin doktora programı çeşitliliği, bu birimlerden mezun olan öğrenci sayısı, son beş yıl içinde bütçe içi ve bütçe

dışı kaynaklardan kullandıkları araştırma kaynağı tutarı, öğretim elemanlarının ortalama akademik faaliyet puanları, araştırma ödülü ve patent sayıları, patent başvuru sayıları ve araştırma kapasitesinin değerlendirmesinde kullanılabilecek diğer unsurlar esas alınarak Kurul kararıyla ileri araştırma birimi olarak belirlenebileceği ifade edilmektedir.

Bu birimlerin sayısının Türkiye’de mevcut ilgili birim sayısının yüzde onunu geçemeyeceği; ileri araştırma birimlerinin uzmanlaştıkları alanlarda ilave kamu kaynakları, idarî ve malî kolaylıklar ve özel projelerle gerek Kurul gerekse diğer kamu kurumları tarafından destekleneceği belirtilmektedir. İleri araştırma birimlerinin durumu ve performansının her beş yılda bir yeniden değerlendirmeye tabi tutulacağı; belirlenen kriterleri sağlayamadığı tespit edilenlerin bu statüsüne son verileceği açıklamalara arasında yer almaktadır. Ayrıca ileri araştırma birimlerinin belirlenmesinde kullanılacak kriterler ve değerlendirme usulleri ile araştırma birimlerine sağlanacak idarî kolaylıkların ve Devlet yükseköğretim kurumları araştırma birimlerine yapılacak malî desteklerin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı ile Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirleneceği ifade edilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *İleri Araştırma Birimleri ve Esaslarına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 70. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 32. Madde’sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
32.1.İleri Araştırma Birimleri ve Esaslarına Yönelik Görüşler	32.1.1. İleri araştırma birimlerinin sayısı	2	1	0	0	3
	32.1.2. İleri araştırma birimlerinin değerlendirilmesi	5	1	0	0	6
	32.1.3. Mali destek için eklenmesi istenen kuruluşlar	1	0	0	1	2
	3 Alt tema	8	2	0	1	11
1 Tema	3 Alt tema	8	2	0	1	11

Tablo 66 incelendiğinde yasa tasarısının 32. Madde'sine yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 11 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 8, akademisyenler 2, KKK'ler 1 görüş dile getirmişlerdir. STK'lerin bu temaya ilişkin görüşlerine rastlanmamaktadır.

32.1. İleri Araştırma Birimleri ve Esaslarına Yönelik Görüşler teması altında *22.1.1. İleri araştırma birimlerinin sayısı* alt teması yer almaktadır. Bu temaya ilişkin üniversiteler görüşlerini dile getirmişlerdir. Dile getirilen görüşlerde ileri araştırma birimlerinin sayısına getirilen yüzde onluk kısıtlamanın kaldırılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü52. İleri araştırma birimi olarak belirlenecek birimlerin sayısı Türkiye'de mevcut ilgili birim sayısının % 10'unu geçememektedir. Bu nedenle 32. maddenin 2. bendi daha anlaşılır ve anlamlı hâle getirilmeli ve %10 sınırı kaldırılmalıdır.

A40. İleri araştırma birimi olarak belirlenecek birimlerin sayısı Türkiye'de mevcut ilgili birim sayısının yüzde onunu geçemez fıkrasındaki oran gözden geçirilmelidir.

32.1.2. İleri araştırma birimlerinin değerlendirilmesi alt temasını oluşturan görüşler incelendiğinde üniversite ve akademisyenlerin ileri araştırma birimlerinin daha çok değerlendirilme süresi üzerinde durdukları görülmektedir. Özellikle değerlendirme süresinin beş yıldan üç yıla indirilmesi ve bu statüyü kaybetmiş bir birimin yeniden bu statüyü elde etmesinin yıl ve sayı kısıtlaması nedeniyle pek mümkün olamayacağı, değerlendirmeyi hangi kurumun yapacağı gibi noktalara vurgu yapmaktadırlar.

Ü84. Bu maddede oldukça önemli bir durum söz konusudur. İleri araştırma birimleri başlangıçta belirlenecek ve kriterleri sağlayamayanların statülerine son verileceği belirtilmektedir. Buraya “Rekabeti sağlayacak ve daha başarılı olanlara hak tanımak için her beş yılda, 1. Maddede belirtilen kriterlere göre sıralanan üniversite birimleri 2. Maddede belirtilen sınırları aşmayacak şekilde ileri araştırma birimi olarak yeniden belirlenir.” denilmelidir. Mevcut taslakta kriterleri sağladığı sürece sürekli olarak bazı birimlerin ileri araştırma birimi olarak kalması ama daha başarılı olanların olamaması gibi bir durum söz konusudur.

A12. İlgili fıkarda belirtilen değerlendirme süresinin 5 yılda değil 3 yılda bir yapılmasının daha etkili olacağı kanaatindeyim.

32.1.3. *Mali destek için eklenmesi istenen kuruluşlar* alt teması altında üniversite ile kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri söz konusudur. Dile getirilen görüşlerde madde içeriğinde yer alan bu birime destek verecek bakanlıklar arasına Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının eklenmesi gerektiği belirtilmektedir.

Ü29. Görüş alınacak bakanlıklar arasında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı da yer almalıdır. Nihayetinde bu bakanlık, ülkemizde en güçlü araştırma altyapısına sahip kurumlardan birisidir ve Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü üzerinden üniversite projelerine yüksek miktarda mali destek vermektedir.

KKK18. Sağlık alanında artan ileri araştırma ihtiyacı dikkate alındığında ileri araştırma birimlerinin oluşturulması ve işleyişlerinde Sağlık Bakanlığının görüş ve katkılarının da alınması gerektiği değerlendirilmiştir. Bu sebeple Taslağın 32. Maddesinin 5. Fıkrasında “Sağlık Bakanlığının” görüşünün de alınması yönünde düzenleme yapılması gerekmektedir.

32.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 32. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 32. Madde’sinde ileri araştırma birimleri ve bu birimlerin belirlenmesine ilişkin açıklamalar yer almaktadır. İç ve dış paydaşlardan toplam 11 görüş bildirilmiştir. Bu görüşler *çerçevesinde ileri araştırma birimlerinin sayısı, ileri araştırma birimlerinin değerlendirilmesi, mali destek için eklenmesi istenen kuruluşlar* alt temaları oluşturulmuştur. Tema, alt temalar ve bu temaları şekillendiren sayılar ile dile getirilen görüşlerin tasarının son hâline yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 71. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 32. Madde’sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

32. Madde	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
32.1.İleri Araştırma Birimleri ve Esasların Yönelik Görüşler		32.1.1. İleri araştırma birimlerinin sayısı	3	■
		32.1.2. İleri araştırma birimlerinin değerlendirilmesi	6	■
		32.1.3. Mali destek için eklenmesi istenen kuruluşlar	2	■
	Genel Toplam		11	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Alt temaların ilki olan ileri araştırma birimlerinin sayısına yönelik görüşlerde Türkiye'deki toplam birim sayısının yüzde onunu geçemeyeceğine ilişkin kısıtlamanın kaldırılması vurgulanmakta; ikinci alt temada bu birimlerin değerlendirilme süresinin beş yıl olarak belirlenmesinin sakıncaları üzerinde durulmakta ve üç yıla indirilmesi önerilmekte; son alt temada ise bu birimlere destek verecek bazı bakanlıkların eklenmesi belirtilmektedir.

Madde her iki hâlindeki içeriği incelendiğinde görüşler doğrultusunda herhangi bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Ancak madde içerisine bazı eklemeler yapılmıştır. Bu eklemeler daha çok lisansüstü programların, akademik faaliyetlerin desteklenmesi yönündedir. Ayrıca maddenin son hâline ileri araştırma birimi unvanının sona ermesinde Kurul'un karar verici olduğu açıklaması eklenmiştir.

33. Madde – Bilgi Lisanslama Ofisi

33.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 33. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 33. Madde'sinde bilgi lisanslama ofisine yönelik açıklamalar yer almaktadır. Maddede yükseköğretim kurumlarında araştırmacı, uzman, diğer personel ve öğrencileri yapacakları bilimsel çalışmalar itibarıyla ticarî değeri yüksek konulara yönlendiren; araştırma sonunda üretilen bilgi ve ürünlerin ticarî açıdan değerlendirilebilmesi için gerekli faaliyetleri ve ticarî değeri olan bilgilerin fikrî mülkiyet kapsamında korunması amacıyla gerekli tedbirleri belirleyen; ticarî değeri olan bilgilerin ilgili kişi, kurum ve kuruluşlara pazarlamasını, lisanslamasını, devrini veya transferini yapan; bilgilerin ürüne dönüştürülmesi çalışmalarını destekleyen anonim şirket statüsünde bilgi lisanslama ofisi kurulabileceği ifade edilmektedir.

Bilgi lisanslama ofisinin yapısı, görevleri, çalışma usul ve esaslarının Kurul tarafından çıkarılan yönetmelikle belirleneceği ve kurulan bu şirketlerin elde ettiği kazançlar kurumlar vergisinden müstesna olduğu belirtilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Bilgi Lisanslama Ofisine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 72. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 33. Madde'sine ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
33.1. Bilgi Lisanslama Ofisine Yönelik Görüşler	33.1.1. Bilgi lisanslama ofisinin işlevi	9	7	3	0	19
	33.1.2. Birimin teknoloji transfer ofisine dönüştürülmesi	1	0	0	3	4
	2 Alt tema Toplam	10	7	3	3	23
1 Tema	2 Alt tema Genel Toplam	10	7	3	3	23

Tablo 68 incelendiğinde yasa tasarısının 33. Madde'sine yönelik olarak toplam 23 görüş bildirildiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 10, akademisyenler 7, STK'ler 3, kamu kurum ve kuruluşları 3 görüş dile getirmişlerdir.

33.1. Bilgi Lisanslama Ofisine Yönelik Görüşler teması altında *33.1.1. Bilgi lisanslama ofisinin işlevi* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin olarak dile getirilen görüşlerde bu birimin işlevi üzerinde durulmaktadır. Üniversite, akademisyen ve STK'lerin bir kısmının bu birimin olumlu yönleri üzerinde durduğu görülürken bazı üniversite, akademisyen ve STK'lerin bilgi lisanslama ofisinin ticari kaygı ile şirket statüsünde açılmasının üniversite kavramı ile ters düştüğünü bu nedenle şirket ve ticari kaygı ile oluşturulan bu birimlerin tasarıda yer almaması gerektiğini vurguladıkları görülmektedir.

Ü63. 33. maddede Bilgi Lisanslama Ofisinin kurulabileceğinin öngörülmesi bilimsel çalışmaların hak ettiği oranda değer bulması amacına yönelik düşünülmüş çok değerli bir yeni düzenlemedir.

Ü69. Yasa taslağında kurulması öngörülen bilgi lisanslama ofislerinin amacının “bilimsel çalışmaları ticari değeri yüksek konulara yönlendirmek, pazarda ihtiyaç duyulan bilgileri belirleme çalışmaları yapmak” olarak belirtilmesi dikkat çekicidir. Bu yaklaşım üniversitelere işletmecilik işlevini de yüklemektedir. Bilimsel üretimin piyasa gereklerini merkeze alarak oluşturulmasının, üniversiteyi üniversiteler hayattan uzaklaştıracağı düşünülmektedir. Bu uygulama ayrıca öğretim elemanlarını gerek mesai içinde gerek mesai dışında daha çok gelir getirici ya da piyasa tarafından kabul görecektir. Üniversiteler elbette toplumun ihtiyaçlarına, toplumun sorunlarının çözümüne yönelik araştırma-geliştirme faaliyetleri yürütmeli ve bu faaliyetlerini ulusal ve uluslararası yayına dönüştürmeli ve fikri ve mülki hakların korunmasını gerektirecek

alışmalar için patent almalıdır. Ancak bilginin üretilme amacında öncelik ticari bir değeri için değil, insanlık yararı için olmalıdır.

A44. Yasa taslağında ileri araştırma birimi, bilgi lisanslama ofisi gibi yeni ve araştırmayı öncelikleyen tanımlara yer verilmesi olumlu gelişmelerdir.

A93. Bilgi metalaşamaz, dolayısıyla bilimsel çalışmaların ticari değeri yüksek konulara yönlendiren anonim şirket statüsündeki bilgi lisanslama ofislerine dönüşmesi kabul edilmez bir durumdur.

STK17. Bilimsel araştırmaların ticari değeri yüksek olan konulara yönlendirileceğinin belirtilmesi üniversitelerin ticari kurumlar gibi faaliyet göstermelerine ve bilimsel özerkliğinin zedelenmesine neden olabilecektir.

33.1.2. Birimin teknoloji transfer ofisine dönüştürülmesi alt temasını oluşturan sınırlı sayıdaki görüşün üniversite ve kamu kurumlarına ait olduğu görülmektedir. Görüşlerini ifade eden paydaşların bilgi lisanslama biriminin teknoloji transfer ofisleri ile aynı kapsama sahip olmaları nedeniyle içeriğinin zenginleştirilerek yeniden bu isim altında yürütülmesini önerdikleri görülmektedir.

Ü84. Teknoloji Transfer Ofislerine benziyor, ismi bu şekilde dönüştürölüp kapsamı geliştirilebilir (TÜBİTAK'ın bu yönde kapsamlı bir destek programı var, bu programın içeriğinden de yararlanılabilir). “Teknokent’i bulunan üniversitelerde bu birimler, Teknokent’in bünyesinde yer alır.” ibaresi konulabilir, böylece mevcut Teknokent A.Ş statüsü altında bu faaliyetler yürütölabilir, bu birim sadece lisanslama olarak değil, tüm teknoloji transferinde görev alır.

KKK24. Taslağın 33’üncü maddesinin başlığının maddedeki tüm konuları kapsayacak şekilde genişletilerek “Bilginin Ticarileştirilmesi” şeklinde düzenlenmesinin ayrıca, yeni bir kavram olduğu düşünülen “Bilgi Lisanslama Ofisi”nin işlevi “Teknoloji Transfer Ofisleri (TTO)” ile aynı ise ifade birliği açısından madde hükmü içinde TTO ifadesinin kullanılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

33.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 33. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarımının son hâline yansıma durumları

Tasarının 33. Madde’sinde bilgi lisanslama ofisine ilişkin açıklamalar yapılmıştır. İç ve dış paydaşlardan toplam 23 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler bağlamında *bilgi lisanslama ofisinin işlevi* ve *birimin teknoloji transfer ofisine dönüştürölmesi* alt temaları oluşturulmuştur. Tema, alt temalar ve bu temaları şekillendiren sayılar ile dile getirilen görüşlerin tasarımının son hâline yansıma durumları yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 73. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 33. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
33. Madde	33.1. Bilgi Lisanslama Ofisine Yönelik Görüşler	33.1.1. Bilgi lisanslama ofisinin işlevi	19	■
		33.1.2. Birimin teknoloji transfer ofisine dönüştürülmesi	4	■
	Genel Toplam		23	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

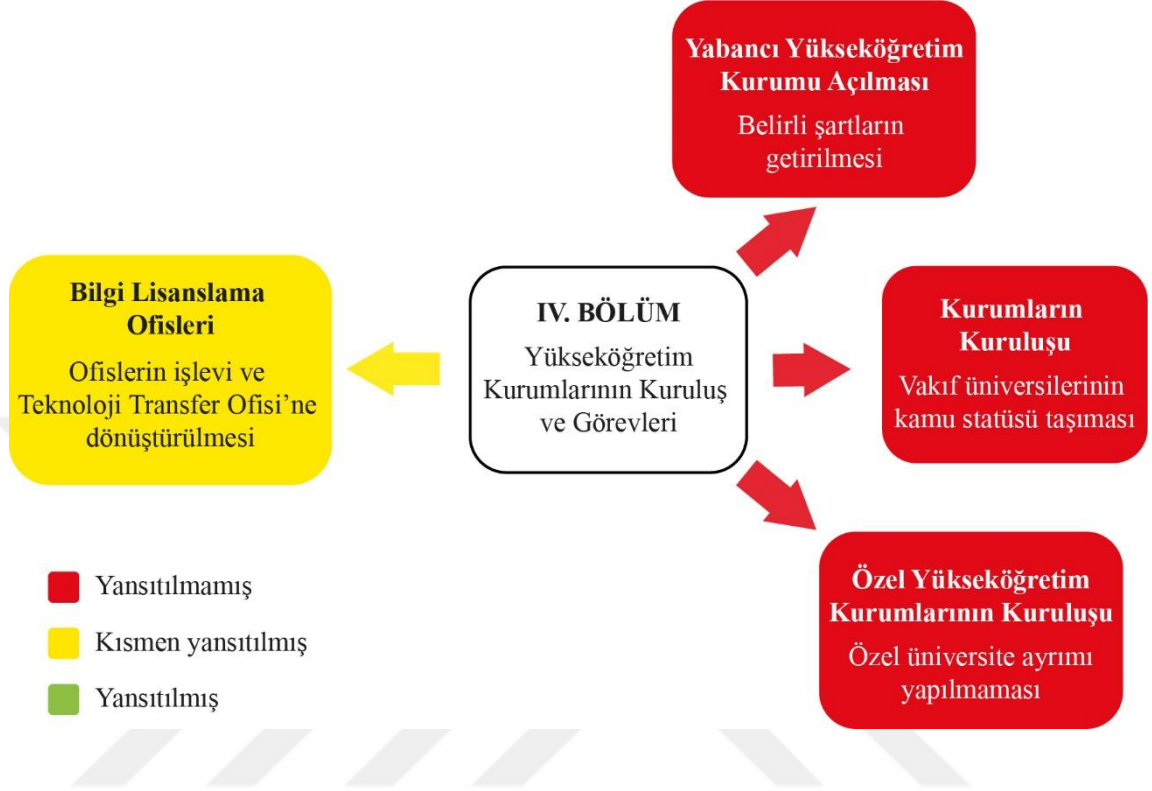

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre incelendiğinde bilgi lisanslama ofislerine yönelik hazırlanan maddenin tasarının son hâlinde yer almadığı görülmektedir. Bu değişiklik ikinci alt temadaki görüşler doğrultusunda gerçekleştirilerek bilgi lisanslama ofisleri, teknoloji transfer ofisleri olarak ele alınmaktadır. Tasarının son hâlinde 34. Madde olarak Teknoloji Transfer Ofisleri ele alınmış ve ayrıntılar madde içeriğinde açıklanmıştır.

4.4.1. Dördüncü Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum

Tasarının 4. Bölümü genel olarak değerlendirildiğinde bu bölümde yer alan 20 alt temadan 3 tanesinde görüşler dikkate alınarak değişiklikler yapılmış, 1 tanesinde kısmen değişiklik yapılmış ve geriye kalan 16 tane alt temadaki görüşler dikkate alınmamış ve bu doğrultuda tasarıda herhangi bir değişikliğe rastlanmamıştır. Bu bölümün yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve görevlerine yönelik olduğu düşünüldüğünde yükseköğretim sisteminin temeline yönelik genel bir anlayış değişikliğine gidildiği ve bu yapı içerisinde şirketleşme mantığına karşı çıkanların olmasına rağmen yeni bir anlayış getirme amacı güdüldüğü ancak bu noktada iç ve dış paydaşların belirli bir kısmının tasarımı hazırlayanlarla tam olarak hemfikir olmadıkları söylenebilir.

Şekil 7. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 4. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansımaları

Şekil 6'da ve yukarıda yer alan tablolarda görüldüğü üzere iç ve dış paydaşlar yasa taslağının 4. Bölüm'ünde yer alan maddelere ilişkin dile getirdikleri görüşlerde en çok kurumların kuruluşu kapsamında vakıf üniversitelerinin kamu üniversitesi statüsü taşıması; özel üniversitelerin kâr amacı gütmemesi, şirket mantığıyla hayata geçirilmesi ve sosyal devlet anlayışıyla uymaması nedeniyle böyle bir ayrımının yapılmaması; yabancı yükseköğretim kurumlarının Türkiye'de açılması için karşılıklı olarak yurt dışında da kendi üniversitelerimizin açılması gibi belirli şartların getirilmesi; bilgi lisanslama ofislerinin ticari kaygıyla ve şirket mantığıyla oluşturulmasının akademik anlayışla çelişmesi konuları öne çıkmaktadır.

Vakıf üniversitelerine ilişkin güncel durum incelendiğinde bu kurumlar, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'na göre vakıflar tarafından kâr amacı güdülmeden kurulan yükseköğretim kurumları olarak tanımlanmaktadır. Vakıf üniversiteleri mali ve idari özerkliğe sahiptir ancak akademik çalışmalar, öğretim elemanları ve güvenlik gibi yönlerden devlet üniversiteleri ile Anayasa'nın belirtilen hükümlerine tabidir. Ayrıca devlet üniversitelerine tanınan mali kolaylıklardan yararlanmakta ve öğrenci başına verilen ödeneğin %30'unu devletten alabilmektedirler (YÖK, 1981). Tasarıda ise vakıf üniversitelerinin bu imtiyazları ellerinden alınarak özel üniversitelerle aynı statüye geçirilmektedir. Bu noktada tasarıda üniversite çeşitliliğinin sağlanması açısından devlet üniversitesi, özel üniversite ve vakıf üniversitesi olmak üzere üç farklı statüden söz edildiği görülmektedir. Tasarının ilgili maddelerinde devlet üniversiteleri ile özel üniversite ve vakıf üniversitelerine yönelik uygulamalarda farklılıkların yer aldığı görülmektedir. Tasarının son hâlinde vakıf üniversiteleri, kamu üniversitesi statüsünden çıkarılarak özel üniversite ile benzer uygulamalara tabi tutulmaktadır.

Tasarıya ilişkin görüşlerde bu öneriye karşı çıkılarak vakıf üniversitelerinin kâr amacı gütmemesi nedeniyle kamu statüsü taşıması gerektiği vurgulanmaktadır. Tasarıyla hayata geçirilmek istenen uygulamaya, vakıf üniversitelerinin kamu statüsü taşımasının getirdiği mali destek vb. kolaylıkların ortadan kaldırılması nedeniyle karşı çıkıldığı düşünülmektedir. Bu noktada yürürlükte olan uygulamada mali ve idari özerkliğe sahip vakıf üniversitelerinin cari ödeneklerinin yarıya yakın kısmının devlet tarafından karşılanması gibi imtiyazların amacına ulaşmadığını dile getiren araştırmalar da alanyazında yer almaktadır. Özellikle öğrenci başına yapılan yardım ve diğer mali kolaylıklarının amacına yönelik olarak eğitim-öğretim için kullanılmaması, bunun aksine alt yapıda kullanılması noktasında eleştirilmektedir (Eşme, 2006; Güçlü, 2011; Söyler ve Karataş, 2011; YÖK, 2007). Taşraya yaygınlaşma amacının da gerçekleşmediği, vakıf üniversitelerinin büyük kentlerde yoğunlaştığı ve gerekli alt yapı olmadan kolaylıkla vakıf üniversitelerinin kurulmasının yükseköğretimin kalitesinin düşmesine neden olduğu alanyazında dile getirilmektedir (Balyer ve Gündüz, 2011; Hatipoğlu, 1998; Yaşar, 2007; YÖK Strateji Raporu). Yardımların devlet üniversitelerine aktarıldığı takdirde vakıf üniversiteleri ile daha çok rekabet edebilecek devlet üniversitesinin olacağı dile getirilen diğer bir eleştiridir (Okçabol, 2007). Bu noktada tasarıda özel üniversitelerin açılmasına yönelik maddenin yer almasının da eleştirilmesi haklılık kazanmakta, vakıf üniversiteleri ve devlet üniversiteleri ayrımı noktasında

yaşanan sorunların özel üniversitelerin de açılması ile farklı bir boyuta taşınacağı düşünülmektedir.

Özel üniversite ayrımının yapılmaması bu bölümde üzerine durulan diğer bir konudur. Görüşlerde özel üniversitelerin ülke gerçeklerine uygun olmadığı belirtilmektedir. Şirket mantığıyla yönetilen ve kâr amacı güden yükseköğretim kurumlarının fırsat eşitsizliğine ve sosyal devlet anlayışına ters uygulamalara neden olacağı, yükseköğretimde nitelik yerine kâr amacına yönelmeye neden olacağı ve bu gibi nedenlerle maddenin tasarıdan çıkarılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bir başka deyişle çeşitlilik getirilmesi amacıyla tasarıya eklendiği ifade edilen özel üniversitelerin, akademi anlayışını ticarileştireceği kaygısı söz konusudur. Dünya örnekleri incelendiğinde Amerika’da özel üniversite sisteminin uygulandığı görülmektedir. Ancak özel üniversitenin açılması ve devam edebilmesi için belirli şartlar vardır. Örneğin, sadece bütün bölümleri açabilme şartını karşılayan kurumlar lisansüstü eğitim programı açabilmekte ve tek bir dalda eğitim veren kurumların enstitü olarak kabul edildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra ABD’de yükseköğretimin niteliğini kaybetmemesi için devlet aynı bölgede benzer programların açılmasına sınırlama getirebilmektedir (Mızıkacı, 2011; Eaton, 2018).

Avrupa da ise özel üniversiteler yaygın değildir. Sosyal devlet anlayışının hâkim olduğu Avrupa ülkelerinde üniversiteler devlet desteği alarak şartlarını iyileştirme ve güncelleştirme olanağı bulmakta ve özel üniversite ihtiyacı hissedilmemektedir (Levy, 2016; Casta, Levy, 2016). Ayrıca Avrupa’da özel üniversitelerin kurulmasına yönelik ortak bir anlayış bulunmamaktadır. Yunanistan ve Finlandiya’da özel üniversite bulunmazken Almanya’da özel üniversitelerin kurulma şartları bağlı oldukları eyaletlere göre değişmektedir. Eyaletler arasında özel üniversitelerin kurulmasına yönelik eğitim programlarının kamu üniversiteleri ile aynı olması, tüm öğrencilerin ülke için geçerli üniversiteye giriş niteliklerine sahip olması gibi ortak kriterler mevcuttur (Stannek, Ziegele, 2005). Çeşitli ülkelerdeki özel üniversite kurulma şartları incelendiğinde tüm bölümleri açma kapasitesine sahip olma, devlet üniversiteleri koşullarını karşılama gibi bir anlayış olduğu görülmekte ve bu bağlamda devlet üniversitelerinin iyi bir noktada, rekabet edebilir şartlara sahip olduğu anlaşılmaktadır. Özel üniversitelerin daha çok eyalet sistemine sahip, piyasa ekonomisinin hâkim olduğu ülkelerde kurulduğu

görülmektedir. Bu bağlamda hem sosyal hem de ekonomik yapısına bakıldığında özel üniversitelerin ülkemiz koşullarına uygun olmadığı düşünülmektedir.

Tasarının dördüncü bölümünde yer alan bilgi lisanslama ofisleri de farklı görüşlerin dile getirildiği ve üniversitelerin işlevine yönelik değişime yol açması noktasında üzerinde durulması gereken diğer bir maddedir. Bu maddeye ilişkin olarak paydaşlar tarafından bilgi lisanslama ofisinin şu anda yürürlükte olan teknoloji transfer ofisleriyle işlev açısından farkının olmadığı dile getirilmiş, bu nedenle değişikliğe gidilmeden uygulamanın sürdürülmesi gerektiği önerilmiştir. Tasarının son hâline bu görüşler yansıtılarak bilgi lisanslama ofisine ilişkin madde kaldırılmış yerine teknoloji transfer ofislerine yönelik bir madde eklenmiştir. Ancak ofisin, üniversitelerin ticarileşmesine neden olacağına yönelik eleştirilerin diğer öneriye göre daha ağırlıkta olmasına rağmen dikkate alınmadığı görülmektedir. İsim değişikliği haricinde bu görüşlere yönelik bir değişiklik yapılmamıştır.

Teknoloji transfer ofisleri amaçları açısından farklı bakış açılarına göre değerlendirilebilir. Üniversite-sanayi işbirliği açısından değerlendirildiğinde Etzkowitz ve Leydesdorff (2000) tarafından açıklanan üniversite – sanayi – devlet işbirliğinin üçlü sarmal yapısını hayata geçiren, üniversitelerdeki araştırma merkezlerinin akademik bilgi ve araştırma potansiyelinin teknolojik ürünlere dönüştürülerek ticarileştirilmesini sağlayan (Roersen, 2008) bir işlevi ortaya çıkmaktadır. Kaynak çeşitliliğine ihtiyaç duyan üniversitenin bilgi üretimi ve aktarımı işlevinin yanı sıra inovasyon sisteminin bir parçası olarak teknoloji transfer ofislerinin bölgesel ve ulusal kalkınma rolü üstlendiği (Kılıç ve Ayvaz, 2011; Erdil, Pamukçu, Akçomak ve Erden, 2013; Yalçıntaş, 2014) alanyazında dile getirilmektedir. Dünya örnekleri incelendiğinde ABD’de Silikon Vadisi, Japonya’da Tsubuka Teknoparkı, Çin’de Zhongguancun Bilim Parkı, İspanya’da Bizkaia Teknoloji Parkı, İtalya’da Trieste AREA, İsveçte Mjardevi Teknoparkı gibi örnekler bulundukları ülkenin ilgili bölgelerinde teknoloji, denizcilik, havacılık, tıp, uzay, savunma gibi verimli olabilecek alanların geliştirilmesini sağlamaktadır (Şentürk ve Şentürk, 2016). Diğer yandan dünya örneklerinin olumlu çıktıları örnek alınarak uygulamaya konulan bu ofislerin ülkemizde yeterince işlevsel olmadığı ve sınırlı alanlara yönelik projeler üretildiği daha işlevsel hâle getirilebileceği çeşitli araştırmalarda dile getirilmektedir (Erkan ve Erkan, 2008; Kılıç ve Ayvaz, 2011; Yalçın, 2007). Ayrıca üniversite ve sanayi işbirliğinde sanayi kesiminin beklenti ve

sorunlarının tartışıldığı platformlarda (TOBB, 2014) üniversitelerin iş dünyasına yönelik ihtiyaç ve beklentilerini karşılamadığı, mevcut uygulamalarda öğretim üyelerinin sanayi ile işbirliği yapmasının önünde engeller olduğu, devlet desteğinin ve iletişim kanallarının yeterli olmadığı gibi noktalara değinilmiştir. Sonuç olarak üniversitenin, iş çevresinin ve devletin bilgi üretme ve üretilen bilgiyi hem yerel hem de evrensel alanda ekonomik değere çevirme noktasında hemfikir olduğu görülmektedir. Bu noktada üniversitenin işlevi bakımından topluma fayda sağlama noktasında bu tür oluşumların önem taşıdığı ancak ticarileşme noktasında gerekli önlemler alınmazsa bilimsel gelişmelerin pragmatist bir anlayış çerçevesine sıkışacağı düşünülmektedir. Üniversitelerin temel işlevleri unutulmadan bilginin insanlığa fayda amacının ön planda tutularak ekonomik faydaya dönüştürülmesine yönelik önlemler alınması gerektiği söylenebilir.

4.5. Yeni Yasa Taslağının Beşinci Bölümüne (Yükseköğretime Giriş,

Yükseköğretim Kurumlarının Eğitim-Öğretim, Araştırma Ve Topluma Hizmet Faaliyetleri) İlişkin Bulgular

34. Madde – Yükseköğretime Giriş

34.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 34. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 34. Madde'sinde yükseköğretime girişe ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Yükseköğretime öğrencilerin kişisel başarılarının dikkate alınarak esasları Kurul tarafından belirlenen sınavlar ile girileceği ifade edilmektedir. Ortaöğretim kurumlarını birincilikle bitiren adaylar için mevcut kontenjanların yanı sıra Kurul kararı ile ayrı kontenjanlar belirlenebileceği; bir mesleğe yönelik program uygulayan ortaöğretim kurumlarının mezunları için mevcut kontenjanların yanı sıra Kurul kararı ile bu ortaöğretim kurumlarının devamı niteliğindeki yükseköğretim kurumlarında ayrı kontenjanlar belirlenebileceği belirtilmektedir.

Yabancı uyruklu öğrenciler ile ortaöğretimin tamamını yurt dışında tamamlayan öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına kabul usul ve esasları Kurul tarafından belirleneceği; uluslararası anlaşmalar gereği Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında öğrenim görecektir yabancı uyruklu öğrenci kontenjanlarının belirlenmesi ve bu öğrencilerin yerleştirme işlemlerinin Kurul tarafından yapılacağı; Kurulca belirlenen esaslara göre belli sanat ve spor dallarında üstün kabiliyetli olduğu tespit edilen

öğrenciler ile Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumunca tespit edilen uluslararası bilimsel yarışmalarda ödül kazanan öğrencilerin ilgili dallarda eğitim yapmak kaydıyla belirlenecek usul ve esaslara göre yükseköğretim kurumlarına yerleştirilebileceği maddedeki açıklamalar arasında yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Yükseköğretime Girişe Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 74. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 34. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
34.1. Yükseköğretime Girişe Yönelik Görüşler	34.1.1. Yükseköğretime giriş usul ve esaslar	1	1	1	3	6
	34.1.2. Yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin açıklamalar	4	0	1	2	7
	2 Alt tema	5	1	2	5	13
1 Tema	2 Alt tema	5	1	2	5	13

Tablo 70 incelendiğinde yasa tasarısının 34. Maddesi'ne yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 13 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 5, akademisyenler 1, STK'ler 2 ve KKK'ler 5 görüş dile getirmişlerdir.

34.1. Yükseköğretime Girişe Yönelik Görüşler teması altında yer alan alt temalardan ilki *34.1.1. Yükseköğretime giriş usul ve esasları* olarak başlıklandırılmıştır. Bu alt temaya ilişkin tüm paydaşlardan görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Sınırlı sayıdaki görüşler farklı noktalara vurgu yapmaktadır. Üniversite ve akademisyenlerden gelen görüşlerde yükseköğretime girişe yönelik usul ve esaslara ilişkin açıklamaların yetersiz olduğu yönündedir. STK'lerin sınırlı sayıdaki görüşünde ise yükseköğretime girişin sınavsız yapılması ve bu nedenle tasarıdaki içeriğin değiştirilmesi önerilmektedir. Kamu kurum ve kuruluşları ise kendi kurumlarının maddedeki ayrıntılarda yer almasını vurgulamaktadırlar. Ayrıca maddeye fırsat eşitliğini ifade eden açıklama eklenmesi de kamu kurumlarından gelen görüşler arasında yer almaktadır.

Ü47. Üniversite Giriş Sınavı konusu ve giriş prosedürleri belirsiz. Üniversitelere öğrenci kabulü ve giriş sınavları konularında yeni düzenlemelerin yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

A39. Bu madde aşağıdaki cümleyle bitirilmeli ve detay için çıkarılacak yönetmeliğe gönderme yapılmalıdır. (1) Öğrenciler yükseköğretim kurumlarına kişisel başarıları dikkate alınarak, detayı Kurul tarafından belirlenen usul ve esaslara göre girerler.

STK9. Taslağın 34. Maddesinde düzenlenen yükseköğretime giriş konusunda 2547 sayılı Kanunda olduğu gibi yükseköğretim kurumlarına sınavla girileceği hüküm altına alınmıştır. Oysaki Taslakta ifadesini bulan hayat boyu öğrenim kapsamında bireylerin yükseköğrenimine erişimlerinin kolaylaştırılması ve her yaşta yükseköğrenim görme hakkının temini açısından mesleki faaliyette bulunabilmek için gerekli diplomaya dayalı yükseköğretimin yanında bütün bireylerin erişimine ve istifadesine açık genel eğitim-öğretim odaklı diplomaya dayalı olmayan yükseköğretimin ve de ortaöğretim sonrası sınavsız bir yükseköğretime geçiş modelinin de göz önüne alınarak sınavın tek belirleyici değil esas olduğu bir düzenleme tasarlanmalıdır. Yükseköğretime sınavsız giriş için gerekli temel hükümler Taslakta yer almamıştır.

KKK17. Bu maddede “girişte fırsat eşitliğini garanti altına almayı sağlayacak bir fıkra mutlaka yer almalıdır.

KKK28. Yükseköğretime giriş, Madde 34- (1) Öğrenciler yükseköğretim kurumlarına kişisel başarıları dikkate alınarak, esasları Kurul tarafından belirlenen sınavlar ile girerler.

Daha önce çeşitli maddelerde (Md.4) kısaca ifade edilmiş olan gerekçeler ile kurul sınavları MEB (Ortaöğretim Genel Müdürlüğü) ile koordineli olarak belirlemelidir. 3. Maddede yer alan kontenjan belirleme de koordineli olarak yürütülmelidir.

Bu nedenle fıkra :

“Öğrenciler yükseköğretim kurumlarına kişisel başarıları dikkate alınarak, esasları Milli Eğitim Bakanlığı ile koordineli olarak Kurul tarafından belirlenen sınavlar ile girerler.” biçiminde düzenlenmelidir.

34.1.2. Yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin açıklamalar alt temasına yönelik akademisyenler haricinde diğer paydaşlardan görüş bildirenlerin yabancı uyruklu öğrencilerin kontenjanlarının belirlenmesine vurgu yaptıkları görülmektedir. Üniversitelerin çoğunluğu bu kontenjanların belirlenmesinde kendilerinin karar verici olması ya da üniversitelerin görüşünün alınması üzerinde dururken bazıları Kurul’un belirlenmesinin yerinde bir uygulama olduğunu belirttiği görülmektedir. Kamu kurumlarının ise daha çok kendi kurumlarının yetki alanlarına ilişkin açıklamalar ve anımsatmalar yaptıkları görülmektedir.

Ü50. Yabancı öğrenci kontenjanlarını kurumların kendileri belirlemelidir

STK26. (4) Yabancı uyruklu öğrenciler ile ortaöğretimin tamamını yurtdışında tamamlayan öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına kabul usul ve esasları YÖK tarafından belirlenir.

(5) Uluslararası antlaşmalar gereği Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarında öğrenim görecektir yabancı uyruklu öğrenci kontenjanlarının belirlenmesi ve bu öğrencilerin yerleştirme işlemleri YÖK tarafından yapılır.

KKK1. Erasmus Programı benzeri programlar kapsamında gelen öğrenci sayılarının da Kurulunuzca belirleneceği gibi bir yoruma sebep olacağı endişesi mevcuttur. Bu sebeple söz konusu ifadenin AB eğitim ve gençlik programları çerçevesi dışında ülkemize gelecek öğrencileri kapsadığının belirtilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

34.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 34. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarımın son hâline yansımaya durumları

Tasarımın 34. Madde’sinde yükseköğretime girişe yönelik açıklamalar yapılmıştır. Bu madde içerisindeki alt temalara yönelik iç ve dış paydaşlardan toplam 13 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler çerçevesinde *yükseköğretime giriş usul ve esasları, yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin açıklamalar* başlıklı alt temalar oluşturulmuştur. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 75. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 34. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarımın son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
34. Madde	34.1. Yükseköğretime Giriş Yönelik Görüşler	34.1.1. Yükseköğretime giriş usul ve esasları	6	
		34.1.2. Yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin açıklamalar	7	
	Genel Toplam		13	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Yükseköğretime girişle ilişkin belirlenen usul ve esaslara yönelik dile getirilen görüşlerde açıklamalar yetersiz bulunmuş ve fırsat eşitliğini ifade eden açıklama eklenmesi önerilmiştir. İkinci alt temada yabancı uyruklu öğrencilerin kontenjanlarının belirlenmesine yönelik çeşitli görüşler getirilmiştir. Üniversiteler kontenjanları kendilerinin belirlemesi ya da kendilerinden görüş alınması yönünde görüş bildirirken kamu kurum ve kuruluşlarının çeşitli uluslararası projelerle gelecek öğrencilerin kontenjanlarının Kurul tarafından belirlenmemesi gerektiği görüşünü dile getirdikleri görülmektedir.

Madde içeriği karşılaştırıldığında ise fırsat eşitliğine ilişkin önerinin dikkate alındığı ve maddenin son hâline bu ibarenin eklendiği, ayrıca yükseköğretime girişle ilişkin daha ayrıntılı açıklamalar yapıldığı görülmektedir. Dile getirilen yabancı uyruklu öğrencilerin kontenjanlarının belirlenmesine yönelik değişiklik yapılmamıştır.

35. Madde – Diploma Programları, Ders Kredilerinin Hesaplanması, Öğrencilik Haklarından Yararlanma ve Sınavlar

35.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 35. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 35. Madde'sinde diploma programları, ders kredilerinin hesaplanması, öğrencilik haklarından yararlanma ve sınavlarla ilgili açıklamalar yapılmaktadır. Önlisans, lisans ve lisansüstü diploma programlarının her bir düzeyi için öğrenci çalışma yüküne dayalı asgarî krediler ile başarılı olarak mezun olan öğrencilerin kazanacağı bilgi, beceri ve yetkinlikler, yükseköğretim yeterlilikler çerçevesinde belirleneceği; yükseköğretim kurumlarının açmayı planladıkları diploma programları için yükseköğretim yeterlilikler çerçevesinde belirlenmiş olan asgarî yeterlilikleri sağlayacak öğrenim kazanımlarını tespit edecekleri ve buna göre ders müfredatlarını oluşturacakları ifade edilmektedir. Ulusal düzeyde farklı öğrenme kazanımlarına göre Kurul kararı ile oluşturulan diploma program türü listesinde yer alan programların ülkenin ihtiyaçları ve kalite standartları gözetilerek her yıl Kurul tarafından belirlenen kriterler çerçevesinde ilgili yükseköğretim kurumunun senato kararı ile açılabileceği belirtilmektedir.

Bir yıl süreli yabancı dil hazırlık sınıfı hariç, kayıt olduğu programa ilişkin derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt yaptırıp yaptırmadığına bakılmaksızın önlisans programlarını azami dört yıl, lisans programlarını azami yedi yıl, lisans ve yüksek lisans derecesini birlikte veren programları azami dokuz yıl, yüksek lisans diploma programını azami üç yıl, doktora diploma programını ise azami altı yıl içinde başarı ile tamamlayarak mezun olamayanların öğrenci katkı payı veya öğrenim ücretlerini ödemek şartı ile öğrenimlerine devam etmek için kayıt yaptırabileceği; ders ve sınavlara katılma ile tez hazırlama hariç olmak üzere öğrencilere tanınan diğer haklardan yararlandırılmaksızın öğrencilik statüleri devam edeceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Yükseköğretim kurumlarında birinci, ikinci, uzaktan ve yaz öğretiminin açılması; öğretim faaliyetlerinin üç dönemi aşmamak üzere yıl içinde kaç döneme ayrılarak sürdürüleceği; her bir dönemde alınması gereken asgarî ve azamî kredi miktarları; her bir diploma programının diplomayı almayı hak eden kişiye kazandıracak bilgi, beceri ve yetkinliklerin ölçme ve değerlendirmelerinin nasıl yapılacağı; hazırlık sınıfı veya başka yollarla yabancı dil yeterliliğinin nasıl kazandırılacağı ve yabancı dil bilgi düzeyinin nasıl ölçüleceği; kayıt, devam, uygulama, tez, staj ve teorik ders içerikleri ve ağırlıkları, ön şartlı dersler, sınav çeşitleri ve bunların ders başarı notuna katkısı; öğrenci ders değerlendirmeleri ile öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdamına ilişkin olarak bilgi, görüş ve tecrübelerine ihtiyaç duyulan kişileri ifade eden dış paydaşların diploma programlarına ilişkin değerlendirmelerinin alınması; diğer yurt içi ve yurt dışı yükseköğretim kurumlarından alınan derslerin intibakının sağlanması; farklı diploma programlarından bazı derslerin alınmasıyla yan dal veya çift ana dal yapılması; diploma alınabilmesi için uygulama, teorik, uzaktan veya açık öğretim özellikleri ile belirlenen sürelerde diploma alamayan öğrenciler bakımından, müfredat değişikliği veya isimleri değişmemekle birlikte ders içeriğinin değişmesi ya da ders içeriği değişmemekle birlikte aradan uzun bir sürenin geçmesi nedeniyle daha önce başarılı olunan derslerden hangilerinin yeniden alınması gerektiği; eğitim-öğretim süreçlerinin sürekli iyileştirilmesine yönelik iç ve dış kalite güvencesi uygulamaları ve eğitim-öğretimin devamına ilişkin diğer hususların Kurul'un bu konularda belirleyeceği usul ve

esaslar çerçevesinde ilgili anabilim dalı, bölüm ve fakültelerin teklifleri üzerine yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirleneceği ifade edilenler arasında yer almaktadır.

Yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından her diploma programı için Kurul tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde o düzey ve alan için öngörülen program ve alan yeterliliklerini karşılayacak öğrenme kazanımlarının belirleneceği; ders müfredatları, bu öğrenim kazanımlarından bir ya da birkaçını sağlayacak biçimde oluşturularak öğrenci çalışma yüküne göre kredilendirileceği; sınavların öğrencilerin her bir ders için öngörülen öğrenme kazanımlarını elde ettiğini kanıtlayacak araç ve yöntemler kullanılarak yapılacağı; düzenli aralıklarla iç ve dış paydaşların katılımıyla ders bazında öğrenme kazanımlarının program yeterliliklerini ve ders müfredatının da dersin öğrenme kazanımlarını ne düzeyde sağladığının ve ders bazındaki kredilerin öğrenci çalışma yükünü ne düzeyde yansıttığının değerlendirileceği açıklanmaktadır. Tüm bu değerlendirmelerin kamuoyunun ve dış değerlendirme yapan ulusal veya uluslararası kalite denetimi ve akreditasyon yapan kurum ve kuruluşların denetimine açık ve şeffaf biçimde yapılacağı belirtilmektedir.

Ayrıca yükseköğretim kurumlarının bütün düzeylerdeki öğrencilerin ve mezun kayıtlarının Kurul tarafından oluşturulacak yükseköğretim öğrenci veri tabanında güncel olarak tutulacağı; yükseköğretim kurumlarının kesinleşen yeni öğrenci kayıtlarını ve kayıt yenileme sonuçlarını Kurul tarafından belirlenen süre içerisinde bu veri tabanına girmesi gerektiği; kamu kurum ve kuruluşlarının işlemlerinde bu veri tabanındaki öğrenci ve mezun kayıtlarının esas alınacağı; öğrenci ve mezun bilgilerinin bu veri tabanına zamanında girilmemesi sonucu meydana gelecek yanlışlık ve hak kayıplarından ilgili yükseköğretim kurumu ve yöneticilerinin sorumlu olduğu vurgulanmaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Yükseköğretim Kurumlarında Eğitim Öğretime Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 76. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 35. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
35.1.Yükseköğretim Kurumlarında Eğitim Öğretime Yönelik Görüşler	35.1.1. Öğrencilik süresi	2	1	0	0	3
	35.1.2. Maddenin daha esnek hâle getirilmesi	0	1	1	0	2
	1 Alt tema	2	2	1	0	5
1 Tema	1 Alt tema	2	2	1	0	5

Tablo 72 incelendiğinde yasa tasarısının 35. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 5 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 2, akademisyenler 2, STK'ler 1 görüş dile getirmişlerdir. Kamu kurum ve kuruluşlarının bu temaya ilişkin görüşüne rastlanmamıştır.

35.1. Yükseköğretim Kurumlarında Eğitim Öğretime Yönelik Görüşler teması altında 35.1.1. Öğrencilik süresi alt teması yer almaktadır. Dile getirilen görüşler incelendiğinde öğrencilik süresi üzerinde durulduğu görülmektedir. Ücretsiz okuma süresinin kısaltılması ve lisansüstü eğitim yapanların süre kısıtlamasının kaldırılması öneri olarak sunulmaktadır.

Ü84. Öğrencilerin ücret ödemesi ile ilgili olan bu maddede öğrencilerin 2 yıllık birimler için 4 yıl sonunda, 4 yıllık birimler için 7 yıl sonunda vb. ücretsiz eğitim hakkını kaybettikleri belirtilmiştir. Bu sürelerin çok fazla olarak belirlenmiş olması öğrenci başarısını artırıcı bir nitelik taşımamakta, başarısız öğrenciye pirim verilmekte ve vatandaşlarımızdan alınan vergiler başarısız öğrencilere aktarılmaktadır. Bu sürelerin normal öğrenim süresi + 1 yıl olarak değiştirilmesi daha adaletli ve başarı artırıcı olacaktır.

A3. Yüksek lisans ve doktora süresi ile ilgili herhangi bir kısıtlama yapılmamalıdır (Bilimsel çalışma zamana bağlanmamalıdır. Aksi takdirde çalışma kalitesi düşebilir, araştırma görevlileri tezlerini sadece basamak atlamak için kullanıp, yapılan çalışmanın ülkeye veya insanlığa olan katkısını ikinci plana atabilir).

35.1.2. *Maddenin daha esnek hâle getirilmesi* alt temasında görüşlerini dile getiren paydaşların maddenin yönetmelik tarzında yazılmasını eleştirdikleri görülmektedir. Görüşlerde, kanunda genel çerçevenin çizilmesi gerektiği ve bu maddede ele alınanların daha detaylı bir şekilde yönetmelik olarak yayımlanmasının daha işlevsel olduğu belirtilmektedir.

A38. Bu kadar uzun ve detaylı yazmak yerine, Yüksek öğretim kurumları Kurul’un belirleyeceği ana yönetmelik çerçevesinde “Diploma programları, ders kredilerini hesaplamayı, öğrencilik haklarından yararlanmayı ve sınavlarla ilgili hükümleri düzenlerler” dense daha esnek bir madde olurdu.

STK27. Diploma Programları, kredi hesapları ve öğrencilik statü ve hakları: Madde çok ayrıntılı verilmiş. Sanki Yönetmelik tarzında. Senatoya verilen yetkiler sıralanmış ve Lisans eğitim için detaylı ama YL ve DR için açıklama çok az. Hedef Ön lisans ve Lisans olmuş. 35/5’te Öğrenme kazanımlarına girilmiş. Bunlar yönetmelik maddeleri olmalıdır. Kanunda detaylı verilmesi ne derece doğrudur?

35.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 35. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 35. Madde’sinde diploma programları, ders kredilerinin hesaplanması, öğrencilik haklarından yararlanma ve sınavlarla ilgili açıklamalar yer almaktadır. İç ve dış paydaşlardan bu maddeyle ilgili toplam 5 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler *öğrencilik süresi* ve *maddenin daha esnek hâle getirilmesi* alt temalarını oluşturmaktadır. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 77. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 35. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
35. Madde	35.1.Yükseköğretim Kurumlarında Eğitim Öğretime Yönelik Görüşler	35.1.1. Öğrencilik süresi	3	
		35.1.2.Maddenin daha esnek hâle getirilmesi	2	
	Genel Toplam		5	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

İlk alt temada ücretsiz okuma süresinin kısaltılması ve lisansüstü eğitim yapanların süre kısıtlamasının kaldırılması önerilerinde bulunulurken ikinci alt temada maddede ele alınan açıklamaların yönetmelik olarak yayımlanması önerisi getirilmektedir.

Maddenin her iki hâli karşılaştırılırken ilk olarak başlıktaki değişiklik göze çarpmaktadır. Maddenin son hâlinde başlıktan “öğrencilik haklarından yararlanma” ifadesi çıkarılarak yerine “staj eğitimi” ifadesi getirilmiştir. İçerikte ise görüşlere ilişkin değişiklik yapılmamıştır. Yapılan değişiklikler; “öğrenim kazanımları” ifadesi yerine “program yeterlilikleri” kavramının getirilmesi, stajla ilgili bir maddenin eklenmesi, lisansüstü eğitime devam edenlere yönetim kurulu kararıyla bir yıl süre verilebilmesi ve öğrencilere ilişkin bilgilerin veri tabanına zamanında girilmemesinden kaynaklı sorunlardan yükseköğretim kurumu ve yöneticilerinin sorumlu olduğuna ilişkin ifadenin çıkarılması olarak belirlenmiştir.

36. Madde – Vakıf ve Özel Yükseköğretim Kurumlarında Devlet Burslusu Olarak Öğrenci Okutulması

36.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 36. Madde’sine ilişkin görüşleri

Tasarının 36. Madde’sinde vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında devlet tarafından burslu olarak öğrenci okutulmasına yönelik açıklamalar yer almaktadır. Vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarının ön lisans ve lisans programlarında Devlet burslusu olarak öğrenci okutulabileceği belirtilmektedir. Vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında Devlet burslusu olarak öğrenim görececek öğrenci sayıları ile burs tutarları, her bir diploma programı için yıllık olarak Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Kurulun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirleneceği; bu yükseköğretim kurumlarında Devlet burslusu olarak öğrenim görececek öğrencilere ödenecek burs tutarının Devlet yükseköğretim kurumları için belirlenen öğrenci başına ortalama cari hizmet maliyetinin maddede üç nokta ile gösterilerek belirsiz bırakılan katını geçmemek üzere fakülte ve programlar itibariyle Bakanlar Kurulu tarafından belirleneceği ifade edilmektedir.

Devlet burslusu olarak öğrenci yerleştirilebilmesi için vakıf ve özel yükseköğretim kurumunun ilgili diploma programının en az dört eğitim-öğretim yılı kesintisiz devam ediyor olması; bir önceki eğitim-öğretim yılında ilgili program için

belirlenen kontenjanın vakıf yükseköğretim kurumunda asgari yüzde yirmisi, özel yükseköğretim kurumunda ise asgari yüzde onu oranında öğrencinin tam burslu olarak kayıt yaptırmış olması; vakıf ve özel yükseköğretim kurumunun lisans düzeyindeki bütün programlarında öğrenim gören tam burslu öğrenci sayısının bu düzeydeki toplam öğrenci sayısının vakıf yükseköğretim kurumunda en az yüzde otuzunu, özel yükseköğretim kurumunda ise yüzde onunu oluşturması şartlarının aranacağı belirtilmektedir.

Herhangi bir diploma programına Devlet burslusu öğrenci kontenjanı verilebilmesi için ilgili diploma programına bir önceki eğitim-öğretim yılında tam burslu öğrenci olarak kayıt yaptıran öğrencilerin yerleşme puanına göre belirlenecek taban puanlar esas alınarak hesaplanacak ilgili diploma programı için başvuran özel yükseköğretim kurumlarının program bazında ortalama taban puanına eşit veya üstünde olması gerektiği; bu hakkı elde eden yükseköğretim kurumlarının bir önceki yıl tam burslu öğrenci sayılarının toplamı ile Bakanlar Kurulu tarafından o diploma programı için belirlenen Devlet burslusu öğrenci sayıları arasındaki orana göre taban puanı en yüksek olanlardan başlamak üzere önceki öğretim yılında ilgili diploma programının tam burslu öğrenci sayılarına orantılı biçimde Devlet burslusu kontenjanları belirleneceği ve merkezi öğrenci yerleştirme kılavuzunda ilan edileceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Taban puan ve kayıtlı öğrenci sayılarının hesaplamalarında Kurul öğrenci kayıtlarına göre belirlenen öğrenim süresi içinde ilgili programa o dönemde kesin kayıt yaptıran öğrencilerin sayı ve puanları esas alınacağı; devlet burslusu öğrencilerin burs ödemelerinin öğrenci kayıtları kesinleştikten sonra Kurul tarafından belirlenecek usuller çerçevesinde öğrenci başına ve dönemlik olarak yapılacağı; devlet burslusu bir öğrencinin yatay geçiş yapması hâlinde bursunun geçiş yaptığı yükseköğretim kurumuna aktarılacağı; devlet yükseköğretim kurumlarına yatay geçiş yapan devlet burslusu öğrencilerin o program için belirlenen katkı payı veya öğrenim ücretini ödemeye devam edeceği diğer bir açıklamadır.

Devlet burslusu olarak vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarına yerleştirilen öğrencilerden, o yıl için Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen burs miktarı ile öğrenci tarafından ödenecek birinci öğretim öğrenim katkı payı dışında herhangi bir öğrenim

ücreti alınamayacağı; öğrenci katkı payının devlet tarafından karşılanan burstan mahsup edileceği; ilgili diploma programı için devlet burslusu öğrenci kontenjanı bulunmayan vakıf veya özel yükseköğretim kurumlarına yatay geçiş yapılması hâlinde devlet burslusu öğrenciliğin sona ereceği; devlet burslusu öğrenci alımı için başvuru süreleri, başvuruların nasıl değerlendirileceği, burs ödemesine konu olabilecek süre ve kredi miktarı, bursun devamına ilişkin başarı şartları ve diğer hususların Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği maddenin son bendinde açıklanmaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Devlet Burslusu Öğrencilere Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo incelendiğinde yasa tasarısının 36. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 15 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 6, akademisyenler 3, STK'ler 5 ve kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir.

Tablo 78. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 36. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
36.1. Devlet Burslusu Öğrencilere Yönelik Görüşler	36.1.1. Maddenin anlaşılır olmaması	2	3	1	1	7
	36.1.2. Devlet burslusu öğrencilerin oranı	4	0	4	0	8
	2 Alt tema	6	3	5	1	15
1 Tema	2 Alt tema	6	3	5	1	15

36.1. Devlet Burslusu Öğrencilere Yönelik Görüşler teması içerisinde 36.1.1. *Maddenin anlaşılır olmaması* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya yönelik olarak tüm paydaş gruplarından görüş dile getirenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde maddenin açık ve anlaşılır olmadığı, ayrıntıların kanunda değil yönetmelikle verilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü48. Bu maddede “tam burslu öğrenci sayısının en az %30’u” olarak ifade edilen oranın %100’e iblağ edilmiş tüm bursları mı ifade ettiği tam anlaşılamamaktadır. Konuya açıklık getirilmesi gerektiği görüşündeyiz.

A38. Burs öğrencinin sadece eğitimi için mi yoksa eğitim ve diğer giderleri için mi. Eğitim için ise öğrencinin gitmek istediği yere göre eğitim bursunun farklı olması gerekir, çünkü Vakıf ve Özel yükseköğretim kurumlarının öğrenci bazlı maliyetleri farklıdır. ...Kanunla belirtmek yerine yönetmelikle detaylandırılmalıdır. Çünkü koşullar zaman içinde değişebilir, kanunları değiştirmek çok zor ama yönetmelikler daha kolay iyileştirilebilir. Çok uzun ve detaylı yazılmış. Daha sade ve anlaşılır olmalı.

STK27. Madde şıkları çok ayrıntılı. Yönetmelikle düzenlenebilecek hususlar Kanuna girmiş. Sadece bir cümle (oranları da içeren) yeterli olur. İlgili düzenleme Yönetmeliğe bırakılır. Bakanlar Kuruluna devredilen bir Burs yönetmeliği söz konusu ama madde kökten yanlıştır. Vakıf ve Özel üniversiteler zaten burslu öğrenci kaydetmekteler. Devlet Bursuna gerek var mı?

KKK29. Taslak metnin 36. maddesinde vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında Devlet Burslusu öğrenci okutulacağına ilişkin düzenleme yer almaktadır. Bu amaçla belirlenecek kontenjanların yerleştirme kılavuzunda yayınlanacağı edilmiş olmakla birlikte kontenjanların belirlenmesinde çok karmaşık bir yöntemin izlendiği bu yöntemin daha sade ve anlaşılır olmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

36.1.2. Devlet burslusu öğrencilerin oranı alt temasına yönelik görüşler incelendiğinde iç ve dış paydaşlardan üniversite ve STK’lerin görüşlerinin bu alt temayı oluşturduğu görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde vakıf ve özel üniversitelerdeki devlet bursu alan öğrencilerin oranlarının eşitlenmesi ve genel eğilim olarak %10’a çekilmesi vurgulanmaktadır.

Ü96. Asgari tam burslu oranının vakıf yükseköğretim kurumları için de yüzde ona çekilmelidir.

STK20. Taslağın 36/3.b. ve c bendinde, vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında devlet burslusu öğrenci okutulabilmesi için “*Vakıf ve özel yükseköğretim kurumunun lisans düzeyindeki bütün programlarında öğrenim gören tam burslu öğrenci sayısının, bu düzeydeki toplam öğrenci sayısının vakıf yükseköğretim kurumunda en az yüzde otuzunu, özel yükseköğretim kurumunda ise yüzde onunu oluşturması*” şartı öngörülmüştür. Bu maddede yer alan oranlar gerek vakıf ve gerekse özel yükseköğretim kurumları için % 10 olarak belirlenmelidir.

36.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 36. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımada durumları

Tasarının 36. Madde'sinde vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında devlet tarafından burslu olarak öğrenci okutulmasıyla ilgili açıklamalar yapılmıştır. İç ve dış paydaşlardan bu maddeyi oluşturan alt temalara yönelik toplam 15 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler temelinde *maddenin anlaşılır olmaması* ve *devlet burslusu öğrencilerin oranı* alt temaları oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımada durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 79. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 36. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımada durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımada Durumları
36. Madde	36.1. Devlet Burslusu Öğrencilere Yönelik Görüşler	36.1.1. Maddenin anlaşılır olmaması	7	
		36.1.2. Devlet burslusu öğrencilerin oranı	8	
	Genel Toplam			15

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre incelendiğinde görüşler doğrultusunda yönetmelik çıkarılması noktasında bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Ancak burslu öğrenci oranında kısmi bir değişikliğe gidilmiş vakıf üniversitelerindeki burslu öğrenci oranı %30'dan %20'ye indirilmiştir.

37. Madde – Uzaktan Öğretim

37.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 37. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 37. Madde'sinde uzaktan öğretime yönelik açıklamalar yer almaktadır. Maddede yükseköğretim alanında uzaktan öğretim programlarının Kurul tarafından izin verilen yükseköğretim kurumlarınca yürütüleceği ve bu programların ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyinde yapılabileceği ifade edilmektedir.

Yükseköğretim kurumlarının örgün programlarının müfredatında uygulaması olan dersler dışındaki derslerin müfredatın %30'unu geçmemek şartıyla uzaktan öğretim yoluyla verilebileceği ya da bu programları sunan üniversitelerden alınabileceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Uzaktan öğretim programlarının ücretli olduğu; devlet yükseköğretim kurumlarındaki ücretlerin Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Kurulun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirleneceği; örgün programlarında bazı derslerin uzaktan öğretim yoluyla verildiği durumlarda ücret alınmayacağı; uzaktan öğretim programlarından örgün eğitim programlarına yatay geçiş yapılamayacağı belirtilmektedir.

Devlet yükseköğretim kurumlarındaki uzaktan öğretimden elde edilecek gelirlerin kullanım yerleri ile bu eğitimde görev alanlara ödenecek ek ders ücretleri ve diğer ödemelerle ilgili usul ve esasların Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Kurul tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenleneceği maddenin son açıklaması olarak yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Uzaktan Öğretime Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 80. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 37. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
37.1. Uzaktan Öğretime Yönelik Görüşler	37.1.1. Uzaktan öğretimde ücretlendirme	3	2	1	0	6
	1 Alt tema	3	2	1	0	6
	1 Tema	3	2	1	0	6

Tablo 76 incelendiğinde yasa tasarısının 37. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 6 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 3, akademisyenler 2, STK'ler 1 görüş dile getirmişlerdir. Bu temaya ilişkin kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerine rastlanmamıştır.

37.1. *Uzaktan Öğretime Yönelik Görüşler* teması altında 37.1.1. *Uzaktan öğretimde ücretlendirme* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya yönelik dile getirilen görüşlerde örgün programlarda bazı derslerin uzaktan eğitim yoluyla verildiği durumlarda ücret alınmayacağı şeklindeki açıklamanın yetersiz olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca ilgili eğitimin nasıl finanse edileceğinin net bir şekilde ifade edilmesi ve bir yönetmelikle ayrıntıların açıklığa kavuşturulması gerektiği belirtilmektedir.

Ü29. Örgün programlarda bazı derslerin uzaktan öğretim yoluyla verildiği durumlarda ücret alınmaz ifadesi yerinde bir uygulama olmayacaktır. Uzaktan verilen derslere alternatif olarak dersliklerde verilen dersler varsa bunlardan da ücret alınmalıdır. “Örgün programlarda bazı derslerin uzaktan öğretim yoluyla verildiği durumlarda ücret alınmaz” kaldırılmalı veya ilgili eğitimin nasıl finanse edileceği belirtilmelidir.

A8. (3) üncü fıkra da yer alan; “*Örgün programlarda bazı derslerin uzaktan eğitim yoluyla verildiği durumlarda ücret alınmaz.*” İfadesiyle (2) inci fıkra da belirtilen müfredatın %30’una kadar olan dersler mi kastedilmektedir? Ayrıca ücretsiz uygulama, uzaktan öğretim programı uygulayan yükseköğretim kurumlarının kendi öğrencileri için mi yoksa kendi öğrencileriyle birlikte hizmeti talep eden diğer yükseköğretim kurumlarının öğrencileri için mi? Bu husus fıkra da net olarak belirtilmemiştir. Bu nedenle tereddüt konusu hususlar mutlaka (3) fıkra da açık ve net olarak belirtilmelidir.

STK26. Örgün programlarda bazı derslerin uzaktan öğretim yoluyla verildiği durumlarda ücret alınmaz maddenin 5’inci Fıkrasın şu şekilde düzenlenmelidir Devlet yükseköğretim kurumlarında uzaktan öğretimden elde edilecek gelirlerin kullanım yerleri ile bu eğitimde görev alanlara ödenecek ek ders ücretleri ve diğer ödemelerle ilgili usul ve esaslar Maliye Bakanlığının görüşü alınarak YÖK tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

37.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 37. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarımın son hâline yansımaları

Tasarının 37. Madde’sinde uzaktan öğretimin ayrıntıları yer almaktadır. İç ve dış paydaşlar tarafından toplam 6 görüş dile getirilmiştir. Görüşler doğrultusunda bu maddeye yönelik *uzaktan öğretimde ücretlendirme* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaları arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 81. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 37. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımada durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımada Durumları
37. Madde	37.1. Uzaktan Öğretime Yönelik Görüşler	37.1.1. Uzaktan öğretimde ücretlendirme	6	
	Genel Toplam			6

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Bu alt temada örgün programlarda uzaktan eğitim yoluyla verilecek olan bazı derslerden ücret alınmayacağı şeklindeki açıklamanın açık olmadığı, ilgili eğitimin finanse edilmesine ilişkin net bir ifadeye yer verilmediği eleştirilmekte ve bir yönetmelikle ayrıntıların açıklığa kavuşturulması gerektiği önerilmektedir.

Madde içeriği karşılaştırıldığında görüşlerde dile getirilen ücretlendirme konusuna yönelik bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. İçerikteki değişikliklere bakıldığında örgün eğitim programlarına yatay geçiş yapılamayacak programlara yurt dışı açık öğretimin ve uzaktan eğitimle elde diledik gelirlerin kullanım yerleri ile ilgili kısma %70 oranının eklendiği görülmektedir.

38. Madde – Yükseköğretim Kurumlarında Araştırma Altyapısını Güçlendirmek için Kaynak Aktarımı

38.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 38. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 38. Madde'sinde yükseköğretim kurumlarında araştırma altyapısını güçlendirmek için kaynak aktarımı üzerine açıklamalar yer almaktadır. Yükseköğretim kurumu yöneticilerinin öğretim elemanı ve araştırmacılar için akademik özgürlük çerçevesinde uygun araştırma ve çalışma ortamı oluşturmakla yükümlü olduğu maddenin başlangıcında belirtilmektedir. Devlet yükseköğretim kurumlarında yapılan araştırmaların bilimsel bilgi üretimine katkısı, yenilik oluşturmada, ekonomiye ve toplumsal gelişmeye etkisi göz önüne alınarak kamu kaynaklarından destekleneceği

belirlenmektedir. Bu desteklenmenin sağlanması amacıyla araştırmacı ve öğretim elemanı yetiştirmek isteyen yükseköğretim kurumlarının uygun araştırma altyapısının yanı sıra araştırma giderlerinin karşılanması ve araştırmacıların desteklenmesi amacıyla araştırma fonu oluşturabileceği ifade edilmektedir.

Kurulun devlet yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ihtiyacının karşılanması, akademik altyapının güçlendirilmesi ve yükseköğretim kurumları arasında akademik etkileşimin artırılması amacıyla çalışmalar yapacağı, projeler hazırlayacağı ve bu amaçla yükseköğretim kurumlarına malî destek sağlayacağı; bu kapsamda Kurul'un öğretim elemanlarının yurt içinde ve yurt dışında bilimsel toplantılara katılması, araştırma görevlilerinin lisansüstü eğitimlerinin bir kısmını veya tamamını yurt dışında gerçekleştirmeleri, yabancı dil becerilerini geliştirmeleri amacıyla yükseköğretim kurumlarına kaynak sağlanabileceği belirtilmektedir. Yapılacak desteklere finansman sağlamak amacıyla Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının bir önceki yıla ait bütçe geliri ile bütçe gideri farkının yüzde yirmi beşinin, açılış bilançosunda emanet hesaplara alınarak bütçe giderleriyle ilişkilendirilmeksizin her yıl şubat ayı sonuna kadar Kurum muhasebe birimi hesabına ödeneceği ve ödenen bu tutarların Kurum bütçesine gelir kaydedileceği; bu tutarlardan yükseköğretim kurumlarına aktarılabilecek kısmın genel esaslara göre Kurul bütçesine ödenek kaydedileceği ve ödeme emrine bağlanarak ilgili yükseköğretim kurumuna ödeneceği açıklamalara arasında yer almaktadır.

Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından Kurula aktarılan tutarların Devlet yükseköğretim kurumlarının yurtiçi ve yurtdışı öğretim elemanı ve öğrenci değişim ile hareketlilik programlarının desteklenmesi, yurtiçi ve yurt dışında öğretim üyesi ve araştırmacı yetiştirilmesi, Kurulun beşeri ve fiziki yapısının ve yükseköğretim alanının geliştirilmesi amacıyla kullanılması gerektiği; bu hizmet ve faaliyetlere ilişkin olarak Kurulca yükseköğretim kurumlarına ödenen tutarların ilgili yükseköğretim kurumunun bütçesine gelir kaydedilmeksizin açılacak özel hesaplarda izleneceği belirtilmektedir.

Devlet yükseköğretim kurumlarında yurtiçi ve yurt dışı öğretim elemanı ve öğrenci değişim programlarının desteklenmesi amacıyla program yürütücüsü yükseköğretim kurumunun özel hesaplarda izlediği tutarlardan, programlardan

yararlanan öğrencilere burs ve bu programlarda görev alan öğretim elemanlarına ek ders ücreti verilebileceği ve bu tutarın 5102 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs ve Kredi Verilmesine İlişkin Kanuna göre lisans öğrenimi gören öğrencilere ödenmekte olan burs tutarının üç katını geçemeyeceği; öğretim elemanlarına ise 2914 sayılı Kanun ve diğer ilgili mevzuatta yer alan sınırlamalara bağlı olmaksızın anılan Kanunun 11'inci maddesindeki unvanlar itibarıyla belirlenen ek ders ücretinin beş katını geçmemek üzere ek ders ücreti ödenebileceği; ayrıca program süresi ile sınırlı olmak kaydıyla program kapsamında yapılan her türlü harcamaların özel hesaptan karşılanabileceği ifade edilmektedir. Bu madde kapsamında yapılacak ödemelerin usul ve esaslarının Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Kurul tarafından belirleneceği maddenin sonunda belirtilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Kaynak Aktarımına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 82. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 38. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
38. 1. Kaynak Aktarımına Yönelik Görüşler	38.1.1. Mali açıklamaların netleştirilmesi	6	1	2	0	9
	1 Alt tema	6	1	2	0	9
1 Tema	1 Alt tema	6	1	2	0	9

Tablo 78 incelendiğinde yasa tasarısının 38. Maddesi'ne yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 9 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 6, akademisyenler 1 ve STK'lar 2 görüş dile getirmişlerdir. Kamu kurum ve kuruluşlarının bu temaya yönelik görüşlerine rastlanmamıştır.

38.1. *Kaynak Aktarımına Yönelik Görüşler* teması altında 38.1.1. *Mali açıklamaların netleştirilmesi* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin kamu kurum ve kuruluşları dışında diğer paydaşlardan görüşlerini dile getirenlerin olduğu görülmektedir. Sınırlı sayıdaki görüşlerde mali kaynakların aktarılma oranı, nasıl kaynak elde edileceği gibi sorunların yanı sıra özel ve vakıf üniversitelerine de benzer katkının yapılması üzerinde durulmaktadır.

Ü69. Yükseköğretim Kurulunun öğretim elemanlarının yurt içinde ve yurt dışında bilimsel toplantılara katılması, araştırma görevlilerinin lisansüstü eğitimlerinin bir kısmını ya da tamamını yurtdışında geçirmeleri, yabancı dil becerilerini geliştirmeleri için yükseköğretim kurumlarına kaynak sağlaması olumludur. Ancak bu kaynağın üniversitelere aktarılma oranlarına ilişkin yasa taslağında yeterli bilgi yoktur. Bu taslakta daha net olarak açıklanmalıdır.

A70. Bu hususta bir fon oluşturulacağı belirtilmiştir. Her üniversite bu fonu oluşturmak ister. Esas olan bu fona nasıl kaynak temin edileceğidir. Eğer bir yasal düzenleme yaparsak bu fonun gelirlerini yasal teminat altına almamız gerekir. Aksi takdirde bir temenniden öteye geçemez.

STK24. Yükseköğretim kurumlarında araştırma altyapısını güçlendirmek için kaynak aktarımı başlıklı 38. Maddenin 2. Fıkrasında “Devlet yükseköğretim kurumlarında yapılan araştırmalar, bilimsel bilgi üretimine katkısı, yenilik oluşturmaya, ekonomiye katkısı ve toplumsal gelişmeye etkisi göz önüne alınarak kamu kaynaklarından desteklenir.”denilerek kamu kaynaklarından üniversitelerde yapılan araştırmalara yapılacak kaynak desteğini devlet üniversiteleri ile sınırlandırılmaktadır. Bu durum ülkemizde çok ileri araştırmalar gerçekleştiren ve bu amaçla büyük maliyetler ile altyapı kurmuş olan Vakıf Üniversiteleri ile kurulması planlanan özel üniversiteler açısından adil olmayan bir durum ortaya çıkacaktır. Bu itibarla bu maddede kamu kaynaklarından aktarılabilecek araştırma desteklerinde devlet ve vakıf/özel üniversite ayrımı gözetilmemelidir.

38.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 38. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 38. Madde’sinde yükseköğretim kurumlarında araştırma altyapısını güçlendirmek için kaynak aktarımıyla ilgili açıklamalar yapılmıştır. İç ve dış paydaşlardan toplam 9 görüş dile getirildiği görülmektedir. Bu görüşler mali açıklamaların netleştirilmesi alt temasının oluşturmaktadır. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 83. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 38. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımada durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımada Durumları
38.Madde	38. 1. Kaynak Aktarımına Yönelik Görüşler	38.1.1. Mali açıklamaların netleştirilmesi	9	
	Genel Toplam		9	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Bu alt temada mali kaynakların aktarılma oranı, kaynakların nasıl elde edileceği ve özel üniversiteler ile vakıf üniversitelerine devlet üniversitelerine benzer katkıların yapılmasına yönelik görüşler dile getirilmiştir.

Madde içeriği karşılaştırıldığında görüşlerde dile getirilenlere yönelik bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Yapılan değişikliklerde devlet yükseköğretim kurumlarının araştırma faaliyeti çerçevesinde kamu kaynaklarından desteklenmesine ve araştırma fonu oluşturulmasına yönelik bentlerin çıkarıldığı; yükseköğretim kurumlarının yurt içi ve yurt dışı programlar aracılığıyla araştırmacı ve öğretim elemanı yetiştirmek için bütçelerinden her yıl belirli bir oranda kaynak ayırmak zorunda oldukları belirtilmektedir. İlgili bentte oran boş bırakılmıştır. Ayrıca yurt içi ve yurt dışı değişim programları çerçevesinde öğrencilere verilecek burs tutarının lisans öğrenimi gören öğrencilere ödenen -daha önce 3 katı olarak belirlenen- burs tutarının 5 katını geçemeyeceği vurgulanmaktadır.

39. Madde – Ücretli Araştırma İzni

39.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 39. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 39. Madde'sinde ücretli araştırma izni ile ilgili açıklamalar yer almaktadır. Madde içeriğinde devlet yükseköğretim kurumlarının öğretim üyesi kadrosunda kesintisiz fiilen beş yıl çalışan öğretim üyelerine, yurt içinde ve yurt dışında araştırmalar yapmak amacıyla veya alanıyla ilgili araştırma geliştirme niteliğinde

çalışmak üzere fakülte yönetim kurulunun görüşü ve hizmetin aksamaması için gerekli tedbirler alınmış olmak kaydıyla ilgili üniversite yönetim kurulu kararı ile öğretim üyesinin hazırladığı çalışma programı göz önünde bulundurularak bir yıl süreyle ücretli izin verilebileceği belirtilmektedir. İkinci defa ücretli izin kullanılabilmesi için öğretim üyesinin birinci iznin sona erdiği tarihten itibaren asgari beş yıl süreyle bir devlet yükseköğretim kurumunda görev yapması gerektiği ifade edilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Ücretli Araştırma İznine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 84. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 39. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
39.1. Ücretli Araştırma İznine Yönelik Görüşler	39.1.1. Ücretli araştırma izin süresine ilişkin düzenlemeler	14	5	1	1	21
	1 Alt tema Toplam	14	5	1	1	21
1 Tema	1 Alt tema Genel Toplam	14	5	1	1	21

Tablo 80 incelendiğinde yasa tasarısının 39. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 21 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 14, akademisyenler 5, STK'lar 1, kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir.

39.1. *Ücretli Araştırma İznine Yönelik Görüşler* teması altında 39.1.1. *Ücretli araştırma izin süresine ilişkin düzenlemeler* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin olarak daha çok üniversitelerin olmak üzere diğer paydaşlardan da görüşlerini dile getirenlerin olduğu görülmektedir. Görüşlerin tamamında ücretli araştırma izninin olumlu bir uygulama olduğu dile getirilmiş ancak süreye ilişkin değişiklik önerilerinde bulunulmuştur. Bazı paydaşlar ücretli araştırma izninin ikinci kez alınabilmesi için belirlenen beş yıllık sürenin altı ya da yedi yıla çıkarılmasını önerirken bazı paydaşların

da sürenin kısaltılması gerektiğini vurguladıkları görülmektedir. Süre ile ilgili bir diğer öneri ise araştırma izninin blok hâlde bir yıl alınması yerine parçalar hâlinde toplamda bir yıllık izin alınabilmesinin önünün açılması gerektiği düşüncesidir. Ayrıca bu uygulamanın vakıf üniversitelerinde ve özel üniversitelerde de uygulanması beklentisi içinde olan paydaşların olduğu görülmektedir.

Ü99. Bu madde kapsamında yurtdışına ilk çıkış için belirlenmiş olan süre makul olmakla birlikte ikinci defa ücretli izni kullanılabilmesi için gerekli olan beş yıllık fiili çalışma süresi şartı uzun bir süredir. Yapılacak olan ikinci bir çalışmanın ilk çalışma ile bağlantılı olma durumu göze alındığında beş yıllık süre çalışmanın güncelliğini yitirmesine ya da araştırmanın yapılamaması gibi durumlara yol açabilir.

A67. Devlet yükseköğretim kurumlarının öğretim üyesi kadrosunda kesintisiz fiilen beş yıl çalışan öğretim üyelerine, yurt içinde ve yurt dışında araştırmalar yapmak amacıyla veya alanıyla ilgili araştırma geliştirme niteliğinde çalışmak üzere, bölüm başkanlığının, fakülte yönetim kurulunun görüşü ve hizmetin aksamaması için gerekli tedbirler alınmış olmak kaydıyla ilgili üniversite yönetim kurulu kararı ile öğretim üyesinin hazırladığı çalışma programı göz önünde bulundurularak en fazla 3 ayrı zaman diliminde kullanmak kaydıyla toplamda bir yıl süreyle ücretli izin verilebilir. İkinci defa ücretli izin kullanılabilmesi için, öğretim üyesinin birinci iznin sona erdiği tarihten itibaren asgari üç yıl süreyle bir Devlet yükseköğretim kurumunda görev yapması gerekir.

STK30. 39 (1)'de sözü geçen ücretli akademik izin (Sabbatical) ve (8) intihâl ve sahteciliğin önlenmesi adına yapılan düzenlemeleri olumlu buluyoruz. Devlet bursu ve ücretli akademik izin uygulamalarının getirilmesini destekliyoruz

KKK1. Ücretli araştırma izinleri olumlu düzenlemelerdir.

39.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 39. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 39. Madde'sinde ücretli araştırma iznine yönelik açıklamalar yer almaktadır. İç ve dış paydaşlardan bu maddenin *ücretli araştırma izin süresine ilişkin düzenlemeler* alt temasını oluşturan toplam 21 görüş dile getirilmiştir. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 85. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 39. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımada durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımada Durumları
39. Madde	39.1. Ücretli Araştırma İznine Yönelik Görüşler	39.1.1. Ücretli araştırma izin süresine ilişkin düzenlemeler	21	
	Genel Toplam			21

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Bu alt temada uygulamanın olumlu olduğu dile getirilmiş ancak süreye yönelik farklı önerilerde bulunulmuştur. Bazı paydaşlar, blok hâlde alınması yerine parça parça da bu izni kullanabilmeleri için düzenlemeler yapılabileceği üzerinde durmuştur. Ayrıca vakıf üniversiteleri ve özel üniversitelerde de bu uygulamanın hayata geçirilmesi yönünde görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Madde içeriği karşılaştırıldığında görüşlerde dile getirilenlere yönelik bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir.

40. Madde – Araştırmacı Öğretim Elemanı ve Proje Araştırmacısı İstihdamı

40.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 40. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 40. Madde'sinde araştırmacı öğretim elemanı ve proje araştırmacısı istihdamıyla ilgili açıklamalar yer almaktadır. Maddede kuruluş tarihi itibarıyla en az on yıl geçmiş ve öğretim üyesi sayısı yüzden fazla olan yükseköğretim kurumlarında, araştırma ve uygulama merkezlerinde veya araştırma enstitülerinde ders vermeyen, sadece araştırma geliştirme faaliyetlerinde bulunmak üzere araştırmacı öğretim elemanı görevlendirilebileceği ifade edilmektedir.

Araştırmacı öğretim elemanı sayıları ve unvanlarının, boş öğretim elemanı kadroları dikkate alınarak üniversite yönetim kurulu tarafından belirleneceği; öğretim elemanlarının sadece bu merkez ve enstitüdeki araştırma geliştirme çalışmalarında bulunacakları ve ders vermeyecekleri belirtilmektedir.

Araştırmacı öğretim elemanı olarak görevlendirilmenin asgari şartları, görevlendirme süreleri ve bunlardan devlet yükseköğretim kurumlarında istihdam edilecekler yapılacak ilave ödemelerin usul ve esasları Bilim-Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Öğretim üyelerinin yürüttükleri projelerde kendilerine yardımcı olmak ve verdikleri diğer işleri yapmak üzere sözleşmeli statüde, proje süresi ile sınırlı olmak üzere, ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde proje araştırmacıları istihdam edilebileceği ve bu kişilerde en az lisans mezunu olma şartı aranacağı vurgulanmaktadır. Ayrıca her bir projede öngörülen proje araştırmacı sayısı ve aranacak diğer nitelikler ve bu kişilere yapılacak ödemelerin projelerde belirtileceği; proje bütçesi dışındaki bir kaynaktan proje araştırmacılarına herhangi bir ad altında ödeme yapılamayacağı ifade edilmektedir.

Tablo 86. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 40. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar		Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
40.1. Araştırmacı Öğretim Elemanı ve Proje Araştırmacısı İstihdamına Yönelik Görüşler	40.1.1. Üniversite kısıtlaması getirilmemesi		5	2	0	0	7
	40.1.2. Araştırmacı öğretim elemanının ders vermesi		13	2	1	1	17
	2 Alt tema	Toplam	18	4	1	1	24
1 Tema	2 Alt tema	Genel Toplam	18	4	1	1	24

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Araştırmacı Öğretim Elemanı ve Proje Araştırmacısı İstihdamına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 82 incelendiğinde yasa tasarısının 40. Maddesi'ne yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 24 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 18, akademisyenler 4, STK'ler 1 ve kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir

40.1. Araştırmacı Öğretim Elemanı ve Proje Araştırmacısı İstihdamına Yönelik Görüşler teması altında yer alan *40.1.1. Üniversite kısıtlaması getirilmemesi* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin STK'ler ile kamu kurum ve kuruluşları hariç diğer paydaşlardan görüş dile getirenler olmuştur. Maddede araştırmacı öğretim elemanı ve proje araştırmacısı istihdamının kuruluş tarihinden itibaren en az on yıl geçmiş ve öğretim üyesi sayısı yüzden fazla olan yükseköğretim kurumlarında yapılabileceği belirtilmektedir; dile getirilen görüşlerde böyle bir ayrımın yapılmasının doğru olmadığı görüşü hâkimdir. Bazı üniversiteler bu uygulamanın tüm üniversitelerde gerçekleştirilmesi gerektiğini önerirken bazıları kriterlerin nicel değil akademik tanınırlık, patent sayısı vb. gibi nitel özelliklere dayandırılması gerektiğini ifade etmektedirler.

Ü67. Araştırmacı öğretim üyesi bütün üniversiteler için geçerli olmalıdır. Sadece eski üniversitelerin dikkate alınması doğru olmayacaktır. Üniversitelerle ilgili olarak 10 yıl veya 100 öğretim üyesi gibi sayısal kriterler yanıltıcı olabilir. Bunun yerine bütçesini belli oranda projeleri finanse etme, akademik tanınırlık, öğretim üyesi başına düşen uluslararası yayın sayısı ve toplumsal sorunluluk projelerinde aktif rol alma gibi kriterler esas alınmalıdır.

A40. Araştırmacı öğretim elemanı istihdamı için 10 yıllık faaliyet süresi ve 100'den fazla öğretim üyesi sayısına erişmiş Yükseköğretim kurumları objektif bulunmamıştır. 10 yıllık süre 20 yıl, 100 öğretim üyesinin de en az 200 (unvanlarına göre dağılımları da verilerek)'e çıkartılması, asgari şartların çok açık ve objektif kriterlere göre belirlenmesi önerilmektedir.

40.1.2. Araştırmacı öğretim elemanının ders vermesi alt temasında tüm paydaşlardan görüşlerini dile getirenlerin olduğu görülmektedir. Araştırmacı öğretim elemanının ders vermesi konusunda farklı görüşler dile getirilmektedir. Bazı paydaşlar araştırmacı öğretim elemanın ders vermemesini olumlu bulurken bazı paydaşların bu uygulamayı olumsuz bulduğu görülmektedir. Ancak araştırmacı öğretim elemanın ders vermesi önerisi çoğunluğun görüşü olarak karşımıza çıkmaktadır. Dile getirilen

görüşlerde araştırmacı öğretim elemanın yaptığı projeyi ders niteliğinde sunmasının yapılan araştırmaların yaygınlaşmasını sağlayacağı ve daha işlevsel olduğu vurgulanmaktadır. Ders vermeye sınırlama getirilecekse lisansüstü derslerle sınırlı olabileceği belirtilmektedir.

Ü30. Araştırmacı öğretim elemanlarının araştırma faaliyetlerine yönlendirilmesi olumlu bir uygulama olmakla birlikte, *ders veremezler* şeklindeki bir kesinliğin doğru olmayacağı düşünülmektedir. Zaman zaman bazı konularda bu öğretim elemanlarının bilgi ve birikimlerinden yararlanılmalıdır. Dolayısıyla bu uygulamada bir esneklik sağlanmalıdır.

A75. Araştırmacı öğretim elemanı ve proje araştırmacısı istihdamını mümkün kılan 40. Maddede, bu kişilerin ders veremeyecekleri düzenlenmiştir. Ancak bu düzenleme üniversite mantığıyla çelişmektedir. Mesaisini ağırlıklı olarak araştırmalara veya proje yönetimine ayırmış öğretim elemanları ve ülkenin bilimsel gelişimi için son derece olumlu bir düzenleme olmakla birlikte, üniversiteyi keskin biçimde bu şekilde ikiye ayırmak araştırmanın da öğretimin de doğasına aykırıdır. Bu nedenle, tam aksine, bu tür bilim insanlarının araştırmalarının sonuçlarını öğrencilerle paylaşabilecekleri spesifik bir ders vermeleri zorunlu tutulmalıdır. Böylelikle hem öğrencilerin ufku açılacak hem de hoca kafasındaki araştırma sorularını ve sonuçlarını paylaşarak geri bildirim alabileceği bir mecraaya sahip olacaktır. Bu ders amacına uygun biçimde tercihan yüksek lisans veya doktora düzeyinde verilebilir. Madde bu şekilde yeniden düzenlenirse 40. maddenin 2. fıkrasına şu cümle eklenerek yukarıda anılan sakınca izale edilebilir ve beklenen semere tahsil edilebilir: “*Bu kişilerin ders yükü haftada 4 saati geçemez*”.

STK27. Ders vermeyen araştırmacı istihdamı olumlu karşılanmıştır.

KKK17. “Araştırmacılar vb. için kesin ders yasağı, uygulamada sıkıntı oluşturabilir. Belirli organların izniyle mesainin sözgelimi %10-15 kadar ders vermeleri hususu yeniden değerlendirilebilir.

40.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 40. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 40. Madde’sinde araştırmacı öğretim elemanı ve proje araştırmacısı istihdamıyla ilgili açıklamalar yapılmaktadır. İç ve dış paydaşlardan 24 görüş dile getirildiği görülmektedir. Bu görüşler temelinde *üniversite kısıtlaması getirilmemesi* ve *araştırmacı öğretim elemanının ders vermesi* alt temaları oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

İlk alt temada araştırmacı öğretim elemanı ve proje araştırmacısı istihdamını yapabilmesi için üniversitenin kuruluşundan en az on yıl geçmesi ve öğretim üyesi sayısının yüzden fazla olması gerektiği görüşüne karşı çıkılmakta ve istihdamın sağlanması için böyle bir kısıtlamaya gidilmemesi gerektiği belirtilmektedir. İkinci alt temada araştırmacı öğretim elemanının ders vermesi noktasında kısıtlama yapılmaması gerektiği, yapılan araştırmaların yaygınlaştırılması adına araştırmacının ders vermesinin daha işlevsel olacağı görüşü dile getirilmektedir.

Tablo 87. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 40. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
40. Madde	40.1. Araştırmacı Öğretim Elemanı ve Proje Araştırmacısı Yönelik Görüşler	40.1.1. Üniversite kısıtlaması getirilmemesi	7	
		40.1.2. Araştırmacı öğretim elemanının ders vermesi	17	
	Genel Toplam		24	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriğinin her iki hâli de incelendiğinde ilk temayı oluşturan görüşlerde dile getirilenler doğrultusunda üniversitenin faaliyet yılı ve öğretim üyesi sayısı sınırının kaldırıldığı görülmektedir. Ancak ikinci alt temaya yönelik değişiklik yapılmadığı, araştırmacı öğretim elemanının ders vermeden sadece araştırma geliştirme faaliyetlerinde bulunmak üzere istihdam edilecekleri belirtilmektedir. Bunların dışında araştırmacı öğretim elemanı sayısının dolu öğretim kadro sayısının yüzde onunu geçmemek üzere TYK tarafından belirleneceği belirtilmiştir.

41. Madde – Doktora Sonrası Araştırmacı Statüsü

41.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 41. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 41. Madde'sinde vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında akademik, idarî ve malî konularına ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddede doktora, tıpta veya dış hekimliğinde uzmanlık veya sanatta yeterlilik eğitimi tamamlayanların varsa üstlendikleri mecburi hizmetlerini yerine getirdikten sonra yükseköğretim kurumlarındaki veya bir araştırma kuruluşundaki bilimsel bir projede, yetkin bilim insanlarının bulunduğu araştırma ekipleri içerisinde yer alarak bilgi, beceri ve yetkinliklerin derinleştirilmesi amacıyla doktora sonrası araştırma yapabilecekleri ifade edilmektedir.

Devlet yükseköğretim kurumları doktora sonrası araştırmacılar için boş yardımcı doçent kadrolarının yüzde beşini aşmayacak şekilde aynı yükseköğretim kurumunda en fazla iki yıl süreyle sözleşmeli olarak ders görevi verilmeksizin doktora sonrası araştırmacı istihdam edebilecekleri ve doktora sonrası araştırmacılara, beşinci derecenin birinci kademesinde yer alan yardımcı doçent kadrosu için öngörülen ve fiili çalışmaya bağlı ödemeler hariç olmak üzere malî ve sosyal haklar aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödeneceği belirtilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Doktora Sonrası Araştırmacı Statüsüne Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu temalar ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 88. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 41. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
41.1. Doktora Sonrası Araştırmacı Statüsüne Yönelik Görüşler	41.1.1. Kadro oranının ve yılın yetersiz olması	10	2	1	0	13
	41.1.2. Araştırmacı statüsünün vakıf ve özel üniversitelere de verilmesi	0	1	1	0	2
	2 Alt tema	10	3	2	0	15
1 Tema	2 Alt tema	10	3	2	0	15

Tablo 84 incelendiğinde yasa tasarısının 41. Maddesi'ne yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 15 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 10, akademisyenler 3, STK'ler 2 görüş dile getirmişlerdir. Dile getirilenler arasında bu temaya ilişkin kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerine rastlanmamıştır.

41.1. Doktora Sonrası Araştırmacı Statüsüne Yönelik Görüşler teması altında yer alan *41.1.1. Kadro oranının ve yılının yetersiz olması* alt temasına yönelik görüşler incelendiğinde kamu kurumlarının bu alt temaya ilişkin görüş bildirmediği görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde ise boş yardımcı doçent kadrolarının yüzde beşini aşmayacak şekilde belirlenen kadronun yetersiz olduğu ve artırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca iki yıllık sözleşmenin de projeler için kısıtlayıcı bir süre olduğu, bu nedenle süre kısıtlamasının üniversitelerce projeye göre belirlenmesinin daha işlevsel olacağı düşüncesi belirtilmektedir.

Ü43. Doktora sonrası araştırmacı istihdam edilmesi hem üniversitenin araştırma potansiyeline katkıda bulunması, hem de doktor araştırma görevlilerine geçici de olsa istihdam sağlanması açısından olumludur. Doktora sonrası araştırmacı statüsüne ayrılan kadronun mevcut Yardımcı doçent kadrolarının %10'una kadar çıkarılabilir. Bu ifade de ki 2 yıl süre sınırlaması araştırmacının çalışmalarını engelleyebilecektir. Araştırmacıların çalışma süreleri projenin kapsamına göre değişir. İlerde problem olacak kısıtlamalar yapılmamalıdır.

A7. Öngörülen Doktora Sonrası Araştırmacı olarak sözleşmeli araştırmacı alınması olumlu olmakla birlikte bunların 2 yıllığına atanması ve iki yıl dolduğunda proje bitmediğinde durumlarının ne olacağının belirsiz olması sorun olarak yaşanacaktır.

STK8. YÖK metninde araştırma görevlisi ve asistan kavramı geçmemekte "proje araştırmacısı" ve "doktora sonrası araştırmacı" kategorileri tanımlanmakta ve bunların sözleşmeli olmaları öngörülmektedir. YÖK metnine göre "doktora sonrası araştırmacıları" olarak tanımlanan doktorasını bitirmiş araştırma görevlilerinin yardımcı doçentlik kadrosuna atanmaları için doktora, uzmanlık ve yeterlilik belgesine sahip oldukları andan itibaren en az iki yıl geçmiş olması şartı konulmuştur. Ancak bu da yeterli değildir, eğer kendi üniversitelerinde boş yardımcı doçentlik kadrosu varsa, bu kadroların yüzde beşini aşmayacak şekilde ve ders vermemek kaydıyla en fazla 2 yıl süreyle daha sözleşmeli olarak istihdam edilebilirler. Dolayısıyla doktorasını bitiren araştırma görevlileri, 33/a veya 50/d olmasına bakılmaksızın en fazla 2 yıl daha çalıştırılıp, işten atılacaklardır.

41.1.2. Araştırmacı statüsünün vakıf ve özel üniversitelere de verilmesi alt temasını oluşturan akademisyen ve STK'lere ait sınırlı sayıdaki görüşte ise doktora sonrası araştırmacı statüsünün devlet üniversiteleriyle sınırlandırılmayıp vakıf üniversitelerinde ve özel üniversitelerde de aynı statüde kadroya imkân verilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

A70. Araştırma üniversitesi/birimi gibi bu da sadece Devlet Üniversitelerine has kavram. Özel/Vakıf üniversiteleri konusu yeterince değerlendirilmemiş gibi bir izlenim var.

STK27. Doktora sonrası araştırmacı statüsü: Neden sadece Devlet üniversitelerinde öngörülüyor?

41.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 41. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımada durumları

Tasarının 41. Madde'sinde vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarındaki akademik, idarî ve malî konulara ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. İç ve dış paydaşlardan toplam 15 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler çerçevesinde *kadro oranının ve yılın yetersiz olması ile araştırmacı statüsünün vakıf ve özel üniversitelere de verilmesi* alt temaları oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımada durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 89. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 41. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımada durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımada Durumları
41. Madde	41.1. Doktora Sonrası Araştırmacı Statüsüne Yönelik Görüşler	41.1.1. Kadro oranının ve yılın yetersiz olması	13	
		41.1.2. Araştırmacı statüsünün vakıf ve özel üniversitelere de verilmesi	2	
	Genel Toplam		15	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

İlk alt temada kadro oranının boş yardımcı doçent kadrolarının yüzde beşini aşmayacak şekilde belirlenmesinin yetersiz ve iki yıllık sözleşmenin de projeler için kısıtlayıcı olduğu belirtilmektedir. Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre incelendiğinde görüşlerde dile getirilen kadro oranının artırılması görüşünün göz önünde bulundurularak %5 olan oranın %10'a çıkartıldığı görülmektedir. İkinci alt temada vakıf üniversitelerinde ve özel üniversitelerde de aynı statüdeki araştırmacı kadrosuna yer verilmesi görüşü dile getirilmektedir. Ancak sürenin artırılmasına ve vakıf üniversiteleri ile özel üniversitelerde uygulanmasına yönelik herhangi bir değişikliğe rastlanmamıştır.

42. Madde – Akademik Faaliyet Puanı

42.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 42. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 42. Madde'sinde akademik faaliyet puanıyla ilgili açıklamalar yer almaktadır. Her bir takvim yılı için bir önceki yıl bilim, teknoloji ve sanata katkı sağlayıcı nitelikteki faaliyetler ve akademik ödüller, kamu kurum ve kuruluşları bünyesindeki kurul ve komisyonlarda yürütülen çalışmalar esas alınarak öğretim elemanları için yüz puan üzerinden kadrolarının bulunduğu yükseköğretim kurumunca yıllık akademik faaliyet puanının hesaplanacağı ifade edilmektedir.

Maddede öğretim elemanlarının bir önceki yıl içinde gerçekleştirdikleri akademik faaliyetlerini, Kurul tarafından belirlenen esaslara uygun olarak ocak ayının son mesai gününe kadar çalıştıkları birime sunacakları; akademik faaliyet puan hesaplamasının her yıl için bir defa yapılacağı; yüz puanın üzerinde puan bulunması hâlinde bu puanın ilgili yıldan sonraki yıl yapılacak değerlendirme puanına ilave edilebileceği; ilave edilecek bu puanın o yıl elde edilecek akademik faaliyet puanının yüzde yirmisini geçemeyeceği; öğretim elemanlarının akademik faaliyetleri ve bunlara dayalı olarak hesaplanan puanlarının ilgili yükseköğretim kurumlarının ve Kurulun internet sitesinde her yıl düzenli olarak yayınlanacağı; puanlamaya esas tutulan akademik faaliyetlerin belgelerinin arşivleneceği belirtilmektedir.

Öğretim elemanlarının önceki yıllara göre akademik faaliyet puanı ortalamalarındaki artışın rektör, dekan, enstitü, konservatuar veya meslek yüksekokulu

müdürü, bölüm başkanı ve bunların yardımcılarının akademik faaliyet puanlarına yansıtılacağı; öğretim elemanlarının akademik yükselmelerinde ve idarî görevlere yapılan atamalarında önceden ilan edilen usuller çerçevesinde akademik faaliyet puanlarının da dikkate alınacağı maddenin son açıklaması olarak yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Akademik Faaliyet Puanına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 90. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 42. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar		Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
42.1. Akademik Faaliyet Puanına Yönelik Görüşler	42.1.1. Kriterlerin yeterince belirli olmaması ve kapsamı		26	11	4	2	43
	42.1.2. Puan artışının yöneticilere yansıtılması		4	7	2	0	13
	2 Alt tema	Toplam	30	18	6	2	56
1 Tema	2 Alt tema	Genel Toplam	30	18	6	2	56

Tablo 86 incelendiğinde yasa tasarısının 42. Maddesi'ni oluşturan temalara yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 56 görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 30, akademisyenler 18, STK'ler 6, KKK'ler 2 görüş dile getirmişlerdir.

42.1. *Akademik Faaliyet Puanına Yönelik Görüşler* teması altında 42.1.1. *Kriterlerin yeterince belirli olmaması ve kapsamı* alt teması yer almaktadır. Özellikle üniversite ve akademisyenler olmak üzere tüm paydaşlar görüş dile getirmişlerdir. Görüşlerde kriterlerin belirsizliğinin ve kapsamının dar tutulmasının eleştirildiği, akademik faaliyet kavramının net bir şekilde tanımlanması ve kriterlerin farklı bilim dallarının gözetilerek hazırlanması ve sadece niceliğin değil niteliğin de ön plan da tutularak belirlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Akademik faaliyet puanlamasının kapsamına ders verme, eğitim-öğretim faaliyetleri, endüstriyel veya toplumsal danışmanlık, yayım ve uluslararasılaşma uğraşları, araştırma ve araştırmaya dayalı

yayınlar, kitap, yayın, patent, proje, ödöl, atıf sayısı gibi ayrıntıların iyi tasarlanarak ele alınması gerektiği vurgulanan görüşler arasında yer almaktadır. Ayrıca bu puanların yönetici olurken ele alınmasının ve internet ortamında yayımlanmasının eleştirildiği görölmektedir. Sözü edilen ayrıntıların Kurul tarafından ele alınarak bir yönetmelikle uygulamaya konulması öneriler arasında yer almaktadır.

Ü79. Akademik faaliyet kavramı açıkça tanımlanmalı, kriterleri farklı bilim alanlarının (Sosyal Bilimler, Fen Bilimleri ve Sağlık Bilimleri özelliklerine göre değerlendirilmesi gerektiği, Akademik faaliyet puanı, yapılan yayının kalitesi mi, yoksa sayısına göre mi değerlendirileceğinin, topluma hizmet veren ve idari görevler üstlenmiş akademisyenlerin bu hizmetleri karşılığı puan verilip verilmeyeceğinin belirsiz olduğu, verilmemesi durumunda ilgili kişilerin mağdur olabileceği, Endüstriyel alan değer katan çalışmaların performans değerlendirmeleriyle ödüllendirilmeleri gerektiği, Akademik faaliyet puanlaması çalışma alanlarının çeşitliliği ve üretebilirliği dikkate alınarak uygulanmalıdır. Bilindiği gibi bazı alanlarda çok fazla sayıda yayın, proje vb. üretilebilirken bazı alanlarda fazla sayıda yayın yapılamamaktadır. Diğer taraftan özellikle yeni kurulan Yükseköğretim Kurumlarında personel yetersizliğine bağlı olarak öğretim elemanları birden fazla görevi aynı anda yürütmek durumunda kalmakta ve dolayısıyla taslakta bahsi geçen akademik faaliyetlere (bilim, teknoloji ve sanata katkı) ayıracak yeterli zamanı bulamamaktadır. Dolayısıyla, bu madde bu hâliyle yeni kurulan yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanları için uygun olmamaktadır. Bu madde, üniversitelerde öğretim elemanlarınca yürütölen diğer akademik faaliyetler de (örneğin idari görevler, verilen dersler, komisyon üyelikleri vs.) dikkate alınarak ve puanlamaya katılarak yeniden düzenlenmesi gerektiği.

A86. Yeni taslakta, akademik faaliyet puanı (kriterler çok açık ve net olmalı, bilimsel yayınlarda sadece sayılar değil, bilimsel yayın içerikleri ve alınan atıf sayıları gibi ölçütlerde dikkate alınmalıdır) gibi performans göstergeleri üzerinden belirli bir yüzde ile ücretlere yansıma, artış önerilmektedir. Bu durum öğretim üyelerini istekli olarak çalışmaya teşvik edebilir. Ancak üniversitelerin alt yapı, laboratuvar olanakları eşit olmadığından, büyük eşitsizliklere yol açmamak için alt yapı olanakları gözetilmelidir.

STK30. Akademik faaliyet puanı getirilecekse, bunun net, açık ve anlaşılır objektif kriterlerle ortaya konulması gerekir. Uygulamanın teşvik edici bir uygulama olarak hazırlandığı anlaşılmaktadır. Tasarıda araştırma/öğitim üniversitesi ayrımı yapılmaksızın akademik faaliyet puanının YÖK tarafından belirlenen esaslara göre hesaplanacağı belirtiliyor. Ancak, bunun nasıl ve hangi kriterlere göre yapılacağı ve/veya hesap edileceği belirtilmiyor. Şeffaflık sağlanması ve yeknesak ölçütlerin herkese adil ve eşit uygulanabilmesi için bu kriterlerin açıkça tanımlanması gerekiyor. Örneğın, uluslararası meslek kuruluşlarında etkili olma, yayın kurullarına, konferans, çalıştay organizasyonlarına katkı değerlendirilmelidir.

KKK17. “Akademik faaliyet puanı”(42. md.) ve “Akademik faaliyet ödeneği(43.md.) de, yeni ve olumlu düzenlemelerdir. Ancak, 42. Md. 1.fıkra da sayılan akademik faaliyetler içinde “eğitim ve öğretim”in açıkça belirtilmemiş olması, önemli bir eksikliklerdir. Keza, “kurul ve komisyon çalışmaları”nın sadece kamu kurum ve kuruluşlarıyla sınırlandırılması hususu da gözden geçirilmelidir. Anılan fıkra, öğretim elemanlarının olası bütün faaliyetlerini içerecek şekilde yeniden düzenlenmelidir. İsmindeki “faaliyet” yerine “performans” daha uygun olur. PUAN, öğretim elemanlarından beklenen TÜM GÖREVLERİ (ders ve idari görevler dahil) KAPSAYACAK ŞEKİLDE belirlenmelidir. (Sanki “rutin” bazı görevler, ihmal edilmiş gibi. Ağırlıkla, olursa sakıncalar giderilir.)

42.1.2. Puan artışının yöneticilere yansıtılması alt temasında kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere diğer paydaşlardan görüş gelmiştir Bu görüşlerde öğretim elemanlarının akademik faaliyet puanlarındaki artışın yöneticilere yansıtılması olumsuz bir uygulama olarak dile getirilmektedir. Bu uygulamanın farklı ilişki yapılarına ve haksız kazanca neden olacağı vurgulanmaktadır. Bu nedenle tasarıdan çıkarılması önerilmektedir.

Ü22. Akademisyenlik bireysel bir meslektir. Kişinin akademik çalışması da bireysel emeğinin ürünüdür. Şayet bir katkısı yoksa bir akademisyenin akademik faaliyetinden amir pozisyonundaki kişilere bir pay vermek ne derece doğrudur, tartışılır.

A96. YÖK Yasa tasarısının 42. maddesinin 3. fıkrası gereğince akademik personelin çalışmalarının rektör, dekan, bölüm başkanı ve yardımcıları, meslek yüksek okulu müdürleri gibi idari kadroda bulunan diğer akademisyenlere puan olarak yansıtılması, akademik çalışma yapmaktan ziyade idari personel olarak görev almayı ve haksız taltifi netice vereceğinden dolayı uygun değildir. Nitekim 43. maddenin 1. fıkrası gereğince de bu haksız taltifin maddi karşılığı da zikredildiğinden haksız kazanç doğuracaktır.

STK4. Akademik faaliyet puanı başlıklı 42 maddesinin (1). fıkrasına göre, Akademik faaliyet puanının üniversite bünyesinde (lokal olarak) belirlenebilir olması, bir yükseköğretim kurumundaki personelin akademik puanlarındaki artışın yöneticilere de yansıtılacak olması, kayırmacılığa akla getirmektedir.

Tamamen kapalı devre şeklinde çalışacak bu sistemin art niyetli kişilerce menfaat çemberine dönüştürülmesi muhtemeldir. Bu nedenle akademik faaliyet ödeneğini miktarının belirlenmesine esas teşkil edecek akademik faaliyet puanı verilmesine ilişkin kıstaslar kayırmacılığa ve suiistimale yol açmayacak şekilde somut olarak belirlenmelidir.

42.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 42. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 42. Madde'sinde akademik faaliyet puanıyla ilgili uygulamalar açıklanmıştır. İç ve dış paydaşlardan toplam 56 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler bağlamında *kriterlerin yeterince belirli olmaması ve kapsamı ile puan artışının yöneticilere yansıtılması* alt temaları oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 91. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 42. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
42. Madde	42.1. Akademik Faaliyet Puanına Yönelik Görüşler	42.1.1. Kriterlerin yeterince belirli olmaması ve kapsamı	43	
		42.1.2. Puan artışının yöneticilere yansıtılması	13	
	Genel Toplam		56	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

İlk alt temada akademik faaliyet kavramının yeterince ayrıntılı tanımlanmaması eleştirilmekte; kriterlerin farklı bilim dalları gözetilerek ve nitelik temelinde hazırlanması gerektiği belirtilmektedir. Bu puanın belirlenmesi için kitap, yayın, patent, proje, ödül, atıf sayısı gibi çeşitli kriterler önerilmekte ve ayrıntıların yönetmelikle düzenlemesi gerektiği vurgulanmaktadır. Maddenin her iki hâli de incelendiğinde içeriğin genel olarak değiştirildiği görülmektedir. Kriterlerin belirli olmamasına ilişkin görüşler doğrultusunda eğitim öğretim ve topluma hizmet başlıkları altında gerçekleştirilen tüm faaliyetlerin bu kapsamda ele alınacağı belirtilmiş ve disiplinler arası farklılıkların da gözetilerek Kurul tarafından usul ve esasların düzenleneceği belirtilmiştir. İkinci alt temada öğretim elemanlarının akademik faaliyet puanlarındaki

artışın yöneticilere yansıtılmasının olumsuz bir uygulama olduğu vurgulanmaktadır. Bu uygulamanın farklı ilişki anlayışlarına ve haksız kazanç gibi sorunlara neden olacağı, bu nedenle tasaridan çıkarılması gerektiği önerilmektedir. Bu doğrultuda öğretim elemanlarının puan artışının yöneticilere de yansıtılması uygulaması madde içeriğinden çıkarılmıştır. Ancak bu uygulamaya Bilimsel Araştırma ve Yayın Desteği başlığı altında yeniden yer verilmiştir. Bu maddeye ilişkin düzenlemelerin daha sonra Kurul tarafından yapılacağının belirtilmesi ve puanın yöneticilere yansıtılması uygulamasının diğer madde içeriğine alınmasının eleştirilerin tam olarak hayata geçirilmediği ancak süreçte bazı düzenlemelerin yapılacağının göstergesi olduğu söylenebilir.

43. Madde – Akademik Faaliyet Ödeneği

43.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 43. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 43. Madde'sinde akademik faaliyet ödeneğine yönelik açıklamalar yer almaktadır. Maddede devlet yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanlarından 42. madde uyarınca belirlenen akademik faaliyet puanı 30 puan ve üzerinde bulunanlara akademik faaliyet ödeneği verileceği; bu ödemenin yüz akademik faaliyet puanına karşılık gelmek üzere en yüksek devlet memurunun aylığının ek gösterge dâhil brüt tutarının tasarıda belirtilmeyen ve profesör, doçent, yardımcı doçent ve diğer öğretim elemanlarına göre farklılık gösteren bir yüzdeye göre kadrolarının bulunduğu yükseköğretim kurumunca mart ayının onbeşinden itibaren 12 ay süreyle her ayın onbeşinde yapılacağı ifade edilmektedir.

Yapılacak ödemenin, damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmayacağı ve ilgili mevzuatı uyarınca ödenmekte olan zam, tazminat, ödenek, döner sermaye ek ödeme, ücret ve her ne ad altında olursa olsun yapılan benzeri ödemelerin hesabında dikkate alınmayacağı belirtilmektedir.

Bilim alanlarının özellikleri ve öğretim elemanlarının unvanlarına göre akademik faaliyet puanlarının hesaplanmasında esas alınacak faaliyetlerin ayrıntılı özellikleri ve bu faaliyetlerin puan karşılıkları, akademik faaliyet toplam puanının yüzde 30'unu geçmemek üzere her bir alt akademik faaliyet türünün toplam puanın hesaplanmasındaki ağırlıkları ile akademik faaliyet puanının hesaplanmasına ve bu puanlardaki artış oranlarından 42. Madde uyarınca yöneticilere yansıtılmasına ilişkin diğer hususların Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği açıklanmaktadır.

Tablo 92. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 43. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
43.1. Akademik Faaliyet Ödeneğine Yönelik Görüşler	43.1.1. Özlük haklarının iyileştirilmesi ve belirsizliklerin giderilmesi	9	5	0	0	14
	1 Alt tema	9	5	0	0	14
1 Tema	1 Alt tema	9	5	0	0	14

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Akademik Faaliyet Ödeneğine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tablo incelendiğinde yasa tasarısının 43. Maddesi'ne yönelik olarak toplam 14 görüş bildirildiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 9, akademisyenler 5, görüş dile getirmişlerdir. Bu temaya yönelik olarak STK'ler ile kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerine rastlanmamıştır.

43.1. *Akademik Faaliyet Ödeneğine Yönelik Görüşler* teması altında 43.1.1. *Özlük haklarının iyileştirilmesi ve belirsizliklerin giderilmesi* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin olarak üniversiteler ve akademisyenler tarafından dile getirilen görüşlerde akademisyenlerin günümüz koşullarında özlük haklarının yeterli olmadığı ve iyileştirilmesi gerektiği, faaliyet ödenekleri gibi ödül sistemlerinin bu iyileştirmelere ek olarak yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca ödenek yüzdelerinin belirsizliği, puanlamanın kimin tarafından yapılacağı ve ödeneğin hangi kriterlere göre yapılacağı gibi ayrıntıların yer aldığı bir yönetmelik çıkarılması önerilmektedir.

Ü69. Akademisyenlerin yaptığı faaliyetlerin parayla ilişkilendirilmesi, akademik faaliyet ödeneği adı altında faaliyet puanına göre para ödenmesi eğitim, öğretim ve araştırmaların öncelikle kamusal yarar değil, puan gözetilerek yapılmasına neden olacaktır. Bu üniversitelerde iç barışı da bozabilecek bir faktördür. Bunun yerine akademisyenlerin ekonomik ve sosyal hakları iyileştirilmelidir. Akademisyenlerin başarıları para odaklı olmayan ödül yöntemleri ile değerlendirilmelidir.

A36. Maddede ifade edilen “akademik faaliyet ödeneği”nin ödenmesinde üniversitelerin lokomotif konumundaki yardımcı doçent ve doçentlerin ödeme katsayıları daha yüksek tutulmalıdır. Her ne kadar akademik faaliyet ödeneği önemli bir gelişme olsa da bu ödenek öğretim elemanlarında yeterli bir motivasyon sağlayamayacaktır. Çünkü öğretim elemanlarının maaşları kamuoyunda bilinenin aksine çok da iyi değildir. Bu nedenle okutmandan Profesöre kadar bütün öğretim elemanlarının özlük hakları ve temel aylıklarında ciddi iyileştirmeler yapmak zorundadır. Bu iyileştirmelerin yapılmaması durumunda üniversiteler kan kaybetmeye devam edecektir.

43.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 43. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 43. Madde’sinde akademik faaliyet ödeneğine ilişkin açıklamalar yapılmıştır. Bu maddeye ilişkin iç ve dış paydaşlardan toplam 14 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler çerçevesinde *özlük haklarının iyileştirilmesi ve belirsizliklerin giderilmesi* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 93. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 43. Madde’sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
43. Madde	43.1. Akademik Faaliyet Ödeneğine Yönelik Görüşler	43.1.1. Özlük haklarının iyileştirilmesi ve belirsizliklerin giderilmesi	14	
		Genel Toplam	14	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Bu maddeye ilişkin alt temada öncelikle akademisyenlerin özlük haklarının iyileştirilmesi daha sonra ödeneklerle ek iyileştirmeler yapılabileceği görüşü dile getirilmiştir. Ayrıca ödeneklerin yüzdeliklerinin verilmemesi, hangi ölçütlere göre yapılacağının net olmaması gibi belirsizliklerin giderilmesi için bir yönetmelik çıkarılması önerisinde bulunulmuştur.

Maddenin tasarının son hâlinde yer almadığı görülmektedir. Ancak bu maddenin içeriği doğrultusunda tasarının son hâline 46. Madde olarak Bilimsel Araştırma ve Yayın Desteği başlığı eklenmiştir. Bu madde kapsamında her yıl için bir önceki yıl gerçekleştirilen bilim, teknoloji ve sanata katkı sağlayıcı nitelikte yurt içinde ve yurt dışında sonuçlandırılan proje, yayın, sergi, patent ile çalışmalarına yapılan atıflar, uluslararası düzeyde ve bilim danışma kurulu bulunan toplantılarda bildiri sunma, akademik unvanların kazanılması ve atamalarda jüri üyeliği ile almış olduğu akademik ödüller esas alınarak öğretim elemanları için yüz puan üzerinden bir yıllık bilimsel araştırma ve yayın faaliyet puanı hesaplanacağı belirtilmektedir. Bu puanın akademik faaliyet puanının % 20'sini geçemeyeceği ve toplanan bu iki puanın akademik faaliyet belgesi olarak arşivleneceği ifade edilmektedir. Bu puanın hesaplanmasına ilişkin usul ve esasların Kurul'un çıkartacağı bir yönetmelikle belirleneceği belirtilmektedir. Bu doğrultuda akademik faaliyet ödeneğinin kaldırıldığı görülmekte ancak bilimsel araştırma ve yayın faaliyet puanının ne işe yarayacağına ilişkin bir açıklamamanın olmaması nedeniyle yerine getirilecek sistemin net olarak belirlenmediği düşünülmektedir.

44. Madde – Topluma Hizmet Faaliyetleri

44.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 44. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 44. Madde'sinde topluma hizmet faaliyetlerine ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddede yükseköğretim kurumlarının bulundukları ortamdaki çevresel, teknolojik, kültürel ve toplumsal sorunların çözümüne katkıda bulunmak amacıyla araştırmalar yapılacağı, projeler yürütüleceği ve etkinlikler düzenleneceği ifade edilmektedir.

Yükseköğretim kurumlarının sürdürülebilir istihdam için mezunlar yetiştirmek, öğrenme kazanımlarını ve programların müfredatlarını güncellemek ve kamu kurumları, iş dünyası, sivil toplum kuruluşları ve diğer paydaşlar arasındaki ilişkileri geliştirmek amacıyla danışma kurulları oluşturabileceği; danışma kurullarının yapısının ve görevlerinin Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği belirtilmektedir. Ayrıca yükseköğretim kurumlarının kurum ve kuruluşlarda çalışanların lisansüstü öğrenim yapabilmeleri için kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapabilecekleri ifade edilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Toplumsal Hizmet Faaliyetlerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 94. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 44. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
44.1. Toplumsal Hizmet Faaliyetlerine Yönelik Görüşler	44.1.1. Faaliyetlerin tüm kesimlere hitap etmesi	5	1	1	0	7
	1 Alt tema	5	1	1	0	7
1 Tema	1 Alt tema	5	1	1	0	7

Tablo 90 incelendiğinde yasa tasarısının 44. Maddesi'ne yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 7 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeyle ilgili olarak üniversiteler 5, akademisyenler 1, STK'ler 1 görüş dile getirmişlerdir. Kamu kurum ve kuruluşlarının bu temaya ilişkin görüşlerine rastlanmamıştır.

44.1. *Toplumsal Hizmet Faaliyetlerine Yönelik Görüşler* teması altında yer alan 44.1.1. *Faaliyetlerin tüm kesimlere hitap etmesi* alt temasına ilişkin olarak üniversite, akademisyen ve STK'lerden görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde üniversitenin topluma hizmet faaliyetlerinin her kesime yönelik olması; sadece ticari değil sanat, eğitim gibi toplumu geliştirici faaliyetlerde bulunulması gerektiği vurgulanmaktadır. Görüşlerde özellikle okul – üniversite işbirliği üzerinde

durularak toplumsal kalkınmanın sağlanması için bu gibi iş birliklere önem verilmesi ve sanat alanında da destek sağlanması gerektiği belirtilmektedir.

Ü9. Mevcut Belge’de yükseköğretim kurumlarının sunduğu toplumsal hizmetler iktisadi kalkınmanın ana unsurları olarak algılanan firmalarla yükseköğretim kurumları arasındaki ilişki bağlamında tarif edilmektedir. Oysa toplumsal hizmet kavramı Belge’de de belirtildiği gibi çevresel, teknolojik, kültürel ve toplumsal sorunların çözümüne katkıda bulunmayı, projeler yürütmeyi ve etkinlikler düzenlemeyi de içeren daha geniş kapsamlı bir faaliyet kümesine işaret eder. Ancak söz konusu metin izleyen paragraflarda yaptığı açıklamalarla yükseköğretim kurumlarının sunabileceği faaliyetler yelpazesini daraltmayı öngörmekte ve kaynakların kamu yararı için kullanımının önüne geçmektedir. Öyle anlaşıyor ki firmaların AR-GE faaliyetlerinin maliyeti yükseköğretim kurumları eliyle yurttaşların sırtına yüklenmek istenmektedir. Yükseköğretim kurumlarının sunduğu toplumsal hizmetlerin tüm toplum kesimlerine hitap etmesi gerekir. Yapılması gereken geniş toplum kesimlerinin yükseköğretim kurumlarından talepte bulunabilmelerinin önünü açacak bir strateji geliştirmektir.

A39. Maddeye 4.fıkra olarak üniversite-okul işbirliği eklenmelidir. (4) Üniversite-okul işbirliği yasada yer almalı ve böylece eğitimde bütünlük sağlanmalıdır. Ortaöğretimdeki gençlerin bilim hedefine yönlendirilmesi davasında üniversiteler görev almalıdır. Topluma hizmetin belki de en önemli bölümü, tüm okulların ve öğrencilerin daha başarılı olmalarını sağlamak, iyi yetişmiş iş gücü oluşmasını ve toplumda daha çok kimsenin matematik, fen, sosyal bilgiler ve sanat dallarında okur-yazar olmasını temin etmektir. Bir ülkede ilk ve ortaöğretimdeki öğrencilerin fen bilgisi ile matematik ve sosyal bilgilerdeki başarısı, o ülkenin kalkınmışlık düzeyini belirleyen önemli etkenlerdendir.

STK22. Maddeye 4.fıkra olarak "Üniversite-okul işbirliği" eklenmelidir. Üniversite-okul işbirliği yasada yer almalı ve böylece eğitimde bütünlük sağlanmalıdır.

44.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 44. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 44. Madde’sinde topluma hizmet faaliyetlerine yönelik açıklamalara yer verilmiştir. İç ve dış paydaşlardan toplam 7 görüş bildirildiği görülmektedir. Bu görüşler doğrultusunda *faaliyetlerin tüm kesimlere hitap etmesi* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 95. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 44. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaları
44. Madde	44.1. Toplumsal Hizmet Faaliyetlerine Yönelik Görüşler	44.1.1. Faaliyetlerin tüm kesimlere hitap etmesi	7	
	Genel Toplam			7

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Alt temada faaliyetlerin sadece ticari değil sanat, eğitim gibi toplumu geliştirici nitelikte olması gerektiği vurgulanmaktadır. Okul – üniversite işbirliği üzerinde durularak toplumsal kalkınmanın sağlanması yönelik çalışmalar yapılması gerektiği belirtilmektedir.

Madde içeriğinin her iki hâli de karşılaştırıldığında alt tema doğrultusunda kısmen bir değişikliğe gidildiği söylenebilir. Görüşlerde dile getirilen okul - üniversite ilişkisi daha çok öğretmenler ve yöneticiler özelinde ele alınmış, imkanlar dahilinde hizmet içi eğitimi ve kursların açılmasına yönelik açıklamalar eklenmiştir. Ayrıca yaşam boyu öğrenme etkinliklerinin yürütülmesine ilişkin bir bent eklenerek düzenlemelerin Kurul tarafından gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

45. Madde – Sosyal Hizmetler

45.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 45. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 45. Madde'sinde sosyal hizmetlerle ilgili açıklamalar yapılmaktadır. Maddede yükseköğretim kurumlarının; öğrencilerinin barınma, beslenme, çalışma, dinlenme ve serbest zamanlarını değerlendirme gibi sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ve bu amaçla bütçe imkânları dahilinde yurt, kütüphane, okuma salonları, sağlık merkezleri, öğrenci kantin ve lokantaları açmak, öğrenci kulüplerini desteklemek, toplantı, sinema ve tiyatro salonları, spor salon ve sahaları ve benzeri faaliyetleri

sağlamak ve bunlardan öğrencilerin en iyi şekilde yararlanmaları için gerekli önlemleri almakla yükümlü oldukları ifade edilmektedir.

Yükseköğretim kurumlarının; öğrencilerine öğretim süresince kariyer planlaması ve iş kurma konularında yardımcı olmak ve mezunlarıyla ilişkilerini geliştirmek amacıyla çalışmalar yapmaları gerektiği; engelli öğrencilerin eğitim-öğretim ve sosyal yaşam ortamlarını yükseköğretime erişimi kolaylaştıracak biçimde iyileştirmek, farklı engelli gruplar için ders malzemelerini erişilir kılmak için gerekli tedbirleri almak gibi sorumlulukları olduğu belirtilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Sosyal Hizmetlere Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 96. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 45. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
45.1.Sosyal Hizmetlere Yönelik Görüşler	45.1.1. Engelli öğrencilerle ilgili tedbirlerin alınması	0	2	1	1	4
	1 Alt tema	0	2	1	1	4
1 Tema	1 Alt tema	0	2	1	1	4

Tablo 92 incelendiğinde yasa tasarısının 45. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 4 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak akademisyenler 2, STK'ler 1, kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir. Üniversitelerin bu temaya ilişkin görüşüne rastlanmamıştır.

45.1. Sosyal Hizmetlere Yönelik Görüşler teması altında 45.1.1. Engelli öğrencilerle ilgili tedbirlerin alınması alt teması yer almaktadır. Dile getirilen görüşler incelendiğinde engelli öğrenciler üzerinde durulduğu görülmektedir. Engelli öğrencilerin maddi ve manevi ihtiyaçları konusunda gerekli tedbirlerin alınmasının

zorunlu tutulması vurgulanmakta ve engelli öğrencilerin bu tür ihtiyaçlarının karşılanması için özel birimler kurulması önerilmektedir.

A31. Kanunun 45.maddesinin 3. Fıkrasının sonunda yer alan “....gerekli tedbirleri alırlar” ibaresi “.....gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.” şeklinde değiştirilmeli.

Kanunun 45.maddesine aşağıdaki 4.fıkranın eklenmesi (4) Yükseköğretim kurumları engelli öğrenciler için 3.fıkarda belirtilen tedbirleri almak üzere yapacakları çalışmalar için üniversite Özürlü Öğrenci Birim Koordinatörlüklerine her türlü desteği vermek üzere gerekli çalışmaları yapmalıdır.

STK26. Maddenin 3’üncü Fıkrası şu şekilde düzenlenmelidir. Yükseköğretim kurumları, engelli öğrencilerin eğitim-öğretim ve sosyal yaşam ortamlarını yükseköğretime erişimi kolaylaştıracak biçimde iyileştirmek, farklı engelli gruplar için ders malzemelerini erişilir kılmak için gerekli tedbirleri alırlar ve uygularlar.

KKK2. Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 1. Maddesinin 2. Paragrafının Yüksek Öğretim Yasası Taslağının Sosyal Hizmetler başlığı altına yeni bir madde olarak eklenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

(... Özürlü üniversite öğrencilerinin öğrenim hayatlarını kolaylaştırabilmek için Yükseköğretim Kurulu bünyesinde araç-gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, özürlülere uygun eğitim, araştırma ve barındırma ortamlarının hazırlanmasının temini gibi konularda çalışma yapmak üzere Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Merkezi kurulur. ...)

45.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 45. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 45. Madde’sinde sosyal hizmetlere yönelik açıklamalar yer almaktadır. İç ve dış paydaşlardan toplam 4 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler çerçevesinde *engelli öğrencilerle ilgili tedbirlerin alınması* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 97. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 45. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

45. Madde	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
	45.1.Sosyal Hizmetlere Yönelik Görüşler	45.1.1. Engelli öğrencilerle ilgili tedbirlerin alınması	4	
		Genel Toplam		

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

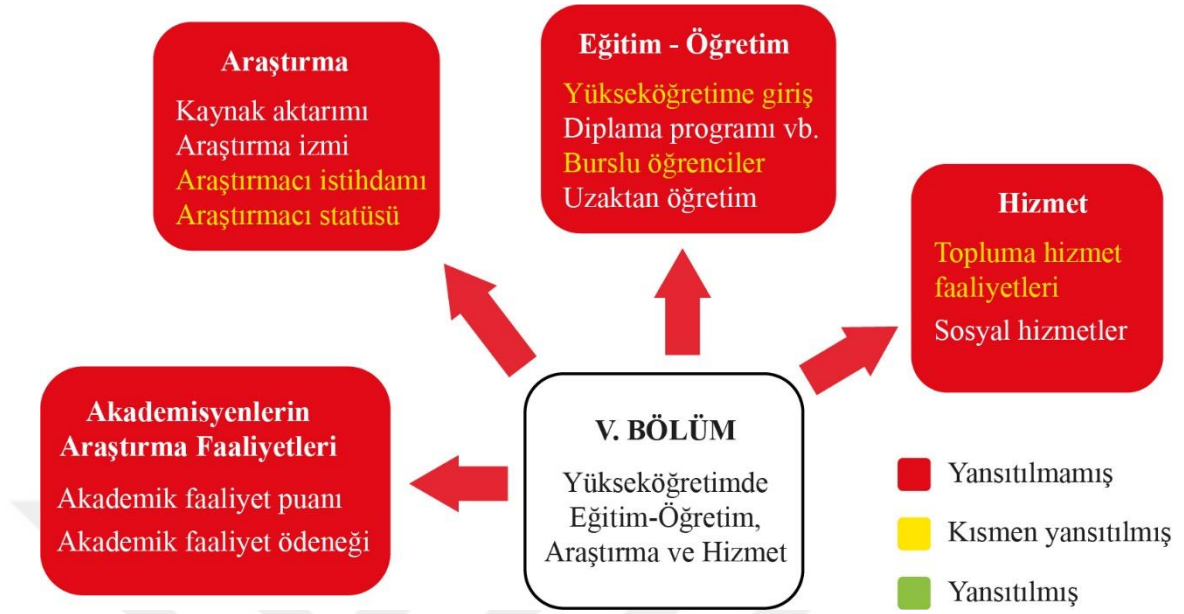

yansıtılmış

Dile getirilen görüşlerde engelli öğrencilerin maddi ve manevi ihtiyaçlarının göz önünde tutularak gerekli düzenlemelerin ve uygulamaların hayata geçirilmesi, bu bireylerin tüm ihtiyaçlarının karşılanması için gerekenlerin yapılması ve özel birimlerin kurulması gerektiği vurgulanmaktadır. Madde içeriği incelendiğinde görüşler doğrultusunda bir değişiklik yapılmadığı, görüşlerde dile getirilen özel birim kurulmasına yönelik bir düzenlemenin maddenin son hâlinde yer almadığı görülmektedir.

4.5.1. Beşinci Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum

Tasarının 5. Bölümü genel olarak değerlendirildiğinde bu bölümde yer alan 12 maddenin içerisinde oluşan 18 alt temadan 2 tanesinde görüşler dikkate alınarak değişiklikler yapılmış, 4 tanesinde kısmen değişiklik yapılmış ve geriye kalan 12 tane alt temadaki görüşler dikkate alınmamış ve bu doğrultuda yeni tasarıda herhangi bir değişikliğe rastlanmamıştır. Bu bölümde daha çok öğrenci ve akademisyenlere yönelik maddelerin olduğu, paydaşların sınırlı sayıda görüş dile getirdiği ve akademisyenlerin kendilerini ilgilendiren konularda da çeşitlilik gösteren görüşler bildirdikleri ya da sessiz kaldıkları düşünüldüğünde değişikliklerin maddelerin son hâline yansıtılmamasının doğal olduğu söylenebilir. Ancak görüşlerin nicel değerlere göre değil nitel değerlere göre değerlendirilmesinin tasarının güçlü bir alt yapıya sahip olması açısından önemli olduğu ve paydaşlar tarafından yönetmeliklerle çözümlenmesi istenen noktalarda katılımcı bir anlayışla yönetmeliklerin hazırlanması gerektiği düşünülmektedir.

Şekil 8. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 5. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansımaları

Şekil 7'de ve yukarıdaki bölümlerde yer alan tablolarda görüldüğü üzere görüşler daha çok akademik faaliyet puanı, akademik faaliyet ödeneği üzerine yoğunlaşmış ve ardından araştırma faaliyetleri üzerinde durulmuştur. Yükseköğretime giriş, diploma programları, uzaktan eğitim gibi yükseköğretim eğitimi ve hizmete yönelik konulara daha az değinilmiştir.

Paydaşlar; akademik faaliyet puanı ve faaliyet ödeneklerine yönelik kriterlerin net olması, kapsamın geniş tutulması, akademik faaliyet kavramının net bir şekilde tanımlanması, kriterlerin farklı bilim dallarının gözetilerek hazırlanması ve sadece niceliğin değil niteliğin de ön plan da tutularak şartların belirlenmesi beklentisi içerisindeyler. Bu sonuç Yazgünoğlu ve Özdemir'in (2013) araştırmasıyla benzerlik göstermektedir. Yazgünoğlu ve Özdemir, öğretim elemanlarının görüşlerine göre akademik performans ölçütlerinin yasa tasarısında açıkça ifade edilmediğini belirtmektedirler.

İç ve dış paydaşların görüşlerine göre ayrıca faaliyet puanı hesaplanırken ders verme, eğitim-öğretim faaliyetleri, endüstriyel veya toplumsal danışmanlık, yayım ve uluslararasılaşma uğraşları, araştırma ve araştırmaya dayalı yayınlar, kitap, yayın, patent, proje, ödül, atıf sayısı gibi ayrıntıların ele alınması gerektiğini vurgulamaktadırlar. Paydaşlar sözü edilen ayrıntılar için ayrı bir yönetmelik çalışmasının yerinde olacağı görüşünü dile getirmektedirler ancak bu görüşlere yönelik tasarının yeni hâlinde herhangi bir değişiklik yapılmadığı anlaşılmaktadır.

YÖK ise tasarımı ile ilgili tartışmalardan bağımsız olarak 2015 yılında yeni bir düzenlemeyle Akademik Teşvik Yönetmeliği (Resmi Gazete, 2015) yayımlamış; teknoloji ve sanata katkı sağlayıcı nitelikte yurt içinde veya yurt dışında sonuçlandırılan proje, araştırma, yayın, tasarım, sergi, patent ile çalışmalara yapılan atıflar, bilim kurulu bulunan uluslararası düzeydeki toplantılarda tebliğ sunma ve akademik ödüller esas alınarak öğretim elemanları için yüz puan üzerinden yıllık akademik teşvik puanı uygulamasını hayata geçirmiştir. 2016 yılında yönetmelik üzerinde yeni bir düzenleme yapılarak (Resmi Gazete, 2016) uluslararası faaliyet puanının katkı oranı yarıya düşürülmüş ve özet ile tam metin bildirilerinin puanlamalarında değişiklik yapılmıştır. Bu süreçte yapılan çeşitli araştırmalarda (Bobat ve Çakılcı, 2017; Küçük ve Karabacak, 2017) ulusal bildirilerin puanlamaya katılmamasının ulusal çapta yapılan etkinliklerin yapılmamasına ya da rağbet görmemesine neden olduğu belirtilmektedir. Ayrıca ulusal etkinliklerin birkaç yabancı konuk getirilerek uluslararası bir etkinliğe dönüştürülmesinin çeşitli katılım sorunlarına yol açtığı vurgulanmaktadır. Bu uygulamayla özellikle niceliğin artması ancak niteliğin düşmesi ile ilgili sorunların (Bobat, Çakılcı ve Yılmaz, 2018; Demir, 2018; Gül ve Arabacı, 2018; Küçük ve Karabacak, 2017; Turhan ve Erol, 2017) 2016 yılında yayımlanan teşvik yönetmeliğindeki bazı düzenlemelerle önüne geçilmeye çalışılmıştır. Örneğin dergi, kitap, bildiri atıfları farklı puanlamalara tabi tutulmuş; dergilerin en az beş yıldır yayımlanması koşulu getirilmiş, kitap basılan yayınevlerinin kaç yıldır yayımlandığına ilişkin kurallar değiştirilmiş ve en az beş yıl faaliyette olma ve yirmi kitap yayımlama şartı getirilmiştir. Bu ve benzeri değişiklikler yapılarak uygulamada niteliksel açıdan iyileştirmeye gidilmeye çalışılmıştır. Ancak bu uygulamaya yönelik yapılan araştırmalarda dergi editörlüğü ile hakemliğin aynı kapsamda tutulması, özgün ya

derleme makalenin ayrı bir faaliyet olarak alınmaması, ulusal ölçekteki bilimsel toplantıların faaliyet değeri olmaması, değerlendirme komisyonlarının öznel tutum sergilemeleri, üniversite koşullarının eşit olmaması vb. noktalarda hâla eksikliklerin olduğu dile getirilmektedir (Cemaloğlu, 2018; Gül ve Arabacı, 2018; Bobat, Çakılcı, Yılmaz, 2018; Balcı, 2017; Göksu ve Bolat, 2017; Okumuş ve Yurdakal, 2017).

Akademik faaliyet ve teşvike dayalı işleyişin yurt dışı örnekleri de ülkemizdeki uygulamada yaşananlara benzer bir görüntü çizmektedir. Avrupa Komisyonu (2016) tarafından yayımlanan, performansa ve akademik üretkenliğe bağlı finans desteğinin dünya örnekleri üzerinden karşılaştırılmalı olarak incelendiği çalışmada ülkemizdekine benzer uygulamaların Norveç, Avustralya, Çin gibi ülkelerde de hayata geçirildiği ve yayın sayısında artış olduğu vurgulanmaktadır. Avustralya ve İngiltere gibi ülkelerde yayın kalitesinin de arttığı belirtilirken Norveç, Çek Cumhuriyeti ve Çin gibi ülkelerde nicelik artarken niteliğin düştüğü çeşitli araştırma sonuçlarında verilmiştir (Aagaard, Bloch, Schneider, 2015; Moya, Prior, Rodrigez, 2015; Hicks, 2012). Araştırma sonuçlarıyla bu sonuçlar örtüşmekte ve yine benzer bir şekilde disiplinler arası farkların değerlendirilmesinde ve değerlendirme sürecinde yaşananların bu uygulamada iyileştirilmesi gereken noktalar olduğu belirtilmektedir (Lanser ve Dalen, 2013).

Performans değerlendirmenin olumlu bir uygulama olduğu ve yüksek performansın ödüllendirilmesi gerektiği alanyazında (Esen ve Esen, 2015; Lanser ve Dalen, 2013; Demir ve Acar, 2011; Tonbul, 2008) dile getirilmektedir. Bu bağlamda performansın artırılmasında manevi ve maddi teşvikin motive edici bir etkisinin olduğu (Karasoy, 2014; Kaya ve Kesen, 2014) düşünüldüğünde akademik faaliyet puanı ve ödeneğinin sürdürülebilir olduğu söylenebilir. Ancak bu uygulamadaki maddi kaygıların bilimsel kaygıların önüne geçmesi sorunun yaşanmaması, nicelik yerine niteliğin ön planda olması bakımından önce akademisyenlerin özlük haklarının iyileştirilmesinin önem taşıdığı düşünülmektedir. Bu iyileştirme sonrasında üretmiş olmak için değil üniversitenin işlevlerine yönelik üretimi temel alan çalışmaların yapılması temelinde farklı disiplinlere göre ölçütlerin olduğu, eğitim öğretim faaliyetlerinin (tez danışmanlığı, jüri üyeliği vb.) yer aldığı, akademik unvanların ve üniversite olanaklarının eşitlenerek puanlamaya tabi tutulduğu, daha adil ve nesnel bir

değerlendirme sisteminin oluşturulduğu, niteliksel bir kategorilendirme yapılarak ulusal dergi ve bilimsel toplantıların puanlama ölçütleri arasında yer aldığı ayrıntılı bir yönetmelik çıkarılması ve genel çerçevenin yasada yer alması gerektiği düşünülmektedir.

Beşinci bölümde yer alan araştırma, hizmet ve eğitim öğretimle ilgili maddelere yönelik görüşler incelendiğinde genel anlamda açıklamaların yetersiz ya da çok ayrıntılı bulunduğu görüşü hâkimdir. Paydaşların daha çok bu maddelere ilişkin ayrıntıların yönetmeliklerle verilmesi gerektiği yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu anlamda yükseköğretimde yabancı uyruklu öğrenci kontenjanının belirlenmesi, diploma programlarının açılması, uzaktan eğitimle ilgili ayrıntıların netleştirilmesi gibi konularda yasada ayrıntıların yer almasının yasa tasarısının hazırlanma sürecindeki temel anlayışı yansıttığı düşünülmektedir. Merkeziyetçi anlayıştan uzaklaşma amacıyla hazırlanan tasarının genel eleştirilerde dile getirildiği üzere bu tür ayrıntılar içermesinin -örneğin yabancı uyruklu öğrenci kontenjanının merkez tarafından belirlenmesi vb.- kurumsal özerklik, katılımcılık gibi temel ilkelerin içeriğe yansıtılmadığının göstergesi olduğu düşünülmektedir. Bu noktada yasada sözü edilen maddelere ilişkin genel çerçevenin çizilmesi, ayrıntıların üniversitenin eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve bilginin toplumsallaştırılması işlevleri göz önünde bulundurularak yönetmelik ile düzenleme yapılması ve üniversitelere yetki devri yapılması gerektiği düşünülmektedir. Araştırmacı istihdamı, ücretli araştırma izni ve araştırma alt yapısı için kaynak aktarımı konularına yönelik paydaşların genel anlamda olumlu bakış açısına sahip oldukları görülmektedir. Özellikle ücretli araştırma iznine yönelik olumlu görüş bildiren paydaşlar, kesintisiz olarak belirtilen araştırma izin süresinin yapılacak araştırmanın niteliğine göre parça parça da alınabilmesi beklentisi içerisinde olduklarını belirtmektedirler. Alanyazında da sürenin bölünebilir olmasına yönelik (Erdoğan, 2013; Yazgünoğlu ve Özdemir, 2013) vurgular yer almaktadır. Ücretli araştırma izninin vakıf ve özel üniversiteler için de geçerli olması da dile getirilenler arasındadır. Bu noktada tasarının genelinde dikkati çeken bir durum öne çıkmaktadır. Tasarıda devlet üniversiteleri diğer üniversitelerden bazı noktalarda ayrılmış ve vakıf üniversitelerinin paydaşlarının da bu noktada kendilerinin de yarı kamu olma özellikleri nedeniyle aynı

haklara sahip olmayı istediklerini sıkça dile getirmişlerdir. Ancak bu isteklerinin tasarının son hâlinde yer bulmadığı görülmektedir. Eğitim kalitesinin, araştıran kalitesinin de geliştirilmesiyle sağlanabileceği düşünüldüğünde ücretli araştırma izninin diğer üniversite yapılanmalarında da olmasının yükseköğretimin kalitesinin artırılması noktasında önem taşıdığı söylenebilir. Araştırmacı istihdamı ise araştırmacı öğretim görevlisi, proje araştırmacısı ve doktoralı araştırmacı olmak üzere geçici süreyle kadro alımını içermektedir. İki yıl gibi süre kısıtlamasının yanı sıra kurumsallaşmış olarak ifade edilen en az on yıllık süredir faaliyette olan ve yüzden fazla sayıda öğretim üyesine sahip üniversitelere bu tür kadroların açılması noktasında eleştirilmiştir. Üniversite ve süre kısıtlamalarının kaldırılması ve araştırmacı öğretim görevlisinin de ders verebilmesinin önünün açılması gerektiği vurgulanmaktadır. Üniversite tanınırlığının ölçütlerinden biri de araştırma bütçesi, araştırma çıktısı ve mezunların iş bulma oranıdır (Weiler, 2000). Bu bağlamda üniversitelerin gelişmesi ve yetiştirdikleri bilim insanlarının istihdam edilebilmesi böylece araştıran kalitesinin yükseltilerek yaygınlaştırılması, istihdam süresinin projenin niteliğine göre belirlenmesi gibi noktalarda üniversitenin araştırma ve geliştirme işlevi ve uluslararası alanda yer alabilmek için bilgi üretme ihtiyacı düşünüldüğünde tasarıda değişikliklerin yapılmasının yükseköğretimin kalitesinin artırılmasında önemli rol oynayacağı düşünülmektedir.

Bu bölümde ele alınan ancak üzerinde fazla durulmayan topluma hizmet faaliyetleri ve sosyal hizmetlerle ilgili dile getirilenler paydaşların özellikle engelli bireyler için birim kurulması beklentisi tasarının son hâlinde karşılanmamıştır. Engelli bireylerin yükseköğretime başvuru sürecinden mezun oluncaya kadar hem sosyal hem de akademik anlamda özel gereksinimleri olduğu çeşitli araştırmalarla (Burcu, 2002; Çağlar, 2002; Sarı, 2005) dile getirilmektedir. Bu noktada günlük yaşamda dahi birçok zorlukla mücadele eden engelli bireylerin yükseköğrenim görme haklarına ilişkin iyileştirmeler yapılmasının ve bu koşulların sağlanmasında onların ihtiyaçlarıyla ilgilenecek özel bir birim kurulmasının eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

4.6. Yeni Yasa Taslağının Altıncı Bölümüne (Yükseköğretim Kurumlarının Denetimi ve Yükseköğretim Kalite Güvence Sistemi) İlişkin Bulgular

46. Madde – Yükseköğretim Kurumlarının Denetimi

46.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 46. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 46. Madde'sinde yükseköğretim kurumlarının denetimine yönelik açıklamalar yer almaktadır. Yükseköğretim kurumlarının faaliyetlerinin Kurul'un denetimine tabi oldukları ve denetimlerin yükseköğretim denetçileri tarafından yapılacağı belirtilmektedir.

Kurul tarafından en az iki yılda bir yükseköğretim kurumlarının iş ve işlemlerinin mevzuata uygunluğunu değerlendiren raporlar hazırlanacağı; her bir yükseköğretim kurumu için en az iki yükseköğretim denetçisi tarafından hazırlanan ön raporun değerlendirmelere ilişkin görüşlerini almak üzere ilgili yükseköğretim kurumuna iletileceği; yükseköğretim kurumunun ön rapor kendisine ulaştıktan sonra bir ay içinde değerlendirmelere ilişkin varsa yazılı açıklamalarını Kurula iletmesi gerektiği; açıklamalar da değerlendirildikten sonra denetleme raporunun son şeklinin verileceği; raporların Kurul'da değerlendirileceği; Kurul'un bu değerlendirme sonucuna göre ilgili yükseköğretim kurumu hakkında gerektiğinde yol gösterici, düzeltici, iyileştirici, kısıtlayıcı veya faaliyet iznini kaldırıcı önlemler alabileceği ifade edilmektedir.

Yükseköğretim kurumlarına denetleme raporlarıyla tespit edilen eksikliklerin giderilmesi, hatalı işlemlerin düzeltilmesi, geri alınması veya kaldırılması için niteliğine göre altı ayı aşmayacak bir süre verileceği; süre sonunda gereğinin yapıp yapılmadığının yükseköğretim denetçileri tarafından tespit edileceği; uyarı ve önerilerin sonuçsuz kalması hâlinde ilgili yükseköğretim kurumunun faaliyetlerinin Kurul kararı ile kısmen veya tamamen durdurulabileceği; faaliyeti durdurulan devlet yükseköğretim kurumunda kayıtlı öğrencilerin eğitim-öğretimin sürdürülebilmesi için gerekli tedbirlerin Kurul tarafından alınacağı açıklamalar arasında yer almaktadır.

Faaliyeti durdurulan vakıf veya özel yükseköğretim kurumlarının veya birimlerinin öğrencilerinin Kurul kararı ile giriş şartlarını taşıdıkları diğer Devlet, vakıf veya özel yükseköğretim kurumlarının ilgili bölümlerine yerleştirileceği; bu

yükseköğretim kurumlarının yetkili kurullarının bu öğrencilerin intibaklarını yapacağı; bu şekilde yerleştirilen öğrencilerin üniversiteye girişte belirlenen öğrenim ücretlerini intibakı yapılan üniversiteye ödemeye devam edecekleri ifade edilmektedir.

Yükseköğretim kurumlarının her düzeydeki yetkililerinin yükseköğretim denetçileri tarafından bu madde hükümlerine göre yapılan denetim kapsamında istenen her türlü bilgiyi vermekle, belgelerin aslını göstermekle, belgelerden örnek çıkararak vermekle, elektronik ortamda tutulan kayıtlara erişimi sağlamakla yükümlü oldukları; Kurul'un denetim faaliyetlerinde ulusal veya uluslararası değerlendirme ve derecelendirme kuruluşları tarafından yükseköğretim kurumlarının akademik faaliyetleriyle ilgili olarak hazırlanan raporlardan da yararlanılabileceği; yükseköğretim kurumlarının denetimi ve bu denetim sonucu ilgili yükseköğretim kurumu hakkında yol gösterici, düzeltici, iyileştirici, kısıtlayıcı veya faaliyet iznini kaldırıcı önlemlerin alınmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği maddenin sonunda yer alan açıklamalardır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Yükseköğretim Kurumlarının Denetimine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 98. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 46. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar		Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
46.1. Yükseköğretim Kurumlarının Denetimine Yönelik Görüşler	46.1.1. Bağımsız denetim sistemine geçilmesi		13	2	5	1	21
	46.1.2. Kurul'un denetim sisteminin güçlendirilmesi		7	4	2	0	13
	2 Alt tema	Toplam	20	6	7	1	34
1 Tema	2 Alt tema	Genel Toplam	20	6	7	1	34

Tablo 94 incelendiğinde yasa tasarısının 46. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 34 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 20, akademisyenler 6, STK'ler 7 ve kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir.

46.1. Yükseköğretim Kurumlarının Denetimine Yönelik Görüşler teması içerisinde *46.1.1. Bağımsız denetim sistemine geçilmesi* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya yönelik olarak tüm paydaş gruplarının görüş dile getirdiği görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde iç ve dış denetim üzerinde durulmaktadır. İç denetime ilişkin farklı yaklaşımları dile getiren paydaşların bir kısmı bu denetimi iç denetçilerin yaptığını ve buna devam edilmesini, bir kısmı akreditasyon anlayışı ile iç denetimin sağlanabileceğini, diğer bir kısmı ise tamamen bağımsız kurumlar tarafından yapılması gerektiğini belirtmektedir. Bu alt temaya ilişkin görüşlerini dile getirenler dış denetimin ise bağımsız kuruluşlar tarafından yapılması gerektiğini hemfikir olarak vurgulamaktadırlar.

Ü21. Denetleme: Yeni düzenlemede Yükseköğretim kurumlarının faaliyetlerinin TYK bünyesinde oluşturulacak Değerlendirme ve Denetleme Daire Başkanlığı 'nca denetleneceği öngörülmekte, kurulun denetim faaliyetlerinde, kalite kurulları ile ulusal veya uluslararası değerlendirme ve derecelendirme kurullarının yükseköğretim kurumlarının akademik faaliyetlerine ilişkin hazırladıkları raporlardan da yararlanabileceği belirtilmektedir. Denetleme bakımından yukarıda da arz edildiği üzere akademik ve mali denetim birbirinden ayrılmalı, akademik denetim "Ulusal Kalite Güvencesi Kurulu" tarafından, mali denetim ise bağımsız denetim kurullarınca "mevzuata uygunluk" açısından yapılmalıdır.

A54. Yükseköğretim kurumlarının faaliyetleri Kurulun denetimine tabidir. Bu denetimler yükseköğretim denetçileri tarafından yapılır. YÖK'ün denetim yapması yerine bağımsız birimlerin olması anlamlıdır.

STK20. Vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında mali denetimin bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılması akreditasyonun tamamen bağımsız olması gerektiği görüşündeyiz. Akreditasyon içeriğinde akademik denetimi kapsadığından akademik denetim aslında Akreditasyon ile sağlamış olmaktadır.

KKK24. Taslağın 46. maddesinin "Yükseköğretim Kurumlarının Denetimi" başlıklı 46. maddesinin, Yükseköğretim kurumlarının denetiminin idari-akademik ve mali denetim olarak ayrılacak şekilde, ayrıca vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarının mali denetiminin "Bağımsız Denetim Kuruluşları"na yapılabilecek şekilde düzenlenmesi önerilmektedir.

46.1.2. *Kurul'un denetim sisteminin güçlendirilmesi* alt temasına yönelik görüşler incelendiğinde denetimin Kurul tarafından yapılmasının onaylandığı ancak denetici niteliği, denetim anlayışının nicel anlayıştan niteliğin ön plana çıkartıldığı bir anlayışa dönüştürülmesi, sistemin geliştirilmesi gibi noktalara özen gösterilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü26. Yükseköğretim kurumlarının faaliyetleri Kurulun denetimine tabi olmalıdır. Fakat bu denetimin sadece Vakıf ve Özel Üniversitelerle sınırlı kalmaması gerektiği kamu üniversitelerinin de aynı şekilde denetlenmesinin gerektiği düşünülmektedir. Sayısı 175'e ulaşmış olan üniversitelerin her yıl denetlenmesi çok zordur. Bu nedenle denetlemeler belli aralıklarla yapılması veya Kuruldaki denetleme birimi güçlendirilmesi önerilmektedir.

A26. Denetçi seçimi ve atanması netleştirilmeli, sayısı arttırılmalı ve Üniversitelerde görev yapan yönetici durumundaki idari personel arasından da denetçi seçilmelidir.

STK26. Maddenin 1'inci Fıkrası şu şekilde düzenlenmelidir. Yükseköğretim kurumlarının faaliyetleri YÖK denetimine tabidir. Bu denetimler yükseköğretim denetçileri tarafından yapılır. Maddenin 2'inci Fıkrası şu şekilde düzenlenmelidir. YÖK tarafından en az iki yılda bir yükseköğretim kurumlarının iş ve işlemlerinin mevzuata uygunluğunu değerlendiren raporlar hazırlanır. Her bir yükseköğretim kurumu için en az iki yükseköğretim denetçisi tarafından hazırlanan ön rapor, değerlendirmelere ilişkin görüşlerini almak üzere ilgili yükseköğretim kurumuna iletilir. Yükseköğretim kurumu ön rapor kendisine ulaştıktan sonra bir ay içinde değerlendirmelere ilişkin varsa yazılı açıklamalarını YÖK'e iletir. Bu açıklamalar da değerlendirildikten sonra denetleme raporuna son şekli verilir. Raporları YÖK değerlendirilir. YÖK, bu değerlendirme sonucuna göre, ilgili yükseköğretim kurumu hakkında gerektiğinde yol gösterici, düzeltici, iyileştirici, kısıtlayıcı veya faaliyet iznini kaldırıcı önlemler alabilir.

46.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 46. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 46. Madde'sinde yükseköğretim kurumlarının denetimine yönelik açıklamalara yer verilmiştir. İç ve dış paydaşlardan toplam 34 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler bağlamında *bağımsız denetim sistemine geçilmesi* ve *Kurul'un denetim sisteminin güçlendirilmesi* alt temaları oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 99. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 46. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaları
46. Madde	46.1. Yükseköğretim Kurumlarının Denetimine Yönelik Görüşler	46.1.1. Bağımsız denetim sistemine geçilmesi	21	
		46.1.2. Kurul'un denetim sisteminin güçlendirilmesi	13	
	Genel Toplam		34	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

İlk alt temada dış denetim konusunda farklı görüşler yer almaktadır. Bazı paydaşlar iç denetçiler yoluyla denetime devam edilmesi, bazıları akreditasyon ile dış denetiminin sağlanması ve bazıları da bağımsız kurumlar tarafından dış denetim yapılması yönünde görüş bildirmişlerdir. Tüm paydaşların ortak olarak vurguladıkları görüş ise bağımsız kuruluşlar tarafından dış denetim yapılması gerektiğidir. Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre incelendiğinde görüşlerde dile getirilen bağımsız dış denetim ve denetim sisteminin güçlendirilmesine yönelik önerilere ilişkin herhangi bir değişikliğe rastlanmamıştır. Ancak tasarının son hâline eklenen Değerlendirme ve Denetleme Daire Başkanlığının kurulması denetimin sistemli bir hâle getirilmesi açısından ikinci alt temada değinilen denetim sisteminin niteliğinin artırılması noktasında kısmî bir iyileştirme olarak düşünülebilir. Maddenin son hâlinde ayrıca faaliyeti durdurulan vakıf veya özel yükseköğretim kurumlarındaki öğrencilerin katkı paylarının öğrenciler tarafından değil Kurul tarafından ödeneceği ve kurumların denetimi sonrasındaki yol gösterici, düzeltici, iyileştirici, kısıtlayıcı veya faaliyet iznini kaldırıcı önlemlerin alınmasına ilişkin usul ve esasların Kurul tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenleneceği şeklinde değişiklikler yapılmıştır. Denetim sisteminin görüşlerde dile getirildiği üzere dış denetimin bağımsız kuruluşlar aracılığıyla yapılmasına yönelik değişiklik yapılmamasının temelinde tasarının geneline nüfuz etmiş merkeziyetçi anlayışın yattığı düşünülmektedir. Ayrıca bağımsız denetim anlayışına geçilememesinin altında yatan nedenlerden birinin kurumların kendilerine güven ve kurumlar arası güven sorunu olduğu söylenebilir.

47. Madde – Kalite Güvence Sistemi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu

47.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 47. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 47. Madde'sinde kalite güvence sistemi ve yükseköğretim kalite kuruluna yönelik açıklamalar yer almaktadır. Maddede Türkiye Yükseköğretim Kurulunun yükseköğretim kurumlarının ulusal ve uluslararası kalite ve akreditasyonlarının sağlanmasından, yükseköğretim kurumlarında sunulan hizmetlerin kalitesinin gerek program gerek kurumsal düzeyde güvence altına alınması amacıyla kalite güvence sistemlerinin tesisinden ve belirli aralıklarla dış değerlendirmesinin yapılmasından, yükseköğretim alanındaki kalite güvence çalışmalarının düzenlenmesi ve koordinasyonun sağlanmasından ve ilgili diğer faaliyetlerin yürütülmesinden sorumlu olduğu ifade edilmektedir.

Maddede kurumsal dış değerlendirme standartlarının belirlenmesi, lisans almış özel hukuk tüzel kişileri aracılığıyla yapılan dış denetimlerin uluslararası standartlara uygunluğu ve geçerliliğinin izlenmesi, kalite standartlarının belirlenmesi, geliştirilmesi ve güvence altına alınması hususlarında faaliyet göstermek ve bu Kanun ile verilmiş görev ve yetkileri kullanmak üzere Yükseköğretim Kurulu tüzel kişiliği içinde, çeşitli kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşan Yükseköğretim Kalite Kurulu oluşturulacağı belirtilmektedir.

Yükseköğretim kurumlarının ulusal ve uluslararası kalite standartlarına uygunluk açısından beş yılda bir defadan az olmamak üzere kurumsal dış değerlendirme yaptırmak zorunda oldukları vurgulanmaktadır.

Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun Genel Kurul tarafından, yükseköğretim kurumlarında en az on yıl öğretim üyesi olarak görev yapmış; yükseköğretimin yapısı, işleyişi ve yönetimi ile kalite değerlendirme ve geliştirme uygulamaları konusunda deneyimli öğretim üyeleri arasından fen bilimleri, mühendislik bilimleri, sosyal bilimler, güzel sanatlar ile sağlık bilimleri alanlarının her birinden birer olmak üzere farklı bilim alanlarından seçilen altı; Rektörler Kurulu tarafından seçilen bir; Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından seçilen bir; Milli Eğitim Bakanlığı tarafından seçilen bir; Türkiye Bilimler Akademisi tarafından seçilen bir; Türk Akreditasyon Kurumu tarafından seçilen bir, Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından seçilen bir ve

Türkiye Öğrenci Konseyi tarafından seçilen bir üye olmak üzere toplam on üç üyeden oluştuğu ifade edilmektedir.

Genel Kurul'un Yükseköğretim Kalite Kurulu üyeleri arasından bir başkan ve başkan yardımcısı seçeceği; Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanacağı; kararların toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınacağı; oyların eşitliği hâlinde başkanın oyu yönünde karar alınacağı; başkan ve yardımcılarının sürekli görev yapacakları ve bu göreve seçilmelerinden itibaren kurumlarından izinli sayılacakları açıklamalar arasında yer almaktadır.

Yükseköğretim Kalite Kurulunun görevleri yükseköğretim kurumlarında iç kalite güvence sistemlerinin kurulmasını desteklemek ve bu konuda yükseköğretim kurumlarına rehberlik etmek; kalite kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için eğitim, sempozyum, kongre, pilot uygulama, çalıştay ve diğer bilimsel faaliyetlerin gerçekleştirilmesi konusunda yükseköğretim kurumlarını teşvik etmek ve desteklemek; ulusal ve uluslararası düzeyde yükseköğretim kalite güvence sistemleri ve ilgili diğer konularda yapılacak olan çalışmaları izlemek, ortak çalışmalar gerçekleştirmek, ülkeler arasında yapılan antlaşmalar neticesinde doğan sorumlulukları yerine getirmek; belirlenmiş ilke ve kurallar çerçevesinde lisans almak üzere Türkiye Yükseköğretim Kurulu'na müracaat eden özel hukuk tüzel kişilerinin lisans müracaatlarını inceleyerek Genel Kurul'a sunmak, lisans verilen özel hukuk tüzel kişilerinin faaliyetlerinin ulusal ve uluslararası standartlara uygunluğunu izlemek ve gerekli gördüğünde bilgi almak, standartlara aykırılıkların tespiti hâlinde uyarlamak veya lisanslarının iptali için Genel Kurula öneride bulunmak; dış kalite değerlendirme ve akreditasyon yapacak ulusal ve uluslararası kuruluşların ve uzmanların nitelik ve standartlarını belirlemek, dış değerlendirmede ve akreditasyonda uygulanacak ilkeleri, kalite göstergelerini ve kuralları belirleyerek Genel Kurul'un onayına sunmak; Genel Kurul tarafından onaylanan dış kalite değerlendirmeleri ve akreditasyonda uygulanacak prosedürlerle ilgili yükseköğretim kurumlarını bilgilendirmek ve yayınlar yapmak; yükseköğretim kurumlarının hazırlamış oldukları öz değerlendirme ve dış değerlendirme raporlarını değerlendirerek kalite iyileştirmelerine yönelik tavsiyeleri içerecek şekilde nihai raporu düzenleyip Genel Kurula sunmak; en çok beş yılda bir yapılması gereken dış değerlendirmeyi süresi geçmesine rağmen yaptırmayan yükseköğretim kurumları

yöneticilerine yaptırım uygulanması için Kurul Başkanlığına müracaat ederek masrafları ilgili yükseköğretim kurumundan tahsil edilmek üzere dış denetim yaptırılmasını talep etmek, yükseköğretim kurumlarına yönelik olarak yıl boyunca gerçekleştirilen dış kalite değerlendirmeleri, karşılaşılan problemler ve kalite iyileştirmesi ile ilgili önerileri her yılın sonunda Genel Kurul'a sunmak; bağımsız dış kalite değerlendirme ve akreditasyon kuruluşlarının başvurularını değerlendirerek buna ilişkin değerlendirme raporunu ve bu kuruluşların dış denetimi ve değerlendirmesi hakkında hazırladığı raporu Genel Kurul'a sunmak; Yükseköğretimde kalite kontrol güvencesi konusunda uluslararası kuruluşlar nezdinde Kurulu temsil etmek; yükseköğretim kalite güvence sistemleri ile ilgili olarak uluslararası iyi uygulama örneklerini izlemek ve bu konuya ilişkin önerilerini Kurul Başkanlığına iletmek; Başkanlık tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek şeklinde sıralanmaktadır.

Ayrıca Yükseköğretim Kalite Kurulunun çalışma usul ve esaslarının uluslararası standartların gerekleri de dikkate alınarak Türkiye Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılan bir yönetmelikle belirleneceği maddenin son açıklaması olarak yer almaktadır. Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Kalite Güvence Sistemi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu'na Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 100. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 47. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
47.1. Kalite Güvence Sistemi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu'na Yönelik Görüşler	47.1.1. Kalite güvence sisteminin ve Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun bağımsız olması	14	2	4	0	20
	1 Alt tema Toplam	14	2	4	0	20
1 Tema	1 Alt tema Genel Toplam	14	2	4	0	20

Tablo 96 incelendiğinde yasa tasarısının 47. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 20 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerine rastlanmazken üniversiteler 14, akademisyenler 2, STK'ler 4 görüş dile getirmişlerdir. *47.1. Kalite Güvence Sistemi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu'na Yönelik Görüşler* teması altında *47.1.1. Kalite güvence sisteminin ve Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun bağımsız olması* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya yönelik dile getirilen görüşlerde kalite güvence sisteminin uluslararası standartlara uygun bir şekilde güncellenebilmesi için bağımsız kuruluşlara ihtiyaç olduğu vurgulanmaktadır. Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun üyelerinin ve görevlerinin merkezi bir anlayışla düzenlendiği, bu nedenle şeffaflık ilkesinin ve uluslararası anlayışa uyum açısından sıkıntılar yaşanacağı belirtilmektedir. Sonuç olarak görüşlerde kalite güvence sistemi paydaşlar tarafından olumlu karşılanmakta ancak bağımsız bir kurum tarafından yapılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü29. Üniversitelerde şeffaf bir denetim ve evrensel nitelikte kalite güvence sisteminin oluşturulması gereklidir. Denetimler araştırma ve eğitim alanları ayrı ayrı olmak üzere bağımsız kuruluşlarca yapılmalı ve sonucuna göre birimler, taltif edilmeli veya uyarıcı mahiyette yaptırımlara maruz bırakılmalıdır. Özet olarak YÖK, iç ve dış değerlendirme ile kalite güvencesi mekanizmalarını geliştirecek oluşumlara öncülük etmeli ve bunun gerçekleşmesini sağlamalıdır. Üniversiteler, verimsizliği veya kalitesizliği açıkça tespit edilen birimleri veya personeli bünyesinde barındırmayacak bir yapılanma modeline kavuşturulmalıdır.

A44. Yasa taslağında kalite güvence sistemine yer verilmiş olması sevindirici bir gelişmedir. Kalite güvence sisteminin mutlaka bağımsız kuruluşların sorumluluğunda yürütülmesi ve özerk yapısı korunmalıdır.

STK15. Yükseköğretim kalite kurulunun TYK'nin bir alt organı olarak kurulacağı izlenimi alınmaktadır. YKK'nin TYK bünyesinde değil TYK'ye rapor eden ancak çalışmalarında otonom olan bir kuruluş olarak yapılandırılmasının bu alandaki evrensel uygulamalara daha uygun olacağı görüşündeyiz. Kurulacak YKK'de Türkiye yükseköğretim alanının çeşitli paydaşlarına yer verilmek istendiği anlaşılmaktadır. Her ne kadar metinde YKK üyeleri arasında çeşitli sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden de söz edilmekteyse YKK'nin üstlenmesi öngörülen görevler dikkate alındığında Türkiye'de yükseköğretim alanında kalite güvence konusunda çalışan dış değerlendirme kuruluşlarının da bu yapı içinde yer almasının önemli olacağını düşünüyoruz.

47.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 47. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 47. Madde'sinde kalite güvence sistemi ve yükseköğretim kalite kuruluna yönelik açıklamalar yapılmıştır. İç ve dış paydaşlardan toplam 20 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler çerçevesinde *kalite güvence sisteminin ve Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun bağımsız olması* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin tasarının sonraki hâline yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 101. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 47. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
47. Madde	47.1. Kalite Güvence Sistemi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu'na Yönelik Görüşler	47.1.1. Kalite güvence sisteminin ve Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun bağımsız olması	20	
Genel Toplam			20	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

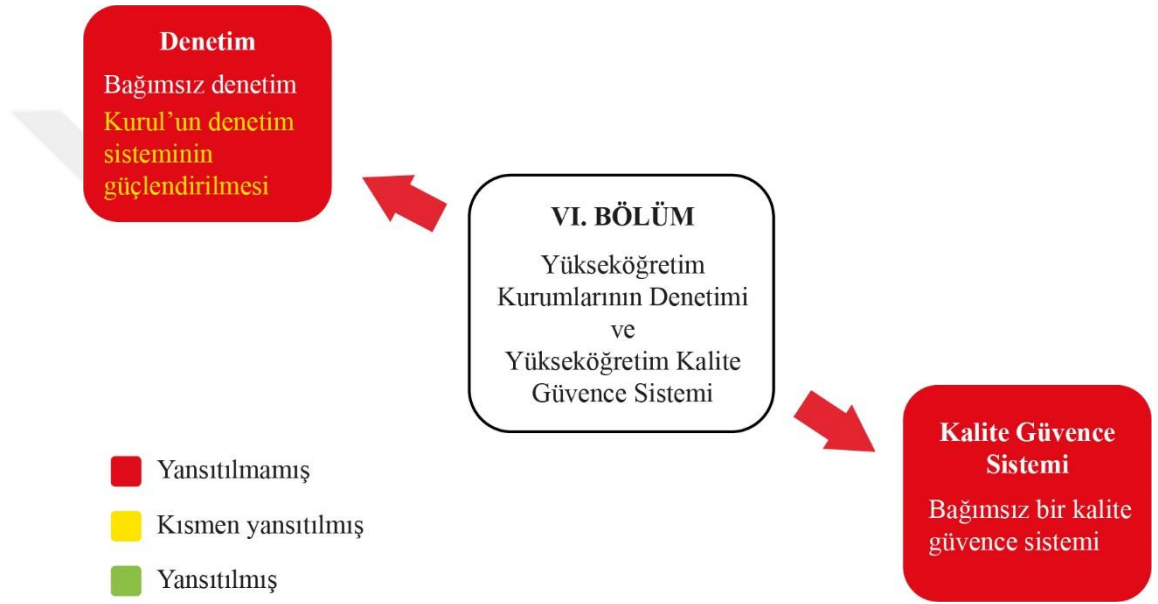
yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre incelendiğinde görüşler doğrultusunda bir değişikliğe gidilmediği görülmektedir. İçerikte Yükseköğretim Kalite Kurulu üye sayısında değişiklik yapılmış ve on üçten on beşe çıkarılmıştır.

4.6.1. Altıncı Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum

Tasarının 6. Bölümü genel olarak değerlendirildiğinde bu bölümde yer alan 2 madde kapsamında oluşmuş olan 3 alt temadan 1 tanesinde kısmen değişiklik yapılmış ve diğer 2 alt temadaki görüşler dikkate alınmamış ve bu doğrultuda tasarının son hâlinde herhangi bir değişikliğe rastlanmamıştır. Bu bölümde denetim sistemi, kalite

güvence sistemi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu ele alınmıştır. Görüşlerde bu sistemin bağımsız olması vurgulanırken tasarının son hâlinde denetimin merkezi anlayışla sürdürülmesine yönelik değişiklikler yapılmıştır. Bu bağlamda bağımsız denetim sistemine geçilmesinin önündeki engelin yükseköğretim kurumlarının uluslararası standartlara henüz tam olarak hazır olmaması ve merkeziyetçi anlayışın sürdürülmesi olduğu söylenebilir.

Şekil 9. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 6. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansımaları

Yukarıdaki tablolarda sunulan içerikler temelinde oluşan Şekil 8'de görüldüğü üzere görüşler denetim ve kalite güvence sisteminin gerekli olduğu ancak dış denetimin bağımsızlaştırılması yönündedir. Alanyazında bulgulara benzer şekilde yükseköğretimde kalite güvence sisteminin hayata geçirilmesinin gerekliliği üzerinde duran araştırmalarda (Aktan, 2007; Kuzu, 2013; Belenli, Günay, Öztemel, Demir, Sivrikaya Şerifoğlu, Elmas, Eryiğit, Aydın, Kılıç; 2011) dış denetim sisteminin bağımsız olması gerekliliğine vurgular da yapılmıştır.

Kalite güvence sistemi, yükseköğretim kurumlarının eğitim, öğretim, araştırma ve yönetim kalitesinin sistemli ve düzenli aralıklarla değerlendirilmesi olarak ifade edilebilir (Belenli vd.; 2011; Günay, 2012; Özer, Gür, Küçükcan, 2010; Öztürk, 2012; Skolnik, 2009; Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği, 2015). Bu değerlendirmeler kurumun felsefesinden başlanarak misyonu, eğitim ve araştırma işleyişi, programlar, öğrenciler, öğretim ve yönetim kadrosu, finansmanı, alt yapısı, toplumla etkileşimi ve hesap verebilirlik düzeyi gibi bileşenler üzerinden yapılmaktadır (Ayvaz, Kuşakçı, Borat, 2016; Üçtuğ, 2012; Toprak, Us ve Şengül, 2016; Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği, 2015). Bu tür kalite çalışmalarının uygun bir şekilde uygulanmasının izlenmesi kalite güvencesi olarak görülmektedir (Pond, 2002). Kalite güvencesi iç denetim ve sonrasında kalite güvence ajansları tarafından gerçekleştirilen dış denetim ile sağlanmaktadır (Özer vd., 2010; Tezsürücü ve Bursalıoğlu, 2013; Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği, 2015). Dünyada kalite güvence sistemi 1980'li yıllarda görülmeye başlanmıştır. ABD'de kalite güvence standartları çerçevesinde yükseköğretim kurumları özel ya da kâr amacı gütmeyen kurumlar tarafından değerlendirilmektedir. Bu kurumlar tanınma sürecinden geçirilerek ABD Eğitim Bakanlığından onay almakta ya da Yükseköğretim Akreditasyon Konseyi aracılığıyla tanınmaktadır. Böylece kurumlar, her değerlendirme sürecinde yenilenen ancak temelde öğrenci başına harcama giderleri, öğrenci ve öğretim üyesi oranı, saygınlık, mezun oranı gibi ölçütlerle değerlendirilerek kalite güvence sistemi sağlanmaktadır (Aktan, 2010; Eaton, 2006; Rehber, 2007; Karkoszka, 2009; Küçükcan ve Gür, 2009; Mishra, 2007; Skolnik, 2009).

Avrupa'da kalite güvence sistemi Avrupa Yükseköğretim Alanı kapsamında kurulan kalite güvence ajanslarıyla gerçekleştirilmektedir (Küçükcan ve Gür, 2009; Tezsürücü ve Bursalıoğlu, 2013; Westerheijden, Stensaker, Rosa, 2007; ENQA, 2008). Avrupa Yükseköğretim Alanının oluşturulma sürecinde, 1998 yılında kurulan Avrupa Yükseköğretim Kalite Güvence Birliği (ENQA) yükseköğretim kurumlarının öğretim, araştırma, yayın, akademik başarı, proje geliştirme vb. konularda standartların sağlanarak kalite güvence sisteminin oluşturulması noktasında görevlidir. Bu kuruluş Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin kalite güvence sistemlerinden ve bu alandaki

Çalışmaların eşgüdümünden sorumludur. Aynı zamanda ajansların faaliyetleri konusunda durum tespiti yapmaktadır (ENQA, 2008). Bu ajansların da belirli aralıklarla değerdendirilmesi yapılmaktadır. Ajanslar da yükseköğretim kurumlarının dış değerdendirmesini beş yıllık periyotlarda gerçekleştirmektedir. Japonya’da ise yükseköğretim kurumları Kalite Güvence ve Akreditasyon Sistemi kapsamında bakanlığın sertifikalandırdığı ajanslar tarafından yedi yılda bir akredite edilmektedir (Rehber, 2007; Küçükcan ve Gür, 2009; Tezsürücü ve Bursalıoğlu, 2013; Corengia, Bello, Carranz, Adroque, 2014).

Ülkemizde ise YÖK, paydaşların neredeyse hiçbir önerisine tasarının son hâlinde yer vermezken şimdilerde bu önerilere benzer değışikliklere gitmiş ve 2015 yılında 29423 sayılı Resmî Gazete’de Yükseköğretim Kalite Güvence yönetmeliğini yayımlayarak Yükseköğretim Kalite Kurulu’nu kurmuştur. Yönetmeliğe göre yükseköğretim kurumları iç değerdendirme (öz değerdendirme), dış değerdendirme, dış değerdendiricilerin onayı ve izlenmesi aşamalarından oluşan kalite güvence sistemini uygulamaya geçirmiştir. Bir yükseköğretim kurumunun görevlendireceği değerdendiriciler tarafından yapılacak iç değerdendirme ile eğitim-öğretim, araştırma ve yönetim hizmetleri değerdendirilecektir. Dış değerdendirme ve akreditasyon süreci ise Yükseköğretim Kalite Kurulu’nun onayıyla Kalite Değerdendirme Tescil Belgesi almış dış değerdendirme kuruluşları ya da Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafında görevlendirilen değerdendiriciler aracılığıyla gerçekleştirilecektir. Dış değerdendirmenin, her yıl hazırlanan iç değerdendirme raporları temelinde en az beş yılda bir defa yapılması öngörülmektedir. Bu kapsamda ilki 2016 yılında olmak üzere 2017 yılında elli yükseköğretim kurumunun dış değerdendirilmesi gerçekleşmiştir (İç Kontrol Enstitüsü, 2018). Uygulama, uluslararası standartlara benzer olması açısından olumlu bir gelişme olarak değerdendirilebilir. Ancak Yükseköğretim Kalite Kurulunun YÖK’ten bağımsız olmasının ve dış değerdendirme sürecinin bu kuruldan onay alan ajanslar tarafından sürdürülmesinin daha şeffaf ve işlevsel olacağı düşünülmektedir. Ayrıca iç ve dış değerdendiricilerin yükseköğretim yönetimi ve denetim alanlarında uzmanlaşması da sürecin niteliği açısından önemli görülmektedir.

4.7. Yeni Yasa Taslağının Yedinci Bölümüne (Öğretim Elemanları İle Diğer Personele İlişkin Hükümler ve Mali Haklar) İlişkin Bulgular

48. Madde – Öğretim Elemanı Atamalarına İlişkin Ortak Hükümler

48.A. İç ve Dış Paydaşların Tyk Yasa Taslağı'nın 48. Madde'sine İlişkin Görüşleri

Tasarının 48. Madde'sinde öğretim elemanı atamalarına ilişkin ortak hükümlerle ilgili açıklamalar yer almaktadır. Madde içeriğinde devlet yükseköğretim kurumlarının tüm öğretim elemanı atama ilanlarının Kurulun internet sitesinde yapılacağı; ilan süresinin en az on beş gün olması gerektiği; ilanda başvuru için aranan şartlar, başvuru yeri ve başvuru süresinin belirtilmesi gerektiği; ilanlarda yer alan şartların münhasıran bir kişiyi tanımlar şekilde olamayacağı; başvurularda adayın beyanının esas alınacağı; yanlış beyanda bulunduğu tespit edilen adayların atamalarının yapılmayacağı; yapılmış ise iptal edileceği ve bu adayların iki yıl süreyle öğretim elemanı atamalarına ilişkin kadrolara başvuramayacağı; ayrıca bu işlemleri nedeniyle haklarında Cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulacağı; devlet memurluğuna girişe engel mahkûmiyeti bulunanların yükseköğretim kurumlarına öğretim elemanı olarak atanamayacağı yer almaktadır.

Yükseköğretim kurumlarının öğretim üyeliğine atama için bu Kanunda aranan asgarî şartlar ile belirli düzeyde akademik faaliyet puanının yanı sıra bilimsel kaliteyi artırmak amacına yönelik olarak bilim disiplinleri arasındaki farklılıkları da göz önünde bulundurarak objektif, ölçülebilir ve denetlenebilir nitelikte ek şartlar belirleyebilecekleri ifade edilmektedir. Ayrıca yabancı yükseköğretim kurumlarının Türkiye'de kurdukları fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulları; Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının yurt dışında kurdukları yükseköğretim birimleri; bir üniversiteye bağlı olmadan ön lisans eğitimi yapan özel veya vakıf meslek yüksekokulları bünyesinde akademik yükseltme yapılamayacağı belirtilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Öğretim Elemanı Atamasına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temayı şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 102. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 48. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
48.1. Öğretim Elemanı Atamasına Yönelik Görüşler	48.1.1. Öğretim elemanı atama yetkisinin üniversitelere devredilmesi	5	0	1	0	6
	1 Alt tema Toplam	5	0	1	0	6
1 Tema	1 Alt tema Genel Toplam	5	0	1	0	6

Tablo 98 incelendiğinde yasa tasarısının 48. Maddesi'ne yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 6 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 5 ve STK'ler 1 görüş dile getirmişlerdir. Akademisyenler ile kamu kurum ve kuruluşlarının bu temaya yönelik görüşlerine rastlanmamıştır.

48.1. *Öğretim Elemanı Atamasına Yönelik Görüşler* teması altında 48.1.1. *Öğretim elemanı atama yetkisinin üniversitelere devredilmesi* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin sınırlı sayıdaki görüşlerde öğretim elemanı atamasına ilişkin yetkinin üniversitelere devredilmesi vurgulanmaktadır. Genel çerçevenin oluşturulduktan sonra kadroya ilişkin tüm sürecin üniversitelere devredilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Ü27. Öğretim elemanı alımlarında asgari şartların belirlenip, bu şartların dışında inisiyatifin üniversitelere bırakılması gerekir.

STK16. Üniversitelerde akademik kadrolar da dahil olmak üzere, bir çok idari süreç YÖK onayına sunulmaktadır. Bu üniversiteleri hantallaştırmakta ve özerkliğine aykırı bir durum oluşturmaktadır. Her üniversite gerekirse kendi döner sermayesinden araştırma görevlisi kadrosu ihtiyaca dahil açabilmelidir.

48.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 48. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 48. Madde'sinde öğretim elemanı atamalarına ilişkin ortak hükümlere yönelik açıklamalar yapılmıştır. İç ve dış paydaşlar tarafından toplam 6 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler *öğretim elemanı atama yetkisinin üniversitelere devredilmesi* alt teması altında toplanmıştır. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 103. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 48. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

48. Madde	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
	48. 1. Öğretim Elemanı Atamasına Yönelik Görüşler	48.1.1. Öğretim elemanı atama yetkisinin üniversitelere devredilmesi	6	
		Genel Toplam		

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Bu alt temada öğretim elemanı atama sürecinde genel çerçevenin merkez tarafından çizilmesi ancak diğer süreçlerin üniversitelere devredilmesi görüşü dile getirilmiştir. Maddenin içeriği tasarının ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında öğretim elemanı atama sürecinde üniversitelere yetki devri yapılması görüşünün kısmen dikkate alınarak maddenin son hâlinde öğretim elemanı atama ilanının ilgili anabilim dalı/bölüm kurullarının olumlu görüşü, fakülte ve enstitülerin teklifi, üniversite yönetim kurulunun kararı üzerine Kurulun internet sitesinde yapılacağı şeklinde bir açıklamaya yer verilmiştir. Ayrıca yanlış beyanda bulunanların iki yıl başvuru yapamamasına ve Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulacağına yönelik ifadelerin çıkarıldığı görülmektedir. Maddenin son hâline Devlet yükseköğretim kurumlarında ilan edilen öğretim üyesi kadrolarına başvurabilmek için doktoranın tamamlandığı yükseköğretim kurumunun bulunduğu il dışında başka bir devlet yükseköğretim

kurumunda en az iki yıl süreyle öğretim üyesi olarak çalışmış olma şartı getirilmiştir. İlgili yükseköğretim kurumunun öğretim üyesi kadrosunda bulunanlar için bu şartın aranmayacağı belirtilmiş, bu şartı yerine getirmeden devlet yükseköğretim kurumlarında ilan edilen öğretim üyesi kadrolarına atanacakların sayısının bölümün sene başındaki öğretim üyesi sayısının %10'unu geçemeyeceği belirtilmiştir. Bu uygulamanın doktora sürecini dışarıdan tamamlayanların aleyhine bir durum yarattığı düşünülmektedir. Ayrıca ülkemiz koşullarında üniversiteden sonra meslek edinme, ekonomik özgürlüğünü kazanma zorunluluğunun olduğu şartlar nedeniyle üniversitede kadro alamayan ancak lisansüstü eğitime devam etmek isteyenlerin azalmasına neden olacağı söylenebilir.

49. Madde – Yardımcı Doçentliğe Atanma

49.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 49. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 49. Madde'sinde yardımcı doçentliğe atanma ile ilgili açıklamalar yer almaktadır. Maddede yardımcı doçentliğe atanma ile ilgili olarak aranacak şartlar ilgili bilim alanında doktora, tıpta veya dış hekimliğinde uzmanlık veya sanatta yeterlilik belgesine sahip olmak; müracaat tarihi itibarıyla son üç yıl içinde Kurul tarafından kabul edilen merkezi yabancı dil sınavında yüz tam puan üzerinden asgarî altmış puan almış olmak; en az biri başka bir yükseköğretim kurumundan olmak üzere ilgili yükseköğretim birimi yönetim kurulu tarafından görevlendirilen aynı alanda profesör veya doçent unvanına sahip üç öğretim üyesinin her birinin adayın doktora tezi dışındaki bilimsel yayınlarına veya çalışmalarına dair hazırlayacağı müstakil değerlendirme raporlarından en az ikisinin olumlu olması şeklinde sıralanmaktadır.

Aynı alanda yapılacak olan atama için birden fazla adayın başvurması hâlinde birinci fıkraya göre görevlendirilen öğretim üyelerinin hazırlayacakları değerlendirme raporlarında bu adayların bilimsel yeterlilikleri itibarıyla sıralaması konusunda da değerlendirmeye yer verileceği ifade edilmektedir.

Yardımcı doçentlik başvurusu için aranan yabancı dil bilgisine ilişkin sınavın adayın bilim alanı ile ilgili olması şartı aranmayacağı; bilim alanı bir yabancı dille ilgili olan adayların bu alandaki yabancı dil sınavından yüz tam puan üzerinden en az doksan puan almaları hâlinde merkezi yabancı dil sınavıyla ilgili şartın aranmayacağı açıklanmaktadır.

Yardımcı doçent atamasının üç öğretim üyesinin değerlendirme raporlarının dikkate alınarak üniversite yönetim kurulunun kararı üzerine rektör tarafından yapılacağı; yardımcı doçentlik müracaatı için hangi alanlarda yabancı dil şartı aranmayacağına ilişkin esasların Kurul tarafından belirleneceği; yardımcı doçentliğin asgarî şartlarının Kurul tarafından çıkarılan yönetmelikle belirleneceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Yardımcı Doçentliğe Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 104. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 49. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar		Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
49.1. Yardımcı Doçentliğe Yönelik Görüşler	49.1.1. Yabancı dil şartının aranması		30	24	5	0	59
	49.1.2. Yardımcı doçentlik statüsü		4	9	1	0	14
	2 Alt tema	Toplam	34	33	6	0	73
1 Tema	2 Alt tema	Genel Toplam	34	33	6	0	73

Tablo 100 incelendiğinde yasa tasarısının 49. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 73 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 34, akademisyenler 33, STK'ler 6 görüş dile getirmişlerdir. Bu temaya ilişkin kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerine rastlanmamıştır.

49.1. *Yardımcı Doçentliğe Yönelik Görüşler* teması altında ilk olarak 49.1.1. *Yabancı dil şartının aranması* alt teması yer almaktadır. Bu temaya ilişkin olarak kamu kurumları haricinde diğer paydaşlardan görüşlerini dile getirenlerin olduğu görülmektedir. Paydaşların yardımcı doçentlik yabancı dil şartı ile ilgili iki farklı görüşe sahip oldukları, bazı paydaşların yabancı dil şartının tamamen kaldırılmasını önerirken

bazılarının süre sınırlamasının kaldırılması yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Yabancı dil ön koşulunun yurt dışı üniversitelerinde yer almadığı ve akademisyen olma yolunda bir engel teşkil ettiği yönünde görüş bildirenlerin yanı sıra yabancı dil şartının doktora girişte ön koşul olmasının yeterli görülmesi gerektiği ve ilerleyen süreçlerde ön koşul yerine diğer kriterler gibi baraj puanı olmadan ele alınmasının daha geliştirici olacağı görüşünü vurgulamaktadırlar.

Ü95. Yabancı dil barajı olmamalıdır. Dünyanın hiçbir ülkesinde yabancı dil atama ve yükseltmelerde baraj kriter olarak uygulanmamaktadır. Yabancı dil bir baraj değil, yükseltme ve atanma kriterlerine eklenmelidir. Yabancı dil puanının baraj olarak taslakta yer alması durumunda adayın puanı doktora öncesinde ya da sonrasında almış olması diye bir ayırım yapılmamalıdır. Yabancı dil belgesinde bir süre sınırı olmamalıdır.

A19. Yardımcı doçentlerin üniversiteler arasında yer değiştirmelerinde sürekli bu yeni yasadaki şart önlerine bir engel olarak çıkacaktır ve birkaç yılda bir dil sınavlarına girmek zorunda kalınacaktır. Bu belirtilen sorunlardan dolayı yeni yasa teklifindeki bu maddedeki “son üç yıl içinde olma” şartının kaldırılması ve merkezi dil sınavlarından herhangi bir yılda 55 almış olmanın getirilmesi önerilebilir. Çünkü yardımcı doçent adayları doktora giriş ve yeterlik süreçlerinde zaten bu 55 puan alma şartını yerine getirmek zorundadır.

STK26. Mevcut durumda yardımcı doçent olmak için istenen merkezi yabancı dil sınavından bir kez başarılı olmak yeterliyken Taslakta yardımcı doçentliğe müracaat etmek için "Mürakat tarihi itibarıyla son üç yıl içinde Kurul tarafından kabul edilen merkezi yabancı dil sınavında yüz tam puan üzerinden asgari altmış puan almış olmak." Şartı getirilmiştir. Dil şartının bilimsel araştırmanın önüne geçmesine izin vermeden, istenen dil puanının 2547 sayılı Kanun sisteminde olduğu gibi doktoradan önce ya da sonra bir kez alınması ya da başarının tüm zamanlar için yeterli sayılmalıdır.

49.1.2. *Yardımcı doçentlik statüsü* alt teması bu temada üzerinde durulan ikinci alt temadır. Bu alt temaya yönelik olarak akademisyenlerin daha ağırlıklı olmak üzere üniversitelerden ve STK’lerden görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Görüşlerde yardımcı doçentlik kadrosunun daimi kadro olarak ele alınması gerektiğini vurgulayanların yanı sıra bu kadronun kaldırılması gerektiğini ve doktora yapmış bir bilim insanının gerekli şartları sağlayarak doçentlik kadrosuna geçirilmesinin akademik gelişim açısından daha işlevsel olacağını ifade eden paydaşların olduğu görülmektedir.

Ü99. Yardımcı doçentlikle ilgili sözleşmeli statü tamamen kaldırılmalıdır.

A68. Doktora akademisyenlikteki en önemli aşamadır. Bu durumda, 1980 sonrasında bir ara çözüm olarak getirilen ve sonrasında yaygınlaşan Yrd.Doç.Dr kadrosunda çok sayıda akademisyen mevcuttur. Bu yaygın kadrodakilere dönük olarak ders yüklerinin azalması hâlinde daha fazla yayın yapabilecekleri ve doçentlik için gerekli olan şartları sağlayabilecekleri düşünülebilir. Mevcut özlük haklar saklı kalmak koşulu ile, Yrd.Doç.Dr kadroları yerine Doktor unvanı uzmanlık alan ile belirlenmelidir. Sözleşmeliler de kadrolu olmalıdır. Bu sayısal olarak daha fazla olması nedeni ile (doçent ve profesör kadrolarına göre) bu tarz hassasiyetler göz önünde tutulmalıdır.

STK1. Doktorasını tamamlamış öğretim elemanının ders verebilmesi imkanı hazırlandığında ve özlük hakları yardımcı doçentlik düzeyinde korunduğunda, yardımcı doçentlik kadrolarına gerek kalmayacağından ilgası mümkündür.

49.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 49. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 49. Madde'sinde yardımcı doçentliğe atanma süreci ile ilgili açıklamalar yer almaktadır. İç ve dış paydaşların dile getirdikleri toplam 73 görüş ile yabancı dil şartının aranması ve yardımcı doçentlik statüsü alt temaları oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 105. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 49. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
49. Madde	49.1. Yardımcı Doçentliğe Yönelik Görüşler	49.1.1. Yabancı dil şartının aranması	59	
		49.1.2. Yardımcı doçentlik statüsü	14	
	Genel Toplam		73	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında alt temalarda dile getirilen yabancı dil şartına yönelik sürenin kaldırılması görüşü dikkate alınarak “son üç yıl içerisinde” ibaresinin kaldırıldığı görülmektedir. Ancak ikinci alt temada dile getirilen yardımcı doçentlik kadrosunun kaldırılmasına ya da daimi kadroya çevrilmesine ilişkin herhangi bir düzenlemeye rastlanmamıştır. Ayrıca son olarak yükseköğretim kurumlarının yönetmelik harici ek şartlar getirebilecekleri madde içeriğine eklenmiştir. Yabancı dil puanı bu şartlar arasında artı bir değer olarak görülebilir.

50. Madde – Doçentlik Sınavı

50.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 50. Madde’sine ilişkin görüşleri

Tasarının 50. Madde’sinde doçentlik sınavı ile ilgili açıklamalar yer almaktadır. Maddede doçentlik sınavına başvuru yapabilmek için doktora, tıpta veya dış hekimliğinde uzmanlık veya sanatta yeterlilik belgesine sahip olduktan sonra beş yıl geçmiş olması ve başvurduğu alanda yönetmelikte belirtilen şartları taşıyan özgün bilimsel yayın ve çalışmaları yapmış olma şartlarının arandığı ifade edilmektedir. Ayrıca doktor unvanının alınmasından sonraki tarihte olmak kaydıyla, Kurul tarafından kabul edilen merkezi yabancı dil sınavında yüz tam puan üzerinden asgarî altmış beş puan almış olma şartı sınav başvurusu için ön koşullar arasında geçmektedir. Doçentlik başvurusu için aranan yabancı dil bilgisine ilişkin sınavın adayın bilim alanı ile ilgili olması şartı aranmayacağı; bilim alanı bir yabancı dille ilgili olan adayların bu alandaki yabancı dil sınavından yüz tam puan üzerinden en az doksan puan almaları hâlinde birinci fıkranın (b) bendinde belirtilen merkezi yabancı dil sınavında yüz tam puan üzerinden asgarî altmış beş puan almış olmak şartın aranmayacağı belirtilmektedir.

Adayın başvurduğu bilim veya sanat dalından farklı yükseköğretim kurumlarından olmak üzere, Kurul tarafından profesör unvanına sahip beş kişilik bir jüri ve bu jüri için iki yedek üye tespit edileceği; ilgili bilim veya sanat dalında yeterli öğretim üyesinin bulunmaması hâlinde jürinin üç üyeden oluşabileceği ifade edilmekte ve doçentlik sınav jürisinde yer alan asıl ve yedek üyelerin adayın akademik çalışmalarının her birini

değerlendirerek hazırladıkları ayrıntılı ve gerekçeli kişisel raporlarını Kurula gönderecekleri belirtilmektedir. Eser incelemesinde başarılı bulunan adayların doçentlik sınav jürisi tarafından alan bilgisini ölçmeye özgü sözlü sınava tabi tutulacağı; sözlü sınavda başarılı olması hâlinde, adaya ilgili bilim alanında doçent unvanı verileceği ifade edilmektedir.

Doçentlik sınavının Kurulun koordinatörlüğünde yılda en az bir defa yapılacağı; doçentlik sınavına ilişkin esas ve usullerin Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği maddenin son açıklaması olarak yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Doçentlik Sınavı Uygulamalarına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 106. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 50. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
50.1. Doçentlik Sınavı Uygulamalarına Yönelik Görüşler	50.1.1. Beş yıl şartının kaldırılması	20	16	6	2	44
	50.1.2. Yabancı dil şartının değiştirilmesi	18	16	3	0	37
	50.1.3. Sözlü sınavın kaldırılması	15	20	4	1	40
	3 Alt tema	53	52	13	3	121
1 Tema	3 Alt tema	53	52	13	3	121

Tablo 102 incelendiğinde yasa tasarısının 50. Maddesi'ne yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 121 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 53, akademisyenler 52, STK'lar 13 ve kamu kurum ve kuruluşları 3 görüş dile getirmişlerdir

50.1. *Doçentlik Sınavı Uygulamalarına Yönelik Görüşler* teması altında yer alan 50.1.1. *Beş yıl şartının kaldırılması* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin tüm

paydaş gruplarından görüş bildirenler olmuştur. Dile getirilen görüşlerde doktoradan sonra beş yıl beklenmesi şartının akademisyenler için zaman kaybı olduğu vurgulanmaktadır. Bekleme süresi yerine akademik çalışmaların niteliği üzerinde durulması gerektiği belirtilmektedir.

Ü97. Doçentliğe başvuruda bulunabilmek için doktoradan sonra beş yıl geçmiş olma şartının aranması, başarılı akademisyenlerin, akademik yükselmelerinde önemli bir engel olarak görülmektedir. Mevcut yükseköğretim kanununda olduğu gibi doçentliğe başvuruda bekleme süresi getirilmemelidir.

A5. Doçentlik sınavına başvuru için asgari beş yıl beklemenin bilimsel kaliteye olumlu yönde etki etmeyeceği kanısındayım. Doçentlik sınavında, bilimsel çalışmalardaki özgünlüğün, niteliğin ve adayın alanındaki bilimsel yeterliliğinin kriter alınmasının yeterli olduğunu düşünüyorum. Bu bekleme süresi yerine, doçentlik sınavına başvuruda esas alınan mevcut asgari yayın şartları arttırılabilir.

STK13. Doçentliğe başvuru için belirlenen beş yıl bekleme süresi çok uzundur. Bu süre, akademik performansa göre belirlenmelidir.

KKK26. Ayrıca yüksek lisans ve doktora programı açma ölçütlerinde belli sayıda doçent öğretim üyesi aranma şartı dikkate alındığında söz konusu 5 yıllık sürenin bölümlerin gelişmesini sekteye uğratacağı da bir başka durumdur. 50. maddenin (a) bölümünün, Dünya bilimine katkısı, kendi ekonomik büyüklüğü ile mukayese edilemeyecek derece düşük olan ülkemizin, bu alandaki sıkıntılarını daha da derinleştireceği açıktır. Dolayısıyla, doçentlik sınavına başvuru için taslakta geçen 5 yıl bekleme süresi kaldırılmalıdır. Hâlihazırda yürürlükte olan yasada böyle bir süre zaten yoktur ve yasanın ilgili kısmı değiştirilmemelidir.

50.1.2. Yabancı dil şartının değiştirilmesi alt temasına yönelik olarak kamu kurumları haricinde diğer paydaşlardan görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Doçentliğe başvuru önkoşullarından biri olan doktora sonrasında merkezi bir yabancı dil sınavından 65 puan alma şartının eleştirildiği görülmektedir. Görüşlerde yabancı dil önkoşulunun tamamen kaldırılması gerektiğini dile getirenlerin yanı sıra doktora giriş sürecinde alınacak puanın yeterli görülmesini ifade edenlerin olduğu görülmektedir. Ayrıca paydaşlar alınan yabancı dil puanının akademik yayın gibi katkı getiren bir nitelikte olması gerektiğini önermektedirler.

Ü95. Yabancı dil bir baraj değil, yükseltme ve atanma kriterlerine artı değer olarak eklenmelidir. Dünyanın hiçbir ülkesinde yabancı dil atama ve yükseltmelerde baraj kriter olarak uygulanmamaktadır.

A88. Biliyoruz ki akademik unvanlar için getirilen puan şartları var. Bunların sınavları için ön şartlardan biriside ÜDS'den Yrd.Doç. için 55; Doç.'lik için 65 puanı gerekiyor. Adaylar dil öğrenmek için değil ama zorunlu tutulan bu barajı geçebilmek için yıllarını harcıyor. Bu amaçla açılan kurslarda öğretilen taktik, sınavlardan istenilen puanı alabilmek yönündedir ve soruyu tam okumadan cevapların nasıl bulunabileceğine odaklanmıştır. Farklı bilim dallarında uzmanlaşma esas alınmış olmasına rağmen herkese aynı sorularının sorulduğu bu sınav bu yönüyle de zaten adil değildir. Bu sınavdan alınan puan aynen akademik yayın puanı gibi değerlendirilsin. Yrd.Doç. ve Doç.'lik başvurularında kazanılması istenilen yayın puanı gerekirse artırılsın. (Örneğin; YrdDoç.'lik için 15, Doç.'lik için 25 gibi) Akademik bir yayın gibi ÜDS ya da KPDS'den alınan puan yayın puanı olarak kabul edilebilir. Nasıl ki uluslar arası bir yayın 3 puan ise ÜDS'den 80 alan birisi de 8 puan almış olacaktır. Dolayısıyla yabancı dil puanı yüksek olan bir akademisyen yabancı dil bilmiş olmanın karşılığını ve ödülünü yayın puanı olarak almış olacaktır. O zaman yurtdışı doktoralılar şanslı olacak denilebilir. Şu anda da zaten öyle değil mi. O arkadaşlarında ülkelerinden uzak ve yıllarca gurbette kalmalarının karşılığı olarak bu kadarlık bir kazanımlarının olmasının çok da sorgulanmamamsı gerekir diye düşünüyorum. Hem yabancı dilde yayın yaparak üniversiteye uluslararası yayın kazandıracaklardır. Yabancı dili başaramayan akademisyenler ise zamanını yayın için kullanacak ÜDS'den yüksek puan alanların kısıdan topladıkları puanı daha çok yayın yaparak elde edebileceklerdir. Bu durum Üniversitelerin yayın sayısını da artıracaktır. ÜDS olmadan ne kadar çok yayın yaparsanız yapın çok da öneminin olmayacağı düşüncesi akademisyenlerin çalışma isteğini azaltmaktadır. Ders kitaplarının da puandan sayılmaması bir eksikliklerdir. ÜDS konusundaki zorluğun kaldırılması durumunda bu insanların önü açılırsa hem akademisyen hem de üniversite kazanacaktır. Konusunda kendisini çok iyi yetiştirdiği görülen pek çok akademisyen yabancı dil engeli yüzünden öğretim üyesi olamamaktadır ve üniversiteler bu insanları kaybetmektedir. Yoksa akademik hayata çok da fazla bir şey katmayan ÜDS sistemi devam ettiği sürece sadece Seyfi Hocalar, Remzi Hocalar, Yaşar Hocalar kazanmaya devam edecektir.

STK11. Merkezi Yabancı Dil puanının doçentlikte bir ön koşul olmaktan çıkarılması bunun yerine dil puanının avantaja dönüştürülmesi ciddi anlamda rahatlık sağlayacaktır. Gelişen ve yeni kurulan üniversitelerdeki öğretim üyesi ihtiyacının karşılanmasına olduğu gibi yıllardır dil engeline takılan arkadaşların enerjilerini alanları ile ilgili çalışmalarına ayırmalarına da katkı sunacaktır. Bu bağlamda doçentlik için istenen 100 puandan belli bir puanın dile endekslenmesi, dil ile puan tamamlamayan adayın bilimsel çalışmalarla bu puanı gidermesinin yolunun açılması hem enerjinin bilime yönelmesine hem de ülkemizdeki yayın sayısının artmasına önemli ölçüde katkıda bulunacağı açıktır.

50.1.3. Sözlü sınavın kaldırılması alt temasına yönelik olarak tüm paydaş gruplarından görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde doçentlik jürilerinde objektif kriterlere göre değerlendirme yapılmadığı, bu sınavların

akademisyenlere psikolojik baskı yarattığı, göreceli bir tutum izlendiği için tam olarak başarıyı ölçmediği gibi sorunlar dile getirilmektedir. Sözlü sınav yerine yürütülen projeleri ve makale, kitap gibi yayınları temel alan daha objektif değerlendirmeye dayalı bir sistemin getirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu noktada da jürilerin eser incelemek üzere görevlendirilebileceği ancak objektif bir ölçütler dizinine göre bu değerlendirmenin yapılması gerektiği dile getirilen görüşler arasında yer almaktadır.

Ü17. Doçentlik sözlü jürisi uygulaması nihai belirleyici olmamalı, etkileyici, net bilimsel kriterler olmalı, onun yerine objektif kıstasların geçerli olduğu yeni bir sistem getirilmelidir. Atamalarda kesinlikle yoruma açık kıstaslar olmamalıdır.

A101. Doçentlik jürisi uygulaması tamamen kaldırılmalıdır. Onun yerine objektif kıstasların geçerli olduğu yeni bir sistem getirilmelidir. Bu kıstaslar tıpkı yardımcı doçentlikte önerildiği gibi yayın sayıları, tez yaptırılan yüksek lisans ve doktora öğrencisi sayısı, kitap veya kitapta bölüm yazarlığı adedi şeklinde olabilir. Atamalarda kesinlikle yoruma açık kıstaslar olmamalıdır.

STK26. 50'inci Maddenin 6'inci Fıkrası şu şekilde düzenlenmelidir. Eser aşamasında başarılı olması hâlinde, adaya ilgili bilim alanında doçent unvanı verilir.

KKK26. Doçentlik sınavları, eser incelemesi ve sözlü sınav olarak 2 aşamada planlanmıştır. Ülke genelinde, eser incelemesi ve sözlü sınav aşamaları kahir ekseriyette sorunsuz biçimde yılda 2 defa tamamlanmaktadır. Ancak, sözlü sınav sisteminde jürilerin farklı farklı “öznel” değerlendirme ölçütlerinin olması gerçeğine dayanarak, sözlü sınavın bir “eşitsizlik” yaratabileceği de aşikârdır. Bu nedenle sözlü sınavın kaldırılması, hem bütün doçent adaylarının zihinlerindeki belirsizliği gidererek çalışmalarındaki verimi ve hızı artıracak hem de değerli profesörlerimizi yılda 2 kere sözlü sınav icra etme yükünden kurtaracaktır.

50.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 50. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 50. Madde'sinde doçentlik sınavı ile ilgili süreç açıklanmaktadır. İç ve dış paydaşlardan toplam 121 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler çerçevesinde *beş yıl şartının kaldırılması, yabancı dil şartının değiştirilmesi ve sözlü sınavın kaldırılması* alt temaları oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 107. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 50. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
50. Madde	50.1. Doçentlik Sınavı Uygulamalarına Yönelik Görüşler	50.1.1. Beş yıl şartının kaldırılması	44	
		50.1.2. Yabancı dil şartının değiştirilmesi	37	
		50.1.3. Sözlü sınavın kaldırılması	40	
	Genel Toplam		121	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre incelendiğinde iç ve dış paydaşların doktoradan sonra beş yıl beklenmesi şartının kaldırılması görüşünün göz önünde tutularak maddenin son hâlinde çıkarıldığı görülmektedir. Ancak yabancı dil şartı ve sözlü sınavla ilgili değişiklik yapılmamıştır. Maddenin son hâlinde jüri üyeleri sayısı 5'ten 3'e düşürülmüş, sözlü sınav sürecine yönelik ayrıntılar çıkarılmıştır. Bu bağlamda doçentlik sürecine yönelik sorunların devam edeceği, tasarının yenilenme ve güncellenme anlayışının yükseköğretimin temel bileşenleri olan akademisyen ve üniversitelerin görüşlerini en çok dile getirdikleri bir madde içeriğine yansıtılmamasının tasarının amacına uygun bir noktaya ulaşamayacağının göstergesi olduğu söylenebilir.

51. Madde – Doçentliğe Atama

51.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 51. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 51. Madde'sinde doçentlik atamasına ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddede yükseköğretim kurumlarında doçent unvanı ile öğretim üyesi olarak atama yapılabilmesi için ilana başvuran adayların bilimsel yayın ve çalışmalarını değerlendirmek amacıyla, üniversite yönetim kurulu tarafından, en az biri başka bir yükseköğretim kurumundan olmak üzere aynı alanda profesör unvanına sahip üç

öğretim üyesi görevlendirileceği; bu öğretim üyelerinin üniversite tarafından belirlenen asgari akademik faaliyet puanını sağlayan adayların her birinin bilimsel yayınlarına ve çalışmalarına dair müstakil değerlendirme raporu hazırlayacağı ve üniversite yönetim kurulunun bu raporlardaki değerlendirmeleri dikkate alarak uygun gördüğü adayın atanması için rektöre teklifte bulunacağı; sonrasında doçentliğe atanmanın Rektör tarafından yapılacağı açıklanmaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Doçentlik Atamasına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 108. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 51. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
51.1. Doçentlik Atamasına Yönelik Görüşler	51.1.1. Doçentlik özlük haklarının verilmesi	11	12	2	0	25
	1 Alt tema	11	12	2	0	25
1 Tema	1 Alt tema	11	12	2	0	25

Tablo 104 incelendiğinde yasa tasarısının 51. Maddesi'ne yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 25 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 11, akademisyenler 12, STK'ler 2 görüş dile getirmişlerdir. Dile getirilenler arasında bu temaya ilişkin kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerine rastlanmamıştır.

51.1. Doçentlik Atamasına Yönelik Görüşler teması altında yer alan *51.1.1. Doçentlik özlük haklarının verilmesi* alt temasına yönelik görüşler incelendiğinde kamu kurumlarının bu alt temaya ilişkin görüş bildirmediği görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde doçentlik sınavı sonrasında unvanı hak eden bir akademisyenin doğrudan bu kadroya atanması ve özlük haklarının kadro beklemeksizin verilmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır. Doçentlik sınavına giriş için gerekli koşulları sağlayan ve sözlü sınav

sonrasında unvanı almaya hak kazanan birinin çalışmalarının yeniden değerlendirilmeye alınmasının zaman ve emek kaybı olduğu, ayrıca daha önce onay verenlere olan güvensizliğin göstergesi olduğu dile getirilen görüşler arasında yer almaktadır.

Ü29. Doçentlik unvanı almaya hak kazanmış akademisyenler, ihtiyaç olan birimlerin doçentlik kadrosuna doğrudan atanabilmelidir. Eskiden olduğu gibi yeni tasarıda da uygulanmak istenen sistem, zaman ve kırtasiye israfının önlenmesi açısından kaldırılmalıdır.

A6. Doçent unvanını almış öğretim üyelerinin tekrardan doçent kadrosuna atanması için jüri incelemesinden geçirilmesinin gereği olmadığı düşünülmektedir. Doçent unvanı alan öğretim üyesi doğrudan doçent kadrosuna atanabilmelidir.

STK1. Doçentlik sınavını başaran akademisyen ayrıca üniversiteler tarafından istenilen doçentlik atama jürisinin değerlendirme raporuna istinaden atanmaya ihtiyaç duyulmadan maaşında gerekli iyileştirmeler yapılmalıdır ve bu unvanı üniversite içinde her yerde kullanabilmelidir. Doçentlik atama sistemi kaldırılmalıdır.

51.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 51. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 51. Madde'sinde doçentlik atamasına ilişkin açıklamalar yapılmıştır. İç ve dış paydaşlardan bu maddenin alt temasını oluşturan toplam 25 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler doğrultusunda *doçentlik özlük haklarının verilmesi* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 109. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 51. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
51. Madde	51.1. Doçentlik Atamasına Yönelik Görüşler	51.1.1. Doçentlik özlük haklarının verilmesi	25	
	Genel Toplam			25

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Maddenin her iki hâli de incelendiğinde görüşlerin dikkate alınmadığı görülmektedir. Ancak içerikte bazı değişiklikler yapılmıştır. Doçent kadrosuna atanabilmek için en az iki yıl yükseköğretim kurumlarında çalışma şartı eklenmiştir. Doçentlik atamasına yönelik eleştirilerde özellikle belirtilen adayın bilimsel yayın ve çalışmalarını değerlendirmek amacıyla üniversite yönetim kurulu tarafından yeniden değerlendirmeye alınmasının kurumlar arası güvensizlik ortamı yaratması ve objektif değerlendirmeye ihtiyacı ortaya çıkarması açısından bu maddenin yeniden düşünülmesi gerektiği söylenebilir. Ayrıca maddenin son hâline eklenen doçent kadrosuna atanabilmek için en az iki yıl yükseköğretim kurumunda çalışma şartının doktorasını yapmış ama farklı kurumlarda çalışanlar için haksızlığa yol açacağı düşünülmektedir.

52. Madde – Profesörlüğe Atanma

52.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 52. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 52. Madde'sinde profesörlüğe atanma ile ilgili açıklamalar yer almaktadır. Maddede doçent unvanını aldıktan sonra profesör unvanı ile öğretim üyesi olarak atanabilmek için en az üç yılı yükseköğretim kurumlarında olmak üzere en az beş yıl süreyle ilgili bilim alanında çalışmış olma ve ilgili bilim alanında özgün yayınlar veya çalışmalar yapmış olma şartlarının arandığı ifade edilmektedir. Başvuru dosyasında, doçent unvanı alındıktan sonra yapılan yayınlardan birinin başlıca araştırma eseri olarak belirtilmesi gerektiği açıklanmaktadır.

Yükseköğretim kurumlarında profesör unvanı ile öğretim üyesi olarak atanabilmek için yapılan ilana başvuran adayların bilimsel yayın ve çalışmalarını değerlendirmek amacıyla üniversite yönetim kurulu tarafından en az üçü başka yükseköğretim kurumlarından olmak üzere aynı alanda profesör unvanına sahip beş öğretim üyesi görevlendirileceği; görevlendirilen öğretim üyelerinin üniversitenin belirlediği asgari akademik faaliyet puanını sağlayan adayların her birinin bilimsel yayınlarına ve çalışmalarına dair müstakil değerlendirme raporu hazırlayacakları; üniversite yönetim kurulunun bu raporlarda yer verilen değerlendirmeleri dikkate alarak uygun gördüğü adayın atanması için rektöre teklifte bulunacağı; atamanın rektör

tarafından yapılacağı; başvuran aday sayısının bir kişi olması ve adayın daha önce bir yükseköğretim kurumunda profesör olarak görev yapmış ve başvurduğu üniversite tarafından öngörülen ortalama akademik faaliyet puanına sahip olması hâlinde öğretim üyesi görevlendirmeden doğrudan üniversite yönetim kurulu tarafından adayın bilimsel yayın ve çalışmaları değerlendirilerek atanmak üzere rektöre teklif edilebileceği maddenin son açıklaması olarak yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Profesörlüğe Atanma Uygulamalarına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 110. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 52. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
52.1. Profesörlüğe Atanma Uygulamalarına Yönelik Görüşler	52.1.1. Profesör olma süresi ve atama kriterlerinin belirlenmesi	7	6	0	0	13
	1 Alt tema Toplam	7	6	0	0	13
1 Tema	1 Alt tema Genel Toplam	7	6	0	0	13

Tablo 106 incelendiğinde yasa tasarısının 52. Maddesi'ni oluşturan temalara yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 13 görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 7 ve akademisyenler 6 görüş dile getirmişlerdir. STK'ler ile KKK'lerin bu temaya ilişkin görüşlerine rastlanmamıştır.

52.1. Profesörlüğe Atanma Uygulamalarına Yönelik Görüşler teması altında *52.1.1. Profesör olma süresi ve atama kriterlerinin belirlenmesi* alt teması yer almaktadır. Bu temayı oluşturan görüşler üniversite ve akademisyenlere aittir. Dile getirilen görüşlerde profesörlük için belirlenen sürenin gereksiz olduğu eğer uygulama hayata geçirilecekse de sürenin azaltılması gerektiği ve özellikle de gelişmekte olan üniversiteler için akademik hayatın gelişimi açısından özel bir uygulama yapılabileceği

belirtilmektedir. Görüşlerde sürenin azaltılması ya da kaldırılmasının yanı sıra profesörlüğe atanma kriterlerinin niteliğinin geliştirilmesi ve tüm üniversiteler için genel bir uygulamanın hayata geçirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü31. Taslakta Profesörlük ataması için “adayın üç yılı yükseköğretim kurumlarında olmak üzere en az beş yıl ilgili bilimsel alanda çalışmış olması gereklidir.” İfadesi yer almaktadır. Yeni kurulan veya kuruluşu üzerinden belli bir süre geçmemiş ve/veya öğretim üyesi sayısı belli bir sayıya ulaşmamış kurumsallaşmakta olan üniversitelerde bu sürenin kısaltılmasının yükseköğretimde nitelikli öğretim elemanlarının yetiştirilmesi ve verimli bir meslek yaşamı geçirilmesi için gerekli zeminin hazırlanmasına hizmet edeceği şüphesizdir. Nitekim yeni kurulan üniversitelerin çoğunun akademisyen kadrosunda 20’den az profesör bulunmaktadır. Bu nedenle taslaktan farklı olarak kuruluşundan itibaren on yılını tamamlamamış olan üniversitelerde adayın üç yıl yükseköğretim kurumlarında bilimsel araştırmalarda bulunması ve gerekli atama kriterlerini sağlaması hâlinde Profesörlük ataması yapılabilir.

A15. Profesörlüğe atanmada da gerekliliği anlaşılamayan noktalar vardır. Profesörlüğe atanmada kriterler olmalı, bu kriterlere uygunluğu değerlendiren bir komisyon bulundurulmalı ve jüriye ihtiyaç olmamalıdır. Beş yıl gibi bir bekleme süresi olması da anlaşılır gibi değildir. Eğer bir süre konacaksa gerekliliği anlaşılır olmalıdır. Örneğin neden bekletilme süresi 7 yıl değil de veya 3 yıl değil de 5 yıldır? Bunun için bir gerekçe bulamıyorum. Ayrıca süresi dolduğunda atamanın önünde, kadro sağlanamaması gibi, engelleyici veya geciktirici gerekçeler yönetim ve idare tarafından çok rahat üretilebilmektedir. Böyle bir durum olmamalı ve kriterleri sağlayanların başvuru yaparak bilgilendirmesini takiben en geç bir ay içerisinde atanma sürecinin tamamlanmasını sağlayıcı hususlar yasada yer almalıdır.

52.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 52. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

Tasarının 52. Madde’sinde profesörlüğe atanma ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir. İç ve dış paydaşlardan toplam 13 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler çerçevesinde *profesör olma süresi ve atama kriterlerinin belirlenmesi* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaları arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 111. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 52. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
52. Madde	52.1. Profesörlüğe Atanma Uygulamalarına Yönelik Görüşler	52.1.1. Profesör olma süresi ve atama kriterlerinin belirlenmesi	13	
	Genel Toplam		13	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre incelendiğinde görüşler doğrultusunda bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. İçerikte yönetim kurulunun raporlarda yer verilen değerlendirmeyi dikkate alarak teklifte bulunacağı ifadesi beş öğretim üyesinin en az üçünün olumlu raporu şeklinde ayrıntılandırılmıştır. Görüşler ve içerik doğrultusunda profesörlüğe atanma sürecinde de zaman kaybına neden olacak içeriği temellendirilmemiş bir sürenin söz konusu olduğu düşünülmektedir. Genel olarak profesörlüğe yükselmek için bir akademisyenin yaptığı çalışmaların niteliğinden çok niceliğinin ve geçen sürenin ön planda olmasının gelişmekte olan bir ülke için zaman ve emek kaybı doğuracağı söylenebilir.

53. Madde – Öğretim Üyeleri Dışındaki Öğretim Elemanlarının Atanması

53.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 53. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 53. Madde'sinde öğretim üyeleri dışındaki öğretim elemanlarının atanmasına yönelik açıklamalar yer almaktadır. Maddede yükseköğretim kurumlarında öğretim görevlisi, okutman, uzman ve araştırma görevlisi kadrolarına açıktan veya öğretim elemanı dışındaki kadrolardan naklen yapılacak atamalarda Kurul tarafından kabul edilen yabancı dil sınavları ile Kurul tarafından belirlenen bilim alanlarında merkezî sınavdan alınan puanların esas alınacağı; Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yükseköğretim kurumlarında öğretim görevlisi, okutman, uzman ve araştırma görevlisi kadrolarına yapılacak atamalara özgü olarak yılda en az iki defa yabancı dil

sınavı ve alanlara göre yılda en az bir defa bilim sınavı yapılacağı; öğretim görevlilerinin yabancı dil ve bilim sınavından muaf tutulacağı alanların tespitinin ve buna ilişkin usul ve esasların Kurul tarafından belirleneceği ifade edilmektedir.

Bir yükseköğretim kurumunda öğretim görevlisi, okutman, uzman ve araştırma görevlisi olarak atanabilmek için merkezi sınavdan yüz tam puan üzerinden asgari yetmiş puan, merkezi yabancı dil sınavından yüz tam puan üzerinden asgari elli beş puan almış olmak, ilgili yükseköğretim kurumu tarafından yapılan bilim sınavına katılmak gibi şartların yerine getirilmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu sınavların değerlendirilmesiyle ilgili usul ve esasların Kurul tarafından çıkarılan yönetmelikle belirleneceği; Kurulun öğretim elemanı yetiştirme programlarının uygulanmasında ilgili yükseköğretim kurumunun yapacağı bilim sınavına katılma şartın aranmamasına veya merkezi bilim sınavı yapılmasına karar verebileceği vurgulanmaktadır.

Öğretim görevlisi, okutman, uzman ve araştırma görevlisi atamalarının rektör tarafından yapılacağı; meslek yüksekokullarında okutulan ve Kurul tarafından belirlenen uygulamalı dersleri vermek üzere öğretim görevlisi atamalarında merkezi yabancı dil sınavından yüz tam puan üzerinden asgarî elli beş puan almış olma şartının uygulanmayacağı; bu şekilde atananların başka birimlerde görevlendirilemeyeceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Araştırma görevlilerinden, atandığı tarihten itibaren on yıl içinde doktora, tıpta veya diş hekimliğinde uzmanlık ya da sanatta yeterlilik eğitim-öğretimini başarı ile tamamlayamayanların yükseköğretim kurumları ile ilişkisinin kesileceği; bu durumda yüksek lisans aşamasında başarısız olanların ilişkisi kesildiği tarihten itibaren bir ay içerisinde müracaat etmeleri hâlinde yükseköğretim kurumunun memur unvanlı kadrolarına, doktora aşamasında başarısız olanların ise durumlarına uygun olmak kaydıyla meslek yüksekokullarında öğretim görevlisi, okutman, uzman veya yükseköğretim kurumunun memur unvanlı kadrolarına atanabilecekleri belirtilmektedir. Ayrıca ilgili mevzuat hükümlerine göre yapılan merkezi sınav sonuçlarına göre tıpta ve diş hekimliğinde uzmanlık öğrenimi görmeye hak kazananların ilgili yönetmelikte belirtilen sürelerle sınırlı olmak üzere yükseköğretim kurumlarına araştırma görevlisi olarak atanabilecekleri de belirtilmektedir.

Son olarak öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanlarında aranacak şartlar, atanmaları ve bunlara yönelik diğer hususlar ile sınavlara ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği ifade edilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Öğretim Üyeleri Dışındaki Öğretim Elemanlarının Atanmasına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 112. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 53. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
53.1. Öğretim Üyeleri Dışındaki Öğretim Elemanlarının Atanmasına Yönelik Görüşler	53.1.1. Lisansüstü eğitiminde başarısız olan araştırma görevlilerinin atanması	7	4	1	1	13
	53.1.2. Araştırma görevliliği kadrosunun farklı statülerinin düzenlenmesi	5	6	1	0	12
	2 Alt tema	12	10	2	1	25
1 Tema	2 Alt tema	12	10	2	1	25

Tablo 108 incelendiğinde yasa tasarısının 53. Maddesi'ne yönelik olarak toplam 25 görüş bildirildiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 12, akademisyenler 10, STK'lar 2, kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir.

53.1. *Öğretim Üyeleri Dışındaki Öğretim Elemanlarının Atanmasına Yönelik Görüşler* teması altında 53.1.1. *Lisansüstü eğitiminde başarısız olan araştırma görevlilerinin atanması* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin olarak tüm paydaşlardan görüşlerini dile getirenlerin olduğu görülmektedir. Bu görüşlerde maddede yer alan yüksek lisans aşamasında başarısız olan araştırma görevlilerinin ilişkilerinin kesilme tarihini izleyen bir ay içerisinde müracaat etmeleri hâlinde yükseköğretim kurumunun memur unvanlı kadrolarına; doktora aşamasında başarısız olanların ise durumlarına uygun olmak kaydıyla meslek yüksekokullarında öğretim görevlisi, okutman, uzman veya yükseköğretim kurumunun memur unvanlı kadrolarına

atanabilecekleri açıklaması eleştirilmektedir. Bu uygulamanın başarısızlığa teşvik edici ve farklı statülere neden olması nedeniyle tasarıdan çıkarılması önerilmektedir.

Ü86. Yüksek lisans ve doktora eğitiminde başarısız olanların doğrudan memur ve akademik kadrolara atanma maddesinin taslaktan çıkarılması.

A62. Yüksek lisans ve Doktora aşamasında başarısız olan araştırma görevlileri bir ay içerisinde müracaat ederlerse memur unvanlı kadrolarına atanırlar ifadesi yer almaktadır. Bu hak neden veriliyor? Araştırma Görevlisi olan kişi devlet memurluğunu garantilemiş demektir. Bu nedenle, bu madde yasadan çıkartılmalıdır. Bir anlam taşımamaktadır.

STK9. Taslağın 53. maddesinin yedinci fıkrasında yer alan “Araştırma görevlilerinden, atandığı tarihten itibaren on yıl içinde doktora, tıpta veya diş hekimliğinde uzmanlık ya da sanatta yeterlilik eğitim-öğretimini başarı ile tamamlayamayanların yükseköğretim kurumları ile ilişkisinin kesileceği; bu durumda yüksek lisans aşamasında başarısız olanların ilişkisi kesildiği tarihten itibaren bir ay içerisinde müracaat etmeleri hâlinde yükseköğretim kurumunun memur unvanlı kadrolarına, doktora aşamasında başarısız olanların ise durumlarına uygun olmak kaydıyla meslek yüksekokullarında öğretim görevlisi, okutman, uzman veya yükseköğretim kurumunun memur unvanlı kadrolarına atanabilecekleri” hükmü iş güvencesinin sağlanması açısından yerinde olsa da bu durumda olan kimselerin yükseköğretim sürecinde elde ettikleri bilgi birikimi ve tecrübenin değerlendirilmesi açısından öğretim görevlisi, okutman, uzman gibi kadrolarda değerlendirilmek yerine memur kadrolarına geçirilmesi hatalı bir yaklaşımdır.

KKK17. Ayrıca doktora aşamasında başarısız olanların “okutman vb. kadrolara atanma durumu, doktora derslerinden dahi başarısız olma ihtimali gözeticiler” düzenlenmelidir.

53.1.2. Araştırma görevliliği kadrosunun farklı statülerinin düzenlenmesi alt temasında kamu kurumları haricindeki paydaşlardan görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde araştırma görevliliğine yönelik tasarıdaki uygulamaların farklı statülere neden olduğu ve lisansüstü eğitim sonrası ilişkin kesilecek olmasının akademisyenliğe olumsuz bakış açısıyla yaklaşılmasına neden olacağı gibi noktalara değinilmektedir. Bu doğrultuda niteliğin artırılacağı ve suiistimallerin olmayacağı yeni bir sistem geliştirilmesi önerilmektedir.

Ü29. Üniversitelerde tek tür araştırma görevliliği statüsü (35, 50/d, ÖYP vb yerine) tanımlanmalı ve araştırma görevlilerinin alımında kalite ve niteliği daha da artıracak yeni bir sistem geliştirilmelidir. Örneğin, (7.) fıkarda başarısızlık adeta teşvik edilmektedir. Bu durumda tam tersine ilgililerin üniversite ile ilişkisi tamamen kesilmelidir.

A39. Araştırma görevliliği için mevcut olan üç kaynak arasında (33a, 50d ve ÖYP) önemli farklılıklar vardır. Söz konusu üç kaynak arasındaki farklılıklar giderilebilir.

STK17. Bu maddede belirtilenler suiistimale açık durumlar ortaya çıkarmaktadır. Araştırma görevlilerinin atandıkları tarihten sonra lisansüstü eğitime başlayacağı zaman kadar olan süre atandığı üniversitedeki birimler tarafından suiistimal edilerek uzatılabilir. Ayrıca doktora ve yüksek lisans tezlerinin yazılmasında içeriğe değil süreye odaklanılmış olması verimli bir yetişme sürecini engelleyebilir. Tüm bunların dışında askerlik ya da uzun süreli hastalık gibi kişilerin ellerinde olmayan nedenler ile bu sürenin uzaması söz konusu olabilir. Bu nedenle buradaki cümleler şöyle değiştirilmelidir: “Araştırma görevlileri kadroya atandıktan sonra lisansüstü eğitimlerine başladıkları tarihten itibaren fiilen (hastalık ve askerlik nedeniyle dondurulan dönemler dışında) doktora öğrenimlerini 10 yıl içinde tamamlamaları, (gerekli görüldüğünde enstitü yönetimi ya da akademik gelişim birimleri tarafından en fazla 3 yıl süreyle uzatılabilir.) aksi takdirde araştırma görevlisi kadrosuyla ilişkisi kesilmesi.” Araştırma görevlilerinin kadroları ile ilişkilerinin kesilmesi durumunda yüksek lisans diplomasına sahip olanların sadece meslek yüksekokulları ile sınırlamayan öğretim elemanı kadrolarına, yüksek lisans diplomasına sahip olmayanların ise MYO’larda akademik bir kadroda istihdam edilmesi sağlanmalıdır. Ayrıca bu maddede ifade edilen “ durumlarına uygun olmak kaydıyla” ifadesi açıkça belirtilmeli, eğer kriterler şeklinde sıralanacak bir husus ise o kriterlerin bulunduğu belgeye atıf verilmelidir.

53.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 53. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 53. Madde’sinde öğretim üyeleri dışındaki öğretim elemanlarının atanmasına yönelik açıklamalar yapılmıştır. İç ve dış paydaşlar tarafından toplam 25 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler *lisansüstü eğitiminde başarısız olan araştırma görevlilerinin atanması ve araştırma görevliliği kadrosunun farklı statülerinin düzenlenmesi* olmak üzere iki alt temayı oluşturmaktadır. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 113. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 53. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
53. Madde	53.1. Öğretim Üyeleri Dışındaki Öğretim Elemanlarının Atanmasına Yönelik Görüşler	53.1.1. Lisansüstü eğitiminde başarısız olan araştırma görevlilerinin atanması	13	
		53.1.2. Araştırma görevliliği kadrosunun farklı statülerinin düzenlenmesi	12	
	Genel Toplam		25	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre incelendiğinde görüşler doğrultusunda lisansüstü eğitimlerinde başarısız olanların atanmasına yönelik uygulamanın paydaşların görüşleri doğrultusunda maddenin son hâlimden çıkarıldığı görülmektedir. Ancak araştırma görevlilerin statülerine ilişkin bir değişiklik yapılmamıştır. Doktora sonrası bir yıl daha araştırma görevlisi olarak çalışma hakkı verilmiş ancak bu süre sonunda ilişkilerinin kesileceği belirtilmiştir. Ayrıca ihtiyaç hâlinde rektör tarafından ders saati ücreti karşılığında öğretim görevlisi görevlendirilebileceği eklenmiştir. Bu uygulamaların araştırma görevliliğinin dolayısıyla akademisyenliğin cazibesini yitirmesine, bilime sevgisi olan kişilerin gelir ve gelecek kaygısı nedeniyle farklı seçeneklere yönelmesine neden olacağı; ayrıca doktora sonrasında yardımcı doçentlikten başlayarak profesörlüğe uzanan yolda zaman kaybı ve diğer belirsizliklerle birlikte düşünüldüğünde eğer tasarı bu hâliyle gerçekleştirilirse akademik camiada kan kaybı yaşanacağı düşünülmektedir. Bunlara ek olarak ücret karşılığı öğretim görevlisi görevlendirilmesinin geçici bir çözüm olabileceği ancak akademik ilerlemeyi dolaylı bir şekilde sekteye uğratacağı söylenebilir.

54. Madde – Öğretim Elemanlarının Çalışma Esasları

54.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 54. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 54. Madde'sinde öğretim elemanlarının çalışma esaslarına ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddede öğretim elemanlarının üniversitede kadrolu veya sözleşmeli statüde görev yapacakları ifade edilmektedir. Kadrolu statüde görev yapan öğretim üyesinin çalıştığı yükseköğretim kurumunda istihdam edildiği yükseköğretim birimi ile sınırlı olmaksızın haftada asgari on saat, öğretim görevlisi ve okutmanların ise on iki saat ders vermekle yükümlü oldukları ve istedikleri durumda kendi üniversitesinin diğer birimlerinde de görevlendirilebilecekleri ifade edilmektedir.

Devlet yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanlarının yaptıkları teorik derslerle, yürüttükleri uygulama, seminer, proje, bitirme ödevi ve tez danışmanlıklarının kaç ders saatine karşılık geldiği; kendi üniversitesi dışındaki Devlet, vakıf veya özel yükseköğretim kurumlarında haftada verebileceği azami ders saati Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Kurul tarafından belirleneceği; rektör, rektör yardımcısı, dekan, başhekim, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu müdürlerinin ders yüklerinin olmadığı; dekan yardımcısı, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu müdür yardımcısı ve bölüm başkanları ile öğretim üyeleri arasından görevlendirilen koordinatörlerin ders yüklerinin haftalık beş saat olduğu açıklamalar arasında yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Öğretim Elemanlarının Çalışma Esaslarına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 114. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 54. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
54.1.Öğretim Elemanlarının Çalışma Esaslarına Yönelik Görüşler	54.1.1. Sözleşmeli statünün kaldırılması	7	0	0	0	7
	54.1.2. Ders saatlerinin düzenlenmesi	5	8	1	0	14
	1 Alt tema	12	8	1	0	21
1 Tema	1 Alt tema	12	8	1	0	21

Tablo 110 incelendiğinde yasa tasarısının 54. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 21 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 12, akademisyenler 8, STK'ler 1 görüş dile getirmişlerdir. Kamu kurum ve kuruluşlarının bu temaya ilişkin görüşlerine rastlanmamıştır.

54.1. Öğretim Elemanlarının Çalışma Esaslarına Yönelik Görüşler teması altında yer alan 54.1.1. Sözleşmeli statünün kaldırılması alt temasına ilişkin olarak sadece üniversitelerden görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Bu temaya ilişkin olarak akademisyen, STK ve KKK'lerden görüş bildirenlere rastlanmamıştır. Dile getirilen görüşlerde sözleşmeli öğretim üyesi sisteminin iş güvencesini ortadan kaldırarak belirsizliğe yol açacağı ve akademik yaşamda sorunlar yaşanmasına neden olacağı vurgulanmaktadır.

Ü29. Ülkemizin şu an için her alanda sözleşmeli öğretim üyesi sistemine hazır olmadığını düşünüyoruz. Bu uygulama, özel sektörde veya istihdam problemi olan alanlarda başarılı olabilir. Ancak özellikle Tıp ve Diş Hekimliği gibi alanlarda özel sektörde çalışmak cazibesini yitirmedikçe hiç kimse sonrası belirsiz bir şekilde sözleşmeli olmak istemeyecektir. Yine aynı kurumda hem kadrolu, hem de sözleşmeli öğretim üyesi varsa, bu durumun huzursuzluğa ve iş barışının bozulmasına neden olacağı düşünülmektedir.

Ü39.Yeni kanunda üniversitelerde sözleşmeli olarak çalışan öğretim elemanlarının daha güvenceli bir statüye sahip olarak çalıştırılmalarına dair düzenlemeler yapılmasını temenni etmekteyiz.

54.1.2. *Ders saatlerinin düzenlenmesi* alt temasına yönelik olarak kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere diğer paydaşlardan görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilen görüşler arasında maddede adı geçen ders yükü olmayan yöneticilerin listesine yardımcılar, bölüm başkanlarının ve araştırma enstitü yöneticilerinin de eklenmesi gerektiği yer almaktadır. Ders yükü ile ilgili daha çok üniversitelerin dile getirdiği nokta ise vakıf ve özel üniversitelerdeki zorunlu ders yüklerini kendilerinin ayarlaması ve bu sınırlamanın devlet üniversitelerinde geçerli olması gerektiğidir. Akademisyenler ise bu temaya yönelik olarak zorunlu ders yüklerinin azalması gerektiği ve proje, seminer gibi faaliyetlerin ders saati içerisinde sayılması suretiyle akademisyenlerin sadece derse girip çıkan bir anlayıştan kurtarabileceğini ifade etmektedirler.

Ü48. Maddede yer alan zorunlu ders saat yükleri devlet üniversiteleri ile sınırlandırılmalı, kamu kaynağı kullanmayan özel ve vakıf üniversitelerini kapsamamalıdır.

A75. Ders yüklerinin kurumların araştırma ve eğitim-öğretim kapasitesine ve öğretim elemanlarının çalışma azimleri ile motivasyonlarına zarar verdiği görülmüştür. Bu düzenleme öğretim elemanını sürekli ders veren bir öğretmen gibi kurgulamakta ve o gözle görmektedir. Ders yüklerinin belirlenmesinde öğretim elemanlarının araştırma kapasite ve istekleri dikkate alınmadığı gibi, bilhassa ek ders ücreti alarak gelirini maksimize etmeye çalışan öğretim elemanlarının araştırma ve proje yürütme, yüksek standartlı tezler yaptırma şevk ve motivasyonları örselenmekte; üniversite fikrinin özü ve bu kurumların toplumu ve insanı geliştirici rolü zarar görmektedir. Bu nedenle asgari ders yükünün azaltılması veya alternatifli hâle getirilmesi veyahut bu konudaki kararın üniversite senatolarına bırakılması zorunludur. Birinci tercihte öğretim üyelerinin ders yükü 8 saate, öğretim görevlisi ve okutmanları ise 10 saate düşürülebilir. İkinci tercihte ders dağılımında hakkaniyetin ve liyakatin gözetilmesi kaydıyla, kişinin tez, münhasır bir araştırma veya proje yürütme kapasitesi ve yükü dikkate alınarak, bu tür yükleri de olan öğretim üye ve görevlilerinin belirli bir meblağ ile veya akademik çıktı ile ölçülebilecek tez, münhasır bir araştırma veya proje yürütmeleri hâlinde, ders yüklerindeki asgari sınırın azaltılabilmesi seçeneği devreye sokulabilir. Üçüncü seçenek olarak kanunda öğretim üye ve görevlilerinin üstleneceği ders yükünün alt ve üst sınırları belirlenebilir ve zorunlu ders yükü ayarlaması üniversitelerin Senato veya Konsey kararına bırakılabilir.

STK20. Ders yükü konusunda vakıf veya özel yükseköğretim kurumu ile öğretim elemanı arasında yapılacak hizmet sözleşmesi hükümleri çerçevesinde taraf iradeleri esas alınmalıdır.

54.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 54. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 54. Madde'sinde öğretim elemanlarının çalışma esaslarına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. İç ve dış paydaşlara tarafından toplam 21 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler çerçevesinde *sözleşmeli statünün kaldırılması* ve *ders saatlerinin düzenlenmesi* alt temaları oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 115. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 54. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
54. Madde	54.1.Öğretim Elemanlarının Çalışma Esaslarına Yönelik Görüşler	54.1.1. Sözleşmeli statünün kaldırılması	7	
		54.1.2. Ders saatlerinin düzenlenmesi	14	
	Genel Toplam		21	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında öğretim üyesi sisteminde sözleşmeli statünün kaldırılması ve ders saatlerinin düzenlenmesine yönelik bir değişikliğin yapılmadığı görülmüştür. Ayrıca sözleşmeli statünün kaldırılmasının aksine bu statünün sürdürülmesi yönünde farklı alternatifler getirilmiştir. Maddenin son hâline eklenen diğer bir madde ise yükseköğretim kurumlarında sözleşmeli olarak yabancı öğretim elemanı çalıştırmaya yöneliktir. Devlet yükseköğretim kurumlarında Türkiye genelindeki dolu öğretim elemanı kadro sayısının %5'ini geçmemek şartıyla TYK'nin belirlediği usul ve esaslara göre yabancı uyruklu öğretim elemanı istihdam edilebileceği belirtilmektedir. Bu maddeye ilişkin eklemelerin ve alternatiflerin tekrar değerlendirilmesinin ve tasarının son hâlinde bu noktalarda ortak akıl geliştirilmesinin gerekli olduğu aksi durumlarda mağduriyetlere neden olacağı düşünülmektedir. Ayrıca

akademisyenlerin ders yükü fazlalığının akademisyenliğin temelinde yatan araştırma yapmaya, yeni fikirlerle projeler üretmeye zaman ayırmakta zorlanmalarına neden olduğu düşünülmektedir.

55. Madde – Öğretim Elemanı Yetiştirme

55.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 55. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 55. Madde'sinde öğretim elemanı yetiştirmeyeyle ilgili açıklamalar yapılmaktadır. Maddede devlet yükseköğretim kurumlarının araştırma görevlilerinin lisansüstü öğrenimini yapmak üzere azami olarak sadece yüksek lisans öğrenimi için üç, yüksek lisans ve doktora öğrenimi için sekiz, sadece doktora öğrenimi için beş yıl süreyle yurt içinde bir başka devlet yükseköğretim kurumunda görevlendirilebileceği; görevlendirildikleri süre kadar kadrosunun bulunduğu devlet yükseköğretim kurumuna mecburi hizmetle yükümlü oldukları; bu şekilde görevlendirilenlere sadece gidiş ve dönüşte sürekli görev yoluğu ödeneceği ifade edilmektedir.

Görevlendirilenlerin; çalışmalarına ilişkin her yıl için hazırlayacakları ve lisansüstü öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumundaki danışmanı tarafından onaylı bir raporu kadrosunun bulunduğu yükseköğretim kurumuna göndermekle yükümlü oldukları; bu kapsamda görevlendirilen araştırma görevlilerinden, Kurul tarafından usul ve esasları belirlenen şekilde hazırlanmış ve noter huzurunda imzalanmış taahhüt ve kefalet senedi alınacağı belirtilmektedir.

Bunlardan lisansüstü öğreniminin bir aşamasında başarısız olanların görevlendirme kararı rektörlükçe geri alınacağı ve araştırma görevlisi kadroları ile ilişkileri kesileceği; lisansüstü öğreniminin herhangi bir aşamasında başarısız olan, mecburi hizmet yükümlüğünü yerine getirmeden veya tamamlamadan herhangi bir sebeple görevinden ayrılan veya müstafi sayılan araştırma görevlilerinin lisansüstü öğrenim sırasında kendilerine yapılan malî ve sosyal haklar dışındaki tüm ödemeler toplamı ile mecburi hizmetle yükümlü bulunulan her ay için tasarıda belirtilmeyen kadar gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı suretiyle bulunacak tutarın toplamını ödemekle yükümlü oldukları belirtilmektedir.

Lisansüstü öğreniminin bir aşamasında başarısız olanlardan yüksek lisans diplomasına sahip olanların görevlendirme kararının rektörlükçe geri alınma tarihinden itibaren bir ay içinde müracaat etmeleri hâlinde kadrolarının bulunduğu yükseköğretim kurumlarının meslek yüksekokullarında öğretim görevlisi, okutman veya yükseköğretim kurumunun memur unvanlı kadrolarına, yüksek lisans diplomasına sahip olmayanların ise memur unvanlı kadrolara, ilgili mevzuatında öngörülen şartları taşımaları kaydıyla atanabileceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Yurt içinde lisansüstü öğrenim amacıyla birinci fıkra kapsamında görevlendirilenler dışındaki araştırma görevlilerinin kendi imkanları çerçevesinde bulundukları il dışında bir başka devlet yükseköğretim kurumunda yaptığı lisansüstü öğrenim çerçevesinde derslere devam etmek, uygulamalara katılmak veya tez danışmanı ile birlikte çalışmak üzere haftanın belirli günlerinde ya da belirli zaman aralıklarında olmak üzere yükseköğretim kurumu yönetim kurulu kararıyla harcırah ödenmeksizin görevlendirilebileceği ancak görevlendirmelerin bir eğitim-öğretim dönemi için toplam kırk beş günü geçemeyeceği belirtilmektedir.

Lisansüstü öğrenimlerinde tez aşamasına geçmiş araştırma görevlilerinin lisansüstü öğrenimi çerçevesinde kütüphane ve dokümantasyon araştırması yapmak ya da araştırma ve incelemelerde bulunmak üzere harcırah ödenmeksizin yılda azami iki ayı geçmemek üzere bir başka ilde görevlendirilebileceği açıklanmaktadır.

Kurul tarafından devlet yükseköğretim kurumlarına verilen kontenjanlar ve belirlenen ilkeler çerçevesinde lisansüstü öğreniminin tamamını yurtdışında bir yükseköğretim kurumunda yapmak üzere yurt dışına gönderilen araştırma görevlileri, yüksek lisans öğrenimi yapmak üzere en fazla iki yıl, doktora öğrenimi yapmak üzere en fazla dört yıl süreyle yurt dışında görevlendirilebileceği ve görevlendirilenlerin çalışmalarına ilişkin olarak her yıl bağlı bulundukları yükseköğretim kurumuna rapor vermekle yükümlü oldukları vurgulanmaktadır.

Yedinci fıkra uyarınca yurt dışında görevlendirilenlere, 657 sayılı Kanunun 79'uncu maddesi esas alınarak ödeme yapılacağı; lisansüstü öğrenimini yurt dışında yapmak üzere görevlendirilenlerden yüksek lisans yapanlara en fazla iki yıl, doktora öğrenimi yapanlara en fazla dört yıl süreyle ödeme yapılacağı; bu süreler içinde lisansüstü öğrenimini tamamlayamayanlara talep etmeleri ve tez danışmanının uygun görmesi

hâlinde bir yıl ek süre verilebileceği ve bu süre içinde kişiye sadece yurtiçi malî ve sosyal haklarının tamamının ödeneceği; ek süre içinde de öğrenimini tamamlayamayanlara, talep etmeleri ve tez danışmanının uygun görmesi hâlinde bir yıl ücretsiz izin verilebileceği; bu süreler sonunda lisansüstü öğrenimini tamamlayamayanların araştırma görevlisi kadrolarıyla ilişkileri kesileceği belirtilmektedir. Ayrıca bunlardan yüksek lisans diplomasına sahip olanların araştırma görevlisi kadrolarıyla ilişkilerinin kesilme tarihinden itibaren üç ay içinde Kurula müracaat etmeleri hâlinde Kurulun uygun göreceği yükseköğretim kurumlarının meslek yüksekokullarında öğretim görevlisi, okutman veya memur unvanlı kadrolara, yüksek lisans diplomasına sahip olmayanların ise Kurulun uygun göreceği yükseköğretim kurumlarının memur unvanlı kadrolara, ilgili mevzuatta öngörülen şartları taşımaları kaydıyla atanabilecekleri belirtilmektedir.

Yedinci fıkra hükümlerine göre yurtdışında görevlendirilenlerin bu görevlendirme kapsamında ödeme yapılan sürenin iki katı, 63'üncü maddenin birinci fıkrası uyarınca üç aydan fazla süreyle görevlendirilenlerin ise görevlendirme sürelerinin iki katı kadar bağlı olduğu yükseköğretim kurumuna karşı mecburi hizmetle yükümlü oldukları; bu şekilde görevlendirilenlerin hakkında 657 sayılı Kanunun ek 34'üncü maddesinin hükümlerinin uygulanacağı; ayrıca mecburi hizmetle yükümlü bulunanların maddede açıklanmayan kadar gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımıyla bulunacak tutarda ödeme yapmakla yükümlü oldukları açıklanmaktadır.

Bu maddeye göre doğacak mecburi hizmet yükümlülüklerinin bağlı bulunulan yükseköğretim kurumunda yerine getirileceği; başka bir kadroya atandıkları hâlde göreve başlamayan veya göreve başladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüğünü tamamlamadan ayrılanların bu maddeye göre yükümlü oldukları tutarın tamamını ödemedikçe devlet, vakıf veya özel yükseköğretim kurumları ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev alamayacakları açıklamalara arasında yer almaktadır.

Bu madde hükümlerine göre yurt içi ve yurt dışında görevlendirilecek araştırma görevlilerinin belirlenmesi ile diğer hususlara ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği maddenin son açıklamasıdır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Öğretim Elemanı Yetiştirmeye Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 116. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 55. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
55.1.Öğretim Elemanı Yetiştirmeye Yönelik Görüşler	55.1.1. Lisansüstü eğitimde başarısız olan araştırma görevlilerinin atanması	2	2	0	1	5
	55.1.2. Yurt dışı görevlendirmelerindeki uygulamalar	0	2	1	0	3
	2 Alt tema	2	4	1	1	8
1 Tema	2 Alt tema	2	4	1	1	8

Tablo 112 incelendiğinde yasa tasarısının 55. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 8 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 2, akademisyenler 4, STK'ler 1 ve kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir.

55.1. Öğretim Elemanı Yetiştirmeye Yönelik Görüşler teması altında 55.1.1. Lisansüstü eğitimde başarısız olan araştırma görevlilerinin atanması alt teması yer almaktadır. Dile getirilen görüşler incelendiğinde lisansüstü eğitimlerinde başarısız olan araştırma görevlilerinin memur, okutman ya da MYO'larda öğretim görevlisi olarak atanmasının eleştirildiği görülmektedir. Aynı açıklamanın 53. Madde'de de yer aldığı ve bu uygulamanın tasarıdan çıkarılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü4. Yükseköğretim Yasa Taslağı'nın Öğretim elemanı yetiştirme görevlisi kadrolarıyla ilişkilerinin kesilme tarihinden itibaren üç ay içinde Kurula müracaat etmeleri hâlinde Kurulun uygun göreceği yükseköğretim kurumlarının meslek yüksekokullarında öğretim görevlisi, okutman veya memur unvanlı kadrolara, yüksek lisans diplomasına sahip olmayanlar ise Kurulun uygun göreceği yükseköğretim kurumlarının memur unvanlı kadrolara, ilgili mevzuatında öngörülen şartları taşımaları kaydıyla atanabilir" ibaresinin; söz konusu düzenleme ile farklı statüler arasında geçişin düzenlenmesi, atama yapılacağı düzenlenen unvanlara yapılacak atamalarda uygulanan usullerin farklı olması ve aynı unvanlar için dışarıdan atanma talebinde bulunabilecek kişiler ile bu ibare kapsamında atanması düzenlenen kişiler arasında fırsat eşitliğinin ortadan kaldırıldığı hususları dikkate alınarak taslak metninden çıkarılmasının.

A76. Madde 55(4) gereğince, Lisansüstü eğitim sürecinde başarısız olan ÖYP ve 33/a kadrosundaki öğretim elemanları bir ay içerisinde Rektörlüğe başvurmaları hâlinde, MYO'larda öğretim görevlisi, okutman veya Yükseköğretim Kurumlarında memur unvanıyla atanırlar. Başarılı olan 50/d kapsamındaki öğretim elemanlarına yönelik bir düzenleme yapılmalıdır. Aksi hâlde, başarısızlık ödüllendirilmiş, başarı ise cezalandırılmış oluyor.

KKK17. 55. md.de “öğretim elemanı yetiştirme”ye ilişkin hükümler yer almaktadır. Oldukça ayrıntılı olan bu maddede; yukarıda değinilen azami süreler ve başarısızlık hâlinde yapılacak görevlendirmeler dışında, 5. Fıkradaki izin sürelerinin “ders ve devam yükümlülüğü” olanlar ve olmayanlar bakımından farklılaştırılması ve devam yükümlülüğü olanlara daha uzun sürelerle izin verilmesi uygun olacaktır.

55.1.2. Yurt dışı görevlendirmelerindeki uygulamalar alt temasını oluşturan görüşler akademisyenlere ve STK'lere aittir. Dile getirilen görüşlerde yurt dışında eğitim için görevlendirilecek sürenin yetersiz olduğu ve bu görevlendirmelerin merkezden yapılması gerektiği üzerinde durulmuştur.

A55. 1. ve 7. bendinde yurtiçi ve yurt dışı lisansüstü eğitimin tamamlanması azami süreler belirtilmiştir. Yurt içi yüksek lisans 3 doktora 5 iken yurt dışı süreleri 2 ve 4 ile sınırlandırılmıştır. Yurt dışı doktora süresinin 5 olması ve yurt içi yüksek lisans süresinin ise 2 olması gerektiğini düşünüyorum. Bu tip farklılıkların nedenin bilim alanlarındaki farklılıklardan kaynaklandığı çok iyi bilinmektedir.

STK26. Türkiye'nin yükseköğretim insan kaynağının planlanması ve yetiştirilmesi süresince farklı kurumların, farklı kıstaslara bağlı olarak yurtdışına öğrenci göndermesinin mahsurları dikkate alındığında, insan kaynağının planlanması sadece TYÖK tarafından koordine edilmelidir. Yurt dışı eğitim ve öğretim süresince TYÖK kurumu kıstaslarının geçerli olması gerekir. TYÖK Kurulunun koordinasyonunda yapılan yurt dışı görevlendirmeleri Türkiye yüksek öğretim kurullarında öncelikle istihdam edilmelidir.

55.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 55. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarımının son hâline yansıma durumları

Tasarımın 55. Madde'sinde öğretim elemanı yetiştirmeyeyle ilgili açıklamalar yer almaktadır. İç ve dış paydaşlardan toplam 8 görüş dile getirilmiş ve *lisansüstü eğitimde başarısız olan araştırma görevlilerinin atanması ile yurt dışı görevlendirmelerindeki uygulamalar* alt temaları oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 117. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 55. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaları Durumları
55. Madde	55.1.Öğretim Elemanı Yetiştirmeye Yönelik Görüşler	55.1.1. Lisansüstü eğitimde başarısız olan araştırma görevlilerinin atanması	5	
		55.1.2. Yurt dışı görevlendirmelerindeki uygulamalar	3	
	Genel Toplam			8

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre incelendiğinde dile getirilen görüşlere yönelik bir değişikliğe rastlanmamıştır. Madde içeriğinde yurt dışında artırılmamasına rağmen devlet üniversitelerindeki araştırma görevlilerinin yurt içindeki başka bir üniversiteye lisansüstü eğitim ya da araştırma inceleme yapmaya gitmeleri için belirlenen süreler artırılmıştır. Artırılan sürelerin iki aydan üç aya çıkarılması ya da kırk beş günden altmış güne çıkarılmasının yeterli olmadığı düşünülmektedir. Aynı zamanda görüşlerde dile getirilen başarısızlığın mükâfatlandırılması olarak düşünülebilecek lisansüstü eğitimde başarısız olanların atanması durumu 53. Madde'de ele alınmış ve görüşler doğrultusunda içerikten çıkarılmıştır. Aynı uygulamanın bu maddede değişiklik yapılmadan sürdürülmesinin tutarsızlık ya da tasarımı hazırlayanların dikkatinden kaçması olarak düşünülmektedir.

56. Madde – Türkiye Yükseköğretim Kurulu Yükseköğretim Uzmanı, Uzman Yardımcısı, Yükseköğretim Denetçisi, Denetçi Yardımcısı

56.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 56. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 56. Madde'sinde Türkiye Yükseköğretim Kurulu yükseköğretim uzmanı, uzman yardımcısı, yükseköğretim denetçisi ve denetçi yardımcısına yönelik açıklamalar yer almaktadır. Madde içeriğinde Kurulda yükseköğretim uzmanı,

yükseköğretim uzman yardımcısı, yükseköğretim denetçisi ve yükseköğretim denetçi yardımcısının istihdam edileceği yer almaktadır. 657 sayılı Kanunun 41’inci ek maddesi hükümlerinin yükseköğretim denetçisi ve yükseköğretim denetçi yardımcıları hakkında da uygulanacağı belirtilmektedir.

Kurulun denetim faaliyetlerinde çalışmak üzere kadrolu denetçi sayısının yüzde onunu geçmeyecek sayıda, Kurulda üye olarak veya yükseköğretim kurumlarında idarî görevlerde bulunmuş öğretim üyelerinin muvafakat alarak Başkanlık kararı ile dört yıllığına yükseköğretim denetçisi olarak görevlendirilebileceği; bu şekilde görevlendirilen devlet yükseköğretim kurumlarındaki öğretim üyelerinin kurumlarından aylıklı izinli sayılacağı ve bu kişilere maaşlarının yüzde ellisi oranında aylık ek ödeme yapılacağı açıklamalar arasında yer almaktadır. Ayrıca vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarından bu şekilde görevlendirilenlere de devlet yükseköğretim kurumlarındaki eş kadrolardaki maaş esas alınarak aynı ek ödemenin yapılacağı ifade edilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Yükseköğretim Kurulu Uzman ve Denetçilerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 118. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 56. Maddesi’ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar		Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
56.1.Yükseköğretim Kurulu Uzman ve Denetçilerine Yönelik Görüşler	56.1.1. Uzman ve denetçilerin özlük hakları		1	0	2	1	4
	1 Alt tema	Toplam	1	0	2	1	4
1 Tema	1 Alt tema	Genel Toplam	1	0	2	1	4

Tablo 114 incelendiğinde yasa tasarısının 56. Maddesi’nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 4 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik

olarak üniversiteler 1, STK'ler 2 ve kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir. Bu temaya yönelik olarak akademisyenlerin görüşlerine rastlanmamıştır.

56.1. Yükseköğretim Kurulu Uzman ve Denetçilerine Yönelik Görüşler teması içerisinde *56.1.1. Uzman ve denetçilerin özlük hakları* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya yönelik olarak üniversite, STK ve kamu kurum kuruluşlarından görüş dile getirenlerin olduğu görülmektedir. Sınırlı sayıda dile getirilen görüşlerde üniversite katılımcısı, idari personeline de denetçi olma hakkının verilmesi gerektiğini vurgulanmış; STK'lerden görüşlerini dile getirenlerden bir katılımcı, denetimin kariyer mesleği olarak planlanmasını, akademisyenlere böyle bir görev verilmesinin sorunlara yol açacağını; diğer katılımcı ise vakıf üniversitelerinde görevlendirilen denetçilerin de devlet üniversitelerinde görevlendirilenlerle aynı haklara sahip olması gerektiğini vurgulamaktadır. Kamu kurumlarından bir katılımcı ise uzman ve denetçi kadrosundaki kişilerin maaşlarının öğretim üyelerinin maaşlarından fazla olmaması gerektiğine vurgu yapmaktadır.

Ü54. İdari görevde bulunan akademik personelin yanında idari personele de yükseköğretim denetçisi olarak görevlendirilme hakkı tanınmalıdır.

STK9. Ağırlığı akademik faaliyette bulunmak, bilimsel bilgi üretmek ve bunu başta öğrencileri olmak üzere topluma sunma ve aktarmak olan öğretim görevlilerinin denetçi olarak görevlendirilmeleri gereksiz ve yersiz olduğu gibi bu şekilde görevlendirilecek kişilere maaşlarının yüzde ellisi oranında ek ödeme yapılacak olması bu görevlendirmeyi maddi getirisi sebebiyle arzu edilen veya yarışma konusu hâline getiren bir konuma sokulacaktır. 2547 sayılı Kanun kapsamında idari görevlere salt maddi getirisi sebebiyle akademik personelin görevlendirilmesi konusunda yaşanan sıkıntıların bir benzeri de pekala burada yaşanacaktır. Kaldı ki Taslağın 46. Maddesinden hareketle denetim yükseköğretim kurumlarının iş ve işlemlerinin mevzuata uygunluğu noktasında olacağından denetçiliğin bir kariyer mesleği olarak planlanmaması Taslağın bir diğer eksikliğidir.

KKK17. Son düzenlemelerden sonraki hâle göre, uzman ve denetçilerin “hocalardan yüksek ücret” alabilmeleri hususuna dikkat. 2. Fıkradaki “maaş” ibaresinin yanlış yorumlara yol açmayacak biçimde tanımlanması, uygun olur.

56.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 56. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 56. Madde'sinde Türkiye Yükseköğretim Kurulu yükseköğretim uzmanı, uzman yardımcısı, yükseköğretim denetçisi ve denetçi yardımcısına yönelik açıklamalara yer verilmiştir. İç ve dış paydaşların bu madde içeriğinde oluşturulan alt

temalara yönelik toplam 4 görüş bildirdikleri görülmektedir. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 119. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 56. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaları Durumları
56. Madde	56.1.Yükseköğretim Kurulu Uzman ve Denetçilerine Yönelik Görüşler	56.1.1. Uzman ve denetçilerin özlük hakları	4	
		Genel Toplam 4		

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde, tasarının ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında denetimin kariyer mesleği olarak ele alınmadığı ve maaşların öğretim elemanlarından fazla olmasına yönelik bir ibarenin yer almadığı görülmektedir. Maddede muvafakatiyetin başkanlık kararı ile değil Genel Kurul kararı ile verilmesi konusu değiştirilmiştir. Denetim sisteminin değişmesi temelinde düşünüldüğünde denetçiliğin kariyer mesleği olması ve denetimin bağımsız kuruluşlarca yapılmasının bazı kaygıların önüne geçilebilmesi açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

57. Madde – Araştırma Geliştirme Faaliyetlerinde Çalışanlara Yapılacak Ödemeler

57.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 57. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 57. Madde'sinde araştırma geliştirme faaliyetlerinde çalışanlara yapılacak ödemelere ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddede yükseköğretim kurumları tarafından yürütülen araştırma projelerine ilişkin ön ödeme alınmasıyla tahsil edilen tutarların, ilgili yükseköğretim kurumunun bütçesine gelir ve ödenek kaydedileceği; bu tutarlar ile diğer projeler için tahsis edilen kaynaklardan ilgili

yükseköğretim kurumunun uygun göreceği projelere ilişkin tutarların ilgili yükseköğretim kurumunun bütçesine gider kaydedilmek suretiyle proje yürütücüsü adına açılacak özel hesaba aktararak kullanılacağı; bu kapsamda yapılan harcamaların 5018 sayılı Kanuna göre denetleneceği ifade edilmektedir.

Yükseköğretim kurumları tarafından yürütülen projelerde, proje süresiyle sınırlı olmak kaydıyla, proje kapsamında ve projeye ilişkin hizmetlerde görev alan öğretim elemanlarına kadrolarına bağlı olarak bir ayda ödenmekte olan tutarın yüzde 50'sini geçmemek kaydıyla proje sözleşmesinde belirlenen tutarlar üzerinden proje teşvik ikramiyesi ödenebileceği; bu ödemenin bir öğretim elemanın aynı anda birden fazla projede yürütücü olarak görevli olması durumunda en fazla bir, projeye ilişkin hizmetlerde görev alması durumunda ise en fazla iki proje için yapılacağı ve buna ilişkin esas ve usullerin Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Kurul tarafından belirleneceği belirtilmektedir. Bu kapsamda yapılacak ödemelerin toplam tutarının proje için ayrılan tutarın maddede belirtilmeyen yüzde kadarını geçemeyeceği vurgulanmaktadır.

Yükseköğretim kurumları tarafından gerçekleştirilen projeler ile bu kurumlar tarafından yürütülen dış destekli projeler için ön ödeme yapılabilmesi; bu projelerde üzerinde proje yürütülen ve söz konusu projenin aslî unsurunu teşkil eden taşıtlar hakkında 237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 9 ve 10'uncu maddelerinin uygulanamayacağı vurgulanmaktadır. Aktarılacak tutarların harcanması, muhasebeleştirilmesi ve bu madde kapsamında yapılacak ön ödemelere ilişkin esas ve usuller ile yükseköğretim kurumlarının araştırma bütçe ödeneklerinin kullanılması, tertipler arasında aktarma yapılması ve diğer bütçe işlemlerinin gerçekleştirilmesinde uygulanacak esas ve usullerin Maliye Bakanlığının görüşü doğrultusunda Kurul tarafından belirleneceği belirtilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Araştırma Geliştirme Faaliyetleri Ödemelerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo incelendiğinde yasa tasarısının 57. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 7 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 3, akademisyenler 2, STK'lar 1, kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir.

Tablo 120. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 57. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
57.1. Araştırma Geliştirme Faaliyetleri Ödemelerine Yönelik Görüşler	57.1.1. Proje ödeneklerinin kapsamı	3	2	1	1	7
	1 Alt tema Toplam	3	2	1	1	7
1 Tema	1 Alt tema Genel Toplam	3	2	1	1	7

57.1. *Araştırma Geliştirme Faaliyetleri Ödemelerine Yönelik Görüşler* teması altında 57.1.1. *Proje ödeneklerinin kapsamı* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya yönelik olarak dile getirilen görüşlerde üniversite ve akademisyenlerin ödenecek teşvik için proje sayısında sınırlama yapılmaması gerektiği; usul ve esasların TÜBİTAK örneği üzerinden yeniden düzenlenmesi gerektiği üzerinde durdukları; sınırlı sayıda görüş bildiren STK'lerin ise projelerdeki yurt dışı kaynakların kullanımında yurt dışındaki kurumların uygulamalarının esas alınması gerekliliği üzerinde durduğu görülmektedir. Kamu kurumları katılımcısı ise maddede belirtilen 237 Sayılı Taşıtlar Kanununun 9 ve 10. maddelerinin uygulanmıyor olmasını eleştirmekte ve bu durumun şeffaflık ilkesine aykırı olduğunu vurgulamaktadır.

Ü50. Projelerde yürütücüye ve araştırmacılara, yapacakları katkı oranında (TÜBİTAK projelerinde olduğu gibi) ödemeler düzenlenmelidir. Proje değerlendirmesi için Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından görevlendirilen hakemlere TÜBİTAK standartlarında değerlendirme ücretinin verilmesi ve bu ücretin her yıl Üniversite Yönetim Kurulunca belirlenmesi uygun olacaktır. Hâli hazırda BAP Projelerinde 5018 sayılı kanun uygulanmaktadır. Ancak TÜBİTAK projeleri için ayrı harcama esas ve usulleri uygulanmaktadır. TÜBİTAK projelerinde uygulanan harcama esas ve usullerine ilişkin yönetmelik, araştırmalar için uygun ve sistematığı oturmuş bir yönetmeliktir. Üniversitelerin kendi gelirleriyle karşılayacağı araştırma proje faaliyetlerindeki harcamalar TÜBİTAK projelerindeki gibi düzenlenebilmelidir. Ülke içinde tek bir araştırma kültürü oluşturabilmek adına TÜBİTAK, AB, DPT, BAP ve diğer kaynaklardan desteklenen projeler, TÜBİTAK projeleri için sağlanan imkanlar doğrultusunda yapılacak tek bir düzenleme ile yürütülebilmelidir.

A42. Yükseköğretim kurumları tarafından yürütülen projelerde bir öğretim elemanının yalnızca bir projede yürütücü olarak görev alabilmesi, projeye ilişkin hizmetlerde görev alması durumunda ise yalnızca iki proje ile sınırlandırılması bilimsel araştırmaların teşvik edilmesi ve yürütülmesinin yanı sıra özellikle geniş çaplı projelerde işbirliği yaparak bilimsel çalışmalar üretilmesi açısından oldukça kısıtlayıcı gözükmektedir

STK30. Araştırma projelerinin kaynaklarının nasıl kullanılacağı ile ilgili bu maddede şöyle bir ibare olması önemlidir: “Yurt dışından alınan kaynaklar ilgili yurt dışı kurumun şartlarına göre kullanılmalıdır”.

KKK23. Madde 56’nin üçüncü fıkrasında atıf yapılan 237 sayılı Taşıt Kanunu’nun 9. ve 10. Maddelerinin Yükseköğretim kurumları tarafından gerçekleştirilen dış destekli olanlar dahil, projelere uygulanmaması, Tasarının 2. Maddesinde zikredilen Yükseköğretim kurumunun özerk de olsa “hesap verebilirlik, şeffaflık ve kalite” ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

57.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 57. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 57. Madde’sinde araştırma geliştirme faaliyetlerinde çalışanlara yapılacak ödemelere ilişkin açıklamalar yer almaktadır. İç ve dış paydaşlar *proje ödeneklerinin kapsamı* başlıklı alt temayı oluşturan toplam 7 görüş dile getirmişlerdir. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 121. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 57. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
57. Madde	57.1. Araştırma Geliştirme Faaliyetleri Ödemelerine	57.1.1. Proje ödeneklerinin kapsamı	7	
		Genel Toplam	7	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Alt temada ödenecek teşvik için proje sayısında sınırlama yapılmaması, projelerdeki yurt dışı kaynakların kullanımında yurt dışındaki kurumların uygulamalarının esas alınması, proje kapsamında alınacak taşıtlarla ilgili olarak 237 Sayılı Taşıtlar Kanununun 9 ve 10. maddelerinin uygulanması gerektiği belirtilmektedir. Madde içeriği incelendiğinde dile getirilen görüşlere yönelik ve herhangi bir konuda değişikliğe rastlanmamıştır. Bu madde içeriğinde kamu kurumları tarafından dile getirilen ve resmi bir uygulamaya işaret eden düzenlemenin yapılmamasının devlet kurumları arasındaki işbirliğinin yeterli olmadığının göstergesi olduğu söylenebilir.

58. Madde – Yükseköğretim Kurumlarında Öğrencilerin Kısmî Zamanlı Çalışması

58.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 58. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 58. Madde'sinde yükseköğretim kurumlarında öğrencilerin kısmî zamanlı çalışmasıyla ilgili açıklamalar yer almaktadır. Madde içeriğinde hizmetlerine ihtiyaç duyulan öğrencilerin öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumlarındaki geçici işlerde kısmî zamanlı olarak çalıştırılabileceği ifade edilmektedir. Bu şekilde çalıştırılan öğrencilerin bu çalışmalarından dolayı işçi olarak kabul edilmeyeceği; öğrencilere bir saatlik çalışma karşılığı ödenecek ücretin 4857 sayılı İş Kanunu gereğince 16 yaşından büyük işçiler için belirlenmiş olan günlük brüt asgari ücretin dörtte birini geçmemek üzere, yükseköğretim kurumu yönetim kurulu tarafından belirleneceği belirtilmektedir. Ayrıca kısmî zamanlı çalışma karşılığı ücret ödenmesinin Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından verilmekte olan burs veya öğrenim kredisinin kesilmesi veya aynı Kuruma ait yurtlardan yararlanma hakkının kaldırılması sonucunu doğurmayacağı; haftalık çalışma süreleri ile diğer usul ve esasların Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Kurul tarafından belirleneceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Öğrencilerin Kısmî Zamanlı Çalışmasına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temayı şekillendiren sayılar yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo incelendiğinde yasa tasarısının 58. Maddesi'ne yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 3 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 1, akademisyenler 1 ve STK'lar 1 görüş dile getirmişlerdir. Kamu kurum ve kuruluşlarının bu temaya yönelik görüşlerine rastlanmamıştır.

Tablo 122. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 58. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
58. 1. Öğrencilerin Kısmi Zamanlı Çalışmasına Yönelik Görüşler	58.1.1. Öğrencilerin çalışma şartları	1	1	1	0	3
	1 Alt tema	1	1	1	0	3
1 Tema	1 Alt tema	1	1	1	0	3

58.1. Öğrencilerin Kısmî Zamanlı Çalışmasına Yönelik Görüşler teması altında 58.1.1. Öğrencilerin çalışma şartları alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin sınırlı sayıdaki görüşlerde üniversitelerin kısmî zamanlı çalışan öğrencilerin çalışma süreleri ve sosyal haklarının neler olacağı üzerinde durduğu; akademisyenlerin her eğitim öğretim yılı başında ücretlerin tekrar belirlenmesi gerektiğini vurguladığı; STK'lerin ise sosyal güvenlik mevzuatındaki konumlarının belirlenmesi gerektiğini belirttiği görülmektedir.

Ü69. Yükseköğretim kurumlarında öğrencilerin kısmi zamanlı çalıştırılması yükseköğretim kurumlarında öğrencilerin kısmi zamanlı çalıştırılması olumludur. Hizmetine ihtiyaç duyulan bu öğrencilerin haftalık çalışma sürelerinin ve sosyal haklarının ne olacağı yasada belirtilmelidir.

A67. Hizmetlerine ihtiyaç duyulan öğrenciler, öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumlarındaki geçici işlerde eğitim öğretimlerini aksatmayacak ve bir ayrıcalığa neden olmadan kısmî zamanlı olarak çalıştırılabilir. Bu şekilde çalıştırılan öğrenciler, bu çalışmalarından dolayı işçi olarak kabul edilmez. Kısmî zamanlı olarak çalıştırılan öğrencilere bir saatlik çalışma karşılığı ödenecek ücret, 4857 sayılı İş Kanunu gereğince 16 yaşından büyük işçiler için belirlenmiş olan günlük brüt asgari ücretin dörtte birini geçmemek üzere, yükseköğretim kurumu yönetim kurulu tarafından her yarıyıl başında belirlenir. Kısmî zamanlı çalışma karşılığı ücret ödenmesi, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından verilmekte olan burs veya öğrenim kredisinin kesilmesi veya aynı Kuruma ait yurtlardan yararlanma hakkının kaldırılması sonucunu doğurmaz. Kısmî zamanlı olarak öğrenci çalıştırılmasına ilişkin haftalık çalışma süreleri ile diğer usul ve esaslar Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Kurul tarafından belirlenir.

STK24. Yükseköğretim kurumlarında öğrencilerin kısmi zamanlı çalışması başlıklı 58. Maddede, isabetli olarak 4857 sayılı İş Kanunu kapsamı dışında tutulan ve “öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumlarındaki geçici işlerde kısmi zamanlı olarak” çalıştırılacak öğrencilerin sosyal güvenlik mevzuatı karşısındaki korumalarının da Taslakta açığa kavuşturulması yerinde olacaktır.

58.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 58. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 58. Madde’sinde yükseköğretim kurumlarında öğrencilerin kısmî zamanlı çalışmasıyla ilgili açıklamalara yer verilmiştir. İç ve dış paydaşlardan toplam 3 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler öğrencilerin çalışma şartları alt temasını oluşturmaktadır. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 123. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 58. Madde’sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

58. Madde	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
	58. 1. Öğrencilerin Kısmi Zamanlı Çalışmasına Yönelik Görüşler	58.1.1. Öğrencilerin çalışma şartları	3	
	Genel Toplam			3

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Görüşlerde üniversitelerin kısmî zamanlı çalışan öğrencilerin çalışma süreleri ve sosyal hakları üzerinde durulduğu, her eğitim öğretim yılı başında ücretlerin tekrar belirlenmesi gerektiğinin vurgulandığı ve sosyal güvenlik mevzuatındaki konumlarının belirlenmesi gerektiği görülmektedir.

Maddenin her iki hâli de karşılaştırıldığında görüşler doğrultusunda bir değişiklik yapılmadığı belirlenmiştir. Maddenin son hâline yükseköğretim kurumlarında tıp ve diş hekimliği fakültelerinin son sınıfında bulunan öğrencilere öğretim üyesi

rehberliğinde yaptıkları uygulama çalışmaları karşılığında ilgili kurumlarının bütçesinden her ay 4350 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık ücret ödeneceği ve bu ödemeden herhangi bir vergi kesilmeyeceğine yönelik bir madde eklenmiştir. Öğrencilerin kısmi zamanlı çalışmasına ilişkin ayrıntıların ele alınması gerektiği bu nedenle yönetmelik çıkarılması gerektiği düşünülmektedir.

59. Madde – Unvanların Korunması

59.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 59. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 59. Madde'sinde unvanların korunması ile ilgili açıklamalar yer almaktadır. Maddede öğretim üyelerinin bu kanunda yazılı hükümler dışında kazanmış oldukları akademik unvanlarından yoksun bırakılamayacağı; başka bir işe geçmek, emekli olmak veya istifa etmek ya da müstafi sayılmak yoluyla öğretim görevinden ayrılanların akademik unvanlarını taşıyabilecekleri ancak unvan dönemi içinde yükseköğretim kurumlarında fiilen iki yıl görev yapmaları gerektiği ifade edilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Unvanların Korunmasına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temasını şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 124. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 59. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
59.1. Unvanların Korunmasına Yönelik Görüşler	59.1.1. Akademik unvanın taşınabilmesi	3	2	0	1	6
	1 Alt tema	3	2	0	1	6
1 Tema	1 Alt tema	3	2	0	1	6

Tablo 120 incelendiğinde yasa tasarısının 59. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 6 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 3, akademisyenler 2, kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir. Bu temaya ilişkin olarak STK'lerin görüşlerine rastlanmamıştır.

59.1. *Unvanların Korunmasına Yönelik Görüşler* teması altında 59.1.1. *Akademik Unvanların Taşınabilmesi* alt teması yer almaktadır. Bu temaya ilişkin olarak STK'ler haricinde diğer paydaşlardan görüşlerini dile getirenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilenlerde unvanların taşınabilmesine yönelik farklı görüşler yer almaktadır. Örneğin üniversitelerden bir katılımcı unvanların üniversite dışında kullanılmaması gerektiğini ifade ederken başka bir üniversite unvanların kurum dışında kullanılmasının gereksiz olduğunu belirtmektedir. Aynı bakış açısı akademisyenler arasında da yer almaktadır. Akademisyenlerden bir katılımcı unvanların korunması gerektiğini belirtirken bir diğeri akademik unvanın “doktor”luk olduğunu diğer unvanların kadrolara ait olduğunu vurgulamaktadır. Ancak yükseköğretim dışında kullanabilmek için unvan dönemi içerisinde iki yıl çalışma şartına hem üniversitelerden hem de kamu kurumlarından katılımcılar karşı çıkmışlardır.

Ü96. “Profesörlük, doçentlik veya yardımcı doçentlik unvanlarını kazananlar her unvan dönemi içinde yükseköğretim kurumlarında fiilen iki yıl görev yapmadıkları takdirde yükseköğretim kurumları dışındaki çalışmalarından da bu unvanı kullanamazlar” düzenlemesi getirilmiştir. Bu düzenlemeyi akademik unvanların mantığı ile bağdaştırmak mümkün değildir. Şöyle ki, akademik unvanlar verilmez, alınır. Diğer bir deyişle kişisel olarak yeterli olmadığı sürece hiç kimse bu unvanları alamaz.

A18. Diplomayla kullanılmaya hak kazanılan tek akademik unvan Doktor unvanıdır. Diğerleri Yardımcı Doçent, Doçent ve Profesör gibi unvanlar diplomayla verilmez ve sadece kadro unvanlarıdır. Bu nedenle yurt dışında da sadece o kadroda görev yaptığınız sürece resmi bir unvan olarak kullanılabilir.

KKK17. “Doçentlik” unvanı “merkezî sınavla alındığında, kurum dışı kullanım için iki yıl bu ünvanla çalışmış olma şartı, çok anlamlı olmaz.

59.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 59. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 59. Madde'sinde unvanların korunması ile ilgili açıklamalar yer almaktadır. İç ve dış paydaşlar tarafından *akademik unvanların taşınabilmesi* alt temasını oluşturan toplam 6 görüş dile getirilmiştir. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 125. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 59. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
59. Madde	59.1. Unvanların Korunmasına Yönelik Görüşler	59.1.1. Akademik unvanın taşınabilmesi	6	
	Genel Toplam			6

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre incelendiğinde dile getirilen görüşlerin dikkate alındığı ve unvanın taşınabilmesi iki yıl dönemi içerisinde çalışma şartının maddenin son hâlinden çıkarıldığı görülmüştür. Akademik unvanın bir değerinin olduğu ve kolay bir şekilde elde edilmediği düşünüldüğünde unvanların taşınmasına yönelik bir kısıtlamanın gereksiz olacağı söylenebilir.

60. Madde – Yükseköğretim Kurumlarına Dönüş

60.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 60. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 60. Madde'sinde yükseköğretim kurumlarına dönüş ile ilgili açıklamalar yer almaktadır. Maddede milletvekilliğine veya Bakanlar Kurulu üyeliğine seçilen öğretim üyelerin bu görevlerde geçirdikleri süreler hesaba katılmak ve buna göre aylık dereceleri yükseltmek, meslek unvan ve sıfatlarını kazanma ile ilgili hükümler saklı kalmak şartıyla

başvuruları hâlinde bu Kanun hükümlerine göre ayrıldıkları yükseköğretim kurumuna kadro koşulu aranmaksızın dönebilecekleri ifade edilmektedir.

Yükseköğretim kurumlarından, mahkeme veya disiplin kararları ile çıkarılanlar hariç olmak üzere, herhangi bir nedenle kendi isteği ile ayrılan öğretim üyelerinin başvuruları üzerine bu Kanun hükümleri çerçevesinde kadro koşulu aranmaksızın tekrar ayrıldıkları yükseköğretim kurumlarına dönebilecekleri; Türkiye Yükseköğretim Kurulu Başkan ve üyeliklerine, rektör ve dekanlıklara yükseköğretim kurumları ile bir kamu görevinde iken seçilenlerden, süresini tamamlayarak veya süresi sona ermeden ayrılanların, bu görevlerinde geçirdikleri süreler hesaba katılmak ve buna göre aylık ve dereceleri yükseltmek suretiyle meslek, unvan ve sıfatları dikkate alınarak ayrıldıkları tarihten itibaren kendi kurumlarına boş kadro koşulu aranmaksızın dönüş yapabilecekleri belirtilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Yükseköğretim Kurumlarına Dönüşe Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 126. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 60. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
60.1. Yükseköğretime Dönüşe Yönelik Görüşler	60.1.1. Kuruma dönüş koşulları	3	1	1	0	5
	60.1.2. Maddeye eklenmesi istenenler	0	1	0	1	2
	1 Alt tema	3	2	1	1	7
1 Tema	1 Alt tema	3	2	1	1	7

Tablo 122 incelendiğinde yasa tasarısının 60. Maddesi'ne yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 7 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 3, akademisyenler 2, STK'lar 1 ve kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir.

60.1. *Yükseköğretim Kurumlarına Dönüşe Yönelik Görüşler* teması altında yer alan 60.1.1. *Kuruma dönüş koşulları* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin tüm paydaşlardan görüş bildirilenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde koşulsuz geri dönüşlerin önünün açılmasının keyfiliğe sebebiyet vereceği üzerinde durulmaktadır. Bu nedenle “ihtiyaç hâlinde, boş kadro bulunması durumunda” gibi ifadelerin eklenmesiyle keyfiliğin önüne geçilebileceği belirtilmektedir.

Ü29. Koşulsuz geri dönüş sistemi kesinlikle uygun değildir. Bu uygulama şu ana kadar çok fazla suiistimal edilmiştir. Maddenin “... herhangi bir nedenle kendi isteği ile ayrılan öğretim üyelerinin başvuruları üzerine, bu Kanun hükümleri çerçevesinde hizmetine ihtiyaç duyulması hâlinde kadro koşulu aranmaksızın tekrar ayrıldıkları yükseköğretim kurumlarına dönerler” şeklinde değiştirilmesi daha uygun olacaktır.

A4. Tasarının 60. Maddesinin 1-2 ve 3. Fıkralarında; Öğretim Üyelerinin boş kadro koşulu aranmaksızın kurumlarına dönüşleri yapılır ifadesi bulunmaktadır. Anılan maddeden Üniversitelerde ilgili ADB.’nda boş kadronun bulunmaması hâlinde ya da boş kadro bulunması durumunda da YÖK’ten kullanma izni alınmaksızın öğretim üyelerinin atamalarının yapılacağı anlaşılmaktadır. Ancak mevcut uygulamada YÖK’nun kullanma izni olmaksızın bu kadrolara atamaların yapılamayacağı bilinmektedir. Anılan maddedeki çelişkilerin giderilmesi gerekmektedir.

STK2. Kanunda yer alan ifade: Yükseköğretim Kurumlarına Dönüş ile ilgili 60. Maddenin 2. fıkrası- “.... herhangi bir nedenle kendi isteği ile ayrılan öğretim üyeleri başvuruları üzerine bu Kanun hükümleri çerçevesinde kadro koşulu aranmaksızın tekrar ayrıldıkları yükseköğretim kurumlarına dönerler” diye geçmektedir.

Konu Hakkında Görüşümüz: Bu ibare “.....kurumlarına dönebilirler” şeklinde düzeltilmelidir. Kanunun önceki hâlinde de “... dönebilirler” şeklinde yazılmıştır. Aksi hâlde kendi isteğiyle geri dönmek isteyenleri her durumda kabul etmek zorunluluğu doğar ki bu da kurumların ihtiyaç fazlası eleman çalıştırması ve kamu zararı ile sonuçlanır.

60.1.2. *Maddeye eklenmesi istenenler* alt temasına yönelik olarak akademisyenlerden ve kamu kurumlarından görüş dile getirenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde akademisyenlerin maddeye belediye başkanlığı, kamu kurumları katılımcısının ise TÜBİTAK ve TÜBA gibi kuruluş üst yöneticiliği görevlerinin de eklenmesi gerektiğini belirttikleri görülmektedir.

A31. Kanunun 60.maddesinin 1.ve 2. Fıkraların başına “Belediye /Büyükşehir Belediye Başkanlığı...” ibaresinin eklenmesi,

KKK17. “Yükseköğretim kurumlarına dönüş”le ilgili 60. Md. 3. Fıkrasında sayılan görevlere TÜBA ve TÜBİTAK gibi akademik/bilimsel kuruluş üst yöneticiliklerinin eklenmesi hususu da yeniden değerlendirilmelidir.

60.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 60. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 60. Madde’sinde yükseköğretim kurumlarına dönüş ile ilgili açıklamalar yer almaktadır. İç ve dış paydaşlardan toplam 7 görüş dile getirilmiş ve *kuruma dönüş koşulları* ile *maddeye eklenmesi istenenler* alt temaları oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 127. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 60. Madde’sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
60. Madde	60.1. Yükseköğretime Dönüşe Yönelik Görüşler	60.1.1. Kuruma dönüş koşulları	5	
		60.1.2. Maddeye eklenmesi istenenler	2	
	Genel Toplam		7	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

İlk alt temada koşulsuz geri dönüşlerin keyfiliğe sebebiyet vereceği vurgulanmakta ve “ihtiyaç hâlinde, boş kadro bulunması durumunda” gibi ifadelerin eklenerek bu sorunun çözülebileceği dile getirilmektedir. İkinci alt temada paydaşlar TYK başkanlığına, yürütme kurulu üyeliğine, rektör ve dekanlık gibi görevlere belediye başkanlığı, TÜBİTAK ve TÜBA gibi kuruluşların üst yöneticiliğinin eklenmesini vurgulamaktadırlar. Maddenin her iki hâli de karşılaştırıldığında görüşler doğrultusunda bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir.

61. Madde – Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Elemanlarının Emeklilik Yaşı ve İdarî Görevlere Atanmada Yaş Haddi

61.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 61. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 61. Madde'sinde öğretim elemanlarının emeklilik yaşı ve idari görevlere atanmada yaş haddine ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddede devlet yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanları için zorunlu emeklilik yaşının altmış yedi yaşı doldurulduğu tarih olduğu ifade edilmektedir. Altmış yedi yaşını dolduran öğretim elemanlarının emekli olduktan sonra üniversitelerde sözleşmeli olarak çalışabilecekleri; vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında öğretim üyelerinin idarî görevlerinin yetmiş iki yaşı doldurulduğu tarihte sona ereceği belirtilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Emeklilik Yaşı ve İdari Görevlere Atanmada Yaş Haddine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 128. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 61. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
61.1. Emeklilik Yaşı ve İdari Görevlere Atanmada Yaş Haddine Yönelik Görüşler	61.1.1. Emeklilik sonrası çalışma uygulamaları	3	2	0	1	6
	1 Alt tema	3	2	0	1	6
1 Tema	1 Alt tema	3	2	0	1	6

Tablo 124 incelendiğinde yasa tasarısının 61. Maddesi'ne yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 6 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 3, akademisyenler 2, kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir. Bu temaya ilişkin STK'lerin görüşlerine rastlanmamıştır.

61.1. Emeklilik Yaşı ve İdari Görevlere Atanmada Yaş Haddine Yönelik Görüşler teması altında yer alan *61.1.1. Emeklilik sonrası çalışma uygulamaları* alt temasına yönelik görüşler incelendiğinde görüşlerde akademisyenlerin emeklilik sonrası çalışabilmelerine ilişkin sadece zorunlu emekliliğin değil normal emekliliğin ifade olarak eklenmesi gerektiği ve emeklilik sonrası sözleşmeli çalışabilmek için görevlendirme yetkisinin üniversiteye bırakılması gerektiği belirtilmektedir.

Ü50. Emekli öğretim üyesinin sözleşmeli çalışma şartı olarak, ilgili anabilim/anasanat dalının teklifi eklenmelidir

A75. Yaş haddinden emekli olan akademik personelin emekli olduktan sonra kurumlarında yeniden görevlendirilme usulü belirlenmiştir. Ancak bu madde böyle bir görevlendirmeye cevaz vermekle yetinmekte, bu görevlendirmenin ne şekilde olacağına ve işlemine ilişkin herhangi bir açıklık getirmemektedir. Bilimsel ve idarî özerkliğin bir gereği olarak bu türden görevlendirmelerde inisiyatif üniversitenin yetkili organlarına bırakılmalıdır. Şu hâlde bu fıkranın şu şekilde yazılması uygun olacaktır: “Altmış yedi yaşını dolduran öğretim elemanları emekli olduktan sonra yükseköğretim kurumlarında, bu kişilerin çalışacağı bölümün bölüm kurulu kararına istinaden ilgili fakülte ve enstitülerin önerisi, Senato’nun uygun görüşü ve Konsey’in, Konsey bulunmayan kurumlarda rektörün onayı ile sözleşmeli olarak çalışabilirler. Bu kişiler herhangi bir idarî görev alamazlar”.

KKK25. 61. maddenin 2. Fıkrası “Öğretim elemanları emekli olduktan sonra üniversitelerde sözleşmeli olarak çalışabilirler.” biçiminde değiştirilmelidir. Bu şekilde hem kamu üniversitelerinden kopuş geciktirilecek hem de tercihleri hâlinde yaş haddinden önce dileyen öğretim elemanlarının emekli olup sözleşmeli olarak istihdam edilmeleri olanaklı hâle gelecektir.

61.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 61. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 61. Madde’sinde öğretim elemanlarının emeklilik yaşı ve idari görevlere atanmada yaş haddine ilişkin açıklamalar yapılmıştır. İç ve dış paydaşlar tarafından dile getirilen toplam 6 görüş bağlamında *emeklilik sonrası çalışma uygulamaları* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Alt temada akademisyenlerin emeklilik sonrası çalışabilmeleri için sadece zorunlu emekliliğin değil normal emekliliğin kabul edilmesi ve emeklilik sonrası sözleşmeli çalışabilmek için üniversitenin yetkili olması gerektiği belirtilmektedir.

Tablo 129. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 61. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaları
61. Madde	61.1. Emeklilik Yaşı ve İdari Görevlere Atanmada Yaş Haddine Yönelik Görüşler	61.1.1. Emeklilik sonrası çalışma uygulamaları	6	
	Genel Toplam			6

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında dile getirilen görüşlere yönelik bir değişikliğin yapılmadığı görülmektedir. Ancak madde içeriğine büyükşehir statüsü dışındaki illerde 2006 yılı ve sonrasında kurulan yükseköğretim kurumlarında yaş haddinin yetmiş iki yaşın doldurulduğu tarih olduğu ibaresi eklenmiştir.

62. Madde – Öğretim Elemanlarının Görev Yaptıkları Yükseköğretim Kurumu Dışında Diğer Yükseköğretim Kurumları, Kamu Kuruluşları ve Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarında Görevlendirilmesi

62.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 62. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 62. Madde'sinde öğretim elemanlarının farklı kurumlarda görevlendirilmesiyle ilgili açıklamalar yer almaktadır. Maddede devlet yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim üyelerinin ihtiyacı olan devlet, vakıf ve özel yükseköğretim kurumları ile Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumlarında, bu kurumların isteği, kendi muvafakati ve ilgili yükseköğretim kurumunun yönetim kurulu kararı ile en az bir eğitim-öğretim yılı için görevlendirilebileceği ifade edilmektedir.

Devlet yükseköğretim kurumlarında, ildeki diğer yükseköğretim kurumlarından görevlendirilebilecek öğretim elemanı bulunmaması hâlinde, başka illerdeki yükseköğretim kurumlarından ders vermek üzere öğretim elemanı görevlendirilebileceği;

il dışında görevlendirilen  ğretim elemanlarına 6245 sayılı Harcırah Kanununa göre geçici görev yolluğu ve birinci öğretimde unvanı için belirlenmiş olan ek ders ücretinin iki katı ek ders  creti ödeneceği; yapılacak görevlendirmelerin üst üste iki, toplamda ise dört  ğretim yılını aşamayacağı belirtilmektedir.

Öğretim elemanlarının ilgili kurumların talebi ve kendisinin muvafakati,  niversite yönetim kurulunun uygun görmesi ve rektörün onayı ile ihtiyaç duyulan konularda, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilebileceği; kadrosunun bulunduğu yükseköğretim kurumlarındaki aylık ve fiilen çalışma karşılığı olmayan diğer malî hakları ile diğer hakları devam edeceği; vakıf ve özel yükseköğretim kurumlarında görevlendirilen  ğretim elemanlarına yapılan brüt  demeler bir protokol çerçevesinde ilgili vakıf veya özel yükseköğretim kurumu tarafından görevlendirilen  ğretim elemanının kadrosunun bulunduğu Devlet  niversitesine ödeneceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının yönetim ve denetim organlarında görev üstlenen  ğretim üyelerinin kurumlarından aylıksız izinli sayılacağı; kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilen  ğretim elemanlarına kendi kurumlarından alacakları malî ve sosyal hakların yanı sıra, görevlendirildikleri kurumda yürüttükleri görev için birinci derecenin dördüncü kademesinde bulunan bir genel müdürün aylık gösterge ve ek gösterge brüt tutarının üç katını geçmemek üzere ilgili bakan tarafından tespit edilecek tutarda ayrıca ödeme yapılacağı; bu ödemenin damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmayacağı; bu kişilerin görevlendirildikleri kurumlarca kendilerine bu suretle yapılan ödemeleri döner sermayelere yatırmak zorunda olmadıkları ve görev yapacakları kurumca bu ödeme dışında başkaca bir ödeme yapılmayacağı vurgulanmaktadır.

Son olarak  ğretim elemanları ile tabi oldukları özel kanunlarda engel hüküm bulunmayan diğer kamu görevlilerinin rızaları alınmak kaydıyla, rektörün görüşü veya ilgili kuruluşun muvafakati ile Kurulda her seferinde bir yılı geçmemek üzere geçici olarak görevlendirilebilecekleri açıklanmaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema * ğretim Elemanı Görevlendirmelerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 130. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 62. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
62.1. Öğretim Elemanı Görevlendirmelerine Yönelik Görüşler	62.1.1. Görevlendirme uygulamaları	2	1	0	1	4
	1 Alt tema	2	1	0	1	4
	1 Tema	2	1	0	1	4

Tablo 126 incelendiğinde yasa tasarısının 62. Maddesi'ni oluşturan temalara yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 4 görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 2, akademisyenler 1 ve kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir.

62.1. Öğretim Elemanı Görevlendirmelerine Yönelik Görüşler teması altında *62.1.1. Görevlendirme Uygulamaları* alt teması yer almaktadır. Tüm paydaş gruplarından görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Sınırlı sayıda dile getirilen görüşlerde başka ilden görevlendirme yapılması üzerinde durulmaktadır. Üniversiteler görevlendirmelerdeki dört yıllık sınırlamanın takibinin zor olduğu ve yurt dışı görevlendirmelerinin de bu maddeye eklenmesi üzerinde dururken akademisyenleri temsil eden katılımcı il dışı görevlendirme yapılmadan önce ildeki öğretim elemanlarının iyi araştırılması gerektiğini ifade etmektedir. Kamu kurum ve kuruluşlarından bir katılımcı ise görevlendirmelerin en az bir yarıyıl olarak yapılması gerektiğini belirtmektedir.

Ü102. (4) Bu fıkra da geçen 4 yıl kısıtlaması rasyonel olmayıp ne takibi ne de kontrolü mümkün görünmemektedir. Bu kısıtlama ile nasıl bir fayda umulduğu aksi durumun ne gibi negatif etkiler doğurabileceği anlaşılamamıştır.

A8. (3) üçüncü fıkra da öngörüldüğü şekilde, diğer illerden görevlendirilen öğretim elemanlarına ödenecek ek ders ücreti normal ek ders ücretlerinin 2 katı olduğundan, özellikle ikinci öğretim ders ücretleri diğer illerden gelen öğretim elemanlarına çok cazip gelmektedir (normal ücretin 4 katının %60 zamlı tutarı). Bu da, üniversitede o dersi verecek öğretim elemanı mevcutken, diğer illerdeki (özellikle yakın iller) üniversitelerden yoğun

olarak öğretim elemanı görevlendirilmesini gündeme getirmektedir. Bu nedenle, fıkarda yer alan “yükseköğretim kurumunda ya da o ildeki diğer üniversitelerde görevlendirilebilecek öğretim elemanı bulunmaması” durumunun somut olarak saptanması ve denetlenmesi yönünde bir düzenleme yapılmasında yarar bulunmaktadır.

KKK17. Öğretim elemanlarının diğer üniversiteler, kamu kuruluşları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında görevlendirilmesi, mevcut düzenlemeye oldukça benzer şekilde, 62. md.de düzenlenmiştir. Burada, 1. Fıkradaki “...en az bir eğitim-öğretim yılı..” ibaresinin uygulamada sorun oluşturabileceği, bu nedenle, söz gelimi “..en az bir yarıyıl..” gibi daha kısa bir sürenin yer alması uygun görünmektedir.

62.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 62. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 62. Madde’sinde öğretim elemanlarının farklı kurumlarda görevlendirilmesiyle ilgili açıklamalara yer verilmiştir. İç ve dış paydaşların toplam bildirdiği 4 görüş bağlamında *görevlendirme uygulamaları* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Alt temada görevlendirmelerdeki dört yıllık sınırlamanın takibinin zor olması, yurt dışı görevlendirmelerinin de bu maddeye eklenmesi, il dışı görevlendirme yapılmadan önce ildeki öğretim elemanlarının iyi araştırılması, görevlendirmelerin en az bir yarıyıl olarak yapılması konuları üzerinde durulmuştur.

Tablo 131. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 62. Madde’sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
62. Madde	62.1. Öğretim Elemanı Görevlendirmelerine Yönelik Görüşler	62.1.1. Görevlendirme uygulamaları	4	
	Genel Toplam			4

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Maddenin her iki hâli de karşılaştırıldığında görüşler doğrultusunda bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Madde içeriğine rektör ve dekan olarak görevlendirilenlerin sürelerinin bitimine kadar görevlendirilebileceklerine ilişkin bir açıklama eklenmiştir. Görevlendirmelerin yapılırken ihtiyaçların gözetilmesi ve süre kısıtlamasının yeniden gözden geçirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

63. Madde – Yurt içinde ve Yurt dışında Görevlendirme

63.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 63. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 63. Madde'sinde öğretim üyelerinin yurt içinde ve yurt dışında görevlendirmelerine yönelik açıklamalar yer almaktadır. Maddede öğretim elemanlarının kurumlarından yolluk ve yevmiye almaksızın yurt içinde ve dışında bilimsel ve mesleki toplantılara katılmalarına, araştırma ve inceleme gezileri yapmalarına, araştırma ve incelemenin gerektirdiği yerde bulunmalarına, bir haftaya kadar dekan, enstitü, konservatuar veya meslek yüksekokulu müdürlerinin, on beş güne kadar rektörlerin izin verebileceği ifade edilmektedir. Bu şekilde on beş günü aşan veya yolluk ve harcırah verilmesini gerektiren ve üç ayı geçmeyecek araştırma ve incelemelerde masrafların yükseköğretim kurumu ya da buna bağlı birimlerin bütçesinden veya döner sermaye gelirlerinden ödenmesi gereken durumlarda, ilgili yönetim kurulunun kararı ve rektörün onayı gerekli olduğu belirtilmektedir.

Öğretim elemanlarının yurt dışına gönderilme hâlleri dışında mesleklerine ait hizmetlerde yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak için Kurulun teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca üniversiteler itibariyle bir yılı geçmeyecek şekilde her yıl belirlenecek kontenjan ve süreler dahilinde yurt dışına gönderilebilecekleri gibi aynı amaçlarla dış burslara dayanılarak da gönderilebilecekleri; belirlenen kontenjanların üniversiteye bağlı birimler arasından dağıtımının üniversite yönetim kurulunun kararı ve rektörün onayı, gönderilmenin ise ilgili yönetim kurulunun kararı ve rektörün onayı ile olacağı; zorunlu hâllerde yurt dışında kalma süresi ilgili yönetim kurulunun kararı ve rektörün onayı ile yarısına kadar uzatılabileceği; hak ve yükümlülükleri bakımından 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aynı amaçla

yurt dışına gönderilenlerin tabi oldukları hükümlere tabi olunacağı; ancak bunlara yapılacak ödemenin miktarının devlet memurlarına yapılacak ödemeyi geçmemek üzere üniversite yönetim kurulunca daha düşük olarak tespit edilebileceği; öğretim elemanlarından kendilerine yurt dışı kuruluşlarınca burs veya ücret sağlananların görev yapacakları sürece Kurulun belirleyeceği esaslara göre üniversite yönetim kurulunun kararı ile aylıklı veya aylıksız izinli de sayılabileceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Ayrıca Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Türk Cumhuriyetleri ve Akraba Topluluklardaki yükseköğretim kurumlarının ihtiyaç duyması hâlinde öğretim üyelerine üst üste iki yılı, toplamda üç yılı aşmamak ve bütün özlük hakları saklı kalmak üzere üniversite yönetim kurulunun kararı ile aylıklı izin verilebileceği de maddede yer alan açıklamalar arasındadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Öğretim Elemanlarının Yurt İçi ve Yurt Dışında Görevlendirmelerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo incelendiğinde yasa tasarısının 63. Maddesi'ne yönelik olarak toplam 6 görüş bildirildiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 3, akademisyenler 1, STK'ler 1, kamu kurum ve kuruluşları 1 görüş dile getirmişlerdir.

Tablo 132. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 63. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
63.1. Öğretim Elemanlarının Yurt İçi ve Yurt Dışı Görevlendirmelerine Yönelik Görüşler	63.1.1. Görevlendirmelerdeki uygulamalar	3	1	1	1	6
	1 Alt tema	3	1	1	1	6
1 Tema	1 Alt tema	3	1	1	1	6

63.1. *Öğretim Elemanlarının Yurt İçi ve Yurt Dışında Görevlendirmelerine Yönelik Görüşler* teması altında 63.1.1. *Görevlendirmelerdeki uygulamalar* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin olarak tüm paydaşlardan görüşlerini dile getirenlerin olduğu görülmektedir. Bu görüşlerde üniversitelerin aylıklı ve aylıksız izinlerin net bir şekilde düzenlenerek benzer durumlarda farklı uygulamaların önüne geçilmesi gerektiği, rektörün harcırının yönetim kurulu tarafından yapılması, ilk yıl aylıklı ikinci yıl aylıksız izin verilmesi gibi konular üzerinde dururken akademisyenlerin de aylıklarda kesinti yapılmaması yönünde üniversitelerle benzer görüşlere sahip olduğu görülmektedir. STK'lerden bir katılımcı rektör imzasının bürokratik hantallık olarak nitelerken kamu kurumların bir katılımcı sürelerin uzatılması yönünde görüşlerini ifade etmektedirler.

Ü84. Aylıklı veya aylıksız yerine net bir şey söylenmeli, aynı kurumda benzer durumlar için farklı uygulamalara fırsat verilmemelidir. Ya da aylıklı olunacak süre belirlenip daha fazlası aylıksız olacaktır şeklinde bir düzenleme yapılabilir.

A42. Öğretim elemanlarının mesleki gelişim, eğitim ve staj amaçlı yurtdışı olanaklarından faydalanması durumunda maaşlarına yansıyacak kesintinin, söz konusu gelişim fırsatlarından faydalanmayı engelleyeceği düşünülebilir (m63).

STK30. Bu maddeyle bilimsel/mesleki toplantıya katılmada rektör imzası gerekmektedir. Bu ve benzer davranışlar ABD'de görülmez ve işi kolaylaştırıcı sistemin oluşmasına gayret edilir.

KKK4. Akademik çalışmalara katkı sağlamak amacıyla ülkemizden akademisyen taleplerinin karşılanmasının önemli olduğu değerlendirilmektedir. Bu çerçevede taslağın 63. maddesinin bir dönemden iki üç yıla kadar bu tür görevlendirmelerin yapılabilmesine imkan tanıyacak şekilde düzenlenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

63.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 63. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 63. Madde'sinde öğretim üyelerinin yurt içi ve yurt dışında görevlendirmeleri ele alınmıştır. İç ve dış paydaşlar tarafından dile getirilen toplam 6 görüş temelinde *görevlendirmelerdeki uygulamalar* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 133. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 63. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
63. Madde	63.1. Öğretim Elemanlarının Yurt İçi ve Yurt Dışı Görevlendirmelerine Yönelik Görüşler	63.1.1. Görevlendirmelerdeki uygulamalar	6	
	Genel Toplam			6

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre incelendiğinde görüşler doğrultusunda bir değişikliğin yapılmadığı görülmektedir. Ancak maddenin son hâlinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Türk Cumhuriyetleri ve Akraba Topluluklardaki yükseköğretim kurumlarının ihtiyaç duyması hâlinde öğretim üyelerinin üst üste iki yıl toplamda üç yıl görevlendirilmesine ilişkin ifadeden üst üste iki yıl sınırlaması kaldırılmıştır.

64. Madde – İdari Görevlere Atamalar

64.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 64. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 64. Madde'sinde idari görevlere atamalara ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddede yükseköğretim kurumlarında genel sekreter, genel sekreter yardımcısı, daire başkanı, müdür, hukuk müşaviri, iç denetçi ve memurların üniversite yönetim kurulunun görüşü alınarak rektör tarafından atanacağı; fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu sekreterinin atamasının ilgili dekan ve müdürün önerisi üzerine rektör tarafından yapılacağı ifade edilmektedir.

Genel sekreter, genel sekreter yardımcısı, daire başkanı, fakülte sekreteri, enstitü sekreteri, konservatuar sekreteri, meslek yüksekokulu sekreteri ve müdür olarak atanabilmek için lisans diplomasına sahip olma şartı olduğu belirtilmektedir.

Genel sekreterin görev süresi rektörün görev süresinin sona ermesiyle kendiliğinden sona ereceği; bu göreve atanmış kişilerin görev süresi sona erenler ile görev süresi sona ermeden görevden alınanların boş kadro şartı aranmaksızın araştırmacı kadrolarına hâlen bulundukları kadro dereceleriyle hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılacağı; araştırmacı kadroları, başka bir işleme gerek kalmaksızın atama işleminin yapılmış sayıldığı tarih itibarıyla ihdas edilerek yükseköğretim kurumlarının kadro cetvellerinin ilgili bölümlerine eklenmiş sayılacağı; araştırmacı kadrolarının herhangi bir sebeple boşalması hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılacağı belirtilmektedir.

Atanma şartlarını kaybetmeleri nedeniyle görevlerine son verilenler hariç olmak üzere, en az iki yıl görev yaptıktan sonra görev süresi dolmadan görevden alınanlara, atanmış sayıldıkları araştırmacı kadrosuna bağlı olarak malî haklar kapsamında döner sermaye ek ödemesi hariç, yapılmakta olan her türlü ödemeler toplamının net tutarının, görevden alındıkları kadroya bağlı olarak malî haklar kapsamında döner sermaye ek ödemesi hariç en son ayda aldığı her türlü ödemeler toplamının net tutarından az olması hâlinde aradaki fark, her hâlükarda görev süresini geçmemek üzere ve fark kapanıncaya kadar herhangi bir kesintiye tâbi tutulmaksızın ödeneceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *İdari Göreve Atamaya Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 130 incelendiğinde yasa tasarısının 64. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 12 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 8, akademisyenler 2, STK'lar 2 görüş dile getirmişlerdir. Kamu kurum ve kuruluşlarının bu temaya ilişkin görüşlerine rastlanmamıştır.

Tablo 134. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 64. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
64.1.İdari Göreve Atamaya Yönelik Görüşler	64.1.1.İdari göreve atamayla ilgili uygulamalar	8	2	2	0	12
	1 Alt tema	8	2	2	0	12
1 Tema	1 Alt tema	8	2	2	0	12

64.1. İdari Göreve Atamaya Yönelik Görüşler teması altında yer alan 64.1.1. İdari göreve atamayla ilgili uygulamalar alt temasına ilişkin olarak kamu kurumları hariç diğer paydaşlardan görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Üniversite, akademisyen ve STK'ler tarafından idari görevlere atanacak kişilerde sadece lisans diplomasına sahip olmanın yeterli olmadığı, hizmet yılı, liyakat gibi farklı ölçütlerin öne çıkarılarak yükselme basamaklarına dayalı bir kariyer sistemiyle atama yapılması gerektiği vurgulanırken üniversitelerden bazı katılımcılar atamalarda yönetim kurulu/mütevelli heyeti gibi birimlerin söz hakkının olması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca görüş bildiren üniversite, akademisyen ve STK'lerden birer katılımcı görev süresi sonrası araştırmacı kadrosuna atanması düşünülen idarecilerin geçici kadro olarak ifade edilen araştırmacı kadrosuna atanması söyleminin çelişki yarattığını belirttikleri görülmektedir.

Ü33. Yükseköğretim kurumlarında kalitenin, performansın, bilginin geliştirilmesi, yönetim kademelerinde uzmanlaşmaya gidilmesi, yöneticilerin saygınlığının artırılması, hiyerarşide liyakatin esas alınarak yönetim kademelerinde yükselmenin basamaklarını oluşturmak, çalışanların mutlu olması ve verimin artmasını sağlamak, hakkaniyet ve adaletin sağlanması açısından önem arz etmektedir.

Ü84. Genel Sekreterlik için, "Rektörün görev süresi ile sonar erer" şeklindeki madde daire başkanları için de geçerli olabilir. Görevden alınmak istenen ya da görevden ayrılmak isteyen Daire Başkanı için Genel Sekreter için öngörüldüğü gibi ek bir kadro verilerek ve özlük hakları kaybolmadan daire başkanının görevini başka yan bir göreve aktarabilen bir düzenleme yapılabilir. Böylelikle Rektörlerin yükü hafifleyebilecektir.

A75. Genel Sekreter ve diğer yüksek idarecilerin atanma usulleri ve koşulları belirlenmiştir. Ancak özellikle Genel Sekreter’de aranacak niteliklerin, giderek karmaşık bir nitelik kazanan üniversite yönetiminin özelliklerine uygun bir seviyede olması beklenir. Genel sekreter bilim yönetimi ile genel idarî hizmetler konusunda yüksek bilgi ve yetenek sahibi, gelişen ve çeşitlenen yerel ve uluslararası mevzuata hâkim kişilerden seçilmelidir. Üniversitelerin en önemli lojistik karar alma mevkiinde bulunan bu kişinin bu nitelikleri taşıyabilmesi için lisans diplomasının üzerinde bazı yetenek ve niteliklerle donanmış olması gerekir. Bu nedenle 64. maddenin 2. fıkrası yeniden yazılmalıdır: “*Genel Sekreter, Genel sekreter Yardımcısı, Daire Başkanı, Fakülte Sekreteri, Enstitü Sekreteri, Konservatuar Sekreteri, Meslek Yüksekokulu Sekreteri ve Müdür olarak atanabilmek için ilgili alanlardan lisans diploması sahibi olmak gerekir. Atanmak için gereken lisans diplomasını veren alanlar Kurul tarafından belirlenir. Genel Sekreter ve Genel Sekreter yardımcısı olarak atanabilmek için, Kurul tarafından düzenlenen Akademik Yönetim kurslarını başarı ile tamamlamış olmak veya kamu kurum ve kuruluşlarında en az beş yıl süreyle Daire Başkanlığı ve Bölge Müdürlüğü görevinde veya daha üst görevlerde bulunmuş olmak; anonim şirket niteliğindeki özel sektör kuruluşlarında üst yönetici olarak çalışmış olmak veya kanunla kurulmuş kitle örgütlerinde veya konfederasyonlarda Genel Sekreter, Daire Başkanı veya yardımcısı olarak çalışmış bulunmak gerekir.*”

STK16. Araştırmacı kadroları doğası icabı akademik unvan, eğitim, birikim ve kariyer sahibi kişilerin değerlendirildiği kadrolardır. Bu kadroların bu madde de belirtildiği gibi görev süresi dolan idari personelin atanıp doldurduğu bir pozisyon hâline sokulması yanlış bir uygulama olur.

64.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 64. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 64. Madde’sinde idari görevlere atamalara ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. Toplam 12 görüş dile getiren iç ve dış paydaşların vurguladıkları konular doğrultusunda *idari göreve atamayla ilgili uygulamalar* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Alt temada idari görevlere atanacak kişilerin lisans diplomasına sahip olmasının yeterli olmadığı, hizmet yılı, liyakat gibi farklı ölçütlerin ele alındığı bir kariyer sistemiyle atama yapılması gerektiği; atamalarda yönetim kurulu/mütevelli heyeti gibi birimlerin söz hakkının olması gerektiği; görev süresi sonrası araştırmacı kadrosuna atanması düşünülen idarecilerin geçici kadro olarak ifade edilen araştırmacı kadrosuna atanması söyleminin çelişki yarattığı ifade edilmektedir.

Tablo 135. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 64. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarımın son hâline yansımada durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımada Durumları
64. Madde	64.1.İdari Göreve Atamaya Yönelik Görüşler	64.1.1.İdari göreve atamayla ilgili uygulamalar	12	
	Genel Toplam			12

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği incelendiğinde görüşlere yönelik bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Ancak madde içeriğine TYK genel sekreterinin atanmasına, görevinin sona erme koşullarına ve daha sonra özlük hakları saklı kalmak üzere uygun kadrolara atanmasına ilişkin bir bent eklenmiştir.

65. Madde – Siyasi Partilere Üyelik ve Görev Alma

65.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 65. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 65. Madde'sinde siyasi partilere üyelik ve görev almayla ilgili açıklamalar yapılmaktadır. Maddede öğretim elemanları ve öğrencilerin siyasi partilere üye olabilecekleri, yükseköğretim kurumlarındaki görevlerini aksatmamak ve bir ay içinde kurumlarına bildirmek kaydıyla siyasi partilerin merkez organları ile bunlara bağlı araştırma ve danışma birimlerinde görev alabilecekleri; siyasi partilerde çeşitli görevlerde bulunanların Türkiye Yükseköğretim Kurulu ile yükseköğretim kurumlarında idarî görev alamayacakları; üye olanların kurumları içinde siyasi parti faaliyetinde bulunamayacakları ve siyasi parti propagandası yapamayacakları vurgulanmaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Siyasi Partilere Üyelik ve Görev Almaya Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 136. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 65. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
65.1.Siyasi Partilere Üyelik ve Görev Almaya Yönelik Görüşler	65.1.1. Siyasi partilerde görev alma	0	1	1	0	2
	2 Alt tema	0	1	1	0	2
1 Tema	2 Alt tema	0	1	1	0	2

Tablo 132 incelendiğinde yasa tasarısının 65. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 2 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak akademisyenler 1 ve STK'ler 1 görüş dile getirmişlerdir. Üniversiteler ile kamu kurum ve kuruluşlarının bu temaya yönelik görüşlerine rastlanmamıştır.

65.1. Siyasi Partilere Üyelik ve Görev Almaya Yönelik Görüşler teması altında *65.1.1. Siyasi partilerde görev alma* alt teması yer almaktadır. Dile getirilen görüşler incelendiğinde akademisyen katılımcının siyasi partide görevi sona eren öğretim elemanının dört yıl daha idari görevlere getirilmemesi gerektiğini belirttiği görülmektedir. STK katılımcısının ise siyasi adaylıklarda ya da danışmanlıklarda bulunulan süre içerisinde ücretsiz izinli sayılmalarının önünün açılması sağlayacak maddelerin eklenmesi gerektiğini ifade etmektedir.

A39. Sadece siyasi partilerdeki görev süresince değil, görev süresi bittikten sonra 4 yıl süreyle de Yükseköğretim Kurulunda ve yükseköğretim kurumlarında idari görev alamama kuralı getirilmelidir.

STK9. Taslağın 65'inci maddesindeki düzenlemeye ek olarak, öğretim elemanlarının siyaset özgürlüklerine bir öğretim elemanının milletvekili, belediye başkanı, belediye ile ilgili meclislere adaylık için başvurduklarında öğretim elemanlığı görevinden istifa etmeden ücretsiz izinli sayılmaları, kazanamadıkları takdirde görevlerine devam etmelerinin yolu açılmalıdır. Ayrıca yaşadıkları şehre verecekleri katkılar düşünülerek, öğretim elemanlığı görevinden istifa etmeden sadece belediye meclislerine seçilebilmelerinin önündeki engeller kaldırılabilir. Yine bu kapsamda, öğretim elemanlarına beyanat özgürlüğünü güvence altına alan düzenlemeye yer verilmemiş olması, öğretim elemanlarının rektörden ya da üniversitelerden izin almadan

danışmanlık yapabilmelerinin önünün açılmaması, öğretim elemanların, idari personele ve öğrencilere uygulanan ayrımcılık ve kıyafet düzenlemelerinin kaldırılmamış olması, önemli eksikliklerdir. Yine öğretim elemanları açısından sicil uygulamasının kaldırılmasına yönelik bir düzenleme Taslağın bir diğer önemli eksiğidir.

65.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 65. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 65. Madde'sinde siyasi partilere üyelik ve görev almayla ilgili açıklamalara yer verilmiştir. İç ve dış paydaşlardan toplam 2 görüş dile getirilmiş ve bu bağlamda *siyasi partilerde görev alma* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 137. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 65. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
65. Madde	65.1.Siyasi Partilere Üyelik ve Görev Almaya Yönelik Görüşler	65.1.1. Siyasi partilerde görev alma	2	
	Genel Toplam 2			

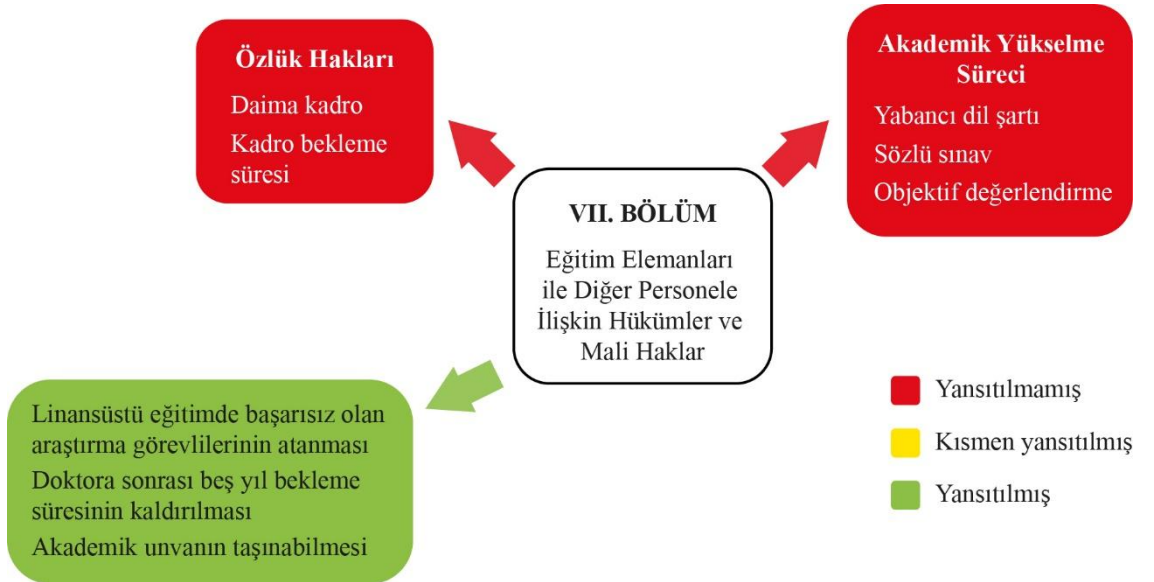
 yansıtılmamış kısmen yansıtılmış yansıtılmış

Alt temada siyasi partide görevi sona eren öğretim elemanının dört yıl daha idari görevlere getirilmemesi ve siyasi adaylıklarda ya da danışmanlıklarda bulunulan süre içerisinde ücretsiz izinli sayılmaları konularına değinilmiştir. Siyasi partide görev yapmış birinin kurumuna döndüğünde hemen idari göreve getirilmemesi siyasetin etkisinin azaltmak amacıyla önerilmiş olabilir. Görevi süresince istifa etmek yerine ücretsiz izinli sayılması düşünülebilir ancak bu durum kadro işgaline neden olabilir. Madde içeriğinin tasarının ilk ve son hâline göre incelendiğinde görüşlere yönelik bir

düzenlemenin gerçekleştirilmediği görülmüştür. Ayrıca madde içeriğinde değişikliğe rastlanmamıştır. Bu önerilerin uygulamada farklı sorunlara yol açması nedeniyle değişikliğe gidilmediği düşünülmektedir.

4.7.1. Yedinci Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum

Tasarının 7. Bölümünde yer alan 18 maddenin içerisinde oluşturulmuş 25 alt temadan 2 tanesinde kısmen, 3 tanesinde görüşler doğrultusunda değişiklik yapılmış; diğer 20 alt temadaki görüşler dikkate alınmamış ve bu doğrultuda tasarının son hâlinde herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir. Bu bölümde öğretim elemanları ve diğer personele ilişkin hükümler ve mali haklar ele alınmıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde bölümün özellikle akademisyenleri ilgilendiren konulara ve atamalara ilişkin değişiklikleri içerdiği görülmektedir. Yükseköğretimin temel bileşenlerinden biri olan akademisyenlerin kariyerlerine yönelik önemli değişikliklerin olduğu ancak bu değişikliklerin çoğunluğunun görüşlerde dile getirilenleri kapsamadığı, bu nedenle görüşler doğrultusunda tasarının eleştirilen eski sistemi aratacak bir konumda olduğu söylenebilir.

Şekil 10. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 7. Bölüm'üne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansımaları

Şekil 9 ve bölüm içerisinde yer alan tablolar incelendiğinde paydaşların görüşlerinin bir kısmının tasarımın son hâline aktarıldığı görülmektedir. Örneğin doktora sonrası doçentliğe başvurabilmek için belirlenen beş yıllık bekleme süresi; lisansüstü eğitimde başarısız olan araştırma görevlilerinin okutman, uzman ve MYO'larda öğretim elemanı gibi görevlere atanması maddesi, öğretim görevinden ayrılanların akademik unvanlarını taşıyabilecekleri ancak unvan dönemi içinde yükseköğretim kurumlarında fiilen iki yıl görev yapmaları gerektiği ifadesi tasarımın son hâlinde çıkarılmıştır.

Bu bölümde paydaşların daha çok akademik yükselme sürecine yoğunlaştıkları görülmektedir. Akademik yükselme sürecinde yabancı dil şartının gerekli olduğu ancak öncelikli şart olarak değerlendirilmemesi, doktoraya girişte alınan dil yeterliliğinin süreci kapsamaması ve merkezi test sınavının dil yeterliğini ölçme açısından işlevsel olmadığı belirtilmektedir. Yabancı dil şartı ile ilgili bu görüşlere benzer bulgular alanyazında da yer almaktadır. Yabancı dilin gerekli olduğu pek çok araştırmacı tarafından dile getirilmekte ancak araç olmaktan çok amaç hâline geldiği (Bozan, 2015) bu hâliyle yabancı dil sınavının amacına uygun olmadığı belirtilmektedir (Alkan, 2010; Demir, Göloğlu Demir, Özdemir, 2017; Demircioğlu, 2016; Esen ve Esen, 2015; İnandı vd., 2013; Tuncer vd. 2018). YÖK, yabancı dil yeterliliğine ilişkin 30352 Sayılı Resmi Gazete'de (2018) yayımlanan 23. maddeye göre yardımcı doçentliğe yeni adıyla Doktor Öğretim Üyeliğine geçişte yabancı dil şartını kaldırmış ancak müracaat edilen üniversitenin kendi koşullarını belirleyebileceği açıklamasına yer vermiştir. Bu durumda her üniversitenin kendi koşullarını koyacağı sonucu çıkmakta ve üniversiteden üniversiteye dil puanının değişebileceği anlaşılmaktadır. Doçentlik sürecinde ise asgari dil puanı 55'e düşürülmüştür. Bu uygulamaya yönelik yapılan bir araştırmada (Tuncer vd., 2018) yeni düzenlemenin de yabancı dil sorununu çözemeyeceği, benzer sorunların yaşanacağı ve hatta üniversiteler arasındaki farklılıkların objektif olmayan tutumlara neden olacağı dile getirilmiştir. Bu bağlamda bilimin evrensellik özelliği gereği yabancı dilin önemli olduğu ve bunun için akademisyenlerin kendilerini geliştirebilmelerine yönelik pratik yapacakları olanakların sağlanması ve akademik yükselme sürecinde yabancı dilin ön koşul olarak değil değerlendirme ölçütlerinden biri olarak ele alınabileceği düşünülmektedir.

Üniversitelerin, işlevlerini nitelikli bir biçimde yerine getirilebilmesinin temelinde dünyaya seslenebilmenin yanı sıra sistemin temelini oluşturan akademisyenlerin mesleki tatmini ve kariyer basamaklarındaki ilerleyişinin adil bir şekilde gerçekleşmesinin yattığı düşünülmektedir. Mesleki güvencenin sağlanmış, yükselme sürecinin liyakate dayalı ve motive edici olması; kariyerde yükselme sürecinde maddi manevi kayıpların yaşanmaması akademisyenlerin daha üretken olmasını ve böylece kaliteli bir yükseköğretim sistemine katkı sağlayacağı söylenebilir. Akademisyenlik araştırma görevliliğinden başlayan ve profesörlüğe uzanan zorlu bir süreci içermektedir. Bir ülkenin entelektüel kesimini oluşturan ve bilim üreten bu kesim yükseköğretim sisteminin en önemli unsuru olarak yasal düzenlemelerde iyileştirme beklentisi içerisinde. Bu beklentiler den biri de yardımcı doçentliğin kaldırılması ve daimi kadro hâline getirilmesidir. YÖK, tasarının son hâlinde görüşler doğrultusunda değişikliğe gitmemiş ancak süreç içerisinde yardımcı doçentliği kaldırıp yerine “Doktor Öğretim Üyesi” unvanını getirmiştir (Resmi Gazete, 2018). Ancak bu değişiklikte de daimi kadroya geçiş doçentlik unvanını aldıktan sonra gerçekleştirilmekte ve doktor öğretim üyelerinin sözleşmelerinin dört yılda bir yenileneceği ifade edilmektedir. Doçentlikle ilgili beklentiler ise sözlü sınavın kaldırılması ya da sözlü sınavın daha objektif ölçütlere göre yapılması ve doçentlik hakkı kazanıldığında kadronun da alınması yönündedir. Bu beklentiler de tasarının son hâline yansıtılmamıştır ancak YÖK, 7100 numaralı Kanun’la (Resmi Gazete, 2018) akademik yükselmeye yönelik yaptığı değişiklikte doçentlik sözlü sınavını kaldırmıştır. Yeni uygulama ile ÜAK tarafından eser incelemesi yapılarak “Doçentlik Yeterlik Belgesi” verilecektir ve eğer üniversiteler isterse belge almış adayları sözlü sınav yapabileceklerdir. Ancak bu durum çeşitli tartışmalara neden olmuş ve sözlü sınavın kaldırılmasını olumlu bulanların yanı sıra olumsuz karşılayanlar da olmuştur. Tuncer vd.nin (2018) yaptığı çalışmada akademisyenlere doçentlik atama sürecinde üniversitelerin kendi ölçütlerini belirlemelerine yönelik görüşleri sorulmuştur. Hem olumlu hem de olumsuz görüşlerin yer aldığı çalışmada, bulgulara benzer şekilde daha objektif olarak gerçekleştirilecek merkezi bir sözlü sınavın daha işlevsel olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bugüne kadar uygulanan sözlü sınavların bazılarında yargıya taşınan objektiflik dışı olayların yaşandığı (Avcı, 2009; Demircioğlu, 2016; Varol ve Şeker, 2008) düşünüldüğünde doçentlik sözlü sınavının daha objektif kriterlere dayalı bir şekilde uygulanması gerektiği düşünülmektedir.

Paydaşların kadroya ilişkin beklentilerinin bir diğeri de doçentliği hak etmiş akademisyenlerin kadrosunun bekletilmeden verilmesidir. Kimi zaman doçentliğini almış olmasına rağmen yıllarca kadro olmadığı için özlük hakları kaybına uğrayan akademisyenlerin maddi manevi kayıplar yaşamaması için gerekli önlemlerin alınması vurgulanmaktadır. Kadro bekleme süresinin profesörlüğe geçiş için de kaldırılması üzerinde durulmuştur. Doçentlikten sonra profesörlüğe geçiş için niteliksel yeterliliği kazananların profesörlük kadrosunu alması gerektiği belirtilmektedir. Tüm bu kadro sürecinde yaşanan maddi manevi kayıplara ilişkin alanyazında da benzer bulgulara ulaşan araştırmalar (Afşar, 2015; Avcı, 2009, Bozan, 2015; Demir, Göloğlu Demir, Özdemir, 2017; Demircioğlu, 2016; Topçu, Saraçlı, Dursun, Gazeloğlu, 2012) yer almaktadır. Bulgular ve araştırmalar bağlamında doçentlik hakkını elde etmiş akademisyenlerin bekletilmeden kadrolarını alarak özlük hakkı kaybına uğramaması, profesörlüğe geçişte yapılan çalışmaların niteliğe göre değerlendirilerek yıl beklemeden kadronun verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Türkiye’deki tartışmaların yanı sıra diğer ülkelerdeki uygulamaların incelenmesi sistemin yapılandırılması açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda öncelikle ülkemizdeki uygulamanın örnek aldığı ABD sistemini incelediğimizde eyaletlere ve üniversitelere göre çeşitlilik gösteren bir yapı karşımıza çıkmaktadır. ABD sistemi temel unvanlar açısından incelendiğinde yardımcı doçent, doçent ve profesör unvanları yer almaktadır. Asistanlık ise öğretim asistanı, araştırma asistanı, idari/danışmanlık olmak üzere üç türdedir (Shamos, 2012). Yardımcı doçentlik (assistant professor) ise doktorasını tamamlayanların genelde yayın kriterlerine göre ön elemelerden geçtikten sonra aldığı unvandır. Ön eleme sonrası çağrılan adaylara gerek duyulursa sunum yaptırılmakta ve mülakata alınmaktadır. Kabul edilenler “tenure track” olarak ifade edilen daimi kadro adayı olarak göreve başlamaktadır. Beş ya da en geç yedi yıllık sürenin sonunda da daimi kadroya alınmaktadır. Bu süre boyunca da girdikleri beş dersin yanı sıra her yıl bilimsel makale yayınlamaları beklenmekte eğer yayın yapamadıysa fazladan derse girmek koşulu ikame edilmektedir (Buchanan, 2009). Bu süreç boyunca gözlemlenen “assistant professor”ler altıncı yılın sonunda doçent olmaya hak kazanmaktadır. Komisyon tarafından süreç değerlendirmesi yapıldıktan sonra doçent olarak daimi kadroya geçirilmektedir. Bazı üniversiteler direkt “professor”

unvanı vermektedir. Bu unvanların alınması için kadro gelmesini bekleme gibi bir süre yoktur. Akademik niteliğe sahip olması akademisyenin doçentlik ya da profesörlük unvanı alması için yeterli görülmektedir (Sanfey ve Hollands, 2012). Ancak Tenure sistemi yardımcı doçentler ve doçentleri iki, profesörleri üç yılda bir performans değerlendirmesine tabii tutmaktadır. Bu değerlendirmeler eğitim-öğretim faaliyetleri, araştırma faaliyetleri ve idari görevler olmak üzere üç boyutludur. Tenure değerlendirme süreci adayın bölümündeki kıdemli akademisyenler, üniversitenin Tenure komitesi, dekan, akademik işlerden sorumlu rektör, idari işlerden sorumlu rektör ve yürütme kurulu tarafından gerçekleştirilmektedir (Walling, 2015).

Avrupa'daki üniversitelerin akademik personel sistemleri incelendiğinde ülkelerin kendi yükseköğretim geleneklerine göre üç ana başlıkta tanımlanmaktadır. İngiltere'de uygulanan ve tecrübe ile değerlendirmeye dayalı modelde doktorasını tamamlayanlar üniversite ile imzalanan belirsiz süreli iş sözleşmesi ile araştırma asistanı veya araştırma görevlisi olarak göreve başlamaktadır. Araştırma asistanı veya araştırma görevlisi olarak çalışanlar en az iki üç yılı kapsayan bu dönemde bir dizi performans kriterini karşılamak zorundadır. Bu kriterleri karşılayan araştırmacılara kalıcı iş sözleşmeleri teklif edilmektedir (Boulton, 2010). Almanya, Avusturya, İsviçre, Danimarka, Çekya, Polonya ve Macaristan gibi Orta Avrupa ülkelerinde uygulanan diğer bir model ise yüksek doktora modelidir. Bu modelde profesör unvanını alabilmek için doktora eğitiminin üzerine yüksek doktora yapmak zorunludur. Yüksek doktora sürecinin zorluğu ve karşılanması gereken kriterlerin çokluğu profesör unvanına hak kazanan akademisyenlerin oldukça nitelikli ve tanınmış olmalarını sağlamaktadır. Fakat genç akademisyenler açısından sürecin zorluğu akademik çalışma hayatına olan ilgiyi azaltmaktadır. Bu durumun önüne geçmek için Almanya, daimi kadrolu profesörlük (Tenure Track) yoluna ek olarak yeni bir profesörlük (Junior Professor) yolunu uygulamaya başlamıştır. Yüksek doktora yapmadan sözleşmeye dayalı bu profesörlük kadrosuna geçiş yapılabilir (Boulton, 2010; Zappner, 2018). Daimi kadrolu profesörlük ve yüksek doktora modellerinin bazı özelliklerini barındıran Fransız sisteminde ise daimi kadroya (Maitres de Conferences) doktora derecesine sahip araştırmacılar başvurabilmektedir. Bu pozisyon ülkemizde de uygulanan yardımcı doçentliğe karşılık gelmektedir. Bu unvanı kazanan araştırmacılar Orta Avrupa ülkelerinde de uygulanan yüksek doktora sürecine başlarlar. Eğitimi başarı ile tamamlayanlar profesörlüğe

başvurma hakkına sahip olurlar (Schiewer, Jehle, Maes, 2014). Avrupa'daki yükseköğretim kurumlarında akademik personel olmak farklı süreçler gerektirmesine rağmen verilen derecelerin ve unvanların Avrupa çapında oluşturulan Avrupa Yükseköğretim Alanında geçerli olması için çabalar da söz konusudur. Buna göre oluşturulacak esnek bir yapı ile elde edilen derece ve unvanların aşamalı bir şekilde Avrupa'daki kamu veya özel bütün işverenler tarafından kabul edilmesi sağlanmaya çalışılmaktadır (Boulton, 2010).

Daimi kadroya geçiş noktasında dünya örnekleri de ülkemizdeki uygulamaya benzer biçimde geçici kadro süreçlerini içermektedir. Bu süreçte sözleşmeli kadroda olmanın yarattığı olumsuzluklar da benzerlik göstermektedir. Sözleşmeli kadronun akademik özgürlüğü kısıtladığı, örgütsel bağlılığı azalttığı, gelecek kaygısı yaratarak gerek iş yaşamında gerekse özel hayatta sorunlara neden olduğu hem yurt içi hem de yurt dışı çalışmalarda dile getirilmektedir (Altbach, 2003; Akyol, Coşkun, Yılmaz, Aydın ve Altınpolat, 2008; Arı, 2007; Kaplan, 2010; Langenberg, 2001; Okçabol, 2007; Özen ve Koçak, 2015). Sözleşmeli kadro gün geçtikçe genişleyen yükseköğretim alanı için bir çözüm olarak görülse de bilim üreten kişilerin verimli olabilmesi için iş güvencesine sahip olmasının önem taşıdığı düşünülmektedir. Bu bağlamda eğitime ayrılan payın artırılarak yardımcı doçentliğin de daimi statü içerisinde değerlendirilmesinin bilimsel kalitenin artırılması açısından daha faydalı olduğu düşünülmektedir.

4.8. Yeni Yasa Taslağının Sekizinci Bölümüne (Malî Hükümler) İlişkin Bulgular

66. Madde – Gelir Kaynakları

66.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 66. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 66. Madde'sinde gelir kaynaklarına yönelik açıklamalar yer almaktadır. Madde içeriğinde Türkiye Yükseköğretim Kurulu ile devlet yükseköğretim kurumlarının özel bütçe gelir kaynaklarının devlet katkı payı, hazine yardımı, öğrenci katkı payları ve öğrenim ücretleri, basılı ya da görsel ders malzemeleri, kitap ve yayın satış gelirleri, taşınır ve taşınmaz mal gelirleri, döner sermaye işletmelerinden aktarılan tutarlar, bağış, yardım ve diğer gelirlerdir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Gelir Kaynaklarına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 138. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 66. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
66.1. Gelir Kaynaklarına Yönelik Görüşler	66.1.1. Gelir kaynaklarının kapsamı	7	0	2	2	11
	66.1.2. Öğrenci katkı payı ve öğrenim ücretlerinin kaldırılması	2	4	4	0	10
	1 Alt tema	9	4	6	2	21
1 Tema	1 Alt tema	9	4	6	2	21

Tablo 134 incelendiğinde yasa tasarısının 66. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 21 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 9, akademisyenler 4, STK'ler 6 ve kamu kurum ve kuruluşları 2 görüş dile getirmişlerdir.

66.1. *Gelir Kaynaklarına Yönelik Görüşler* teması içerisinde 66.1.1. *Gelir kaynaklarının kapsamı* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya yönelik olarak üniversite, STK ve kamu kurum kuruluşlarından görüş dile getirenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde bazı üniversiteler performansa dayalı bütçe anlayışının olumsuz bir yaklaşım olduğunu belirtirken bazıları üniversitelerin ek mali kaynak bulmaları gerektiğini ifade etmektedirler. Ortak bakış açısı ise üniversitelerin gelir kaynaklarının çoğaltılması gerektiğidir. Bu nedenle ödeneğin artırılması, kurumların yardımına açılması, uluslararası hibelere açık olunması, gelir yaratma şartlarının oluşturulması gibi önerilerde bulunulmuştur. STK'ler kamu desteğini önemserken kamu tarafından şans oyunlarından alınan vergiler ile elde edilen gelirin bir bölümünün üniversite kaynaklarına eklenmesi gerektiğini savundukları görülmektedir.

Ü29. Sayılan gelirlere ek olarak, kendi çabası ile bağış veya kurum dışı finansman sağlayan üniversitelerin ödüllendirilmesi düşünülmelidir. Bu tür kurum dışı destekleri teşvik etmek amacıyla üniversitenin kendi gayreti ile sağladığı ek kaynakların belirli bir yüzdesi oranında (%10'u veya %20'si gibi) o üniversiteye ödül niteliğinde ek bir mali kaynak ayrılmalıdır. Bu sayede, dış kaynakların kazanılması yönünde, üniversiteler arasında pozitif bir rekabet ortamı sağlanabilecektir.

Ü69. Gelir Kaynakları Üniversiteler kamu yararına eğitim-öğretim, araştırma, uygulama ve hizmet üreten kurumlardır ve kamusal kaynaklardan desteklenmelidir. Üniversitelerin kendi öz gelirlerini yaratma gibi bir kaygıları olmamalıdır. Öz gelir yaratabilme gücü üniversiteleri daha prestijli hâle getirmemelidir. Üniversitelere işletmeci olma gibi bir görev yüklenmemelidir. Bu bakış açısının üniversiteleri gerçek amaçlarından uzaklaştıracağı kaygısı taşınmaktadır.

STK10. "Malî hükümler" başlığı altında gelir kaynaklarına (MADDE 66–(1) aşağıdaki g fıkrası eklenmelidir: “g-) Üniversitelerin araştırma ve geliştirme faaliyetlerine kaynak sağlamak üzere, kurulun bütçesine, ülkemizde oynanan her türlü şans oyunlarından, Milli Piyango İdaresi gelirlerinden, at yarışlarından, futbol ve eğlence gelirlerinden Maliye Bakanlığı ve Bakanlar Kurulu kararıyla belli bir yüzdelik dilim gelir olarak aktarılır. Bu gelirin yükseköğretim kurumlarına nasıl paylaştırılacağı veya kullandırılacağı, kurul tarafından hazırlanacak ayrı bir yönetmelikle belirlenir.”

KKK24. Taslağın 66. maddesinde ticarileştirme neticesinde elde edilen gelire ilişkin bir gelir kalemi olmadığı görüldüğünden bu gelirin (f) bendindeki diğer gelirler kapsamında olduğu düşünülmekte olup eğer o kapsamda değilse eklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

66.1.2. Öğrenci katkı payı ve öğrenim ücretlerinin kaldırılması alt temasında ise üniversite, akademisyen ve STK'ler görüşlerini dile getirmişlerdir. Sınırlı sayıdaki görüşlerde gelir kaynakları arasında öğrenci katkı payı ve öğrenim ücretlerinin olmaması gerektiği üzerinde durulmaktadır.

A6. TYK'nin gelir kaynakları arasında öğrenci katkı payları ve öğrenim ücretleri gösterilmesi yerinde değildir.

STK8. Mevcut üniversite bütçesi; merkezi yönetim bütçesinden alınan pay, harçlar ve üniversitelerin yarattığı gelirler (Hastane işletmeciliği, döner sermaye, proje gelirleri vb.) şeklinde üç ana kalemden ve bağışlardan oluşmaktadır. Performans esaslı bütçeleme, harçlar ve gelir yaratma kamu yararına aykırıdır.

66.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 66. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 66. Madde'sinde gelir kaynaklarına yönelik açıklamalar yer almaktadır. İç ve dış paydaşlara tarafından gelir kaynaklarına yönelik toplam 21 görüş dile getirilmiş ve bu çerçevede *gelir kaynaklarının kapsamı* ve *öğrenci katkı payı ve öğrenim ücretlerinin kaldırılması* alt temaları oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 139. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 66. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
66. Madde	66.1.Gelir Kaynaklarına Yönelik Görüşler	66.1.1. Gelir kaynaklarının kapsamı	11	
		66.1.2. Öğrenci katkı payı ve öğrenim ücretlerinin kaldırılması	10	
	Genel Toplam		21	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Gelir kaynaklarının kapsamı alt temasında performansa dayalı bütçe anlayışının olumsuz bir yaklaşım olduğu, üniversitelerin ek mali kaynak bulmaları gerektiği, kamu desteğinin sağlanması gerektiği, şans oyunlarından alınan vergiler ile elde edilen gelirin bir bölümünün üniversite kaynaklarına eklenmesi gibi görüşler dile getirilmiştir. İkinci alt temada öğrenci katkı payı ve öğrenim ücretlerinin kaldırılması gerektiği belirtilmiştir. Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında görüşler doğrultusunda herhangi bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Ayrıca maddede farklı bir değişiklik de yapılmamıştır.

67.Madde–Devlet Yükseköğretim Kurumlarının Giderlerinin Karşılanması, Devlet Katkı Payı, Öğrenci Katkı Payı ve Öğrenim Ücreti

67.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 67. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 67. Madde'sinde devlet yükseköğretim kurumlarının giderlerinin karşılanması, devlet katkı payı, öğrenci katkı payı ve öğrenim ücretine ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddede devlet yükseköğretim kurumlarının giderlerinin finansmanında; öz gelirler, cari giderlerin karşılanması amacıyla devletçe yapılacak katkı ile hazine yardımlarının kullanılacağı ifade edilmektedir. Devlet yükseköğretim kurumlarının cari hizmet maliyetlerinin finansmanına devlet ve öğrenci tarafından katkı yapılacağı; bu katkının cari hizmet maliyetine katkı payı olarak ifade edileceği ve öğrenci başına ortalama cari hizmet maliyeti üzerinden hesaplanacağı; öğrenci başına ortalama cari hizmet maliyeti, kesinleşmiş en son yükseköğretim kurumları cari giderlerinin o yılın açık öğretim hariç öğrenci sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak tutarın cari yıl karşılığı olacağı; cari hizmet maliyetine devlet tarafından yapılacak katkının devlet katkı payı; öğrenci tarafından yapılacak katkının ise birinci öğretim ve açık öğretimde öğrenci katkı payı, ikinci öğretim ve uzaktan öğretimde öğrenim ücreti olarak adlandırılacağı belirtilmektedir.

Devlet yükseköğretim kurumlarında ortalama cari hizmet maliyetine öğrenci tarafından yapılacak katkının; birinci öğretim ve açık öğretimde ortalama cari hizmet maliyetinin yarısından fazla, ikinci öğretim ve uzaktan öğretimde ise yarısından az olamayacağı; öğrenci katkı payı ve öğrenim ücretlerinin belirlenmesinde öğrenim türleri, fakülte ve programların özellikleri, toplumun ve ekonominin nitelikli işgücü ihtiyacı ile fakülte ve programların mezunlarına bireysel getirilerin göz önünde bulundurulacağı; devlet yükseköğretim kurumlarında birinci öğretim ve açık öğretimde öğrenimine program süreleri içerisinde devam eden öğrencilerden öğrenci katkı payı alınmayacağı; ancak program süreleri sonunda mezun olamayan öğrencilerden öğrenci katkı payı alınacağı belirtilmektedir.

Devlet yükseköğretim kurumlarında yabancı uyruklu öğrencilerden, öğrenim türü ayırımı yapılmaksızın öğrenim ücreti alınacağı ve bu öğrenciler için öğrenim ücretinin tespitinde, öğrenci başına ortalama cari hizmet maliyeti olarak hesaplanan tutarların dikkate alınmayacağı vurgulanmaktadır. Devlet yükseköğretim kurumlarının

öğrenci katkı payları, öğrenim ücretleri, öğrenci katkı payı ve öğrenim ücretinden muaf tutulacaklar; yabancı uyruklu öğrencilerden alınacak asgari ve azami öğrenim ücretleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esasların her yıl mayıs ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığı ve Kurul tarafından ortak bir şekilde hazırlanacağı ve Bakanlar Kurulu tarafından karara bağlanacağı açıklanmaktadır.

Devlet katkı payının yükseköğretim kurumlarının öğrenci sayısı, fiziki kapasitesi, öz gelir performansı, kamu kaynaklarının temininde ve kullanımında etkililiği, diğer yükseköğretim kurumlarına kıyasen akademik, mali ve idari performansı gibi kriterler esas alınarak yükseköğretim kurumları itibarıyla Maliye Bakanlığı tarafından belirleneceği; devlet katkı payının hesaplanma yöntemlerinin hesaplamada kullanılacak kriterler ve uygulamaya ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığı ve Kurul tarafından belirleneceği; devlet katkı payının merkezi yönetimin yükseköğretim kurumlarına yükümlü olduğu ve ödemelerde yükseköğretim kurumunun nakit durumunun hiçbir şekilde dikkate alınmayacağı vurgulanmaktadır.

Devlet yükseköğretim kurumlarının öz gelirleri ve tahsis edilen devlet katkı payı tutarının bu idarelerin cari giderleri karşılamaması durumunda yükseköğretim kurumlarına hazine yardımı verilebileceği ve sermaye giderlerinin ise öz gelirleri dikkate alınmaksızın hazine yardımıyla karşılanacağı ifade edilmektedir.

Tablo 140. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 67. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
67.1. Devlet Yükseköğretim Kurumlarının Giderlerinin Karşılanmasına Yönelik Görüşler	67.1.1. Parasız eğitim	2	4	2	0	8
	67.1.2. Mali açıklamaların yeniden düzenlenmesi	1	0	1	2	4
	1 Alt tema	3	4	3	2	12
	1 Alt tema	3	4	3	2	12
1 Tema	1 Alt tema	3	4	3	2	12

67. Madde'ye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Devlet Yükseköğretim Kurumlarının Giderlerinin Karşılanmasına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar Tablo 136'da verilmiştir.

Tablo incelendiğinde yasa tasarısının 67. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 12 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 3, akademisyenler 4, STK'ler 3, kamu kurum ve kuruluşları 2 görüş dile getirmişlerdir.

67.1. Devlet Yükseköğretim Kurumlarının Giderlerinin Karşılanmasına Yönelik Görüşler teması altında *67.1.1. Parasız eğitim* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya yönelik olarak dile getirilen görüşlerde üniversite, akademisyen ve STK'lerin devlet üniversitelerinin giderlerinin karşılanmasında öğrenci katkı payının ve öğrenci harçlarının olmaması gerektiği ve üniversitenin gereği olarak eğitimin parasız olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü71. Öğrencilerden alınacak öğrenci katkı payı kalkmalı, üniversitelerin mali sorunları ihtiyaçları oranında genel bütçeden sağlanmalıdır

A67. (4) Devlet yükseköğretim kurumlarında birinci öğretim ve açık öğretimde öğrenimine program süreleri içerisinde devam eden öğrencilerden öğrenci katkı payı alınmaz. Ancak, program süreleri sonunda mezun olamayan bu öğrencilerden, devam eden ek süre için öğrenci katkı payı alınır.

STK26. Madde ve ek bentlerinde bildirilen öğrenim katkı payı Türk soylu öğrenciler ile Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından alınmamalıdır.

67.1.2. Mali açıklamaların yeniden düzenlenmesi alt teması bu tema altındaki ikinci alt temadır. Bu alt temaya ilişkin olarak üniversite, STK ve kamu kurumlarından belirtilen sınırlı sayıdaki görüşlerde genel anlamıyla mali açıklamalarda yetersizliklerin olduğu ifade edilmektedir. Üniversitelerden bir katılımcı öğrenim ücretlerinin belirlenmesinin Maliye Bakanlığı ve Kurul tarafından her yıl tekrar tekrar hazırlanmasının üniversitelerin kendi programlarının promosyonlarını yurt dışında yapabilmelerini zorlaştıracaklarını vurgularken STK'lerden bir katılımcı muhtaç aile çocuklarının ailelere vergi indirimi sağlanmasını önermektedir ve kamu kurumlarından mali konularla ilgili bir katılımcı madde içerisinde çelişkili ifadelerin olduğunu ve içerikle ilgili düzenlemelerin yapılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Ü102. (6) Yabancı öğrencilerden alınacak asgari ve azami öğrenim ücretlerinin belirlenmesi Maliye Bakanlığı ve Kurul tarafından her yıl tekrar tekrar hazırlanması Üniversitelerin kendi programlarının promosyonlarını yurtdışında yapabilmelerini zorlaştıracak bir unsurdur. Programların yurtdışında tanıtımı ve yabancı öğrenci kayıtlarının yapılmasının uzun zaman aldığı düşünülecek olursa öğrenim ücretlerinin belirlenmesinin üniversitenin elinden alınmasının yaratacağı olumsuzluklar düşünülerek bu maddenin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

STK30. Öğrenci ücretlerinde devlet üniversiteleri için bir üst limit olup olmadığı açık değildir. Bu tasarı ile öğrencilerin mali ve sosyal yaşam konuları göz önüne alınarak, muhtaç aile çocuklarına aracısız olanak tanıyan öğrenim ücretleri için kredi imkanı sunan ve ailelere vergi indirimi sağlayan yenilikler getirilebilir.

KKK19. 67. Madde'nin ilk fıkrasında yer alan “Devlet yükseköğretim kurumlarının giderlerinin finansmanında; öz gelirler, cari giderlerin karşılanması amacıyla Devletçe yapılacak katkı ile hazine yardımları kullanılır.” İfadesinden cari giderlerin yalnızca Devletçe yapılacak katkı ile hazine yardımları ile yapılacağı sonucu çıkmakta, maddenin 8. fıkrasında yer alan “Devlet yükseköğretim kurumlarının öz gelirleri ve tahsis edilen Devlet katkı payı tutarının bu idarelerin cari giderleri karşılamaması durumunda, yükseköğretim kurumlarına hazine yardımı verilebilir. Sermaye giderleri ise öz gelirleri dikkate alınmaksızın hazine yardımıyla karşılanır.” İfadesiyle aykırılık teşkil etmektedir. İlk fıkranın maksadına uygun olarak yeniden yazılmasının uygun olacağı.

67.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 67. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarımın son hâline yansıma durumları

Tasarının 67. Madde'sinde devlet yükseköğretim kurumlarının giderlerinin karşılanması, devlet katkı payı, öğrenci katkı payı ve öğrenim ücretine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. Bu maddenin alt temalarına yönelik olarak iç ve dış paydaşlardan toplam 12 görüş bildirilmiştir. Bu görüşler çerçevesinde *parasız eğitim ve mali açıklamaların yeniden düzenlenmesi* alt temaları oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 141. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 67. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
67. Madde	67.1. Devlet Yükseköğretim Kurumlarının Giderlerinin Karşılmasına Yönelik Görüşler	67.1.1. Parasız eğitim	8	
		67.1.2. Mali açıklamaların yeniden düzenlenmesi	4	
	Genel Toplam		12	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

İlk alt temada 67. Madde'de de dile getirilen devlet üniversitelerinin giderlerinin karşılanmasında öğrenci katkı payının ve öğrenci harçlarının olmaması, eğitimin parasız olması görüşü vurgulanmaktadır. İkinci alt temada mali açıklamaların öğrenim ücretlerinin belirlenmesinin Maliye Bakanlığı ve Kurul tarafından her yıl yeniden hazırlanmasının üniversitelerin kendi programlarının promosyonlarını yurt dışında yapabilmelerini zorlaştıracak, muhtaç aile çocuklarının ailelerine vergi indirimi konularında yeniden düzenleme yapılması gerektiği belirtilmektedir.

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâllerine göre incelendiğinde görüşlere yönelik bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Ancak madde içeriğinden cari hizmet maliyeti, öğrenci katkı payının ayrıntıları, yabancı uyruklu öğrencilerden alınacak öğrenim ücreti gibi ayrıntılar çıkarılmıştır.

68. Madde – Mali Kolaylıklar

68.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 68. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 68. Madde'sinde mali kolaylıklara yönelik açıklamalar yer almaktadır. Madde içeriğinde Devlet, vakıf ve özel yükseköğretim kurumları genel bütçeye dâhil kamu kurum ve kuruluşlarına tanınan malî muafiyetler, istisnalar ve diğer malî

kolaylıklardan aynen yararlanabilecekleri ve yapılacak her türlü bağış ve yardımlar gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından beyannamede bildirilecek gelir ve kurum kazançlarından indirilebileceği; bağış ve vasiyetlerin kullanılmasında, bağış ve vasiyet yapanların koydukları ve kanunlara göre geçerli sayılan kayıtlara ve şartlara uyulacağı; kamulaştırma yoluyla taşınmaz ediniminin sadece Devlet yükseköğretim kurumları tarafından yapılabileceği ifade edilmektedir.

Türkiye Yükseköğretim Kurulu ile yükseköğretim kurumları tarafından eğitim-öğretim ve araştırma amacıyla kullanılmak ve yurtiçinde bulunmamak veya üretimi yapılmamak kaydıyla ithâl edilen makine, alet, cihaz, ecza, malzeme ve yayınlar ile bağış yoluyla yurtdışından gelen aynı cins malzemelerin gümrük vergisi ile buna bağlı vergi, resim ve harçlar dâhil olmak özel tüketim vergisi ve katma değer vergisinden muaf tutulacağı belirtilmektedir.

Yükseköğretim kurumları adına tapuda kayıtlı taşınmazların ve bu taşınmazlar üzerindeki eğitim, sağlık, bilimsel, kültürel, sosyal ve sportif amaçlı tesislerin kiralanması, işletilmesi, işlettirilmesi, taşınmazların satışı ile hazine adına kayıtlı olup yükseköğretim kurumlarına tahsis edilmiş taşınmaz malların üzerinde herhangi bir inşaat yapılmamak ve irtifak hakkı tesisine konu edilmemek şartıyla söz konusu amaçlarla kiralanması ve işletilmesi, bu madde kapsamında elde edilecek gelirin kullanımı ve muhasebeleştirilmesi ile yükseköğretim kurumu bütçesiyle ilişkileri hakkındaki usul ve esasların Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği açıklanmaktadır.

Yükseköğretim kurumları adına kayıtlı taşınmazlar üzerinde tesisler yaptırılabilmesi; hazine adına kayıtlı olup yükseköğretim kurumlarına tahsis edilmiş taşınmazlar üzerinde ise öğrenci yurt binası ve müstemilatı yaptırılmak üzere, Kurulun uygunluk görüşüyle, kırk dokuz yıla kadar sınırlı aynî hak tesis edilebileceği vurgulanmaktadır.

Vakıf veya özel üniversitelerde eğitim-öğretim için zaruri olması hâlinde yürütme kurulu tarafından verilecek kamu yararı kararı ve başkanın onayı üzerine bedeli kamulaştırmayı yapacak kurumdan alınmak üzere vakıf veya özel üniversite lehine kamulaştırma yapılabileceği; kamulaştırılan taşınmazın eğitim ve öğretimde kullanımına gerek kalmadığı takdirde, eski malik bedelini Kurula ödeyerek geri alma

önerisini kabul etmezse taşınmaz Kurul mülkiyetine geçebileceği; Kurul'un bu suretle kendisine geçen taşınmazı amacı doğrultusunda kullanılmak üzere bir kamu üniversitesine devredebileceği son açıklama olarak yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Mali Kolaylıklara Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temayı şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 142. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 68. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
68. 1. Mali Kolaylıklara Yönelik Görüşler	68.1.1. Vakıf üniversitelerinin kamulaştırmada devlet üniversitesi özelliği taşıması	3	0	2	0	5
	1 Alt tema	3	0	2	0	5
1 Tema	1 Alt tema	3	0	2	0	5

Tablo 138 incelendiğinde yasa tasarısının 68. Maddesi'ne yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 5 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 3 ve STK'ler 2 görüş dile getirmişlerdir. Akademisyenler ile kamu kurum ve kuruluşlarının bu temaya yönelik görüşlerine rastlanmamıştır.

68.1. *Mali Kolaylıklara Yönelik Görüşler* teması altında 68.1.1. *Vakıf üniversitelerinin kamulaştırmada devlet üniversitesi özelliği taşıması* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin sınırlı sayıdaki görüşlerde üniversitelerin ve STK'lerin vakıf üniversitelerinin kamu yararına yapılacak kamulaştırmalarda devlet yükseköğretim kurumları ile aynı haklara sahip olması gerektiğini vurguladıkları görülmektedir.

Ü96. Kamulaştırma yoluyla taşınmaz edinme yetkisi yalnızca Devlet Üniversitelerine verilmiştir. Vakıf yükseköğretim Kurumlarına da bu yetki tanınmalıdır. Türkiye, bir yandan nüfusu artışı devam eden, diğer taraftan da yüksek öğrenim görme oranı artan bir ülkedir. Yapılan kampüsler bir süre sonra yetersiz hâle gelmektedir. Bu kurumların çok kampustan oluşan bölünmüş bir yapıya dönüşmelerini önlemek ve mekan sıkıntısını asgariye indirmek maksadıyla vakıf yükseköğretim kurumlarının bu yetkiye sahip olmaları gereklidir.

STK34. Madde 68/5. Bu fıkra, Vakıf üniversitelerinin kamu yararına yapacakları kamulaştırmalar bakımından devlet yükseköğretim kurumları ile paralel haklara sahip olacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

68.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 68. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımada durumları

Tasarının 68. Madde'sinde mali kolaylıklara yönelik açıklamalara yer verilmiştir. Toplam 5 görüş dile getiren iç ve dış paydaşların vurguladıkları konular doğrultusunda vakıf üniversitelerinin kamulaştırmada devlet üniversitesi özelliği taşıması alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımada durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 143. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 68. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımada durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımada Durumları
68. Madde	68. 1. Mali Kolaylıklara Yönelik Görüşler	68.1.1. Vakıf üniversitelerinin kamulaştırmada devlet üniversitesi özelliği taşıması	5	
	Genel Toplam			5

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Dile getirilen görüşlerde vakıf üniversitelerinin kamu yararına yapılacak kamulaştırmalarda devlet yükseköğretim kurumları ile eşit haklara sahip olması gerektiği belirtilmektedir. Madde içeriğinin her iki hâli de karşılaştırıldığında görüşler doğrultusunda ya da tasarımı hazırlayanlar tarafından herhangi bir değişikliğin yapılmadığı görülmüştür.

69. Madde – Döner Sermaye

69.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 69. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 69. Madde'sinde döner sermayeye ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddede yükseköğretim kurumlarında Sayıştay ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak yükseköğretim kurumu yönetim kurulu kararı ile döner sermaye işletmesi kurulabileceği; kurulacak döner sermaye işletmesinin başlangıç sermayesi ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine bu amaç için konulacak ödenekle karşılanacağı; döner sermaye işletmesi faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin yükseköğretim birimleri itibarıyla ayrı hesaplarda izleneceği; döner sermaye işletmesine tahsis edilen sermayenin yükseköğretim kurumu yönetim kurulu kararı ile artırılabilmesi; bu tutarın yılsonu kârlarından karşılanacağı; ödenmiş sermaye tutarının tahsis edilen sermaye tutarına ulaştıktan sonra kalan yıl sonu kârı ve döner sermaye işletmesinin hizmetlerinde kullanılmak üzere ertesi yılın gelirine ilave edileceği belirtilmektedir.

Döner sermaye işletmesinin gelirlerinin işletme adına yapılan mal ve hizmet satışları ile diğer gelirlerden oluştuğu; döner sermaye işletmesinden verilen hizmetler dolayısıyla öğretim elemanları adına her ne nam altında olursa olsun mesai saatleri içindeki hizmet karşılığında ayrıca ücret talep edilemeyeceği; ancak mesai saatleri dışında verilen hizmetler karşılığında yükseköğretim kurumlarının döner sermaye işletmesi adına, Sosyal Güvenlik Kurumunun belirlediği geri ödeme esaslarına uygun olarak hesaplanan tutarın üç katına kadar ek ücret alınabileceği; mesai dışında üretilen hizmetlerin aylık toplamının mesai içi üretilen hizmetlerin toplamından fazla olamayacağı; ders malzemeleri, teknik hizmetler, yazılım lisansları ve sınav hizmetleri için alınacak ilave öğrenim giderleriyle elektronik ortamda hazırlanmış eğitim materyallerinin diğer kurum veya kuruluşlara satılmasından veya kiralanmasından elde edilecek gelirlerin yükseköğretim kurumunun döner sermayesine yatırılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Döner sermaye gelirlerinden tahsil edilen kısmın, tıp ve diş hekimliği fakülteleri, üniversite hastaneleri ile açık öğretim hizmeti veren yükseköğretim kurumları için asgari yüzde 35'i, ziraat ve veteriner fakülteleri, sivil havacılık fakülteleri, sürekli eğitim merkezleri ile bünyesinde atölye veya laboratuvar bulunan yükseköğretim birimleri için

asgari yüzde 30'u, diğer yükseköğretim birimleri için ise asgari yüzde 15'i, ilgili yükseköğretim biriminin ihtiyacı olan mal ve hizmet alımları, her türlü bakım, onarım, kiralama, devam etmekte olan projelerin tamamlanmasına yönelik inşaat işleri ve diğer ihtiyaçlar ile yönetici payları için kullanılacağı; bu oranların yüzde 75'ine kadar artırmaya yükseköğretim kurumu yönetim kurulunun yetkili olduğu; döner sermaye gelirlerinden tahsil edilen kısmın en az yüzde 5'inin, üniversite bünyesinde veya yükseköğretim kurumu tarafından desteklenen ve başka kurumların bünyesinde yürütülen bilimsel araştırma projelerinin finansmanı için kullanılacağı; bu tutarın döner sermaye muhasebe birimince, tahsilâtı takip eden ayın yirmisine kadar ilgili yükseköğretim kurumu hesabına yatırılacağı; yatırılan bu tutarların yükseköğretim kurumu bütçesine öz gelir olarak kaydedileceği; kaydedilen bu tutarların karşılığı olarak ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine konulan ödeneklerin gelir gerçekleştirmelerine göre kullanılacağı ve süresi içinde yatırılmayan tutarların tahsilinde 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Bilimsel araştırma projelerine ilişkin ödeneklerin yükseköğretim kurumu yönetim kurulunca gerekli görüldüğü takdirde her bir proje için avans verilmek suretiyle de kullanılabilirliği; bilimsel araştırma projelerinin seçilmesi, uygulanması ve izlenmesi ile ödeneklerin kullanılması, genel hükümlerin ön ödemelere ilişkin sınırlamalarına bağlı kalınmaksızın avans verilmesi ve bu avansın mahsubuna dair usul ve esasların Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği ifade edilmektedir.

Tıp ve diş hekimliği fakülteleri ile üniversite hastaneleri hesabında toplanan döner sermaye gelirleri bakiyesinden gelir getiren görevlerde çalışan öğretim üyesi ve öğretim görevlilerine aylık (ek gösterge dâhil), yan ödeme, ödenek (geliştirme ödeneği hariç) ve her türlü tazminat (28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası uyarınca ödenen tazminat dâhil, makam, temsil ve görev tazminatı ile yabancı dil tazminatı hariç) toplamından oluşan ek ödeme matrahının yüzde 800'ünü, araştırma görevlilerine ise yüzde 500'ünü; bu yerlerde görevli olmakla birlikte gelire katkısı olmayan öğretim üyesi ve öğretim görevlilerine yüzde 600'ünü, araştırma görevlilerine ise yüzde 300'ünü; diğer öğretim elemanlarına ve 657 sayılı Kanuna tabi personel ile aynı Kanunun 4'üncü maddesinin (B) bendine göre sözleşmeli

olarak çalışan personele ek ödeme matrahının uzman tabipler için yüzde 600'ünü, hastaneler başmüdürü ve eczacılar için yüzde 250'sini, başhemşireler için yüzde 200'ünü, diğer öğretim elemanları ile diğer personel ve diğer personel için yüzde 150'sini, işin ve hizmetin özelliği dikkate alınarak yoğun bakım, doğumhane, yeni doğan, süt çocuğu, yanık, diyaliz, ameliyathane, enfeksiyon, özel bakım gerektiren ruh sağlığı, organ ve doku nakli, acil servis ve benzeri sağlık hizmetlerinde çalışan personel için yüzde 200'ünü geçmeyecek şekilde aylık ek ödeme yapılacağı; sözleşmeli personele yapılacak ek ödeme matrahın sözleşmeli personelin çalıştığı birim ve bulunduğu pozisyon unvanı itibarıyla aynı veya benzer unvanlı memur kadrosunda çalışan, hizmet yılı ve öğrenim durumu aynı olan emsali personel dikkate alınarak belirleneceği; emsali bulunmayan sözleşmeli personelin ek ödeme matrahın ise brüt sözleşme ücretlerinin yüzde 25'ini geçmeyeceği; bu fıkra uyarınca yapılacak ödemenin sigorta prim kesintisine tabi tutulmayacağı; nöbet hizmetleri hariç olmak üzere mesai saatleri dışında gelir getirici çalışmalarından doğan katkılarına karşılık belirtilen personel için yüzde 50'sini, diğer personeller için yüzde 20'sini geçmeyecek şekilde ayrıca aylık ek ödeme yapılacağı açıklanmaktadır.

Yükseköğretim kurumlarının tıp ve diş hekimliği fakülteleri ile üniversite hastanelerinde ihtiyaç duyulması hâlinde ilgilinin isteği ve kurumlarının muvafakatiyle diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevli sağlık personeli haftanın belirli gün veya saatlerinde ya da belirli vakalar ve işler için görevlendirilebileceği; bu şekilde görevlendirilenlere, kadrosunun bulunduğu kurumdaki döner sermaye işletmesinden yapılan ödemenin yanı sıra, katkı sağladıkları vaka ve iş dolayısıyla görevlendirildiği sağlık kuruluşundaki döner sermaye işletmesinden, bu maddede belirtilen esaslar çerçevesinde ve toplamda tavan oranları geçmemek üzere döner sermayeden ek ödeme yapılacağı; ziraat ve veteriner fakülteleri, sivil havacılık fakülteleri ve bünyesinde atölye veya laboratuvar bulunan yükseköğretim birimleri ile sürekli eğitim merkezleri, açık öğretim hizmeti veren yükseköğretim kurumları ve düzenli döner sermaye geliri olan yükseköğretim birimlerinde üretilen mal ve hizmetlerden elde edilen döner sermaye gelirlerine katkısı bulunan öğretim elemanlarına yapılacak ek ödemeler hakkında da tıp fakülteleriyle aynı hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Rektör, rektör yardımcısı ve genel sekretere gelir getirici katkılarına bakılmaksızın, üniversite yönetim kurulunun uygun gördüğü birimin döner sermaye hesabından yönetici payı olarak ayrılan tutardan ek ödeme yapılacağı; ek ödemenin tutarının ek ödeme matrahının rektörler için yüzde 600'ünü, rektör yardımcıları için yüzde 300'ünü, genel sekreterler için yüzde 200'ünü geçemeyeceği; döner sermaye gelirinin elde edildiği birimlerin dekan, başhekim ve enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu müdürleri ile bunların yardımcılara, gelir getirici katkılarına bakılmaksızın görev yaptıkları birimin döner sermaye gelirlerinden yönetici payı olarak ayrılan tutardan ek ödeme yapılacağı, ek ödemenin tutarının ek ödeme matrahının, tıp ve diş hekimliği fakülteleri dekanları ile üniversite hastane başhekimleri için yüzde 500'ünü, bunların yardımcıları için yüzde 300'ünü, diğer dekan, enstitü, konservatuar vemeslek yüksekokulu müdürü için yüzde 250'sini, bunların yardımcıları için yüzde 100'ünü geçemeyeceği ifade edilmektedir.

Devlet yükseköğretim kurumlarında yöneticilere, aylıkları dışında döner sermaye ve diğer kaynaklardan yapılacak aylık ek ödeme tutarının hiçbir hâlde net maaşlarının iki katını geçemeyeceği vurgulanmaktadır. Bu madde kapsamında bu Kanuna tabi personele yapılan ödemelerin 27/1/2000 tarihli ve 4505 sayılı Sosyal Güvenlikle İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Temsil Tazminatı Ödenmesi Hakkında Kanunun 5'inci maddesinin (c) fıkrası ile 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 16'ncı maddesi hükümlerinin uygulanmasında dikkate alınmayacağı gibi açıklamalara yer almaktadır.

Döner sermaye işletmesi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde, kaynakların ekonomik, verimli ve tasarruflu kullanılmasının esas olduğu; yapılacak olan ödemelerde gelir-gider dengesinin gözetilmesinin zorunlu olduğu; döner sermaye işletmelerinin faaliyet alanları, gelir ve giderleri, sermaye limitlerinin, işletmelerin yönetimine ilişkin esas ve usuller ile yapılacak ek ödeme oranlarının, bu ödemelerin esas ve usullerinin, yükseköğretim kurumlarının hizmet sunum şartları ve kriterleri de dikkate alınmak suretiyle personelin unvanının, görevi, çalışma şartları ve süresi, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ve mesleki uygulamalar ile ilgili performansı ve özellik arz eden

riskli bölümlerde çalışma gibi hizmete katkı unsurların esas alınarak Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği ifade edilmektedir. Ayrıca genel sağlık sigortası kapsamı dışındaki özel sağlık sigortası, özel kurum ve benzeri kuruluşlarla bir protokolle belirlenen anlaşma çerçevesinde sunulmuş hizmetler karşılığında alınacak ücretler, Sosyal Güvenlik Kurumunun ilgili işlemler için belirlediği ödemenin beş katını geçmemek kaydıyla üniversite yönetim kurulu tarafından belirlenebileceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Döner Sermayeye Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt temaları ile bu temayı şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo incelendiğinde yasa tasarısının 69. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 28 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 15, akademisyenler 5, STK'ler 4 ve kamu kurum ve kuruluşları 4 görüş dile getirmişlerdir.

Tablo 144. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 69. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
69.1. Döner Sermayeye Yönelik Görüşler	69.1.1. Döner sermaye ödeneklerinin kapsamı	15	5	4	4	28
	1 Alt tema Toplam	15	5	4	4	28
1 Tema	1 Alt tema Genel Toplam	15	5	4	4	28

69.1. *Döner Sermayeye Yönelik Görüşler* teması altında 69.1.1. *Döner sermaye ödeneklerinin kapsamı* alt teması yer almaktadır. Döner sermaye işletmesinin ödeneklerine ilişkin olarak iç ve dış paydaşların tümünden görüş bildirenlerin olduğu görülmekte ve bu görüşler çeşitlilik göstermektedir. Ancak adaletli dağıtım yapılmaması, yöneticilerin alacakları ödeneğin net maaşlarının iki katını geçmemesi, bilimsel araştırma ödeneğinin özel bütçeden ve daha yüksek oranda ayrılması, vakıf ve özel üniversitelerde döner sermaye ile ilgili uygulamaların kendi çıkartacakları

yönetmeliklerle hayata geçirilmesi noktalarında hemfikir oldukları görülmektedir. Özellikle ayrıntılara yasada yer verilmemesi ve çıkarılacak bir yönetmelikle ya da Döner Sermaye İşletmeler Kanunu ile döner sermaye işletmesinin usul ve esaslarının belirlenmesi gerektiği belirtilmektedir.

Ü42. Döner Sermaye: Bu konuda Döner Sermayeli İşletmeler Kanun Tasarısı bulunmaktadır. Ayrı bir kanunla düzenlenmesi daha doğru olan bu hususa bu tasarıda yer verilmemesi uygun bulunmuştur.

A39. Madde metni çok uzundur. Bazı hükümler yönetmeliklere bırakılmalıdır.

STK34. Bu madenin sadece devlet üniversiteleri için düzenleyici olduğu açıkça belirtilmelidir.

KKK18. Kamu Sağlık kuruluşlarının sağlık hizmetleri fiyat tarifelerini belirleme yetkisi 3359 sayılı Kanun ve 663 sayılı KHK hükümleri gereğince Sağlık Bakanlığına ait olduğundan taslaktaki üniversite yönetim kuruluna bu konuda yetki veren fıkranın taslak metinden çıkarılması gerekmektedir.

69.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 69. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 69. Madde'sinde döner sermayeye ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. İç ve dış paydaşlar tarafından döner sermayeye yönelik toplam 28 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler temelinde *döner sermaye ödeneklerinin kapsamı* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 145. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 69. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

69. Madde	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
	69.1. Döner Sermayeye Yönelik Görüşler	69.1.1. Döner sermaye ödeneklerinin kapsamı	28	
	Genel Toplam			28

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Dile getirilen görüşlerde adaletli dağıtım yapılmaması, yöneticilerin alacakları ödeneğin net maaşlarının iki katını geçmemesi, bilimsel araştırma ödeneğinin özel bütçeden ve daha yüksek oranda ayrılması, vakıf ve özel üniversitelerde döner sermaye ile ilgili uygulamaların kendi çıkartacakları yönetmeliklerle hayata geçirilmesi, ayrıntılara yasada yer verilmemesi ve çıkarılacak bir yönetmelikle ya da Döner Sermaye İşletmeler Kanunu ile döner sermaye işletmesinin usul ve esaslarının belirlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Madde içeriğinin her iki hâli de karşılaştırıldığında görüşler doğrultusunda kısmen bir değişikliğin yapıldığı görülmüştür. Maddeden ayrıntılar çıkarılmamış ancak dış hekimliği fakültesi, tıp fakültesi ve üniversite hastanesi gibi sürekli döner sermaye geliri olan devlet üniversitelerinde yöneticilere, mesai saatleri dışında gelir getirici faaliyetleri olması hâlinde yapılacak ek ödemeler ile toplamda yapılabilecek ek ödemelerin oranları ve bu ödemelerin usul ve esasları, döner sermaye biriminin gelir durumu, borç-ciro oranı, diğer çalışanlara yapılacak ek ödeme oranları ve ilgili döner sermaye biriminde yıl sonunda tespit edilen değişiklikler gibi bazı ayrıntıların Kurul tarafından çıkartılacak yönetmelikle belirleneceği açıklamalara eklenmiştir. Döner sermayeye ilişkin genel çerçevenin yasada belirlenip ayrıntıların diğer kanunlar çerçevesinde bir yönetmelikle belirlenmesinin ve Maliye Bakanlığı ile Sayıştay gibi kurumlardan uzman görüşleri alınmasının yasanın geçerliliğinin sağlanması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

70. Madde – Genel Kurul ve Yürütme Kurulu Üyelerinin Malî Hakları

70.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 70. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 70. Madde'sinde Genel Kurul ve Yürütme Kurulu üyelerinin malî hakları ile ilgili açıklamalar yer almaktadır. Maddede Genel Kurul üyelerine ödenecek toplantıya katılma ücretinin (huzur hakkı), her toplantı için devlet memur aylıkları kat sayısının tasarıda belirsiz bırakılan rakam ile çarpımı sonucunda bulunacak meblağ olduğu; Başkan ve Yürütme Kurulu üyelerinin ücretleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre en yüksek Devlet memuruna ödenen aylığın (ek gösterge, yan ödeme ve her çeşit tazminatlar dâhil) üç katını geçmemek üzere Bakanlar Kurulunca tespit

edileceği; emekli olanların ise emekli aylıklarının ödenmesine devam edeceği; Yürütme Kurulunda görev alan kamu personelinin her türlü özlük haklarının saklı kalacağı ve aylıksız izinli sayılacağı belirtilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Genel Kurul ve Yürütme Kurulu Üyelerinin Malî Haklarına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 146. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 70. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
70.1. Genel Kurul ve Yürütme Kurulu Üyelerinin Malî Haklarına Yönelik Görüşler	70.1.1.Mali hak kapsamının genişletilmesi	1	1	1	0	3
	1 Alt tema Toplam	1	1	1	0	3
1 Tema	1 Alt tema Genel Toplam	1	1	1	0	3

Tablo 142 incelendiğinde yasa tasarısının 70. Maddesi'ne yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 3 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 1, akademisyenler 1 ve STK'lar 1 görüş dile getirmişlerdir. Kamu kurum ve kuruluşlarının bu temaya yönelik görüşlerine rastlanmamıştır.

70.1. Genel Kurul ve Yürütme Kurulu Üyelerinin Malî Haklarına Yönelik Görüşler teması altında yer alan *70.1.1. Mali hak kapsamının genişletilmesi* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin kamu kurumları hariç diğer paydaşlardan sınırlı sayıda görüş bildirilenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde mali hakların sadece merkez kurulları değil, tüm üniversitelerdeki kurulları kapsaması ve idari personele ilişkin iyileştirici bir düzenlenmenin yapılması gerektiği belirtilmektedir. Ayrıca sözü edilen kurullardaki üyelerin mali haklarına yönelik düzenlemelere ilişkin maddelerin kanunda yer almaması gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü6. Üniversiteler Genel Kurulu üyelerine ödenecek toplantıya katılma ücreti (huzur hakkı), her toplantı için devlet memur aylıkları kat sayısının (.....) rakamı ile çarpımı sonucunda bulunacak meblağdır.

Başkan ve İdari ve Eğitim Yürütme Kurulları üyelerinin ücretleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre en yüksek Devlet memuruna ödenen aylığın (ek gösterge, yan ödeme ve her çeşit tazminatlar dâhil) üç katını geçmemek üzere Bakanlar Kurulunca tespit edilir. Emekli olanların ise emekli aylıklarının ödenmesine devam olunur. Yürütme Kurullarında görev alan kamu personelinin her türlü özlük hakları saklı kalır ve aylıksız izinli sayılır.

A40. Madde-70'de Genel kurul üyeleri ile Başkan ve Yürütme kurulu üyelerinin mali hakları düzenlenmiştir.

Bu şekilde sadece Türkiye Yükseköğretim Kurulu Başkanı başta olmak üzere Genel kurul ve Yürütme Kurulu üyelerinin mali hakları düzenlemesi bu kanunda yer almamalıdır.

Üniversitelerde görev yapan tüm öğretim elemanları, Yöneticiler ve TYK başkan ve üyeleri ile Genel kurul ve Yürütme kurulu üyelerinin özlük hakları (mali hakları) 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununda belirli iyileştirmeleri de kapsayacak ve kalıcı olabilecek şekilde (belirli bir temel ücretlendirme esas alınarak) mutlaka düzenlenmelidir.

STK26. Üniversite Ödeneği Gerekçesi: üniversite ödenekleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde kurumda çalışanlara yönelik eşitlik ilkesini ihlal eden bir uygulama mevcuttur. Bu uygulamada 2914 sayılı kanunun madde 12 düzenlemesinde idari personele yer verilmemiştir. Ayrıca çalışma hayatının zorlukları göz önüne alındığında idari personelin ücret düşüklüğü böyle bir düzenlemeyi gerektirmektedir.

70.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 70. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 70. Madde'sinde Genel Kurul ve Yürütme Kurulu üyelerinin malî hakları ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. İç ve dış paydaşlara tarafından toplam 3 görüş dile getirilmiş ve bu çerçevede *mali hak kapsamının genişletilmesi* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 147. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 70. Madde’sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
70. Madde	70.1. Genel Kurul ve Yürütme Kurulu Üyelerinin Malf Haklarına Yönelik Görüşler	70.1.1.Mali hak kapsamının genişletilmesi	3	
	Genel Toplam			
				3

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâllerine göre incelendiğinde iç ve dış paydaşların dile getirdiklerine yönelik herhangi bir değişikliğe rastlanmamıştır. Maddenin içeriğinde Başkan ve Yürütme Kurulu üyelerinin ücretlerinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na göre en yüksek Devlet memuruna ödenen aylığın (ek gösterge, yan ödeme ve her çeşit tazminatlar dâhil) üç katını geçmemek üzere Bakanlar Kurulunca tespit edileceği açıklamasındaki “üç” rakamı çıkarılarak boş bırakılmıştır. Bu değişikliğin, tasarıyı hazırlayanların TYK’nin Genel Kurul ve Yürütme Kurul’u üyelerinin aylıklarının belirlenmesinde karar verici olmaktan çekindiklerinin göstergesi olduğu söylenebilir.

4.8.1. Sekizinci Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum

Tasarının 8. Bölümü genel olarak değerlendirildiğinde 7 alt temadaki görüşler dikkate alınmamış ve bu doğrultuda tasarıda herhangi bir değişikliğe rastlanmamıştır. Mali hükümlerle ilgili bazı bölümlerin boş bırakılması tasarıyı hazırlayanların bu bölüme ilişkin belirsizlikler içinde olduğunu düşündürmektedir. Aynı zamanda sınırlı sayıda paydaşın görüş bildirmesi paydaşların mali beklentilerinin olmadığına göstergesi olduğu söylenebilir.

Şekil 11. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 8. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansımaları

Şekil 10'da ve yukarıdaki bölümlerde yer alan tablolarda görüldüğü üzere görüşler daha çok gelir kaynakları kapsamı üzerinedir. Üniversitelerin ek gelir kaynaklarına ihtiyaç duyduğu ancak desteğin kamu tarafından yapılması, öğrencilerden alınan harçların kaldırılması gerektiği ifade edilmekte ve sadece üniversite konseyi olan değil tüm üniversitelere torba bütçe verilerek mali özerlik sağlanması, diğer ayrıntılarla ilgili yönetmelik çıkarılması gerektiği dile getirilmektedir. Alanyazında da benzer bulgulara (Altundemir ve Cibo, 2015) ulaşılmış tasarıya ilişkin görüş bildiren çoğu üniversitenin idari ve mali yönetim alt yapısının geliştirilerek mali özerklik istedikleri sonucuna ulaşmıştır.

Paydaşların görüşleri ve üniversitenin işlevlerinden biri olan değişen dünyaya uyum sağlayabilen nitelikli insan gücü yetiştirme sorumluluğu ele alındığında yükseköğretimin yenilenmesi ve var olan durumunun iyileştirilmesi gerektiği söylenebilir. Bu bağlamda finansal yapının da tartışılması ihtiyacı doğmaktadır. Yükseköğretimin yaygınlaşması, kalite, ulusal ve uluslararası rekabet gibi eğilimler yoluyla yenilenme ve kapasitesini artırma gereksinimi (Johnstone ve Marcucci, 2007) finansal kaynakların artırılması ve çeşitlendirilmesi ihtiyacını doğurduğu söylenebilir. Bu durum farklı uygulamaların incelenmesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Finansal kaynak elde etme sistemleri incelendiğinde birçok ülkede bu ihtiyaçların kamu gelirleriyle karşılandığı görülmektedir. Ancak ülkelere göre değişen uygulamalar göze çarpmaktadır. Örneğin bir birlik oluşturmalarına rağmen AB ülkelerinde de finans modelleri çeşitlilik göstermektedir. Almanya’da eyaletlere göre değişse de üniversiteler genel olarak kamu kaynaklarıyla finanse edilmektedir. Eyalet parlamentolarında bütçeler belirlenerek performansla dayalı bir sistemle finans dağılımı yapılmaktadır (Capano, 2011). Ayrıca öğrenciler öğretim süresini aştıkları durumlarda harç ödemekte, bu ödemeleri yapabilmeleri için faizsiz kredi verilerek mezuniyetten beş yıl sonra başlamak üzere yirmi yıla kadar yayılan bir süreçte ödeme yapmaları sağlanmaktadır (Johnstone ve Marcucci, 2007). Fransa’da da üniversitelere kamu desteği sağlanmaktadır. Toplam bütçenin yüzde yirmisi performansla dayalı verilmektedir (Nagy, Kovats ve Nemeth, 2014). Öğrenciler mühendislikler hariç her bölüm için standart harç ödemektedir. Ancak öğrencilere karşılıksız burs, hükümet garantili kredi imkânı ve ailelerine vergi indirimi sağlanmakta; öğrencilerin gıda, barınma vb. ihtiyaçlarına yönelik yardımlar yapılmaktadır (European Commission, 2010). İngiltere’de üniversiteler finanslarının %40’ını torba bütçe olarak almaktadır. Gelir kaynaklarından biri de öğrenci harçlarıdır. Ancak diğer ülkelerdeki gibi kredi, hibe vb. kolaylıklar sistemde yer almamaktadır (European Commission, 2011). Yükseköğretim kurumları Hollanda’da da torba bütçe şeklinde finanse edilmektedir. Performansa ve kalite ölçütlerine dayalı bir sistem kurgulanmıştır. Öğrenciler harç ödemektedirler, hibe sistemi başarılı öğrencilere ve gelir düzeyi düşük ailelerin çocuklarına yöneliktir (European Commission, 2014). Dünya örnekleri arasında hemen hemen hiç öğrenci harcı almayan Danimarka, Finlandiya, İsveç, Norveç gibi ülkeler de yer almaktadır (European Commission, 2011; Johnstone ve Marcucci, 2007). ABD’de de finans sistemi çeşitlilik göstermekle birlikte kamu desteğinin yanı sıra kurumsal performansla dayalı finans sistemi uygulanmaktadır. Öğrenci katkı payları alınmaktadır (Dougherty ve Callender, 2017; Miao, 2012).

Ülkemizde ise 2547 Sayılı Kanun’a göre üniversiteler kamu desteği almaktadır. Buna göre 2547 Sayılı Kanun’un 55. Madde’sinde yer alan gelir kaynakları; bütçeye konulacak ödenekler, kurumlarca yapılacak yardımlar, alınacak harç ve ücretler, yayın ve satış gelirleri, taşınır ve taşınmaz malların gelirleri, döner sermaye işletmelerinde elde dilecek kârlar, bağış, vasiyetler ve diğer gelirlerdir. Yürürlükte olan uygulamada

harçlar sadece öğretim süresini aşan öğrencilerden alınmaktadır. Vakıf üniversiteleri ise kurucu vakfın katkıları, öğrenci harçları ve devlet yardımı ile çeşitli finans kaynaklarına sahip, mali açıdan daha özerk bir yapıdadır.

Alanyazında son yıllarda ülkemizde uygulanan finans sisteminin karşılaştırmalı olarak incelendiği ve öneriler getirildiği çeşitli araştırmalar yer almaktadır. Bu araştırmalarda sistemin yetersizliğine vurgu yapılmakta ve yeni model önerilerinde bulunmaktadır. Önerilen modellerde öncelikli olarak yükseköğretime ayrılan payın artırılması üzerinde durulmaktadır (Ateş, 2013; Ergen ve Çakıoğlu, 2018; Günay, 2011; Gür, Çelik, Kurt ve Yurdakul, 2017; Kavak, 2011; Kurt ve Gümüş, 2015; Ulutürk ve Dane, 2008). Bulgulara benzer doğrultuda yükseköğretimdeki ihtiyaçların sadece kamu desteği ile karşılanamayacağı ve kaynak çeşitliliğine gidilmesi vurgulanan diğer bir noktadır. Ancak alanyazında kaynak çeşitliliği içerisinde öğrenci katkı payı/harcı üzerinde durulmuştur. Bu katkı payı alınırken öğrencilerin geri ödemelerinde faizsiz ve uzun vadede geri ödeme gibi kolaylıklar sağlanması gerektiği belirtilmektedir (Akça, 2012; Ateş, 2013; Ergen ve Çakıoğlu, 2018; Kavak, 2011; Mutluer, 2008; Özkan, 2014; Teker ve Teker, 2011). Bir diğer öneri ise torba bütçeye geçilerek performansa dayalı bir sistemin uygulanmaya geçirilmesidir (Altundemir ve Cibo, 2015; Kurt ve Gümüş, 2015; Özkan, 2014). Bazı kaynaklar ise torba bütçeye dayalı, hesap verebilirlik ve şeffaflık ilkelerine bağlı bir yapıdan söz etmektedir (Ateş, 2013; Taşar, 2011, Yılmaz Keskin, 2010, Özkan, 2014).

Tüm bu tartışmalar ve bulgular bağlamında ülkemizin bugünkü koşulları değerlendirilerek kendi yapımıza uygun bir sistem geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Performans sistemi rekabet ortamı yaratarak verimliliği artırabilir ancak bu durumda tüm üniversitelerin eşit koşullara sahip olması gerekmektedir. Ayrıca performans sisteminin uygulandığı ülkelerde öğrencilere ve ailelerine yapılan yardımlar gibi desteklerle dolaylı bir yoldan üniversitelere destek çıkmaktadır. Bugün ülkemizdeki ekonomik koşullar ve işsizlik oranı incelendiğinde performans sistemine geçmenin erken bir adım olacağı düşünülmektedir. Ancak tasarının temel ilkelerinde dile getirildiği üzere hesap verebilirlik ve şeffaflık ilkelerine yönelik adımlar atıldığı takdirde iç ve dış değerlendirme, kalite güvence sisteminin gerekleri yerine getirildiğinde torba bütçe uygulaması ile mali özerklik sağlanabilir.

4.9. Yeni Yasa Taslağının Dokuzuncu Bölümüne (Adli Soruşturma Ve Disiplin Hükümleri) İlişkin Bulgular

71. Madde – Adli Soruşturma

71.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 71. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 71. Madde'sinde adli soruşturmaya ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddede görevi ile bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başkan hakkında başkanın katılmadığı ve Milli Eğitim Bakanının başkanlığında yapılan Genel Kurul toplantısında, kendi üyeleri arasından seçilecek en az üç kişiden oluşan bir komisyon oluşturulacağı; bu komisyon tarafından yapılan inceleme sonucunda hazırlanan rapora istinaden, Kurulun Milli Eğitim Bakanının başkanlığında yapılan ancak başkanın katılmadığı toplantıda gizli oylama yapılarak soruşturma izni verileceği belirtilmektedir.

Genel Kurul üyeleri, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanı ve yönetim kurulu üyeleri hakkında, Genel Kurulun kendi üyeleri arasından seçeceği en az üç kişiden oluşan bir komisyonca yapılan inceleme sonucunda hazırlanan rapora istinaden, Genel Kurulda gizli oylama yapılarak soruşturma izni verileceği ifade edilmektedir. Vakıf ve özel yükseköğretim kurumları mütevelli heyet başkan ve üyeleri, üniversite konseyi başkan ve üyeleri, rektörler, özel veya vakıf meslek yüksekokulu müdürleri hakkında Genel Kurulun kendi üyeleri arasından seçeceği üç kişilik komisyonun hazırlayacağı rapora istinaden, Yürütme Kurulunda yapılacak gizli oylama ile soruşturma açılmasına izin verilebileceği açıklanmaktadır.

Kurul idarî personeli hakkında, Başkanın görevlendireceği üç kişi tarafından yapılan inceleme sonucunda hazırlanan rapora istinaden, Başkan tarafından soruşturma izni verilebileceği; idarî görevi olsun veya olmasın, öğretim elemanları ile yükseköğretim kurumlarının idarî personeli hakkında, rektörün görevlendireceği üç kişi tarafından yapılan inceleme sonucunda hazırlanan rapora istinaden, üniversite yönetim kurulunda yapılacak olan gizli oylama ile soruşturma izni verilmesine karar verileceği belirtilmektedir.

Görevi ile bağlantılı olarak suç işlediği iddia edilen kişinin hakkında karar verecek olan kurulun üyesi olduğu takdirde, bu kurulda kendisiyle ilgili olarak inceleme komisyonu oluşturulması ve soruşturma izni verilip verilmemesi için yapılan müzakere ve oylamalara katılamayacağı; öğretim üyeleri ile ilgili olarak oluşturulan inceleme komisyonlarına seçilecek öğretim üyelerinin, suç işlediği iddia edilen öğretim üyesi ile aynı veya daha üst akademik unvana sahip olması gerektiği; soruşturma izni verilmesine ilişkin kararlara karşı ilgili kişinin izin verilmemesine ilişkin kararlara karşı ise Cumhuriyet savcısı veya Danıştay’a itiraz edebileceği belirtilmektedir.

Hüküm bulunmayan hâllerde, 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanacağı; üniversite konseyi başkan ve üyeleri ile vakıf ve özel yükseköğretim kurumları mütevelli heyet başkan ve üyelerinin öğretim elemanları ve diğer idarî personeli, bu Kanun kapsamına giren görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri suçlar ile bu kişilere karşı işlenen suçlar bakımından kamu görevlisi sayılacağı maddenin son açıklaması olarak yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Adli Soruşturma Uygulamalarına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 148. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 71. Maddesi’ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar		Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
71.1. Adli Soruşturma Uygulamalarına Yönelik Görüşler	71.1.1. Adli soruşturma izni verilmesiyle ilgili uygulamalar		4	2	1	0	7
	1 Alt tema	Toplam	4	2	1	0	7
1 Tema	1 Alt tema	Genel Toplam	4	2	1	0	7

Tablo 144 incelendiğinde yasa tasarısının 71. Maddesi'ne yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 7 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 4, akademisyenler 2, STK'ler 1 görüş dile getirmişlerdir. Dile getirilenler arasında bu temaya ilişkin kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerine rastlanmamıştır.

71.1. Adli Soruşturma Uygulamalarına Yönelik Görüşler teması altında yer alan *71.1.1. Adli soruşturma izni verilmesiyle ilgili uygulamalar* alt temasına yönelik görüşler incelendiğinde KKK'lerin bu alt temaya ilişkin görüş bildirmediği görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde üniversiteler soruşturma izni için hazırlanacak raporun Hukuk Müşavirlikleri ya da İç Denetleme ve Disiplin İşleri Daire Başkanlıkları tarafından yapılması gerektiğini vurgularken akademisyenler tüm personel için soruşturma izni raporunu hazırlayacak kişilerin soruşturmaya konu olan kişiyle statü olarak eşit ya da daha üst bir unvana sahip olması gerektiğini vurgulamaktadır ve bu görüşe üniversitelerden bir katılımcı da katılmaktadır. STK'lerden ve üniversitelerden birer katılımcı ise adli soruşturma sürecinde müteveli heyet başkanlarının kamu görevlisi sayılmaması gerektiğini vurgulamaktadır.

Ü25. Üniversitelerdeki disiplin soruşturmalarının rektörlük hukuk müşavirliği birimince yapılması.

A67. d) İdarî görevi olsun veya olmasın, öğretim elemanları ile yükseköğretim kurumlarının idarî personeli hakkında, Rektörün görevlendireceği soruşturmanın unvanına eş değer veya üzerinde üç kişi tarafından yapılan inceleme sonucunda hazırlanan rapora istinaden, üniversite yönetim kurulunda yapılacak olan gizli oylama ile, soruşturma izni verilmesine karar verilebilir.

STK20. Vakıf ve özel üniversitelerin müteveli heyet başkan ve üyeleri Taslağın 71. maddesinde yer alan düzenlemelerin kapsamı dışında tutulmalı; müteveli heyet başkan ve üyeleri ile bu kurumların mensupları kamu görevlisi sayılmamalıdır. Bu bağlamda, Taslağın 71. maddesinin 7 fıkrasında yer alan “*Üniversite konseyi başkan ve üyeleri ile vakıf ve özel yükseköğretim kurumları müteveli heyet başkan ve üyeleri, öğretim elemanları ve diğer idarî personeli, bu Kanun kapsamına giren görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri suçlar ile bu kişilere karşı işlenen suçlar bakımından kamu görevlisi sayılırlar.*” hükmü taslaktan çıkarılmalıdır. Esasen, hâlihazırda Kamu tüzel kişiliği olan Vakıf Üniversiteleri'nde bile, akademik personel dışında kalan, diğer Vakıf Üniversite çalışanlarının dahi kamu personeli sayılamayacağı konusunda hem Danıştay, hem Yargıtay ve hem de Devlet Personel Başkanlığı'nın gerekçeli kararları mevcuttur

71.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 71. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 71. Madde'sinde adli soruşturmaya ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. İç ve dış paydaşlar tarafından adli soruşturmalara ilişkin açıklamalara yönelik toplam 7 görüş dile getirilmiş ve bu çerçevede *adli soruşturma izni verilmesiyle ilgili uygulamalar* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt tema, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 149. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 71. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
71. Madde	71.1. Adli Soruşturma Uygulamalarına Yönelik Görüşler	71.1.1. Adli soruşturma izni verilmesiyle ilgili uygulamalar	7	
	Genel Toplam			7

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında görüşler doğrultusunda bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Ancak madde içeriğine bent eklenmiş ve bu bentte değişik statüdeki kişilerin birlikte suç işlemleri hâlinde soruşturma usulü ve yetkili yargılama merciinin görev itibarıyla üst dereceliye göre tayin edileceği ifade edilmiştir.

72. Madde – Türkiye Yükseköğretim Kurulu İle Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanları ve Diğer Personeli İle İlgili Disiplin Hükümleri

72.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 72. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 72. Madde'sinde Türkiye Yükseköğretim Kurulu ile yükseköğretim kurumları öğretim elemanları ve diğer personeli ile ilgili disiplin hükümlerine ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddede disiplin soruşturması açmaya kurulun genel

sekreteri ve daire başkanları ile vakıf ve özel yükseköğretim kurumu müteveli heyet başkan ve üyeleri, üniversite konseyi başkan ve üyeleri, rektörler ve vakıf ve özel meslek yüksekokulu müdürleri hakkında başkan; idarî personeli hakkında Genel Sekreter; dekan ile enstitü, konservatuar, meslek yüksekokulu ve merkez müdürleri, üniversite genel sekreteri ve daire başkanları hakkında rektör; rektörlükteki diğer idarî personel hakkında üniversite genel sekreteri; fakülteadaki akademik personel ile fakülte sekreteri hakkında dekan; enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu kadrosundaki akademik personel ile enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu sekreteri hakkında enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu müdürü; Fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulunun diğer idarî personeli hakkında bu birimlerdeki fakülte, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu sekreterinin yetkili olduğu ifade edilmektedir.

Genel kurul, başkanın; yürütme kurulu, kurul genel sekreterinin; üniversite yönetim kurulu, rektörün ve üniversite genel sekreterinin; fakülte yönetim kurulu, dekanın ve fakülte sekreterinin; enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu yönetim kurulu, bu birimlerin müdürlerinin ve sekreterlerinin disiplin soruşturması açma yetkisini kullandığı kişilerle ilgili soruşturmalarda disiplin kurulu olarak görev yapacağı belirtilmektedir.

Öğretim elemanı olarak yükseköğretim kurumlarında görev yapıp yapmadığına bakılmaksızın, bir akademik unvanın iktisabı amacına yönelik olarak işlenen ve disiplin suçu oluşturan fiiller dolayısıyla, bu fiillerin doçentlik ve profesörlük unvanlarının iktisabı amacına yönelik olarak işlenmesi hâlinde, Başkan disiplin soruşturması açmaya yetkili olup, Yürütme Kurulu; diğer akademik unvanların iktisabı amacına yönelik olarak işlenmesi hâlinde, ilgili üniversite rektörü disiplin soruşturması açmaya yetkili olup üniversite yönetim kurulunun disiplin kurulu olarak görev yapacağı belirtilmektedir.

Disiplin suçunun aynı zamanda adlî suç oluşturması hâlinde, bu nedenle disiplin soruşturması açılabilmesi ve disiplin cezası verilebilmesi için, kişi hakkında adlî soruşturma veya kovuşturma başlatılması ya da mahkûmiyet hükmü verilmesi şartı aranmayacağı; disipline aykırı fiilin aynı zamanda soruşturulması veya kovuşturulması şikâyeteye veya başka bir şarta bağlı bir adlî suç oluşturması hâlinde, disiplin yaptırımı uygulanması için bu şartın gerçekleşmesinin aranmayacağı ve aynı zamanda suç oluşturan disipline aykırı fiil dolayısıyla henüz adlî soruşturma başlatılmamış ise

disiplin soruşturması emrini vermeye yetkili makam tarafından derhâl Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulacağı vurgulanmaktadır.

Devlet, özel ve vakıf yükseköğretim kurumlarının yönetici, öğretim elemanı ve diğer idarî personelinin görevleriyle bağlantılı olarak veya görevleri sırasında, Türk Ceza Kanununda veya diğer kanunlarda yer alan ve üst sınırı en az üç yıl hapis cezasını gerektiren bir suçtan mahkum olmaları hâlinde, bunlara kamu görevinden çıkarma disiplin cezası verileceği; kamu görevinden çıkarma disiplin cezası verilen kişinin bu cezanın verildiği tarihten itibaren beş yıl geçtikten sonra, bir suçtan mahkûmiyete bağlı hak yoksunluğunun bulunmaması hâlinde, açıktan atama yöntemiyle yükseköğretim kurumları ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında yeniden görev alabileceği belirtilmektedir.

Bilimsel çalışma ve yayınlarında ilgili alandan oluşturulan bilirkişi heyeti tarafından intihâl ve sahtecilik yaptığı tespit edilen kişiye, öğretim üyeliği görevinden çıkarma disiplin cezası verileceği; bu eserin de değerlendirmeye alınmak suretiyle kişiye akademik unvan verilmiş olması hâlinde, ayrıca bu akademik unvanın geri alınmasına karar verileceği; öğretim üyeliği görevinden çıkarma disiplin cezası verilen kişinin, bu cezanın verildiği tarihten itibaren beş yıl süreyle yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanı olarak istihdam edilemeyeceği ve herhangi bir akademik unvan iktisabına yönelik başvuruda bulunamayacağı; bilimsel çalışma ve yayınlarda intihâl ve sahtecilik dışındaki etik ihlâllerin, sadece ilgili kişilerin akademik yükselmeleri ve idarî görev üstlenmeleri bağlamında, Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirlenen esaslar çerçevesinde dikkate alınacağı ifade edilmektedir.

Devlet, özel ve vakıf yükseköğretim kurumlarının yönetici, öğretim elemanı ve diğer idarî personelin hukukî geçerli mazereti olmadığı hâlde, görevine on beş gün süre içinde başlamamaları veya kesintisiz olarak on gün süreyle devam etmemeleri; dikkatsiz ve özensiz davranışlarıyla, yükseköğretim kurumu bünyesinde mevzuat gereği olarak tutulan ve muhafazasından sorumlu olduğu belge ve kayıtların silinmesine, yok olmasına veya bozulmasına sebebiyet vermeleri; devlet yükseköğretim kurumlarında çalışan personelin serbest meslek icra etmeleri, tacir sayılmayı gerektiren faaliyette bulunmaları, şirket yöneticisi veya denetçisi olmaları; Eğitim hürriyetini engellemeleri hâllerinde, görevinden çekilmiş sayılma disiplin cezası verileceği; görevden çekilmiş sayılma disiplin cezası verilen kişinin, bu cezanın verildiği tarihten itibaren üç yıl

geçtikten sonra, bir suçtan mahkûmiyete bağlı hak yoksunluğunun bulunmaması hâlinde, açıktan atama yöntemiyle kamu kurum ve kuruluşlarında yeniden görev alabileceği belirtilmektedir.

Devlet, özel ve vakıf yükseköğretim kurumlarının yönetici, öğretim elemanı ve diğer idarî personelin yöneticileri tarafından verilen görevleri kasıtlı olarak tam ve zamanında yapmamaları; özürsüz ve kesintisiz olarak üç günden dokuz güne kadar (dokuz gün dâhil) göreve gelmemeleri; dikkatsiz ve özensiz davranışlarıyla, yükseköğretim kurumu bünyesinde tutulan belge ve kayıtların silinmesine, yok olmasına veya bozulmasına sebebiyet vermeleri; yöneticilerinin yazılı olarak açıklama istediği hususlarda gerçeğe aykırı beyanda bulunmaları; yükseköğretim kurumuna ait araç ve gereci şahsî işlerinde kullanmaları; yükseköğretim kurumuyla ilgili olarak yetkili olmadığı hâlde basın ve yayın organlarına açıklamalarda bulunmaları; yöneticilerini ve çalışma arkadaşlarını küçük düşürücü, yıldırıcı veya bezdirici davranışlarda bulunmaları hâllerinde bunlara aylıktan kesme cezası verileceği belirtilmektedir. Ayrıca aylıktan kesme cezasının kişinin aylık net maaş veya ücretinden dörtte birinden onda birine kadar belirli bir miktarda kesinti yapılmasını ifade ettiği ve bu cezanın verildiği tarihten itibaren beş yıl süreyle yükseköğretim kurumunda yöneticilik görevi yapamayacağı vurgulanmaktadır.

Sözü edilen kişilerin görevlerini kayıtsızlık, dikkatsizlik ve özensizlik sebebiyle tam ve zamanında yapmamaları, dikkatsiz ve özensiz davranışlarıyla, yükseköğretim kurumuna ait araç ve gerecin zarar görmesine sebebiyet vermeleri, üstlendiği görevin saygınlığını zedeleyecek davranışlarda bulunmaları, göreve sarhoş gelmeleri, görev yerinde alkollü içki içmeleri, göreviyle bağlantılı olarak veya görevi sırasında belli bir siyasi partinin lehine veya aleyhine olarak siyasi faaliyette bulunmaları hâllerinde bunlara kınama cezası verileceği; kınama cezası verilen kişilerin disiplin amiri tarafından yazılı olarak, disipline aykırı davranışı kendisine hatırlatılarak, disipline aykırı davranışlarda bulunmaya devam etmesi hâlinde, daha ağır bir disiplin cezasıyla cezalandırılacağı hususunda da uyarılacağı vurgulanmaktadır.

Daha önce disiplin suçu işlememiş olup da pişmanlık ve iyi hâli görülen kişiye bir alt disiplin cezası verilebileceği; bu madde hükümlerine göre hakkında kamu görevinden çıkarma, öğretim üyeliği görevinden çıkarma ve görevinden çekilmiş

sayılma disiplin cezası verilen kişilerle ilgili bilgilerin Kurulda muhafaza edileceği; disiplin cezasının verildiği tarihten itibaren üç yıl içinde tekrarı hâlinde işlenen yeni disiplin suçlarından dolayı bir üst disiplin cezası verileceği; disiplin soruşturmasına, olayın öğrenilmesini müteakip iki ay içinde başlanmadığı veya disiplin cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren üç yıl içinde ceza verilmediği takdirde disiplin soruşturması zaman aşımına uğrayacağı açıklamalar arasında yer almaktadır. Disiplin soruşturmasının, onay tarihinden itibaren iki ay içinde sonuçlandırılması gerektiği; soruşturmanın bu süre içerisinde bitirilememesi hâlinde soruşturmacının gerekçeli olarak ek süre verilmesi talebinde bulunması gerektiği; soruşturma emrini veren disiplin amirinin uygun bulduğu takdirde soruşturma süresini uzatabileceği ve bu sürenin bir yılı geçemeyeceği vurgulanmaktadır. Son olarak disiplin soruşturmasına ilişkin esas ve usullerin Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Disiplin Hükümlerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo incelendiğinde yasa tasarısının 72. Maddesi'ni oluşturan temalara yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 18 görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 5, akademisyenler 8, STK'ler 3 ve kamu kurum ve kuruluşları 2 görüş dile getirmişlerdir.

Tablo 150. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 72. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
72.1. Disiplin Hükümlerine Yönelik Görüşler	72.1.1. Disiplin hükümlerinin yönetmelikle düzenlenmesi	5	8	3	2	18
	1 Alt tema	5	8	3	2	18
1 Tema	1 Alt tema	5	8	3	2	18

72.1. *Disiplin Hükümlerine Yönelik Görüşler* teması altında 72.1.1. *Disiplin hükümlerinin yönetmelikle düzenlenmesi* alt teması yer almaktadır. Bu temaya ilişkin olarak tüm paydaş gruplarından görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde madde içerisinde anlaşılmayan ve zaman içerisinde değişime uğrayabilecek açıklamaların yer aldığı ve ayrıntıların kanunda yer almasının gereksiz olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle disiplin hükümlerinin ayrı bir yönetmelikle düzenlemesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Ü96. Yükseköğretim personeline ilişkin disiplin hükümleri düzenlenmiştir. Bu maddenin 15. maddesinde tekerrür hükmü yer almaktadır. Ancak tekerrürden genel tekerrür mü yoksa özel tekerrür mü kast edildiği anlaşılmamaktadır. Bu konunun açıklığa kavuşturulması hukuk güvenliği açısından yerinde olacaktır.

A44. Yasa taslağında personel ile ilgili disiplin hükümlerinin bu denli ayrıntılı olarak yer almasına gerek yoktur, genel esaslara yer verilmesi yeterlidir.

STK34. Madde 72. Vakıf yükseköğretim kurumundaki akademik ve idari personelin tabi oldukları kanun göz önüne alınarak, disiplin hükümlerinin temel esasları ayrı bir yönetmelikle belirlenmelidir.

KKK20. Adli Soruşturma ve Disiplin Hükümleri başlıklı bölümünün yeniden gözden geçirilmesi gerektiği mütalaa edilmektedir.

72.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 72. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 72. Madde'sinde Türkiye Yükseköğretim Kurulu ile yükseköğretim kurumları öğretim elemanları ve diğer personeli ile ilgili disiplin hükümlerine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. İç ve dış paydaşlardan toplam 18 görüş dile getirilmiş ve bu bağlamda *disiplin hükümlerinin yönetmelikle düzenlenmesi* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt tema, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 151. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 72. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
72. Madde	72.1. Disiplin Hükümlerine Yönelik Görüşler	72.1.1. Disiplin hükümlerinin yönetmelikle düzenlenmesi	18	
	Genel Toplam			18

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Maddenin içeriği tasarının ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında görüşlere yönelik bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Maddenin son hâlinde görüşlerde dile getirilenlerin aksine disiplin soruşturmasına ilişkin ayrıntılar eklenmiştir. Bu ayrıntılarda görev sona ermiş olsa da soruşturma yapılacağı belirtilmiştir. Değişik statülerdeki kişilerin birlikte disiplin suçu işlemeleri hâlinde soruşturma merciinin üst dereceliye göre belirleneceği eklenmiştir. Hakkında disiplin soruşturması açılan kişinin savunma sürecindeki uygulamalara ilişkin ayrıntılara yer verilmiştir.

73. Madde – Öğrencilere İlişkin Disiplin Hükümleri

73.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 73. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 73. Madde'sinde öğrencilere ilişkin disiplin hükümleri yer almaktadır. Maddede yükseköğretim kurumlarında disiplin cezasını gerektiren eylemler; yükseköğretim kurumu yetkililerince sorulan hususları cevaplandırmamak veya yanlış bilgi vermek; izinsiz ilan asmak; asılmış duyuruları değiştirmek veya yok etmek; yükseköğretim kurumlarının işleyişini ve eğitim-öğretimin düzenini bozmak; kopya yapmak veya teşebbüs etmek; öğrenme ve öğretme hürriyetini engelleyici eylemlerde bulunmak; usulsüz belge düzenlemek veya kullanmak; kurum personelinin veya öğrencilerin şeref ve haysiyetini zedeleyen sözlü veya yazılı eylemlerde bulunmak; yükseköğretim kurumlarına sarhoş gelmek, yükseköğretim kurumlarında alkollü içki

içmek; kurum personeli ve öğrencilerini tehdit etmek; kurum personeli ve öğrencilerine fiili saldırıda bulunmak; hırsızlık yapmak; kuruma ait malzemeyi tahrip etmek veya bilişim sistemine zarar vermek; intihâl yapmak; kendi yerine başkasını sınava sokmak veya başkasının yerine sınava girmek; yükseköğretim kurumlarında cinsel tacizde bulunmak; yükseköğretim kurumlarında 6136 sayılı Kanuna aykırı davranmak; yükseköğretim kurumunun bilişim sistemine girerek kendisine veya başkasının yararına haksız bir çıkar sağlamak; suç işlemek amacıyla örgüt kurmak, böyle bir örgütü yönetmek veya bu amaçla kurulan örgüte üye olmak veya yardım etmek; yükseköğretim kurumlarında uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri kullanmak, taşımak, bulundurmak, satmak, satın almak, başkalarına vermek veya ticaretini yapmak; kişilerin vücudu üzerinde cinsel davranışlarda bulunmak suretiyle cinsel dokunulmazlıklarını ihlal etmek şeklinde sıralanmaktadır.

Yukarıda sözü edilen eylemleri işleyenlere eylemin ağırlık derecesine göre uyarma, kınama, bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma, bir yarıyıl veya iki yarıyıl uzaklaştırma, yükseköğretim kurumundan çıkarma cezası verileceği; aynı zamanda suç oluşturan disipline aykırı fiil dolayısıyla henüz adlî soruşturma başlatılmamış ise disiplin soruşturması emrini vermeye yetkili makam tarafından Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulacağı belirtilmektedir.

Disipline aykırı fiilin soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suç olması hâlinde, disiplin soruşturması yapılması ve disiplin yaptırımı uygulanması için şikâyet şartı aranmayacağı; fiilin suç oluşturmaması veya kişi tarafından işlendiğinin sabit olmaması sebebiyle verilen kovuşturmaya yer olmadığı veya beraat kararının kesinleşmesi hâlinde, bu nedenle kişiye yükseköğretim kurumundan uzaklaştırmayı veya çıkarmayı gerektiren disiplin cezası verilemeyeceği; verilmiş olan disiplin cezasının kişi üzerinde doğurduğu sonuçların ortadan kaldırılması için gereken her türlü işlemin yapılabileceği; Bir fakülte, enstitü, konservatuar veya meslek yüksekokulu öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı soruşturma yapmaya ve doğrudan gerekli cezayı vermeye veya disiplin kuruluna sevk etmeye ilgili fakülte dekanı, enstitü, konservatuar veya meslek yüksekokul müdürü; müşterek alan veya mekânlarda toplu öğrenci eylemleri ile ilgili olarak üniversite rektörleri yetkili olduğu belirtilmektedir.

Disiplin soruşturmasına olayın öğrenilmesini müteakip bir ay içinde başlanacağı; soruşturmanın onay tarihinden itibaren iki ay içinde sonuçlandırılması gerektiği; soruşturmanın bu süre içerisinde bitirilmemesi hâlinde soruşturmacının gerekçeli olarak ek süre verilmesi talebinde bulunabileceği; soruşturma emrini veren disiplin amirinin uygun bulduğu takdirde soruşturma süresini uzatabileceği ancak bu sürenin bir yılı geçemeyeceği vurgulanmaktadır.

Disiplin cezalarını vermeye yetkili amirler ile disiplin kurullarının bu cezalardan birini tayin ve takdir ederken disiplin suçunu oluşturan fiil ve hareketlerin ağırlığını, disiplin suçu nedeniyle hakkında soruşturma yapılan öğrencinin hangi maksatla hareket ettiğini ve amacını, daha önce bir disiplin cezası alıp almadığını, davranış, tavır ve hareketlerini, işlediği fiil ve yaptığı hareket dolayısıyla pişmanlık duyup duymadığını dikkate alacağı belirtilmektedir.

Yükseköğretim kurumundan çıkarma kararının Kurula, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezine, ilgili askerlik şubesine, kredi ve burs aldığı kuruluşlara bildirileceği; yükseköğretim kurumundan çıkarma cezası verilen öğrencilerin, fiilin işlendiği tarihten itibaren beş yıl geçmedikçe aynı yükseköğretim kurumuna öğrenci olarak alınamayacağı açıklanmaktadır.

Son olarak öğrencilerin disiplin işlerine ilişkin esas ve usulleri, Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikte düzenleneceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Öğrenci Disiplin Hükümlerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 152. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 73. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
73.1. Öğrenci Disiplin Hükümlerine Yönelik Görüşler	73.1.1. Öğrenci disiplin hükümlerinin yönetmelikle düzenlenmesi	6	5	2	2	15
	1 Alt tema	6	5	2	2	15
1 Tema	1 Alt tema	6	5	2	2	15

Tablo 148 incelendiğinde yasa tasarısının 73. Maddesi'ne yönelik olarak toplam 15 görüş bildirildiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak üniversiteler 6, akademisyenler 5, STK'ler 2, kamu kurum ve kuruluşları 2 görüş dile getirmişlerdir.

73.1. Öğrenci Disiplin Hükümlerine Yönelik Görüşler teması altında *73.1.1. Öğrenci disiplin hükümlerinin yönetmelikle düzenlenmesi* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya ilişkin olarak tüm paydaşlardan görüşlerini dile getirenlerin olduğu görülmektedir. Bu görüşlerde disiplin hükümlerinin ayrıntılı verilmesine gerek olmadığı ve disiplin hükümlerinin detaylı düzenlenmesinin yönetmelikle yapılmasının daha uygun olacağı belirtilmektedir.

Ü4. Yükseköğretim Yasa Taslağı'nın *Öğrencilere ilişkin disiplin hükümleri* başlıklı 73 üncü maddesinde yer verilen öğrencilere ilişkin disiplin hükümleri kısaltılarak bu maddenin ana hatlarıyla düzenlenmesinin ve detaylı düzenlemenin yönetmelikle yapılmasının teklif edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

A75. Madde 72 ve 73 taslaktan çıkarılmalıdır. Öğretim elemanları, idarî personel ve öğrencilerin tâbi olduğu disiplin hükümlerini düzenleyen bu maddeler, üniversite özerkliği bakımından ciddi bir tehdit unsuru olarak taslaktaki en olumsuz görüntüyü oluşturmaktadır. Zira disiplin anlayışları, zaman içinde değişme potansiyeli taşıyan, özellikle demokratik olgunluğa henüz ulaşmamış ülkeleri idare eden otoritelerin zihniyet ve kanaatlerine son derecede bağımlı bir eşiği temsil eder. Bu hususların kanuna konulması, konunun bütün göreceliğini göz ardı eden, kısıtlayıcı ve darlaştıracı, son derecede olumsuz bir etki yaratacak; bu hususlar kanunla düzenlendiği için değiştirilmeleri, düzeltilmeleri ve kaldırılmaları işlemin doğrudan doğruya yasama organını ilgilendirmesi hasebiyle son derecede zor olacaktır. Bu nedenle bu hususlar, şimdi olduğu gibi yönetmelikle düzenlenmelidir.

STK26. Maddenin 14'üncü Fıkrası şu şekilde düzenlenmelidir. Öğrencilerin disiplin işlerine ilişkin esas ve usuller, YÖK tarafından çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir. Bu kurula öğrenci disiplin soruşturmasına muhatap olan öğrencinin isteği hâlinde öğrenci konseyi temsilcisi oy hakkı bulunmaksızın katılır

KKK24. Taslağın öğrencilere ilişkin disiplin hükümleri başlıklı 73 üncü maddesinde yer verilen öğrencilere ilişkin disiplin hükümlerinin kısaltılarak bu maddenin ana hatlarıyla düzenlenmesinin ve detaylı düzenlemenin yönetmelikle yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

73.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 73. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

Tasarının 73. Madde'sinde öğrencilere ilişkin disiplin hükümlerine yer verilmiştir. İç ve dış paydaşlar tarafından dile getirilen toplam 15 görüş, *öğrenci disiplin hükümlerinin yönetmelikle düzenlenmesi* alt temasını oluşturmuştur. Tema, alt tema, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaya durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 153. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 73. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaya durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansımaya Durumları
73. Madde	73.1. Öğrenci Disiplin Hükümlerine Yönelik Görüşler	73.1.1. Öğrenci disiplin hükümlerinin yönetmelikle düzenlenmesi	15	
Genel Toplam			15	

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Madde içeriği taslağın ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında görüşler doğrultusunda herhangi bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Ayrıca maddede farklı bir değişiklik de yapılmamıştır.

4.9.1. Dokuzuncu Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum

Tasarının 9. Bölümünde yer alan 3 maddenin içerisinde oluşturulmuş olan 3 alt temaya ilişkin görüşler dikkate alınmamış ve bu doğrultuda tasarının son hâlinde herhangi bir değişikliğe rastlanmamıştır. Bu bölümde adli soruşturma ve disiplin hükümleri ele alınmış ancak görüşlerde belirtildiği üzere bazı maddelerde anlaşılmayan noktalar olduğu ve yasa oluşturma mantığına göre fazla ayrıntıya yer verilmiştir.

Şekil 12. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 9. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansımaları

Şekil 11'de ve bölümde yer alan tablolarda görüldüğü üzere görüşler daha çok disiplin hükümlerine yöneliktir. Paydaşlar tasarıda disipline ilişkin maddelerde anlaşılmayan, eksik kalan, süreç içerisinde farklı uygulamaların da olabileceği ya da adli aşamalar sonucunda hak kazanılmış olmasına rağmen tersi ifade edilen maddelerin olduğu ve ayrıntılı yazıldığını, bu ayrıntıların Kurul tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle verilmesinin daha işlevsel olacağını dile getirmişlerdir. Alanyazında benzer şekilde 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yer alan konulara yer verilmemesi gerektiği vurgulanmakta ve etik ihlallerine ilişkin eklemelerin daha uygun olacağı belirtilmektedir (Erdoğan, 2013). Paydaşlar adli soruşturma izni için hazırlanacak raporun da Hukuk Müşavirlikleri ya da İç Denetleme ve Disiplin İşleri Daire Başkanlıkları tarafından hazırlanması yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu görüşler bağlamında bölümün hazırlanmasında bazı maddelerdeki uyumsuzluklar ve güncel uygulamaya ters ifadelere yer verilmesi tasarının hazırlık aşamasında araştırmaların eksik yapıldığı ve gerekli birimlere yeterince danışılmadığı söylenebilir. Görüşlerde de dile getirildiği üzere disiplin hükümleri ile adli soruşturmaya ilişkin ayrıntıların araştırma ve danışma süreci sonrası yönetmelikle hayata geçirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir. Ayrıca yönetmelikle uygulamalar daha hızlı bir şekilde güncellenebilir.

4.10. Yeni Yasa Taslağının Onuncu Bölümüne (Çeşitli Hükümler) İlişkin Bulgular

74. Madde – Akademik Derece ve Unvanların Denklik İşlemleri

74.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 74. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 74. Madde'sinde akademik derece ve unvanların denklik işlemlerine yönelik açıklamalar yer almaktadır. Maddede yabancı ülkelere yükseköğretimle ilgili alınan akademik derece ve unvanların denkliğinin Kurul tarafından belirleneceği; doktora, tıpta veya diş hekimliğinde uzmanlık veya sanatta yeterlilik unvanını kazandıktan sonra yabancı ülkelerde doçentlik veya profesörlük unvanını veya yetkisini almış olanlardan en az iki yıl, bu unvan ve yetki ile Türk yükseköğretim kurumlarına eşdeğer yabancı ülkelerdeki eğitim-öğretim ve araştırma kurumlarında sosyal güvenceli olarak çalışmış olmaları şartı aranacağı; denklik işlemlerinde esas alınacak tanıma, eşdeğerlilik ve diğer hususlara ilişkin kriterlerin Kurul tarafından belirleneceği; eşdeğerliliğin sağlanabilmesi için gerektiğinde seviye tespit sınavı, eksik ders tamamlama veya bunların her ikisinin birlikte uygulanmasına karar verilebileceği; yurt dışındaki ve Türkiye'deki yabancı yükseköğretim kurumlarının açık öğretim ve uzaktan öğretim programlarından alınan diplomalara denklik verilebilmesi için Türkiye'de aynı alanlarda açık öğretim ve uzaktan öğretim programlarının bulunması şartı aranacağı ifade edilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Akademik Derece ve Unvanların Denklik İşlemlerine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 154. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 74. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
74.1. Akademik Derece ve Unvanların Denklik İşlemlerine Yönelik Görüşler	74.1.1. Denklik işlemleri uygulamaları	0	1	1	0	2
	1 Alt tema	0	1	1	0	2
1 Tema	1 Alt tema	0	1	1	0	2

Tablo 150 incelendiğinde yasa tasarısının 74. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 2 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye yönelik olarak akademisyenler 1 ve STK'lar 1 görüş dile getirmişlerdir. Üniversiteler ile kamu kurum ve kuruluşlarının bu temaya ilişkin görüşlerine rastlanmamıştır.

74.1. Akademik Derece ve Unvanların Denklik İşlemlerine Yönelik Görüşler teması altında yer alan 74.1.1. Denklik işlemleri uygulamaları alt temasına ilişkin olarak akademisyenlerden ve STK'lerden görüş bildirenlerin olduğu görülmektedir. Dile getirilen görüşlerde denklik verilme şartını karşılamayanlara diploma geçerliliği verilmesine ve maddeye veteriner hekimliğin eklenmesine yönelik öneriler getirilmektedir.

A6. Denklik olmasa da “diploma geçerliliği” verilebilmelidir.

STK29. Doktora, tıpta, diş hekimliğinde veya veteriner hekimlikte uzmanlık veya sanatta yeterlilik unvanını kazandıktan sonra yabancı ülkelerde doçentlik ve profesörlük unvanını veya yetkisini almış olanlardan en az iki yıl bu unvan ve yetki ile Türk yüksek öğretim kurumlarına eşdeğer yabancı ülkelerdeki eğitim-öğretim ve araştırma kurumlarında sosyal güvenceli olarak çalışmış olmaları şartı aranır.

74.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 74. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarımının son hâline yansımaları

Tasarının 74. Madde'sinde akademik derece ve unvanların denklik işlemleri üzerinde durulmuştur. İç ve dış paydaşlar tarafından toplam 2 görüş dile getirilmiştir. Bu görüşler denklik işlemleri uygulamaları alt teması olarak ele alınmıştır. Tema, alt tema, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansımaları arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 155. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 74. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
74. Madde	74.1. Akademik Derece ve Unvanların Denklik İşlemlerine Yönelik Görüşler	74.1.1. Denklik işlemleri uygulamaları	2	
	Genel Toplam			2

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Görüşlerde denklik verilme şartını karşılamayanlara diploma geçerliği verilmesine ve maddeye veteriner hekimliğin eklenmesine yönelik öneriler dile getirilmiştir. Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında görüşler doğrultusunda bir değişikliğin yapılmadığı görülmüştür. Madde içeriğinden “tıpta ve diş hekimliğinde uzmanlık” kavramları çıkarılmıştır.

75. Madde – Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

75.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 75. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 75. Madde'sinde toplantı ve karar yeter sayısı ile ilgili açıklamalar yapılmaktadır. Maddede bu Kanun kapsamında oluşturulan kurul ve komisyonlarda, aksi kanunda belirtilmediği takdirde üye tam sayısının üçte ikisi ile toplanılacağı ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alınacağı; oyların eşit olması hâlinde toplantıya başkanlık yapanın oyu yönünde karar verilmiş sayılacağı; gizli oylamalarda oyların eşit olması hâlinde kura çekileceği açıklanmaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Toplantı ve Karar Yeter Sayısına Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar yan sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 156. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 75. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
75.1.Toplantı ve Karar Yeter Sayısına Yönelik Görüşler	75.1.1. Yeter sayısının değiştirilmesi	1	1	0	0	2
	1 Alt tema	1	1	0	0	2
1 Tema	1 Alt tema	1	1	0	0	2

Tablo 152 incelendiğinde yasa tasarısının 75. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 2 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak üniversiteler 1 ve akademisyenler 1 görüş dile getirmişlerdir. STK'ler ile kamu kurum ve kuruluşlarının bu temaya yönelik görüşlerine rastlanmamıştır.

75.1. Toplantı ve Karar Yeter Sayısına Yönelik Görüşler teması altında *75.1.1. Yeter sayısının değiştirilmesi* alt teması yer almaktadır. Dile getirilen görüşler incelendiğinde maddede yer alan toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alınmasına yönelik ifadenin yüksek bulunduğu ve katılanların yarıdan fazlasının kararının yeterli sayılmasının ve çekimser oy kullanılmaması şartının getirilmesinin önerildiği görülmektedir.

Ü42. Bu kanunda sözü geçen jüri kurullarda, her üye oyunu kabul veya ret yoluyla vermekle görevlidir. Çekimser oy kullanılamaz.
Yükseköğretim Kurulu dışında yer alan kurulların toplantı nisabı kurul üye tam sayısının yarıdan bir fazlasıdır.

A6. Toplantı yeter sayısı çok yüksek belirlenmiş, yarıdan fazla olması daha uygundur.

75.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 75. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 75. Madde'sinde toplantı ve karar yeter sayısı ile ilgili açıklamalar yapılmaktadır. İç ve dış paydaşlar tarafından toplam 2 görüş dile getirilmiştir ve görüşler *yeter sayısının değiştirilmesi* alt teması olarak ele alınmıştır. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları arka sayfadaki tabloda verilmiştir.

Tablo 157. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 75. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansımaları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
75. Madde	75.1.Toplantı ve Karar Yeter Sayısına Yönelik Görüşler	75.1.1. Yeter sayısının değiştirilmesi	2	
	Genel Toplam			2

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Alt temada toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alınmasına yönelik ifadenin yüksek bulunduğu ve katılanların yarıdan fazlasının kararının yeterli sayılması ve çekimser oy kullanılmaması şartının getirilmesi önerilmektedir. Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre incelendiğinde iç ve dış paydaşların dile getirdiklerine yönelik kısmen bir değişik yapıldığı görülmüştür. Bu doğrultuda madde içeriğine çekimser oy kullanılmamasına yönelik bir açıklama eklenmiştir.

76. Madde – Göreve Vekâlet

76.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 76. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 76. Madde'sinde göreve vekâlete ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Madde içeriğinde bu Kanunda öngörülen idarî görevlere, asaleten atanma şartlarına sahip kişilerin altı ay süreyle vekâlet edilebileceği; altı ay sonunda asaleten atamanın gerçekleşmemesi hâlinde vekâlet işleminin bir kereye mahsus olmak üzere yenilenebileceği; idarecilerin yokluğunda yerlerine varsa başkanvekilleri veya yardımcıları olmadığı hâllerde görevin niteliğine uygun olarak belirleyecekleri aynı kurumda görevli kişilerin vekâlet edebileceği; rektör, dekan, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu müdürü görevlerinin boş olduğu durumlarda asaleten atama yapılınca kadar ve her durumda altı ayı geçmemek üzere bu görevleri yürüten asaleten atanma şartlarını taşıyan öğretim elemanlarına kendi görevleri ile vekâlet

ettikleri görev için öngörülen idarî görev ödenekleri arasındaki farkın ayrıca ödeneceği ifade edilmektedir.

Bir devlet yükseköğretim kurumunun rektör, dekan, enstitü, konservatuar ve meslek yüksekokulu müdürü görevleri ile senato, üniversite yönetim kurulu ve yükseköğretim birimlerinin yönetim kurullarına, bu Kanunun ilgili maddeleri uyarınca diğer devlet yükseköğretim kurumlarından görevlendirilecek öğretim elemanlarına, yürüttükleri idarî görevler için öngörülen ödemeler de dâhil olmak üzere her türlü malî ve sosyal hakları (döner sermaye gelirlerinden yapılacak ek ödemeler hariç) bu görevlerde kaldıkları sürece kadrolarının bulunduğu yükseköğretim kurumlarınca ödeneceği açıklamalar arasında yer almaktadır.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Göreve Vekâlete Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 158. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 76. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
76.1. Göreve Vekâlete Yönelik Görüşler	76.1.1. Asaleten atamanın yapılması	0	1	0	0	1
	1 Alt tema	0	1	0	0	1
1 Tema	1 Alt tema	0	1	0	0	1

Tablo 154 incelendiğinde yasa tasarısının 76. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 1 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik olarak akademisyenlerden 1 görüş dile getirilmiştir.

76.1. *Göreve Vekâlete Yönelik Görüşler* teması içerisinde 76.1.1. *Asaleten atamanın yapılması* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya yönelik sadece akademisyenlerden bir katılımcının görüş bildirdiği görülmektedir. Dile getirilen görüşte şartları taşıyan vekilin asaleten atamasının gerçekleştirilmemesi eleştirmektedir.

A6. Asaleten atanma şartlarını taşıyan kamu görevlisi bulunmamakta ise ne olacaktır? Asaleten atama neden gerçekleşmiyor. Eğer asaleten atama şartlarını taşıyan kişi varsa bu göreve asaleten atanması gerekmez mi?

76.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 76. Madde'sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 76. Madde'sinde göreve vekâlete ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Bu maddenin içeriğine yönelik bir görüş dile getirildiği görülmüştür. Bu görüş *Asaleten atamanın yapılması* alt teması olarak ele alınmıştır. Tema, alt temalar, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 159. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 76. Madde'sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
76. Madde	76.1. Göreve Vekâlete Yönelik Görüşler	76.1.1. Asaleten atamanın yapılması	1	
	Genel Toplam			1

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Dile getirilen görüşte şartları taşıyan vekilin asaleten atamasının gerçekleştirilmemesi eleştirmektedir. Madde içeriği tasarının ilk ve son hâline göre karşılaştırıldığında görüşler doğrultusunda ya da tasarımı hazırlayanlar tarafından herhangi bir değişikliğin yapılmadığı görülmüştür. Dile getirilen görüşte de vurgulandığı üzere vekaleten atama yapılan kişilerin belirtilen şartları taşıması gerekmekte ve eğer bu şartı taşıyan bir kişi belirlendiyse asaleten ataması da yapılmalıdır. Bu durum süreçte aidiyet hissinin oluşmamasına, inisiyatif kullanmada çekimser kalınmasına ve beklenti oluşması nedeniyle hiyerarşik yapıda üst konumda yer alan kişilerin uygulama isteklerinin sorgulanmaması gibi sorunlara yol açacağı düşünülmektedir.

77. Madde– Yetki Devri

77.a. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 77. Madde'sine ilişkin görüşleri

Tasarının 77. Madde'sinde yetki devrine ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Maddede Kanun kapsamında görevleri tanımlanmış her kademedeki yöneticilerin sınırlarını açıkça belirtmek ve yazılı olmak kaydıyla yetkilerinden bir kısmını alt kademelere devredebileceği ve yetki devrinin uygun araçlarla ilgililere duyurulacağı ifade edilmektedir.

Bu maddeye yönelik olarak ifade edilen görüşler bir tema altında toplanmıştır. Bu tema *Yetki Devrine Yönelik Görüşler* şeklinde başlıklandırılmıştır. Bu tema ve alt teması ile bu temaları şekillendiren sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 160. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 77. Maddesi'ne ilişkin görüşlerinin biçimlediği temalar ve sayıları

Temalar	Alt Temalar	Ü 103	A 102	STK 38	KKK 26	Toplam
77.1. Yetki Devrine Yönelik Görüşler	77.1.1. Yetki devrinin yapılamayacağı durumlar	0	1	0	0	1
	1 Alt tema Toplam	0	1	0	0	1
1 Tema	1 Alt tema Genel Toplam	0	1	0	0	1

Tablo 156 incelendiğinde yasa tasarısının 77. Maddesi'nin bu temasına yönelik olarak iç ve dış paydaşların toplam 1 görüş bildirdiği görülmektedir. Bu temaya yönelik akademisyenlerden 1 görüş dile getirilmiştir.

77.1. *Yetki Devrine Yönelik Görüşler* teması altında 77.1.1. *Yetki devrinin yapılamayacağı durumlar* alt teması yer almaktadır. Bu alt temaya yönelik olarak akademisyen bir katılımcının dile getirdiği görüşte yetki devrinin yasal açıdan yapılamayacağı durumların açıklanması önerilmektedir. Buna göre kullanılması kanunla doğrudan bir kamu görevlisine verilmiş olan yetkiler, kamu hizmetinde eşgüdüm ve plânlama yetkisi, kamu görevlileri arasındaki iş bölümünü kapsayan örgütlendirme yetkisi, üstün, astları üzerindeki denetim yetkisi, disiplin soruşturması açılması ve

disiplin cezası verilmesi yetkileri, astların değerlendirilmesine ve terfiine yönelik yetkiler, yetki devriyle devralınan yetkilerin devredilemeyeceğinin kanunda belirtilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

A6. Yetkilerin devredilemeyecek kısmının ismen sayılması yerinde olacaktır.

Örneğin Genel İdari Usul Yasa Tasarısındaki düzenleme dikkate alınabilir:

“GİUYT madde 16/2:

(2) Aşağıda belirtilen yetkiler devredilemez:

- a) Kullanılması kanunla doğrudan bir kamu görevlisine verilmiş olan yetkiler,
- b) Kamu hizmetinde eşgüdüm ve plânlama yetkisi,
- c) Kamu görevlileri arasındaki iş bölümünü kapsayan örgütlendirme yetkisi,
- ç) Üstün, astları üzerindeki denetim yetkisi,
- d) Disiplin soruşturması açılması ve disiplin cezası verilmesi yetkileri,
- e) Astların değerlendirilmesine ve terfiine yönelik yetkiler,
- f) Yetki devriyle devralınan yetkiler.”

77.b. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 77. Madde’sine ilişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

Tasarının 77. Madde’sinde yetki devrine ilişkin açıklamalar yapılmıştır. Dile getirilen bir görüş bağlamında *yetki devrinin yapılamayacağı durumlar* alt teması oluşturulmuştur. Tema, alt tema, bu temaları şekillendiren sayılar ve görüşlerin yansıma durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 161. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı’nın 77. Madde’sine İlişkin görüşlerinin tasarının son hâline yansıma durumları

	Temalar	Alt Temalar	Toplam	Görüşlerin Yansıma Durumları
77. Madde	77.1. Yetki Devrine Yönelik Görüşler	77.1.1. Yetki devrinin yapılamayacağı durumlar	1	
	Genel Toplam			1

yansıtılmamış

kısmen yansıtılmış

yansıtılmış

Bu maddeye ilişkin görüşlerde kanunla doğrudan bir kamu görevlisine verilmiş olan yetkilerin kamu hizmetinde eşgüdüm ve plânlama yetkisi, kamu görevlileri arasındaki iş bölümünü kapsayan örgütlendirme yetkisi, üstün, astları üzerindeki denetim yetkisi, disiplin soruşturması açılması ve disiplin cezası verilmesi yetkileri, astların değerlendirilmesine ve terfiine yönelik yetkiler, yetki devriyle devralınan yetkilerin devredilemeyeceğinin kanunda belirtilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Madde içeriğinin her iki hâli de karşılaştırıldığında görüşler doğrultusunda herhangi bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Ayrıca maddede farklı bir değişiklik de yapılmamıştır.

78. Madde – Yürürlük

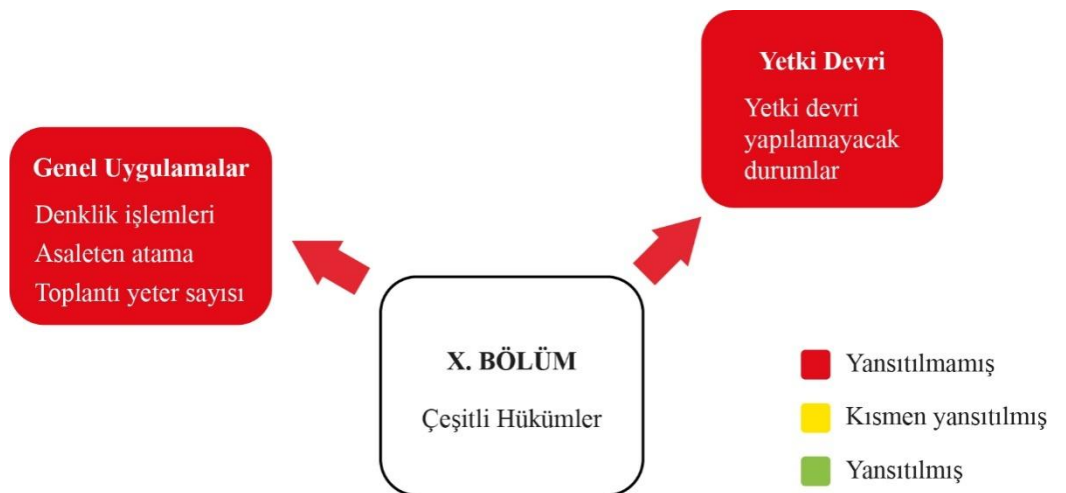
Madde içeriğinde Kanunun yayım tarihinde yürürlüğe gireceği açıklanmaktadır. Madde içeriği anayasal bir uygulama olduğu için herhangi bir görüşe rastlanmamıştır.

79. Madde – Yürütme

Madde içeriğinde Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu'nun yürüteceği açıklanmaktadır. Madde içeriği anayasal bir uygulama olduğu için herhangi bir görüşe rastlanmamıştır.

4.10.1. Onuncu Bölümün Özet Değerlendirilmesi ve Yorum

Tasarının 10. Bölümü değerlendirildiğinde bölümde yer alan 6 maddenin içerisinde oluşturulmuş 4 alt temadaki görüşler dikkate alınmamış ve bu doğrultuda tasarıda herhangi bir değişikliğe rastlanmamıştır. Çeşitli hükümlerden oluşan bu bölüme yönelik sınırlı sayıda görüşün yer alması içeriğin yükseköğretim özelinde değil daha çok kamu kurumlarının genel işleyişine yönelik olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Şekil 13. İç ve dış paydaşların TYK Yasa Taslağı'nın 10. Bölümü'ne ilişkin görüşlerinin yoğunlaştığı konular ve sonraki taslağa yansımaları

Şekil 12’de ve yukarıdaki bölümlerde yer alan tablolarda görüldüğü üzere görüşler sınırlı sayıdadır ve çeşitlilik göstermektedir. Akademik derece ve unvan denkliği ile ilgili olarak denklik alma sürecinin uzun ve sorunlu bir süreç olduğu belirtilmekte, denklik verilmediği durumlarda geçerlik belgesi verilmesi önerilmektedir. Araştırma sonuçlarıyla benzer şekilde denklik alma sürecinde yaşanan farklı uygulamaların zorluk yarattığı sonucuna ulaşılan bir araştırmada (Dölek, 2017) ayrıca süre uzunluğunun ve kişilere göre farklılaşan uygulamaların yarattığı durumlara dikkat çekilmiştir. Bu süreçte nesnel bir tutum sergilenmesi ve harcanan emeğin göz ardı edilmemesi gerektiği düşünülmektedir.

Ayrıca bu bölümde vekâleten atamalara ilişkin eleştiriler de yer almaktadır. Gerekli niteliklere sahip görülerek atanan kişinin asil atamasının da gerçekleştirilmesi gerektiği, aksi durumlarda siyasi etkiye açık bir durumun ortaya çıkacağı belirtilmektedir. Alanyazında da benzer şekilde vekil atamaların kayırmacılık ve siyasi etkilere neden olduğu dile getirilmektedir (Ak ve Sezer, 2018). Bu durumda liyakat sahibi olduğu düşünülerek vekil ataması yapılan kişilerin asil olarak da atanmaları gerektiği, aksi durumlarda kayırmacılık yapılmadan nesnel ölçütlere göre ve zorunlu durumlarda vekil ataması usulünün benimsenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Yetki devrinin yapılamayacağı durumlar görüş bildirilen diğer bir konudur. Kamu hizmetinde eşgüdüm ve plânlama; kamu görevlileri arasındaki iş bölümünü kapsayan örgütlendirme; üstün, astları üzerindeki denetimi; disiplin soruşturması açma ve disiplin cezası verme; astların değerlendirilmesi ve terfisi; yetki devriyle devralınan yetkilerin devredilemeyeceği belirtilmekte ve bu durumların kanunda belirtilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bu görüşün, yasada belirli bir çerçevenin çizilerek uygulamada sorun yaşanmaması için önlemler alınmasına yönelik olduğu düşünülebilir. Alanyazında da kamu yönetiminde yetki devri sürecinde bazı belirsizliklerden dolayı yaşanan sorunlara değinilmiştir (Ak, 2010; Derdiman ve Uysal, 2014). Bulguları destekler şekilde süreçle ilgili sorun yaşanmaması için planlı, objektif kriterlere dayalı ilkelerin benimsenip düzenlenmesi ve duyurulması gerektiği belirtilmiştir. Bu bağlamda yasanın hazırlanırken görüşler ve alanyazın aracılığıyla yaşanabilecek sorunları öngörüp genel çerçeveyi çizecek şekilde tasarlanması gerektiği düşünülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde bulgulardan elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda hem uygulayıcılara hem de araştırmacılara yönelik oluşturulan öneriler yer almaktadır. Uygulayıcılara yönelik öneriler, yasa taslağının bölümlerine ve maddelerine göre verilmektedir. Araştırmacılara yönelik öneriler bölüm sonunda yer almaktadır.

Tasarıya ilişkin iç ve dış paydaşların görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde dile getirilenlerin büyük oranda tasarının son hâline yansıtılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. İç ve dış paydaşlar arasından daha çok üniversiteler görüş dile getirirken en az sayıda görüş ise kamu kurumlarına aittir. Akademisyenlerin daha çok özlük haklarını içeren maddelerde görüşleri artarken üniversitelere ait görüşlerin genel yapılanma şekli ve yöneticilerle ilgili maddelerde yoğunlaşmaktadır. STK'ler arasında üniversite ve çalışanları tarafından kurulan derneklerin görüş bildirmede diğer STK'lere göre öne çıktıkları saptanmıştır. Görüşlerin yer aldığı belgelerde kimi paydaşlar genel görüş bildirirken kimi paydaşların her madde için ayrıntılı görüş bildirdiği ve önerilerde bulunduğu görülmüştür.

Tasarı metni incelendiğinde çelişkili maddelerin yer aldığı, hukuki bazı eksiklik ya da yanlışlıkların var olduğu, kimi maddelerde genel çerçeve çizilirken kimi maddelerin yönetmelik tarzında yazıldığı, yasanın hazırlanış amacında söz edilen ilkeler ile içeriğin yapılandırılmasında tezatlıkların olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tasarının hazırlanma sürecinde üniversite, akademisyen, sivil toplum kuruluşları ile kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerinin alınması, bu görüşlerin internet ortamında paylaşılması ve süreçle ilgili bilgi verilmesi şeffaflık açısından önem taşımakta ancak sonraki süreçte bu görüşlerin çoğunluğunun dikkate alınmaması, neden bu görüşlerin tasarıya yansıtılmadığına ilişkin bir açıklamanın yapılmaması ve alanyazından bir destek alınmadan son hâlinin Milli Eğitim Bakanlığına sunulması olumlu başlayan sürecin olumsuz bir şekilde sonuçlanmasına neden olduğu söylenebilir.

Bu bağlamda bundan sonra hazırlanacak yeni bir yasa tasarısının;

- ilk aşamada bu tez odaklı olmak üzere alanyazınca zenginleştirilmesi,
- ikinci aşamada hazırlanan tasarıya ilişkin yeniden maddelerin ilgisinin görüşüne çıkılması, alınan görüşlerin yeniden alanyazın ve dünyadaki uygulamaları temelli tasarımın değiştirilmesi,
- üçüncü aşamada tasarı metni maddelerle ilgililikleri ölçütünde tüm paydaşların çalıştaylar yoluyla yeniden görüş ve tartışmalarına açılması elde edilenlerin raporlanması,
- dördüncü aşamada çalıştay raporları, yeniden alanyazın ve dünyadaki uygulamalar temelli tasarıya en son hâlinin verilmesi önerilebilir.

A-Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1- Tasarının 1. Bölüm'üne (Amaç, Kapsam, Temel İlkeler ve Tanımlar) İlişkin Sonuçlar ve Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Taslağın bu bölümünde Türkiye Yükseköğretim Kurulu'nun merkeziyetçi anlayışı sürdürdüğü, temel ilkelerde söz edilen “özerklik” kavramının kapsamının açıklanması ve “etik değerlere bağlılık, işbirliği” kavramlarının eklenmesi, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumlarının kapsam altına alınması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

- Yasada, Türkiye Yükseköğretim Kurulu'nun amacının yükseköğretimle ilgili politikaları geliştirmek, esnek planlama anlayışıyla genel ilkeleri belirlemek, yükseköğretim kurumlarının işleyişinde eşgüdümü sağlamak olduğu belirtilebilir.
- Yasada, özerklik kavramı “idari, mali ve bilimsel özerklik” olarak ifade edilebilir.
- Yasadaki temel ilkelere “etik değerlere bağlılık” ve “işbirliği” kavramları eklenebilir.
- Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Teşkilatı yükseköğretim kurumlarının bu yasaya bağlı olduğu belirtilebilir.

2- Tasarının 2. Bölüm'üne (Türkiye Yükseköğretim Kurulu) İlişkin Sonuçlar ve Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Tasarının ikinci bölümünde Türkiye Yükseköğretim Kurulu'nun yapılanma şeklinin merkeziyetçi anlayışı sürdürdüğü, Kurul'un oluşumu açısından siyasi etki altında kaldığı ve özerklik ilkesine aykırı bir yapılanmada olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- TYK'nin görev ve yetkileri arasında bulunan öğrenci kontenjanlarının, öğretim üyesi kadrolarının ve doçentlik sürecinin belirlenmesi gibi sorumlulukları üniversitelere devredilebilir.

Genel Kurul'da farklı paydaşların ve farklı bilim dallarından temsilcilerin yer almaması ve temsilci çeşitliliğinin gözetilmemesi tasarının bu bölümündeki sorunlar olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca TBMM, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından yapılan üye seçimlerinin işleyişte siyasi etkiye neden olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

- Genel Kurul üyelerinin seçiminde siyasi etkiye yer verilmeden üye seçimi yapılabilir. Kurulda devlet üniversitelerinin yanı sıra vakıf üniversitelerinin temsilcisi bulunabilir. Ayrıca akademisyen seçimi fen, sosyal vb. bilim dallarını temsil edecek şekilde yapılabilir. Katılımcı çeşitliliğinin sağlanması amacıyla TÜBİTAK, TDK, TTK gibi kurumların yanı sıra MEB başta olmak üzere ilgili bakanlıkların temsilcilerinin ve TOBB, TESK, öğrenci konseyleri, işçi ve memur sendikaları gibi farklı kesimlerden temsilcilerin Genel Kurul'da yer alması sağlanabilir.

Yürütme Kurulu'nun oluşumu ve üyeleri arasında yer alan siyasi atamalar ve MEB üyesinin kurulda yer almaması sorun olarak görülmektedir.

- Yürütme Kurul'una ilişkin yapılanmada siyasi temsilciler yerine MEB'i temsil edecek bir üyeye yer verilebilir.

Rektörler Kurulu'nun birçok konuda karar alıcı olmamasının merkeziyetçi anlayışın sürdürülmesine ve üye sayısının fazla olmasının karar almada zorluklar yaşanmasına neden olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

- Rektörler Kurul'u yükseköğretim kurumlarının sorunlarının tartışılarak çözüm önerilerinin sunulduğu ve doçentlik sürecinin yönetilmesi, kalite güvence sistemi, iç denetim sürecinin yönetilmesi gibi konularda karar verici konumda

olabilir. Üye sayısının azaltılması için her bölgeden bir temsilci rektörün belirlenerek Kurul üyesi olması düşünülebilir. Bu temsilci seçimi için aynı bölgede yer alan üniversitelerin rektörlerinden oluşan Bölge Rektörler Kurulu oluşturulabilir. Bölge üniversitelerinin sorunlarının ve çözüm önerilerinin paylaşıldığı, işbirliğine dayalı, iyi örneklerin sunulduğu, belirli periyotlarda toplanan bir kurul niteliğinde olabilir. Bölgedeki üniversitelerin sayısına ve özelliğine göre temsilci sayısı artırılabilir.

3- Tasarının 3. Bölüm'üne (Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı) İlişkin Sonuçlar ve Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Üniversite Konseyi'nin kurulabilmesi için üniversitelere belirli şartlar getirilmesi, üyeleri arasında Bakanlar Kurulu tarafından seçilen iki üyenin yer alması, akademinin siyasi etki altında bırakılması, sermaye temsilcisi olarak bölgedeki vergi rekortmeninin konsey üyesi olması ve akademi üzerinde bir konumda yer alması, konseyin yetki ve sorumlulukları açısından merkezileşmeyi artırması ve özerkliğe aykırı olmasının bu bölümde yer alan başlıca sorunlar olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

- Üniversite konseyi herhangi bir koşul aranmadan ve siyasi etkide bulunabilecek üyelerden arındırılarak tüm üniversitelerde danışma kurulu olarak yer alabilir. Üyeleri arasında yerel yönetim, bölgenin ve üniversitenin bulunduğu ilin/bölgenin ihtiyaçlarına göre toplum-sanayi-üniversite işbirliğini sağlayabilecek kurum ve kuruluş (STK, sanayi, ticaret, esnaf odaları vb.) temsilcilerinin yer alacağı bir şekilde oluşturulabilir.

Tasarının bu bölümünde rektör seçimine yönelik konseyli / konseysiz üniversitelere ve vakıf üniversitelerine göre farklı uygulamaların olmasının; rektör seçim ölçütlerinin yer almamasının sorunlara yol açacağı sonucuna ulaşılmıştır.

- Rektör adayı, bilimsel ve objektif ölçütlere göre başvurular arasından liyakate göre belirlenebilir. Aynı üniversitede daimi kadroda çalışıyor olması, yöneticilik deneyimi olması, yükseköğretim/egitim yönetimi alanlarının birine ait diploma ya da sertifika belgesinin olması, ulusal ve uluslararası projeler yürütmesi vb. ölçütler farklı puan değerlerine göre başvuru formunda yer alabilir. Adaylığı Senato tarafından kabul edilenler üniversite bünyesindeki

öğretim elemanları, idari personel ve öğrenci temsilcileri gibi tüm paydaşların oylarıyla rektör seçilebilir. En çok oyu alan rektör adayı belirlenir ve Cumhurbaşkanı tarafından onaylanarak rektörlük görevini üstlenebilir. Atama yoluyla belirlenmesi durumlarında da yukarıda belirtilenler gibi bilimsel ve objektif ölçütlere dayalı, liyakat esas alınarak belirlenen rektörün ataması Cumhurbaşkanı tarafından yapılabilir.

Rektör yardımcısı sayısının belirlenmesinde tek ölçütün öğrenci sayısı olmasının farklı sorunlara yola açabileceği; bu nedenle rektör yardımcılarının sayısının üniversitelerdeki işleyiş, fakülte çeşitliliği, fazla iş yükü gibi unsurlar göz önünde tutularak belirlenmesi gerektiği ulaşılan sonuçlar arasında yer almaktadır.

- Rektör yardımcı sayısı her üniversitenin işleyiş, fakülte çeşitliliği, fazla iş yükü gibi özellikleri dikkate alınarak belirlenebilir.

Bölümde ulaşılan sonuçlardan biri de senato üyelerinin çeşitliliğinin ve senatonun yetkilerinin yetersiz olmasıdır.

- Üyelerinin çeşitliliğinin sağlanması için Senato'ya araştırma görevlilerinden bir temsilcisi, idari personelden bir temsilci, MYO öğretim elemanlarından bir temsilci, MYO müdürlerinden bir temsilci, oy hakkı olmaksızın akademik yükselme ve atama konuları dışındaki toplantılara bir öğrenci temsilcisi katılabilir.
- Senato'nun yetkilerinin artırılması amacıyla rektörlük seçim sürecini yürütülme, öğrenci kontenjanlarını belirleme, üniversite ile ilgili karar alma vb. görev ve yetkiler senatoya devredilebilir.

Genel sekreterlik görevini üstlenecek kişiler için akademik yeterliğin ötesinde görevin niteliğine dönük yeterlikleri olması gerektiği ve bu göreve gelen kişinin görev süresinin sınırlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

- Genel sekreter olabilmek için yöneticilik deneyimi ve yöneticilik yeterliklerine ilişkin ölçütler belirlenebilir. Bu kişilerin görev süreleri rektörün görev süresi ile sona erdirilebilir.

Üniversite bünyesinde yer alacak daire başkanlıklarının neler olması gerektiğiyle ilgili görüşlerin çeşitlilik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

- Senato'nun görev ve yetkileri arasına daire başkanlıklarının belirlenmesi eklenebilir.

Vakıf üniversitelerinde dekan görevini üstelenecek kişinin belirlenmesinde farklı bir uygulamanın yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Tüm üniversitelerde dekan öğretim elemanlarının seçimiyle belirlenip rektör tarafından atanabilir.

Enstitü kurulunun tasarıda yer almaması ve araştırma enstitüleri ayrımının yapılmasının olumsuz olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

- Yasada enstitü kurulu ile ilgili açıklamalara yer verilebilir ve araştırma merkezleri güçlendirilebilir.

MYO'ların çağın gereklerine sahip bireyleri yetiştirmek üzere yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç olduğu ulaşılan sonuçlardan biridir.

- MYO'lara ilişkin araştırma geliştirme faaliyetleri düzenlenip nitelikli ara eleman ihtiyacını karşılamaya yönelik yapısal bir değişiklik yapılabilir. Mesleki eğitimin yüksekokul yerine meslek üniversitesi statüsüne sokularak üniversite çeşitliliği sağlanabilir. Program güncellemelerin çağın gereklerine uygun olarak yenilenerek MEB ile işbirliği içerisinde üniversite öncesinde gerekli donanımına sahip bireyler yetiştirilebilir.

Senato, mütevelli heyetler gibi kurulların görev ve yetkilerinin üniversite yönetim kurulunun görevleri ile çakışması nedeniyle vakıf üniversitelerinin uygulamalarına ilişkin açıklamalarda yetersizliklerin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Yasada vakıf üniversitelerinin yapısal farklılıklarını göz önünde tutan açıklamalar yapılabilir.

Öğrenci konseyinin lisans ve lisansüstü olarak ayrılmamasının ve konseyin yapılanmasına ilişkin açıklamaların yetersizliğinin sorun olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğrenci konseyi, öğrenci düzeylerindeki farklılıklar düşünülerek lisans ve lisansüstü olarak ayrılabilir. Öğrenci Konseyinin yapısı ve işleyişine yönelik açıklamalar yönetmelikle ayrıntılandırılabilir.

Ulaşılan sonuçlardan biri de üniversite hastanelerinin kurulması için Sağlık Bakanlığından görüş alınmasının özerkliğe müdahale olarak görülmesidir.

- Sağlık Bakanlığından alınan görüş tavsiye niteliğinde ele alınarak karara bağlama yetkisi Senatolara bırakılabilir.

Vakıf ve özel yükseköğretim kurumları ile özel sağlık kuruluşları arasında tıp, diş hekimliğı ve diğer sağlık bilimleri alanlarında eğitim-öğretim, araştırma, uygulama ve sağlık hizmeti sunumunda yapılacak işbirliğinde devlet yükseköğretim kurumlarının dışarıda tutulmasının sorun olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

- Yasada işbirliği kapsamına devlet üniversiteleri de dâhil edilebilir.

4- Tasarının 4. Bölüm'üne (Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluş ve Görevleri) İlişkin Sonuçlar ve Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Devlet yükseköğretim kurumlarının kanunla kurulurken vakıf yükseköğretim kurumlarının ise Kurulun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile kurulabileceğı uygulamasının uygun görülmeyişi sonucuna ulaşılmıştır.

- Tüm yükseköğretim kurumlarının kanunla kurulması sağlanabilir.

Vakıf üniversitelerinin kar amacı gütmemesi nedeniyle kamu statüsü taşıması gerektiğı ancak vakıf üniversitelerinin sağlanan kamu desteğini amacına uygun kullanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Vakıf üniversiteleri yarı kamu statüsünde görülerek belirli şartlara göre yardım yapılabilir. Ancak yapılacak yardımların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığı denetime tabi tutulabilir.

Türkiye'de yabancı yükseköğretim kurumlarının açılmasına ve yurt dışında Türkiye kökenli yükseköğretim kurumu açılmasına yönelik farklı yaklaşımların yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Ülkemizdeki yükseköğretim kurumlarının koşulları iyileştirilmeden bu tür kurumların açılması beyin göçüne ve ülkemizdeki yükseköğretim kurumlarının zorluklar yaşamasına neden olacağı düşünüldüğünde bu maddelerin yasada yer almaması gerektiğı önerilebilir.

Özel üniversite ayrımının yapılması, ticari kaygıyla kurulan yükseköğretim kurumlarının fırsat eşitsizliğine yol açacağı ve sosyal devlet anlayışına uymadığı, yükseköğretimde nitelik yerine kar amacına yönelmeye neden olacağı ve anayasaya aykırı olduğu ulaşılan sonuçlar arasında yer almaktadır.

- Yasada özel üniversitelere ilişkin bir maddenin yer almaması bu bağlamda tıpkı MEB'e bağlı kolejlerin (özel okulların) ayrı bir kanunla düzenlendiği gibi yükseköğretimde de benzer bir uygulamanın yapılması önerilebilir.

Teknoloji transfer ofislerinin önerilen hâliyle üniversitelerin ticarileşmesine neden olacağı ancak üniversiteler ile iş dünyasının işbirliğine ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Teknoloji transfer ofislerinde, iş çevresinin ihtiyaçlarına yönelik beklentilerin karşılanmasından öte sanayi ve iş çevresinin gelişmişlik düzeyini artırıcı rol oynayacak çalışmalar yapabilir. Bu bağlamda yasada genel çerçevenin çizilerek kuruldukları bölgedeki verimin artırılmasına yönelik projelere öncelik verilmesinin şarta bağlanması gibi belirli standartlar getirilebilir. Projelerin danışma kurulu şeklinde önerilen konsey yapısında tartışılarak Senato onayıyla hayata geçirilmesi sağlanabilir.

5- Tasarının 5. Bölüm'üne (Yükseköğretime Giriş, Yükseköğretim Kurumlarının Eğitim Öğretim, Araştırma ve Topluma Hizmet Faaliyetleri) İlişkin Sonuçlar ve Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Yükseköğretim kurumlarında okuyacak yabancı uyruklu öğrenci kontenjanlarının ve yerleştirme işlemlerinin Kurul tarafından yapılmasının bir sorun olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

- Yabancı öğrenci kontenjanının belirlenmesi üniversitelere bırakılabilir.

Yükseköğretim kurumlarında eğitim öğretime yönelik maddenin yönetmelik tarzında yazılmasının gereksiz ve açıklamaların yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Yükseköğretim kurumlarında eğitim öğretime yönelik genel çerçeve çizilerek ayrıntılar yönetmelikle verilebilir.

Vakıf üniversitelerinde okutulacak burslu öğrenciler, uzaktan eğitimde ücretlendirme ve kaynak aktarımında mali açıklamaların yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Söz edilen maddelere yönelik genel çerçeve çizilerek ayrıntılar yönetmelikle verilebilir.

Ücretli araştırma izninin blok hâlinde alınabilmesi ve bu uygulamanın vakıf üniversitelerinde olmamasının sorun olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

- Ücretli araştırma izninin parçalara ayrılarak alınabilmesi sağlanabilir ve bu uygulama vakıf üniversitelerinde de hayata geçirilebilir.

Araştırmacı öğretim elemanının ders vermemesinin sorun olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

- Araştırmacı öğretim elemanı yaptığı projeyi yaygınlaştırmak amacıyla lisansüstü dersler verebilir.

Doktora sonrası araştırmacı kadrosunun iki yıllık süre ile kısıtlanmasının ve bu kadronun vakıf üniversitelerini kapsamamasının sorun olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

- Doktora sonrası araştırmacı kadrosunun süresi üniversite tarafından yapılan araştırmanın niteliğine göre belirlenebilir ve bu uygulama vakıf üniversitelerini de kapsayabilir.

Akademik faaliyet puanı ve faaliyet ödeneklerine yönelik kriterlerin net olması, kapsamın geniş tutulması, akademik faaliyet kavramının net bir şekilde tanımlanması, kriterlerin farklı bilim dallarının gözetilerek hazırlanması ve sadece niceliğin değil niteliğin de ön plan da tutularak şartların belirlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

- Uygulamaya ilişkin genel çerçeve yasada yer alabilir. Ayrıca ulaşılan sonuçlar ve güncel uygulamaya yönelik eleştiriler çerçevesinde ele alındığında üniversitenin işlevlerine yönelik üretimi temel alan çalışmaların yapılması temelinde farklı disiplinlere göre ölçütlerin olduğu, eğitim öğretim faaliyetlerinin (tez danışmanlığı, jüri üyeliği vb.) yer aldığı, akademik unvanların ve üniversite olanaklarının eşitlenerek puanlamaya tabi tutulduğu, daha adil ve nesnel bir değerlendirme sisteminin oluşturulduğu, niteliksel bir kategorilendirme yapılarak ulusal dergi ve bilimsel toplantıların puanlama ölçütleri arasında yer aldığı ayrıntılı bir yönetmelik çıkarılabilir.

Tasarıda engelli bireylerin gereksinimleri için özel bir birimin yer almamasının olumsuzluğu ulaşılan sonuçlardan biridir.

- Her üniversitenin kendi bünyesinde engelli bireylerin hem sosyal hem de akademik anlamda özel gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik birimler kurulabilir.

6- Tasarının 6. Bölüm'üne (Yükseköğretim Kurumlarının Denetimi ve Yükseköğretim Kalite Güvence Sistemi) İlişkin Sonuçlar ve Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Kalite güvence sistemi ve dış denetimin bağımsız kuruluşlarca yapılmasına yönelik bir anlayışın yer almamasının şeffaflık ilkesine ters düştüğü ve uluslararası uyum sürecinde sorunlara yol açacağı sonucuna ulaşılmıştır.

- Ulaşılan sonuçlardan ve güncel uygulamadan yola çıkılarak Yükseköğretim Kalite Kurulunun YÖK'ten bağımsız olması ve dış değerlendirme sürecinin bu kuruldan onay alan ajanslar tarafından sürdürülmesi önerilebilir.

7- Tasarının 7. Bölüm'üne (Öğretim Elemanları ile Diğer Personele İlişkin Hükümler ve Mali Haklar) İlişkin Sonuçlar ve Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Tasarıdaki kullanımıyla “yardımcı doçentlik”, günümüzdeki uygulamada “doktor öğretim üyesi” kadrosuna geçişte yabancı dil şartının ölçütlerden biri olarak ele alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

- Doktor öğretim üyeliğine geçişte aranacak özellikler arasında ön koşul ya da baraj kısıtlaması olmadan kabul edilen sınavlardan alınmış bir yabancı dil belgesi yer alabilir.

Doktor öğretim üyeliğinin sözleşmeli kadro olmasının paydaşlar tarafından sorun olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

- Doktor öğretim üyeliği daimi kadro olarak verilebilir.

Doçentlik unvanı kazanan akademisyenlerin kadro bekleme sürecinde yaşadıkları maddi manevi kayıpların sorunlara yol açtığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Doçentliği hak kazananların özlük hakları bekletilmeden verilebilir.

Profesörlük unvanını almak için süre şartının olmasının paydaşlar tarafından sorun olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

- Profesörlük unvanı gerekli şartları sağlamış ve toplum yararına üstün başarı göstermiş (buluş, uluslararası başarı vb.) akademisyenlere süre şartı aranmaksızın verilebilir.

Araştırma görevliliğine ilişkin belirsizliklerin, kadro süresinin kısalığının akademisyenliğe olan ilgiyi azaltacağı sonucuna ulaşılmıştır.

- Araştırma görevliliğine ilişkin yeni bir yapılanma süreci oluşturulabilir.

Akademisyenlerin zorunlu ders yüklerinin fazla olması nedeniyle araştırma yapmak için gerekli zamanı ayıramadıkları; proje, seminer gibi faaliyetlerin ders saati içerisinde yer alması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

- Zorunlu ders saati yükü azaltılabilir ya da tercihe göre proje ve seminerler zorunlu ders yükü kapsamında değerlendirilebilir.

Yurt dışı görevlendirmeler için belirlenen sürelerin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Yurt dışı görevlendirme süreleri yapılacak çalışmaya göre belirlenebilir.

Araştırma geliştirme faaliyetlerinde teşvik için proje sayısında sınırlama yapılmaması, projelerdeki yurt dışı kaynakların kullanımında yurt dışındaki kurumların uygulamalarının esas alınması, proje kapsamında alınacak taşıtlarla ilgili olarak 237 Sayılı Taşıtlar Kanununun uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

- Araştırma geliştirme faaliyetlerinde yapılacak ödemeler için proje sınırlaması kaldırılabilir. Yurt dışı kaynakların kullanımında yurt dışındaki kurumların uygulamaları esas alınabilir. Proje kapsamındaki taşıt alımlarında 237 Sayılı Taşıtlar Kanunu uygulanabilir.

Öğrencilerin kısmi zamanlı çalışmasına ilişkin bazı ayrıntıların açıklanmasına ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğrencilerin kısmi zamanlı çalışmasına ilişkin genel çerçeve çizilerek bu konuya yönelik yönetmelik çıkarılabilir.

Yükseköğretim kurumuna dönüşle ilgili olarak “ihtiyaç hâlinde, boş kadro bulunması durumunda” gibi ifadelerin eksik kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Yükseköğretim kurumlarına dönüş maddesine “ihtiyaç hâlinde, boş kadro bulunması durumunda” gibi ifadeler eklenebilir.

Belediye başkanlığı, TÜBİTAK ve TÜBA gibi kuruluşların üst yöneticiliğini yapmış kişilerin yükseköğretim kurumlarına dönüşlerine yönelik eksikliğin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Yükseköğretim kurumlarına dönüş maddesine belediye başkanlığı, TÜBİTAK ve TÜBA gibi kuruluşların üst yöneticiliği eklenebilir.

Akademisyenlerin emeklilik sonrası çalışabilmeleri için sadece zorunlu emekliliğin değil normal emekliliğin kabul edilmesi ve emeklilik sonrası sözleşmeli çalışabilmek için üniversitenin yetkili olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

- Akademisyenlerin sadece zorunlu emeklilikten değil normal emeklilikten sonra da sözleşmeli çalışabilmeleri sağlanabilir ve bu karar üniversitelere bırakılabilir.

Öğretim elemanlarının görevlendirmelerindeki dört yıllık sınırlamanın takibinin zor olduğu, yurt dışı görevlendirmelerinin de bu maddeye eklenmesi, il dışı görevlendirme yapılmadan önce ildeki öğretim elemanlarının alanlarının ve ihtiyacın iyi araştırılması, görevlendirmelerin en az bir yarıyıl olarak yapılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

- Görevlendirmelerdeki zaman sınırlaması kaldırılabilir. Yurt dışı görevlendirmeler bu maddeye eklenebilir. İl dışı görevlendirmeler yapılmadan önce ildeki çalışanların ihtiyacı göz önünde tutulabilir. Görevlendirmeler en az bir yarıyıl olabilir.

İdari görevlere atanacak kişilerin sadece lisans diplomasına sahip olmasının yeterli olmadığı, hizmet yılı, liyakat gibi farklı ölçütlerin öne çıkarılarak yükselme basamaklarına dayalı bir kariyer sistemiyle atama yapılması ihtiyacı olduğu; atamalarda yönetim kurulu/mütevelli heyeti gibi birimlerin söz hakkının olması gerektiği; görev süresi sonrası araştırmacı kadrosuna atanması düşünülen idarecilerin geçici kadro olarak ifade edilen araştırmacı kadrosuna atanması söyleminin çelişki yarattığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

- İdari görevlere atanacak kişiler için de ölçütler belirlenerek liyakate dayalı bir atama sistemi oluşturulabilir. Bu süreç yönetim kurulu/mütevelli heyeti gibi birimlerin sorumluluğunda olabilir. İdarecilerin geçici kadro olarak ifade edilen araştırmacı kadrosuna atanması söylemi çıkarılabilir.

8- Tasarının 8. Bölüm'üne (Mali Hükümler) İlişkin Sonuçlar ve Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Üniversitelerin ek gelir kaynaklarına ihtiyaç duyduğu ancak desteğin kamu tarafından yapılması; tüm üniversitelere torba bütçe verilerek mali özerlik sağlanması, diğer ayrıntılarla ilgili yönetmelik çıkarılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

- Kamu desteğinin oranı artırılabilir, hesapverebilirlik ve şeffaflık ilkeleri doğrultusunda kalite güvence sisteminin gerekleri ve bağımsız dış değerlendirme koşulları yerine getirilebilir; böylece torba bütçeyle mali özerklik sağlanabilir.

Döner sermayeye ilişkin ayrıntılara yer verilmesinin gereksiz olduğu ve Döner Sermaye İşletmeler Kanunu çerçevesinde yönetmelik ihtiyacı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Döner sermayeye yönelik genel çerçeve çizilerek ayrıntılar yönetmelikle verilebilir.

Mali hakların tüm üniversitelerdeki kurulları kapsaması gerektiği, idari personele ilişkin iyileştirici düzenlenmelerin yapılması ve ayrıca Sayıştay, Maliye Bakanlığı gibi kurumların görüşü alınarak ayrıntıların yönetmelikle hayata geçirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

- Mali haklara yönelik genel çerçeve çizilerek ayrıntılar yönetmelikle verilebilir.

9- Tasarının 9. Bölüm'üne (Adli Soruşturma ve Disiplin Hükümleri) İlişkin Sonuçlar ve Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Üniversitelerdeki adli soruşturma izni için hazırlanacak raporun Hukuk Müşavirlikleri ya da İç Denetleme ve Disiplin İşleri Daire Başkanlıkları tarafından yapılması gerektiği ve müteveli heyet başkanlarının kamu görevlisi sayılmaması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

- Adli soruşturma izni için hazırlanacak rapor Hukuk Müşavirlikleri ya da İç Denetleme ve Disiplin İşleri Daire Başkanlıkları tarafından yapılabilir ve müteveli heyet başkanları adli soruşturmalarda kamu görevlisi olarak görülmeyebilir.

Disiplin hükümlerine yönelik yetersiz ve anlaşılmayan, daha önce anayasal açıdan hak kazanılmış olmasına rağmen maddede tersi ifade edilen, zaman içerisinde değişime uğrayabilecek açıklamaların olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

- Disiplin hükümlerine yönelik genel bir çerçeve çizilerek ayrıntılar başta anayasa olmak üzere diğer tüm yasalar ölçütünde yönetmelikle verilebilir.

10- Tasarının 10. Bölüm'üne (Çeşitli Hükümler) İlişkin Sonuçlar ve Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Akademik denklik verilme şartını karşılamayan kişilere diploma geçerliği verilmesine yönelik açıklamanın yer alması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

- Ulaşılan sonuçlar ve yaşanan güncel sorunlardan yola çıkarak nesnel ve tutarlı bir yaklaşımla gerekli becerileri sağlayanlara diploma geçerliği belgesi verilmesi önerilebilir.

Vekâleten atamalara ilişkin eleştiriler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Nesnel ölçütlere göre ve zorunlu durumlarda vekil ataması yapılması önerilebilir. Ayrıca vekil ataması yapılanların daimi kadroya geçirilmesi için süre sınırı belirlenebilir.

Yetki devrinin yapılamayacağı durumların yasada yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Yetki devri yapılamayacak durumlara ilişkin “kanunla doğrudan bir kamu görevlisine verilmiş olan yetkilerin kamu hizmetinde eşgüdüm ve plânlama yetkisi, kamu görevlileri arasındaki iş bölümünü kapsayan örgütlendirme yetkisi, üstün, astları üzerindeki denetim yetkisi, disiplin soruşturması açılması ve disiplin cezası verilmesi yetkileri, astların değerlendirilmesine ve terfiine yönelik yetkiler, yetki devriyle devralınan yetkilerin devredilemeyeceğinin kanunda belirtilmesi” gibi Genel İdari Usul Yasa’sındaki açıklamalar yasada yer alabilir.

B-Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Yükseköğretim yasa tasarısına yönelik farklı paydaşların beklentilerinin neler olduğu araştırılabilir.

- Üniversite konseylerinin yapılandırılması ve üyelerinin kimlerden oluşması gerektiğine yönelik bir araştırma yapılabilir.
- Bölge Rektörler Kurulu'nun yapılanma süreci, işleyişi, yetki ve sorumlulukları üzerine bir araştırma yapılabilir.
- Rektör, dekan, genel sekreter vb. yöneticilerin başvuru ölçütlerinin belirlenmesine yönelik araştırmalar yapılabilir.
- Teknoloji transfer ofislerinin ürettiği projeler incelenerek yeni üniversitenin işlevlerine yönelik öncü projeler önerilebilir.
- Avrupa Yükseköğretim Alanı çerçevesinde ülkelerdeki farklı akademik unvanların ve statülerin eş değerliğinin sağlanması için tasarlanan uygulamalar incelenerek öneriler geliştirilebilir.
- Kalite güvence sisteminin uygulanma sürecinde yaşanan sorunlar incelenerek sistemin iyileştirilmesine yönelik araştırmalar yapılabilir.
- Akademik denklik verilme sürecinde yaşanan sorunlar incelenerek öneriler geliştirilebilir.
- Bu tezde elde edilen sonuçlar ile hâli hazırda yürürlükte olan 2547 sayılı yükseköğretim kanunu karşılaştırması yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Aagaard, K., Bloch, C., Schneider, J.W. (2015). Impacts of Performance- Based Research Funding Systems: The Case of the Norwegian Publication Indicator [Performansa Dayalı Fonlama Sisteminin Etkileri: Norveç Yayın Göstergesi Örneği]. *Research Evaluation*, 24(2), 106-117.
- Acar, A. (2012). Yükseköğretimin Yeniden Yapılandırılmasında Temel Bir Karar: Çeşitlilik. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(Özel Sayı), 32-34.
- Acar, M. (2012). Üniversitelerde Yeniden Yapılanmanın Aciliyeti ve Yeni Üniversitelerin Sorunları. *Eğitime Bakış Eğitim Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 8(23), 21-28.
- Açıkgöz, Ö. (2012). Yükseköğretim Üzerine Bir Değerlendirme: Yeniden Yapılanma Sürecinde Bir Sistem Önerisine Giriş. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(Özel Sayı), 11-17.
- Afşar, T., S. (2015). Akademisyenlerin Çalışma Yaşam Kalitesini Hacettepe Üniversitesi Üzerinden Okumak. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 13(50), 134-173.
- Ak, A. (2010). *Türk Kamu Yönetiminde Yetki Devri ve Karşılaşılan Sorunlar*. Başbakanlık Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Ak, M., Sezer, Ö. (2018). Kamu Personel Sisteminde Çalışanların Görevde Yükselmesinde Kayırmacılık Sorunu. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(Geybullu Ramazanoğlu Özel Sayısı), 739-757.
- Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği Değişiklik (2016). *T.C. Resmi Gazete*, 29935, 31 Aralık 2016.
- Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği (2015). *T.C. Resmi Gazete*, 29566, 14 Aralık 2015.

- Akan, H. (2012). Yükseköğretimde Reform mu, Onarım mı? *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(Özel Sayı), 24-45.
- Akça, H. (2012). Yükseköğretimin Finansmanı ve Türkiye İçin Yükseköğretim Finansman Modeli Önerisi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 19(1), 91-104.
- Aktan, C., C. (2007). Yüksek Öğretimde Değişim: Global Trendler ve Yeni Paradigmalar. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 39-48.
- Akyol S., Coşkun M.K., Yılmaz Z., Aydın M.B. ve Altınpolat R.(2008). *Dönüştürülen Üniversiteler ve Eğitim Sistemimiz*. Ankara: Eğitim-Sen Yayınları.
- Alkan, S. (2010). Yardımcı Doçentlerin Yabancı Dil Sorunları ve Çözüm Yolları. *Cumhuriyetimizin 100. Yılına Doğru Üniversite Vizyonumuz Sempozyumu: 1617-18 Nisan 2010 - Ankara: Tebliğler* (s. 37-39). Ankara: Türk Eğitim-Sen.
- Alkan, R. M., Suiçmez, M., Aydınkal, M., Şahin, M. (2014). Meslek Yüksekokullarındaki Mevcut Durum: Sorunlar Ve Bazı Çözüm Önerileri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(3),133-140.
- Altbach, P. G. (2001). *International Higher Education: Reflections on Policy and Practice*. Massachusetts: Center for International Higher Education.
- Altbach, P. G. (2003). *Decline Of The Guru: The Academic Profession in Developing and Middle Income Countries*. Gordonsville, VA, USA: Palgrave Macmillan.
- Altundemir, E., Cibo, H. (2015). Yükseköğretimin Finansmanı Konusunda Üniversitelerin Görüşleri: YÖK Yasa Tasarısı Çerçevesinde. *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 67-86.
- Arı, A. (2007). Üniversite Öğretim Elemanlarının Sorunları. *Manas Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 65-74.
- Ateş, H. (2013). *OECD Ülkeleri İle Türkiye'nin Yükseköğretim Finansman Sistemlerinin Karşılaştırılması ve Türkiye İçin Bir Finansman Modeli Önerisi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Avcı, M. (2009). Doçentlik Sınavı ve Doçentlik Kadrosuna Atanma. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(1), 11-42.

- Aydın, S. (2012).Yükseköğretim Kanunu Taslağında Üniversite Hastanelerinin Yeri. *Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi*, 25, 44-49.
- Aypay A. (2003). Yükseköğretimin Yeniden Yapılandırılması: Sosyo-Ekonomik ve Politik Çevrelerin Üniversitelerde Kurumsal Adaptasyona Etkileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 34, 194-213.
- Aytaç M., Aytaç S., Fırat Z., Bayram N., Keser A. (2001). *Akademisyenlerin Çalışma Yaşamı ve Kariyer Sorunları*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Araştırma Fonu İşletme Müdürlüğü.
- Ayvaz, B., Kuşakçı, A. O., Borat, O. (2016). Kalite Güvencesi ve Akreditasyon Süreçleri. *Yeni Türkiye Dergisi*, 88, 921-929.
- Bağcı, C. (2016). Türk Üniversitelerinin Temel Sorunları, Özerklik Özlemi ve Misyon Arayışları Üzerine Bir Değerlendirme, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(1), 171-189.
- Balcı, M. (2017). Üniversite ve Bilim. *Herkese Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 48, 12-14.
- Baltacı, C., Akın, F. (2007). 1946 Üniversite Reformu. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(1), 83-94.
- Balyer, A., Gündüz, Y. (2011).TürkYükseköğretim Yönetim Sisteminde YÖK ile Yaşanan Paradigmatic Dönüşüm: Vakıf Üniversiteleri Çelişkisi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 69-84.
- Baskan, G. A. (2001). Türkiye’de Yükseköğretimin Gelisimi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 21-32.
- Baskan, G. A., Sincer S. (2014). Yeni YÖK Yasa Tasarısı Çalışmaları Bağlamında Türkiye’deki Yükseköğretim Sisteminin Değerlendirilmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(2), 67-72.
- Batırel, Ö.F., Durman, M., Ergüder, Ü., Eriş, A., Eşme, İ., Öztürk, R., Soysal, A., Şenatalar, B. ve Uğur, A. (2014). *Yükseköğretimin Yeniden Yapılandırılması Kapsamında Dikkate Alınması Gereken Temel İlkeler ve Yaklaşımlar Raporu* (Yükseköğretim Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi-2014). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.

- Belenli, I., Günay, D., Öztemel, E., Demir, A., Sivrikaya Şerifoğlu, F., Elmas, M., Eryiğit, R., Aydın, O., Kılıç, M. (2011). Türkiye Yükseköğretim Kurumları İçin Kalite Güvence Oluşumu Üzerine Bir Model Önerisi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(3), 128- 133.
- Biçer, T. (2006). *Yükseköğretimde Yönetişim (Governance) ve Türkiye için Öneriler*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Bingöl, B. (2012). Üniversite Özerkliğinin Değişen Tanımı ve Üniversitelerin Yeniden Yapılandırılması, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(2), 39-75.
- Bobat, A. Çakılcı, E.(2017). Performans Aracı Olarak Akademik Teşvik Yönetmeliği: Sorun İçinde Sorular. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 4, 1945-1965.
- Bobat, A., Çakılcı, E., Yılmaz S. (2018). Current Debates in Academic Incentive. Akar, S. M., Eser, D., Ş. (Ed.). *Current Debates in Public Finance & Public* (s.153-166). İstanbul: IJOPEC Publication.
- Boer, H., Huisman, J., Scheytt, C. M. (2010). Supervision in ‘Modern’ University Governance: Boards under Scrutiny [Modern Üniversite Yönetişiminde Denetim: Teftiş Kurulları] . *Studies in Higher Education*, 35(3), 317-333.
- Boulton, G. (2010). *Harvesting Talent: Strengthening Research Careers in Europe* (League of European Research Universities Position Paper). *Erişim: 02 Nisan 2018*, <https://www.leru.org/files/Strengthening-Research-Careers-in-Europe-Full-paper.pdf>
- Bozan, M. (2015). Yüksek Öğretim ve Akademik Terfi Üzerine Bir Değerlendirme. *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 6(12), 263-282.
- Buchanan, G. R. (2009). Academic Promotion And Tenure: A User’s Guide For Junior Faculty Members [Akademik İlerleme ve Kadroluluk: Yeni Fakülte Üyeleri için Kullanıcı Kılavuzu]. *Hematology. American Society of Hematology Education Book*, 1, 736–741.
- Burcu, E. (2002). Üniversitede Okuyan Özürlü Öğrencilerin Sorunları: Hacettepe-Beytepe Kampüsü Öğrencileri Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 19(1), 83-103.

- Bursalıoğlu, S. A., Selim, S. (2015). Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye'de Yükseköğretimde Etkinliği Belirleyen Faktörler. *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 74, 45-70.
- Capano, G. (2011). Government Continues To Do Its Job a Comparative Study Of Governance Shifts in the Higher Education [Hükümet İşini Yapmaya Devam Ediyor. Yükseköğretimde Yönetişim Dönüşümlerinin Karşılaştırılmalı Analizi] Sector. *Public Administration*, 89(4), 1622-1642.
- Casta, A., Levy, D. C. (2016). Private Higher Education: Even France, Even For-Profit [Özel Yükseköğretim: Hatta Fransa, Hatta Kar İçin]. *International Higher Education*, 85, 30–31.
- Celep, C., Tülübaş, T. (2015). *Yükseköğretimin Yönetimi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Cemaloğlu, N. (2018). *Sulandırılan Akademik Teşvik*. Erişim: 29 Haziran 2018, kamudanhaber.net: <http://www.kamudanhaber.net/sulandirilanakademik-tesvik-makale,3565.html>.
- Clark, B.R. (1983). *The Higher Education System*. Berkeley: The University Of California Press, Creswell.
- Corengia, A., Bello, J. C., Carranza, M. P., Adroque. (2014). Quality Assurance Systems of Higher Education – The Case of European Institution: Origin, Evolution and Trends [Yükseköğretimde Kalite Güvence Sistemleri – Avrupa Kurumsal Örneği: Köken, Dönüşüm ve Eğilimler]. *Revista GUAL*, 7(3), 61-76.
- Çağlar, D. (2002). Türkiye’de Özel Eğitim ile İlgili Gelişmeler. H. Sarı (Haz.). *XI. Ulusal Özel Eğitim Kongresi: 11-13 Kasım 2002 – Konya: Bildiriler* (s. 92-103). Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Çalık, T., Süzen Bumin, Z. (2013). Avrupa Üniversiteler Birliği Kurumsal Değerlendirme Raporlarında Yer Alan Tespitler ve Öğretim Üyelerinin İyileştirme Önerilerine Katılım Düzeyleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3, 355-390.

- Çelik, Z., Gür, S., B. (2014). Yükseköğretim Sistemlerinin Yönetimi ve Üniversite Özerkliği: Küresel Eğilimler ve Türkiye Örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(1), 18-27.
- Çetinsaya, G. (2014). *Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası*. Ankara: Anadolu Üniversitesi Basımevi.
- Committe National Devaluation (2003). *Handbook of Standarts for Quality Management in French Higher Education Institutions* (Report: November 2003). Paris: Committe National Devaluation.
- Creswell, W. J. (2003). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. London: SAGE Publications.
- Demir, E., Göloğlu, Demir, C., Özdemir, M. Ç. (2017). Akademik Yükseltme ve Atama Sürecine Yönelik Öğretim Üyesi Görüşleri, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(1), 12-23.
- Demir, R. (2008). *Üniversitenin Bugünü ve Yarını*. Ankara: Palme Yayıncılık.
- Demir, R., Acar, A. C. (2011). Performansla İlişkili Ücretleme: Devlet Üniversitelerinde Çalışan Akademik Personelin Performansla İlişkili Ücretlemeye İlişkin Tutumlarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *19. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi: 26-28 Mayıs 2011 – Çanakkale: Bildiriler* (s.100-100). Ankara: Orion.
- Demir, S.B. (2018). *Akademik Teşvik Neden Kaldırılmalı?* Erişim: 26 Haziran 2018, <https://www.memurlar.net/haber/730927/akademik-tesvik-neden-kaldirilimali.html>
- Demircioğlu, M. Y., (2016). Yeni Düzenlemeler Çerçevesinde Doçentlik Sınavı. *Ankara Barosu Dergisi*, 2016(3), 363-415.
- Derdiman, R. C., Uysal, Y. (2014). Türk Kamu Yönetiminde Yetki Devri. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(27), 251-277.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (1995). *VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.

- Devlet Planlama Teşkilatı. (2000). *VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2000). *VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı. Yükseköğretim Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2007). *IX. Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013)*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- Doğan, D. (2015). Türkiye'de Yükseköğretim Alanı, Kapsamı ve Politikaları. A. Aypay (Ed.). *Yükseköğretim Kurumlarında Hesapverebilirlik* (s. 261-281). Ankara: Pegem Akademi.
- Doğramacı, İ. (2007). *Türkiye’de ve Dünya’da Yükseköğretim Yönetimi*. Ankara: Meteksan Yayınları.
- Dougherty, K., Callender, C. (2017). *English And American Higher Education Access And Completion Policy Regimes: Similarities, Differences And Possible Lessons* (Working paper no. 24). London: Economic & Social Research Council, Higher Education Funding Council for England.
- Dölek, M. R. (2017). Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Sürecinde Yaşanan Problemler. *Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives*, 5(2), 20-33.
- Dünya Üniversiteler Birliği (1998). Lima Bildirgesi, *Eğitim Bilim Toplum*, 1(4), 88-93.
- Eaton, J. S. (2006). An Overview of US Accreditation [Amerikan Akreditasyon Sistemine Bir Bakış]. *The Chronicle of Higher Education Almanac Issue 2005-2006*, 2(1), 01-11.
- Eaton, J. S. (2018). *Accreditation and Community College Trustess (ACCT/2018)*. Washington DC: Association of Community College Trustess.
- Eckel, D. P., King, E. J. (2006). United States. J.F. Forest, P. G. Altbach (Ed.) *International Handbook of Higher Education* (s. 1037-1057). Washington: American Council on Education.

- Ekinci, C. E. (1999). *Hacettepe ve Erciyes Üniversiteleri Öğrencilerinin Yükseköğretimin Finansmanına İlişkin Görüşlerinin Öğrencilerin Sosyoekonomik Özellikleri Temelinde Değerlendirilmesi*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Elmas, M. (2012). YÖK Yasa Tasarısı Üzerine, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(Özel Sayı), 38.
- ENQA (2008). *Quality Procedures in the European Higher Education Area and Beyond-Second ENQA Survey*, (Occasional Papers 14). Helsinki: European Association for Quality Assurance in Higher Education.
- Erbaş, H. (2008). Dönüştürülen Üniversite ve Eğitim Sistemimiz. S. Akyol (Ed.). *Üniversitelerin Dönüştürülmesi Sürecinde Kalite Geliştirme Aracı Olarak Yurtdışı Yayın ve Sonuçları*. Ankara: Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası Yayınları.
- Erdem, R., A. (2006). Dünyadaki Yükseköğretimin Değişimi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 299-314.
- Erdem, R. A. (2013). Üniversite Özerkliği: Mali, Akademik ve Yönetmel Açından Yaklaşım. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(2), 97-107.
- Erdil, E., Pamukçu, M. T., Akçomak, İ.S., ve Erden, Y. (2013). Değişen Üniversite-Sanayi İşbirliğinde Üniversite Örgütlenmesi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 68(2), 95 – 127
- Erdoğan, A. (2013). *Türk Yükseköğretiminin Yeniden Yapılanma Çalışmaları: Küresel Eğilimler ve Uluslararasılaşma Çerçevesinde Değerlendirmeler*. Ankara: Stratejik Düşünce Enstitüsü Yayınları, Kırkambar Kitapevi.
- Ergen, H., Çakıoğlu, V. (2018). Türkiye’de Yükseköğretimin Genişlemesinin Ekonomik Yönleri (1980–2016). *Yükseköğretim Dergisi*, 8(2), 207-233.
- Erguvan, D. (2013). Vakıf Üniversitelerinin Türkiye Yükseköğretim Sistemi Üzerindeki Etkilerine Dönük Akademisyen Algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 137-160.

- Ergüder, Ü. (2008). Recommendations. A. Barblan, Ü. Ergüder ve K. Gürüz (Ed.). *Higher Education in Turkey: Institutional Autonomy And Responsibility in a Modernising Society* (s. 155-205). Bologna: Bononia University Press.
- Ergüder, Ü. (2010). Leadership and Governance. J. Huisman (Ed.). *Higher Education Management And Development: Compendium For Managers* (s. 65-76). New York: Waxmann Publishing Co.
- Ergüder, Ü. (2012). “Yeni Bir Yükseköğretim Yasasına Doğru” Başlıklı Belge Hakkında Ön İzlenimler, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(Özel Sayı), 26-27.
- Ergüder, Ü., Şahin, M., Terzioğlu, T., Vardar, Ö. (2009). *Neden Yeni Bir Yükseköğretim Vizyonu?* İstanbul: İstanbul Politikalar Merkezi.
- Erkan, H., ve Erkan C. (2008). Bilgi Bazlı Yenilikçi Gelişme Stratejisi Bağlamında Türkiye’nin Kurumsal Dönüşüm İhtiyacı. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetim Dergisi*, 3(1), 53-66.
- Esen, M. ve Esen, D. (2015). Öğretim Üyelerinin Performans Değerlendirme Sistemine Yönelik Tutumlarının Araştırılması. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(1), 52-67.
- Estermann, T., Nokkala, T. (2009). *University Autonomy in Europe I, Exploratory Study* (Final Report). Brussels: European University Association.
- Estermann, T., Nokkala, T., Steinel, M. (2011). *University Autonomy in Europe II The Scoreboard, Exploratory Study* (Final Report). Brussels: European University Association.
- Eşme, İ. (2006). Üniversitelerimiz Cumhuriyetin Aydınlanma Temelidir. *Öğretmen Dünyası*, 323(27), 10-19.
- Etzkowitz, H., Leydesdorff, L. (2000). The Dynamics of Innovation From National Systems and “Mode 2” to a Triple Helix of University-Industry-Government Relations [İnovasyon Dinamikleri: Ulusal Sistemler ve Mode 2’den Üniversite-Sanayi-Hükümet İlişkileri Üçlü Sarmalına]. *Research Policy*, 29(2), 109-123.

- European Commission. (2010). *A Strategy For Smart, Sustainable And Inclusive Growth, Communication From The Commission Europe 2020* (COM2010). Brussels: European Commission.
- European Commission. (2010). *Funding Higher Education: A View Across Europe* (No.142354-LLP-1-2008-1-BE-ERASMUS-ENW). Brussels: European Commission.
- European Commission. (2011). *Modernisation Of Higher Education Europe: Funding And The Social Dimension, Education* (EC-31-12-201-EN-N). Brussels: European Commission.
- European Commission. (2014). *National Student Fee and Support System in European Higher Education* (EC-AE-15-001-EN-N). Brussels: European Commission.
- European Commission. (2016). Erişim: 08.07.2018, https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/national-description_en
- European Commission. (2018). Erişim: 21.06.2018, https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/management-staff-higher-education-23_en
- Fielden, J. (2008). *Global Trends in University Governance* (Rapor No: 44244). Washington, DC: The World Bank.
- Gornitzka, A., Maassen, P., Boer, H. (2017). Change in University Governance Structures in Continental Europe[Kıta Avrupasında Üniversite Yönetişim Yapılarının Değişimi]. *Higher Education Quarterly*, 2017(71), 274-289.
- Gökçe, O. (2006). *İçerik analizi: Kuramsal ve Pratik Bilgiler*. Ankara, Siyasal Kitabevi.
- Göksu, İ., Bolat, Y. İ. (2017). Akademik Teşvik Uygulamasının İlk Sonuçlarına Ait Değerlendirmeler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(3), 441-452.
- Güçlü, A. (15 Mart 2011). Türkiye’de Özel Üniversiteler Açılsın mı? *Milliyet Gazetesi*, s.12.
- Güçlü, A. (2012). Yeni YÖK Yasa Taslağı’nın Düşündürdükleri, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(Özel Sayı), 39-40.

- Gül, İ., Arabacı, İ. B. (2018). Öğretim Elemanlarının Akademik Teşvik Ödeneğine İlişkin Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(66), 675-687.
- Gümüş, S. (2018). ABD'de Eyalet Düzeyindeki Yükseköğretim Kurullarının İncelenmesi ve Türkiye için Reform Önerileri: Yönetim, Kalite Güvencesi ve Finansman. *Eğitim ve Bilim*, 43(193), 45-61.
- Günay, A. (2011). Türkiye’de Yükseköğretimin Finansmanı: Kriterler, Zorluklar ve Alternatif Stratejiler. İstanbul: *Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni Yönelişler ve Sorunlar* (UYK- 2011), 2, 1159-1169.
- Günay, D., Kılıç, M. (2011). Cumhuriyet Dönemi Türk Yükseköğretiminde Rektör Seçimi ve Atamaları. *Yükseköğretim Dergisi*, 1(1), 34-44.
- Günay, D., (2012). Yükseköğretimde Öğrenme Kazanımlarına Dayanan Kalite Güvence Sistemi, Gür, B.,S. Özer M.,(Ed.), *Türkiye’de Yükseköğretimin Yeniden Yapılandırılması ve Kalite Güvence Sistemi*, Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi, Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı, 13-20.
- Gür, B. S. (2011). Türkiye’de Yükseköğretimin ve Yükseköğretim Kurulu’nun Tarihi Üzerine. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(1), 47-53.
- Gür, B. S., Çelik, Z. (2011). *YÖK’ün 30 yılı (No:4)*. Ankara: Siyaseti Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı.
- Gür, B.S., Çelik, Z., Kurt, T. ve Yurdakul, S. (2017). *Yükseköğretime Bakış 2017: İzleme ve Değerlendirme Raporu* (Rapor no. 77). Ankara: Eğitim-Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi.
- Gürüz, K., Şuhubi, E., Şengör. A.M.C., Türker. K., Yurtsever, E. (1994). *Türkiye’de ve Dünyada Yükseköğretim, Bilim ve Teknoloji* (TÜSİAD Rapor No. T/94, 6-167). İstanbul: Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği.
- Gürüz, K. (2001). *Dünyada ve Türkiye’de Yükseköğretim -Tarihçe ve Bugünkü Sevk ve İdare Sistemleri*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Gürüz, K. (2008). *Yirmi Birinci Yüzyılın Başında Türk Milli Eğitim Sistemi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

- Harvard's President & Leadership. (t.y.). Erişim: 21 Haziran 2018, <https://www.harvard.edu/about-harvard/harvards-president-leadership>
- Hatiboğlu, M.T. (1998). *Türkiye Üniversite Tarihi*. Ankara: Selvi Yayınevi.
- Henard, F., Mitterle, A. (2010). *Governance and Quality Guidelines in Higher Education-Review of Governance Arrangements and Quality Assurance Guidelines*. OECD/Directorate for Education Programme on Institutional Management in Higher Education.
- Hicks, D.(2012). Performance-Based University Research Funding Systems[Performansa Dayalı Üniversite Araştırma Fonlama Sistemi]. *Research Policy*, 41(2), 251-261.
- Higher Education Bureau. (2009) Quality Assurance Framework of Higher Education in Japan. Tokyo: Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology. Erişim: 05 Temmuz 2018. http://www.mext.go.jp/component/english/_icsFiles/afieldfile/2011/06/20/1307397_1.pdf
- Higher Education Bureau. (2012) Higher Education in Japan. Tokyo: Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology. Erişim: 05 Temmuz 2018.http://www.mext.go.jp/en/policy/education/highered/title03/detail03/_icsFiles/afieldfile/2012/06/19/1302653_1.pdf
- Huisman, J., Kaulisch, M. (2007). *Higher education in Germany (Country Report)*. Twente: Center for Higher Education Policy Studies.
- İç Kontrol Enstitüsü (2018). *Yükseköğretim Kurumlarında Kalite Güvencesi Uygulamaları İle İç Kontrol Sistemi İlişkisi*. Ankara: İç Kontrol Enstitüsü.
- İnandı, Y., Tunç, B., Uslu F. (2013). Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Kariyer Engelleri ile İş Doyumları Arasındaki İlişki. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 3(1), 220-238.
- Johnstone, D. B., Marcucci, N. P. (2007). *Worldwide Trends In Higher Education Finance: Cost-Sharing, Student Loans And Support Of Academic Research (HED/POL/2008/PI/3)*. Paris: UNESCO's Higher Education Commission.

- Kaplan, K. (2010). Academia: The Changing Face Of Tenure [Akademik Çevre: Kadrolu Öğretim Üyeliğinin Değişen Yüzü]. *Nature*, 468, 123-125.
- Karakütük, K. (2002). Lisansüstü Öğretimin Sorunları. *Eurasian Journal of Educational Research*, 7, 65-75.
- Karasoy, H. A. (2014). Türk Kamu Yönetiminde Performans Yönetimine Bir Bakış. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 10(22), 257-274.
- Karkoszka, T. (2009). Quality Assurance in the European Higher Education Area [Avrupa Yükseköğretim Sisteminde Kalite Güvencesi]. *Journal of Achievements in Materials and Manufacturing Engineering*, 37(2), 763-764.
- Kavak, Y. (2011). Türkiye’de Yükseköğretimde Büyüme: Yakın Geçmişe Bakış ve Uzun Vadeli (2010-2050) Büyüme Projeksiyonları. *Yükseköğretim Dergisi*, 1(2), 95-102.
- Kavili, Arap, S. (2011). Türkiye’de Rektör Belirleme Süreci ve ‘Mütevelli Heyeti’ Tartışmaları. *Memleket Siyaset Yönetim*, 6(16), 01-32.
- Kaya, N., Kesen, M. (2014). İnsan Kaynaklarının İnsan Sermayesine Dönüşümü: Bir Literatür Taraması. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 6(10), 23-38.
- Kılıç, R. (1999). Bazı Ülkelerde Yükseköğretimin Yönetimi ve Finansmanı. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 205-231.
- Kılıç, A., Ayvaz, Ü. (2011). Üniversite-Sanayi-Devlet İşbirliğinin Sağlayıcısı Olarak Teknoparklar ve Teknoloji Transferi İşbirliklerinde Mevcut Durum. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 10(2), 58-79.
- Kılıç, M. (2012). Teorik Kurgusu ve Paradigmatik Yönelimi Açısından Yükseköğretim Yasa Tasarısı, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(3), 142-146.
- Korkut, H. (1984). *Türk Üniversiteleri ve Üniversite Araştırmaları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Korkut, H. (2003). Türkiye’de Cumhuriyet Döneminde Üniversite Reformları. *Milli Eğitim Dergisi*, 160, 01-02.

- Kurt, T., Gümüş, S. (2015). Dünyada Yükseköğretim Finansmanına İlişkin Eğilimler ve Türkiye için Öneriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(1), 14-26.
- Kurt, T., Gür, B.S., Çelik, Z. (2017). Türkiye Yükseköğretim Sisteminde Reform İhtiyacı ve Devlet Üniversitelerinde Mütevelli Heyeti Yönetiminin Uygulanabilirliği, *Eğitim ve Bilim*, 42(189), 49-71.
- Kurul Tural, N. (2004). *Küreselleşme ve Üniversiteler*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kuzu, H., Ö. (2013). *Yükseköğretimde Değişen Değerler Bağlamında Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilik Düzeyi Algısı: Öğretim Elemanları Üzerine Bir Uygulama*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Küçük, M., Karabacak, N. (2017). Türk Yüksek Öğretiminde Akademik Teşvik Uygulaması Üzerine Bir Değerlendirme. *Turkish Journal of Teacher Education*, 6(2), 124-157.
- Küçükcan, T., Gür, B.S. (2009). *Türkiye’de Yükseköğretim: Karşılaştırmalı Bir Analiz*. Ankara: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı Yayınları.
- Kwiek, M. (2002). Yükseköğretilmi Yeniden Düşünürken Yeni Bir Paradigma Olarak Küreselleşme: Gelecek İçin Göstergeler (E. Akbaş, Çev.). Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 2(1), 132-154.
- Langenberg, H. (2001). Uncertainty Of Short-Term Contracts is Turning Talent Away From Science [Kısa Süreli İş Sözleşmelerinin Belirsizliği Yetenekleri Bilimden Uzaklaştırıyor]. *Nature*, 410, 849-850.
- Lanser, D., Dalen, V. R. (2013). *The Effects of Research Grants on Scientific Productivity and Utilisation CPB Discussion Paper* (CPB-248). Hague: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis.
- Levy, D.C. (2016). *The Relative Importance of Private Higher Education in Europe* (Working Paper No.21). New York: The Program for Research on Private Higher Education.
- Marangoz, C. (2004). Çağdaş Üniversite Üzerine Düşünceler. C. C. Aktan (Ed.). *Nasıl Bir Üniversite?* (s. 159-192). İstanbul: Değişim Yayınları.

- McGregor, S., Volckmann, R. (2010). Transdisciplinarity in Higher Education: The Path of Arizona State University [Yükseköğretimde Disiplinler: Arizona Devlet Üniversitesinin İzlediği Yol]. *Integral Leadership Review*, 10(4), 01-25.
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative Research and Case Study Applications in Education*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers, CA 94104.
- Mızıkacı, F. (2011). *Isomorphic and Diverse Features of Turkish Private Higher Education (Working Paper No.18)*. New York: The Program for Research on Private Higher Education.
- Miao, K. (2012). *Performance-Based Funding of Higher Education A Detailed Look at Best Practices in 6 States* (August, 2012). Washington: Center for American Progress.
- Mishra, S. (2007). *Quality Assurance in Higher Education: An Introduction*, National Printing Press, India.
- Moya, S.Prior, D., Rodríguez-Pérez, G. (2015). Performance Based İncentives and the Behavior of Accounting Academics: Responding to Changes [Performansa Dayalı Teşvikler ve Akademisyenlerin Davranışı: Değişime Tepki Vermek]. *Accounting Education*, 24(3), 208-232.
- Mutlu, S. N. (2008). *Bazı Avrupa Birliği Ülkelerinde Yükseköğretim Kurum Tipleri ve Genel Amaçları*. Bilim Uzmanlığı Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Mutluer, K., M. (2008), *Türkiye’de Yükseköğretimin Başlıca Sorunları ve Sorunlara Çözüm Önerileri*. Ankara: Maliye Bakanlığı, SGB. Yayınları No.2008/380.
- Nagy, S. G., Kovats G., Nemeth, A.O. (2014). Governance And Funding Of Higher Education-International Trends And Best Practices [Yönetişim ve Yükseköğretimin Fonlanması-Uluslararası Eğilimler ve En İyi Uygulamalar]. *Procedia-Social and Behavioral Science*. 116, 180-184.
- Namal, Y., Karakök, T. (2011). Atatürk ve Üniversite Reformu (1933). *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(1), 27-35.

- Newby, H., Weko, T., Breneman, D., Johanneson, T., Maassen P. (2009). *Japan* (OECD Reviews of Tertiary Education). Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development.
- OECD (2003). Changing Patterns Of Governance In Higher Education [Yükseköğretimde Yönetişimin Değişim Yolları]. *Education Policy Analysis*, 3, 59-78.
- <https://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/35747684.pdf>
- Okçabol, R. (2007). *Yükseköğretim Sistemimiz*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Okçabol, R. (2014). Türkiye’de Üniversitelerin Temel Sorunları. *Toplum ve Demokrasi*, 8(17-18), 23-49.
- Okumuş, K., Yurdakal, İ.H. (2017). Akademisyenlerin Akademik Teşviğe İlişkin Görüş ve Düşünceleri. *Journal of Academic Social Science Studies*, 58, 145-156.
- Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. (2016). *T.C. Resmi Gazete*, 29872, 29 Ekim 2016.
- Ortaş, İ. (2003). Üniversitelerin Sorunları-2. *Üniversite ve Toplum Dergisi*, 3(1), 01-05.
- Ortaş, İ. (2004). Üniversite Özerkliği Nedir. *Üniversite ve Toplum Dergisi*, 4(1), 01-07.
- Öz Alp, Ş. (1995). Türkiye’de Üniversitelerin Yönetiminde ve Organizasyonunda Karşılaşılan Sorunlar. *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 29-46.
- Özalp, G. (2006). *Yükseköğretimde Yönetim Sorunları*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Özcan, D., Çakır, H. (2016). Üniversite-Toplum, Devlet, Piyasa/Sermaye İlişkileri Bağlamında Üniversite Özerkliği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(1), 31-40.
- Özen, H. ve Koçak, F. (2015). Türkiye ve Öğretim Elemanları. A. Aypay (Ed.). *Türkiye’de Yükseköğretim Alanı, Kapsamı ve Politikaları* (s. 121-146). Ankara: Pegem Akademi.
- Özer, A. (Mayıs 2011). Yükseköğretimde Temel Bir Sorun Olarak Yönetimsel Özerklik Ve Bilimsel Özgürlük Üzerine Bir Tartışma [Bildiri]. Uluslararası Yükseköğretim Kongresi 2011, İstanbul.

- Özer, A. (2012). Türkiye Üniversite Sistemine Genel Bir Bakış, Yaşanan Sorunlar ve Çözüm için Bir Model Önerisi. *Yükseköğretim Dergisi*, 2(2), 61-72.
- Özer, M., Gür, B.S., Küçükcan, T. (2010). *Yükseköğretimde Kalite Güvencesi*. Ankara:Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı Yayınları.
- Özer, M. (2012).Türkiye’deYükseköğretimin Yeniden Yapılandırılması ve Kalite Güvence Sistemi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(Özel Sayı), 18-23.
- Özkan, M. (2014). *Türk Yükseköğretim Sistemi İçin Sürdürülebilir Bir Finansman Model Önerisi*. Doktora Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Öztürk, R., (2012). YÖK’te Kalite Güvence Sistemi Çalışmaları. B. Gür, S.Özer (Haz.). *Türkiye’de Yükseköğretimin Yeniden Yapılandırılması ve Kalite Güvence Sistemi Çalıştayı: 02 Şubat 2012-Zonguldak: Bildiriler* (s.55-61). İstanbul: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı Yayınları.
- Öztürk, S. (2006). Üniversite Özerkliği Göstergeleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Eğitim Bilim ve Toplum*, 4(16), 114-145.
- Papadimitriou, A. (2011). Reforms, Leadership and Quality Management in Greek Higher Education[Yunan Yükseköğretiminde Reformlar, Liderlik ve Kalite Yönetimi]. *Tertiary Education and Management*, 17(4), 355-372.
- Pond, Wallace K. (2002). Distributed Education in the 21st Century Implications for Quality Assurance [21. Yüzyıl Kalite Güvence Uygulamalarında Dağıtılmış Eğitim]. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 5(2), Summer 2002.
- Rehber, E. (2007). Değişim Çağında Yüksek Öğretim. Ç. C., Aktan (Ed). *Değişim Çağında Yükseköğretim Global Trendler-Paradigmal Yönelimler* (s.211-243). İzmir: Yaşar Üniversitesi Yayını.
- Roersen, M. (2008). *Internationalizing Technopark*. Master Thesis, Universiteit Twente, Twente.
- Sallan Gül, S. ve Gül, H., (2014). Türkiye’de Yükseköğretimin Gelişimi, Güncel Durumu ve Eleştirisi, *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 8(17-18), 51-66.

- Sanfey, H., Hollands, C. (2012). Career Development Resource: Promotion to Associate Professor [Kariyer Gelişim Kaynağı: Doçentliğe Yükselme]. *The American Journal of Surgery*, 204(1), 130–134.
- Sarı, H. (2005). Selçuk Üniversitesinde Öğrenim Gören Bedensel Engelli ve Görme Engelli Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözümüne Yönelik Çağdaş Öneriler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 335-355.
- Schiewer, H.J., Jehle, C., Maes, K.(2014). *Tenure and Tenure Track at LERU Universities: Models for Attractive Research Careers in Europe (Advice Paper No.17)*. Leuven: League Of European Research Universities.
- Seggie, F., N., Gökbel, V. (2015). *From Past To Present Academic Freedom in Turkey*, SETA No.15, Ankara: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı.
- Shamos, M.I. (2012). *Handbook of Academic Titles*. Erişim: 23.06.2018. Carnegie Mellon University Ağ Sitesi: <http://euro.ecom.cmu.edu/people/faculty/mshamos/Handbook.pdf>
- Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı. (2012). Erişim: 12 Mayıs 2018, <https://www.setav.org/seta-yuksekogretim-yonetimi-calistayi-sonuc-bildirisi/>
- Skolnik, M. (2010). Quality Assurance in Higher Education as a Political Process [Siyasal Süreç Olarak Yükseköğretimde Kalite Güvencesi]. *Higher Education Management and Policy*, 22(1), 79-98.
- Sönmez, V. (2008). *Gelecekteki Olası Eğitim Sistemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Söyler, İ., Karataş, S. (2011). Türkiye’de Özel Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşu ve Finansmanı. *Maliye Dergisi*, 160, 57-72.
- Stannek, A., Ziegele, F. (2005). *Private Higher Education in Europe A National Report on Germany (Work Paper No.71)*. Gütersloh: CHE Centrum für Hochschulentwicklung.

- Süzen, Bumin, Z. (2011). *Avrupa Üniversiteler Birliği Kurumsal Değerlendirme Programı'na Katılan Ankara'daki Üniversitelerin Kurumsal Değerlendirme*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Şentürk, N., Şentürk, N. (2016). Dünyadaki Gelişmiş Teknoparklar ve Güncel Uygulamaların Türkiye'deki Teknoparkların Gelişimi Üzerine Etkisi [Bildiri], Global Business Research Symposium, Doctoral Conference 2016, İstanbul.
- Şişman, M., Turan, S. (2004). *Eğitim ve Okul Yönetimi Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Taşar, H. H. (2011), Yükseköğretim Kurumlarına Ayrılan Finansmanın, Talep Kanalından (Demand-Side) Kullanımı: Dünyadaki Uygulamalar ve Türkiye Projeksiyonu. D. Günay, E. Öztemel (Haz.). İstanbul: *Uluslararası Yükseköğretim Kongresi:Yeni Yönelişler ve Sorunlar(UYK- 2011): 27-29 Mayıs 2011- İstanbul: Bildiriler* (s. 1201-1209). İstanbul: Deomed Yayıncılık.
- TDK,(2015).http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5714ab4b6d12e6.27292949.
- Teker, D., Teker, S. (2011). Gelişmiş Ülkeler Yükseköğretim Finansman Modelleri ve Türkiye İçin Model Önerileri. D. Günay, E. Öztemel (Haz.). İstanbul: *Uluslararası Yükseköğretim Kongresi:Yeni Yönelişler ve Sorunlar(UYK- 2011): 27-29 Mayıs 2011- İstanbul: Bildiriler* (s. 1109-1119). İstanbul: Deomed Yayıncılık.
- Teker, S., Teker, D., Sayan, P. (2013). A Comparative Study for Appointment Procedures of University Presidents [Üniversite Başkanlarının Seçilme Süreçlerine İlişkin Karşılaştırmalı Çalışma]. *European Journal of Business and Social Sciences*, 2(8), 123-131.
- Tezsürücü, A, D., Bursalıoğlu Aybars, S. (2013). Yükseköğretimde Değişim: Kalite Arayışları. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 97-108.
- Toğrol, E. (2012). Üniversitelerdeki Gelişim: Britanya Yükseköğretim Sistemi. *Journal of HigherEducation/Yükseköğretim Dergisi*, 2(1), 56-59.

- Tonbul, Y. (2008). Öğretim Üyelerinin Performansının Değerlendirilmesine İlişkin Öğretim Üyesi ve Öğrenci Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 56, 663-662.
- Topçu, B., Saraçlı, S., Dursun, P., Gazeloğlu, C. (2012). Akademisyenlerin Yaşam Kaliteleri Üzerine Bir Çalışma: Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği. *Düzce Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 15-19.
- Toprak, Ş., Us, D., Şengül, M. (2016). Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvencesi Standartları ve Yönergeleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(1), 123-134.
- Toprakçı, E., Yücel, H., İğci, G., Tokat, S. (Eylül 2007). Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejik Planı (YÖK) ile Üniversitelerin Stratejik Planlarının Uyumluluğu, 16. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi: 5-7 Eylül 2007-Tokat: Bildiriler* (s. 29-37). Ankara: Pegem Akademi.
- Tösten, R., Ekinci, R. (2012). Japonya Eğitim Sisteminde Yükseköğretim. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 1185-1196.
- Tuncer, M. (2012). Hacettepe Üniversitesi Yeni Yükseköğretim Yasa Taslağı Önerisi – Özet Raporu. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(Özel Sayı), 28-31.
- Tuncer, M., Dikmen, M., Tanaş, R., Bahadır, F., Temur, M., Uluğ, H. (2018). Doçentlik Süreci ve Bazı Akademik Kadrolardaki Düzenlemelere Yönelik Öğretim Elemanlarının Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13(11), 1311-1315.
- Turhan, M. ve Erol, Y. C. (2017). Akademisyenlerin Akademik Teşvik Ödeneğine İlişkin Görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 281-296.
- Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği. (2003). Yükseköğretimin Yeniden Yapılandırılması: Temel İlkeler (Yayın No. TÜSİAD-T/2003-10-365). İstanbul: Türk İşadamları Derneği.
- Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği. (2008). *Türkiye’de Yükseköğretim: Eğilimler, Sorunlar ve Fırsatlar* (Yayın No. TÜSİAD-T/2008-10/473). İstanbul: Türk İşadamları Derneği.

- Türkiye Bilimler Akademisi. (2003). *Yeni Yükseköğretim Yasa Tasarısı Taslağı Üzerine Türkiye Bilimler Akademisi Görüşleri*. Erişim:14 Mart 2017, <http://www.tuba.gov.tr/tr/duyurular/kamuoyu-duyurulari/31-yeni-yuksekogretim-yasa-tasarisi-taslagi-uzerine-turkiye-bilimlerakademisi-konseynin-gorusleri-31.html>
- Ulutürk, S., Dane, K. (2008). Yükseköğretimin Finansmanı. İzmir: *Üniversitede Dönüşüm ve Mücadele Forumu*. Eğitim Sen.
- UNESCO (1998). *Higher Education in the Twenty-first Century Vision and Action: Final Report*, (Volume 1).
<http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001163/116345e.pdf>.
- Universtiy of California Davis. (2018). Erişim: 21 Haziran 2018, <https://www.ucdavis.edu/about/administration/chancellor-search/frequently-asked-questions-about-chancellor-selection-process/>
- Üçtuğ, Y. (2012). YÖK'te Kalite Güvence Sistemi Çalışmaları. B. Gür, S.Özer (Haz.). *Türkiye'de Yükseköğretimin Yeniden Yapılandırılması ve Kalite Güvence Sistemi Çalıştayı: 02 Şubat 2012-Zonguldak: Bildiriler* (s.61-67). İstanbul: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı Yayınları.
- Üste, B., R. (2003). Üniversite Rektörlük Seçimine Alternatif Yaklaşım ve Dokuz Eylül Üniversitesi Örneği. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 36(1), 39-46.
- Varol, A., Şeker, S. (2008). Eğitim Bilimleri Bakış Açısıyla Türkiye Cumhuriyetinde Eğitimin Çağdaş Değerlerle İrdelenmesi Çalıştayı, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, 213-223.
- Vurgun, L. (2009). Bilgi Toplumu Açısından Türkiye'deki Meslek Yüksekokullarının Örgütlenme Problemleri ve Çözüm Önerileri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 4(2), 99-116.
- Walling, A. (2015). Understanding Tenure [Kadrolu Öğretim Görevliliğini Anlamak]. *Family Medicine*, 47(1), 43-47.
- Weiler, N. H. (2000) States, Markets and University Funding: New Paradigms For The Reform Of Higher Education In Europe [Devletler, Piyasalar ve Üniversite Fonlama: Avrupa'da Yükseköğretim Reformu]. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 30(3), 333-339.

- Westerheijden, D.F., Stensaker, B., Rosa, M.R. (2007). Quality Assurance in Higher Education: Trends in Regulation, Translation and Transformation. Dordrecht:Springer Press.
- World Bank. (2007). Turkey: Higher Education Policy Study, (Report No. 39674). Washington: World Bank Publications.
- Yalçın, C. (2004). Akademik Özgürlük Üzerine Bir Değerlendirme. C. C. Aktan (Ed.). *Nasıl Bir Üniversite?* (s. 22-33). İstanbul: Değişim Yayınları.
- Yalçın, A. Y. (Haziran 2007). Üniversite-Sanayi İşbirliği: Beklentiler, Sorunlar ve Fırsatlar [Bildiri], *Üniversite Sanayi İşbirliği Sempozyumu 2007*, Sakarya.
- Yalçınkaya, M., Koşar, D., Altunay, E. (2014). Araştırma Görevlilerinin Bilim İnsanı Yetiştirme Sürecine İlişkin Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(3), 1009-1034.
- Yalçın, M. (2014). Üniversite - Sanayi - Devlet İşbirliğinin Ülke Ekonomilerine Etkileri: Teknopark İstanbul Örneği. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 5(10), 83-106.
- Yaman, A., Özdemir, S. (2016). Yükseköğretim Yönetici Görüşlerine Göre Yükseköğretimde Yeniden Yapılanma İhtiyacı. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 01-39.
- Yardımcı, A., Müftüoğlu, B. E. (2014). *Üniversite Sanayi İşbirliğinde Sanayi Kesiminin Beklentileri ve Sorunları* (Yayın No.2014/235). Ankara: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği.
- Yaşar, B. (2001). *Vakıf Üniversitelerinin Türk Yükseköğretim Sistemindeki Yeri*. Doktora Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Yaşar, B. (2007). Türkiye ve Bazı Ülkelerdeki Özel Yükseköğretime Genel Bir Bakış. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 581-590.
- Yavuz, M. (2012). *Yükseköğretim Yönetiminde Dönüşüm ve Türkiye İçin Alternatif Yönetim Modeli Önerisi*. Uzmanlık Tezi, Kalkınma Bakanlığı, Ankara.

- Yazgünoğlu, S. S., Özdemir, Ç. (2013). Yükseköğretim Yasa Taslağına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri: Ahi Evran Üniversitesi Örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(2), 117-127.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma*. Ankara, Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, E., Duman, M. (2004). Akademik Özgürlük ve Üniversite Özerkliği. C. C. Aktan (Ed.). *Nasıl Bir Üniversite?* (s. 34-38). İstanbul: Değişim Yayınları.
- Yılmaz, H. H., Kesik, A. (2010).YüksekÖğretimde Yönetmelik Yapı ve Mali Konular: Türkiye’de Yüksek Öğretimde Yönetmelik Etkinliği Artırmaya Yönelik Bir Model Önerisi. *Maliye Dergisi*, 158, 124-163.
- Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği. (2015). *Resmî Gazete*, 29423, 23 Temmuz 2015.
- Yükseköğretim Kanunu. (1981). *T.C. Resmi Gazete*, 17506, 04 Kasım 1981.
- Yükseköğretim Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2018). *T.C. Resmi Gazete*, 30352, 6 Mart 2018.
- Yükseköğretim Kanunu Taslağı (2012). <http://www.memurlar.net/common/news/documents/302681/yok-tasari.pdf>
- Yükseköğretim Kurulu. (2000). *Türk Yükseköğretiminin Bugünkü Durumu*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı.
- Yükseköğretim Kurulu. (2007). *Türkiye’nin Yükseköğretim Stratejisi Raporu* (Rapor No: YÖK: 2007-1). Ankara: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı.
- Yükseköğretim Kurulu. (2007). *Vakıf Üniversiteleri Raporu*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı.
- Yükseköğretim Kurulu. (2011). *Ortak Akıl Platformu Toplantı Raporu*, İzmit: Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü.

Yüksel, A., Gökkaya, Ö., Demir, B. (2015). MYO'larda Yenilikçi Bakış Açısının Eğitim Boyutunda Değerlendirilmesi. T. Aktaş., Ö. D. Gürcü (Haz.). 4. *Uluslararası Meslek Yüksekokulları Sempozyumu: 21-23 Mayıs 2015 – Yalova: Bildiriler* (s. 1538-1550). Yalova: Yalova Üniversitesi Yayınları.

Zappner, J. (2018). The Path to a Professorship. Erişim: 21 Haziran 2018, Federal Ministry of Education and Research Ağ Sitesi: <https://www.research-in-germany.org/en/jobs-and-careers/info-for-postdocs-and-junior-researchers/career-paths/path-to-professorship.html>

ÖZ GEÇMİŞ

Ad ve Soyad: Özden ÖLMEZ CEYLAN

Doğum Yeri ve Tarihi: Ankara, 31.10.1980

İletişim Bilgileri: olmezozen@yahoo.com

05056485055

Eğitim Bilgileri

Lisans: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği, 2003.

Yüksek Lisans: Ege Üniversitesi Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi, 2007.

Doktora: Ege Üniversitesi Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi, 2019

Çalışma Geçmişi

(2003-2004) Şehit Şenol Uçtu İlköğretim Okulu – Manisa

(2004-2014) Kars Halil Atilla İlköğretim Okulu – İzmir

(2014- devam ediyor) Kaymakam Özgür Azer Kurak Ortaokulu - İzmir

Aldığı Ödül

05.11.2007 Aylıkla Ödüllendirme Belgesi (Belge No: 56)

Aldığı Belgeler

14.07.2004 Teşekkür Belgesi (Belge No: 56 Köprübaşı İlçe Milli Eğitim Müdürü)

17.01.2006 Teşekkür Belgesi (Belge No: 8 Bornova İlçe Milli Eğitim Müdürü)

27.04.2007 Teşekkür Belgesi (Belge No: 167 Bornova İlçe Milli Eğitim Müdürü)

15.07.2008 Teşekkür Belgesi (Belge No: 351 İzmir İl Milli Eğitim Müdürü)

06.07.2018 Başarı Belgesi (Belge No: 391 Bayraklı Kaymakamı)

İndekslerce Taranan Dergilerdeki Yayınlar (6 adet)

- Toprakci, E. and **Ölmez Ceylan, Ö.** (2017), The Competencies that Turkish Society Wants to See in Own Administrator within the Context of Proverbs /Atasözleri Bağlamında Türk Toplumunun Yöneticisinde Görmek İstedığı Yeterlikler, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Cilt 23, Sayı 2, s. 331-351.
- Koşar D., **Ölmez Ceylan Ö.** (2016), Öğretmenlerin Örgütsel Yaratıcılığa İlişkin Görüşleri, Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, Cilt.2, s.25-38.
- Toprakçı, E., **Özden Ölmez Ceylan** ve Serdal Özözgü (2015), Millî Eğitim Bakanlığı ile Diğer Bakanlıkların Stratejik Planlarının Uyumluluğu, Sayıştay Dergisi, Sayı 94/Temmuz-Eylül.
- Koşar D., **Ölmez Ceylan Ö.**, Akduman Yetim S. (2012), İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Örgütsel Ataletle İlişkin Görüşleri, Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 13, s.73-91.
- **Ölmez Ceylan, Ö.**; Tonbul, Y. (2011), Eğitim Yönetiminin Yerelleşmesi Sürecinde Bir Uygulama: Eğitim Bölgeleri Danışma Kurulları, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Yıl 11, Sayı 21, Haziran 2011, s. 153 -179.
- Akduman Yetim S., **Ölmez Ceylan, Ö.** (2011), Örgütsel Sinizm ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye İlişkin Bir Araştırma, E-Journal of New World Sciences Academy, Vol.6, Number:1. Artical Number 1C0324.

Uluslararası Toplantılarda Sunulan Bildiriler (3 adet)

- Toprakci, E. ve **Ölmez Ceylan, Ö.** (2017), Aday ve Danışman Öğretmenler ile Okul Müdürlerinin Görüşlerine Göre Asil Öğretmenliğe Geçiş Süreci, 12. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi / 11-13 Mayıs 2017 /Ankara-TÜRKİYE. The 12th International Congress on Educational Administration / 11-13 May 2017 /Ankara-TURKEY.
- Tonbul, Y. ve **Ölmez Ceylan, Ö.** (2017), Okul Kültürünün Hofstede'in Kültür Sınıflamasına Göre Özdeyişler Üzerinden İncelenmesi, 12. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi / 11-13 Mayıs 2017 /Ankara-TÜRKİYE. The 12th International Congress on Educational Administration / 11-13 May 2017 /Ankara-TURKEY.

- Koşar D., **Ölmez Ceylan Ö.** (2015), Öğretmenlerin Örgütsel Yaratıcılığa İlişkin Görüşleri, EJER CONGRESS 2. Uluslararası Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi, Ankara-TÜRKİYE.

Ulusal Toplantılarda Sunulan Bildiriler (7 adet)

- **Ölmez Ceylan Ö.**, Koşar D. (2016), Ortaokul Öğretmenlerinin Meslekte Kendilerini Algılamalarına İlişkin Metaforları, XI. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, Kuşadası, İzmir.
- **Ölmez Ceylan Ö.**, Akduman Yetim S. (2013), 4+4+4 Sisteminin Hayata Geçirilme Sürecinde Yaşanan Sorunlara Yönelik Nitel Bir Araştırma, IV. Eğitim Yönetimi Forumu (EYFOR), Balıkesir.
- Akduman Yetim S., Koşar D., **Ölmez Ceylan Ö.** (2013), İlkokul Öğretmenlerinin Toksik Liderlik ile İlgili Görüşleri, VIII. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, İstanbul.
- Koşar D., **Ölmez Ceylan Ö.**, Akduman Yetim S. (2012), İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Örgütsel Atalete İlişkin Görüşleri, VII. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, Malatya.
- Tonbul, Y.; Akduman Yetim, S.; **Ölmez Ceylan, Ö.** (2012) Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri Örneği). VII. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, s.336-338, Malatya.
- **Ölmez Ceylan Ö.**, Akduman Yetim S., Koşar D., Yalçinkaya M. (2011), Eğitim Müfettişlerinin ve Okul Yöneticilerinin Okul Yönetiminde Cinsiyet Faktörüne İlişkin Görüşleri, VI. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, KKTC.
- Demiral Yılmaz N., **Ölmez Ceylan Ö.**, Akduman Yetim S., Koşar D., Yalçinkaya M. (2010), Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultaylarında Sunulan Eğitim Yönetimi Bildirilerinin Değerlendirilmesi, XIX. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, KKTC.

Tamamlanmış Araştırma Projeleri (2 adet)

- BAP Araştırma Projesi (2018). Puanlayıcı: **Özden Ölmez Ceylan**, Proje Yürütücüsü: Atılğan, Hakan. Geniş Ölçekli Seçme Sınavlarında Açık Uçlu Soruların Kullanılması. 14EGF004 nolu proje.

- BAP Araştırma Projesi (2009). Gözlemci: **Özden Ölmez Ceylan**, Proje Yürütücüleri: Bümen, Nilay T.; Ünver, Gülsen; Tonbul, Yılmaz; Atılgan, Hakan ve Başbay, Makbule. Uluslararası Öğretmen Gözlem ve Geribildirim Sisteminin Geliştirilmesi. Ege Üniversitesi tarafından desteklenmiş 06EGF005 nolu proje.

Diğer Yayınlar ve Çalışmalar (55 adet)

- İlköğretim 1. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (2013), Top Yayıncılık, Editör
- İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (2013), Top Yayıncılık, Editör
- İlköğretim 3. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (2013), Top Yayıncılık, Editör
- İlköğretim 4. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (2014), Top Yayıncılık, Editör
- İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (2014), Top Yayıncılık, Editör
- İlköğretim 5. Sınıf Matematik Ders Kitabı (2013), Top Yayıncılık, Dil Uzmanı
- İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabı (2013), Top Yayıncılık, Dil Uzmanı
- İlköğretim 7. Sınıf Matematik Ders Kitabı (2014), Top Yayıncılık, Dil Uzmanı
- İlköğretim 8. Sınıf Matematik Ders Kitabı (2014), Top Yayıncılık, Dil Uzmanı
- Sınıf Yarıyıl Tatil Çalışmaları (2008), Editör ve Türkçe Yazarı
- Sınıf Yarıyıl Tatil Çalışmaları (2008), Editör ve Türkçe Yazarı
- Sınıf Yarıyıl Tatil Çalışmaları (2008), Editör ve Türkçe Yazarı
- Sınıf Yaz Tatili Çalışmaları (2008), Editör ve Türkçe Yazarı
- Sınıf Yaz Tatili Çalışmaları (2008), Editör ve Türkçe Yazarı
- Sınıf Yaz Tatili Çalışmaları (2008), Editör ve Türkçe Yazarı
- Kırmızı Top Okul Öncesi Eğitim Seti (2012), Dil Uzmanı
- Topses 1. Sınıf 1. Dönem Akıllı Sınıf (2016), Editör ve Türkçe Yazarı
- Topses 1. Sınıf 1. Dönem Akıllı Sınıf Matematik (2016), Dil Uzmanı
- Bağımsız Okuma Öyküler (2016), Yazar
- Topatop'la Okuyorum, 1. Sınıf Okuma Dizisi (2014), Yazar
- Tiptip ve Toptop'la Okuyorum, 1. Sınıf Okuma Dizisi (2016), Yazar
- Topses 1. Sınıf 2. Dönem Akıllı Sınıf Dil Bilgisi (2016), Editör ve Dil Uzmanı
- Topses 1. Sınıf 2. Dönem Akıllı Okuma Anlama (2016), Editör ve Dil Uzmanı
- Topses 1. Sınıf 2. Dönem Akıllı Sınıf Matematik (2016), Dil Uzmanı
- Topses 1. Sınıf 2. Dönem Akıllı Sınıf Hayat Bilgisi (2016), Dil Uzmanı
- Topses 1. Sınıf 2. Dönem Akıllı Sınıf Genel Yetenek (2016), Dil Uzmanı
- 1. Sınıf Hece Kitabı (2015), Dil Uzmanı
- 1. Sınıf Toptest Türkçe (2009), Yazar ve Dil Uzmanı
- 1. Sınıf Toptest Matematik (2009), Yazar ve Dil Uzmanı
- 1. Sınıf Hızlı Okuma (2013), Yayın Kurulu Üyesi
- Kırmızı Okuma Sandığı (64 Kitap) (2012), Yayın Kurulu Üyesi
- Mavi Okuma Sandığı (64 Kitap) (2012), Yayın Kurulu Üyesi

- Kırmızı Yaratıcı Okuma Defteri (2012), Yazar
- Mavi Yaratıcı Okuma Defteri (2012), Yazar
- 2. Sınıf Kitap İnceleme Defteri (2010), Yazar
- Topses 2. Sınıf Akıllı Sınıf Dil Bilgisi (2018), Editör ve Dil Uzmanı
- Topses 2. Sınıf Akıllı Okuma Anlama (2018), Editör ve Dil Uzmanı
- Topses 2. Sınıf Akıllı Sınıf Matematik (2018), Dil Uzmanı
- Sınıf Kral Matematik Seti (2012), Türkçe Değerlendirme, Yazar
- 3. Sınıf Kitap İnceleme Defteri (2010), Yazar
- Topses 3. Sınıf Akıllı Sınıf Dil Bilgisi (2018), Editör ve Dil Uzmanı
- Topses 3. Sınıf Akıllı Okuma Anlama (2018), Editör ve Dil Uzmanı
- Topses 3. Sınıf Akıllı Sınıf Matematik (2018), Dil Uzmanı
- 4. Sınıf Kitap İnceleme Defteri (2010), Yazar
- Topses 4. Sınıf Akıllı Sınıf Matematik (2018), Dil Uzmanı
- 5. Sınıf Kitap İnceleme Defteri (2010), Yazar
- Kent Masalları Serisi, Türkçe Değerlendirme (2013), Yazar
- Habib Bektaş Serisi, Türkçe Değerlendirme (2013), Yazar
- Gülüş Serisi, Türkçe Değerlendirme (2013), Yazar
- Sportif Hikâyeler Serisi, Türkçe Değerlendirme (2013), Yazar
- Binbilgi Eğitim Seti (16 Kitapçık), 1. Sınıflar için (2010), Yazar
- Binbilgi Eğitim Seti (8 Kitap), 2. Sınıflar için (2010), Yazar
- Binbilgi Eğitim Seti (8 Kitap), 3. Sınıflar için (2011), Yazar
- Bir Deniz Yıldızı (2014), Özel Eğitime Gereksinim Duyan Öğrenciler için Eğitim Seti, Dil Uzmanı
- Öğretmenlik Alan Bilgisi Sınıf Öğretmenliği Ders Fasikülleri (2014), Ed. Ünal Şenel Bölüm Yazarı Özden Ölmez Ceylan, Tek Lider Akademi Yayınları, İzmir.